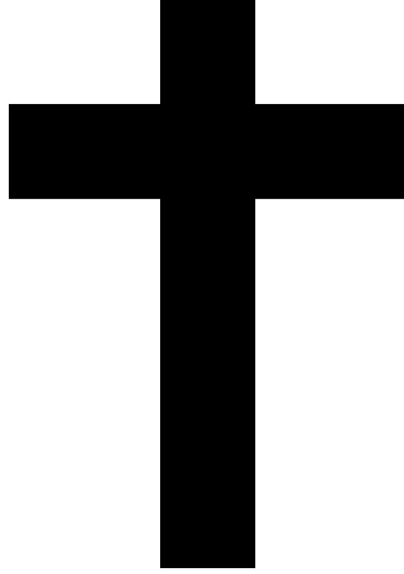

Konai

Konai: Godihā Tā Bolofej New Testament

Konai
Konai: Godiha Ta Bolofei New Testament
Nupela Testamen long tokples Konai long Niugini

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Konai

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-08

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 7 May 2025 from source files dated 8 May 2025
8c47cab8-fc6e-524e-936f-c52eba70db94

Contents

Matyu	1
Mak	77
Luk	124
Jon	205
Dabai	262
Rom	335
1 Korin	371
2 Korin	405
Galesia	428
Efesus	441
Filipai	453
Kolosi	461
1 Tesalonaika	470
2 Tesalonaika	478
1 Timoti	483
2 Timoti	493
Taitus	500
Filemon	505
Hibru	508
Jems	536
1 Pita	546
2 Pita	557
1 Jon	564
2 Jon	573
3 Jon	575
Jut	577
Mogogou Tā Hegi	580

Ta Uwo Bolofei Matyuhā Nalāi

Tawale Ta

O Matyu ume Yesuhā dabai degedi o ta. E hu tabe Livai, gamani sibidi sele kefedo o. Di Matyu 9:9-13 kokou o Matyuhā degei ke husolou idi.

Matyuhā Juda o sasai kediamokou hehegie nalagai. Kegei kaha degemou, Godiha habage-degele-duguo-tobou di-o kedia kou nalaga i keme Yesuhā haguei kelegenou damaledo tama degei ke hehegie nalagai. Kegei kaha ta sudo Matyuhā nalagai kuguo kuodu dalagua kuhe: 1:22-23, 2:4-6, 14-15, 23, 4:13-16, 8:16-17, 12:15-21, 13:34-35, 21:2-5, 16, 26:24, 31, 26:54, 27:6-10.

Yesuhā o sasai kediamokou ta sasado ilo kele hehegie tobou mou i ke Matyuhā nalagai. Ta dala kuhe:

Ta hiye 5-7: Bitou kaha Ta; Yesuhā ta ke bitou sa kokou ge hehegie tefeiei.

Kuguo Matyu koumahā ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-4:16

Yesuhā sa sibige kuokou migile tofou.

Ta Hiye 4:17-9:34

Yesu e Godiha wolou daladi kaha ta tobolou mou, haba do o sasai kedia bologuomou, bolu degele i.

Ta Hiye 9:35-10:42

Yesuhā e dabai degedi o kediamokou dabai nemou i.

Ta Hiye 11:1-16:20

Yesu ume koyodo?

Ta Hiye 16:21-20:34

Yesuhā e tolo hafei degeimou, e dabai degedi o kediamokou midihou yoku degedi sagai kenou tefeie degemabadomou hehegiei.

Ta Hiye 21-25

Yesuhā sa Jerusalemkou ile folomou, o sasai kediamokou egei hehegiei.

Ta Hiye 26-28

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Yesuhā sa sibige kuokou migile tofou

(Ta Hiye 1:1-4:16)

Yesu Kelesuhā e kou guai o kedia hu

(Luk 3:23-38)

¹ Koume Yesu Kelesuhā e kou guai o kedia hu olou fei. Eme Devitha huti o. E kou guai odobe Abraham.

² Abrahambe Aisakha e aye.

Aisakbe Jekopha e aye.

Jekopbe Judabou e mala olou fei kediabou die aye.

³ Judabe Peres dilie Sera dilie aye. Dilie duou ha hube Tamar.

Peresbe Hesronha e aye.

Hesronbe Ramha e aye.

⁴ Rambe Aminadapha e aye.

Aminadapbe Nasonhã ę aye.

Nasonbe Salmonhã ę aye.

⁵ Salmonbe Boashã ę aye. Dihi kaha ę duou hã huօbe Rahap.

Boasbe Obethã ę aye. Dihi kaha ę duou hã huօbe Rut.

Obetbe Jesihã ę aye.

⁶ Jesibe hiye o Devithã ę aye.

Devitbe Solomonhã ę aye. Dihi kaha ę duou be Uriahã sasaj Devithã hu ke.

⁷ Solomonbe Rehoboamhã ę aye.

Rehoboambe Abiyahã ę aye.

Abiyabe Asahã ę aye.

⁸ Asabe Jehosafathã ę aye.

Jehosafatbe Jehoramhã ę aye.

Jehorambe Usiahã ę aye.

⁹ Usiabe Jotamhã ę aye.

Jotambe Ahashã ę aye.

Ahasbe Hesekihã ę aye.

¹⁰ Hesekiabe Manasehã ę aye.

Manasebe Emonhã ę aye.

Emonbe Josiahã ę aye.

¹¹ Josaiabe Jehoiakinbou ę malã olou fei kediabou die aye. O kedia tofou kelegebe, ho o kediane Israel o kediane asou sa Babilonkou wou ma ile dogogu.

¹² Asou sa kokou wou ma ile dogoguomou, Jehoiakinbe Sealtielhã ę aye degei.

Sealtielbe Serubabelhã ę aye.

¹³ Serubabelbe Abiuthã ę aye.

Abiutbe Eliakimhã ę aye.

Eliakimbe Asorhã ę aye.

¹⁴ Asorbe Sadokhã ę aye.

Sadokbe Akimhã ę aye.

Akimbe Eliuthã ę aye.

¹⁵ Eliutbe Eleasarhã ę aye.

Eleasarbe Matanhã ę aye.

Matanbe Jekophã ę aye.

¹⁶ Jekopbe Josephã ę aye. Josepbe Mariahã ę ma.

Kegemou, Mariahã Yesu malã felei. Yesu ęme Kelesuyodele ili ke.*

¹⁷ Kegei kaha, Abrahamhã sosou kou ge tofogu haguabe demou, Devitkou tofogu kedia die kou guai olou feibe 14 kege. Haba Devitkou ge tofogu mou haguabe demou, ho o kedia Israel o sasaj asou sa Babilonkou wou ma ile dogogu kediane die kou guai olou feibe 14 kege. Haba asou sa kokou wou ma ile dogogu kedia tofogu haguabe demou, Kelesukou ge kege kou guai olou feibe 14 kege.

*Mariahã dihi Yesu Kelesu malã felei
(Luk 2:1-7)*

¹⁸ Dihi Yesu Kelesu malã felei tãbe kou gue. E adiou Mariabe Josepkou tileyodema makai. Kenou si dilie dogou guo deleli mei, kelege Maria ęme

* **1:16 1:16** Kelesube Godihã di mamouuyadomou makai o.

dihi guokōu degeimōu dugulo i. Duo Bolofeiḥa neḷe kahaṅōu e dihi guokōu degei.

¹⁹ Eme dihi guokōu degeimōu, o e tileyodema makai o Josep, eme dōudo o kaha degeimōu, e o sasai dihiḷe kele e sasaiḷkōu sidifi neḷe meiyode tawalemōu be, e amafei hiyafogolōu yodenōu fimai.

²⁰ E kege fimama, tieimi dugube, Hiye Oḥa esol o taha emokōu tama degemōu tobōu mōu du, Josep, name Devitha huti, na sasai Maria hulo gue degeda. Duo Bolofeiḥa neḷe kahaṅōu e dihi guokōu degeiyodei.

²¹ E o dihi mala feleiḷba, na e hu tilebe Yesu.* Yobe, ege o sasai kedia midihō kasagai milōu di ke togule muguoba, dia mamoloḷuyode tobou.

²² Olōu fei keme mōu yoḷuwa tama degegali mei, Hiye Oḥa kōu tobou keme damaledo tama degeyadomōu kuhe degegai. Yobe, e habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha mogouya ke kōu gue kōu tobou,

²³ Sasai gisiai e dihi guokōu degema, o dihi mala feleiḷba, o kedia e hu tilebe Emanuelyodele ile. E hu kaha sibigebe kōu gue, Godiḥa di dogōu guo dalaleyode tobou. *Aisaia 7:14*

²⁴ Kegemōu, Josepha tiei kesigiemōu, Godiḥa esol o kaha tobou sagai, kenōu seselemōu, Maria hu.

²⁵ E sasai kōu huye, kenōu si dilie dogōu guli mei dalali, o dihi mala felei. Dihi mala feleimōu, Josepha e hu tibe Yesuyodei.

2

Sa ta tewe o kedia dihi Yesu dugu haguasiei

¹ Mariaḥa dihi Yesu mala feleiḷbe, sa Betlehem, sa Judia duo koduge mala felei. Herotha gamani hiye o delei kelege, dihi ke mala feleimōu, sa ta tewe o kedia sa Jerusalemkōu aso haguluya ke haguasie felegamōu yoduga i,

² dihi ebele mala felei, Juda o sasai kedia Hiye O keme kou? Ei e kuidihō aso hagulukōu duguomōu, emokōu diho baga tobōu lamōu haguasiei.

³ Gamani o Herot ene dulo kesigi.* Sa Jerusalem tie o sasai kediane dulo kesigile i.

⁴ Kegemōu, Herotha Israel o kedia mogōu du dalaguadi hiye o kediaḷbōu,* Mosesha kuolōu yo du o kediaḷbōu olōu fei haguismōu haguasie felegomōu, diamokōu yodu, Godiḥa makai o Kelesube e duōu ḥa kiliya mala feleiya?

⁵ Sa Betlehem, sa Judia kodugeyode tobolōu i. Yobe, Godiḥa tobou keme habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha kōu gue nalai dala,

⁶ Juda kedia sa duo kodube sa Betlehembe ḥubōu meiye, kenōu si hu hiyedo dalale. Yobe, ni sa kokōu be hiye o ta tama degeba, ma Israel o sasai dia dalale. *Maika 5:2*

⁷ Kegemōu, Herotha tewe o kediaḷmokōu amafeido haguasimabeede tobōu mōu, hagua felegomōu, diamokōu yodu, sawisie kobogedo ni kuidihō ke dugulo ilou?

* **1:21 1:21** Hu 'Yesu' kaha sibigebe *Hiye Oḥa o sasai mamoloḷu*. * **2:3 2:3** Herot e yoḷunōu Juda o kedia dia dalaleyade tawai. * **2:4 2:4** *Mogōu du daladi o keme* ('pris') Godiḥa moso kodu dabai degedi. Dabai degeimōu be, Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasai kedia hayedu dalamōu, yoḷuge mogōu du daladi.

⁸ Diā emokōu kege tobolōu imōu, e kōu gue tobou, nī ya, sa Betlehemkōu fologa, dihi ke defeido kamabeedei. Nī kolugi dugubabe, amokōu tobōu haguama. Ane ile, yubu sugulo fiyaba, dihi kokōu diho baga tobōu lamōu.*

⁹ Kegemōu, tewe o kedia gamani hiyedo o kaha ta dulomōu, kuidihō aso hagulu kōu dugu kaha imōu duguomōu, diā kenōu sesele yai. Yolugi, dihi kaha dala moso tagetōu hohoguo dalamōu dugulo i.

¹⁰ Diā kuidihō ke duguomōu, hohō hiyedo degele i.

¹¹ Kegemōu, diā mosodu fologamōu, dihibōu e adioū Mariabōu de duguomōu, yubu sugulo fiya duwoguali, dihi kokōu diho baga tobolōu i. Die ye tulamōu, bisai talama, dihi kokōu nele ibe, sele igi golbōu, hō bolodo molabōu, hebe du kolobōu de nele i.

¹² Nele ima tiasigei, tieimi dugulo ibe, Godiha diamokōu, nī Herotkōu idamabeede tobōu mōu dulomōu, diā a taya ke die sabekōu bohōlōu mā yai.

Josephōu e sasāibōu dilie dihi malā ile sa Isipkōu fologai

¹³ Tewe o kedia fogōu youmōu, Josephā tieimi dugube, Hiye Ohā esol o taha tamā dege, emokōu, nā hagua, dihibōu e adioū bōu de wōu ma, sa Isipkōu kama foyedei. Nā kele dalali, a namokōu bohōlōu mā haguayede tobōu ba dulo. Herothā dihi koū kolugi duguoba, wouba tolo ilamōu degeliyode tobōu mōu du.

¹⁴ Kegemōu, e huliame haguamōu, dihibōu e adioū bōu de wōu ma, sa Isipkōu ya fologai.

¹⁵ Fologa dalaguali, Herot tolo imōu, diā sa ke kuhe tōu fogōu fogōu yai. Diā ke degeibe, Hiye Ohā habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha mogouya tobou sagai kegenōu damaledo tamā degei.

Mā dihi eme sa Isipkōu dalamōu, a emokōu nā tōu fogōu iyede tobōu mōu, e kuhe haguei. *Hosea 11:1*

Gamani o Herothā tobōu mōu, o kedia sisigo sudo woumōu tofigile i

¹⁶ Kegemōu, Herot e tewe o kedia emokōu ōu gaiyode tawalemōu gofoū hiyedo degei. O ilo kedia mokōu tobou, nī ya, sa Betlehembōu, sa kaha figiya kile o sisigo sadebe bolōu kege gabali mei ke olōu fei wouba tofigiemabeede tobou. Yobe, kuidihō tamā degeimōu kelegebe e tawai, tewe o kedia emokōu kōu tobōu mōu du kaha.

¹⁷ Ke degei keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Jeremaiaha mogouya tobou ke damaledo tamā degei.

¹⁸ Sa Ramakōu gosolo uwo hiyedo dulo ili keme sasai Reselha e sisigo diā sihou gosoulu. Hohō degelebe dafai, e sisigo olōu fei mei degele i kaha degemōu. *Jeremaia 31:15*

Josephā e sasāibōu e dihibōu de bohōlōu mā hagua felei

¹⁹ Kegemōu, Herot tolo imōu, Josep e sa Isipkōu dalali, tieimi dugube, Hiye Ohā esol o taha tamā degemōu,

* **2:8 2:8** Herot e dihi Yesu walamōu ōu ga tobou.

²⁰ Ɛmokōu kōu gue tobou, nā haguā, dihibōu Ɛ duōu bōu de wōu ma, sa Israelkōu haguayedei. Dihi walamōu fima i o kediame tofigile hobogouyode tobōu mōu du.

²¹ Josephā ke tobōu mōu dulomōu haguā, dihibōu Ɛ adiōu bōu wōu ma iligi, sa Israelkōu fologai.

²² Kenōu si fologamōu dube, o Arkelausbe Ɛ aye Herothā timōu malāmōu, sa Judia dia dalayodeimōu dulomōu, sa kokōu ya ke ilebe gue degei. Haba Ɛ tieimine Ɛmokōu tawale tā tobōu mōu dulomōu, diā sa Galilikōu fogōu yai.

²³ Sa Galilikōu fologamōu, haba sa hu Nasaretkōu ya fologa deleigui. Kegei degemōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā tobolōu i keme damaledo tamā degei.

O sasai kediā Ɛme sa Nasaret tie oyodele ileyode tobolōu i.

3

Fafeleya degedi o Jonhā egei tobou (Mak 1:2-8; Luk 3:1-18; Jon 1:19-28)

¹ Kelegebe, fafeleya degedi o Jon Ɛ sa Judiakōu dalali, sa hebe mei mihinōu sa kokōu ile folomōu, egei hehegiedi.

² Ɛ hehegiedibe kōu gue tobōu di, nī fī bohōu ma, hebeni Hiye Ohā nī wolōu dalalebe hafeido degeliyode tobōu di.

³ O keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā tobou o ke, Hebe mei mihinōu sa kelege Hiye Ohā Ɛ a milōu ma doususugumabeede haguisa tobōu ba dulo ile. *Aisaia 40:3*

⁴ Jon Ɛ yukuei kaḍibe, wai kamel towe dai ke fiyatiye tufoguo kaḍi. Nale Ɛ naḍibe kaḍubōu, kule hueḍibōu denōu feḍi naḍi.

⁵ Jon Ɛ sa mihinōu sa kokōu dalamōu be, sa Jerusalem o sasaiḍōu, sa sa olōu feḍi Judia kile dalagua o sasaiḍōu, o sasai tō Jordan kokōu tie obōu olōu feḍi kediā Ɛmokōu ya fologai.

⁶ Ɛ egei tobōu mōu dulomōu, die midihō kasagai milōu ga idi ke kusigile tobolōu imamōu, Ɛ o sasai kediā tō Jordankōu fafeleya degei.

⁷ Kegemōu, Jonhā dugube, Farisi obōu, Sadyusi obōu sudo fafeleya tofolōu yodema haguasieimōu, Ɛ diāmokōu nīme hiye bei sisigo. Godihā gofoḍu degeba, nīmokōu hebe kasagai ke nele. O koyohā tobōu mōu, nī fosigelamōu degele iya? Nīge Godihā gofoḍube de gabale sagai?

⁸ Nī fī bohōu babe, midihō nī milolōu kaha hehegilebe, nīme damaledo fī kōu bohōu idadele kenōu hehegiema.

⁹ Abraham Ɛme ei kōu guai oyode tobōu dama. Yobe, ā nīmokōu tobolōu kuhe, Godihanōu degeiye, igi koḍudiane bohōu ba, Abrahamhā sosōu sa dege dalaguale.

¹⁰ Heibe hebe yelebōu kōu dogogu dala. Hebe olōu feḍi kolo bologua mā idiyo mei keme oe hagima, doulukōu hebesaleyode tobou.

¹¹ Nī fī bohōu mōu be, age nīme talekōu nōu fafeleya degedi. Kenōu si o ta mā habage haguale kaha Ɛ nelebe hiyedo, mā nele sagai mei. Ɛ hube folodo dala kaha degemōu, Ɛ hagubabe, age Ɛ abogoḍu mosobe ta mala

hebele ile sagai mei. Ege nime Duo Bolofeiha neleya ke fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou.

¹² E hagualebe, o sepolo touye haguadi sagai kege nale segei ke moŋu haguale. Sepolo tolou ba, ko kasagai olou fei igisema, nale sibige kenou moŋuma ile, mosodu dogogulo. Kegema, ko olou fei keme dou mei degediyo mei kokou hebesaleyode tobou.

*Jonha Yesu fafeleya degei
(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22)*

¹³ Kegemou, Yesuha sa Galili tou fogou, to Jordankou Jonha dalakou felei. Eme Jonha fafeleya degeyadomou fimai.

¹⁴ Kenou si, Jonha e akogulamou tobou, na a fafeleya degelesi bolu. Kadegeimou na amokou haguya?

¹⁵ Yesuha tobou, a namokou yodube bolu. Godiha tagali ke da degelebe douyoyode tobou. Kegemou, Yesuha yodu keme Jonha degei.

¹⁶ Kegemou, Yesu e fafeleya degema, bidiletou foloumou, kelegenou hebeni a soŋugou mou, Godiha Duo Bolofeiha sio isusu бага fulou migile, emokou biyoumou dugu.

¹⁷ Haba, hebenitou ge ta uwo ta kou gue tobou mou dulo i, koŋume ma Dihi. Age eme tagalido, emokou hoho hiyedo degeli.

4

*Tamaha Yesu tefele dugu
(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)*

¹ Kegemou, Duo Bolofeiha Yesu hebe mei mihinou sa kokou wolou i, Tamaha Yesu tefele duguyadomou.

² Sa mihinou kokou deleibe, sawisieibou huliabou olou fei 40 kege nale nali mei delei kaha, e hegie degei.

³ Hegie degeimou, tefele dugudi o kaha emokou hagua tobou, name damaledo Godiha Dihi debabe, igi kou dalagua kuokou tobou ba boholou ba, ou si degeiba nayede tobou.

⁴ Kenou si e sima tobou, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Nale nadi kahanou be, o sasai fi gehe tofousogo tofolou ke moloŋu mei.

Godiha ta yoŋu tobou di olou fei ke dulo sesele ili kahanou si o sasai tofousogo tofolou ileyodei. *Lo 8:3*

⁵ Kege tobou mou, Tamaha e Godiha sa Jerusalemkou wolou ile, Hiye Oha moso tagetou do wolou folo tefegiemou tobou,

⁶ name Godiha Dihi debabe, na mihikou mou gule fogu fiyayedei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Na fogu fiyoubabe, e tobou ba, e esol o kedia na hebele tou ba, ne abogoŋu igiye ta wolo meiyodei. *Buk Song 91:11-12*

⁷ Kegemou, Yesuha emokou tobou, haba kou guene nalai dala,

Na ne Hiye O Godiha nele ke hobou tefele dugudayedei. *Lo 6:16*

⁸ Kegemou, Tamaha Yesu haba bitou sasado ta kotou wolou folomou, sa sa bolodo olou fei, hiye o kedia dia dalagua ke Yesukou hehegiei.

⁹ Hehegiemamou kou gue tobou, na yubu sugulo fiyaba, amokou diho бага tobou babe, age sa sa olou fei koŋume namokou neleyodei.

10 Yesuhā sima tobou, Tamā, nā a tōu fogōu fogōu iyedei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,
Nā ne Hiye O Godikōu nōu yubu sugulo fiya, diho baga tobolōu ba, e
dabainōu degeyedei. *Lo 6:13*

11 Kegemōu, Tamāha e tōu fogōu fogōu imōu, esol o kedia haguasie, Yesu dogōu gulo i.

*Yesuhā sa Galilikōu ge dabai yomogōu degei
(Mak 1:14-15; Luk 4:14-15)*

12 Kegemōu, Yesuhā Jon didio degeiyodei ke dulomōu, sa Galilikōu ile felei.

13 Kilegenōu be, sa Nasaret tōu fogōu, sa Kaperneamkōu ile delei. Sa Kaperneam keme ohueiyai Galili kokōu delei. Sa keme o huti Sebulunbōu, Naptalibōu kedia sa.

14 E kokōu ibe, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiaha kōu nalaj keme damaledo tamā degeyadomōu kuhe i. Yobe, o kaha kōu gue nalaj dala,

15 O huti Sebulunbōu, Naptalibōu kedia sabe, dawalakōu yadi alikōu ge ka ibe demōu, to Jordan dama ilobōu kele fogou. Die sa Galiliyodele idi kokōu be sa ta o sasaj ilo kelene dalagua.

16 Sa ke tie o sasaj kediamē huliakōu deleiguiye, kenōu si hohō hiyedo kōu dugulo i. Tofigile o kediamokōu ne hohoguo dalayodei. *Aisaia 9:1-2*

**Yesu e Godihā wolōu daladi kaha tā tobolōu mōu,
haba do o sasaj kedia bologuomōu, bolō degele i**
(Tā Hiye 4:17-9:34)

*Yesuhā o dosōu dia kege haguismōu, dia e sesele yai
(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11)*

17 Kelege Yesu e yomogōu egei tobou. Ni fi bohōu ma, hebeni Hiye Oha ni wolōu dalalebe hafeido degeliyode tobōu di.

18 Kegemōu, ohueiyai Galili koya ke sulugi, o eye malā bolōu ta dugube, Saimon, Pitayodele idi kebōu, e malā Andrubōu de dugu. Diliebe ohueiyai kokōu neke mōu soumōu dugu. Diliebe miye mojudi o.

19 Yesuhā diliemokōu nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokōu o sasaj mojudi ke hehegielamōu, obe miye mojudi ke sa degeiyode tobou.

20 Dilie ke dulomōu, totonōu neke olōu fei kokōu magama fogōu mōu, e sesele yai.

21 Kegemōu, haba ilemōu dugube, o eye malā bolōu ta, Sebedihā dihi Jemsbōu e malā Jonbōu de dugu. Diliebe dilie ayebōu de mosole tagetōu neke doususulo duwoguamōu, e dilie haguasai.

22 Dilie dulomōu, kelegenōu dilie aye mosole foudu duwomōu tōu fogōu fogōu, Yesu sesele yai.

*Yesuhā egei tobōu mōu siei, haba do one bologuomōu bolō degele i
(Luk 6:17-19)*

23 Kegemōu, Yesu e sa Galiliya ke die egei mosoya egei hehegiemōu sulugibe, tā uwo bolofei Godihā wolōu daladi kene tobōu mōu siei. Haba

dobōu o sasaīne olōu feī bologuomōu, bolō degele i. Nelē mei degei kedīane olōu feī bolō degele i.

²⁴ Ē kege degeimōu, tā ke sa Siria kileya olōu feī tefeimōu, sa ke tie o kedīa do daga daga o sasaī sudo mōuma haguasiei, do hiyedo kedīabōu, duo kasagaiye tolōu i kedīabōu, dio koulugi fiyasigedi kedīabōu, ibigid-iobōu dobogōudiobōu tofigile i kegei ke mōuma haguasie felegomōu, bologuomōu bolō degele i.

²⁵ Ē sumōu, o sasaī sudo emokōu haguasie kefegulo i. Sa Galilibōu, sa Dekapolisbōu, sa Jerusalembōu, sa Judiabōu, tō Jordan ilobōu tie obōu kedīa ē sesele suluguei.

5

Yesuhā bitōu kokōu ge egei tobou

¹ Yesuhā o sudo kefegumōu duguomōu, bitōu ta kokōu folo duwei. Duwoli dugube, yōu ē dabai degedi o kedīa haguasie felegomōu dugu.

Yesuhā o kedīamokōu hohobōu mabeede tobou (Luk 6:20-23)

- ² Kegemōu, Yesuhā ē dabai degele idi o kedīamokōu hehegie tobou,
- ³ O Godihā dihile mabōu sā degei dalaguayode tawali kedīa hohobolōu nōu, hebeni Hiye Ohā dīa wolōu dalale kahā degemōu.
- ⁴ O gosolo dalagua kedīa hohobolōu nōu, Godihā dīa dogōu gulo kahā degemōu.
- ⁵ O diōu die hū hebele fogudiyo mei kedīa hohobolōu nōu, Godihā sa sa olōu feī dīamokōu nelē kahā degemōu.
- ⁶ O Godihā dihile dōudo o dalagualamōu degele idi kedīa hohobolōu nōu, dīame hegie degeli o ke sā degei, Godihā nalebōu hueibōu de nelē kahā degemōu.
- ⁷ O yogokōu solōu do degele idi kedīa hohobolōu nōu, Godihā dīamokōu solōu do degele kahā degemōu.
- ⁸ O die duledu sibigi ta dala mei kedīa hohobolōu nōu, dīa Godi dugulo kahā degemōu.
- ⁹ O biya imōu akogudi o kedīame hohobolōu nōu, Godihā dīame mā dihiyodele kahā degemōu.
- ¹⁰ Godihā dihile kele dōudo dalagua o sasaī, o tae makodi kedīa hohobolōu nōu, hebeni Hiye Ohā dīa wolōu dalale kahā degemōu.
- ¹¹ O sasaī dīama, nime oe susuga tobolōu iliye, ni hohobōu ma. Ni a sesele ili kahā, oe ni makolaba, ogōu ga, nime kasagaiyodeibabe, ni hohobolōu nōu.
- ¹² Kege degeibabe, ni hohonōu degema, ni hebe bolodo keme hebenitōu kōu dala kahā degemōu. Afudo, ni deleli mei kelegene, oe habage-degele-duguo-tobōu di-o kedīa makolamōu kegenōu degele idi.

Nime solebōu hohobōu ke sā degei (Mak 9:50; Luk 14:34-35)

¹³ Yesuhā haba kōu gue tobou, nime sa sibige kahā sole sā degei. Kenōu si solebe sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sole sebe degele? Sole

kegei keme kasagai, e degele ta dala mei. Obe boholou filamou, abogou uye tofou tofou di.

¹⁴ Nime sa sibige kaha hoho sa degei. Sa bitoukou dala kene ta womogou dala mei.

¹⁵ Haba, obe kamai dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi, o mosodu dalagua kedia kamai hoho ke duguyadomou.

¹⁶ Nebe kenou tefei, ni hoho ke o kediamokou hohoguba, dia ni midihog bolofei ke duguoba, dia ni Aye hebenitou duwo, e hu hebele fogulo ile.

Godiha Kuolou kaha ta

¹⁷ Yesuha haba kou gue tobou, a hagua, Mosesha kuolou ta ke a ta gabale sagai mei. Habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia nalagai kene, a ta gabale sagai mei. Ni kege fima idama. A hagua, ta ke akogulo sagai mei. Age ta ke damaledo tama degeyadomou hagua felei.

¹⁸ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Agudiobou sa sibigebou keme olou fei mei degele mei debabe, Godiha kuolou tane ta mei degele mei. Nalagai olou fei ke ta mei degele mei debabe, nalagai olou fei ke damaledo tama degele.

¹⁹ O koyoha Godiha ta ni dumabeedei ke gobolou ba, haba omokou ne kege hehegieibabe, o keme hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi sa kokou be, e hu be hiyeyodele mei. O koyoha Godiha ta ke seseleba, omokou ne olou feido hehegie tobou basi, o keme hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kokou be, e hu be hiyeyodele.

²⁰ Yobe, a nimokou kou gue tobolou, Farisi obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kediam Godihage dou do oyode tobolou sagai mei. Nime dia degele idi kenou tefele degeibabe, nime hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi sa kokou be ta yale sagai mei.

Yesuha hagi doususudi midihog ke tobou (Luk 12:57-59)

²¹ Yesuha haba kou gue tobou, afu ni kou guai o kediamokou o wodamabeede tobou di keme ni kou dulo i. Haba o koyoha o yogo woubabe, eme ta saikou tafalaleyode tobolou idi kene ni dulo i.

²² Kenou si a nimokou tobolou kuhe, o koyoha e mogokou gofou degeibabe, eme Godiha ta sale. Haba o koyoha e mogo ta susuga tobou babe, eme kansole o kediage ta sa ile. O koyoha name totou degei o kasagaiyode tobou babe, eme dou sakou ile.

²³ Kegei kaha, Godikou bi ta nelababe fima dugu, ma mogoha amokou gofou degei ta daladade tawaibabe,

²⁴ na Godikou nelamou degei ke tou fogou fogou ile, namokou gofou degei dala ke doususumaba, boholou ma haguaba, ise Godikou nelamou degei ke kuhe ne.

²⁵ O taha na ta salaba wolou ibabe, na aba you iligi, toto ebou de hagi ke doususuyede tobou. Kege ho fogou babe, o kaha na ta sai fidi o kokou wolou ile folouba, haba ta sai fidi o kaha name kasamane o kokou wolou ile folouba, name didio degele.

²⁶ A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe, n̄a didiō degeibabe toto tōu fogōu fogōu ile sagai mei. Noŋu kege dalali, didiō degei ke telemale kaha dowo ke olōu fei sibima mei degeibasi telemā ile.

Yesuhā o kediamokōu sasai hiyoubōu, o hiyoubōu degedamabeede tobou

²⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, n̄i kōu guai o kediage sasai hiyoubōu, o hiyoubōu degedamabeede tobōu di keme n̄i kōu dulo i.

²⁸ Kenōu si a n̄imokōu tobolōu kuhe, o koyoha sasai ta duguoba fiyenōu tagaibabe, eme sasai hiyou degedi o, yobe e sasai ke fiye kōu tagai kaha degemōu.

²⁹ Ne diho dele kaha n̄a wolōu ile midihō kasagai ta milōu babe, n̄a ne diho ke tele fila. Name ne tōu bōu de olōu fei dou sakōu hebele fileiye debabe, n̄a ne tōu ha bi tanōu ta mei degeibasi.

³⁰ Haba ne dobogoŋu dele kaha n̄a wolōu ile, midihō kasagai ta milōu babe, n̄a ne dobogoŋu ke diafolōu hebele fila. Name ne tōu bōu de olōu fei dou sakōu hebele fileiye debabe, n̄a ne tōu ha bi tanōu ta mei degeibasi.

*Yesuhā obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kaha ta ke tobou
(Matyu 19:9; Mak 10:11-12; Luk 16:18)*

³¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, afu tobolōu idibe, O koyoha e sobōu hiyafogōu lababe, hu kadi kuguonōu nalama, e sobōu kōu neleba kuhe hiyafogōu yede tobōu di. *Lo 24:1*

³² Kenōu si a n̄imokōu tobolōu kuhe, o koyoha e sobōu, o hiyou ta degeli mei ke hiyafogōu babe, e degeiye sobōu keme o ta hiyou degele. Haba o taha sobōu, oe kōu hulomōu hiyafogou ke hubabe, eme sasai hiyou degedi o.

Yesuhā tobolōu gi, Godihā huya ke maka degeba tobōu damabeedei

³³ Yesuhā haba kōu gue tobou, afu kōu guai o kediamokōu, n̄i Hiye Ohā huya ke ta degeleyodema maka dege tobōu babe, n̄i damalēdo degemabeede tobōu di, keme n̄i kōu dulo idi. Ogōu ga tobōu dama.

³⁴ Kenōu si a n̄imokōu tobolōu kuhe, n̄i Hiye Ohā huya ke hobōu maka dege tobōu dama. Haba hebeniha huya kene maka dege tobōu dama, hebenibe Godihā duwodi kaha degemōu.

³⁵ Sa sibige koŋumahā huya kene maka dege tobōu dama, sa sibigekōu be Godihā e abogoŋu muguo tofogōu duwo kaha degemōu. Sa Jerusalemba Hiye O n̄i wolōu dala kaha sa. Kegei degemōu, sa sibige koŋumahā huya kene maka dege tobōu dama.

³⁶ Noŋu ne huya kene maka dege tobōu da. Yobe name nele dala mei. Noŋu degeiye, ne widio towe tanōu ta fo degele sagai mei, haba ta dosogo degele sagai mei.

³⁷ N̄i ta degelabasi, a damalēdo degeleyode tobōu ma. N̄i ta degele dafoubabe, a dafayode tobōu ma. Hū taya ke maka dege tobōu di kaha yobe Tamā enōu.

*Hebe kasagai ke hobōu muwōu hitigadama
(Luk 6:29-30)*

³⁸ Yesuhā haba tobou, afu obe kōu gue tobōu di keme n̄i kōu dulo i,

O taha ne diho tele filoubabe, na e dihone tele filayedei. Haba o taha ne me sugubabe, na e mene suguyedei. *Kisim Bek 21:24*

Kene ni kou dulo idi.

³⁹ Kenou si a nimokou tobolou kuhe, o taha ni kasagai degeibabe, muwou hitigadama. O taha ne hamogou dele kokou foubabe, na haba hamogou ilo kene seseguyedei.

⁴⁰ O taha na ta sama, ne yukuei molo uyodeibabe, nage haba ne yukuei tabou de neyedei.

⁴¹ O taha namokou diaselaba, e bisai ye hafeikou kolo u iyedeibabe, haba nage ahudo kolo u ileba kuhe fogou.

⁴² O taha namokou bi ta molo uyodema yodubabe, na mou nele fogou. O taha ne bi ta heliofei mou laba yodubabe, na hobou nel mei fogou ye.

*Yesuha ho o tagadi midihog ke tobou
(Luk 6:27-28, 32-36)*

⁴³ Yesuha haba kou gue tobou, ni afu dia na nogo dia tagamabeedema, ho o kediane dafamabeede tobou di keme ni kou dulo i.

⁴⁴ Kenou si a nimokou tobolou kuhe. Ni ho o kediane tagama. Obe ni makolaba degeibabe, nige diho baga tobou ba, Godiha diamokou solou do degele.

⁴⁵ Kege degeibabe, o kediane dugulobe, nime ni Aye hebenitou duwo, e sisigoye dalaguaba dugulo ile. E degeiye, e aso kaha folomou, o kasagibou bolofeibou olou fei kediamokou hohogudi. Haba huei todine, dou do obou, dou do mei obou olou fei kediamokou huei todi.

⁴⁶ Nige o ni tagadi kedianou tagaibabe, ni hebe kagei ke molo u? Gamani sibidi sele ogou gabou kefedo o kediane kegenou degele idi.

⁴⁷ Ni nogo diamokou nou agali bolofeyode tobou babe, nime o olou fei kediane degedi kegenou degele idi. Sa ta o kediane kenou tefe degele idi.

⁴⁸ Ni Aye Godi hebenitou duwo keme dou donou. Nime kenou tefe dalama.

6

Yesuha o sasai dogou gudi midihog ke tobou

¹ Yesuha haba kou gue tobou, oe ni boloyode tobou yadeba, ni o sasai kediane dihile kokou midihog bolog ke degeibabe, niou tawaibou. Ni kege degeibabe, ni Aye hebenitou duwo, ege nimokou be hebe bolog ta nele meido.

² Na bi mei o kediamokou bi ta nelababe, taenou tobolou idi o kediane degedi sagai kege degeda. O kediane bi mei o kediamokou bi nelamou be, egei mosokou bou, ali duo kokou bou de kibi haguise idi, o sasaiye haguise, die hu hebele fogumabadomou. A nimokou damaledo tobolou kuhe. Godihage die hu be ta hebele foguoba, hebe bolodo diamokou ta nele meido.

³ Na bi mei o kediamokou bi ta neibabe, o taha hobou dugudayedei. Ne dobogou fofou kahage dobogou dele kaha degeli keme dugudayedei.

⁴ Kegei kaha, na bi mei o kediamokou bi ta nelababe, mogogounou ne. Kegeiba, ne Aye mogogou dala ke dugudi kaha hebe bolodo ke namokou nele.

*Yesuhā diho bagā tobōu di midihō kē hegi
(Luk 11:2-4)*

⁵ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī Godikōu diho bagā tobōu lababe, taenōu tobolōu idi o kediā diho bagā tobōu di sagai kege tobōu dama. O kediage egei mosokōu bōu, a figikōu bōu de tafalaguali, Godikōu diho bagā tobolōu idi, o sasaiye diā dugulo imabadomōu. A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Godihā die hū haba ta hebele foguoba, diāmokōu hebe bolodo ta nele meido.

⁶ Nā Godikōu diho bagā tobōu lababe, ne mosodu folo, a tefemaba, ne Aye obe dugudiyo mei kokōu kuhe diho bagā tobōu. Kegeiba, ne Aye mogogou dala kē dugudi kaha namokōu hebe bolodo kē nele.

⁷ Haba nī diho bagā tobolōu gibe, sa ta o kediā taenōu tobolōu idi sagai kege tobōu dama. Diā sasado dege diho bagā tobolōu idi kahage, diage wa, die godi kediā die tā kē duluyade tawale idi.

⁸ Diā degele idi kege hobōu degedama. Yobe, bi ta nī dala mei ke yodulube, nī Aye hā kōu tewe dala kaha degemōu.

⁹ Kegei kaha, nī Godikōu diho bagā tobolōu be, kōu gue tobōu ma, Ei Aye, name hebenitōu duwo, ne hūbe Godi, ei ne hū bolodo kē hebele fogulamōu.

¹⁰ Nā hagua, ei wolōu dala.

Nā noū tagai sagai, hebenitōu ge degele idi kē, sa sibige kuokōu ge, eine nebe kenōu tefe degeleyadomōu.

¹¹ Nā ifi sawisiei koūmahā eimokōu nale ne.

¹² Ei midihō kasagai o ilo kediā eimokōu milōu di kē gebe meiyodedi kenōu tefe, nage midihō kasagai ei milōu ga idi kē gebe meiyode.

¹³ Tefele dugu ta eimokōu hagubabe, nā akogogue. Nā ei dia dala, midihō kasagai kaha ei tōu ye deba.

¹⁴ Duma, nige midihō kasagai oe nīmokōu milolōu ili kē gebe meiyodeibasi, nī Aye hebenitōu duwo, ege midihō kasagai nī milōu ga idi kene gebe meiyodele.

¹⁵ Haba oe midihō kasagai nīmokōu milolōu ili kē nī gebe meiyode ho fogōu babe, nī Aye ege midihō kasagai nī milōu ga i kene ta gebe meiyodele mei.

*Yesuhā nale kuolōu mādi kaha midihō kē tobou**

¹⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, nī nale kuolōu moūbabe, taenōu tobolōu idi o kediā degedi sagai kenōu tefe degele idama. O kediā nale kuolōu moūmōu, di dugudibe, die midihobe nugugu dalamōu dugulo idi, diā nale kuolōu māi keme di tawamabadomōu. A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Godihā die hū haba ta hebele foguoba, hebe bolō kē diāmokōu ta nele meido.

¹⁷ Nage nale kuolōu māma dalababe, ne widio towe bologuama,* ne midihō bigima dalaba,

¹⁸ o sasaiye nā hohō degenōu dalaba dugumabadomōu . Name nale kuolōu māi kē dugu ile sagai mei. Ne Aye, di dugulo idiyo mei kahanōu si

* **6:15 6:16** Yesukōu damaleyodele i o sasai kediā Godikōu diho bagā tobōu lamōu nale kuolōu māi idi. * **6:17 6:17** Grik taēbe widio towe gusege huejye huyede tobou.

tawale. Damaleḡo, ne Aye mogogou dala ke dugudi kaha hebe bolodo ke namokou nele.

Bi bolofei kefedi midihō
(Luk 12:33-34)

¹⁹ Yesuha haba kou gue tobou, sa sibige kuokou be ni bi bolodo kefedama. Bi keme kasagai degeiba, matayene nale. Hiyou moḡudi oene haguaba, hiyouye moḡuma ile.

²⁰ Ni bi bolō bolobe hebenitōu nōu kefema. Kegeibasi, mataye ta nale mei. Bi ta kasagai degele meido. Hiyou moḡudi o kediane ta fologa mala ile mei.

²¹ Nane sa bi bolō bolō dala kokou nōu dalale sagai degele.

Dihobe tōu ha kamai
(Luk 11:34-36)

²² Yesuha haba kou gue tobou, dihobe tōu ha kamai. Ne diho bolō dalabasi, ne tōu olōu feibe hohoyenōu dalaba dugulo.

²³ Haba ne diho kasagai degeibabe, ne tōu ne olōu fei hulia degei dugulo. Hohō ne duledu dala keme hulia degeibabe, hulia keme hiyedo degele.

O taha hiye o bolouye dabi degele sagai mei
(Luk 16:13)

²⁴ O taha hiye o bolouye dabi degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta ke dafama, ta kokou nōu hohō degele. Hiye o ta kaha tobolōu be dulo milōu diye, hiye o ta kaha tobolōu be ta dulo milōu diyo mei. Nebe, nime Godiha hayedubōu, sele hayedubōu de dalale sagai mei.

Di hagi duguoba, fi hiyedo madame
(Luk 12:22-31)

²⁵ Yesuha haba kou gue tobou, kegei kaha a nimokou tobolōu kuhe, ni sa sibige kuokou tofolōu ke fimaba, eibe nale kagei nale, huei kagei nale de fi hiyedo madama. Niōu ni tōu guebōu ne, eibe yukuei kagei mala kale deba fi hiyedo madama. Sa sibige kuokou tofolōu be hegie degedi kaha nale nala idi kenōu mei. Haba ni tōu ha tagadibe yukuei kadi kenōu mei.

²⁶ Ni sio kedia duguma. Dia segei sogoma kefeguomōu nala idiyo mei. Dia nale dogogudi moso meiyē, ni Aye hebenitōu duwo kahanōu diamokou nale nedi. O nime sibige hiyedo, sio gabama folodo dalagua.

²⁷ O koyo na sa sibige kuokou tofolōu kokou fi hiyedo moḡbabe, na de sasado dege tofolōu? Kegele meido.

²⁸ Kadegeimōu ni yukuei kadi kokou fi hiyedo ma idiya? Ni hebe sou ke defeido duguma. Hebe sou kahage kage folodiya? Dia dabi hiyedo degediyo mei. Yukueine milōu diyo mei.

²⁹ Kenōu si a nimokou tobolōu kuhe, afudo, hiye o Solomonhage yukuei bolofeido kenōu kadiye, kenōu si hebe sou yege Solomonha similou keme gabai.

³⁰ Hebe sou Godiha similou keme ifi kou dalaguaye, idiba o taha diafigima, doulukou sile. Ni damaleyodeibe kageimōu huyadefei dala? Nime hebe sou be gabai dala kaha degemōu, Godihage nimokou yukuei nele.

³¹ Kegei degemōu, nī fī hiyedo maḍama. Eibe nalebōu hueibōu kagei ke nala ile deba fimadama, yukueine kagei mala kale de fimadama.

³² Sa ta o kedia bi olou fei kegei ke kou molo uyodema ka idi. Ni Aye hebenitou duwo kaha tewe, nime bi kegei ke olou fei malaba, bologua dalamabadomou .

³³ Nime ni Ayeha dihile kokou doudo o sasai dege dalalababe, na ei wolou dalayede tobou basi, ege bi kegei kene nimokou nele.

³⁴ Kegemou, ni idiba degele ke fi hiyedo madama. Idiba kaha hagibe keme idibaha hagi. Sawisie olou feibe dio u die hagi dala kaha degemou, ifibe ni ifi degele kenou fimama.

7

O tae midihō kasagai degeli ke fidama (Luk 6:37-38, 41-42)

¹ Yesuha haba kou gue tobou, ni o ilo kedia midihō kasagai degedi ke fidama, Godiha haba kenou tefele nimokou ne kege degeiye deba.

² Ni o tae midihō kasagai degedi ke fidi, kengenou Godiha kenou tefele nine file. Ni o takou nedi keme, Godihane kenou tefele nimokou nele.

³ Na ne mogoha dihokou kofai huyadefei ke dugulube, haba nou ni dihokou hebe siei hiye ke tilabe ta duguyo mei, kageimou ne mogoha dihokou kofai ke duguo tobou ya?

⁴ Na hebe siei hiye ne dihokou tila keme na duguyo mei, kageimou kofai ne mogoha dihiledu dala ke duguo, a mala filalamou yode tobou ya?

⁵ Name taenou tobou di o. Na hebe siei hiye ke ne dihiledu tila kebukou tele filaba, ne diho bolofei degeiba duguba, hobou kofai nogoha dihiledu dala ke kuhe mala fila.

⁶ Godiha biyodema, haba so kediamokou nedama. Kegelige, dia boholou ma haguasie, ni wola iye. Haba ni we bolodo keme wai kediamokou hobou hebele filadama, dia we ke abogou uye tofou ye makeiye.

O taha bi bolodo ta mou laba diho baga tobou babe Godiha bi keme emokou nele (Luk 11:9-13)

⁷ Yesuha haba kou gue tobou, ni bi ta mou laba, Godikou diho baga tobou babe, e ni yodulu keme nimokou nele. Ni koubabe, ni dugulo. Ni adikou kogoubabe, ege nimokou a tefegu keme solo u.

⁸ O koyoha Godikou diho baga tobou mou be, e mo udi. O koyoha koumou be, e dugudi. O koyoha adikou kogoumou be, Godiha emokou a tefei so udi.

⁹ O diama, dihiye e ayekou ou si ta neyedema yodubabe, e ayehage igi de mala nele? Kegele meido.

¹⁰ Haba dihi kaha e ayekou miye ta neyedema yodubabe, ege bei kasagai ta de mala nele? Kegene ta degele meido.

¹¹ Aye diama, nime midihō kasagainou milou ga idiye, kenou si ni sisigokou be nale bolofeinou nele idi. Kegemou, ni tewe, ni o taha ni Aye hebenikou duwokou bi bolodo ke neyedema yodubabe, ni Ayehage hohō hiyedo dege, o kokou neledade tawale ile.

¹² Midiho olou fei o ilo kedia nimokou degemabodomou tagale ili keme, nine diamokou kenou tefelege degema, Mosesha kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia nalagaibou kaha sibigebe tanou kegenou dala kaha degemou.

*Ni ya, a huyadefei kodunou fologama
(Luk 13:24)*

¹³ Yesuha haba kou gue tobou, ni ileba, a huyadefei kodunou fologama. A hiyedo keme dou sakou idi a. A hiye ke seselebe haginbou mei. O sudo ka ke sesele iligi fologoubabe wouba tofigile.

¹⁴ A fologa tofousogo tofousogo tofolou idi a keme huyadefei. O sudo a ke ka imou be dugulo idiyo mei.

*Ogou gai egei tobolou idi one dalagua, niou tawaibou
(Luk 6:43-44, 13:25-27)*

¹⁵ Yesuha haba kou gue tobou, ogou gai egei tobolou idi one dalagua, niou tawaibou. Haguasieiba dugulobe, wai sipsip bolodo bagai kedia haguasieiba duguloye, kenou si die duledube diame si so gofojudo ke sa degei.

¹⁶ Midiho dia milolou idi ke ni duguobabe, diame damaledo egei tobolou idi odadele? Ha, ogou gai egei tobolou idi odadele? Obe goho kolo galamou be, aye yoya ke ga idiyo mei. Kiyoga idibe, aye ti yoya ke ga idiyo mei.

¹⁷ Nebe kenou tefei, hebe bolofeyiye kolo molube, kolo bolofeinou madi. Haba hebe kasagaiye kolo molube, kolo kasagainou madi.

¹⁸ Hebe bolofeyiye kolo malebe, kolo kasagai ta male mei. Nebe kenou tefei, hebe kasagaiye kolo malebe, kolo bolofei ta male mei.

¹⁹ Hebe kolo bolofei madiyo mei keme diafolou mou, doulukou hebele filadi.

²⁰ Nebe kenou tefei, ni midiho o kedia milolou idi ke duguoba, diame damaledo egei tobolou idi o, haba, diame ogou gai egei tobolou idi o, de tawaleba fima.

²¹ O amokou Hiye O, Hiye O dele idi kedia olou feibe hebeni Oha wolou daladi sa kokou fologale mei. O koyoha ma Aye hebenitou duwo kaha tagai ke seseibasi, o keme hebeni Oha wolou daladi sa kokou folo.

²² Godiha o sasai ta sale sawisie kelegebe, o sasai sudo amokou kou gue tobolou ile, Hiye O, Hiye O, ne huya ei habage tama degele ke tobolou idi. Haba duo kasagai igisedibou, midiho gehe gehe milou gadibou de ei ne huya ke degele idiyode tobolou ile.

²³ Kegeiba, a diamokou damaledo kou gue tobolou, a ni tewe mei. Nime ma ta dulo idiyo mei o. Kugule fogou imabeede tobolou.

*Moso togodi midiho bolou
(Luk 6:47-49)*

²⁴ Yesuha haba kou gue tobou, o koyoha ma ta ke dulo seseibabe, o keme moso togodi o sa degei. Yomogoube o kaha sa bolofei kokou miji damamou, mouti gofojudo kenou fofogui. Moutimamou, kotou moso tegei.

²⁵ Huei toma, to hiyedo gihoꝓuma, wi hiyedo haguamou, moso ke bilalamou degeiye, kenou si bileli mei, o kaha moso ke sa bolofei kokou mouti neledoyenou tegei kaha degemou.

²⁶ O koyoha ma ta ke dulo sese ho fogou babe, eme totou degei o, e moso tegeibe, sa kasagai kokou moso tegei ke sagai degei.

²⁷ Habage huei toumou, to hiyedo gihoꝓumou, wi hiyedo haguamou, moso ke olou fei bilama fiyei.

²⁸ Kegemou, Yesuha ta ke olou fei tobou ma mei degeimou, o sasai kefeguo dalagua kedia kesigile i, e ta kege hehegie tobolou kaha degeiye.

²⁹ E hehegilibe, kuolou yo du o kedia hehegiedi sagai kegei mei. E tewebe esofei, hiyedo folodo.

8

*Yesuha dobo doye tou o ta bologuoumou bolou degei
(Mak 1:40-44; Luk 5:12-14)*

¹ Kegemou, Yesuha bitou ke tou fogou mumou, o sasai sudo e sesega muguai.

² Mulou dugube, o ta, dobo doye tou ke hagumou dugu. O kaha hagua, yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, na tagaibabe, na a bologuouba bolou degeiyode tobou.

³ Yesuha o kaha ta ke dulomou, e dobogoꝓu susuguo kuguomou, age name bolou degele ke tagaliyode tobou. Kege tobou mou, kelegenou dobo do ke olou fei mei degeimou, bolou degei.

⁴ Bolou degeimou, Yesuha emokou tobou, a na bologuai ke omokou tobou da. Haba na Godiha mosokou ile, ne tou bolou degei ke mogou du daladi o kokou hegiba, ege Mosesha tobou kenou seseleba, Godikou gali* sile nele. Kegeiba, o sasai kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

*Yesuha ami hiye o kaha dabai degedi o bologuoumou bolou degei
(Luk 7:1-10)*

⁵ Kegemou, Yesuha ile, sa Kaperneamkou folo dugube, ami o kedia dia daladi o ta hagumou dugu. O kaha haguamou, Yesukou na a dogou guyedei.

⁶ Hiye O, ma dabai degedi obe ma mosokou tila, ibigidiobou dobogoꝓudiobou olou fei tofigiemamou, do hiyedo duguluyode tobou.

⁷ Yesuha tobou, a ile bologuouba, e bolou degele.

⁸ Ami hiye o kaha sima tobou, Hiye O, ame o bolofei mei kaha, na ma mosokou folo sagai mei. Na taenou tobou ba, ma dabai degedi o e bolou degele.

⁹ A tobolou kaha yobe kou guei, ane hiye o taha hayedu dala. Ma hayedune ami o ilo kele dalagua. A ami o takou na iyedeimou be, e idi. Haba ami o takou na haguayedeimou be, e haguadi. A ma dabai degedi o takou na dabai degeyedeimou be, e dabai degedi.

¹⁰ Yesuha o kaha ta ke dulomou kesigiemou, o sasai e sesele haguasili kediamokou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. A dugube, Israel o olou fei kediamame ami o kolumaha damaleyodei neledo kou sagai kou gueibe ta dala meido.

* 8:4 8:4 Wok Pris 14:4

11 A n̄imokōu tobolōu kuḗ, o sasai s̄udo aso haguluyabōu, aso muluyabōu de olōu fei haguasie geleguoba, hebeni Hiye Ohā wolōu daladi sa kotōu fologa kefeguo duwoguale. Duwoguali, Abrahambōu Aisakbōu Jekopbōu de nale nala ile.

12 Kenōu si Godihā dagado o wolōu dalalamōu makai kedīame* e huliā sakōu kogolo muguba, gosoloba die mē dōu gile ile.

13 Kegemōu, Yesuhā ami hiye o kokōu tobou, nā iyedei. Nā damaleyodei sagai keme tamā degeiba dugulo. E kege tobou kelegenōu o kahā dabai degedi o kē bolodo degei.

*Yesu e Pitahā sasaiḗ e adiōu hā do bologuomōu bolō degei
(Mak 1:29-31; Luk 4:38-39)*

14 Kegemōu, Yesuhā ile, Pitahā mosokōu folomōu dugube, Pitahā e sasaiḗ e adiōu be suguai tilamōu dugu.

15 Tilamōu, dobogoḗukōu kugumōu, suguai mei degei. Suguai kē mei degeimōu, haguā, nale milōu ma, Yesukōu neī.

*Yesuhā do o sasai s̄udo bologuomōu bolō degele i
(Mak 1:32-34; Luk 4:40-41)*

16 Sawisiei kahā habi, o kedīa duo kasagaiye tolōu i o sasai s̄udo moḗuma, Yesukōu haguasiei. Moḗuma haguasie felegomōu, e taenōu duo kasagai igiseimōu, bolō degele i. Do o sasaine olōu fei bologuomōu, bolō degele i.

17 E kē degeibe, mōu yoḗuwa degeli mei, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kōu nalai keme damaledo tamā degeyadomōu, e kuḗ degei. Tā keme kōu gue nalai dala, Enōu degeiye do olōu fei di dugulo idi kē igisema mei degeiyodei. *Aisaia 53:4*

*Yesuhā obe e habage sesele kahā midihō kē tobou
(Luk 9:57-60)*

18 Yesuhā o sasai s̄udo e silēma dalamōu duguomōu, e dabai degedi o kedīamokōu di ohueiyai ilobōu imebeede tobou.

19 Kegemōu, kuolōu yo du o tahā hagua felemōu, Yesukōu kōu gue tobou, Tisa, nā sa kiliya ibabe, a seseganōu siale.

20 Yesuhā sima tobou, si sobe e tiadi ulou moso dala. Haba sione die tiadi timōu dalagua. O Kedīa Dihi enōu si tiadi mosobōu mei.

21 Haba, e dabai degedi o tahā emokōu kōu gue tobou, Hiye O, a tōu fogōu ba ile, mā aye tei widamaba hobōu haguale.

22 Kenōu si Yesuhā emokōu tobou, gebe mei, nā a sesele hagua. O kōu tofigiei kedīa dioḗu die o dioḗu widaga ile.

*Yesuhā tobōu mōu, wi hiyedo mei degei
(Mak 4:36-41; Luk 8:22-25)*

23 Kegemōu, Yesuhā mosole ta tilamōu kodu foloumōu, e dabai degedi o kedīane fologai.

24 Diā ohueiyai duoya kē youmōu, wi hiyedo hagulugi, tō bobouye mosole tufogulamōu degei. Kenōu si Yesu eme tiei delei.

* 8:12 8:12 O kedīame Israel o sasai.

25 Tilamōu tile haguagiemōu, Hiye O, nage ei dogōu gu. Dibe makoladiyode tobolōu i.

26 Yesuha tobou, ni kageimōu gue degele iya? Ni damaleyodeibe huyadefeyode tobōu ma haguamōu, wibōu tō boboubōu ke tae akoguo tobōu mōu, olōu fei mei degei.

27 Kegemōu, dia fi hiyedo mamōu, o koŋume kagei o? Wibōu tō boboubōu kahane e ta dulomōu, mei degeliyode tobolōu i.

*Yesuha duo kasagai, o bolou tolou i ke igisei
(Mak 5:1-17; Luk 8:26-37)*

28 Yesu mosoleye ohueiyai dama, ilobōu sa Gadarakōu ile felei. Folo dugube, duo kasagaiye tolōu i o bolou ta tei widagai saya ke sulugua dema haguasieimōu dugu. Diliebe gofoŋu hiyedo degedi. O sasai a keleya ima haguama dele sagai mei.

29 Dilie Yesu duguomōu, kōu gue haguisa tobolōu i, Godiha Dihi, na elemokōu kei degelamōu? Na hagua ele makolaba degeda. Godiha ta sale sawisieibe youyode tobolōu i.

30 Sa kelegebe, wai sudo hafei kokōu biye nala deleigui.

31 Duo kasagai kedia Yesukōu ta neledo dege, na ei igiselaba degeibabe, eibe wai duledu fologamabeedeyedei.

32 Kegemōu, Yesuha ni imabeede tobōu mōu, duo kasagai kedia o bolou ke tōu fogōu ya, wai kedia duledu fologi. Fologoumōu, wai kedia foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokōu fogu fiyasigeimōu, hueiye olōu fei togolōu hobogou.

33 Wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomōu, kama fosige yolugi, sa hiye kokōu fologamōu, dia dugu olōu fei ke susulo i. Duo kasagaiye tolōu i o kedilie degele imōu dugulo i kene tobolōu i.

34 Sa ke tie o sasai kedia ta ke dulomōu haguasiligi, Yesu duguomōu, emokōu ta neledo dege, na ei sa koŋu tōu fogōu ba, sa ta fogōu iyede tobolōu i.

9

Yesuha o ta ibigidiobou dobogouŋudiobou tofigiei ke bologoumou bolou degei

(Mak 2:1-12; Luk 5:17-26)

1 Kegemōu, Yesu e mosole foudu folomōu, ohueiyai ilobōu ile, yoŋu e sabekōu felei.

2 Foloumōu, o ilo kedia do o ta, e ibigidiobou dobogouŋudiobou olōu fei tofigiei ke botegei tagetōu tilamōu hebele haguasiei. Yesuha die damaleyodei ke duguomōu, do o kokōu kōu gue tobou, mogo dihi, na gue degeda, age midihō kasagai na milōu gadi ke gebe meiyodili.

3 Mosesha kuolōu yo du o ilo kedia ta ke dulomōu, dioŋunōu kōu gue tobolōu i, o koŋumahage Godiha timōu ke mōu ladi.

4 Yesuha o kedia fimai ke tawalemōu yodu, ni kadegeimōu fimai kasagai kegei ke mala iya?

5 Age kage tobolōu? A midihō kasagai, do o kaha milōu gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogōu ga tobōu di oyodele ili. Haba, age do o

kuokōu, nā haguama iyedilibe, nige kageimōu a ogōu ga tobolōu yode tawale iya?

⁶ O Kediā Dihi ɛme sa sibige kuokōu be hū hiyedo dala. Ege midihō kasagai obe milōu gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu ɛ yoꞑusie kege tobou, o kediā tā ɛ tobolōu keme sibigebōu dade tawamabadomōu. Kegemōu, ɛ do o kokōu kōu gue tobou, nā haguā, ne botegei ke malāba, ne mosokōu iyedei.

⁷ Kege tobōu mōu, o keme haguāmōu, ɛ mosokōu fogōu i.

⁸ O sasai kediā ke duguomōu kesigie gue degemōu, Godihā hū hebele fogulo i. Yobe, Godihā omokōu hūbōu nelebōu olou fei ke nei kaha.

*Yesuhā o Matyu hagnosisai
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Kegemōu, Yesuhā iligi dugube, gamani sibidi sele kefedī moso kokōu o ta, ɛ hū Matyube kokōu duwomōu duguomōu, nā haguāba, da imebeede tobōu mōu, ɛ haguā, Yesu sesele i.

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā ile Matyuhā mosokōu folomōu, nale nalā duwomōu, ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefedī obōu, midihō kasagai milōu di obōu sudo haguasie, Yesubōu, ɛ dabai degedi obōu de duwoguali nale nalā i.

¹¹ Farisi o kediā ke duguomōu, ɛ dabai degedi o kediāmokōu kōu gue yodulo i, ni tisabe kageimōu gamani sibidi sele kefele idi obōu, midihō kasagai milolōu idi obōu de duwoli nale noya?

¹² Yesuhā tā ke dulomōu, ɛ kōu gue tobou, o do meiyege mola mosokōu be idiyo mei. Do oyenōu si mola mosokōu yadi.

¹³ Ni yaba, Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala kaha sibige ke tawama. Age ni amokōu gali sile nele idibe dafoulu. Ni o sasai kediāmokōu solōu do degele idi kesi age tagali. *Hosea 6:6*
Damalēdo, a hagueibe, dōudo o kediānōu hagnosisalamōu hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihō kasagai milolōu idi kediā hagnosisalamōu kuhe haguei.

*Yesuhā nale kuolōu dogogudi kaha tā ke tobou
(Mak 2:18-22; Luk 5:33-39)*

¹⁴ Kegemōu, Jonhā dabai degedi o kediā Yesukōu ya kōu gue yodulo i, eibōu, Farisi o kediā dabai degele idi obōu, eibe nale kuolōu dogogulo iye, kageimōu ne dabai degedi o kediāme nale kuolōu dogogudiyo mei?

¹⁵ Kegemōu, Yesuhā sima kōu gue tobou, o tahā sobōu hulaba, nale hiyedo kefeguoba, ɛ mogo diā diguba, haguasie felegababe, die mogohā sihou degele ile sagai mei, ɛme diābōu de dala kaha degemōu. Habage, o ilo kediā die mogo malā fogōu iba kelege, nale kuhe kuolōu dogogulo ileyode tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā haba tobou, o tae yukuei ebele dōu lai ke yukuei afukōu kokōu dogoguo gofōu diyo mei. Yobe, yukuei ke bigibabe, yukuei kai gehe dogoguo gofou keme huyafei degeiba, yukuei kōu keme dolodo dōu lale kaha degemōu.

¹⁷ Haba obege tigi kolo huei gofo^udo, ebele milou keme wai meme kolo, oe afu kou milou kodu sou gudiyo mei.* Kege degeibabe, tigi kolo huei gofo^udo kaha wai meme kolo ke dou lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofo^udo ke ile hobogou ba, wai meme kolo kene makolo. Tigi kolo huei gogo^udo ebele keme wai meme kolo ebele kodunou sou gubasi bolofeinou dalale.

Yesuha sasai dihi tei ta haguagi, haba sasai taha e yukueikou kugumou bolu degei

(Mak 5:22-43; Luk 8:41-56)

¹⁸ Yesuha kege tobolou dalamou, hiye o ta haguamou, emokou yubu sugulo fiya duwoli kou gue tobou, ma sasai dihibe ifi tolo i, kenou si na ile, ne dobogou dogoguba, e hagua gehe degeleyode tobou.

¹⁹ Kege tobou mou, Yesu e haguamou, ebou de i. E dabal degedi o kediane dilie youmou sesele yai.

²⁰ Kelegenou, sasai taha Yesuha tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kaha fe kokou kugu. Sasai keme sadebe olou feido 12 kegebe tiaibou nou delei.

²¹ E fiyege kou gue tawai, a e yukueinou fei kugubabe, a bolu degeleyode tawai.

²² Kugumou, Yesuha bohoulou mou, sasai ke duguomou, emokou kou gue tobou, mogo dihi, na gue degeda. Na amokou damaleyodei kaha bolu degei dala kehe. E kege tobou mou, kelegenou sasai ke bolodo degei.

²³ Kegemou, Yesube haba ile, hiye o kaha mosokou folomou dugube, o ilo kedia kibi haguismou, o sasai sudo gosolomou uwo hiyedo degele imou du.

²⁴ E diamokou tobou, ni fogou ima. Sasai dihi kome teli mei, eme tiei tilayode tobou. Kenou si dia emokou yilo i.

²⁵ E o sasai kedia tobou mou, mihikou muguomou, e tei kaha tila moso kodu folomou, sasai dihi tei ke dobogoukou tou mou haguai.

²⁶ Dihi tei haguagi kaha ta uwo keme sa kileya ke olou fei sia tefei.

Yesuha diho du degei o bolou, haba ta mei o tabou de bologuomou bolu degele i

²⁷ Kelege, Yesu e fogou imou, diho du degele i o bolou e haba sesele yolugi, emokou kou gue haguisa tobolou i, name Devitha huti, na ele solou do degedele i.

²⁸ Iligi, mosokou foloumou, o bolou kediliene ile fologoumou, e diliemokou yodu, nelege a nelebe bologoubabe de bolu degeleyodema damaleyodele ili? Kegemou dilie tobou, Hiye O, elege na kege degele ke damaleyodeiyode tobolou i.

²⁹ Kegemou, e dilie diho kuguomou tobou, nele amokou damaleyodei sagai kenou tefele, nele duguloyode tobou.

³⁰ Kege tobou mou, dilie diho bolodo degele i. Yesuha diliemokou ta neleda dege tobou, nele bolu degei kaha ta keme o takou hobou tobou dama.

* **9:17 9:17** Yesu e sa sibige kuokou delei kelegebe, Juda o kedia die hueinabe di hueina sagai mei. Dia wai meme kolo fogou mamou, hueibe kokou dou ma nalai idi.

³¹ Kenōu si dilie yamōu, Yesuha degei ta uwo ke sa kileya ke o sasai kediamokou olou feido tobolou hobogou.

³² Dilie fogou youmou, Yesuha dugube, o ilo kedia o ta, duo kasagaiye tou ke wolou hagua felegoumou dugu. O keme ta mei.

³³ E duo kasagai ke igile mugumou, fogou imou, o ke ta fua tobou mou dulo i. O sasai kedia ke duguomou kesigie tobolou i, di ifi kou dugulu sagai kou gueibe, afuge sa Israel kuokou be, kegei ta dugulo ili mei.

³⁴ Farisi o kediage Yesube duo kasagai kedia hiye oha neleya ke duo kasagai igisediyode tobolou i.

Yesuha e dabai degedi o kediamokou dabai nemou i

(Ta Hiye 9:35-10:42)

Yesuha o sasai kediamokou solou do degei

³⁵ Kegemou, Yesuha sa kileya ke sieibe die egei mosoya ke egei hehegiemou sulugi, ta uwo bolofei Godiha wolou daladi kene tobou mou siei. Haba dobou o sasaine olou fei bologoumou, bolou degele i. Nele mei degei kediane olou fei bolou degele i.

³⁶ E o sasai sudo kele dalagua ke duguomou, solou do hiyedo degei. Yobe, diame hagi degemou, nele mei degele i. Diame wai sipsip, wolou daladi obou mei sagai kegei.

³⁷ Kegeimou, e youtu e dabai degedi o kediamokou tobou, nale segei sudo hebe haimikou suwi degeiye, kenou si segei mouudi obe sudo mei.

³⁸ Kegei kaha, nige hebe hai obou kokou diho baga tobou basi, ege e dabai o kediamokou tobou ba dia ya, nale suwi degei ke mouuma hagua kefegulo ile.

10

*Ta-bolofei-mala-suluguadi-o 12 kege kedia hu
(Mak 3:13-19; Luk 6:12-16)*

¹ Kegemou, Yesuha e dabai degele idi o olou fei 12 kege kedia hagnosisoumou, dia haguasieimou, e youtu e huya ke diamokou be duo kasagai igisele nelebou, do o sasai bologuale nelebou de nemou i.

² Yesuha e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia hu olou feibe kuhe, sasafeibe Saimon, e hu tabe Pitayodele idi. Tabe e mala Andru. Haba tabe Sebediha dihi Jemsbou, e mala Jonbou de.

³ Haba Filipbou Bartolomyubou, Tomasbou, gamani sibidi sele kefedi o Matyubou, haba Alfiusha dihi Jemsbou, tabe Tadiusbou de.

⁴ Haba tabe Saimon, e hu tabe Selot, tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediamokou sesegulo o.

*Yesuha o olou fei 12 kege kediamokou dabai nei
(Mak 6:7-13; Luk 9:1-5)*

⁵ Yesuha o olou fei 12 kege kedia yala degeimou, tawale ta olou fei kou nei, ni sa ta o kedia sayabe hobou suluguadama. Haba sa Samaria o kedia sa hiye kokou ne fologadama.

⁶ N̄i sa Israel tie o kediamokōu nōu ima, diame wai sipsip fogou sagai kenōu tefele dalagua kaha degemōu.

⁷ N̄i yababe, hebeni Hiye Oh̄a o sasai wolōu dalalebe hafeido degeiyode hehegiema.

⁸ Do o sasaine bologuama, o tofigieine haguagima, o dobo doye tolōu ine bologuama, haba o duo kasagaiye tolōu ine duo kasagai igisemōu suluguama. Nele a nimokōu solōu do mōu yoŋuwa nei kahage, n̄ine o sasai kedia solōu do degeba bologuamabeede tobou.

⁹ N̄i ilababe, sele sadama.

¹⁰ Haba yene koŋudama, yukuei tōu mugu bolou kadama, abogoŋu moso kadama, bulukaine tōu dama. Yobe, dabai degedi obe e dabai degedi kaha hebe kōu moloŋu dala kaha degemōu.

¹¹ N̄i ya, sa ta folobabe, kolugi dōdo o ta duguoba, o kebōu denōu dalali, sa ke kuhe tōu fogōu ya degama.

¹² N̄i e mosokōu folobabe, agali bolofeyode tobōu ma.

¹³ Moso ke tie o sasai kedia n̄i kege tobōu ba dia hohō degeibabe, diame bologuado dalaguale. O ilo kele hohō dege ho fogōu babe, n̄iōu nōu bologuado dalaguama.

¹⁴ O taha n̄ime e mosokōu wolōu folo ho fogōu, haba n̄i ta kene ta du ho fogōu babe, sa ke tōu fogōu fogōu ima. N̄i ilababe, abogoŋukōu duotele dala ke igile filaba kuhe fogōu ima.

¹⁵ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Godiha ta sale sawisieie kelegebe, sa kokōu be hagi dugulo, sa Sodomboū sa Gomoraboū kokōu ge dugu sagai kegei dugulo mei. Hagi, sa ke tie o sasai kedia dugulo ile keme hagi hiyedo folodo.

*Habage hagi gehe gehe tama degele
(Mak 13:9-13; Luk 21:12-17)*

¹⁶ Yesuha haba kōu gue tobou, duma, a nimokōu tobōu ba yalebe, n̄ime wai sipsip si so timiya kile suluguale ke sagai kenōu tefele suluguale. Kegei kaha degemōu, n̄ime beiye degedi sagai kenōu tefele degema, bei eme fi gofoŋudo* kaha degemōu. Haba sio kuluye degedi sagai kenōu tefele degema, sio kulu eme midihō kasagai milōu dibe tewe mei kaha degemōu.

¹⁷ O kediamokōu be n̄iōu tawaibōu. Dia n̄i die kansole kediamokōu wōu ma ile, ta salene dala. Egei mosokōu gene dia n̄i dofōu ye wala ile.

¹⁸ N̄i amokōu damaleyodeibabe, oe n̄ime gamani o kediabōu, hiye o ilo kediabōu die dihile kokōu tefegieba ta sa ile. Ta soubabe, n̄ige diamokōu bōu, sa ta tie kediamokōu be ta uwo bolofei kenōu hehegie tobōu ma.

¹⁹ O kedia n̄i ta saikōu tōu ma ibabe, n̄i kokōu ge ta kagei tobolōu haba kage tobolōu keme fi hiyedo madama. Kelegebe, ta n̄i tobolōu be, Godiha hehegile.

²⁰ Keme n̄iōu nōu tawaga tobolōu ile mei. N̄i Ayeha Duo Bolofeiha n̄i mogouya tobolōu.

²¹ Kegeba, e eyeha e mala ta sama wouba toloyode tobolōu. Haba aye diane die sisigo diamokōu ne nebe kenōu tefele degele ile. Sisigoyene aye adiōu diamokōu dafaba, wouba tofigiemabeede tobolōu ile.

* **10:16 10:16** Juda o kedia tobōu dibe beibe fi gofoŋudo dalaye, ifi di tobōu dine sio fowqbe fi gofoŋudo dala kuhe.

22 O olōu fei kediage nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodei kaha degemou. Kenou si o koyoha neledo dege dalababe, uwage sawisie kelegebe Godihage o keme mamoloou.

23 Sa ta kokou ge, o kedia ni makolaba degeibabe, ni haba sa takou kama fosigema. A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni ma dabai sa Israel kelegebe degemou suluguale keme olou feido ta mei degeli mei kelege, O Kedia Dihi e kuhe haguale.

24 Yesuha haba tobou, sokou lou dihiyege e tisabe gabama feli mei. Dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei.

25 Sokou lou dihiyege e tisanou tefeledalababe bolou. Dabai degedi oyene e hiye o kenou tefeledalababe bolou. Oyege moso obou kaha e huwe o kasagai Besebulodele* i sagai kenou tefeledalababe moso kile tie o sasai olou fei kene die hu kasagai degei, gehe gehe tile ile.

*Obege Godikou nou gue degema
(Luk 12:2-7)*

26 Yesuha haba kou gue tobou, kegei kaha, ni omokou gue degedama. Bi olou fei mogogou dala keme habage kou tama degele. Ta olou fei mogogou dala kene habage o kedia kou duloba tawale ile.

27 Ta a nimokou huliametobolou keme, nige haba agali tobou ma. Ta a mosoduge nimokou amafeinou tobolou keme, nige moso meleya tagetou tafalaguali hiligedo hehegie tobou ma.

28 O tae ni wouba tolo keme hobou gue degedama. Keme tou nou makolo. Ta fibou makolo mei. Nige Godikou nou gue degema. E tobou basi, dou sakou tou bou fibou de makolo.

29 Ni tewe, obege dibie sio bolou kelegebe, tei sele dio tanou feiye mamouudiye, kenou si ni Ayeha tagaibe, sio ta mihikou fiyalebe e hoho mei.

30 Haba tabe, Godihage ni widio towe tanou tanou olou feido keme kou husouumamou, ni tanou tanou defeido kou tewe dala.

31 Kegei kaha, ni hobou gue degedama. Nime sio sisigefei ke gabama felei dala.

*Dige dibe Yesuha sosou dalayode tobolou be, gue degedame
(Luk 12:8-9)*

32 Yesuha haba kou gue tobou, o koyoha o sasai dihile kokou ame Yesuha sosou dalayode tobou babe, ane ma Aye hebenitou duwo kokou, o koume ma biyode tobolou.

33 Kenou si o koyoha o sasai dihile ame Yesuha sosou meiyodeibabe, ane ma Aye hebenitou duwo kokou, o keme ma bi meiyodele.

*O sasaiyege Yesube hiligedo tagamabeedei
(Luk 12:51-53, 14:26-27)*

34 Yesuha haba kou gue tobou, nige a sa sibige kuokou hagueibe, biyadi ke akogulamou hagueiyode tawadama. Kegeli mei, ame biyadi ke akogulamou haguei mei. Ame biyadi aweki mala haguei.

35 A hagueibe,

* 10:25 10:25 Tama e hu tabe Besebul.

ho maḍi midihō maḷa felamōu haguei. Obe e ayekōu ho male, haba sasaiyene e duōu kōu ho male, haba sasai obōu yene e maḥa e duōu kōu ho male.

³⁶ Obe ho malebe yoḥu e sosou kediamokou nou ho male. *Maika 7:6*

³⁷ O e aye adiou dianou hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediamame ma mogo mei. Nebe, o e dihinou hilige tagaligi, a tagaiyo mei kediamame ma mogo mei.

³⁸ O koyoha e hebe fufuguomai hebeleba, a seseiyo mei debabe, eme ma mogo mei.

³⁹ O koyoha yoḥu e fimai kenou tolou subabe, e fi keme mei degele. Haba o koyoha ma habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofousogo tofolou ke dugulo.

Kelesuha sosou dogou gudi o keme hebe bolofei ke moloḥu
(Mak 9:41)

⁴⁰ Yesuha haba kou gue tobou, o koyoha ni duguo hohō degeibabe, eme amokou hohō degeli. O koyoha amokou hohō degeibabe, eme o amokou haguayedemou a kuhe haguei kokou hohō degeli.

⁴¹ O koyoha habage-degele-duguo-tobou di-o ta duguoba, name habage-degele-duguo-tobou di-o kaha, a namokou hohō degeliyodebabe, hebe bolofei e moloḥube habage-degele-duguo-tobou di-o kedia moḥudi sagai kenou tefele moloḥu. O koyoha doudo o ta duguoba, name doudo o kaha, a namokou hohō degeliyodebabe, hebe bolofei e moloḥube doudo o kedia moḥudi sagai kenou tefele moloḥu.

⁴² O koyoha sisigo koḥu ta duguoba ma dabai degedi odade tawaleba, kulio huei ta neibabe, a nimokou damaledo tobolou kuhe, o keme e hebe bolofei ke damaledo moloḥu.

Yesu eme koyodo?

(Ta Hiye 11:1-16:20)

11

Fafeleya degedi o Jonha e dabai degedi o kediamokou tobou mou, Yesukou yai

(Luk 7:18-35)

¹ Yesuha e dabai degedi o olou fei 12 kege kediamokou hehegiema mei degemou, e sa ke tou fogou fogou ilemou, sa Galili duo kileya egei tobou mou siei.

² Kegeimou, Jon e didio mosodu duwoli dube, Kelesuha midihō gehe gehe milou goluyodele imou dulomou, e yoḥu e dabai o kedia tobou mou ya fologaba,

³ Yesukou, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

⁴ Kegemou, Yesuha tobou, ni boholou ma yaba, Jonkou a degeimou ni dugulubou, ni dulubou koḥu tobou mabeedei.

⁵ Ni dugulube, a o diho du degei kediane bologuoumou bolō dege masele imou dugulu. O ibigidio tofigiei kediane tofou tofou youmou, dobo doye tou o kediane bolō degele imou, kihiyou tefegai kediane ta dulo imou, tofigiei

kediane hagua gehe degele imou ni dugulo ili. Haba a bi mei o kediamokou ne ta uwo bolofei kouu tobou mou, ni dulo ili.

⁶ O koyoha a duguoba damaleyodema, fimai tabou mei debabe, o keme hohobou yedei.

⁷ Jonha dawai degele idi o kedia ta ke дума fogou youmou, Yesuha o sasai kediamokou Jonha kou degei sagai kenou kou gue tobou, ni hebe mei mihinou sa kokou yaibe kei dugulamou yalou? Ni wiye hiye ta tilemou ima haguama deimou ke dugu yai?

⁸ Kegeli mei debabe, ni o koyo dugu yalou? Ni o ta yukuei bolobolou kai ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei bolofeinou kadi kediamme hiye o kedia mosodu dalagua.

⁹ Haba ni koyo dugu yalou? Ni habage-degele-duguo-tobou di-o ta dugu yai? Damaledo, a nimokou tobolou kuhe, o kahage habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kediamme gabai.

¹⁰ O keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, ni дума, A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke.

Malakai 3:1

¹¹ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Fafeleya degedi o Jonhage sa sibige o olou fei gabaiye, kenou si hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kokou be, o hu mei o taha Jon gabai dala.

¹² Fafeleya degedi o Jonha delei kelege tofougou hagueibe, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi keme tama degemou, neledo dege haguabe demou, ifine kegenou dala kuhe. Kenou si biyadi o kedia tou lamou neledo degele ili.

¹³ Yobe, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia nalaga i kebou, kuolou ta Mosesha nalai kebou de olou fei oe hehegie tobou mou haguabe demou, Jon e tama degei.

¹⁴ Ni ke dulo tagale ili debabe дума. O Elaija hagualeyodele idi keme Jon.

¹⁵ O koyo na, kihiyou dalababe, ta kouu defeido du.

¹⁶ Yesuha haba tobou, a midihou, ifi kou bou ge dalagua o sasai kedia milolou idi keme, a ta makai kou gue tobou lamou. O kediamme sisigo sa degei. Yobe, sisigo kediamme kefegudi sakou duwoguali, die mogo dia haguisa idi,

¹⁷ Eige ni hobou gaba die femabadomou kibi haguisa iye, kenou si ni hobou ga die feilebe tagale ili mei. Eiyou nou solou do degedi die feile iye, kenou si nige tagalemou, solou do dege gosolo ili mei.

¹⁸ Ifi kou bou gebe o sasaiyene sisigo kedia degele idi kenou tefele degele idi. Yobe, Jonha hagua sieibe, eme nale hiye ta nadiyo mei, tigi kolo huei gofoou degei ta nadiyo mei kaha, eme duo kasagaiye touyode tobolou idi.

¹⁹ O Kedia Dihi e hagua sulube, nalebou hueibou nadi kaha, o sasaiye tobolou idibe, duguma, o kouume nale hiyedo nadi. Haba tigi kolo huei gofooudo kene hiyedo nadi. E mogo diamme ogou ga tobou ma gamani sibidi sele kefedo obou, o midihou kasagai milolou idi obou de. Kege tobolou idiye, kenou si o sasai Godiha degedi ke dugulo idi kediamme e tewebe damaledo dugulo idi.

*O sasaj damaleyodele ili meibe solou do hiyedo
(Luk 10:13-15)*

²⁰ Kegemou, Yesuha damaleyodele iyo mei o sasaj ilo kediamokou gofoou degei. Yobe, die saya ke, e midihogehe gehe kou milou goumou dugulo iye, kenou si dia ta fi boholou ili mei kaha degemou.

²¹ E kou gue tobou, sa Korasin o sasaj diama, niou tawaibou. Sa Betsaida diama nine niou tawaibou. A sa Tairbou sa Saidonbou kokou ile, midihogehe gehe ni dihile kokou milou gai sagaj kenou tefele milou gai debabe, dia fi bohou ma, midihogehe kasagaj degele idi ke solou do degeliyodema hegibe, yukuei kasagaj kama, dou kugulokou duweguei.

²² Kegei kaha, a nimokou tobolou kuhe, Godiha ta sale sawisie kelege, hagi nimokou hagua kogulobe, sa Tairbou sa Saidonbou kedia dugulo sagaj kegei mei, hagi ni dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

²³ Sa Kaperneam o sasaj diama, ni niou sie hebele foguoba, hebenikou de fologale? Kegele mei, nime muloba, o sasaj tofigiedi sa kokou dalaguale. Yobe, midihogehe gehe, a ni dihile milou gai keme o taha ile sa Sodomkou milou gai debabe, sa keme ta makeli mei, kege dala.

²⁴ A nimokou tobolou kuhe, Godiha ta sale sawisie kelege, hagi nimokou hagua kogulobe, sa Sodom tie o sasaj kedia dugulo sagaj kegei mei, hagi ni dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

*Yesuhage ni amokou hagua misihomabeede tobou
(Luk 10:21-22)*

²⁵ Kelegebe, Yesuha kou gue tobou, Aye, name agudiobou sa sibigebou olou fei kaha Hiye O. A namokou bolofeyode tobolou. Yobe, ne nele keme tewebou fimaibou hiyedo o kediamokou hehegile mei, haba o sasaj dioousie dihi sagaj dege dalagua kediamokou nou hehegiei kaha degemou.

²⁶ Damaledo, Aye nou tagai sagaj kenou tefele degei.

²⁷ Yesuha haba tobou, Aye Godihage bi olou feibe ma dobogou tagetou kou dogogu dala. Dihi keme o tae ta tewe mei. Dihi keme Aye Godi yoounou si tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. E Dihi youbou, haba o sasaj, Dihi kaha e Aye kou hehegielamou degei kedianou si Aye Godibe tewe degele i.

²⁸ Yesuha haba tobou, o koyo na, ne tou misi degeibabe, amokou hagua. Sasaj koyo na hagi dugubabe, na amokou hagua misiho.

²⁹ Ni ma ta dulo, ma dabai degelababe, ma hayedu hagua dalama, ame gofoou degedi o mei kaha degemou. Ame mayoou ma hu hiye degedi o mei. Ni amokou hagua, misiholo duwolonou.

³⁰ Yobe, ni ma hayedu dabai degele dalababe, hagi a nimokou hebe-mabeedele keme hagi hiyedo mei.

12

*Yesuha misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolou dogogu kaha ta
(Mak 2:23-28; Luk 6:1-5)*

¹ Habage, misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia hegie degeimou, nale fi gama nalamou yai.

² Farisi o kediā kē duguomōu, Yesukōu kōugue tobolōu i, nā dugu, nē dabai degedi o kediā misiholo duwodi sawisiēi kahā kuolōu kē gobolōu iliyode tobolōu i.

³ Ē sima tobou, Devithā degei tā kuguokōu nalaī dala kemē nigē husōuma tawale ili mei sā degei.* Devitbōu ē mogo diabōu kediā hegie degele i kahā tā kē ā n̄imokōu toboulamōu.

⁴ Devit ē Godihā falai mosokōu folomōu, ōu si Godihā dihile kokōu dogogu daladi kē mōumamōu, diā oloufēi nalā i. Ōu si kemē kuolōu, mogōudu dalaguadi o kediānōu nalā idi.

⁵ Haba tabe, n̄i Moseshā kuolōu tā kuguokōu nalaī dala kemē husōuma tawale ili mei sā degei. Tā kemē kōugue nalaī dala, misiholo duwodi sawisiēi kelegebe, mogōudu dalaguadi o kediā Godihā mosokōu die dabai degele idiye, kenōusi diā kuolōu tā gobolōu idiyo mei. Nigē kemē tawale iyo mei sā degei.

⁶ Ā n̄imokōu tobolōu kuhē, o kuokōu tafala kōume Godihā mosō gabama folodo dala.

⁷ Godihā tobou kemē kōugue nalaī, N̄i amokōu gali sile nelē idibe dafoulu. Agē n̄i o sasaī kediāmokōu solōudo degele idi kenōu tagali. *Hosea 6:6*

N̄i tā kahā sibigē kē tawale i debabe, n̄i o midihō kasagaī tā degele ili mei kediāme mōu yōuwa tā sadiyo mei.

⁸ Yobe, O Kediā Dihi emē misiholo duwodi sawisiēi kē diā daladi kahā degeimōu.

Misiholo duwodi sawisiēi kelege, Yesuhā o dobogōu kasagaī degei ta bologuai

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Kegemōu, Yesube tōufogōu fogōu ile, die egei mosokōu felei.

¹⁰ Folomōu dugube, o tā ē dobogōu tei kemē kokōu duwomōu dugu. O ilo kediāge Yesu tā saleyodema fimā duwoguali, emokōu yodu, misiholo duwodi sawisiēi kelegebe, Moseshā kuolōu kōu maiye, haba di o kē bologuoūba bolō degeibabe de bolō?

¹¹ Yesuhā diāmokōu tobou, n̄i wai sipsip tā misiholo duwodi sawisiēi kelege ulou daikōu fiyoubabe, nigē kage degele? Nigē toto de malā felegale?

¹² O sasaī n̄imē sibigē hiyedo, wai sipsip gabama felei. Kegei kahā degemōu, di misiholo duwodi sawisiēi kelegebe, omokōu midihō bolofeī kē milolōu kemē bolofeī.

¹³ Ē kegē toboumāmōu, dobogōu tei o kokōu tobou, nē dobogōu doususuguyedeimōu, o kahā ē dobogōu doususugumōu bolō degei, ē dobogōu ilo bolodo kenōu tefei.

¹⁴ O kē bolō degeimōu, Farisi o kediā mosō kē tōufogōu, mihikōu muguamōu, Yesube kage wolo domōu tugulo tobolōu i.

Yesube damaledo Godihā dabai degedi o

¹⁵ Yesuhā Farisi o kediā ē walamōu degele ili kē tawalemōu, sa kē tōufogōu fogōu i. O sasaī sudō ē imōu sesega yai. O ilo dobōu kediāme ē oloufēi bologuomōu bolō degele i.

* 12:3 12:3 1 Samuel 21:6

16 E diamokou e kege degeliyode toboumou suluguadamabeedei.

17 E ke mou yo[u]wa degeli mei, Hiye Oha kou tobou keme damaledo tama degeyadomou e kuhe degei. Yobe, Hiye Oha habage-degele-duguo-toboudi-o Aisaiaha mogouya ke kougue tobou,

18 Ko[um]e ma dabai degedi o, a maka degei ke. Age eme tagalido, emokou hoho hiyedo degeli. A ma Duo Bolofei tobouba, e toubu, sa sa o sasai kediamokou midihog doudo ke hehegie tobolou.

19 E tae biyale mei, hiligedo tobolou mei. Obe e alikouge toubu dulo ile mei.

20 Hiye nele mei dege siladi keme e dolodo silo mei. Kenou tefei, kamai dou hoho hiyefei mei kene e ta somo[ugolou] mei. E dabai kegenou degeligi, doudo midihog keme hiyedo degele.

21 E hu tageya ke sa sa obiyei kedia damaleyodema e dia dogougulo ke dia dalaguale. *Aisaia 42:1-4*

*Diq Yesube Belsebuloude† dabai degediyode tobolou i
(Mak 3:20-30; Luk 11:14-23, 12:10)*

22 Kegemou, Yesuha o ilo kelege o ta, duo kasagaiye tou ke wolou hagua feleimou dugu. O keme dihog du degei, tane mei. O ke wolou hagua felegoumou, e bologoumou, ta tobou, dihog bolog degei.

23 O sasai kedia ke duguo kesigiemou, o ko[um]e Devitha dihi sa degeiyode tobolou i.

24 Farisi o kedia ta ke dulomou, o ko[um]aha duo kasagai igisedibe, e duo kasagai kedia hiye o Belsebuluha neleyenou igisediyode tobolou i.

25 Kenousi Yesuha die fimai oloufei tawalemou, diamokou tobou, sa ta obiyei kedia dio[usie] fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme makolo. Sa hiye ta kediane dio[usie] fileba biyoubabe, sa ke tie obe bologua ta dalale mei. Haba, o sosou tanouyene dio[usie] fileba biyoubabe, sosou keme ta bologua dalale mei.

26 Kenou tefei, Tamaha Tama igiseibabe, keme yo[usie] fili, e obiyei kediane kage bologua dalale.

27 Ni a Belsebuluha neleyenou duo kasagai igiseliyode tobolou ili keme damale debabe, ni mogo diame o koyoha neleye duo kasagai igisele idiya? Ni yaba, diamokou ke yodubabe, diage ta ni tobolou keme doudo meiyode tobolou ile.

28 Kenousi Godiha Duo Bolofeiha neleya ke, a duo kasagai igiseibabe, ni kougue tawama, Godiha wolou daladi keme nimokou kou haguei daladade tawama.

29 Kegemou, Yesuha haba tobou, o taha neledo o taha mosokou foloba, bi hiyou ta molo[u] sagai mei. Neledo o ke tigama dogoguobasi, bimai e mosodu dalagua ke molo[u].

30 Yesuha haba tobou, o ma mogo mei keme amokou ho degedi o. O koyoha a dogouguo o sasai kefeiyo mei, keme o sasai atiladi o.

31 Kegemou, Yesuha haba tobou, a nimokou tobolou kuhe. Godihage obe midihog kasagai milougadi kebou, ta kasagai toboudi keboude oloufei kou gebe meiyodelenou. Kenousi o taha ta Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihog keme ta gebe meiyodele mei.

† 12:21 (12:22 widio ta) Belsebul e hu tabe Tama.

³² O koyoha O Kedia Dihi emokou ta kasagai dege toboubabe, Godihage gebe meiyodelenou. Kenousi o koyoha Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihog keme ta gebe meiyodele mei. Ifibou sabitabou yoou kengenou dalale.

*Hebe kasagaiyege kolo kasagai madi
(Luk 6:43-45)*

³³ Yesuha haba kougue tobou, hebe bolodo kaha e kolo malene bolonou dugulo. Nebe, hebe kasagaiyene, e kolobe kasagainou dugulo. E kolo kokouge hebe kasagibou bolobou ke kuhe duguo tawadi.

³⁴ Nime hiye bei sa degei. Ni midihog doudo mei ke milolou idi kaha, ni ta bolodo ta tobolou ile sagai mei. O e fimai duledu kagei kagei ke amama dalamoube, e mogouyene ta kenou tefeletobou.

³⁵ O bolofei duledube fimai bolofeyenou daladi. Kegei kaha ege midihog bolofei kenou degedi. O doudo mei, e duledube fimai kasagaiyenou daladi. Kegei kaha ege midihog kasagainou degedi.

³⁶ Kenousi a nimokou tobolou kuhe, uwage sawisie, ta sale kelegebe, ta kasagai, o sasaiye tobolou idi keme Godiha file.

³⁷ Noou ne ta kahanoube Godihage name doudo oyodele, haba o kasagaiyodene tobolou.

*O ilo kediage Yesukou midihog gehe ta milouyedele i
(Mak 8:11-12; Luk 11:29-32)*

³⁸ Kegemou, Mosesh kuolou yo dulo i obou, Farisi obou kedia Yesukou, Tisa, ei tagalibe, na midihog gehe ta milouba dugubasi, name Godiha toboumou hagueidade tawaleyode tobolou i.

³⁹ Kegemou, e diamokou tobou, ifi koubougebe o sasai kedia Godi tobekou muguomou, midihog doudo mei kenou milolou dalagua. Diage midihog gehe hegiba dugulamou yodulo iliye, kenousi midihog gehe ta milouba dugulo ile mei. Midihog gehe, habage-degele-duguo-tobou-di-o Jonaha dugu sagai kenou tefeletobou ile.

⁴⁰ Yobe, sawisie kamadia agalibou huliameboude Jona e miye hiye kaha guamedu dele. Nebe kenou tefei, O Kedia Dihi ene sawisie kamadia agalibou huliameboude mihi daimikou tilale.

⁴¹ Sawisie Godiha o sasai ta sale kelegebe, Ninive‡ o sasai kedia ta sale kokou tafalaguali, diage ifi koubouge dalagua o sasai ke ta sa ile. Yobe, Ninive o kediame Jonaha egei toboumou dulomou, fi bohoulou i kaha degemou. Kenousi o ta ifi niboude dala, eme Jona gabai.

⁴² Haba sawisie Godiha ta sale kelegebe, sa aso mulu figi ilo ke wolou daladi sasai§ ene ta sale kokou tafalali, ege ifi koubouge dalagua o sasai kedia ta sale. Yobe, eme sa ahudo, aso mulu kaha figi ilo kokou daladi sasaiye, hiye o Solomonha tewe bolofei ke du haguei. Kenousi o ta ifi niboude dala, eme Solomon gabai.

*Duo kasagai e haba bohouluma haguei
(Luk 11:24-26)*

‡ 12:41 12:41 Jona 3:5 § 12:42 12:42 1 King 10:1-10

⁴³ Yesuhā haba tobou, duo kasagaī tahā o ta tōufogōū fogōū ilemōū, fafagai sa kokōū misiholo timōū ka sieiye, kenōūsi ē moso ta duguli mei.

⁴⁴ Kegemōū, ē kōūgue tobou, a bohōlōūmā ile, moso mayoūū hiyafogōū haguei kokōū ile foloyode tobou. Bohōlōūmā hagua, ē mosokōū folomōū dugube, mosodube duo ta dalamōū duguli mei. Moso keme kofai tigima similou dalamōū dugu.

⁴⁵ Kegeimōū, ē haba ile, duo kasagaī dolo kasagaīdo olōūfeī dioyosi kege wōūma haguamōū, moso kokōū fologa deleigui. Kegemōū, o keme yoūū yufi kasagaī dege delei kē fogōūmōū, ifibe dolo kasagaīdo degei dala. Nebe, o sasaī ifi kōūbōuge dalagua kediā midihō kasagaī milōūga idine kenōū tefele degele idi.

*Koyobe Yesuhā ē adiōūbōū ē malā diābōū?
(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)*

⁴⁶ Yesube o sasaī kediāmokōū egei tobolōū dalamōū, ē adiōūbōū ē malā diābōū kediā ēbōū tā kalamōū haguasie, mihikōū baha tefeleigui.

⁴⁷ Tafalaguamōū, o tahā emokōū tobou, nē adiōūbōū nē malā diābōū haguasie, nābōude tā kalamōū, mihikōū tafalaguayode tobou.

⁴⁸ Kenōūsi Yesuhā ē tā sima kōūgue tobou, koyobe mā adiōūbōū mā malā diābōū?

⁴⁹ E kege tobōūmamōū, ē dabai degedi o kediāmokōū dobogoūū fogōūmōū kōūgue tobou, nā dugu, o kōūdiāsi mā adiōūbōū, mā malābōūbe kuhe.

⁵⁰ O sasaī mā Aye hebenitōū duwo kahā tagaliya kē sulugua kediānōūsi mā malābōū, mā bobasibōū, mā adiōūbōū diāme kehe.

13

*Tā makaibe nalē hou hebe haimikōū hebesei kokōū mā tobou
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Sawisieī kelegebe, Yesube ē moso tōufogōūmōū, ohueiyai ko kokōū ile duwei.

² Duwomōū, o sasaī sudo haguasie kefegumōū, ē mosole ta tilamōū kokōū folo duwomōū, o sasaī olōūfeī tō biyakōū tefeleigui.

³ Tafalaguamōū, ē kelege tā makai sudo tobōūmōū i. E tabe kōūgue tobou, duma. O tahā ē hebe haimikōū nalē hou hebeselamōū i.

⁴ Nalē hou hebeseibe, ilo kelebe alikōū fiyasigeimōū, sio kediā haguasie, moūma nalā i.

⁵ Nalē hou ilo kelebe mihi igibōū kokōū fiyasigei. Mihi hiye mei kahā, nalē hou toto kōū fua feleiye,

⁶ kenōūsi asō hohogumōū, difi hiyedo degeimōū, nalē hou olōūfeī tofigiei, tefebōū mei kahā degemōū.

⁷ Nalē hou ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nalē hou foloumōū, aye ti kahane folomōū, nalē hou kē gogu.

⁸ Nalē hou ilo kelebe mihi bolofeī kokōū fiyasigei. Nalē hou folomōū, sibige hiyedo mā i. Ilo kelebe 100 kege mā i, ilo kelebe 60 kege mā i, ilo kelebe 30 kege mā iyodei.

⁹ O koyo nā, kihyoū dalababe, tā kōū defeido du.

*Yesuhā tā makai hehegie tobōudi kahā sibigē kē tobou
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā ẹ dabai degedi o kediā haguasie, emokōu kōugue yodulo i, nā o sasaī kediamokōu kageimōu tā makainōu tobōudiya?

¹¹ Ẹ tobou, hebeni Hiye Ohā o sasaī wolōu daladi kahā sibigē keme nī tawamabadomōu yōū n̄imokōu kōu hegi. Tā kahā sibigēbe nī kōu tewe, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kediamokōunōusi tamā dege hehegieiyo mei.

¹² O tahā bi ilo kele dalababe, Godihage tage dogōuguba, bi sudo degele. Ta mei degele mei. O tahā ta bi hiyefēi mei debabe, ẹ bi huyadefēi dala keme Godihā molōu.

¹³ Ā o sasaī kediamokōu tā makai kenōu tobōudi kahā yobe kōugue, diage die dihōye kōu dugulo idiye, kenōusi diā ta tawale idiyo mei. Die kihiyoye kōu dulo idiye, kenōusi diā ta kahā sibigēbe tawale idiyo mei.

¹⁴ Kegemōu, habage-degele-duguo-tobōudi-o Aisaiahā tobou keme damaledo diamokōu tamā degei. Ẹ kōugue nalaī, Nī kōu duloye, kenōusi sibigē ta tawale ile mei. Nī kōu duguloye, kenōusi sibigē ta dugulo ile mei.

¹⁵ O sasaī kō̄udī die fībe hiligido dalagua.

Die kihiyoye dulobe dafa i.

Die dihone bagā i.

Kegeligi, die dihōye duguo, kihiyoye duloba, sibigē tawaleba, fī boholōu amokōu haguasieiba, ā bologuoba, bolō degele iye domōu. *Aisaia 6:9-10*

¹⁶ Nīnōusi dugulo ili kahā degeimōu, hohō degema. Nī dulo ili kahā degeimōu, hohō degema.

¹⁷ Kegei kahā, ā n̄imokōu damaledo tobolōu kuhē. Afu kōuguai o kediā delei kelegebe, habage-degele-duguo-tobōudi-obōu, dōudo obōu sudo kediage ifi nī dugulo ili kō̄ume, diane dugulo sagaī degele idi. Kenōusi diā ta dugulo ili mei. Nī dulo kō̄ume diane dulo sagaī degele i. Kenōusi diā ta dulo ili mei.

*Nalē hou hebesei tā makai kahā sibigē
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Kegemōu Yesuhā haba kōugue tobou, nī duma. Tā makai ā n̄imokōu tobou kahā sibigēbe kōugue.

¹⁹ O koyohā Godihā o sasaī wolōu dalale kahā tā kē kōu duye, sibigē ta tawali mei degeimōube, Tamahā hagua, tā o kahā duledu segei kē figa mō̄udi. Keme nalē hou alikōu hebesei kē sā degei.

²⁰ Nalē hou mihī igibōu kokōu hebesei kahā sibigēbe kōugue, o Godihā tā dulo, toto tawalemōu hohō degediye,

²¹ kenōusi o keme tefebōu mei kahā, Godihā tābe hiyefēi daladiyo mei. Godihā tā sesele ilamōu degeligi, hagī gehē gehebōu, haba oe ẹ makolamōu degele imōu duguomōube, ẹ damaleyodei keme totonōu tōufogōudi.

²² Nalē hou ayē ti yokōu hebesei kahā sibigēbe kōugue, o Godihā tā kōu duye, kenōusi ẹ sā sibigē kō̄umahā hagibōu, sele hiyedo molōu sagaī fimaibōu kahāge Godihā tā kē akogumōu, sibigē ta mādiyo mei.

²³ Kenōusi, nale hou mihi bolofei kokōu hebesei kaha sibigebe kōugue, o Godiha ta dulo tawali keme segei folo sibige hiyedo maḍi ke sa degei. Ilo kele 100 kege maḍi, ilo kelebe 60 kege maḍi, ilo kelebe 30 kege maḍi.

Ta makaibe hebe haimikōu diō kasagai felei kokōu maḍi tobou

²⁴ Kegemōu, Yesuha o kediaḡmokōu haba ta makai ta kōugue tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolōu daladi keme, o taha e hebe haimikōu ile, nale hou bolodo sogogai sagai kenōu tefei.

²⁵ Huljame o olōufeḡ tiasigeimōu, e ho o kaha ile, hebe haimikōu folo, diō kasagai kaha hou ke sogogama fogōu i.

²⁶ Habage, segei hou sogogai ke fologa, sibige moḡmōu, diō kasagai kene fologa hiye degei.

²⁷ Hebe hai obōu kaha dabai degedi o kedia ya dugube, diō kasagaine fologomōu duguomōu hagua yodulo i, hiye o, na ne hebe haimikōube de nale hou bolodo kenōu sogogai? Kagemōu, diō kasagai kebōu fologouya?

²⁸ Kegemōu, hebe hai obōu kaha tobou, koḡume ho o taha segeiyodei. Dabai degedi o kedia kōugue yodulo i, ei yaba, diō kasagai ke de tigisele?

²⁹ Kegedama. Diō kasagai ke tigusiligi, nale hou bolō kebōude tigima hebeseiye.

³⁰ Nale hou bolodobōu, diō kasagabōude fologa, suwi degeiba, a hebe hai dabai degele idi o kediaḡmokōu, diō kasagai kebukōu tigima, tigiye tigiḡima, doulukōu hebesamabeede. Kegemaba, nale sibige bolodo ke moḡuma hagua, ma mosokōu dogogumabeede tobolōu.

Ta makaibe nale mastet ho kokōu maḍi tobou*
(Mak 4:30-32; Luk 13:18-19)

³¹ Kegemōu, Yesuha o kediaḡmokōu haba ta makai ta tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolōu daladi midihō keme nale mastet ho sagai kegei, o taha tōuma ile, e hebe haimikōu sogoma fogōu haguei.

³² Mastet ho keme nale ilo kedia ho sagai kegei mei. Huyadefeido ke sogodi. Kenōusi mastet hou kaha folomōu hiyedo degedibe, segei ilo kelebe e hiye degedi sagai kegediyo mei. Eme hebe sa degei, sio kedia haguasie, hebe kaha go kokōu bi togolo idiyode tobou.

Ta makaibe ōu sidi mola kokōu maḍi tobou*
(Luk 13:20-21)

³³ Kegemōu, Yesuha o kediaḡmokōu haba ta makai ta tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolōu daladibe, ōu sidi mola sa degei, sasai tae mala ōu sagai kebōude tiagewoma fogōmōu dalali, yoḡunōu fofamōu hiye degedi sagai kenōu tefei.

Yesuha egeibe ta makaiyanōu tobōudi
(Mak 4:33-34)

³⁴ Yesuha o sasai kediaḡmokōu heheḡie tobōudibe, e ta makainōu tobōudi. E ta sibigebōude ta tobōudiyo mei.

³⁵ E kege degeimōu, habage-degele-duguo-tobōudi-o kaha kōu tobou keme damaleḡo tama degei.

* 13:30 13:31 Obe nale saikōu mastet mugudi sebe sagai kegei. * 13:32 (13:33 widio ta) Ōu sidi mola keme Tok Pisin taḡeḡe 'yis'. Ōu sagaiḡe mola kebōude simōu, hiye degedi.

Ā t̄a makai t̄a hehegie tobōulamōu.

Ā bimaj̄ sa sibigē koŋū milou kelege wōmoguei delei, kōubōugene yōu
kegenōu dala kē tobōulamōu. *Buk Song 78:2*

Diō kasagai fologai t̄a makai kahā sibigē

³⁶ Kegemōu, Yesuh̄a o sasaj̄ kediā tōufogōumōu, mosōdu felei. Foloumōu, ē dabai degedi o kediā haguasie felegamōu, n̄a eimokōu diō kasagai hebe haimikōu felei t̄a makai kahā sibigē kē tobōuyedele i.

³⁷ Kegemōu, Yesuh̄a tobou, o nalē hou bolōdo segei o keme O Kediā Dihi.

³⁸ Hebe hai sa keme sa sibigē koŋū. Nalē hou bolōdo keme o sasaj̄ olōufēi, hebeni Hiye Oh̄a wolōu daladi kediā. Diō kasagai keme midihō kasagai milōudi o, Tamah̄a sisigo.

³⁹ Ho o diō kasagai hou segei o keme Tam̄a. Nalē segei suwi degele sawisiēi keme uwage sawisiēi. Nalē segei kē moŋudi o kediāme ēsol o kediā.

⁴⁰ Hebe hai dabai degedi o kediā diō kasagai tigigima, doulukōu si sagaj̄, uwage sawisiēi kelegene kegenōu degele.

⁴¹ Kelegebe, O Kediā Dihih̄a ē ēsol o kediāmokōu tobōuba haguasieba, Godih̄a o sasaj̄ wolōu daladi sa kokōu, o sasaj̄ damaleyodele i kediā dalaguaba, midihō kasagai hehegiedi obōu, t̄a dulo idiyo mei obōu olōufēi

⁴² dou hiye kokōu hebeseiba, gosoloba die mē dōugile ile.

⁴³ Doulukōu hebeseiba, dōudo o sasaj̄ kediāme die Ayeh̄a sa kokōu dalagualebe, dīa asō hohogudi sagaj̄ kenōu tefēle hohō dege dalaguale. O koyo n̄a, kihyōu dalababe, t̄a koŋū du.

T̄a makaibe sele sai bokisi mihikōu mogogou kokōu m̄a tobou

⁴⁴ Kegemōu, Yesuh̄a haba tobou, hebeni Hiye Oh̄a o sasaj̄ wolōu daladibe sele sai kē s̄a degei, o tae hebe hai sa ta kokōu mih̄i dama mogogōu fogou sagaj̄ kenōu tefēi. O tah̄a duguomōu haba mal̄a, mih̄i dama mogogōu fogōumōu, ē hohō hiyedo degei, ē bimaj̄ olōufēido makisi degema, sele malāmōu, sele kahā hebe hai sa kē mamōu.

T̄a makaibe w̄e bolofēido kokōu m̄a tobou

⁴⁵ Kegemōu, Yesuh̄a haba tobou, t̄a makai tabe kōugue, hebeni Hiye Oh̄a o sasaj̄ wolōu daladibe selebōu o tah̄a w̄e bolōdo kadi sagaj̄ kenōu tefēi.

⁴⁶ O kahā w̄e bolōdo ta kolugi duguo fogōumōu, ē bimaj̄ olōufēido makisi degema, sele malāmōu, sele kahā w̄e bolōdo kē mamōu.

T̄a makaibe nekeye miye moŋudi kokōu m̄a tobou

⁴⁷ Kegemōu, Yesuh̄a tobou, haba tabe kōugue, hebeni Hiye Oh̄a o sasaj̄ wolōu daladibe neke s̄a degei, o ilo kediā t̄alekōu mōusamōu, miye daga daga s̄udo moŋudi sagaj̄ kenōu tefēi.

⁴⁸ Neke amāmōumōu gisigama ya, t̄o biyakōu dogoguomōu, miye bolō bolō keme tigi mosō tegeidu kefele i. Miye kasagai keme t̄alekōu hebesele i.

⁴⁹ Nebe, uwage sawisiēi kelegebe, ēsol o kediā haguasie, o sasaj̄ olōufēi fileba, dōudo o sasaj̄ kediāme dalaguaba, midihō kasagai milōudi o sasaj̄ kediāme

⁵⁰ doulukōu hebesouba, gosoloba die mē dōugile ile.

⁵¹ Kegemōu, Yesuhā yodu, nige tā a tobōumōu i keme de tawale i? Ei tawale iyode tobou.

⁵² E diāmokōu tobou, kegei kaha, Mosesha kuolōu yo du o, hebeni Hiye Oha o sasai wolōu daladibe kōu tewe, o tae kōu hegi kaha degemōu, o keme moso hiyedo ta kaha obōu sa degei, e bimaj sudo dala. E bi sadi moso koduge bi bolō bolō sudo mouma migilibe, bi kōu bolō kebōu, bi gehebōude mouma migili.

*Sa Nasaret o sasai kedia Yesuhā tā dulo ili mei
(Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)*

⁵³ Kegemōu, Yesuhā tā makai oloufeji ke tobōuma fogōumōu, sa ke toufogōu,

⁵⁴ iligi, yoū e sabekōu felei. Folomōu, o sa ke tie kedia egei mosodu folomōu, diāmokōu Godiha tā hehegiei. Hehegieimōu, dia dulo kesigiemōu tobolōu i, o kōume tewe keme koyoha neimōu hehegieiya? Midihō bolō gehe gehe degegadi kene koyoha hehegieimōu duguo degeiya?

⁵⁵ Dia yodu, o kōume moso togodi o kaha dihi? E adiouha hube Maria? E mala diame Jemsbōu Josepbōu Saimonbōu Judasbōu?

⁵⁶ E bobasi diame dibōude dalagua? Midihō e degegadi oloufeji keme koyoha hehegieimōu milōuya? de yodulo i.

⁵⁷ Dia kege tobolōumōu, emokōu dafa imōu, e kōugue tobou, habage-degele-duguo-tobōudi-o kedia hune sa sa oloufeji o sasaiye hebele fogulo idi, ha kenōusi mosoma o kediage die tā ta dulo idiyo mei. Dioū die sabōu die mosobōu kokōugebe die hube meido.

⁵⁸ Yesuhage yoū e sa kilebe midihō gehe gehe sudo degeli mei, yobe o sasai kedia emokōu ta damaleyodele ili mei kaha degemōu.

14

*O Herotha Yesube fafeleya degedi o Jonyadei
(Mak 6:14-29; Luk 3:19-20, 9:7-9)*

¹ Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herot e Yesuhā degegadi tā ke dia susulo imōu du.

² Tobolōu imōu dulomōu, e dabai degedi o kediāmokōu tobou, o keme fafeleya degedi o Jon kōu tolo i kaha haba hagua gehe degeiyode tobou. Kegei kahanōu e midihō gehe gehe ke kuhe degegadiyade tawai.

³⁻⁴ Herotha tā ke tobou kaha yobe kōugue, Jon eme teli mei kelege, Herotha e eye Filipha sobōu Herodias figōumōu, Jonha na ne eyeha sobōu ke figa hube dōdo meiyode tobou. Kegei kaha, Herotha o ta tobōumōu, Jon tolōuma, didio mosokōu tigi neledo kaha tigama dogogu.

⁵ Herotha Jon kōu walamōu fimaiye, kenōusi e o sasai kediāmokōu gue degei, diage Jonbe habage-degele-duguo-tobōudi-oyode tobolōu idi kaha degemōu.

⁶ Kegemōu, habage, Herotha adiouha e mala felej sawisie i ke hohobolōu imōu, e sasai Herodiasha sasai dihi mabigi kaha fele, o kedia dihile kokōu siougōumōu, Herotha hiyedo tagai.

⁷ Hiyedo tagamōu, e damaledo maka dege kōugue tobou, na bi kagei ta amokōu yodubabe, a dōdo namokōu neleyodei.

⁸ Sasai mabigi kaha e duouha amafei toboumou dulomou ile, Herotkou tobou, Jon fafeleya degedi o kaha widio toto ka, melekikou sagie, amokou neyede tobou.

⁹ Hiye o Herot e ta ke dulomou, hagi degeiye, kenousi o nale nala duwogua kedia dihile kokou e damaledo kou degeleyode tobou kaha sidifi degele sagai degeimou, e o takou, sasai mabigi kaha tobou ke degeyede toboumou,

¹⁰ o kaha didio mosokou ile, Jonha widio diafou.

¹¹ Diafoloumou, melekikou sagemou, mala hagua, sasai mabigi kokou neimou, sasai kaha mala ile, e adiokou nei.

¹² Kegemou, Jonha e dabai degedi o kedia haguasie, Jon tei mala ile widama fogou ya, Yesukou tobolou i.

*Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei
(Mak 6:31-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

¹³ Yesuha o kedia Jon woumou tolo i ke dulo fogou ile, e dabai degedi oboude mosole sama, ohueiyai ilobou, o mei sa kokou yai. O sasai sa hafei dege dalaguadi kedia Yesuha i ke dulomou, Diane ohueiyai koya ke abogouya e sesele yai.

¹⁴ Yesuha ohueiyai ilobou folomou dugube, o sasai sudo kefema dalamou duguomou, soloudo hiyedo degei. Do o sasai kile dalaguane bologuomou bolou degele i.

¹⁵ Habi degeimou, e dabai degedi o kedia haguasiemou tobou, koulebe moso mei, haba huliane degeli kaha degemou, na o sasai kefegu ke tobouba ya, sa sa kokouya ke dioyu seleye nale mouma nala ile.

¹⁶ Yesuhage, kageiye o kouyia fogou yale? de tobou. Nalebe ni diamokou nema.

¹⁷ Dabai degedi o kedia tobou, eibe ou si oloufeji houyosi kegebou, haba miye bolou kegenoufeji dalayode tobolou i.

¹⁸ Yesuha miyebou ou sibou ke amokou mouma haguasiemabeede tobou.

¹⁹ Kegemou, dia nale ke mouma haguasieimou, e o sasai kediamokou tobou, ni dio su kokou duwoguamabeedei. Duwoguamou, e ou si houyosi kege kebou, miye bolou keboude mala toloumou, hebenitou daladuguomou, Godikou bolofeyode tobou. Toboumamou, ou si ke bafigima, e dabai degedi o kediamokou neimou, dia o sasai kediamokou fimou i.

²⁰ Fimou, o sasai oloufeji kedia nala iligi guokou degele i, nale ke oloufeji mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei oloufeji 12 kege kodu sai amagai.

²¹ O nale nala i oloufeji kediamou 5,000 sagai kege. Sasai bou sisigoboudene kou nala iye, kenousi diabou hu souli mei.

*Yesuha ohueiyai tageya tofou tofou i
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Kelegenou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, ni totodo mosole foudou fologaba, nibukou ohueiyai ilobou ima. Ame o sasai kediamokou imabeedeiba dia youba, hobou a ni habage kuhe ile.

²³ O sasai imabeede toboumou fogou youmou, e esofei ile, diho бага toboulamou bitoukou felei. Hulia degeimou, e esofei kotou delei.

²⁴ Dalali dugube, mosole ke ohueiyai duodo kokou dalamou, wi hiyedo hagumou, to bobouye mosole bohoula deimou dugu.

²⁵ Sabiyale hafei degeimou, Yesuha ohueiyai tageya ke tofou tofou diamokou i.

²⁶ Kenousi e dabal degedi o kedia e ohueiyai tageya ke tofou tofou hagumou duguomou, gue hiyedo degele i. Keme duo kasagai taha haguluyodema gougua i.

²⁷ Gue degele imou duguomou, e kelegenou totodo tobou, ni hobou gue degedama. Koume anou. Ni fi neledo dege dalama.

²⁸ Kegemou, Pitaha kougue tobou, Hiye O, koume damale nado debabe, na amokou tobouba, a ohueiyai tageya ke tofou tofou namokou ile.

²⁹ Yesuha tobou, na haguayedemou, Pitaha mosole toufougou mulo, ohueiyai tageya ke tofou tofou Yesukou i.

³⁰ Iligi, wi hiyedo degeimou dugu, e gue degeimou molouguomou hagnosisamou, Hiye O, a dogouguyedei.

³¹ Kege toboumou kelegenou, Yesuha dobogou susuguo Pita toloumou tobou, ne damaleyodeibe huyadefei. Na kagemou fi bolou mai dala?

³² Kegemou, dilie mosole foudu fologoumou, wi ke mei degei.

³³ O mosole foudu duweguei kedia ke duguomou, emokou yubu sugulo fiya duwoguali, name damaledo Godiha Dihiyode tobolou i.

Yesuha sa Genesaretkou do o sasai sudo bologoumou bolou degele i (Mak 6:53-56)

³⁴ Yesubou dia ohueiyai dama sa Genesaretkou fologai.

³⁵ Fologoumou, sa ke tie o kedia Yesuha midihou dugu tawale hobogou. Tawale hobogoumou, ta dogogueimou, sa sa hafei dege dalagua o sasai kedia die do o sasai mouma haguasie felegai.

³⁶ Felegamou, emokou ta neledo dege kougue tobolou i, na ne yukuei ke seseguba, do o kedia ne yukuei fe kokounou kugugueiba, bolou degele ileyodele i. Kegeimou, dia Yesuha yukuei fe kokounou kugugueimou, oloufeji bolou degele i.

15

Godiha ta kahage di kouguai egei keme gabama feleido dala (Mak 7:1-13)

¹ Kegemou, Farisi obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia sa Jerusalem toufougou yamou, Yesukou fologa yodu,

² ne dabal degedi o kediame di kouguai egei ke sesele idiyo mei keme kagemou degele idiya? Dia kagemou dobogou bigili mei nale nala idiya? de yodulo i.

³ Kegemou, e sima tobou, ni Godiha ta, ni dumabeedei keme kagemou sima muguomou, niou ni kouguai midihou kenou sesega idiya?

⁴ Godiha kougue tobou,

Aye adiou diliemokoube midihou bolofei kenou hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12*

Haba kōugue^{ne} tobou,

O koyohā ē aye adiōu diliemokōu tā kasagai dege tobōubabe, o keme wouba tolo ileyodei. *Kisim Bek 21:17*

⁵ Kenōusi nige kōugue tobōudi, o koyohā bi ta ē aye adiōu diliemokōu nele sagai ke haba Godikōu neleyodema makoubabe,

⁶ nige o kahage ē aye adiōu diliemokōube midihō bolofei ke hegidayede tobolōu idi. Kegei kahā nime Godihā tā huyafei degema, niōu ni kōuguai o kedia egei kenōu tobolōu idi.

⁷ Nime taenōu tobolōu idi o. Aisaiaha habage tamā degele ke toboube, ē nimokōunōu kōugue tobolōumōu nalai,

⁸ O sasai koṽudiage mā hūbe taenōu hebele fogulo idi, kenōusi die fibe ahudo dalagua. Amokōu ta dala mei.

⁹ Dia hehegedibe, oe kuolōu mai kenōu hehegile idi. Kuolōu tā koṽume Godihā tayodema, amokōu mōu yoṽuwa kege kōumōu hohobolōu idi. *Aisaia 29:13*

*Yesuhā o duo sibigi degedi kahā tā ke tobou
(Mak 7:14-23)*

¹⁰ Kegemōu, Yesuhā o sasai hagnosisomōu, haguasie kefegumōu tobou, ni mā tā duloba tawamabeedei.

¹¹ Nale di nalā idi kahage di duobe ta sibigi degediyo mei. Tā kasagai di tobolōu idi kahanōusi o di duo sibigi degedi.

¹² Kegemōu, ē dabai degedi o kedia emokōu haguasie yodulo i, Farisi o kedia ne tā ke dulomōu dafa ili keme nā de tewe?

¹³ Yesuhā tobou, mā Aye hebenitōu duwo kahā ē hebe hai sa dala. Nale hou ē segeli mei olōufeī keme yoṽu tefebōude teigima hebesele.

¹⁴ Ni Farisi o kedia tōufogōu fogōu ima. O kedia o sasai hehegilibe, diame o dihō du degei o sā degei. Dihō du degei o taha yogo dihō du degei o ta wolōu ibabe, diliebe diliōufa uloudu fiyasigile.

¹⁵ Kegemōu, Pitahā tobou, tā makai nā tobou kahā sibige ke eimokōu hehegie tobōuyedei.

¹⁶ E sima tobou, nime kageimōu fi totōu degele iya?

¹⁷ Nale olōufeī di nalā idi keme guamedunōu mulomōu, habage tamakōu feledi.

¹⁸ Tā kasagai tobōudi keṽi, o fimai duge felī kahā, o duo sibigi degedi.

¹⁹ A tobolōube, midihō kasagai milōugadi olōufeī o fimai duge tamā degedi kōuguei ke tobolōu, fi kasagai mādi midihō, o wodi midihō, sasai hiyoubōu, o hiyoubōu degedi midihō, bi hiyou moṽudi midihō, gulokou tobolōumōu tā sadi midihō, yogo susuga tobōudi midihō.

²⁰ Midihō kegeiyenōu o duo kuhe sibigi degedi. O dobogoṽu bigili mei nale nadi kahage ē duobe ta sibigi degediyo mei.

*Huti Kenan sasai taha Yesukōu damaleyodei
(Mak 7:24-30)*

²¹ Kegemōu, Yesuhā sa ke tōufogōu ilemōu, sa Tairbōu sa Saidonbōu keleya ke siei.

22 Sumōu, sa kile sasai, e hutibe Kenan, e hagua haguisa tobou, Hiye O, nāme Devitha huti. Nā amokou soloudo dege. Ma sasai dihi duo kasagaiye tou dala. E hagi hiyedo dugulu.

23 Kenousi Yesuha e ta ta sima tobouli mei kaha, e dabai degedi o kedia emokou haguasie ta neledo dege, na sasai ke tobouba fogou ile. E di habage haguisa toboumou haguluyodele i.

24 Kegemou, Yesuha sima kougue tobou, Godiha a toboumou hagueibe, Israel o sasai kedianou dogougulamou haguei. O sasai kediamme wai sipsip fogou sagai kenou tefei.

25 Kenousi sasai kaha hagua hafei dege yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, na a dogouguyede tobou.

26 Yesuha sima tobou, kegeligi di sisigo nale ke mouma, so kediamokou hebeseiye.

27 Sasai kaha tobou, Hiye O, na damaledo tobolouye, kenousi so kediage nale fi die ayeha fafai hayedu fiasigili ke nala idi.

28 Yesuha tobou, soboude, ne damaleyodeibe hiyedo. Na yodu keme a duyodeimou, e sasai dihi ke bolou degei.

Yesuha do o sasai sudo bologoumou bolou degele i

29 Kegemou, Yesu e sa ke toufougoumou, ohueiyai Galili koya ke iligi, bitoukou folo duwei.

30 Duwomou, o sasai sudo haguasie kefele i. Ibigidio tofigile ibou, diho du degele ibou, abogouu dobogouu gulai degele ibou, ta mei degele ibou, do o sasai sudo iloboude mouma haguasie felega, Yesuha abogouu hafei dege dogogule imou, e oloufeji bologoumou, bolou degele hobogou.

31 O sasai kedia dugube, ta mei o kedia ta imou, abogouu dobogouu gulai degele i kedia bolou degele imou, ibigidio tofigile i kedia tofou tofou youmou, diho du degele i kediane baha imou duguo kesigiemou, Israel o kedia Godiha hu hebele fogulo i.

*Yesuha o 4,000 kege kediamokou nale nei
(Mak 8:1-10)*

32 Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia haguismou, haguasieimou kougue tobou, a o sasai kediamokou soloudo degeli. Aboude dalaguali, sawisie kamadia kege mei degeimou, nale mei degei. A o kediamme mou kege yamabeede toboloube dafa, dia yolugi, ali hegieye tofigile sagai degele iye.

33 E dabai degedi o kedia sima tobou, sa kuokoube hebe mei mihinou sa. Di ou sibe kilija kele mamoumaba, o sasai sudo kouguei kouu file?

34 E diamokou yodu, ni ou sibe kage dala? Dia tobou, ou si dioyosi kegebou, miye huyadefei ilo keleboudenou dala.

35 Kegemou, Yesuha o sasai kediamokou, ni mihikou duwoguamabeede tobou.

36 E ou si dioyosi kege, miyeboude mala toloumou, Godikou bolofeyode tobouma, nale oloufeji ke bafigimamou, e dabai degedi o kediamokou neimou, dia o sasai kediamokou fimou i.

37 O sasai oloufeji kedia nale ke nala iligi guokou degele imou, isimo fofouguei ke kefema, tigi moso tegei dioyosi kege kodu sa i.

³⁸ O nalẹ nalẹ i oloufeji kediamẹ 4,000 kege. Sasajibou sisigoboudene kou nalẹ iye, haba diabou hu souli mei.

³⁹ Kegemou, Yesuha o sasai kedia toboumou fogou youmou, e mosole samou sa Magadan hafei dege kokou i.

16

*Diẹ Yesukou midihọ gehe ta milou yedele i
(Mak 8:11-13; Luk 12:54-56)*

¹ Farisi obou, Sadyusi obou kedia Yesukou haguasiemou, e tefeledugulamou emokou midihọ gehe ta milou yedele i. Kegeiba, ei duguo tawale, name hebenitou ge Godiha tobou mou hagueidadele.

² E diamokou tobou, nige habi agudio weji degeimou duguomou be, idibabe sa bolọ degeleyode tobolou idi.

³ Haba nige sa biyoumou, mabi dosogo degema agudio weji degeimou duguomou be, ifibe wi hiyedo hagualeyode tobolou idi. Ni agudiletou duguomou be, sa bolọ degelebou, kasagai degelebou keme kou tawale idiye, kenou si dabai a kou lege degegadi kaha sibigebe ni ta tawale ili mei.

⁴ Ifi kou bou gebe o sasai kedia Godi tobekou muguomou, midihọ doudo mei kenou milolou dalagua. Diage midihọ gehe milou ba dugulamou degele iliye, kenou si midihọ gehe ta milou ba dugulo ile mei. Midihọ gehe, o Jonaha dugu sagai kenou tefeledugulo ile. Yesu e kege tobou matou fogou i.

*Ta makaibe Farisi obou Sadyusi obou kedia die ou sidi mola kokou ma tobou**
(Mak 8:14-21)

⁵ Kegemou, Yesubou e dabai degedi obou dia mosole sama, ohueiyai ilobou ya fologamou dugube, ou si ta sali mei. E dabai degedi o kedia totou dege fogou yai.

⁶ Yesuha diamokou ta makai kou gue tobou, niou tawaibou. Farisi obou Sadyusi obou kedia die ou sidi mola keme ni mouye.

⁷ E dabai degedi o kedia e kege tobou mou dulomou, diojunou tugulo tobolou i, ege di ou si sali mei kaha degemou tobolou yodele i.

⁸ Dia tugulo tobolou imou Yesuha tawalemou tobou, ni damaleyodeibe huyadefei. Ni kageimou di ou si mei ke tugulo tobolou iya?

⁹ Kageimou ni toto tawale ili mei? Di ou si houyosi kege ke o 5,000 kege kediamokou fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei olou fei kage sa ilou?

¹⁰ Haba di ou si dioyosi kege ke o 4,000 kege kediamokou fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi moso tegei olou fei kage sa ilou?

¹¹ Kageimou a tobolou be ni ta tawale iyo mei? A ou sido tobou li mei. A toboube nime Farisi obou Sadyusi obou kedia die ou sidi mola keme niou tawaibou yode tobou.

* 16:4 16:5-12 Ou sidi mola kaha sibigebe die midihọ kasagai.

¹² Kegemōu, diā tā kē dulo tawale i. Ɛ tobou kēme ōu sidi molayode tobōu li meiyē, Farisi obōu Sadyusi obōu kediā hehegiēdi tā kēme niōu tawai bōu yode tobou.

*Pitahā Yesube Godihā makaiyode tobou
(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)*

¹³ Kegemōu, Yesubōu diā ya, sa Sisaria Filipai hafej dege kokōu fologamōu, Ɛ dabai degedi o kediamokōu kōu gue yodu, o sasai kediage O Kediā Dihi kēme koyodade tawale iya?

¹⁴ Diā tobou, o ilo kediage nāme fafeleya degedi o Jonyode tobolōu ili. Haba ilo kediage Elaijayodele ili. Haba o ilo kediage nāme Jeremaiayodele imōu, haba iloyege habage-degele-duguo-tobōu di-o tayodele ili.

¹⁵ Yesuhā haba yodu, niōu ge āme koyoyode tawale iya?

¹⁶ Kegemōu, Saimon Pitahā tobou, nāme Godihā makai o Kelesu, yoŋu kegenōu daladi o kahā, Ɛ Dihiyodei.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā tobou, Jonhā dihi Saimon, nā hohobolōu nōu. Yobe, nā tā koŋu tobolōu kēme nāmokōu be o tae ta hegili mei, nāmokōu be mā Aye hebenitōu duwo kahanōu hegi kahā degemōu.

¹⁸ Pita,* ā nāmokōu tobolōu kuhe, nāme bogo sā degei, nele hiyedo. O sasai amokōu damaleyodeibabe, diā nāmokōu haguasie kefeguo nele dege dalaguale. Todi kahage diame gabale sagai mei.

¹⁹ Hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi sa kahā a soŋudi ki kēme ā nāmokōu nele. Nā sa sibige kuokōu ge degedamabeede tobōu babe, Godihā hebenitōu gene degedamabeede tobolōu. Haba nā sa sibige kuokōu ge boloyode tobōu babe, Godihane hebenitōu ge boloyode tobolōu.

²⁰ Kegemōu, Yesuhā Ɛ dabai degedi o kediamokōu nele do dege tobou, ni ge āme Godihā makai o Kelesuyode tobōu damabeedei.

**Yesuhā Ɛ tolo hafej degeimōu, Ɛ dabai degedi o
kediamokōu midiho yoŋu degedi sagai kenōu
tefele degemabdomōu hehegiei**

(Tā Hiye 16:21-20:34)

*Yesuhā yufido Ɛme tolo ileba, haguā gehe degeleyodei
(Mak 8:31-9:1; Luk 9:22-27)*

²¹ Kelege Yesuhā Ɛ dabai degedi o kediamokōu yoŋumakōu tamā degele kē yoma hehegieibe, Ɛ kōu gue tobou, ā sa Jerusalemkōu ile foloba, odo odobōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesā kuolōu yo dulo i obōu olōu fej kediā degeiye, āme do hiyedo dugulo. Āme wouba tolo ile, haba sawisie kamadia kege mei degeiba, ā haguā gehe degele.

²² Kegemōu, Pitahā Yesu wolōu teguo ilemōu, emokōu gofoŋudo dege tobou, Hiye O nāme kegei kē dugulo mei. Kēme ā dafa.

²³ Kenōu si Yesuhā boholōu mōu, Pitakōu kōu gue tobou, Tamā, nā mā tobekōu i. Nāge ā degele kē akogulu. Nāme Godihā fimai tawaiyo mei. Nāme o kediā fimai kenōu tawali.

* **16:18 16:18** Hū Pita kahā sibigebe bogo.

²⁴ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu tobou, o koyohā ā seselababe, ē yoŋusie huyafej degeba, ā hebe fufuguomaj hebele ile sagaj kenōu tefele, ā seseyede tobou.

²⁵ O koyohā yoŋu ē finōu tolōu subabe, ē fi keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyohā mā habage sesele iligi toubasi, ē fi be tofousogo tofousogo tofolōu ke moloŋu.

²⁶ O tahā sa sibige kuokōu bimaj olōu feido kōu moloŋuye, haba ē fi gehe ke mōu li mei dalali toubabe, bi olōu fei kahage ē fi be ta dogōu gulo mei. E bimaj kahage fi tofousogo tofousogo tofolōu keme ta mamoloŋu sagaj mei.

²⁷ Damaledo, O Kedia Dihihā ē Aye Godihā hohobōu de hagualebe, ē esol o kediabōu de haguale. Haguaba, hebe ke nelebe, midihō obe yoŋu milōu gai sagaj kenōu tefele nemōu ile, hebe kasagaibōu, hebe bolobōu de o sasaj kediamokōu tanōu tanōu nemōu ile.

²⁸ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe. O ilo kuokōu tafalagua kedia teli mei dalaguali, O Kedia Dihi eme Hiye O dege haguaba, o sasaj wolōu dalalaba degeiba dugulo ile.

17

*Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degeimōu dugulo i
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Sawisiei walajyosi kege mei degeimōu, Yesuhā Pitabōu, Jemsbōu ē mala Jonbōu de bitōu sasado kotōu wōu ma folomōu, dioŋunōu deleigui.

² Diā baha dalaguamōu, Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degei. E midihōbe aso hohogudi sagaj kenōu tefele hohogumōu dugulo i. E yukueine fō dege hohoguo dalamōu dugulo i.

³ Kelegenōu, haba dugube, o Mosesbōu Elaijabōu * dilie tamā degemōu, Yesubōu de tā kolo imōu dugulo i.

⁴ Pitahā ke duguomōu, Yesukōu tobou, Hiye O, di kōu le tofolōu be bolō. Nā tagaibabe, ā kōu le moso dihifei kamadia kege togolo. Tabe ne moso, tabe Mosesahā moso, tabe Elaijahā moso.

⁵ Pitahā kege tobolōu dalali dugube, mabi fō degei kahā migile, diā olōu fei gogumōu dugu. Mabi timi kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, koŋume mā Dihi. Age eme tagadido, emokōu hohō hiyedo degeli. Nige ē tā dumabeede tobōu mōu du.

⁶ Kegemōu, ē dabai degedi o kedia tā uwo ke dulo, guē hiyedo degemōu, yubu sugulo fiya, miye duweguei.

⁷ Miye duwoguamōu, Yesuhā hagua hafei degemōu kuguguema tobou, ni haguama. Guē degedamabeedei.

⁸ Diā haba dugube, Yesuhā esofei tafalamōu dugulo i. O tabōu tafalamōu dugulo ili mei.

⁹ Kegemōu, bitōu ke tōu fogōu muguolugi, Yesuhā diamokōu nelede dege kōu gue tobou, ni dugu keme omokōu hobōu ta tobōu dama. Dalali, O Kedia Dihi ē tolo ileba, Godihā haguagiba widai tōu fogōu iba, ise kelege kuhe tobōu mabeedei.

* **17:3 17:3** Mosesbōu Elaijabōu diliebe Juda o kedia kōu guai o bolōu, afudo kōu tofigile i.

¹⁰ Kegemōu, dabai degedi o kedia yodulo i, kageimōu Mosesha kuolōu yo du o kediaḡe Elaijabe ebukōu haguayede tobolōu iya?

¹¹ Kegemōu, Yesuha tobou, damaledo, Elaijabe ebukōu haguaba, bi olōu fei doususulo.

¹² Kenōu si a n̄imokōu tobolōu kuḡe, Elaijabe ebukōu kōu haguei. Hagumōu, o kediaḡe eme ta duguo tawale ili mei. Emokōu dioḡu die fiye tawagai sagai kenōu degele i. O Kedia Dihibe, dia degeiye, ene do dugulo.

¹³ Dabai degedi o kedia ta ke dulomōu, diaḡe eme fafeleya degedi o Jon tobolōu dade tawale i.

*Yesuha o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomōu bolō degei
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-42)*

¹⁴ Yesubōu e dabai degedi obōu dia mugua, o sasai sudo dalagua kokōu fologomōu, o ta hagua, Yesukōu yubu sugulo fiyoumōu dugulo i.

¹⁵ Hiye O, na ma o dihi emokōu solōu do degedede tobou. E fi totōu dege dio koulugi fiya hagua dedi, do hiyedo dugudi. Doulukōu ne fiyadi, talekōu ne fiyadi.

¹⁶ A ne dabai degedi o kedia mokōu kōu mala iye, kenōu si dia bologuomōu ta bolō degeli mei.

¹⁷ Yesuha ta ke dulomōu tobou, ifi kōu bōu gedo o sasai n̄ime ta damaleyodele iyo mei. Ni fimai bōu, ni midihobōu be doḡdo mei. Ame n̄ibōu de hiyedo dalalebe dafa. A ni tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si dihi keme amokōu mala haguama.

¹⁸ Dihi mala hagumōu, Yesuha duo kasagai kokōu gofoḡu dege tobōu mōu, duo kasagai ke fogōu imōu, dihi ke kelegenōu bolō degei.

¹⁹ Kegemōu, e dabai degedi o kedia diesofei emokōu haguasiemōu, eige duo kasagai ke igile mugulobe kagei kaha hagi degei? de yodulo i.

²⁰⁻²¹ Kegemōu, e diamokōu tobou, ni Godikōu damaleyodili mei kaha. A n̄imokōu damaledo tobolōu kuḡe. Ni damaleyodeibe nale mastet ho sagai huyadefei kegei dalali, bitōu kuokōu, na kugule teguo ile dalayede tobōu babe, bitōu koḡumaha awouba dugulo ile. Damaledo, ni Godikōu damaleyodemā, kage kage degelaba degeibabe, ni sasale degelenōu.

*Yesuha haba tage eme tolo ileba, hagua geḡe degeleyodei
(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)*

²² Kegemōu, Yesubōu e dabai degele idi obōu dia sa Galili duo kodu kefeguomōu, e diamokōu tobou, O Kedia Dihibe oe ho o kedia mokōu seseguba,

²³ wouba tolo ile, haba sawisie kamadia kege mei degeiba Godiha haguagiba e geḡe degele. E dabai degedi o kedia ta ke dulomōu, e sihou hiyedo degele i.

Yesuha Godiha mosō kokōu sele kefema nei

²⁴ Yesubōu e dabai degedi obōu dia ya, sa Kaperneamkōu fologamōu, Godiha mosokōu n̄edi sele kefedo o kedia Pitakōu hagua yodulo i, ni tishage Godiha mosokōu n̄edi sele keme de n̄edi? Haba n̄ediyo mei?

²⁵ Pitahage, e n̄ediyode tobou.

Kegemōu, Pitabe mosokōu folo, ta ta tobōu li mei dalamōu, Yesuha emokōu yodu, Saimon, na kage fimōuya? Gamani sibidi sele kefedibe, sa

sa hiye o kediaḡe o koyo diḡ sele keḡ kefema neleḡ idiya? Dioḡu die sosou diḡ sele kefema neḡi? Haba o ilo kediaḡ neḡi?

²⁶ Pitahaḡ tobou, o ilo kediaḡnou neḡi. Kegemou Yesuhaḡ tobou, damaledo, kegei kahaḡ degemou dioḡu die sosou diḡ sele kefema neleḡ idiyo mei.

²⁷ Kegeligi Godihaḡ mosoḡ sibidi sele kefedi o kediaḡ damokou gofoḡu degele iye. Kegei kahaḡ, naḡ ile, ohueiyai kokou folo, miyeḡ bese. Miyeḡ yufido moloḡu keme, naḡ e maga guloba dugulobe, mogoudu sele dalaba dugulo. Naḡ sele keḡ malaḡ ile, Godihaḡ mosoḡ sibidi sele kefedi o kediaḡmokou neleḡba, koḡume Yesu ele sele kefei neleḡ kuheyode tobou.

18

Hebeni Hiye Ohaḡ di wolou dalale sa kokou gebe, o koyobe huḡ hiyedo dalale?

(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)

¹ Kelegebe, Yesuhaḡ eḡ dabai degedi o kediaḡ emokou haguasie yodu, hebeni Hiye Ohaḡ ei wolou dalale sa kokou gebe, o koyobe hebenitou huḡ hiyedo dalale?

² Kegemou, Yesuhaḡ dihi huyadefeḡi ta hagnosisoumou hagumou, die timidu tefegi.

³ Tefegiemou tobou, aḡ nimokou damaledo tobolou kuheḡ. Niḡ fiḡ boholou ba, dihi huyadefeḡi koḡu sagai dege ho fogou babe, hebeni Hiye Ohaḡ wolou dalale sa kokou be niḡ ta folo meido.

⁴ Kegei kahaḡ, o koyohaḡ yousie huyafeḡi degeba, dihi koḡu saḡ degeibabe, hebeni Hiye Ohaḡ wolou daladi sa kokou be eme huḡ hiye dege dalale.

⁵ Kegeba, o koyohaḡ amokou damaleyodemaba, maḡ huya keḡ dihi huyadefeḡi koḡu sagai ta dogou gubabe, abou de dogou gulu.

Midiho kasagai kahage damaleyodei keḡ makodi

(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)

⁶ Yesuhaḡ haba tobou, o tahaḡ degeiye, dihi damaleyodei koḡu sagai tae midiho kasagai milou babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikou tigama, toḡ aiḡ hiyekou hebele muguba tolobe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godihaḡ neleḡbe hiyedo folodo.

⁷ Sa sibigeḡ o diama, nime niou tawaibou, yobe niḡ degeiye, o sasai kediaḡ ya, midiho kasagai milou ga idi kahaḡ degemou. Damaledo, midiho kasagai milou ga idi keme niḡ ta akogulo sagai meiyee, kenou si o midiho kasagai ke hegegiedi o name noḡu tawaibou.

⁸ Neḡ dobogoḡu, haba neḡ abogoḡu kahaḡ naḡ wolou ile midiho kasagai ta milou babe, naḡ keḡ diafolou hebele filaḡ. Kegema, naḡ fiḡ geheḡ ke moḡubasi, naḡ dobogoḡubou, abogoḡubou tanou feibe bolou, tabou mei. Naḡ dobogoḡubou abogoḡubou bolou dalali, dou mei degediyo mei kokou hebele muguye.

⁹ Neḡ diho kahaḡ naḡ wolou ile midiho kasagai ta milou babe, neḡ diho keḡ tele filaḡ. Kegema, naḡ Godihaḡ wolou dalale sa kokou foloubasi, naḡ diho tanou feibe bolou, tabou mei. Naḡ diho bolou kege dalali, dou sakou hebele muguye.

¹⁰⁻¹¹ Kegemou, Yesuhaḡ haba tobou, niou tawaibou, nige sisigo koḡu tafalagua tanou ta mabou yode tawadama. Yobe, aḡ nimokou tobolou kuheḡ,

esol o sisigo ke wou ma dalaguadi kediamē mā Aye hebenitōu duwo kaha midihokou duwoguadi kaha degemou.

Ta makaibe wai sipsip fogou kokou ma tobou
(Luk 15:3-7)

¹² Yesuha haba kou gue tobou, ni a kou gue tobolou kokou kage fimouya? O taha wai sipsip olou fei 100 kege dalaye, tanou ta fogou babe, o kaha de ka siale? Damaledo, o kaha wai sipsip 99 kege bitou sa kokou dalagua ke tou fogou ile, wai sipsip tanou fei fogou ke ka siale.

¹³ A nimokou damaledo tobolou kuhe. O kaha kolugi duguo malaba, hoho hiyedo degele. Wai sipsip olou fei 99 kege fogou li mei kediamokou be hoho hiye degele mei.

¹⁴ Nebe, ni Aye hebenitōu duwo, ege e sisigo tanou ta fogolou be dafai.

O nogoha midihō kasagai milou ke doususudi midihō

¹⁵ Yesuha haba tobou, nogoha namokou midihō kasagai milou babe, na ile e duguoba, nolou nou duwoguali, midihō kasagai e milou ke doususu. E ne ta ke dubabe, nelebe haba mogo degele.

¹⁶ Haba e ne ta du ho fogou babe, na o tanou yo bolouyo kege ta duguo wolou ileba, kuhe doususu. Kegeibasi, O bolouyo, kamadia kege kedia hagi ke duguo tawaleba doususulo. *Lo*

19:15

¹⁷ Nogoha die ta kene ta du ho fogou babe, haba damaleyodele i o sasai kediamokou tobou yedei. Haba die ta kene ta du ho fogou babe, nage eme damaleyodili mei o sagai, gamani sibidi sele kefedo o kasagai sagai kegeiyode tawa.

¹⁸ Kegemou, Yesuha haba tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni sa sibige kuokou ge akogubabe, Godihane hebenitōu ge akogulo. Haba ni sa sibige kuokou ge boloyode tobou babe, Godihane hebenitōu ge boloyode tobolou.

¹⁹ A haba nimokou tobolou kuhe, sa sibige kuokou ge ni o bolouye fi tanou degeba, bi ta moloou sagai degeiba diho бага tobou babe, mā Aye hebenitōu duwo, e nimokou nele.

²⁰ Damaledo, o bolouyo, kamadiayo kegeye mā huya ke kefeguo dalababe, ane hagua, diabou de kile dala.

Ta makaibe dabai o taha yogoha e bi mou ke ta duguo fogou li mei kokou ma tobou

²¹ Kegemou, Pitaha Yesukou hagua yodu, Hiye O, mā mogoha amokou hagi degemou ibabe, age olou feibe kage gebe meiyodele? Dioyosi kegebe de bolo?

²² Kegemou, Yesuha sima tobou, dioyosi kegenou mei. Olou feibe dioyosi kege ke husoumou folobe deba, 77* kegeyode tobou.

²³ Duma, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi keme ta makai kou sa degei, sa sibige hiye o taha e dabai degele idi o haguismou haguasieimou, bi afu nemou i kaha hebe ke mou lamou degei.

²⁴ Yomogoube, o tae dabai degedo o ta emokou wolou hagua felei. O kaha bi hiyedo kou mou, sele olou feibe 10 milion kege.

* **18:22 18:22** 77 sagai, 70x7 sagai kege. Kenou si sibigebe suudoyode tobou.

²⁵ E sele hebe ke nele sagai mei kaha degemou, e hiye oha kou gue tobou, nabou ne sasibou ne sisigobou ni olou fei kege didio dabai degemabeedei. Haba ne bimai olou fei tiga sele moloou kene, amokou neyede tobou.

²⁶ Dabai degedi o kaha yubu sugulo fiamou duwoli, ta neledo dege tobou, na baha duwo, amokou dafada. Ne sele a nai keme a olou fei boholou nele.

²⁷ Hiye o kaha ta ke dulomou, e dabai degedi o kokou solou do degemou, a sele hebe keme duguo fogolou yodei.

²⁸ Kegemou, dabai degedi o kaha mulomou fogou ile dugube dabai degedi o ta, e mogo ke hagumou dugu. Yogo kokou be e sele huyadefei olou fei 10 kegenou kou nei. Kenou si, e mogo kokou gofoou degemou, dobogoouye e gabagidu tolou mou fifigiligi tobou, a namokou sele nei ke amokou totodo neyedei.

²⁹ Kegemou, yogoha yubu sugulo fiamou duwoli, ta neledo dege tobou, na baha duwo, amokou dafada. Ne sele a nai keme a olou fei boholou nele.

³⁰ Kenou si e dafamou, e mogo ke didio degei. Dalali, sele kaha hebe keme olou fei boholou nei.

³¹ Kegemou, dabai degele idi o ilo kedia kegele ke duguo kesigiemou, hoho degele ili mei. Dia ya, die hiye okou, ne dabai degedi o kaha yogokou midio kasagai milouyode tobolou i.

³² Hiye o kaha dia tobolou ke dulomou, e dabai degedi o ke hagnosisomou hagua feiemou tobou, name dabai degedi o kasagai. A ma sele hiyedo, na nai hebe keme duguo fogou, tabou meiyodei, nage amokou ta nele dege tobou kaha degemou.

³³ A na kou solou do degei. Kageimou, na ne mogo kou solou do degeli mei?

³⁴ Hiye o kaha gofoou degemou, e dabai degedi o ke didio moso dia daladi o kedia mokou sesegumou, womou iligi, sele nai kaha hebe keme olou fei boholou nei.

³⁵ Kegemou, nige nogo dia nimokou hagi degei dalaba gebe meiyode ho fogou babe, kenou tefei ma Aye hebenitou duwo, ene ni midio kasagai ke gebe meiyodele mei.

19

*Yesuha obe sobou hulomou hiyafogou di kaha ta ke tobou
(Mak 10:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesuha ta olou fei ke tobou ma mei degeimou, e sa Galili tou fogou, sa Judiakou ile folomou, to Jordan ilobou i.

² O sasai sudo e sesega yai. Kokou ge, Yesuha do o sasai bologuomou, die do olou fei bolu degele i.

³ Kegemou, Farisi o ilo kedia Yesukou haguasie, e tefele dugulamou yodulo i, Mosesha kuolou majyege, obe sobou huloba, haba mou de hiyafogolou nou?

⁴ Kegemou, e diamokou tobou, nime Godiha kuguokou nalai dala keme husouuma duguo tawale ili mei sa degei? Yomogou kelegebe, bi olou fei milou gai o kahage

Obou sasai bou de milou gai.

Stat 1:27

⁵ Milou mamou kou gue tobou,

Kegei kaha degemou, obe e aye e adiou tou fogou ile, e sasai bou de dogou gubabe, dilie tou be tanou fei dege dalale. *Stat 2:24*

⁶ Diliebe bolou mei, diliebe tanou feido degei. Kegei kaha degemou, Godiha tigama fogou keme o tae ta kusiadayede tobou.

⁷ Kegemou, dia emokou haba yodulo i, Moseshage oe kuguo nalama sobou kokou neleba kuhe hiyafogou yedei keme kageimou tobolou?

⁸ Kegemou, Yesuha tobou, Mosesha obe sobou hulomou hiyafogolou be tabou meiyodei, keme ni fi be hiligido dalaguamou, e kege kuhe tobou. Kenou si afu yomogou hagueibe, kege degele idiyo mei.

⁹ A nimokou tobolou kuhe, o koyoha e sobou, o hiyou ta degeli mei ke hiyafogou ba, haba sobou ta hubabe, o keme sobou hiyou molo u.

¹⁰ Kegemou, e dabai degele idi o kedia tobolou i, sobou huloba, hiyafogolou keme hagi degei kaha degemou, sobou hu ho fogou basi boloyode tobolou i.

¹¹ Kegemou, Yesuha kou gue tobou, a tobolou keme o olou fei dulo sagai meiyede, o ilo Godiha nele neimou dalagua kedianou si ma ta ke tawaleba tolou ile.

¹² Duma, o ilo kelebe sobou huli mei o. Ilo kelebe kege mou yo uwa daladibe, e adiou ha bolou mei kasagai degei mala felemou dalali, ifi dala kuhe. Ilo kelebe oe die tou ilo ke diafou kaha degemou, dia dihi degele sagai mei. Ilo kelenou si hebeni Hiye Oha dabai degele kaha degemou, dia sobou hulo meiyodele i. Ni o taha ma ta ke dulo sagai degeibabe, ni ta ke dumabeede tobou.

*Yesuha sisigobe emokou haguasiemabeede tobou
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)*

¹³ Kegemou, o sasai kedia die sisigo mo uma, Yesuha e dobogu dia mokou dogoguo, Godikou diho baga tou yadomou haguasiei. Kenou si e dabai degedi o kedia ke duguomou gofo u dege tobolou i.

¹⁴ Yesuha tobou, nige sisigo kediamе hobou akogudama. Tou fogou ba, dio u amokou haguamabeedei. Hebeni Hiye Oha wolou daladi sa keme o sasai sisigo ke sagai dalagua o sasai kedia bi.

¹⁵ Kege tobou mamou, sisigo kedia widiletou dobogu dogogue imamou fogou i.

*Bibou o gisiai kaha Yesubou de ta kei
(Mak 10:17-31; Luk 18:18-30)*

¹⁶ Kegemou, o taha Yesukou hagua yodu, Tisa, a midihou bolou kagei ke milou basi, ame fi tofousogo tofolou ke molo u?

¹⁷ Kegemou, Yesuha sima tobou, na amokou kageimou midihou bolofei ke yoduya? O tanou tasi bolodo. Na fi tofousogo tofolou ke molo u sagai degeibabe, na Godiha kuolou ta olou feido ke sesegayede tobou.

¹⁸ Kegemou, o kahage, Godiha kuolou olou fei keme nage kagei kagei ke tobou ya? de yodumou, Yesuha tobou, O hobou woda. Sasai hiyou degeda.

Hiyou hobou moŋuda.

Gulokou tobolou ba hobou ta sada.

¹⁹ Aye adiou diliemokou be midihō bolofei kenou hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12-16*

Haba tabe,

Na noŋusie tagadi sagai kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok Pris 19:18*

²⁰ Kegemou, o gisiai kaha tobou, age kuolou mai olou fei ke dulo sesegamou haguei. A haba tabe kei degele?

²¹ Kegemou, Yesuhage, name doudonou dalale sagai degeibabe, na ile, ne bimai ke tiga, sele moŋumaba, bi mei o kediamokou fimou i. Na kege degeibasi, ne bi hebenitou dala ke na moloŋu. Kege degema, ma habage seseyede tobou.

²² O gisiai kaha ta ke dulomou, fi hagi degemou fogou i, e bimai hiyedo dala kaha degemou.

²³ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Bibou oyege hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kokou ile folobe hagi hiyedo.

²⁴ A haba nimokou tobolou kuhe, wai kamelyege yukuei gofou di aye kaha aya keme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kenou tefei, selebou oe Godiha wolou daladi sa kokou folone hagi hiyedo.

²⁵ Kegemou, dabai degedi o kedia ta ke dulomou, dia bou basiado kesigiemou, emokou yodulo i, kageibasi, o koyoha fi tofousogo tofousogo tofolou ke moloŋu?

²⁶ Kegemou, Yesuha diamokou maselemou tobou, oyege ta tawaga degele sagai mei. Godiha degelenou si hagi ta dala meiyode tobou.

²⁷ Kegemou, Pitaha tobou, na du. Eibe bimai olou fei tou fogou mou, na sesele yolu kuhe. Ei kegei kaha hebe bolodo keme kei bi moloŋu?

²⁸ Kegemou, Yesuha diamokou kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Sa sibige koŋumaha bi olou fei ke gehe degelebe, O Kedia Dihaha yoŋu e duwodi bolodo kokou folo duwoba, ma habage sesele idi o nine duwodi bolofeido olou fei 12 kege kokou duwoguali, Israel kedia huti olou fei 12 kege ke wou ma dalaguale.

²⁹ O koyoha amokou damaleyodema, die mosobou, die eye malabou, die owou bobasibou, die aye adiou bou, die sisigobou, die hebe haibou olou fei ke tou fogou babe, hebe bolofei o kedia mala ilebe, olou fei 100 kege mala ile. Diame fi tofousogo tofousogo tofolou kene mala ile.

³⁰ Kenou si o sudo, ifi amulo yolu kediamame habagekou do yale. Haba o sudo, ifi habagekou do dalagua kediamame amulo yale.

20

Ta makaibe hebe hai dabai degele idi o kediamokou ma tobou

¹ Yesuha haba kou gue tobou, hebeni Hiye Oha o sasai wolou daladi keme kou guei, sa hiyedo tou o taha gusugudo e hebe haikou sele dabai degele o ilo kele kolugi dugu sagai kegei.

² Hebe hai obōu o kaha kōu gue tobou, ifi dabai mei degeiba, n̄i tanōu tanōu sele dio* tanōu tanōu moꞑumōu ileyode tobōu mōu, dabai degedi o kedīa boloyodema ya, e hebe haimikōu fologamōu dabai degele i.

³ Sabiyamōu, 9 klok sagai kelege, hebe hai obōu o kaha haba ilemōu dugube, o ilo kelege kefegudi sa kokōu mōu tafalaguamōu dugu.

⁴ E o kediamokōu, n̄ine mā hebe haimikōu ya, dabai degema mei degeibasi, a n̄imokōu hebe doudo dabai n̄i degei kenōu tefele neleyode tobou.

⁵ E kege tobōu mōu, diā ya, e hebe haimikōu fologamōu dabai degele i. Habage, agali 12 klok kelegebōu, haba habi 3 klok kelegebōu, e haba ile o tage moꞑuma haguamōu, e hebe haimikōu ya fologamōu dabai degele i.

⁶ Haba habi 5 klok sagai kelegene, e ilemōu dugube, o ilo kelene mōu kege tafalaguamōu dugu. Kageiye, n̄ime gusugu kelege mōu nōu tafalaguali, habi degeiya? de yodu.

⁷ Kegeimōu, diage, o tae eimokōu dabai ta degemabeede tobōu li meiyode tobolōu i. Kegeimōu hiye o kahaḡe, n̄ine mā hebe haimikōu ya, dabai degemabeede tobou.

⁸ Kegemōu, huliā degela deimōu kelege, hebe hai obōu kaha e dabai dia daladi o kokōu kōu gue tobou, dabai degele ili o olōu fei kedīa haguasieiba, na die dabai degei kaha hebe ke neyedei. Na dabai kaha hebe ke nemōu ilebe, na uwage yai o kediamokōu bukōu yomogōu fimaba, haba diabukōu yai o kediamokōu be uwagedo fiyede tobou.

⁹ O habi 5 klok kelege dabai yoma degele i o kedīa haguasie, diā tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu malā i.

¹⁰ Kegele iligi, o dabai diabukōu do degele i o kedīa uwagedo haguasiamōu, diame sele sudo moloꞑudade tawale iye, kenōu si diane o tanōu tanōu, sele dio tanōu tanōu malā i.

¹¹ O kedīa dugube, diane sele diobe tanōu tanōu moꞑumōu duguomōu, hebe hai obōu kōu gofoꞑu dege tobolōu i,

¹² o uwagedo haguasie dabai degele ibe, diā dabai huyafei degele iye, kenōu si nage diamokōu be dabai kaha hebe eimokōu nei sagai kenōu tefele nei. Einōu si agali difi hiyedo kebōu de duguomōu dabai hiyedo degemōu hagulugi, huliā degela deimōu kelegenōu dabai olōu fei kuhe mei degei.

¹³ Kegemōu, hebe hai obōu o kahaḡe dabai degei o tanōu taha tā simamōu kōu gue tobou, mogo, a namokōu midihō kasagai ta milōu li mei. Da kōu fimai tanōu fei degei kaha degeimōu, na dabai degei kaha hebe keme sele dio tanōu fei moꞑu.

¹⁴ Na ne dabai degei kaha hebe koꞑu malā fogōu iyedei. A o uwage dabai degei o kokōu ne namokōu nei sagai kenōu tefele nele.

¹⁵ Mā selebe mā binōu. A mā seleye degele sagai kene mā binōu. Na kageiye, a mā sele o kediamokōu nei kokōu kona degeiya?

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā tobou, kenōu tefei, o sasai, ifi habagekōu do dalagua kedīame amulo yale. Ifi amulo yolu kedīame habagekōu do yale.

* **20:2 20:2** Die tae sele hube 'denarius'. Sawisie tanōu kaha dabai degei kaha hebe keme sele 'denarius' dio tanōu fei nele.

*Yesuhā uwagedo, ʼame tolo ileba, haba haguā gehe degeleyodei
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Sa Jerusalemkōu yolugi, Yesubōu ɛ dabal degedi o olōu fei 12 kege kedibōu dioꞑunōu kefeguomōu, ɛ diāmokōu tobou,

¹⁸ ni duma, di ifi sa Jerusalemkōu ile fologaba, o taḥa O Kedia Dihi keme mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesḥa kuolōu yo dulo i obōu kediamokōu seseguba, diage woloyodema ta samaba,

¹⁹ sa ta o kediamokōu sesegulo ile. Seseguba, diage emokōu susuga tobolōu yilo ima, tigi dofōu ye womaba, hebe fufuguomāikōu ikoke degeiba tolo ile. Sawisiei kamadia kege mei degeiba, Godihā haguagiba, gehe degeleyode tobou.

*Jemsbōu Jonbōu dilie hiye o degelamōu degele i
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Kegemōu, Sebedihā dihi bolōu dilie adioḥa ḥa ɛ dihi bolōu kebōu de ile, Yesukōu folomōu, yubu sugulo fiamōu duwoli, a yodu ta dalayode tobou.

²¹ Yesuhā yodu, na kei ke tagaiya? deimōu, ɛ tobou, na o sasai wolōu dalale kelegebe, nage ma dihi bolōu koꞑume, ta ne dobogoꞑu delekōu duwoba, haba tabe ne dobogoꞑu fofokōu duwoba deyede tobolōu ke tagali.

²² Kegemōu, Yesuhā diliemokōu sima tobou, nele amokōu koꞑu yodulu kaḥa sibigebe nolōu ge defei ta tawaiyo mei. Nele a seseibabe, do a dugulo keme nelene de dugulo ile? Ele ke sasale dugulonōu yode tobolōu i.

²³ E haba tobou, damaledo, nelene do a dugulo sagai kenōu tefele kōu duguloye. Kenōu si o koyobe ma dobogoꞑu delekōu duwoba, fofokōu duwoba dele keme a ta makale sagai mei. Duwodi bolōu keme ma Ayeha o bolōu ta yoꞑu ɛ tagaiya ke makamai dalayode tobou.

²⁴ Kegemōu, dabal degedi o ilo 10 kege kedia ta ke dulomōu, dia Jemsbōu ɛ malabōu diliemokōu gofoꞑu degele i.

²⁵ Kenōu si Yesuhā dia haguismōu, emokōu haguasieimōu kōu gue tobou, ni olōu fei kōu tewe, sa ilo kelegebe hiye o kedia o sasai nelēdo dege wōu ma dalaguadi. Die ḥubōu o kediaḡe o sasai kediamokōu hagi nelēmōu, die tanōu sesegamabeede tobolōu idi.

²⁶ Midiho kegei keme ni degedama. Ni o koyoha hiye o degelababe, o ke name o ilo kedia dabal degedi o degeyede tobou.

²⁷ Damaledo, ni o taḥa ḥubōu o degelababe, o ke name nogo dia fisimōu dabainōu degedi o degeyedei.

²⁸ O Kedia Dihi ɛ hagueine, o taḥa ɛ dogōu guyadomōu hagueli mei. E hagueibe, o sasai dogōu gulamōu haguei. E yoꞑunōu tolo ileba, o sasai sudo mamōu lamōu kuhe haguei.

*Yesuhā diho du degei o bolōu kege bologuomōu bolō degele i
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Yesubōu ɛ dabal degedi obōu dia Jeriko tōu fogōu imōu, o sasai sudo kedia sesega yai.

* **20:22 20:22** Grik taḡe 'kope' ke nalai kaḥa sibigebe do hiyedo dugulo.

³⁰ Yolugi dugube, diho du degei o bolou kege a fekou duwoguamou dugulo i. Dilie Yesu haguluyodeimou dulomou, hiligedo haguisa i, Hiye O, name Devitha huti, na ele solou do degeyedele i.

³¹ O kefeguo tefeleguei kedia gofou degemou, diliemokou nele tadamabeede tobolou i. Kenou si dilie haba hiligedo haguismou tobolou i, Hiye O, name Devitha huti, na ele solou do dege.

³² Kegemou, Yesuha iligi, ali duo keke tofolou, dilie haguisa yodu, nelege a nelemokou ke degele ke tagale iya?

³³ Hiye O, ele diho be bolodo degeiba bahale sagai degeliyode tobolou i.

³⁴ Dilie kege tobou mou, e solou do dege, dilie diho kokou kugumou, kelegenou dilie diho bolodo degeimou, dilie Yesuha ili sesele yai.

Yesuha sa Jerusalemkou ile folomou, o sasai kediamokou egei hehegiei

(Ta Hiye 21-25)

21

*Yesuha sa Jerusalemkou feleibe, gamani hiye onou tefe felei
(Mak 11:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesubou dia yolugi, sa Jerusalem hafei degeimou, sa Betfage, bitou Olivkou dala kokou fologamou, e dabai degedi o bolou ta kediliemokou tobou,

² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki, e dihi wilibou de, obe bagagie fogou tafalaba dugulo. Wai doki bolou ke fiyolou ba wolou haguama.

³ O taha nelemokou yodubabe, Hiye Oha dabai degele dalayodema. Mei degeibabe, totodo wolou haguasile.

⁴ Kome mou yowa tama degeli mei, Godiha ta, habage-degele-duguo-tobou di-o kaha kou nalai keme damaledo tama degeyadomou kuhe degei.

⁵ Sa Saion* tie o sasai kediamokou hehegiema, ni duguma, ni Hiye O eme e hu hebele fogudiyo mei, e nimokou wai doki tagetou folomou hagulu kuhe, wai doki wili kaha tagetou folomou haguluyodei. *Sekaraia 9:9*

⁶ Kegemou, dabai degedi o dilie sa kokou ya fologa, Yesuha kou tobou sagai kenou tefele degele i.

⁷ Dilie wai doki bolou, adiou bou e dihi wilibou de wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki bolou kaha tagetou dogogumou, Yesu e kotou folo biyei.

⁸ Wai doki tagetou duwomou imou, o sudo die yukuei sasado ke digima, aba ke mamou yai. O ilo kedia hebe go diafigima haguasiemou, aba ke mamou yai.

⁹ O sudo Yesuha ile amulo aliya yolubou, habageya haguasilibou kedia olou feido hiligedo kou gue tobolou i, Devitha huti o, di emokou hohobou me.

* **21:5 21:5** Sa Saion keme sa Jerusalem.

Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

Di Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

¹⁰ Kegemou, Yesu e iligi, sa Jerusalemkou foloumou, sa ke tie o sasai olou fei kedia duguo kesigie yodulo i, o koume koyo?

¹¹ O sasai kefeguo dalagua kedia tobou, koume habage-degele-duguo-tobou di-o Yesu, sa Galili duo kodu sa Nasaret o.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei (Mak 11:15-19; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹² Kegemou, Yesuha Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai. Sele tiga mouudi o kedia fafai ke ne biligisei. Sio kulu obou kedia duwoguadi ke ne biligisei.

¹³ E diamokou tobou, Godiha kuguokou be

Ma mosobe diho baga tobolou idi mosoyode nalai dala.

Aisaia 56:7

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou mouudi o kedia womogou di moso sagai degeli. *Jeremaia 7:11*

¹⁴ Kegemou, Yesu e Godiha moso kodu tafalamou, o diho du degele ibou, ibigidio tofigile ibou kedia haguasieimou, e bologuoumou bolu degele i.

¹⁵ Kenou si mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia e midihou gehe gehe milou goumou duguo kesigiemou gofou degele i. Gofou degele i kaha yo tabe kou guei, sisigo, Godiha moso kekaimidu dalagua kediane, hiligedo kou gue tobolou i, Devitha huti o, di emokou hohobou mebeede tobolou i kaha.

¹⁶ Hiye o kedia ta ke dulomou, Yesukou be, sisigo kedia tobolou ili keme nage de dulu? de yodulo i. Ehe, a kou duye, ta kuguokou nalai dala keme ni ta husouuma tawale ili mei? Duma,

Na degeiye, sisigo hiye degele ibou, sisigo bisigofeibou kedia ne hu hebele fogulo idi. *Buk Song 8:2*

¹⁷ E kege tobou ma, sa hiye Jerusalem tou fogou mou, sa Betanikou fogou ile tiei.

Yesuha tobou mou, hebe kiyou fafagale fiyei (Mak 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Sabiyomou, Yesu e sa hiye kokou bohoulou ma iligi hegie degei.

¹⁹ Iligi hebe kiyou ta a fekou tafalamou dugu. E ile hafei degemou dugube, kiyou keme kolo ta mali mei. Guoyenou dalaguamou dugu. Kegeimou, e hebe kiyou kokou tobou, name haba kolo ta ma da. Kelegenou, hebe ke totodo fafagale fiyei.

²⁰ Kegeimou duguomou dabai degedi o kedia kesigiemou tobolou i, kageimou hebe kiyou kou totodo fafagale fiyouya?

²¹ Yesuha tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni Godikou damaleyodema, fimai boloubou mei debabe, nige a hebe kiyou kuokou degei sagai kenou tefele degelenou. Hebe kiyou kokou degei sagai kenou degele mei, ni haba bitou kuokou, na hagua, talekou fogu fiyayedeba, ni tobolou keme tama degele.

22 Nī Godikōu damaleyodema yodubabe, nī yodulu sagai keme ege nīmokōu nele.

Hiye o kedia Yesukōu, nāme o koyoha huya ke dabai degediya? de yodulo i

(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)

23 Kegemōu, Yesube Godiha moso kekaimidu folomōu, o sasai kediamokōu egei hehegie tobolōu dalamōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kedia haguasiemōu, emokōu yodulo i, nāme dabai koŋume koyoha huya ke degediya? Nāme o koyoha tobōu mōu, dabai koŋu kuhe degediya?

24 E o kediamokōu tobou, ane nīmokōu ta ta yodulamōu. Nī amokōu dōdo dege tobōu basi, ane nīmokōu o a tobōu mōu dabai degeli keme tobolōu.

25 Ma yodu tabe kōu gue, Jonha fafeleya degedibe koyoha dabai? O kedia dabai? Haba hebeniha dabai?

Kegemōu, hiye o kedia dioŋunōu tugulo tobolōu i, di hebeniha biyode tobōu babe, ege nī Jonha tobōu di keme kageimōu damaleyodili mei de yoduye.

26 Haba di obenōu tawaga degediyode tobōu bane, di o kediamokōu gue degele ile. Yobe, o sasai kediage Jonbe habage-degele-duguo-tobōu di odade tawale i kaha degemōu.

27 Kegeimōu, o kedia Yesukōu ei ta tewe meiyode tobolōu i. Yesuhane tobou, ane o koyoha a tobōu mōu dabai koŋu dege haguei keme a nīmokōu ta tobolōu meiyodei.

Ta makaibe aye tanōu kaha e dihi bolou kokou ma tobou

28 Haba, Yesuha hiye o kediamokōu kōu gue tobou, nī kage tawaiya? O tabe o dihi bolou dala. E ile, e dihi wolo kokou tobou, ma dihi, na ifi ile, hebe haimikōu dabai dege.

29 Dihi kaha kōu dafayodeiye, habage e fi bohōlōu mōu, hebe haimikōu i.

30 Haba e dihi ta kokou ne yodumōu, dihi kaha tobou, aye, bolodo, a ileyodeiye, kenōu si ili mei.

31 Dihi koŋuhage e ayeha tagai sagai kege degei? O kedia tobou, dihi wolo kahayodele i.

Kegemōu, Yesuha tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefele idi obōu, o hiyou suluguadi sasai bōu kediamē Godiha wolōu daladi sa kokōu be diabukōu fologale, nīme habage fologale.

32 Yobe, Jon e hagua, midihō dōdo ke nīmokōu hehegielamōu kōu degeiye, nī e tobou kokōu ta damaleyodele ili mei. Haba ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefele idi obōu, o hiyou suluguadi sasai bōu kedianōu si emokōu damaleyodele imōu, nī kōu duguye, kenōu si nī fi bohōlōu mōu, e tobou kokōu ta damaleyodele ili mei.

Ta makaibe midihō kasagai milōu ga idi o kedia hebe hai dia dalaguadi kokou ma tobou

(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)

³³ Yesuha hiye o kedia mokou haba kou gue tobou, ni ta makai ta kounuma
duma. Sa obou taha e hebe haimikou hebe hou sogogama kekai. Kekama
mei degeimou, mihi dama, dugule bologuai, dabai degedi o ilo kedia hebe
kolo kodu sama, tofou tofolou gagima, tigi kolo huei gofouudo ke kuhe
milou gamabadomou. Mihi dama mei degeimou, o kaha mosone togoma
tagetou haba fogolo tegei. Hiyou moye domou dia daladi o keme kotou
tafalayadomou. Dabai olou fei mei degeimou, hebe hai obou kaha o ilo
kedia mokou e hebe hai ke heliofei nelemou, makisi degemabeede tobou.
E hebe kolo ilo kelebe e biyode tobou ma, sa ahudo kuhe fogou i.

³⁴ Habage, hebe kolo ke suwi degele hafei degeimou, hebe hai obou kaha
ahudo dalali, e dabai o ilo kele ya, e hebe kolo ke gama haguamabeede
tobou.

³⁵ Kenou si, hebe hai dabai degele idi o kedia o ilo kedia haguasie
felegoumou duguomou tolou i. O tabe dia tolou ma woma fogou. Tabe
dia woumou tolo i. Tabe dia igiye woma fogou.

³⁶ Kegeimou, hebe hai obou kaha o ilo sudo tobou mou yai. Ebukou yai
kedia me sudo mei. Ya fologoumou, hebe hai dabai degedi o kedia haba
dionu degei sagai kegenou degele i.

³⁷ Kegemou, uwagedo hebe hai obou kaha e dihido ke tobou mou, hebe
haimikou i. E aye ha tobou, dia ma dihi ha tasi dulo ile.

³⁸ Dihi ke ile foloumou, hebe hai dabai degele idi o kedia duguomou,
dionunou tugulo tobolou i, o kounume, e aye toubabe, e aye ha bi olou feibe
e molo nu. Kegei degemou, di dihi kounuma wouba tolo iba, hebe hai kounu
di moumebeede tobolou i.

³⁹ Dia kege tobou mamou, dihi ke tolou ma mala ya, hebe hai fekou ge
woumou tolo i.

⁴⁰ Kegei kaha degemou, hebe hai obou kaha hagua felebabe, hebe hai
dabai degele ili o kedia mokou be kage degele? de yodu.

⁴¹ Kegemou, hiye o kedia tobolou i, o midihou kasagai degele i o
kedia mokou be hebe kasagai kenou neiba tofigile ile. Kegeiba, hebe hai
obou kaha haba tobou ba, o ilo kelege e hebe hai ke heliofei mala ile. Hebe
kolo ke suwi degeiba, o kedia makisi degeba, ilo kele emokou neleyode
tobolou i.

⁴² Kegemou, Yesuha diamokou tobou, ta Godiha kuguokou nalai dala
keme nige husouuma tawale ili mei? Ta keme kuhe,

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme
e haba meleya mouti fogou. Hiye Oha degeiyenou bolou degei dala
kuhe. Ei dugulube, keme bolofeido, di tawaga tobolou sagai mei.

Buk Song 118:22-23

⁴³ Kegei kaha, a nimokou tobolou kuhe, Godihage nime wolou dalale sagai
mei. Godihage sa ta o sasai, e ta duloba, e hebe hai kaha hebe kolo ke
emokou nele sagai kedianou wolou dalale.

⁴⁴ [O mouti kuokou kuwaba fiyoubabe, e dio olou fei gobou gile male. Haba
mouti kaha o tagetou fiya foubabe, e dio olou fei gagile tuweledo male.]*

* **21:44 21:44** Tewe o kediage ta kounuma Matyuhaga nalai mei o taha nalai sa degeiyodele i.

⁴⁵ Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kedīage, Yesuha tā makai keme diāmokōu tobolōu dade tawale i.

⁴⁶ Diā Yesu kōu tolōu mā tā salamōu degeiye, kenōu si degeli mei, diā o sasai kedīamokōu gue degemōu. Yobe, o sasai kedīage Yesube habage-degele-duguo-tobōu di-odade tawale ili kaḥa degemōu.

22

Tā makaiḥe sasai hulamōu nale hiyedo kefeguomōu nalā i kokōu mā tobou

(Luk 14:16-24)

¹ Kegemōu, Yesuha hiye o kedīamokōu haba tā makai ta kōu gue tobou,

² hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi keme kōu guei, hiye o taḥa e dihi o dihi kaḥa sasai hulamōu degeimōu, e ayeha e dabai degedi o kedīamokōu tobōu mōu, diā nale hiyedo kefele i.

³ Nale olōu fei kefeguomōu tobou, nī ya, o a afu kōu diguo fogou kedīa mā o dihi e sasai hulo dowo ke nale nā haguamabeede tobōu mabeedei. E dabai degele idi o kedīa ya, kege kōu tobolōu iye, kenōu si o sasai olōu fei kedīa dafamōu, haguasili mei.

⁴ Haguasili mei kaḥa degemōu, hiye o kaḥa haba e dabai degedi o ilo kedīamokōu tobou, nī ya, o a kōu diguo fogou kedīamokōu nale kefeibe mei degeiyodema. Mā wai bulumakou oyebōu, mā bulumakou tōu bolofeidobōu olōu fei wala i. Nale olōu fei kefegu dala. Nī haguasie, mā o dihi e sasai hulo dowo nale nalā imabeede tobōu ma.

⁵ Kege kōu ya tobolōu iye, kenōu si o sasai kedīa olōu fei dafamōu fogōu yai. Ilo kelebe hebe haimikōu fogōu yai. O ilo kelebe sele dabai dege yai.

⁶ Haba ilo kedīage hiye o kaḥa dabai degele idi o kedīa tōu gama woumōu tofigiei.

⁷ Hiye o kaḥa ke dulomōu gofoḥu hiyedo degei. E ami o kedīamokōu tobōu mōu ya, o wala i o kedīa olōu fei woma mei degema, die mosone olōu fei douye sisama mei degei.

⁸ Kegemōu, hiye o kaḥa e dabai degedi o kedīamokōu tobou, mā dihiḥa sasai hulo dowo ke nale kōu kefei mei degeiye, kenōu si o a kōu didigui kedīame o bolō mei kaḥa degemōu, diā ta haguasili mei.

⁹ Nī ya, a goya fologaba, o sasai koyo nī dugulu keme diguma. Mā o dihi e sasai hulo dowo ke nale nā haguamabeedema.

¹⁰ Kege tobōu mōu, dabai degele idi o kedīa ya, a goya kamōu suluguali, o ilo kele duguo wōu ma haguasie felegai. Diame midihō bolō milolōu idi o sasai bōu, midihō kasagai milolōu idi o sasai bōu sudo, hiye o kaḥa mosodu kefegu, mosō ke amamai.

¹¹ O sasai kefegu duwoguamōu, hiye o kaḥa fele dugube, o tabe yukuei bolodo kalī mei. Sasai hulamōu yukuei kaḥi keme ta kalī mei duwomōu dugu.

¹² Hiye o kaḥa yodu, mogo, name yukuei bolodo kalī mei keme kageimōu felei? Kenōu si e tā ta figa tobōu li mei.

¹³ Kegemōu, hiye o kaha e dabai degele idi o kedia mokou tobou, ni o ke dobogo ubou abogo ubou tigi gima, fekou hulia kele hebele filama. Hulia sa kokou be, dia gosoloba die me dou gile ile.

¹⁴ Damaledo, Hiye Oha o sasa sudo kou diguye, kenou si ilo kelenou haguasie felegamabadomou makai.

Obege gamani hiye o Sisarkou be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei?

(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Kegemōu, Farisi o kedia yamou, dio unou tugulo tobolou i, ta Yesuha tobou gai ke tefele duguoba, ta salamou degele i.

¹⁶ Dia kege fimamou, dio u die dabai degele idi obou, Herotha e dabai degele idi obou kedia tobou mou ya, Yesukou fologamou tobolou i, Tisa, ei kou tewe, name damaledo ta tobou di o. Na Godiha midihog hehegedibe, damaledo kenou hehegedi. Na omokou ta gue degediyo mei. Na tobou dibe, o hu dalabou, o hu meibou kedia mokou ta tanou feinou tobou di.

¹⁷ Kegei kaha, ei yodu ta huyadefei ta dala kuhe. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkou de nele, ha nele sagai mei? Na kage tawaiya?

¹⁸ Kegemōu, Yesuha dia e ta salamou degele ilidade tawalemou tobou, nime taenou tobolou idi o. Ni kageimou a tefele dugulo iya?

¹⁹ Sele kefedi sele dio ta mala hagua, amokou hegimabeede tobou. Dia sele dio ta mala hagumou,

²⁰ e diamokou yodu, figisa kou ubou, hu kou ubou debe koyohale?

²¹ Diage Sisarhaleyodele i. Kegeimou, Yesuha diamokou tobou, damaledo, Sisarha bi debabe, Sisarkou nema. Godiha bi debabe, Godikou nemabeede tobou.

²² Dia e ta ke dulomou kesigie e tou fogou yai.

Sadyusi o kedia Yesukou obe tolomou hagua gehe degele idi ke yodulo i
(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Sawisie kelegenou, Sadyusi o kedia Yesukou yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolou idi. Dia ya fologamou, Yesukou kou gue yodulo i,

²⁴ Tisa, Mosesha kou gue tobou, o taha dihi ta degeli mei toubabe, e sosou mei degeiye deba, haba e malaha kuei sasa ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyeha dihi degele.*

²⁵ Afudo, o eye mala dei olou fei dioyosi kege kou le deleigui. Wolo keme sobou hulomou, dihi ta degeli mei tolo imou, haba e malaha kuei sobou kenou hu.

²⁶ Ene dihi ta degeli mei mou tolo imou, e mala tahane nebe kenou tefele degei. Kegenou degeligi, eye mala olou fei dioyosi kege keme tofigile hobogou.

²⁷ Habagedo sobou kene tolo i.

²⁸ Kegeba, o tofigile i kedia hagua iba, sobou kene haguoba debabe, o dioyosi kege kediage, sasa keme o koyoha sasa degele? Dia olou feibe sobou tanou kenou hulo iyode tobolou i.

* 22:24 22:24 Lo 25:5

²⁹ Kegemōu, Yesuhā sima tobou, nige Godihā kuguokōu nalagai dala keme ta tawale iyo mei. Godihā nelene ni ta tawale iyo mei. Kegei kaha degemōu, ni ta gulai dege tobolōu ili.

³⁰ O tofigiei kediamē gehe degeibabe, sobōu hulo ile mei, mōu kege tofolōu, hebeni esol o sagai degele ile.

³¹ Haba o tofigiei o haguā gehe degeleyodili keme, Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala, keme ni husoūma tawale ili mei? Godihā kōu gue tobou,

³² Ame Abrahamhā Godi, Aisakhā Godi, Jekophā Godi.* *Kisim Bek 3:6*
Eme tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia Godiyode tobou.

³³ O sasai keke kefeguo tafalagua kedia Yesuhā hehegili ke dulomōu kesigile i.

Godihā tā hiyedo folodo

(Mak 12:28-31; Luk 10:25-28)

³⁴ Farisi o kedia dube, Yesuhā Sadyusi o kedia tā sima tobōu mōu, Sadyusi o kedia tā mei degele i ke dulomōu, dia haguasie, e dala kokōu kefele i.

³⁵ Dia kile o tabe, Moseshā kuolōu yo du o kaha degeimōu, e Yesu tefeledugulamōu kōu gue yodu,

³⁶ Tisa, Godihā tā, Moseshā nalagai olōu fei kelebe, tā hiyedo tanōu kaha olōu fei goguo tobou keme kou?

³⁷ Kegemōu, Yesuhā tobou,

Ni Hiye O Godi tagalebe, ni solōu bōu ni duobōu ni fimai bōu kaha olōu feido tagamabeedei. *Lo 6:5*

³⁸ Tā keme hiyedo folodo, tā taeye tā keme gabale sagai mei.

³⁹ Godihā tā hiye tabe kuhe,

Nā noūsie tagadi sagai kenōu tefeledugulamōu ne kegenōu tagayedei. *Wok Pris 19:18*

⁴⁰ Godihā tā bolou keme sibige hiyedo folodo dala. Moseshā kuolōu tabōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia tabōu olōu fei kaha sibigebe keheyode tobou.

Yesuhā Farisi o kediamokōu Godihā makai o Kelesube koyo? de yodu

(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Farisi o kedia kefeguo tafalaguamōu, Yesuhā diamokōu yodu,

⁴² Godihā makai o Kelesube ni kage tawaiya? Eme koyohā dihi? Kegeimōu diage Devithā* dihiyode tobolōu i.

⁴³ Kegemōu, e diamokōu yodu, Duo Bolofei hā degeiye, Devithā o Kelesube e Hiye Oyodeibe kageimōu tobolou? Devithā kōu gue tobou,

⁴⁴ Hiye Ohā mā Hiye Okōu kōu gue tobou, nā mā dobogoū delekōu duwoba ibe deba, a ne ho o kedia moūmaba, ne abogoū hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

⁴⁵ Devithage Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nige kageimōu o keme Devithā dihiyodele iya?

⁴⁶ Kegemōu, dia o tae Yesuhā tā ta sima tobōu li mei. Dia sawisie kelege tofogōu mōu emokōu gue degeimōu, haba tage ta yodulo ili mei.

* **22:32 22:32** O kediamē afu tofigile i, kenōu si Godihā e dihile kokōu be sosou dalaguayodei.

* **22:42 22:42** Devit eme Juda o sasai kedia die kōu guai hiye o.

23

Yesuhage Farisi obou, kuolou yo dulo i obou kediame midihog kasagai milou ga idiyodei

(Mak 12:38-39; Luk 11:43, 46, 20:45-46)

¹ Kegemou, Yesuha o sasai kefeguo dalagua kediabou, yofu e dabai degele idi obou kediamokou tobou,

² kuolou yo dulo i obou, Farisi obou kediame Mosesha degei midihog kenou milou ga idi.

³ Kegei kaha degemou, dia hehegile ili olou fei keme ni dulo sesema. Haba, midihog dia milou ga idi keme ni degedama. Yobe, midihog dia hehegie tobolou idi keme diofu ta milou ga idiyo mei kaha degeimou.

⁴ Diage bi hagi dege tigama, o sasai kediamokou madiye kenou si hagi hebeli keme diofune ta dogou gulo idiyo mei.

⁵ Dia degele idi olou fei keme, o sasai kedia duguyadomou nou degele idi. Godiha ta nalagai sadi yukuei keme hiyedo kenou kama suluguadi. Yukuei sasado kaha yosikou tigi sasado ke gogomoguema kenou kama suluguadi.

⁶ Oe nale hiyedo kefema digumou, nala idi kelegene, diame duwodi bolofeido kokou duwogualenou tagale idi. Egei mosokou ne fologamou be, egei tobolou o ke hafeido dege duwogualenou tagale idi, o sasai kediage diame hubou odade tawamabadomou.

⁷ Kefegudi sa kokou suluguadine, oe dia duguo agali bolofeyodele ile kenou tagale idi. Oe diame tisa hiyeyodele ile kene dia tagale idiyode tobou.

⁸ Kenou si obege nime hobou tisa hiyeyodele idama. Yobe, ni Tisabe tanou fei. Ni olou feibe eye malanou dege dalama.

⁹ Sa sibige kuokou o ta ni ayeyodedama. Ni Ayebe tanou fei, hebenitou duwo kenou.

¹⁰ Haba tabe, obege nime hiye oyodele idama. Ni Hiye Obe tanou fei. Eme Godiha makai o Kelesunou.

¹¹ Ni o tanou fei tae ni hiye o degeba, e ni dogou gulo.

¹² Yobe, o koyoha yofu e hu kenou hebele fogubabe, Godihage o keme huyafei degele. O koyoha yofusie huyafei degeibasi, Godihage e hu ke hebele fogulo.

Yesuhage kuolou yo dulo i obou, Farisi obou kedia midihog kasagai milou ga idiyodei

(Mak 12:40; Luk 11:39-52, 20:47)

¹³⁻¹⁴ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Hebeni Hiye Oha wolou daladi sa kaha a keme ni tefegudi, o sasai fologalamou degeimou be ni akogudi. Nime sa kokou fologouyo mei, haba o fologalamou degeimou ne, ni akogulo idi.

¹⁵ Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou nime niou tawaibou. Nime taenou tobolou idi o. Ni suluguadibe, abogofu abou, mosoleye dawalayabou de o kamou suluguadi, o ilo kelege ni egei dudi o degemabadomou. O taha ni ta dulo seseimou be, ni emokou hehegieimou, ene dou sa kaha a kenou sesedi. Damaledo, midihog kasagai e milou gadibe ni milou di ke gabai dala.

16 N̄iōu tawaibōu. N̄i o sasaj̄ hehegielamōu degele ilibe, n̄ime diho du degei o sagaj̄. Yobe, n̄ige obe Godiha moso kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, tabou meiyode tobolou idi. O taha Godiha moso kaha sele igi gol kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, n̄ige e tobolou keme Hiye Oha dihile kokou damaledo degeyede tobolou idi.

17 N̄ime totou degele i, diho du degei o sagaj̄. Godiha dugulube, sele igi gol e moso kodu dala keme sibigebou mei dugulu. Sele igi gol keme Godiha moso kodu dala mei debabe, mabou sa degei dala. Godiha moso kenou si hubou.

18 Haba tabe, n̄i tobolou idibe, o koyoha Godiha gali sidi igimaj̄ kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, tabou meiyode tobolou idi. O taha gali e igimaj̄ kokou silamou degeli kaha huya ke ta degeleyodema maka dege tobou babe, n̄ige e tobolou keme Hiye Oha dihile kokou damaledo degeyede tobolou idi.

19 N̄ime diho du degei o sagaj̄. Godiha dugulube, gali igimaj̄ kotou dala keme hubou mei dugulu. Gali keme Godiha igimaj̄ kotou sili mei debabe, mabou sa degei dugulu. Godiha igimaj̄ kenou si hubou dala.

20 Kegei kaha degemou, o koyoha Godiha gali sidi igimaj̄ kaha huya ke maka dege tobou babe, o kahage igimajibou, gali silamou degeli kebou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

21 Haba, o koyoha Godiha moso kaha huya ke maka dege tobou babe, o kahage mosobou, moso obou moso kodu daladi kebou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

22 Haba, o koyoha hebeniha huya ke maka dege tobou babe, o kahage Godibou, e duwodibou olou fei kaha huya ke maka dege tobou di.

23 Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou n̄ime niou tawaibou. N̄ime taenou tobolou idi o. N̄i kasalabou, segei daga dagabou de kefema dogoguemou i olou fei 10 kege dalaguamou be, tanou ta malamou, Godikou nele idi. Kenou si midihobou ilo kele n̄i totou degele idibe, doudo midihobou, solou do degedi midihobou, degeleyodei ke degedi midihobou olou fei keme n̄i totou degele idi. Midihobou bolodo olou fei keme defeido kegenou degele dalamabeedei. Midihobou bolou n̄i kou degele idi kene tou fogou dama.

24 N̄i o sasaj̄ hehegielamōu degele i kelegebe, n̄ime diho du degei o sagaj̄. N̄ige obe nale saikou sosi dalaguamou mo[]uma hebesedi sagaj̄, kege degele idiye, kenou si wai kamel hiyedo nale saikou dala keme ta duguli mei, nama tou gudi.

25 Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou n̄ime niou tawaibou. N̄ime taenou tobolou idi o. N̄ige n̄i kopebou melekibou be tagetou nou bigile idi. Duledube sibigi hiyedo dalaye, kenou si n̄i ta bigile idiyo mei. Nebe, n̄i duledu sibigi dalabe, bimaj̄ duguo tagadi midihobou, haba niou n̄i fimainou sesele idi midihobou ke sudo amamaj̄ dala.

26 Farisi o diama, n̄ime diho du degei o sagaj̄. N̄i kope duledu bigibabe, tagetou ne bolonou dalale.

27 Kuolou yo dulo i obou, Farisi obou n̄ime niou tawaibou. N̄ime taenou tobolou idi o. N̄ime tei widagai sa bologuado similou gai ke sa degei. Obe

dugulube, fɔ degei nebōu do. Kenōu si duledube, tei kaha diobōu huiḃōu tabale i dalagua ke sa degei.

²⁸ Nime kenōu tefei. Obe dugulube, tagetōu be nime doudo o. Haba duledube, nime kuolōu gobōu gidi midihobōu, taenōu tobolōu idi midihobōu ke degedi o.

²⁹ Kuolōu yo dulo i obōu, Farisi obōu nime niōu tawaibōu. Nime taenōu tobolōu idi o. Habage-degele-duguo-tobōu di-o tofigile i kedia widagai sa kokōu ni dabai degele idi. Doudo o tofigile i kedia widagai sa kene ni bologuado similolōu idi.

³⁰ Nige, eibe kōu guai o kediaḃōu de tofolōu i debabe, eige dia degele idi sagai keme ta degele mei, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obe ta woumōu tofigieiyō meiyodele idi.

³¹ Ni kege tobōu di kaha hegilibē, nime o, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o wala i o kedia die sosōu yode tobolōu ili.

³² Midihō kasagai niōu milolōu idi keme hobōu dafadama. Niōu ni kōu guai o kedia degele idi sagai kenōu tefema.

³³ Nime bei kasagai, hiye bei sa degei. Ta sale kelegebe, nime dou sakōu yale. Ta kama fosigile sagai mei.

³⁴ Kegei kaha degemōu, ni duma, a tobōu ba, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu, tewe obōu, kuolōu yo dulo i obōu kedia nimokōu haguasie hehegile ile. Kenōu si ilo kediaḃe ni wala iba tofigile. Nige ilo kediaḃe hebe fufuguomaikōu ikoke degele ile. Haba, ilo kediaḃe ni egei mosokōu ge tigi dofōu ye woma tōu fofōu gueiba, sa sa iloya kusia fosige suluguale.

³⁵ Hebe kasagai ni moloḃube, doudo o, sa sibige kuokōu deleigui ke, ni kōu guai oe wala i kaha hebe ke moloḃu. Damaledo, ni kōu guai oe doudo o Abel woumōu tolo i kelege tofogōu haguabe demōu, o Berekiaha dihi Sekaraia, Godiha moso ilokōu dalamōu, gali sidi moso ilokōu dalamōu, duo kele wala imōu tolo i kokōu.

³⁶ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Midihō kasagai afu kege degele i kaha hebe kasagai keme ifi dalagua o ni moloḃu.

*Yesuha sa Jerusalem o sasai kediaḃmokōu solōu do degei
(Luk 13:34-35, 19:41-44)*

³⁷ Yesuha haba kōu gue tobou, sa Jerusalem o sasai, nige habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia wala imōu tofigile i. O Godiha tobōu mōu nimokōu haguasiei kediaḃe, ni igiye wala imōu tofigile iye, kenōu si a nimokōu solōu do hiyedo degeli. Sio ayomōu osobōu kaha e dihi tifiḃiya hayedu kefeguo duwodi sagai kenōu tefeḃe, age nime kōu moḃuma kefegulo tagadiye, kenōu si nige ta tagale idiyo mei.

³⁸ Duguma, obe ni sa koḃu makoma mei degeibabe, nime bologua dalaguale mei.

³⁹ Ni duma, a nimokōu tobolōu kuhe, nige ame haba ta dugulo mei dalaguali, habage ni,

Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogōu guyedeibasi. *Buk Song
118:26*

24

*Yesuha Godiha moso makolo ke tobou
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Yesuha Godiha moso ke tou fogou imou, e dabai degedi o kedia emokou haguasiemou, na Godiha moso olou fei ke* duguyede tobolou i.

² Kege tobolou imou, Yesuha kou gue tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni ifi moso olou fei kou dugulube, habagebe igi taha* igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, moso olou fei igisema mei degele ile.

*Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Yesu e bitou Olivkou duwomou, e dabai degedi o kedianou fologamou emokou yodulo i, na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba, uwage sawisie i na boholou ma haguale, keme ise tama degeladidade kuhe tawale ile? Na eimokou tobou yede tobolou i.

⁴ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, niou tawaibou, kegeligi o taha ni ogou gaiye.

⁵ Yobe, o sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o Kelesu. Kege ogou ga tobolou iba, o sasai sudo die ta dulo ile.

⁶ Ni biyolu uwo duloye, kenou si gue degedama. Biyaleyodei dubane, ni hobou ta kesigidama. Keme kou tama degele, kenou si uwage sawisie i keme you.

⁷ Sa ta obiyei kedia haguamaba, sa ta o kediabou de biya ile. Sa ta hiye o taha haguaba, sa ta hiye obou de biyale. Haba sa ilo kelebe o sasai hegie hiyedo dugulo ile. Sa sa iloyane gigima hiyedo haguale.

⁸ Ke tama degele olou fei keme sasaiye dihi mou lamou do yomogou dugudi sagai kenou tefeledugulo ile.

⁹ Yesuha haba kou gue tobou, kegeiba, oe nime o ilo kedianokou seseguba makoloba do nema wouba tofigile ile. Sa sa obiyei olou fei kedia nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodele i kaha degemou.

¹⁰ Kelegebe, o sasai sudo amokou damaleyodele i kedia a tou fogou yale. Dia dio usie yogokou dafouba dafouba dema, yogoha yogo ke ho o kedianokou sesegule ile.

¹¹ Ogou gai egei tobolou idi o sudo kedia haguama ogou gai egei tobolou iba, o sasai sudo kokou damaleyodele ile.

¹² Godiha ta dudiyo mei midihou kahanou sa sa olou fei tefeiba, o sasai sudo kedia dio usie yogokou fi tanou degedi midihou keme mei degele.

¹³ Kenou si o koyoha neleda dege dalali, uwage sawisie i ke hagua kogubabe, o keme Godiha mamolou.

¹⁴ Godiha o sasai wolou daladi kaha ta uwo bolofei kou sa sa olou fei dulo tefeiba, sa sa obiyei olou fei kedianokou ne tobolou siama tefeiba, ise uwage sawisie i ke kuhe tama degele.

* **24:1 24:1** Godiha moso olou fei ke - Sa Jerusalemkou be, Godiha moso hiye delei. Moso keme tanou fei mei, moso sudo hafei hafei dege biyomou ibe, kekai duledu delei. * **24:2 24:2** Juda o kediame moso igiyenou togolo idi.

Midiho kasagai milou gadi kaha bi ta tama degele
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Yesuha haba kou gue tobou, kegei kaha degemou, ni midiho kasagai milou gadi kaha bi ta Godiha moso bolofei kodu dogogu dalaba dugulo ile. Bi keme o habage-degele-duguo-tobou di-o Danielha kou tobou.* O ke husoloou nage defeido husouuma tawa.

¹⁶ Bi ke dugubabe, sa Judia o sasai kediamе bitoukou kama fosige fologama.

¹⁷ Bi kasagai ke dugulo kelegebe, o tae e moso meleyatou duwobabe, muloba, e mosodu bi ta mou foloda.

¹⁸ O taha e hebe haimikou dalababe, haba boholou ma ile, mosokou e yukuei sasado ke mouda.

¹⁹ Sawisiei kelegebe, solou do hiyedo, sasai dihi guokou bou kediabou, sasai dihididou bou kediamе hagi hiyedo degeiba dugulo ile.

²⁰ Ni kegeligi, kulio abou, misiholo duwodi sawisieibou kelege kama fosige yaiye deba, diho baga tobou ma.

²¹ Yobe, kelegebe, hagi hiyedo dugulo kaha degeimou. Sa sibige kou ebeledo yomogou mou haguabe demou, ifine hagi kegei ta duguyo mei kuhe. Habagene hagi kegei keme ta dugulo mei.

²² Godiha sawisiei ke sasa dege dogogubabe, o sasai olou fei mei degele. Kenou si o sasai yomoumakou makai kediamokou solou do degeba, sawisiei ke kuhe tou dege dogogulo.

²³ Kegeiba, sawisiei kelege, o taha nimokou kou gue tobolou, duguma, Godiha makai o Kelesube kuheyodeibabe hobou dudama. Haba, o taha, Kelesube kele dalayode tobou babe, nige ta keme hobou damaleyodedama.

²⁴ Yobe, o ilo kelege haguasie, midiho gehe gehe ke hiyedo milou gaba, ogou gaba, ame Godiha makai o Kelesuyode tobolou ile. Haba o ilo kelegene ogou gai egei tobolou ile. O kedia neledo degeiba, Godiha yomoumakou makai o sasai kediane, haba diamokou damaleyodemabeedemaba degele ile.

²⁵ Duma, a nimokou habage tama degele keme kou tobou ma mei degei.

²⁶ Kegei kaha, o taha nimokou kou gue tobolou, duguma, Kelesube hebe mei mihinou sa kokou dalayodeibabe, ni idama. Haba o taha eme moso duledu dalayode tobou babe, ni ta ke damaleyodedama.

²⁷ O Kedia Dihaha hagubabe, o sasai olou feido ni dugulo ile. Yobe, dibie aso hagulu kokou ge bila noumou be, aso mulu mou gulegene olou fei tefele dugulo idi. Nebe, O Kedia Dihi ene kenou tefele haguba dugulo ile.

²⁸ Kegemou, Yesuha tobou, o tofigiei tilagua sa kelebe, sio mou siye haguasie kefele idi.

Habage O Kedia Dihi haguale
(Mak 13:24-27; Luk 21:25-28)

²⁹ Yesuha haba kou gue tobou, hagi hiyedo ke mei degeiba, kelegenou, Aso gosouugou ba hulia degele. Oguone gosouugou ba hoho degele mei. Kuidihone agudiletou ge fiyasigile. Damaledo, bimaj olou fei agudiletou dalagua keme awale hobogolou. *Aisaia 13:10, 34:4*

* 24:15 24:15 Daniel 9:27, 11:31, 12:11

³⁰ Kelegebe, O Kediā Dihihā haguāla degeiba, sa sa o sasaj̄ olōū feī kediā e maka ke agudiletōū ge tamā degeiba duguo, guē dege gosolo ile. O Kediā Dihi eme nelebōū, hohō hiyedo kebōū de mabiye malā migiba dugulo ile.

³¹ E e esol o kediā tobōū ba, kibiye hiligedo haguīsaba, o sasaj̄ yoū e biyode makai ke agudio tiligai isimokōū ge moūmōū iligi isimokōū dele.

Ni hebe kiyou ke tawama

(Mak 13:28-31; Luk 21:29-33)

³² Yesuhā haba kōū gue tobou, ni hebe kiyou ke tawama. E goya ke kōū ye folouba, guo gehe bisobabe, nige sa bolodo biyamōū iladidade tawale idi.

³³ Nebe kenōū tefei, ni hagi olōū fei, a nimokōū kōū tobou sagaj̄ ke dugubabe, nige O Kediā Dihi eme haguāladidade tawama. E hagualebe hafeido degei kehe.

³⁴ A nimokōū damaledo tobolōū kuhe. Ifi kōū bōū ge dalagua o sasaj̄ibe tofigili mei dalaguaba, a koū tobolōū ke olōū feido tamā degele.

³⁵ Agudiobōū sa sibigebōū olōū feibe mei degele. Kenōū si mā t̄abe ta mei degele mei.

Hiye Ohā haguale sawisieie keme o tahā ta tewe mei

(Mak 13:32-37; Luk 17:26-30, 34-36)

³⁶ Yesuhā haba kōū gue tobou, kegegai ke tamā degele sawisieibōū aso dihoḃōū keme o tahā ta tewe meido. Hebeni esol o kediane ta tewe mei. Godihā Dihi ene ta tewe mei. E Aye yoūnōū si tewe.

³⁷ Damaledo, o sasaj̄ibe Noahā dalamōū degei sagaj̄ kenōū tefele dalaguāli, O Kediā Dihi e haguāladī keme ta tawale ile mei.

³⁸ Tō gihōū hiyedo ke haguēli mei kelegebe, o sasaj̄ nalebōū hueibōū de nalā i. Obe sasaj̄ine hulo i. Diā kegega degele iligi dugube, Noabe e mosole foudu foloumōū dugulo i.

³⁹ Diā ta tawale ili mei dalali, tō hiyedo gihoūma, o olōū fei woma mei degei. O Kediā Dihi e haguale kelegene, nebe kenōū tefeiba dugulo ile.

⁴⁰ Kelegebe, o bolouye hebe hai dabai degele dalaguaba, Godihā tanōū moloūgi, tabe tōū fogolōū.

⁴¹ Sasaj̄ bolouye ōū ga tafalaguaba, Godihā tanōū moloūgi, tabe tōū fogolōū.

⁴² Kegei degemōū, ni defeido dia dalama. Ni Hiye Ohā haguale sawisieie keme ni ta tewe mei.

⁴³ Ni koū tawama, moso obōū kahage hiyou moūdi o tahā huliame haguale keme e kōū tewe debabe, e ta tiale mei, dia dalale. Hiyou moūdi o kahā haguaba dugu, yoū akoguo tafalababe, ta folo mei.

⁴⁴ Kegei kahā, nige defeido dia dalaguama. O Kediā Dihi e hagualebe, ni ta tawali mei kelege, e kuhe haguale.

Tā makaibe dabai o bolobōū kasaj̄ibōū kokōū mā tobou

(Luk 12:42-46)

⁴⁵ O fimaj̄ bolodo, dabai defei bologuanōū degedi keme hiye oyege e dabai o ilo kediā dia dalali, diamokōū nale yoū makai kelegenōū fiyadeba makale.

⁴⁶ Kegeba, hiye o kaha ile, bohoolou ma hagua feleba dugu, dabai dia daladi o kaha dabai bologua degele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o keme hoho degelenou.

⁴⁷ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Hiye ohage e bimai olou feibe o kegei kaha dia dalayadeba makale.

⁴⁸ Kenou si dabai dia daladi o keme doudo o mei, ege ma hiye obe toto haguale meidade tawaleba,

⁴⁹ yogo dia ebou de dabai degele idi ke woma, tigi kolo huei gofouudo nala idi o kedibou de hueibou nalebou hiyedo noubabe,

⁵⁰ e hiye ohaga hagualebe, sawisie e ta tawali mei, aso diho e ta tawali mei kelege haguale.

⁵¹ Haguaba, dabai dia daladi o ke bou basiado makoma, taenou tobolou idi o kedia sakou dogou guba, o kegele i o kedibou de dalale. Sa kokou gebe, dia gosoloba die me dou gile ile.

25

Ta makaibe sasai gisiai 10 kege kokou ma tobou

¹ Yesuha haba kou gue tobou, O Kedia Dihi e haguba, hebeni Hiye Ohaga o sasai wolou dalale keme, o sasai ebele hulamou degeli ke haguale degeimou, sasai gisiai olou fei 10 kege kedia, die kamai tou ma, o ke alikou gelegulamou yai ta makai ke sa degei.

² Sasai houyosi kege kediane totou degei sasai. Haba sasai houyosi kege ta kediane tewe sasai.

³ Totou degei sasai kedia kamai kou tou ma yaiye, kenou si dia kamai hueibou dou ma yali mei.

⁴ Tewe sasai kediasi die kamai huei gehe dou ma, kebou de tou ma yai.

⁵ Sasai olou fei kedia yolugi, ali duo keke sasai hulamou degeli o ke toto haguyo mei degemou, dia ali duo keke baha duwoguali yogou gua tiasigei.

⁶ Kegemou, huliame duo kelege, o tae haguismou tobou, duma, o sasai ebele hulamou degeli keme hagulu kuheyode tobou mamou, ise di ya geleguoba, wou ma imebeede tobou.

⁷ Kegemou, sasai gisiai olou fei kedia tiei kesigiemou, die kamai bologua i.

⁸ Totou degei sasai kedia tewe sasai kediamokou ni kamai huei eimokou ta nemabeedei. Ei kamai doube huei mei kaha degeimou gosolouuma iliyode tobolou i.

⁹ Kenou si dia tobou, ei ta nele mei, ei kamai hueibe nibou eibou olou fei kege tefeli mei. Ni ya, kamai huei seleye gehe dou mabeede tobolou i.

¹⁰ Totou degei sasai kedia kamai huei dou lamou youmou, sasai hulamou degeli o ke hagua felei. Feleimou, sasai kamai huei kou dala kedianou si o kebou de ya, sasai hulo dowo ke nale kefegu kokou fologoumou, o tae a tefegu.

¹¹ Kegemou, totou degei sasai kediane habage hagua felega tobou, hiye o, hiye o, eibe a sougou yede tobolou i.

¹² Kenou si, hiye o kaha sima tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. A ni tewe mei.

¹³ Kegei degemōu, Yesuhā ẹ dabai degedi o kediamokōu, nī defeido dia dalama, Hiye Ohā haguale sawisieibōu aso dihoḅōu keme nī ta tewe mei kaha degemōu.

*Ta makaibe dabai o kedia sele heliofeji mala i kokou ma tobou
(Luk 19:11-27)*

¹⁴ Yesuhā haba kōu gue tobou, hebeni Hiye Ohā o sasai wolōu daladi keme ta makai koṽu sa degei, o taha sa ahudo ilamōu, ẹ dabai degele idi o kedia haguismōu haguasie felegomōu, ẹ bimai olōu feji die dobogoṽu tagetōu dogogu.

¹⁵ Hiye o kahage ẹ dabai degele idi o kedia midihō olōu feji ke kōu duguomōu, o ta kokou be ẹ sele 5,000 kina heliofeji neji. Haba o takou be sele 2,000 kina heliofeji neji. O takou be sele 1,000 kina heliofeji neji. Hiye o kaha sele olōu feji kege nema fogou mōu, ẹ sa ahudo fogou i.

¹⁶ Hiye o ke fogou imōu, o sele 5,000 kina moṽu kahage toto ile, sele dabai degeligi, haba sele 5,000 kina ta moṽu.

¹⁷ O sele 2,000 kina moṽu kahane nebe kenou tefele, haba sele 2,000 kina ta moṽu.

¹⁸ Kenou si, o sele 1,000 kina moṽu kahage ile, mihi damamōu, sele keme mogogou dogogu.

¹⁹ Kegemōu, habagedo, hiye kaha bohoulou ma hagua felemōu, diamokou, sele a nimokou neji keme kagele ilou? de yodu.

²⁰ O sele 5,000 kina moṽu kahage, ẹ sele 5,000 kina tabou de mala hagua felemōu tobou, hiye o, na sele amokou neibe 5,000 kina neji. Kenou si na dugu, a sele kaha dabai degeligi, sele 5,000 kina haba ta moṽu kuheyode tobou.

²¹ Hiye ohā tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name bi huyadefei bologuado dia delei kaha degeimōu, age name bi hiye olōu feji kene na wolou dalayede tobolou. Ame ne hiye o, na haguba, da hohō degeme.

²² Kegemōu, o sele 2,000 kina moṽu kahane hagua felemōu tobou, hiye o, na sele amokou neibe 2,000 kina neji. Na dugu, a sele kaha dabai degeligi, haba sele 2,000 kina ta moṽu kuheyode tobou.

²³ Hiye ohā tobou, name dabai degedi o bolofeido. Name dabai bologuado degei. Name bi huyadefei bologuado dia delei kaha degeimōu, age name bi hiye olōu feji kene na wolou dalayede tobolou. Ame ne hiye o, na haguba, da hohō degeme.

²⁴ Kegemōu, o sele 1,000 kina moṽu kahane hagua felemōu tobou, hiye o, a tewe, name o kotido. Nale o tae sogogai kene na kou moṽudi. Nale hou o tae hebesei, hebe haimikou fologa ma i kene na kou gadi.

²⁵ Kegei kaha a gue degeimōu ile, mihi dama, ne sele mogogou dogogou fogou keme a mala hagulu kuhe. Noṽu dugu.

²⁶ Kegeimōu, hiye ohā sima tobou, name dabai degele dafadi o kasagaido. Nage ame nale o taha sogogai kenou moṽudiyode tawai. Damaledo, nage ame nale hou hebe haimikou o taha hebeseimōu, fologa ma i kenou gadiyode tawai.

²⁷ Na kege kou tawaiye, haba na ma selebe, sele habagie dogogudi timou
* kokou kageimōu dogoguli mei? Kege kou dogogu debabe, a bohoulou ma

* 25:27 25:27 Bōu tae bank.

hagua, mayoꝑu ma sele kebou, haba sele ilo kele tagetou dogou guomou moyode tobou.

²⁸ Kegeimou, hiye oha o ilo kediamokou tobou, ni o kaha sele 1,000 kina ke mala ileba, o sele 10,000 kina moy kokou nemabeedei.

²⁹ Damaledo, o taha bi dalababe, Godiha bi tage dogou guoba, hiyedo degele. Ta mei degele mei. O ta bi hiye mei debabe, e bi huyadefej dala keme Godiha moloꝑuyode tobou.

³⁰ O koꝑume dabal degedi o bolu mei. Huliakou hele muguma. Dioꝑu sa kokou ge gosoloba die me dou gile ile.

O Kedia Dihia o sasai olou fei figaba ta sale

³¹ Yesuha haba kou gue tobou, O Kedia Dihia e hohobou nelebou Godiha esol o kediabou de migigaba, yoꝑu duwodi kotou duwoli, hebeni neleyenou o sasai olou fei ke wolou dalale.

³² Sa sa o sasai olou fei emokou haguasie kefeguba, ege wai sipsip dia daladi o kaha wai sipsipbou wai memebou de figadi sagai kenou tefele o sasaine kegenou figale.

³³ Wai sipsip kediam e dobogoꝑu delekou kefema, wai meme kediam e dobogoꝑu fofoukoku kefema dele.

³⁴ Kegeiba, Hiye Oha e dobogoꝑu delekou tafalagua kediamokou kou gue tobolou, ma Ayeha nimokou midihou bolodo kou hegi, ni haguama, e nimokou sa neli kuhe. Sa sibige milou kelegebe, ege yoꝑu e sa bolodo ni wolou dalale kene milou.

³⁵ Yobe, a hegie degeimou, ni amokou nale nei kaha degemou. A huei nale sagai degeimou ne, ni amokou huei dou la nei. A asou sakou ile foloumou ne, ni a wolou mosodu felei.

³⁶ A yukuei mei degeimou, ni yukuei nei. A do degeimou, ni a wolou delei. A didio mosokou duwomou, ni a dugu haguasiei.

³⁷ Kege tobou ba, doudo o sasai kedia kou gue yodulo ile, Hiye O, eige na koboge hegie degeimou, namokou nale nelou? Eige name koboge huei nale sagai degeimou, namokou huei dou la nelou?

³⁸ Eige na asou sakou be koboge ile foloumou, ei na wolou mosodu fologalou? Eige name koboge yukuei mei degeimou, namokou yukuei nelou?

³⁹ Eige name koboge do degeimou, na wolou delei? Eige name koboge didio mosokou duwomou, na dugu yalou?

⁴⁰ Kegeiba, Hiye Oha kou gue tobolou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Ni ma mala hubou mei ke dogou gudibe, ni a dogou gudi.

⁴¹ Haba, Hiye Oha e dobogoꝑu fofoukoku dalagua kediamokou kou gue tobolou, Godiha ni makoloyodei kaha, ni a tou fogou ba, dou mei degediyo mei, Godiha Tamabou e esol o kediabou de makolamou milou kokou fogou imabeedele.

⁴² Yobe, a hegie degeimou, ni amokou nale ta nele idiyo mei kaha degemou. A huei nale sagai degeimou ne, ni amokou huei ta dou la neli mei kaha.

⁴³ A asou sabekou ile foloumou be, ni a mosodu ta wolou feli mei. A yukuei mei degeimou be, ni amokou yukuei ta nele idiyo mei. A do

degeimōu, nī a wolōu deleli mei. A didiō mosokōu duwomōu, nī a dugu yali mei.

⁴⁴ Kege tobōu ba, o sasai kediane kōu gue yodulo ile, Hiye O, eige na koboge hegie degeimōu duguomōu dogōu guli mei? Eige name koboge huei nale sagai degeimōu duguomōu dogōu guli mei? Eige na koboge asōu sabekōu ile, haba yukuei mei degeimōu, haba do degeimōu, haba didiō moso duwomōu duguomōu dogōu guli mei?

⁴⁵ Kegeiba, Hiye Ohā kōu gue tobolōu, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Nī o hūbōu mei ta dogōu guli mei debabe, nī ane ta dogōu guli mei.

⁴⁶ Kege tobōu ba, midihō kasagai milolōu idi o sasai kedia e tōu fogōu fogōu ya, die midihō kasagai kaha hebe kasagai ke mala ile, do hiyedo, yoŋu kegenōu dalale ke dugulo ile. Doudu o sasai kedianōu si fi gehe malaḅa tofousogo tofousogo tofolōu ile.

Yesu e do hiyedo duguomōu, tolo ilemōu hagua gehe degei

(Ta Hiye 26-28)

26

*Hiye o kedia Yesu wouba, toloyodema doususulo i
(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Yesuha ta olōu fei ke tobōu ma mei degemōu, haba e dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou,

² Gabama I Sawisie^{*} hiye kaha nale kefeguo nadi keme ōu daba kege, keme nī kōu tewe. Kelegebe, o tae O Kedia Dihibe hiye o kediamokōu seseguba, hebe fufuguomaikōu ikoke degele ile.

³ Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kedia mogōu du daladi hiye o, e hu Kaiafasha mosokōu kefegulo i.

⁴ Kefeguomōu, Yesube amafei tolōu ma ta sama wouba tolo ileyodema doususulo i.

⁵ Kenōu si di Gabama I Sawisie^{*} kōu lege hobōu degedame, o sasai kedia duguoba, gofoŋu dege biya iye domōu.

*Sasai taha huei hobōu ke Yesuha widiletōu sōu gu
(Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)*

⁶ Yesu e sa Betanikōu o Saimonha mosokōu delei. O keme dobo do kōu tōu ye bolō degei.

⁷ E nale nala duwomōu, sasai taha botole igiye milou kodu hobōu huei dou ke tolōu felemōu, Yesuha widiletōu sōu gu. Huei hobōu keme bolofeido, di tawaga tobolōu sagai mei, afu sele hiyedoye mamou.

⁸ Kegeimōu, e dabai degedi o kedia ke duguomōu, gofoŋu dege tobolōu i, kageimōu mōu makouya?

^{*} **26:2** **26:2** *Gabama I Sawisie*, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kōu gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumōu tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei kaha e tobou, nī *Gabama I Sawisie* ke hohobolōu ba, nale kefema na demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kedia sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu yai (Kisim Bek 12:1-42).

9 Di huei hōbōu ke makisi degemaba, sele hiyedo malāba, bi mei o kediamokōu nelī debabe bolō.

10 Yesuha diā tobolōu ili ke tawalemōu, diāmokōu kōu gue tobou, kageimōu nī sasai kuokōu hagi nele iya? Ege amokōu midihō bolofejido ke hegili.

11 O bi mei o kediamē nībōu de hiyedo dalaguale. Anōu si nībōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile.

12 A teli mei kōu bōu ge, sasai koūmahā huei hōbōu ke mā tōu guebōu koū sōu gulube, a toubā widalamōu degeli.

13 A nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Sa sa olōu fei, oe mā tā uwo bolofei koū tobōu mōu suluguali, sasai koūmahā degeli kene tobolōu ile. Kegeiba, o sasaiye eme ta totōu degele ile mei.

*Judashā Yesu Juda hiye o kediamokōu seseguloyodema makai
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

14 O ta eme Yesuha dabai degedi o olōu fei 12 kege kahā duo kile daladi o, e hūbe Judas Iskariothā mogōu du dalaguadi hiye o kediamokōu i.

15 Folomōu, diāmokōu yodu, a Yesu nīmokōu sesegubabe, nīge amokōu be kei nele ile? Kege yodumōu, diā sele dio hū soloū ile olōu feibe 30 kege emokōu nej.

16 E sele ke malamōu, kelegenōu Yesube kageligi tolōu ba hiye o kediamokōu sesegulo domōu fi hiyedo mā delei.

*Yesubōu e dabai degedi obōu diā nalē nalā i
(Mak 14:12-21; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

17 Ōu mola mei sidi sawisieī sasafei kelege, Yesuha dabai degedi o kedia emokōu ya yodulo i, nage eibe Gabama I Sawisieī kahā dowo ke nalēbe kilīya kele kefema nalē tagaiya?

18 E tobou, sa Jerusalemkōu ya fologaba, o ta ke duguoba, emokōu kōu gue tobōu ma, ele Tisahage, a hagi dugulo keme hafei degeladi. A mā dabai degedi obōu ei ne mosokōu ya fologaba, Gabama I Sawisieī kahā dowo ke kefema nalē nalā ileyode tobōu mabeedei.

19 Kege tobōu mōu, diā ya fologamōu, Yesuha tobou sagai kegenōu Gabama I Sawisieī kahā dowo ke nalē olōu fei kefema dogogulo i.

20 Sa nugumōu, nalē nalāmōu, Yesu duwomōu, e dabai degedi o olōu fei 12 kegene duweguei.

21 Nalē nalā duwoguali, Yesuha diāmokōu kōu gue tobou, a nīmokōu damalēdo tobolōu kuhe. Nī o tahage ame ho o kediamokōu sesegulo.

22 O kedia tā ke dulomōu, fi hagi hiyedo degele i. O tanōu tanōu kedia yoma emokōu yodugamōu i, Hiye O, nage a tobolōu dei?

23 E tobou, o abōu de ōu si nalē si huei melekidu masa nolū kahā a ho o kediamokōu sesegulo.

24 Damalēdo, O Kedia Dihi eme tolo ile, Godihā kuguokōu nalaj dala sagai kegenōu degele. Kenōu si O Kedia Dihi ho okōu sesegulo o name noū tawaibōu. Ne adiōu hage name malā felī mei fogōu homōu.

25 O Yesu ho o kediamokou sesegulamou degeli o Judas ene yodu, Tisa Hiye, nage a tobolou dei? Deimou Yesuha tobou, ehe, keme nado degeleyode tobou.

Yesuha ou sibou, tigi kolo huei gofoudo kebou de e dabal degele idi o kediamokou nei

(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

26 Yesubou dia nale nala duwoguali, Yesuha ou si ta mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, ou si ke bafigima, e dabal degele idi o kediamokou nemamou, ni mouma nama. Koume ma tou yode tobou.

27 E haba huei kopekou sou guo mai ke mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, diamokou nelemou, ni olou fei huei ke namabeede tobou.

28 Koume ma kafei. Ma kafei koumahage Godibou de mogo degedi midihog ebele ke hegili, o sasai sudo dogou guba, Godiha midihog kasagai dia milou ga idi ke gebe meiyodeyadomou.

29 A nimokou tobolou kuhe. Sa kuokou be, age tigi kolo huei gofoudo keme haba ta nale mei ibe deba, ma Ayeha wolou daladi sa kokou ge, a haba nibou de tigi kolo huei gofoudo ke kuhe nale.

30 Kegeimou, dia die tanou ta fema mei degeimou, bitou Olivkou fogou yai.

Yesuha kou gue tobou, Pitaha e tobekou muguloyodei tobou

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

31 Kegemou, Yesuha e dabal degedi o kediamokou kou gue tobou, ifi huliame, nige amokou hagi hiyedo haguba duguoba, ni olou fei a tobekou mugulo ile. Yobe, Godiha kuguokou kou gue nalai dala kaha, A wai sipsip dia daladi o ke wouba tolo iba, e sipsip kefeguo dalagua ke olou fei kusia fosigile. *Sekaraia 13:7*

32 Kenou si a hagua gehedegeibabe, sa Galilikou be, ni you yale dalaba, abukou ile.

33 Pitaha emokou tobou, o ilo kediage na hagi hiyedo duguba na tobekou mugulo ibabe, age name tobekou mugulo meido.

34 Yesuha tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe. Ifi huliame, sio ayomou tali mei dalaba, kelege kamadia kegedo nage ame tewe meiyode tobolou.

35 Kenou si Pitaha tobou, ame nabou de tolo debane, age name tewe meiyode tobolou mei. Yesuha dabal degele idi o olou fei kediane kegenou tobolou i.

Yesuha hebe hai sa Getsemanikou ge Godikou diho baga tobou

(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)

36 Kegemou, Yesuha e dabal degedi o kediabou de sa Getsemaniyodele idi kokou ya fologamou, e diamokou tobou, nime kuokou duwoma. Ame kugule ileba, Godikou diho baga tobou lamou.

37 E wou ma ibe, Pitabou Sebediha dihi boloubou de wou ma i. Kegemou, e hagi hiyedo degei.

38 E hagi hiyedo degeimou, diamokou tobou, ame hagi hiyedo dugulu kaha tolo sagai degeli. Ni abou de kuokou baha dalaguame.

³⁹ E tafei ile, yubu sugulo fiyamou, miye duwoli, kou gue diho baga tobou, ma Aye, na boloyodeibabe, a hagi ke dugulobe dafa. Kenou si a tagali sagai ke degeda. Nou tagali sagai kenou dege.

⁴⁰ Kegemou, Yesu e diho baga tobou ma mei degeimou, boholou ma haguamou dugube, o kamadia kediamme yogou gua tiasigei dugu. E Pita tiliguomou yodu, ni abou de baha duwoguali, aso diho tanou ta mei degeli mei, ni kageimou tiasigelou?

⁴¹ Ni kou le a diaba, Godikou diho baga tobolou dalama. Tefele dugu ta haguba, ni fiyasigeiye. Damaledo, fiyege kou nelede dalaye, kenou si tou be nele meiyode tobou.

⁴² Haba e tage ile kou gue diho baga tobou, ma Aye, hagi kaha ame dohou golou sagai mei debabe, nou tawali sagai ke milou gayede tobou.

⁴³ Haba boholou ma haguamou dugube, e dabai o kediamme tiasigei dugu, yogou gua hiyedo degeimou.

⁴⁴ E dia tou fogou, haba tage ilemou, diho baga toboube, you kou tobou sagai kegenou haba tobou.

⁴⁵ Kegemamou, boholou ma hagua, e dabai degedi o kediamkou kou gue tobou, nime younou misiholo tilagua? Duma, o ilo kelege O Kedia Dihi tolu ba, midih kasagai milou ga idi o kediamkou sesegulobe ifi hafei degei kuhe.

⁴⁶ Ni haguama, di yame. Duguma, o a tolu ba, ho o kediamkou sesegulo o keme hagulu kuhe.

*Judasha Yesu tolu mou ho o kediamkou sesegu
(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴⁷ Yesuha kege tobolou tafalali dugube, Judas hagumou dugu. Judas eme Yesuha dabai o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi ta. O suudo ebou de aweki me bolou kebou, dou wou bou de tou ma haguasie felegai. O kediamme mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kedia tobou mou kuhe haguasie felegoumou dugu.

⁴⁸ Judasha hiye o kediamkou kou tobou, a o ta nogou goubabe, Yesube kehe. Ni o ke tou mabeede tobou.

⁴⁹ Kegemou, Judasha Yesukou toto folo, Tisa Hiye, huliame bolofeyode tobou mamou, tolu ma nogou gai.

⁵⁰ Yesuha emokou kou gue tobou, mogo, dabai na degelamou hagulu keme toto dege. E kege tobou mou, o kedia Yesu hilige tolu mamou, ta salamou degele i.

⁵¹ Kegemou, o ta, Yesubou de tafala kaha e aweki me bolou yukuei foudu sai ke telemou, mogou du daladi hiye oha dabai degedi o ke fai, kehe taga mugu mihikou fiyei.

⁵² Yesuha emokou tobou, ne aweki ke boholou sagi. O taha awekiye biyoubabe, eme awekiye wouba tolo.

⁵³ Nage a ma Ayekou yoduba, e esol o suudo* kediamkou toto tobou ba haguasie, a dogou gulo ile meiyode tawali?

* **26:53** **26:53** *suudo* - Grik ta kaha sibigebe kou gue, ami *suudobe* ami olou feibe 12 kege dohou gou gabama i. Ami tanou tanou kaha duo kilebe ami o olou feibe 6,000 kege.

⁵⁴ Kelegenōu, a kege yodubabe, Godiha kuguokōu a hagi duguloyode nalagai dala keme damaledo ta tama degele mei.

⁵⁵ Kegemōu, Yesuha o kefeguo dala kediamokōu tobou, ni kadegeimōu awekibōu dōu wōu bōu tōu ma haguasie, a hiligedo tolōu iya? Ame hiyou moṽudi o mei, biyadi o mei. Sawisiei olōu fei a Godiha moso kekaimidu duwoli, o sasai kediamokōu egei hehegediye, ni a ta tolōu ili mei.

⁵⁶ Kenōu si ta, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia kuguokōu nalagai dala keme damaledo tama degeyadomōu, a hagi koṽu kuhe dugulu. Kegemōu, e dabai degedi o olōu fei kedia Yesu tōu fogōu kama fosigei.

Diā Yesu tā sa i

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ O kedia Yesu tolōu mamōu, mogōu du daladi hiye o Kaiafasha moso duwokōu wolōu ya fologai. Fologomōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu, odo odobōu kedia kele kōu haguasie kefeguo deleigui.

⁵⁸ Yesu tolōu youmōu, Pita ene ahu dege sesele ile, mogōu du daladi hiye oha moso kekaimidu folo, kasamane o kediabōu de duwoli, Yesube kagele iba dugulo domōu amafei baha duwei.

⁵⁹ Mogōu du dalaguadi hiye obōu, kansole obōu olōu fei kedia o taha ogōu gai ta Yesuha degeli mei kagei ke tobōu ma, kahasi eme wouba tolo sagai domōu ke tugulo tobolōu i.

⁶⁰ O sudo kedia ogōu ganōu hiyedo tobolōu iye, kenōu si dia midihō kasagai e milou ta dugulo ili meido. Habagedo o bolou ta haguasie felega

⁶¹ tobolōu i, o koṽumahage Godiha moso igimaba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, e haba moso ke ebele togoma mei degeiba duwoloyode tobōu mōu dulo iyode tobolōu i.

⁶² Kegemōu, mogōu du daladi hiye oha haguā tofolōu mōu Yesukōu yodu, na die ta sima tobolōu be dafa? Ta o koṽudilie tobolōu ilibe, de damale, ha gulokou?

⁶³ Kenōu si Yesuha ta ta sima tobōu li mei dalamōu, mogōu du daladi hiye oha emokōu yodu, Godiha Dihi, yoṽu makai o Kelesube na? Godibe yoṽu kegenōu daladi kaha degemōu, na e huya eimokōu damaledonōu tobōu.

⁶⁴ Kegeimōu, Yesuha tobou, na tobolōu keme damaledo. Kenōu si, a nimokōu tobolōu kuhe. Ni habage O Kedia Dihi eme O Neledo kaha dobogoṽu delekōu duwo dema, haba agudiletōu ge mabiye mala migiba dugulo ile.

⁶⁵ Mogōu du daladi hiye oha ta ke dulo kesigiemōu, gofoṽu hiyedo degemōu, yoṽu e yukuei ke tolōu dulagimamōu, o koṽume ogōu ga tobolōu yode tobou. Tabe kehefei. Nige o koṽume Hiye Oha timōu ke mōu lamōu tobolōu koṽu de dulo ili?

⁶⁶ Ni kage tawale iya? O kediage Yesube midihō kasagai dala kaha degemōu wouba tolo ileyode tobolōu i.

⁶⁷ Kegemōu, dia e midihokōu koso hesema dobogoṽu moṽugōu ma wala i. O ilo kedia dobogoṽu boye wala i.

⁶⁸ Wala iligi, name Godiha makai o Kelesu degeimou, o na folu keme koyode yoduga i?*

Pitaha Yesube e tewe meiyode tobou
(Mak 14:66-72; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita eme mogou du daladi hiye oha moso kekaimidu duwomou, kele dabai degedi sasai taha emokou haguamou, nane sa Galili o Yesubou de deleyode tobou.

⁷⁰ O kele duweguei kedia dihile kokou ge Pitaha tobou, na ta kou tobolou be a ta tawaiyo meido.

⁷¹ E kege tobou ma fogou ile, kekai adi fekou tafalamou, sasai taha duguomou, o sasai kele tefeleguei kediamokou, o koume sa Nasaret o Yesubou de deleyode tobou.

⁷² Kenou si, Pitaha haba Godiha huya nelodo dege, o keme a tewe meiyode tobou.

⁷³ Habage huyadefei dala demamou, o kele tefeleguei kedia haguasie, Pitakou, damaledo, nane die o ta. Ei dulube, nane dia ta tobou di sagai kengenou tobou mou duluyodei.

⁷⁴ Kegeimou, e haba ta nelodo dege kou gue tobou, damaledo, o keme a tewe meido. A ogou ga tobou babe, Godiha a makolo. E kege tobou ma mei degeimou, kelegenou sio ayomou tai.

⁷⁵ Sio ayomou toumou, Pita e Yesuha sio ayomou you tale dala kelege, na kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolou yodei ke tawalemou, tamakou fogou mulu, hilgedo gesei.

27

O kedia Yesu o Pailatkou wolou yai
(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Sabiyomou, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou olou fei kedia Yesu wouba toloyodema doususulo imamou,

² dobogou tabe tigama, gamani hiye o Pailatkou wolou yai.

Judas e tolo i
(Dabai 1:18-19)

³ Kegemou, Yesu ho o kediamokou sesegu o Judasha dugube, Yesube ta saiye tou mou, e fi bohoulou mou solou do degei. Solou do degeimou, sele dio olou fei 30 kege ke bohoulou ma mala ile, mogou du dalaguadi hiye obou, odo odobou kediamokou nelamou degei.

⁴ E diamokou kou gue tobou, ame midihou kasagai milou, o a nimokou sesegu keme e midihou kasagai ta milou li meiyode, ni e woba tolo ile. Kenou si diage keme ei bi mei, keme nou dugulu keleyode tobolou i.

⁵ Kege tobolou imou, Judasha sele dio ke Godiha moso kekaimidu hebele fila fogou i. Ilemou, tigiye yoi e gabagikou tigama fogu fiamou tolo i.

⁶ Kegemou, mogou du daladi hiye o kedia sele dio ke olou fei kefemamou tobou, sele koume o wouba tolo ile kaha hebe sele. Dige Godiha mosoha selebou de geleguo dogogudame.

* **26:68 26:68** Mak 14:65 kokou o kedia yukuei kaiye Yesuha dihou diou guo tiga i kaha degemou, e ta duguli mei ke nalai dala.

7 Kegeimōu, sele kahage diā asōu kolo ta mamōu lamōu tā doususulo i. Sa keme mihi bilika milōu gadi o taḥa sa. Sa aikōu tie o kediāne hagua dalaguali tofigieibabe kelenōu widagaleyodema doususulo i.

8 Kegei kaha, ifi kōu bōu gene obe sa keme Kafei Mū Sayodele idi.

9 Diā ke degeibe damaledo, habage-degele-duguo-tobōu di-o Jeremaiaḥa afu kōu tobou sagai kenōu degele i,

Diā sele dio 30 kege moḥu. Sele keme Israel o sasai kediage o ke mamolōu yodema tugulo tobolōu i sele ke.

10 Tugulo tobolōu imamōu, sele ke mala ya, mihi bilika milōu gadi o kaha sa ke mamala i. Diā ke degeibe Hiye Oḥa a degeyede tobou sagai kenōu degele i.

Jeremaia 19:1-13

Name Juda o kediā hiye o?

(Mak 15:2-5; Luk 23:3-5; Jon 18:33-38)

11 Kegemōu, diā Yesu gamani hiye o Pailathā dihile kokōu tefegimōu, e Yesukōu yodu, Juda o kediā hiye obe na? deimōu, Yesuḥa tobou, na tobolōu be damaledo.

12 Mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kediā emokōu tae biya imōu, e tā ta sima tobōu li mei.

13 Pailathage, na o koḥudia tā koḥu tobōu mōu dulube de damale, haba gulokou? de yodu.

14 Kenōu si Yesuḥa tā ta sima tobōu li meido. Kegeimōu, gamani hiye o kaha ke duguo kesigiemōu, fi hiyedo mai.

Pailathā Yesu hebe fufuguomaiḥōu ikoke degemabeedei

(Mak 15:6-15; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)

15 Sadebe olōu fei, Gabama I Sawisiei tōu mōu be, gamani hiye o kahage didiḡ o tanōu fei telemadi. O sasai kedioḥunōu o ta husoḥumōu be, gamani o kaha o kenōu telemadi.

16 Kelegebe, o ta e ḥu Jisas Barabas, eme didiḡ mosokōu duwei. O keme o sasai kediā tawale ibe, eme midihḡ kasagai milōu gadi o.

17 Kegemōu, o sasai kefei kediāmokōu Pailathā yodu, ni tagalibe, age o koyo telemayede tawale iya? Jisas Barabas? Haba Yesu Kelesuyodele ili ke?

18 E ke yodu kaha sibigebe kōu gue, hiye o kediā Yesukōu kona degemōu kuhe tolōu haguasieidade tawalemōu.

19 Pailatbe tā sai filamōu duwodi kokōu duwomōu, e sasaiḥa, nage doḡdo o keme hobōu tā sadayedei. Yobe, a ifi tieimi o ke duguomōu, a hagi hiyedo degeiyode tobōu ma tā dogogu.

20 Kenōu si mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kediage o sasai kefegu kediāmokōu fufuguemōu, ni Pailatkōu tobōu ba, Barabas telemaba, Yesube wouba toloyode tobōu mabeede tobolōu i.

21 Gamani hiye o kaha yodu, o bolou kediliebe, ni tagalibe, age o koyo telemouba, nimokōu ile? Barabasyode tobolōu i.

22 Kege tobōu mōu, Pailathā haba yodu, age o Yesu, ni tobolōu gi Kelesuyodele ili keme kagele? Hebe fufuguomaiḥōu ikoke degeyede tobolōu i.

²³ Pailathā diāmokōu yodu, kageimōu? E midihō kasagai kagei ke milōu lou? Kenōu si o sasai kediā haba hiligedo tobolōu i, hebe fufuguomaikōu ikoke degededele i.

²⁴ Kegemōu, Pailathā dugube, o sasai kediā e ta ke dulo ile sagai mei. Diā gofoꝑu dege biyaleyodeimōu duguomōu, e huei dōu lamōu, die dihile kokōu e dobogoꝑu bigiligi tobou, o koꝑu wouba tolo ile kahā hebe keme mā bi mei. Njōu nj binōu.

²⁵ O sasai olōu fei kediā tobou, o ke wouba tolo ile kahā hebe keme eibōu, ei sisigobōu ei biyode tobolōu i.

²⁶ Kegemōu, Pailathā didio o Barabas telemaj. Kenōu si, Yesube ami o kediāmokōu sesegumōu, tigi dofōu ye wala i. Wala imōu, Pailathā hebe fufuguomaikōu ikoke degemabeede tobou.

*Ami o kediā Yesu susuga tobolōu i
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Kegemōu, gamani o kahā e ami o kediā Yesu wolōu ya, gamani moso kekaimidu fologamōu, ami o olōu feido kefeguo, Yesu silemā tefeleguei.

²⁸ E duledu tafalamōu, diā e yukuei telemōu, yukuei wei degei sasado ke kagile i.

²⁹ Kegemamōu, tigi ayebōu ta malamōu, hiye o kediā heti sagai kege milōu gamamōu, e widiletōu mugulo i. Diā biya ta malamōu, e dobogoꝑu delekōu tōu giemōu, yubu sugulo fiya duwoguali, emokōu susuga tobolōu yilo i, Juda o kediā hiye o nā gusugu bolofeyodele i.

³⁰ Diā emokōu koso heseligi, biya e tou ke malamōu, e widiletōu hiligedo wala i.

³¹ Susuga tobolōu yilo imamōu, yukuei kagi ke telemōu, haba yoꝑu e yukuei ke kagiemōu, wolōu yai, hebe fufuguomaikōu ikoke degele ilamōu.

*Diā Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degele i
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

³² Ami o kediā Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagumōu dugulo i. E hube Saimon. Geleguomōu, hebe fufuguomaj ke hebele iyedema fisile imōu, o kahā hebele i.

³³ Yolugi, bitōu huyadefei ta, e hu Golgotakōu fologai. Hu kahā e sibigebe O Widio Dio Sa.

³⁴ Fologamōu, o kediā Yesukōu tigi kolo huei gofoꝑudobōu, mola afi hiyedo kebōu de neimōu, e nalā dugu, afi degeimōu, nali mei.

³⁵ Ami o kediā e hebe fufuguomaikōu ikoke degemamōu, e yukuei tanōu tanōu malā ilamōu igi sagai ke hebese yalē i. O koyohā yaiye bolo degeibabe, e yukuei ta moloꝑuyodemamōu.

³⁶ Yama mei degeimōu, diā kelenōu kege enōu baha duweguei.

³⁷ Hebe fufuguomaj, Yesuhā widio tagetōu be kōu gue nalamā diōu golōu i,

O KŌUME YESU,
JUDA O KEDIĀ HIYE O.

Kahā yoyenōu e kuhe woumōu tolo i.

³⁸ Hiyōu moꝑudi o bolōune Yesuhā figiya ke hebe fufuguomaikōu ikoke degele i. Tabe dobogoꝑu delekōu, tabe dobogoꝑu fofokōu.

³⁹ O sasaj sudo ima haguama dele iligi, Yesukou susuga tobolou i. Widio bogolou iligi kou gue tobolou i,

⁴⁰ na Godiha moso igile filaba, haba ebeledo sawisie kamadianou kelege togoma mei degeleyode tobou mou ei dulo i. Name Godiha Dihi debabe, na nojusie dogou guoba, hebe fufuguomaj tou fogou migiyede tobolou i.

⁴¹ Mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kediane haguasie, Yesukou susuga tobolou yilo i.

⁴² Ege o ilo kelege kou dogou gudiyede, kenou si yojusie ta dogou guyo mei. O koume Israel o kediana hiye o, e hebe fufuguomaj tou fogou migibasi, di duguoba damaleyodele ile.

⁴³ E Godikou damaleyodema, ame Godiha Dihiyode tobou kaha degeimou, Godiha tagaibabe, e dogou gulo sagaiyode tobolou i.

⁴⁴ Kenou tefei, hiyou mojudi o bolou hebe fufuguomajkou tafalagua kediliene Yesu susuga tobolou i.

Yesu tolo i

(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

⁴⁵ Kegemou, agali duo kelege, sa olou fei hulia degemou dalali, habi 3 klok degei.

⁴⁶ Habi 3 klok sagai kege degeimou, Yesuha youtu e tae hiligedo kou gue haguasa tobou,

Eli, Eli, lema sabaktani?

Ta kaha sibigebe kou gue,

Ma Godi, ma Godi, kageimou na a tou fogou ya?

Buk Song 22:1

⁴⁷ O ilo kele tafalagua kediana ta ke dulomou, o koume Elaija haguisoluyode tobolou i.

⁴⁸ Kelegenou, die o tahafoukua ile, bi suo degei ta malamou, hebe kolo huei dou afido kokou muguomou, hebeya ta kokou tigama mala hagua hebele fogu, Yesuha nayadomou.

⁴⁹ Kenou si o ilo kelege tobou, you, di Elaijaha de haguaba dogou guba dugulo deba dalame.

⁵⁰ Kegemou, Yesu e haba hiligedo guama tolo i.

⁵¹ Kelegenou, yukuei hiyedo, Godiha mosokou duladi ke sugutou ge duoyado ke bafolou mugu. Haba gigimane hagulugi, igi hiyedo bafigisei.

⁵² Tofigiei widagai a sojuseimou, Godiha o sasaj afu tofigiei sudo kediana haguama,

⁵³ widai sa tou fogou fogou yai. Yesu ebukou kou haguama imou, dia Godiha sa Jerusalemkou fologoumou, o sasaj sudoye diame tofolou imou dugulo i.

⁵⁴ Ami o kediana hiye obou, e ami o olou feibou dia Yesu dia dalaguali, gigimabou, degegai olou fei kebou de duguomou, gue degemou, damaledo, o koume Godiha Dihiyodele i.

⁵⁵ Sasaj sudo kediane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasaj kediane Yesu seselemou, sa Galili tou fogou mou, Yesu dogou gulamou haguasiei.

⁵⁶ Sasaj tabe e hube Maria, sa Makdala sasaj. Tabe Maria ta, o Jemsbou Josephou dilie adiou. Sasaj tabe Sebediha dihi bolou kedilie duou.

*Yesu tei malā ile, ulou daimidu dogogu
(Mak 15:42-47; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)*

⁵⁷ Habido degeimōu, bibōu o ta Pailatkōu i. O keme sa Arimatea tie o. E hube Josep. Ene Yesuhā dabai degedi o dege delei.

⁵⁸ E Pailatkōu folo yodu, nā boloyodeba, a Yesu tei moloŋu? Josephā kege yodumōu, Pailathā ami o kediamokōu Yesu tei ke malāba Josepkōu nemabeedei.

⁵⁹ Kegeimōu, Josephā ile, Yesu tei malā hebele migile, yukuei fō degei bolōdo kahā tigama malā ilemōu,

⁶⁰ ulou yoŋu kōu dama fogou kodu dogogu. Dogoguomōu, igi hiyedo ta malā wofegelemā hagua, ulou dai a tefeguo fogōu i.

⁶¹ Sa Makdala sasai Mariabōu, Maria tabōu dilie widai sa ke hafei dege masele duweguei.

Ami o kedia widai ke dia deleigui

⁶² Misiholo duwodi sawisie i kahā nale kefele idi sawisie ke mei degemōu, sabiyomōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kedia Pailatkōu yamōu tobolōu i,

⁶³ hiye o, eige ogōu gadi o kahā tolo ili mei kelegebe, e kōu gue tobōu mōu du, sawisie kamadia mei degeiba, a haguama ileyodei.

⁶⁴ Kegei kahā, nā ami o kediamokōu tobōu ba, dia sawisie kamadia kege tei widai sa ke defeido dia dalaguamabeede tobōu yedele i, e dabai degedi o kedia tei ke hiyouye malāba, o sasai kediamokōu e tolomōu haguā gehe degeiyode tobolōu iye deba. Kegelige, die ogōu gai tā ebele kahā e ogōu gai tā afu ke gabaiye.

⁶⁵ Pailathā tobou, nī ile, ami o ilo kele tobōu ba ya, niōu kōu tewe sagai kegenōu widai sa ke defeido dia dalamabeede tobōu mabeede tobou.

⁶⁶ Kegemōu, hiye o kedia ya, tei widai kokōu fologamōu, widai a tefegu igi kokōu maka dogoguomōu, ami o widai ke dia dalagualene dogogulo i.

28

*Yesu e haba haguā gehe degei
(Mak 16:1-10; Luk 24:1-10; Jon 20:1-18)*

¹ Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimōu sabiyomōu, sa Makdala sasai Maria dilie, Maria ta dilie widai ke dugulamōu yai.

² Yolugi gigima hiyedo hagumōu dugu, Hiye Ohā esol o kahā hebenitōu ge migilemōu, Yesu widaikōu ile, widai a tefegu igi hiyedo ke kogolo ile figikōu dogoguomōu, e igi tage kotōu duwomōu kuhe degei.

³ E tōu be dibie hohō sā degei dugu, e yukueibe fō degei.

⁴ Widai ke dia dalagua o kedia esol o ke duguo gue degemōu, dio kolo iligi, mihikōu fiyasigemōu, tofigiei sagai degele i.

⁵ Kegemōu, esol o kahā sasai kediliemokōu tobou, nele hobōu gue degedama. A tawalibe, nelebe Yesu, hebe fufuguomai kōu ikoke degele i ke ka haguasili.

⁶ Eme kōu le dala mei, afu yoŋu kōu tobou sagai kenōu tefele gehe dege haguama i. Nele fologaba, e tilei kokōu duguma.

⁷ Kegei kaha, ni toto ya, e dabai degedi o kediāmokōu Yesube hagua gehe degemōu, sa Galilikōu ebukōu iyode tobōu ma. Diā habage ya fologaba, eme kele dalaba dugulo ileyode tobōu ma. Ma tā kenōu fei.

⁸ Kegemōu, sasai kedilie widai tōu fogōu toto yai. Dilie gue degeiye, kenōu si hohō hiyedo degele i. Dilie Yesuha dabai degedi o kediāmokōu tobōu lamōu foukua yai.

⁹ Youmōu, Yesuha ali duo kele geleguomōu, gusugu bolofejyodeimōu, dilie dulomōu ya hafei degemōu, yubu sugulo fiyasige duwoguali, e abogoŋukōu tolōu mōu, emokōu diho baga tobolōu i.

¹⁰ Yubu sugulo fiya duwoguamōu, e diliemokōu tobou, gue degedama. Nele ile, ma mogo diāmokōu sa Galilikōu nōu yamabeede tobōu ma. Diā ame kelege dugulo ile.

Ami o kediā ogōu gai tā

¹¹ Sasai kedilie aba you youmōu, ami o ilo, widai dia deleigui kediā, sa hiyekōu toto ya fologa, mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu degegoumōu dugulo i ke olōu fei susulo i.

¹² Mogōu du dalaguadi hiye o kediā tā ke dulomōu, odo odo kediā kefema doṣusuma, ami o kediāmokōu sele hiyedo nelemōu,

¹³ kōu gue tobolōu i, ni kōu gue tobōu ma, huliame, ei tiasigeimōu, e dabai degedi o kediā haguasie, die hiye o tei ke hiyouye mala yayiyode tobōu mabeede tobolōu i.

¹⁴ Gamani hiye o kaha tā ke duba, ei ebōu de doṣusubabe, nime hagi ta dugulo ile mei.

¹⁵ Ami o kediā sele ke moŋuma ya, mogōu du dalaguadi hiye o kediā tā diāmokōu tobou sagai kegenōu susulo i. Kegei kaha degemōu, gulokou tā keme Juda o kediā sa olōu fei tefele tobōu mōu hagulugi, ifine kegenōu dala.

*Yesuha e dabai o kediāmokōu dabai diā degele ke tobou
(Mak 16:14-18; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)*

¹⁶ Kegemōu, Yesuha e dabai o olōu fei 11 kege kediā sa Galilikōu ya fologa, bitou Yesuha imabeedei kokōu yai.

¹⁷ Fologa, Yesu duguomōu, yubu sugulo fiyasige duwoguali, emokōu diho baga tobolōu iye, kenōu si ilo kediage fimai sudo degele i.

¹⁸ Yesuha diāmokōu hagua hafei degemōu kōu gue tobou, Godiha amokōu hu hiyedo ke nei dala. Hebeniha bibōu, sa sibige koŋumaha bibōu olōu feibe ma hayedu dalagua.

¹⁹ Kegei kaha degemōu, ni ya, sa sa obiyei olōu fei kediame ma dabai degedi o degemabadeba hehegieiba, diā damaleyodele iba, nige diame ma Ayebōu, e Dihibōu, Duo Bolofeibōu die hu tageya ke fafeleya degema.

²⁰ Tā a nimokōu tobōu di keme nige diāmokōu ne hehegie tobōu ma, diā dulo sesemabadeba. Ni duma, ame nibōu de dalali, uwage sawisie kuhe hagua kogulo.

Ta Uwo Bolofei Makha Nalaj

Tawale Ta

O Mak e hu tabe Jon Mak. Makbe o olou fei 12 kege kedia o ta meiyee, kenou si Pitabou Polbou dogou gudi o. Makha kuguo kou na lama, Rom o kediamokou neji.

Makha yomogou nalajibe, kou gue nalaj, koume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta. Haba nalajibe, Yesu eme o Jonha fafeleya degei. Fafeleya degeimou, Tamaha e tefeledugu ke nalaj. Ta kuguo kuokou di dugulube, Yesuha Godiha huya ke dabaligehe degeimou dugulo ili. Damaledo, Yesuha e nelebe hiyedo, Godiha huya ke o sasaj kediamokou hehegiedi. Duo kasagai igisedi. Haba do o sasaj bologuomou bolodegeimou be, midihog kasagai degele idi kaha hebe kene igile mugudi. Yousie tobou dibe, ame O Kedia Dihiyodedi. E o sasaj sudo ke mamou lamou kuhe tolo i.

Kuguo Mak koumah ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-3:6

Yesuha o sasaj kediamokou be Godiha dia wolou dalale kaha ta ke tobou lamou haguei.

Ta Hiye 3:7-6:6

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si mosoma o kedia damaleyodele ili mei.

Ta Hiye 6:6-8:21

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si e dabalidegedi o kedia defei ta tawale ili mei.

Ta Hiye 8:22-10:52

Yesuha e dabalidegedi o kediamokou hehegie tobou di.

Ta Hiye 11-16

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Yesuha o sasaj kediamokou be Godiha dia wolou dalale kaha ta ke tobou lamou haguei

(Ta Hiye 1:1-3:6)

Fafeleya degedi o Jonha egei tobou

(Matyu 3:1-12; Luk 3:1-9, 15-17; Jon 1:19-28)

¹ Koume ta uwo bolofeido, Godiha Dihi Yesu Kelesuha degei kaha ta.

Ta keme kou gue yomogolou,

² o ta, habage-degele-duguo-tobou di-o Aisaiaha Godiha ta ke nalajibe, Na du. A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke.* *Malakai 3:1*

³ Haba kou gue nalaj,

Hebe mei mihinou sa kelege Hiye Oha e a milou ma doususugumabeede haguisa tobou ba dulo ile. *Aisaia 40:3*

* **1:2 1:2** Afu Godiha e Dihikou kege degeleyodema makai.

⁴ Kegemōu, o fafeleya degedi o Jon e ile, hebe mei mihinōu sa kokōu kuhe felei. Folomōu, o sasai kediamokōu egei hehegiedibe, ni fi boholōu ba fafeleya tofōu ma. Kegeibasi, Godiha midihō kasagai, ni milōu ga idi ke gebe meiyodeleyode tobou di.

⁵ E kege tobolōu tafalamōu, sa Judia o sasai bōu sa Jerusalem o sasai bōu olōu fei kedia ya fologamōu, e egei tobou mōu dulomōu, die midihō kasagai milōu ga idi ke kusigile tobolōu imamōu, e o sasai kedia to Jordankōu fafeleya degei.

⁶ Jon e yukuei kadibe, wai kamel towe dai ke fiyatiye tufoguo kadu. Nale e nadibe kabubōu, kule hueibōu denou fei nadi.

⁷ E egei kou gue tobou di, o ta ma habage haguale kaha e nelebe hiyedo, ma nele sagai mei. E hube folodo dala kaha degemōu, e hagubabe, e abogou moso kai keme a bale muloba ta tegile sagai mei.

⁸ Age nime talekōu nou fafeleya degedi, ha enou si Duo Bolofeiha neleya ke ni fafeleya degeleyode tobou di.

Jonha Yesu fafeleya degei
(Matyu 3:13-17; Luk 3:21-22)

⁹ Kelege Yesu e sa Nasaret sa Galili duo ke tou fogou ile foloumōu, eme Jonha to Jordankōu fafeleya degei.

¹⁰ Fafeleya degema, bidiletou foloumōu, hebeni a sougou mōu dugu, Duo Bolofeiha sio isusu бага emokou fulou migimōu dugu.

¹¹ Haba, hebenitou ge ta uwo ta kou gue haguisa tobou mōu du, name ma Dihi. Age name tagalido, namokou hohō hiyedo degeli.

Tamaha Yesu tefele dugu
(Matyu 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Ha kelegenou Duo Bolofeiha Yesu tobou mōu iligi, hebe mei mihinōu sa kokou felei.

¹³ Hebe mei mihinōu sa kokou deleibe, sawisiei olou fei 40 kege delei. Kelege, Tamaha Yesu e tefele duguga i. Gali kedia ebou de dalamou, esol o kediane e dogou guo delei.

Yesuha sa Galilikou ge dabai yomogou degei
(Matyu 4:12-17; Luk 4:14-15)

¹⁴ Oe Jon didio degeimōu, Yesu e ile, sa Galilikou folomōu, Godiha ta uwo bolofei ke o kediamokou tobou mōu siadi.

¹⁵ Sulugi kou gue tobou, sawisiei Godiha makamai keme ifi hafei degeli, Godiha ni wolou dalalebe. Hafei degeiba, ni fi boholou ba, ta uwo bolofei kenou damaleyodemabeede tobou di.

Yesuha o dosou dia kege haguismou, dia e sesele yai
(Matyu 4:18-22; Luk 5:1-11)

¹⁶ Yesu e ohueiyai Galili koya ke sulugi dugube, Saimonbou e mala Andrubou de dugu. O bolou dilie ohueiyai kokou neke mōu soumōu dugu. Diliebe miye mouudi o.

¹⁷ Yesuha diliemokou nele a sesele haguamabeede tobou. A nelemokou o sasai mouudi ke hehegielamou, obe miye mouudi ke sa degeiyode tobou.

18 Dilie ke dulomou, totonou neke olou fei kokou magama fogou mou, e sesele yai.

19 Kegemou, Yesuha tafei ilemou dugube, Sebediha dihi Jemsbou e mala Jonbou de dugu. Mosole tagetou duwoguali, neke doususulo imou dugu.

20 Yesuha dilie duguomou, totonou haguisa tobou mou, dilie dilie ayebou dabai o kediabou de mosole foudu duwoguamou tou fogou fogou, Yesu sesele yai.

*Yesuha duo kasagai ta igile mugu
(Luk 4:31-37)*

21 Yesubou dia ya, sa Kaperneamkou fologai. Fologamou dalali, misiholo duwodi sawisie kelege Yesuha ile, egei mosokou folomou, o sasai kediamokou egei tobou mou,

22 dia ta ke dulomou kesigile i. Yobe, e hehegilibe, Mosesha kuolou yo du o kedia hehegiendi sagai kegei mei. E tewebe esofei, hiyedo folodo.

23 Kenou si egei moso kodu o ta duwei, duo kasagaiye tou. O kaha guamou kou gue tobou,

24 sa Nasaret o Yesu, na hagua eimokou kei degelamou degeiya? Nage ei makolamou hagulu? Age name kou tewe. Name o bolodo, Godiha tobou mou hagueiyode tobou.

25 Kenou si Yesuha gofouudo dege, duo kasagai kokou be, na tada. Na o kou tou fogou fogou iyede tobou.

26 Duo kasagai kaha ta gofou ke dulomou, o ke tolou ffigima, hiligedo tobou ma tou fogou fogou i.

27 Tou fogou imou, o sasai olou fei kesigiemou, dioounou kou gue tugulo tobolou i, koume kei? O koumah ta gehe kou tobolou be, sibige hiyedo, nelebou de ta tobolou. Duo kasagai kediane e ta dulo iyode tobolou i.

28 Kege tobolou imou, Yesuha ke degei ta uwo kahage sa Galili kileya ke olou fei totonou tefei.

*Yesu e Pitaha e sasaha e adiou ke do bologuomou bolu degei
(Matyu 8:14-15; Luk 4:38-39)*

29 Yesubou dia egei moso tou fogou mou, Jemsbou Jonbou de sesele yai. Toto ya, Saimonbou Andrubou dilie mosokou fologai.

30 Fologamou, Saimonha e sasaha e adiou be suguai tilamou duguomou, Yesukou sasai koume doyode tobolou i.

31 Kege tobou mou, Yesuha ile hafei degemou, sasai kaha dobogou tolou haguagimou, suguai mei degei. Suguai ke mei degeimou, hagua, nale milou ma, o kediamokou nei.

*Yesuha do o sasai sudo bologuomou bolu degele i
(Matyu 8:16-17; Luk 4:40-41)*

32 Sawisie kaha habi, aso mumou, o kedia do o sasai olou fei mouma, Yesukou haguasiei. Duo kasagaiye tolou i o sasaine mouma haguasiei.

33 Sa ke tie o sasai olou fei haguasie, moso adi hafei dege kefegulo i.

34 Kefegulo imou, Yesuha do daga daga o sasai sudo bologuomou bolu degele i. Haba duo kasagaiye tolou i one duo kasagai igiseimou bolu degele i. Duo kasagai kedia eme kou tewe kaha degemou, e dia tadamabeedei.

*Yesuhā sa Galiliya kẹ siei
(Luk 4:42-44)*

³⁵ Gusugudo huliamekōu Yesu ẹ haguama ile, sa o mei kokōu folomōu duwoli diho baga tobou.

³⁶ Fogōu imōu, Saimonhā ẹ yogo diabōu de Yesu ka yai.

³⁷ Yolugi duguomōu, emokōu tobolōu i, o sasai kedia nā ka iliyode tobou.

³⁸ Yesuhā tobou, gebe mei, di ile, sa sa hafei dala keleya kẹ siamebeede tobou. A o sasai kedia mokōu ne egei tobōu lamōu. Yobe, ame dabai ke degelamōu hagueiyode tobou.

³⁹ E kege tobōu ma ile, sa Galiliya kẹ olōu fei siei. E die egei mosoya egei tobōu mōu sulugi, o sasai duo kasagaiye tolōu ine duo kasagai igisemōu siei.

*Yesuhā dobo doye tou o ta bologuomōu bolō degei
(Matyu 8:1-4; Luk 5:12-16)*

⁴⁰ O ta, dobo doye tou o kaha Yesukōu ile folomōu, yubu sugulo fiamōu duwoli, neledo dege kōu gue tobou, nā tagaibabe, nā a bologuoba bolō degeleyodei.

⁴¹ Yesuhā o kaha tā kẹ dulomōu, solōu do hiyedo degemōu, ẹ dobogou susuguo kuguomōu, age name bolō degele kẹ tagaliyode tobou.

⁴² Kege tobōu mōu, kelegenōu dobo doye tou o kẹ bolō degei.

⁴³ Bolō degeimōu, Yesuhā nā iyede tobou. Ilamōu degeimōu, ẹ neledo dege kōu gue tobou,

⁴⁴ a nā bologuai kẹ o takōu hobōu tobōu da. Haba nā Godihā mosokōu ile, nē tōu bolō degei kẹ mogōu du daladi o* kokōu hegiba, ege Moseshā tobou kenōu seseleba, gali* sile Godikōu nele, nā bolō degei kaha degeimōu. Kegeiba, o sasai kedia nē do mei degei kẹ tawale ileyode tobou.

⁴⁵ Kenōu si o kahage tā keme duli mei, ẹ ile o sasai kedia mokōu tobōu mōu siei. Kegemōu, Yesu ẹ o sasai dihile, sa sa hafei kele ta siale sagai mei,* ẹ ile figikōu nōu delei. Dalali dugube, sa sa o sasai kedia emokōu nōu haguasieimōu dugu.

2

Yesuhā o ta ibigidiobōu dobogouudiobōu tofigiei kẹ bologuomōu bolō degei

(Matyu 9:1-8; Luk 5:17-26)

¹ Sawisie i ilo kele mei degeimōu, Yesu ẹ bohoulōu mā ile, sa Kaperneamkōu foloumōu, o sasai kedia eme mosokōu duwoyodeimōu dulo i.

² Dulomōu, haguasieimōu, moso kokōu nōu kefeligi, moso keme fegegu. Moso duwo kokōu bōu adiyabōu olōu fei fegegu. Fegegumōu, Yesuhā o sasai kedia mokōu egei tobou.

³ Kegeimōu, o ilo kedia do o ta malā haguasiei. O keme ibigidiobōu dobogouudiobōu olōu fei tofigiei. O bolou bolou kege kedia do o kẹ malā hebele haguasiei.

* **1:44 1:44a** Mogōu du daladi o keme ('pris') Godihā moso kodu dabai degedi. Dabai degeimōu be, Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasai kedia hayedu dalamōu, yoyuge mogōu du daladi. * **1:44 1:44b** Wok Pris 14:4 * **1:45 1:45** Yobe, o sasai sudo kefegu kaha degemōu.

4 Haguasiemōu dugu, moso fegegu degeimōu, do o ke Yesukōu malā fologale sagai mei degemōu, diā moso tagetōu malā fologa, moso igiguo, do o ke botegei tagetōu tilamōu, tigikōu gogomoguema, amafei tōu fofōu guesa mulō, Yesuha tafala kele hafeido dege dogogulo i.

5 Yesuha die damaleyodei ke duguomōu, e do o kokōu kōu gue tobou, mogo dihi, age midihō kasagai nā milōu gadi ke gebe meiyodili.

6 Kenōu si Mosesha kuolōu yo du o ilo kedia moso kokōu duwoguali kōu gue fima i,

7 o koꝑumahage eme Godiha timōu ke mōu ladiyodilibe kageimōu tobōu ya? O taege midihō kasagai, obe milōu gadi keme ta gebe meiyodele sagai mei. Keme Godihanōu si degeleyode tawale i.

8 O kedia kege fima imōu, kelegenōu Yesuha die fimai ke tawalemōu yodu, ni kageimōu kege fima iya?

9 Age do o kuokōu kage tobolōu? Midihō kasagai, do o kaha milōu gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogōu ga tobōu di oyodele ili. Haba, age do o kuokōu, nā haguama, ne botegei ke malā hebele iyedilibe, nige kageimōu a ogōu ga tobolōu yode tawale iya?

10 O Kedia Dihi eme sa sibige kuokōu be hu hiyedo dala. Ege midihō kasagai obe milōu gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu e yoꝑusie kege tobou, o kedia tā e tobolōu keme sibigebōu dade tawamabadomōu . Kege tobōu mamōu, e do o kokōu kōu gue tobou,

11 a namokōu tobolōu kuhe, nā hagua, ne botegei ke malāba, ne mosokōu iyedei.

12 Kege tobōu mōu, o kaha hagua, o kedia dihile kokōu e botegei ke toto malā hebele imōu, o sasai olōu fei kedia ke dugu kesigiemōu, Godiha hu hebele foguomōu, afu ei midihō kōu guei ta duguli meiyode tobolōu i.

*Yesuha o Livai hagnosisai
(Matyu 9:9-13; Luk 5:27-32)*

13 Kegemōu, Yesu e ohueiyai Galili biyaya ke haba iligi, o sasai sudo emokōu haguasieimōu duguomōu, o kediāmokōu Godiha tā hehegiei.

14 Iligi dugube, gamani sibidi sele kefedi moso kokōu Alfiusha dihi Livai kokōu duwomōu duguomōu, nā haguaba, da imebeede tobōu mōu, e hagua Yesu sesele i.

15 Kegemōu, Yesuha ile Livaiha mosokōu folomōu, nale nalā duwomōu, ogōu ga tobōu ma gamani sibidi sele kefedi obōu, midihō kasagai milōu di obōu sudo kedia Yesubōu e dabai degedi obōu de duwoguali nale nalā i, o kegele ine sudo ebōu de suluguadi kaha degemōu .

16 Kuolōu yo dulo i o ilo kediame Farisi o. O kediage Yesu e o midihō kasagai milolōu idi obōu, gamani sibidi sele kefele idi obōu de duwoli nale noꝑmōu duguomōu, e dabai degedi o kediāmokōu kōu gue yodulo i, kageimōu e gamani sibidi sele kefele idi obōu, midihō kasagai milolōu idi obōu de duwoli nale noꝑya?

17 Yesu e tā ke dulomōu, e kōu gue tobou, o do meiyege mola mosokōu be idiyo mei. Do oyenōu si mola mosokōu yadi. A hagueibe, doꝑudo o kedianōu hagnosisalamōu hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihō kasagai milolōu idi kedia hagnosisalamōu kuhe haguei.

*Yesuhā nale kuolōu dogogudi kahā tā kē tobou
(Matyu 9:14-17; Luk 5:33-39)*

18 Sawisiei ta, Jonhā ē dabai degele idi obōu, Farisi obōu kediā nale kuolōu dogogulo i. Kuolōu dogogumōu, o ilo kelege Yesukōu ya, kōu gue yodulo i, Jonhā dabai degele idi obōu, Farisi o kediā dabai degele idi obōu kediā nale kuolōu dogogulo i. Kageimōu nē dabai degedi o kediage nale nādi kokōu kuolōu ta dogoguyo mei?

19 Yesuhā sima kōu gue tobou, o tahā sobōu hulaba, nale hiyedo kefeguoba, ē mogo diā diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolōu dogogulo sagai mei. Yobe, sobōu hulo o kēme diābōu de dala kahā degemōu.

20 Kenōu si o ilo kele die mogo malā fogōu iba kelege, nale kuhe kuolōu dogogulo ileyode tobou.

21 Kegemōu, Yesuhā haba tobou, o tae yukuei ebele dōu lai kē yukuei afukōu kokōu dogoguo gofōu diyo mei. Kege degeiba, yukuei kē bigibabe, yukuei kai gehe dogoguo gofou kēme huyafei degeiba, yukuei kōu kēme dolodo dōu laleyode tobou.

22 Tigi kolo huei gofoūdo, ebele milou kēne wai meme kolo, oe afu kōu milou kodu sōu gudiyo mei. Kege degeibabe, tigi kolo huei gofoūdo kahā wai meme kolo kē dōu lama ile. Kegeiba, tigi kolo huei gofoūdo kebōu, wai meme kolobōu olōu fei makolo hobogolōu. Tigi kolo huei gofoūdo ebele kēme wai meme kolo ebele kodunōu sōu gubasi boloyode tobou.

*Yesuhā misiholo duwodi sawisiei kelege dabai degele kuolōu dogogu kahā tā
(Matyu 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 Misiholo duwodi sawisiei ta kelege, Yesubōu diā hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kediā nale fi kē gama nalāmōu yai.

24 Farisi o kediā kē duguomōu, Yesukōu kōu gue yodulo i, nā dugu, o kediame misiholo duwodi sawisiei kahā kuolōu kēme kageimōu gobolōu iya?

25 Kegeimōu, Yesuhā die tā sima tobou, Devithā degei kahā tā kuguokōu nalai dala kēme nige husoūma tawale ili mei sa degei.* Devitbōu ē mogo diābōu kediā hagi hiyedo, nale nali mei, hegie degele i kē a nīmokōu tobōu lamōu.

26 Afudo, o Abiatarbe mogōu du daladi hiye o delei kelegebe, Devit ē Godihā falai mosokōu folomōu, ōu si Godihā dihile kokōu dogogu daladi kē nai. Ōu si kēme kuolōu, mogōu du dalaguadi o kediānōu nalā idiye, kenōu si Devit ē nolūgi, ē mogo diāmokōu ne neiyode tobou.

27 Kegemōu, Yesuhā o kediāmokōu haba tobou, misiholo duwodi sawisiei kē degeli mei kelegebe, Godihā o milou. Milōu mamōu ise, misiholo duwodi sawisiei kē makamai, o sasai di dogōu gulamōu.

28 Kegemōu, O Kediā Dihi ēme misiholo duwodi sawisiei kēne dia daladi oyode tobou.

* 2:25 2:25 1 Samuel 21:6

3

Misiholo duwodi sawisieie kelege, Yesuha o dobogoꞑu kasagai ta bologuai (Matyu 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Kegemou, Yesuha egei mosokou haba felei. Folomou dugube, o ta e dobogoꞑu tei keme duwomou dugu.

² O ilo kedia Yesuha degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu e misiholo duwodi sawisieie kelege do o keme bologuouba bolodegeibabe, o kediage e ta saleyodema fima i.

³ Kegemou, Yesuha o dobogoꞑu tei kokou, na haguaba, o dihile kuokou tafalayede tobou.

⁴ Do o kokou kege tobou mamou, o duwogua kediamokou kou gue yodu, di misiholo duwodi sawisieie kelegebe, di midihou kasagai de milolou? Ha midihou bolonou milolou? Di o de wouba tofigile? Haba o de bologuouba bolodegelenou? Mosesha kuolou taenge kage tobolou? Kenou si o kedia ta ta tobou li mei.

⁵ Yesuha o kediamokou kege tobou ma maseligi dugube, die fiibe hiligile imou duguomou, ene gofoꞑubou hagiou degemou, dobogoꞑu tei o kokou tobou, ne dobogoꞑu doususuguyedeimou, o kaha e dobogoꞑu doususugumou, kuhe bolodegei.

⁶ O ke bolodegeimou, Farisi o kedia moso ke tou fogou, mihikou muguai. Muguamou, Herotha dabai degedi o kediabou de toto kefeguomou, Yesube kage wolo domou tugulo tobolou i.

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si mosoma o kedia damaleyodele ili mei

(Ta Hiye 3:7-6:6)

O sudo ya, ohueiyai hafei dege kefegulo i (Luk 6:17-19)

⁷ Yesuha e dabai degedi o kediabou de sa ke tou fogou, ohueiyai Galilikou fogou youmou, sa Galili tie o sasai sudo e imou sesele yai.

⁸ Sa sa o sasai sudo Yesuha degedi kaha ta uwo ke dulomou, Diane dugulamou yai. Damaledo, sa Judiabou, sa Jerusalembou, sa Idumeabou, to Jordan ilobou, sa Tair hafei sabou, sa Saidon hafei tie obou olou fei Yesu dugulamou ya fologa kefegulo i.

⁹ O sasai sudo fologoumou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, o sudo kefegulugi, a talekou ka muguye, ni mosole ta mala hagua, hafei kou le dogoguma. O sasai sudo hagubabe, a mosole kokou foleyode tobou.

¹⁰ Ta kaha yobe kou gue, afu Yesuha do o sasai sudo bologuadi kaha degemou, do o sasai ilo kelene emokou haguasiei. Dia fufumou haguasie, hafei dege tafalaguali, die dobogoꞑuye e kugulamou degele i.

¹¹ Duo kasagaiye tolou i o kediane e duguomou, yubu sugulo fiamou, ta digio degema, name Godiha Dihiyode tobolou idi.

¹² Kenou si Yesuha o kediamokou nelede dege tobou, nige ame o keyode tobou dama.

Yesuha ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei 12 kege makai (Matyu 10:1-4; Luk 6:12-16)

13 Yesuha bitoukōu folomōu, ebōu de dalaguale o kedia maka degelamōu hagnosisomōu, dia emokōu haguasiei.

14 Haguasieimōu, e o olōu fei 12 kege, nime ma ta-bolofei-mala-suluguadi-oyodema maka degei, ebōu de dalaguale, egei tobolōu suluguamabadomōu.

15 O kediamokōu duo kasagai ne igisemabadomōu nele nej.

16 O olōu fei 12 kege makamaibe kuhe, o ta e hu be Saimon. Yesuha e hu gehe tibe Pita.

17 Haba tabe Sebediha dihi Jemsbōu, e mala Jonbōu de makai. E dilie hu ta tibe Boanerges. Hu kaha sibigebe dibie бага tadi o.

18 Haba Andrubōu Filipbōu Bartolomyubōu Matyubōu, Tomasbōu, Al-fusha dihi Jemsbōu, Tadiusbōu de maka degei. Haba Saimon ta, e hu tabe Selot, makai.

19 Haba tabe Judas Iskariot. O keme Yesu ho o kediamokōu sesegulo o.

Diā Yesube Belsebulbōu de dabai degediyode tobolōu i
(Matyu 12:24-32; Luk 11:14-23, 12:10)*

20 Yesu e mosokōu foloumōu, o sasai sudo haba haguasie kefegu. Kefegumōu, ebōu e dabai degedi obōu dia nale nale sagai mei.

21 Yesuha degeli ke tobolōu imōu dulomōu, e sosōu dia e dogōu gulamōu hagnosisiei. Eme fi totōu degei de fima i.

22 Kegemōu, Mosesha kuolōu yo du o ilo kedia sa Jerusalem tōu fogōu hagnosisie tobolōu i, o koume Belsebulye tou o. Duo kasagai kedia hiye oha neleyenōu o kōumaha duo kasagai igisediyode tobolōu i.

23 Kege tobolōu imōu, Yesuha o kedia hagnosisomōu, hagnosisieimōu, ta makai ta kōu gue tobou, Tamahage haba Tama yo usiebe ta igile filale sagai meiyode tobou.

24 Sa ta obiyei kedia dio usie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme bologua dalale mei.

25 O sosōu tanōu yene dio usie fileba biyoubabe, sosōu keme ta bologua dalale mei.

26 Tamaha yo usie biyoubane, e sosōu fiba, e bologua ta dalale mei, olōu fei mei degeleyode tobou.

27 Kegemōu, Yesuha haba tobou, o taha neledo o taha mosokōu foloba, bi hiyou ta molo u sagai mei. Neledo o ke tigama dogoguobasi, bimai e mosodu dalagua ke molo u.

28 Haba tobou, age nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Godihage obe midihō kasagai milōu gadi kebōu, ta kasagai tobōu di kebōu de olōu fei kōu gebe meiyodelenōu.

29 Kenōu si o taha ta Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihō keme ta gebe meiyodele meido. Ifibōu sabitabōu yo u kegenōu dalaleyode tobou.

30 O kediage Yesu eme duo kasagai dalayodei kaha degemōu kuhe kege tobou.

*Koyobe Yesuha e adiōu bōu e mala diqbōu?
(Matyu 12:46-50; Luk 8:19-21)*

* 3:19 3:20 Belsebul e hu tabe Tama.

³¹ Kegeimōu, Yesuhā ē adīōu bōu ē malā diābōu emokōu haguasiei, mihikōu tafalaguāli, o takōu tobou, Yesu tobōu ba eimokōu migiyede tobou.

³² Mosodube, o sasai sudo Yesu silemā duwoguali, emokōu tobou, ne adīōu bōu ne malā diābōu nā ka haguasiei, mihikōu tafalaguayode tobolōu i.

³³ Kegemōu ē sima tobou, koyobe mā adīōu bōu mā malā diābōu?

³⁴ O sasai yoŋu ē silemā biyei kediamokōu maselemōu tobou, duguma, o sasai koŋudiasi mā adīōu bōu, mā malābōu be kuhe.

³⁵ O sasai Godihā tagaliya ke sulugua kedianōu si mā malābōu, mā bobasibōu, mā adīōu bōu diame kehe.

4

*Tā makaibe nale hou hebe haimikōu hebesei kokōu mā tobou
(Matyu 13:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Ohueiyai kokōu ge Yesuhā o sasai kediamokōu haba hehegiei. Hehegieimōu, o sasai sudo haguasie kefegumōu, ē mosole ta tilamōu kokōu folo duwomōu, mosole aikōu huyadefei tegumōu, o sasai olōu fei tō biyakōu tefeleguei.

² Tafalaguamōu, ē kelege tā makai sudo tobōu mōu i.

Ē tabe kōu gue tobou,

³ nī duma. O tahā ē hebe haimikōu nale hou hebeselamōu i.

⁴ Nale hou hebeseibe, ilo kelebe alikōu fiyasigemōu, sio kedia haguasie moŋuma nalā i.

⁵ Nale hou ilo kelebe mihi igibōu kokōu fiyasigei. Mihi hiye mei kahā degemōu, nale hou toto kōu fua feleiye,

⁶ kenōu si aso hohogumōu, difi hiyedo degeimōu, nale hou olōu fei tofigiei, tefebōu mei kahā degemōu.

⁷ Nale ho ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nale hou foloumōu, aye ti kahane folomōu, nale hou ke gogu. Segei sibige ta malī mei.

⁸ Nale hou ilo kelebe mihi bolofei kokōu fiyasigei. Fiyasigemōu, nale hou fua folomōu, sibige hiyedo mā i. Ilo kelebe 30 kege mā i, ilo kelebe 60 kege mā i, ilo kelebe 100 kege mā iyodei.

⁹ Yesuhā haba tobou, o koyo nā, kihiyou dalababe, tā koŋu defeido du.

*Yesuhā tā makai hehegie tobōu di kahā sibige ke tobou
(Matyu 13:10-17; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Kegemōu, o sasai olōu fei ile hobogōu mōu, Yesuhā ē dabai degedi o olōu fei 12 kege kedīabōu, haba ebōu de daladi o kedīabōu de emokōu tā makai olōu fei kahā sibige ke yoduga i.

¹¹ Yesuhā o kediamokōu tobou, Godihā o sasai wolōu daladi kahā sibige keme nī tawamabadomōu yoŋu nimokōu kōu hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianōu si tā makainōu dudi, tā sibige ta dudiyo meiyode tobou.

¹² Kegemōu, afu o tahā kōu gue nalai dala, Kōu duguloye, kenōu si sibige ta dugulo ile mei. Kōu duloye, kenōu si sibige ta tawale ile mei.

Kegeligi, fī bohōlōū iba, Godihā midihō kasagāi diā milōlōū idi kē gebe meiyodeiye domōū. *Aisaia 6:9-10*

Nalē hou hebesei tā makai kahā sibige
(*Matyu 13:18-23; Luk 8:11-15*)

¹³ Kegemōū, Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōū tobou, nī tā koūmahā sibigebe tawaiyo mei kahā degemōū, tā makai ilo kele tobolōū kene nī ta tawale sagāi mei.

¹⁴ O nalē hou hebesei keme Godihā tā kē hebesei.

¹⁵ Nalē hou alikōū fīyasigei kahā sibigebe kōū gue, o sasāi ilo kele Godihā tā dumōū be, Tamahāge totodo hagua, Godihā tā die duledu segei keme igisedi.

¹⁶ Nalē hou mihī igibōū kokōū hebesei kahā sibigebe kōū gue, o sasāi ilo kelebe Godihā tā dulo, toto tawalemōū hohō degediye,

¹⁷ kenōū si o keme tefebōū mei kahā, Godihā tābe hiyefeī daladiyo mei. Godihā tā sesele ilamōū degeligi, hagi gehe gehebōū, haba oe diā makolamōū degele imōū duguomōū be, die damaleyodei keme totonōū tōū fogōū le idi.

¹⁸ Nalē hou aye ti yokōū hebesei kahā sibigebe kōū gue, o sasāi ilo kele Godihā tā kōū dulo idiye,

¹⁹ kenōū si sa sibige kahā hagi sudo kenōū fimamōū, sele hiyedo moloūū sagāibōū, bi daga daga kē moloūū sagāi fimāi kahāge Godihā tā kē akogomōū be, sibige ta mādiyo mei.

²⁰ Kenōū si nalē hou mihī bolofei kokōū hebesei kahā sibigebe kōū gue, o sasāi kedīā Godihā tā dulo, damaleyodele i. O sasāi kedīame segei folo sibige hiyedo mādi kē sā degei. Ilo kele 30 kege mādi, ilo kelebe 60 kege mādi, ilo kelebe 100 kege mādiyode tobou.

Obe kamāi dou migiemōū be, bilika hayedu dogogudiyo mei
(*Luk 8:16-18*)

²¹ Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōū tobou, obe kamāi migie malā haguamōū be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, mosō tamā kele dogogudi.

²² Bi olōū feī mogogou dala keme habage tamā degele. Bi olōū feī oe gogogu dala kene habage kōū tamā degele dala.

²³ O koyohā kihiyōū dalababe, tā koūū duyede tobou.

²⁴ Tā nī dulo koūūme defeīdo fimāma. Nī o takōū nēdi keme, Godihāne kenōū tefele nīmokōū nele. Haba dogōū guoba, hiyedo dege neleyode tobou.

²⁵ O tahā bi ilo kele dalababe, Godihāge tage dogōū guba, bi sudo degele. O tahā ta ē bi hiyefeī mei debabe, ē bi huyadefei dala keme Godihā moloūūyode tobou.

Segei hou fua felei tā makai

²⁶ Yesuhā haba tobou, Godihā o sasāi wolōū daladi midihō keme kōū guei, o tahā mihīkōū segei hou sogoma fogōū i sagāi kenōū tefei.

²⁷ O kahā hulīame tiadi, agali siadi kelege, segei hou kahā kage folo hiye degelibe, ēge ta tewe mei.

²⁸ Mihiyenōu degeiye, segei kuhe folodi. Bege bukōu foulugi, ise sōu degema kuhe maḍi.

²⁹ Nale sibige moḡmōu be, o kaha ile diafigidi. Yobe, segei keme ise suwi degei degemōu moḡudiyode tobou.

Ta makaibe nale mastet ho kokōu maḡ tobou
(Matyu 13:31-32; Luk 13:18-19)*

³⁰ Yesuhaḡ haba tobou, Godihaḡ o sasai wolōu daladi midihōbe kagei? Ta makaibe di kagei kokōu tobolōu?

³¹ Godihaḡ o sasai wolōu daladi midihō keme nale mastet ho sagai kegei. Mastet ho keme nale ilo kediaḡ ho sagai kegei mei. Huyadefeido ke mihikōu sogolo idi.

³² Sogoma fogōu mōu, nale mastet hou kaha folomōu hiye degedi, segei ilo kelebe e hiye degedi sagai kege degediyo mei. Eme hebe saḡ degei, go hiyedo degeimōu, sio kediaḡ haguasie, e guo hayedu bi togolo idiyode tobou.

*Yesuhaḡ egeibe ta makaiyanōu tobōu di
(Matyu 13:34-35)*

³³ Yesu e Godihaḡ ta ke o sasai kediamokōu tobōu dibe, e ta makai kōu tobōu di sagai kenōu haba tobōu di. O sasai kediaḡ tawale i ho fogōu mōu be, e mōu hiyafogōu di.

³⁴ O sasai kediamokōu be e ta sibigeḡbōu de ta tobōu diyo mei. Ta makainōu tobōu di. E dabai degedi o kediaḡbōu denōu dalalisi, ta sibige olōu fei ke tobōu di.

*Yesuhaḡ tobōu mōu, wi hiyedo mei degei
(Matyu 8:23-27; Luk 8:22-25)*

³⁵ Sawisieḡ kelege, habido degeimōu, Yesuhaḡ e dabai degedi o kediamokōu di ohueiyai ilobōu imebeede tobou.

³⁶ Imebeedemamōu, diaḡ o sasai kefei ke tōu fogōu mōu, mosole Yesuhaḡ duwo ke sama yai. Mosole ilo kelene sesele yai.

³⁷ Yolugi, wi hiyedo hagua, tō bobouye mosole foudu gobōu gi sama, huei amalamōu degei.

³⁸ Eme mosole siowoḡukōu woma dogoguo tieḡ tilamōu tile haguagie tobou, Tisa, naḡe dibe hueiye woladi ke tawaiyo meiyode tobolōu i.

³⁹ Kege tobōu mōu, Yesuhaḡ haguaḡ, wi hiye ke akoguo, tō bobou kokōu tobou, uwo degeli ke fogōu yedeimōu, wi hiye keḡbōu tō bobou keḡbōu olōu fei mei degei.

⁴⁰ Mei degeimōu, e diamokōu kōu gue yodu, ni kageimōu guḡ degele iya? Ni amokōu be damaleyodeiyo mei?

⁴¹ Diaḡ guḡ hiyedo degemōu, dioḡunōu tugulo tobolōu i, o koḡume koyodo? Wibōu tō boboubōu kahaḡe e ta dulomōu, mei degeliyode tobolōu i.

5

*Yesuhaḡ duo kasagai, fi totōu degei o takōu dala ke igile mugu
(Matyu 8:28-34; Luk 8:26-39)*

* **4:29 4:30** Obe nale nalāmōu, nale mastet mugu sebe sagai kegei.

1 Yesuhā ẹ dabai degedi obōu de mosole sama, ohueiyai Galili dama, ilobōu sa Gerasakōu ile fologai.

2 Yesuhā mosole dogoguo fogōu imōu, duo kasagaiye tou o ta ẹ tofigiei widagai saya ke sia dema hagumōu gelegu.

3 Ẹme tei widagai sakōu tiadi o. O tae tigale sagai mei. Tigi neledoyene tigale sagai mei.

4 Oe ẹme dobogoṽubōu abogoṽubōu tigi neledoye tigi idiye, kenōu si ẹ tigi ke kagile filā kama fodi. Ẹme nele hiyedo, oe ẹ tolōu sagai mei.

5 Sawisiei olōu fei, agalibōu huliabōu debe ẹme tei widagaiyabōu bitoyabōu denōu siadi. Ẹ gōu guama sulugi, yoṽusie ẹ kolo igiye kagisedi.

6 O kahage Yesu ahudo tafalamōu duguomōu, ẹ foukua hagua, Yesuhā tafala hafei dege yubu sugulo fiyamōu duwoli,

7 ẹ ta nelebōu do tobou, Yesu, name damaledo Godihā Dihi. Na amokōu kei degelamōu? A namokōu Godihā huya ke ame makodayede tobou.

8 Yobe, Yesuhā kōu tobou, duo kasagai, na o koṽu tōu fogōu fogōu iyede tobou kaha degemōu.

9 Kegemōu, Yesuhā emokōu ne hube koyo? de yodu. Ma hube Ami, eibe sudo dalaguayode tobou.

10 Kege tobōu ma haba tobōu mōu iligi, na duo kasagai sudo ma duledu dala keme sa ahudo sa kokōu hobōu igisedayede tobou.

11 Sa kelegebe, bitoy huyadefei ta hafei kokōu be, wai sudo biye nala deleguei.

12 Duo kasagai kedia Yesukōu neledo dege kōu gue tobolōu i, na ei tobōu ba ya, wai duledu fologalebe de bolō?

13 Yesuhā ni imabeedeimōu, duo kasagai kedia o ke tōu fogōu ya, wai kedia duledu fologai. Fologoumōu, wai kedia foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokōu fogu fiyasigemōu, hueiye olōu fei woumōu tofigile hobogou. Wai olōu feibe 2,000 kege sa degei.

14 Wai sudo ke dia dalaguadi o kedia ke duguomōu, kama fosige ya, sa hiye kileyabōu, sa sa hafeiya kebōu olōu fei ta ke susulo tobōu mōu suluguei. O sasai kedia ta uwo ke dulomōu, kage degeiye degei domōu dugulamōu haguasiei.

15 Yesukōu haguasiemōu dugube, duo kasagaiye kōu tou o keme duwomōu dugulo i. Fi totōu degei keme mei degeimōu, fimai bolofejido degeimōu, yukuei kama duwei. Dia ke duguomōu, gue degele i.

16 Yesuhā degeimōu dugulo i o kediage diamokōu ke susulo tobolōu i. O duo kasagaiye tou ke igile mugu kebōu, haba wai tofigiei kebōu de susulo tobolōu i.

17 Dia ke tobolōu imōu dulomōu, Yesukōu ta neledo dege, na ei sa koṽu tōu fogōu ba, sa ta fogōu iyede tobolōu i.

18 Kegemōu, Yesuhā mosole foudu fala degeimōu, duo kasagaiye kōu tou o kaha emokōu neledo dege yodu, na boloyodeiba, a nabōu de ile?

19 Kenōu si Yesuhā dafamōu akoguo tobou, name mosokōu ile, Hiye Ohā namokōu solōu do degemōu degegai ke ne sosōu diamokōu tobōu yedei.

²⁰ Kegemōu, o kahage fogōu ile, sa Dekapolisya ke sulugi, Yesuha emokōu degegai kaha ta ke tobou mou siei. Sa ke tie o sasai kedia ta ke dulomou be, fi hiyedo ma i.

Yesuha sasai dihi tei ta haguagi, haba sasai taha e yukueikou kugumou bolō degei

(Matyu 9:18-26; Luk 8:40-56)

²¹ Kegemōu, Yesu e bohōu ma ile, ohueiyai Galili mosoleye dama, ilobou folomou dugube, o sasai sudo hagua kefegulo imou dugu. Kefeguo dalaguamou, e ohueiyai biyakou tefelei.

²² Tafalamou, egei moso dia daladi o ta haguei. E hupe Jairus. Hagua, Yesuha tafala kokou hafei dege yubu sugulo fiyamou duwoli,

²³ nelede dege kou gue tobou, ma sasai dihibe tolo iladi. Kenou si na ile, ne dobogo u dogoguo bolō degededeiba, e hagua gehe degeleyode tobou.

²⁴ Kege tobou mou, Yesu e o Jairusbou de i.

O sasai sudo dilie sesele yolugi, dilie tou golou ma i.

²⁵ Ali duo kokou be, sasai tane tefelei. Sasai keme sadebe olou feido 12 kegebe tiaibou nou delei.

²⁶ Eme dokta sudo kou dugumou iye, kenou si donou nele idi. E sele sudo sibidiye, kenou si e do huyadefei ta bolō degeli mei. Do kaha dolo hiyenou degei.

²⁷ Sasai kahage Yesuha degedi ta uwo ke dulomou hagua, o sasai sudo tafalaguamou, ene kele tefelei. Yesu e tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kokou kugu.

²⁸ Yobe, e Yesuha yukueinou fei kugubabe, e bolō degedede tawalemou.

²⁹ E Yesuha yukuei kokou kugumou, kelegenou e tiai ke totodo mei degei. E tou hemele fiyoumou duguomou, e dobe mei degelidade tawai.

³⁰ Do mei degeimou, kelegenou Yesuha yo u e nele ilo ke mei degeimou tawalemou bohōu mou, ma yukueikou koyoha kugulou? de yodu.

³¹ Yesuha e dabai degedi o kedia emokou tobou, na dugu, o sasai sudo na tou golou ma dalayode tobolou i. Na kageimou koyoha ma yukueikou kugulou de yoduya?

³² Kenou si Yesuhage koyoha e kugu domou haba o sasai kediamokou defeido masei.

³³ Sasai kahage emokou ke tama degeli ke tawalemou, gue degemou dio keibou haguamou, Yesu hafei dege yubu sugulo fiyamou duwoli, yomoumakou degei sagai ke olou feido Yesukou tobou.

³⁴ Yesuha sasai kokou tobou, mogo dihi, na amokou damaleyodei kaha bolō degei dala kuhe. Ne do mei degei. Na ile, bologuado dalayede tobou.

³⁵ Yesube ta tobolou tafalamou, egei moso dia daladi o Jairusha e dabai degedi o kedia haguasiemou, Jairuskou tobou, ne dihibe tolo iyodei. Na Tisakou hagi degedayede tobou.

³⁶ Kenou si Yesuha ta ke tobolou ili dulobe tagali mei, e Jairuskou tobou, na hobou gue degeda. Na mou damaleyodeyede tobou.

³⁷ E o sasai kedia akoguo, ni abou idamabeedemamou be, Pitabou, Jemsbou, Jemsha e mala Jonbou kediamokou nou di imebeede tobou.

³⁸ Yolugi, egei moso dia daladi o kaha moso hafei degemou dube, mosokou be, dihi kaha sihou gosolo ile uwo hiyedo degele imou dulo i.

³⁹ Fologamou, Yesuha ile folo, o sasai kediamokou tobou, ni kageimou gosolo uwo hiye kou degeiya? Dihi koume teli mei, eme tiei tilayode tobou.

⁴⁰ Kenou si o kedia emokou yilo i. Yilo imou, e dia mihikou muguam-abeedemamou, dihi e ayebou e adiou bou, you e dabai degedi o kamadia kediabou denou wou ma, dihi tei tila moso kodu fologai.

⁴¹ Sasai dihi tei ke dobogou tolou mou tobou, talita kum. Ta kaha sibigebe kou gue, sasai dihi, a namokou haguayede tobolou.

⁴² Kege tobou mou, kelegenou sasai dihi kaha haguama siei. Haguama sumou, o mosodu tafalagua kedia duguomou, hiyedo kesigile i. Sasai dihi kaha e sadebe olou feibe 12 kege.

⁴³ Yesuha ta neledo dege tobou, kou degeli koume ni omokou tobou damabeedei. E kege tobou ma, sasai dihi keme nale ta nemabeede tobou.

6

*Sa Nasaret o sasai kedia Yesuha ta dulo ili mei
(Matyu 13:53-58; Luk 4:16-30)*

¹ Yesuha sa ke tou fogou, you e sabekou i. E dabai degedi o kediane ebou de fogou yai.

² Fologamou, misiholo duwodi sawisie kelege, e egei mosodu folomou, Godiha ta hehegiei. Hehegieimou, o sasai sudo dulo kesigiemou tobolou i, o koume ta keme koyoha tobou mou e dulomou kuhe tobou ya? Tewe e dalabe, tewe keme kagei? Midihog bologehenge kou degelibe, e kage degeiya?

³ O koume moso togodi oyode tobolou i. Eme Mariaha dihi, Jembou Josephou Judasbou Saimonbou kedia die eye. E bobasi Diane dibou de kou le dalagua. Mosoma o sasai kedia kege tobolou mou Yesu dafa i.

⁴ Kege tobolou imou, Yesuha kou gue tobou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia hune sa sa olou fei o sasaye hebele fogulo idi, ha kenou si mosoma o sasibou, diou die sosou bou kediage die ta ta dulo idiyo mei. Diou die mosodo kokou be die hube meidoyode tobou.

⁵ Sa kilebe e midihogehenge ta degeli mei. Do o tanou tanou diamokou nou e dobogou dogoguo bologuomou bologehenge i.

⁶ E e mosoma o sasai kedia damaleyodele ili mei kokou fi hiyedo mai.

Yesuha e nele ke kou hehegieiye, kenou si e dabai degedi o kedia defei ta tawale ili mei

(Ta Hiye 6:6-8:21)

*Yesuha o olou fei 12 kege kediamokou dabai nei
(Matyu 10:5-15; Luk 9:1-6)*

Kegemou, Yesuha ilemou, sa kaha duo kileya sa sa huyadele ifeiya ke hehegiemou siei.

⁷ Sulugi, o olou fei 12 kege kedia haguismou, dia haguasieimou tobou, ni o bolou sa ta iba, o bolou sa ta iba demabeedemamou, e yofu e huya ke dia duo kasagai igisemabdomou nele nemou i.

⁸ E diamokou kou gue tobou, ni ilababe, nale sadama, ye kofudama, sele sadama, bulukainou tou ma ima.

⁹ Abogofu moso ke kamababe, yukuei tou mugu bolou kadama.

¹⁰ Ni sa ta ile, moso ta foloubabe, moso kokou nou dalali, sa ke kuhe tou fogou ya degama.

¹¹ Ni sa ta folouba, sa ke tie o kedia ni die mosokou wolou folo ho fogou, haba ni tobolou kene ta du ho fogou babe, sa ke tou fogou fogou ima. Ni ilababe, abogoukou duotele dala ke igile filaba kuhe fogou ima. O kediage ni kege degeli ke duguobabe, die midihou kasagai kaha hebebe moloou daladade tawale ileyode tobou.

¹² Yesuha e dabai degedi o kediakokou ta ke tobou mou, dia ya, o sasai kediakokou be, ni fi bohou mabeede tobou mou suluguei.

¹³ Suluguali, duo kasagai sudo igisemou, haba do o sudone gusege huei humou, bolou degele i.

*O Herotha Yesube fafeleya degedi o Jonyadei
(Matyu 14:1-12; Luk 3:19-20, 9:7-9)*

¹⁴ Yesuha e hu sa sa olou fei tefeimou, hiye o Herotha o sasaiye tobolou imou du. O ilo kelege Yesu eme fafeleya degedi o Jon kou tolo i kaha haba hagua gehe degeiyode tobolou i. Kegei kahanou e midihou gehe gehe ke kuhe milou gadiyade tawale i.

¹⁵ Haba ilo kelegebe Yesu eme Elaijayode tobolou i. Haba ilo kelegebe eme habage-degele-duguo-tobou di-o, afu tofolou i ke sa degeiyode tobolou i.

¹⁶ Herothage ta ke dulomou tobou, o Jonbe a gabagi kou kaiye, haba gehe dege haguai kuhe dei de tobou.

¹⁷⁻¹⁸ Herotha ta ke tobou kaha yobe kou gue, Jon eme teli mei kelege, Herotha e eye Filipha sobou Herodias figoumou, Jonha na ne eyeha sobou ke figa hube doudo meiyode tobou. Kegei kaha, Herotha o ta tobou mou, Jon tolou ma, didihou mosokou tigi nele do kaha tigama dogogu.

¹⁹ Jonha ta ke tobou kaha dowoye, sasai Herodiasha Jonbe dafamou walamou fimai. Kenou si wolo sagai mei.

²⁰ Yobe, Herotha Jonbe defeido dia delei kaha. Herot e Jonkou gue degemou, Jonbe Godiha dihle kokou be doudo odade tawai. Kegei kaha degemou, Jonha egei tobolou ke dulo fimamamou kou hagi degeiye, kenou si Jonha haba tobou ba dulo sagai degei.

²¹ Ise sawisie ta, sasai Herodiasha Jon wolo a dugu. Kelegebe, Herotha adiou ha e mala felei sawisie ke hohobolou nale hiyedo kefemamou, gamani obou, ami hiye obou, sa Galili hiye obou kedia digumou, haguasie kefeguomou, nale ke nala duweguei.

²² Nale nala duwoguamou, Herodiasha sasai dihi mabigi kaha fele siou gou mou, Herotbou o olou fei kedia tagale i. Tagale imou, hiye o Herothage sasai dihi kokou kou gue yodu, age namokou be kei nele? Bi na tagali ke amokou tobou ba, a namokou neleyode tobou.

²³ E damaledo maka dege kou gue tobou, na bi kagei ta amokou yodulu keme a doudo namokou neleyodema makai. Ma sa kene na molo^u sagai degeibabe, a ta diafolou, namokou neleyode tobou.

²⁴ Kegemou, sasai mabigi kaha mulomou, e adiou kou yodu, a kei bi neyede tobolou? de yodu. E adiou ha kou gue tobou, Jon fafeleya degedi o kaha widio ka neyede tobou yedei.

²⁵ E adiou ha ke tobou mou, sasai mabigi kaha totodo boholou ma folomou, hiye o kokou tobou, na kou bou genou Jon fafeleya degedi o kaha widio ka, melekikou sagie amokou neyede tobou.

²⁶ Hiye o Herot e ta ke dulomou, hagi hiyedo degeiye, kenou si o nale nala duwogua kedia dihile kokou e damaledo kou degeleyode tobou kaha sidifi degele sagai degeimou, ta e sasai gisiai kokou kou tobou keme ta fogolou sagai mei.

²⁷ Kelegenou, totodo hagua, e ami o ta tobou mou, didio mosokou ile, Jonha widio diafou.

²⁸ Diafolou mou, melekikou sagemou, mala hagua, sasai mabigi kokou neimou, sasai kaha mala ile, e adiou kou nei.

²⁹ Kegemou, Jonha e dabai degedi o kedia hiye o Herotha degei kaha ta uwo ke dulomou haguasie, Jon tei mala ile widai.

*Yesuha o 5,000 kege kediakokou nale nei
(Matyu 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-13)*

³⁰ Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia boholou ma haguasie, Yesuha dalakou kefeguomou, dabai dia kou degele i kebou, Godiha ta dia kou hehegie tobolou i kebou de susulo tobolou i.

³¹ Kenou si o sasai sudo ima haguama dele ili kaha, nalebe nale sagai mei. Yesuha diakokou tobou, dinou ime. O mei sa kokou ile, ni huyadefei misihomabeede tobou.

³² Kege tobou mamou, dio^uunou mosole sama, ohueiyai ilobou, o mei sa kokou yai.

³³ Kenou si o sasai sudo kediage diame youmou, die midihou kou duguo tawale hobogou, ta uwo ke sa sa olou fei tefeimou, o sasai sudo ohueiyai koya ke abogo^uuya foukua yolugi, Yesuha ili sa kokou diakokou fologai.

³⁴ Yesuha ohueiyai ilobou folomou dugube, o sasai sudo kefema dalamou duguomou, solou do hiyedo degei. Yobe, diame wai sipsip, wolou daladi obou mei sagai kegei. Dalaguamou duguomou, e ta yomogou hehegie tobou mou i.

³⁵ Hehegie tobou mou ibe demou, habi degeimou, e dabai degedi o kedia haguasiemou tobou, kou lebe moso mei, haba huliane degeli kaha degemou,

³⁶ na o sasai kefegu ke tobou ba ya, sa sa hafei kokou ya ke dio^u seleye nale mo^uuma nala ile.

³⁷ Kenou si e diakokou sima tobou, nalebe ni diakokou nema. Dia yodu, na ei sele 200 kege* mala ya, ou si mo^uuma hagua, o sasai kediakokou neyedema tobolou? de yodulo i.

* **6:37 6:37** Die tae sele hube 'denarius'. Sawisie tanou kaha dabai degei kaha hebe keme sele 'denarius' tanou fei.

³⁸ Kenōu si e kou gue yodu, ou si olou fei kage dala? Ni ya, yodugamabeedei. Dia ya yodugama haguasiemou, ou si olou fei houyosi kegebou, haba miye bolou kegenou fei dalayode tobolou i.

³⁹ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, nige o sasai olou fei diu su kele kefeguo duwomabeedema.

⁴⁰ Kege tobou mou, bilo ibe, ilo kele 100 kege kefeguo bilo i, ilo kelebe 50 kege kefeguo bilo i.

⁴¹ Duwoguamou, Yesuha ou si houyosi kege kebou, miye bolou kebou de mala tolou, hebenitou daladuguomou, Godikou bolofeyode tobou. Tobou mamou, ou si ke bafigima, e dabai degedi o kediamokou neimou, dia mo umamou, o sasai kediamokou fimou i. Haba miye bolou kene bafigima, o sasai kediamokou fimou i.

⁴² Fimou, o sasai olou fei kedia nale nala iligi guokou degele i.

⁴³ Oubou miyebou ke nala iligi, olou fei mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olou fei 12 kege kodu saga i.

⁴⁴ O nale nala i olou fei kediame 5,000 kege.*

*Yesuha ohueiyai tageya tofou tofou i
(Matyu 14:22-33; Jon 6:16-21)*

⁴⁵ Kelegenou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, ni totodo mosole foudu fologaba, nibukou ohueiyai ilobou sa Betsaidakou ima. Ame o sasai kediamokou imabeedeiba dia youba, hobou a ni habage kuhe ile.

⁴⁶ E yawo de tobou ma fogou, diho baga tobou lamou bitoukou felei.

⁴⁷ Habido, mosole ohueiyai dulekou tilamou, Yesu eme esofei ohueiyai biyakou tefelei.

⁴⁸ Ohueiyai biyakou tafalali dugube, wi hiyedo hagumou, e dabai degedi o kediame mosole mala ili kaha hagi hiyedo degele imou dugu. Kenou si mosolebe ile sagai mei. Sabiyale hafei degeimou, e ohueiyai tageya ke tofou tofou diamokou i, mosole dohou gou fogou ilamou degei.

⁴⁹ Kenou si Yesuha dabai degedi o kedia e ohueiyai tageya ke tofou tofou hagumou duguomou be, duo kasagaiye haguluyade tawalemou, gou gua i.

⁵⁰ Yobe, dia olou fei e hagumou duguomou, gue hiyedo degele i. Gue degele imou duguomou, e kelegenou totodo tobou, ni hobou gue degedama. Koume anou. Ni fi neledo dege dalama.

⁵¹ Mosole foudu folo, diabou de dalamou, wi ke mei degei. Mei degeimou, dia kesigiemou, fi fofou gule i.

⁵² Yobe, ou si, Yesuha o sasai sudo kediamokou kou fi kaha sibigebe, dia ta tawale ili mei kaha degeimou. Die fi be hiligido dalagua.

*Yesuha sa Genesaretkou do o sasai sudo bologuomou bolu degele i
(Matyu 14:34-36)*

⁵³ Yesubou dia ohueiyai dama sa Genesaretkou fologamou, mosole gomogu.

⁵⁴ Mosole dogogumou, sa ke tie o sasai kedia Yesuha midihou duguo tawale hobogou.

* **6:44 6:44** Keme o kedianou. Haba sasai bou sisigobou olou fei kage nala i keme di ta tewe mei.

⁵⁵ Tawale hobogōu mōu, sa kiliya ke olōu fei ta ke tobōu mōu suluguamōu, sa ke tie o kedia do o sasai botogogai tagetōu dogoguema hebema, Yesube kele dalayodeimōu dulomōu, kele hebema yai.

⁵⁶ Sa sa kiliya olōu fei Yesu e sumōu be, oe do o moŋuma haguasiemōu, kefegudi sa kokōu dogoguedi. Dogoguemamōu be, Yesu baha duwoguali, hagumōu, ta neledo dege kōu gue tobolōu i, na ne yukuei ke seseguba, do o kedia ne yukuei fe kokōu nōu kugugueiba, bolō degele ileyodele i. Kegeimōu, dia Yesuha yukuei fe kokōu nōu kugugueimōu, olōu fei bolō degele i.

7

Godiha ta kahage di kōu guai egei keme gabama feleido dala (Matyu 15:1-9)

¹ Mosesha kuolōu yo du o ilo kedia sa Jerusalem tōu fogōu ya, Farisi o kedia geleguomōu, Yesubōu de kefegulo i.

² Kefeguomōu dugube, Yesu e dabai degedi o ilo kelebe dobogoŋu bigili mei nale nala imōu dugulo i.

³ Farisi obōu Juda obōu olōu fei kedia die kōu guai egeinōu sesedi. Die dobogoŋu defeido bigili meibe, nale nala idiyo mei.

⁴ O kedia makisikōu yamōu, bohōu ma haguasiemōu be, to teli meibe, nale nala idiyo mei. Midiho sudone, die kōu guaiye afu degedi keme diane sesedi, kopebōu bilikabōu melekibōu de defeido bigile idi ke sagai.

⁵ Kegemōu, Farisi obōu Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kedia Yesukōu haguasiei, kageimōu ne dabai degedi o kedia di kōu guai egei ke sesele iyo mei? Die dobogoŋube sibigibōu kege nale nala ili.

⁶ Yesuha sima tobou, nime taenōu tobolōu idi o. Aisaiaha habage tama degele ke toboube, e nimokōu nōu kōu gue tobolōu mōu nala, O sasai koŋudiage ma hube taenōu hebele fogulo idi, kenōu si die fi be ahudo dalagua. Amokōu ta dala mei.

⁷ Dia hehegiedibe, oe kuolōu maj kenōu hehegile idi. Kuolōu ta koŋume Godiha tayodema, amokōu mōu yoŋuwa kege kōu mōu hohobolōu idi. *Aisaia 29:13*

⁸ Nime Godiha ta ni dumabeedei ke tobekōu muguomōu, oe hehegiedi midiho kenōu sesega iliyode tobou.

⁹ Kegemōu, Yesuha diamokōu haba tobou, nige Godiha egei ke tobekōu mugulo hobogou, niōu hehegiedi midiho kenōu sesega ili kaha degemōu. Ke degelibe bolō sagai, ha bolō mei sagai?

¹⁰ Mosesha kōu tobou, Aye adiōu diliemokōu be midiho bolofei kenōu hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12*

Haba kōu guene tobou, O koyoha e aye adiōu diliemokōu ta kasagai dege tobōu babe, o keme wouba tolo ileyodei. *Kisim Bek 21:17*

¹¹ Kenōu si nige kōu gue tobōu di, o koyoha bi ta e aye adiōu diliemokōu nele sagai ke haba Godikōu neleyodema makoubabe,

¹² nige bi keme e aye adiōu diliemokōu be hobōu nedayede tobolōu idi.

13 Kegei kaha nime Godiha ta huyafei degele idi. Ni kou guai o kedia hehegiemou hagumou nine dulo i kenou tobolou idi. Haba, nime kou guai egei sudo kegele i ke sesele ili.

*Yesuha o duo sibigi degedi kaha ta ke tobou
(Matyu 15:10-20)*

14 Kegemou, Yesuha haba o sasai haguismou, haguasie kefegumou tobou, ni olou fei ma ta kou duloba tawamabeedei.

15-16 Nale di nala idi kahage di duobe ta sibigi degediyo mei. Ha di fimama tamakou degedi kahanou si o di duo sibigi degedi.

17 Kegemou, Yesuha o sasai kedia tou fogou mou, mosokou fogou ile foloumou, e dabai degedi o kedia emokou tobou, ta makai, na tobou kaha sibigebe tobou yede tobolou i.

18 E sima tobou, nime kageimou fi totou degele iya? Nale olou fei di nala idi kahage di duo ta sibigi degediyo mei ke tawama.

19 Yobe, nale olou fei di nala idi keme guamedunou mudi. Habage tamakou feledi. Nalebe di fi du mudiyo mei. Yesuha ke tobou kaha sibigebe nale olou feibe nalenou yede tobou. Kuolou ta dala mei.

20 Yesuha haba tobou, obe fimama tamakou degedi kahanou you e duo sibigi degedi.

21 A tobolou be, midihou kasagai milou gadi olou fei o fimai tama degedi kou guei ke tobolou, fi kasagai madi midihou, sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihou, bi hiyou mojudi midihou, o wodi midihou,

22 sasai hiyoubou, o hiyoubou mojudi midihou, bimai duguo tagadi midihou, midihou kasagai omokou milou gadi midihou, ogou ga tobou di midihou, tou e tagadi midihou gehe gehe, kona degedi midihou, yogo susuga tobou di midihou, du ho fogou di midihou, totou dege milou di midihou.

23 Kege degegadi midihou kasagai olou feibe o duledu dalaguali, tama dege milou goumou be, o duo kuhe sibigi degediyode tobou.

*Sa Fonisia sasai taha Yesukou damaleyodei
(Matyu 15:21-28)*

24 Yesu e sa ke tou fogou mou sa Tairkou fogou ile felei. Folomou, moso ta folo duwei. E o tae e kile duwo ke tawalebe dafaiye, kenou si ta mogogolou sagai mei.

25 Kegeimou, sasai ta, e dihi sasai dihibe duo kasagaiye tou. Sasai kaha Yesube moso kodu dalayodele imou dulomou, toto hagua, Yesuha abogou hafei dege yubu sugulo fiamou duwei.

26 Sasai keme huti ta sasai, sa Fonisia sasai, e sadobe Siria. Sasai kaha Yesukou nelede dege kou gue tobou, na duo kasagai, ma dihi tou dala ke igile muguyede tobou.

27 Yesuha sima tobou, di sisigo kediabukou nale neme. Di sisigo nale ke mojuma, so kediamakou hebeseiye.

28 Sasai kaha tobou, Hiye O, na damaledo tobouye, kenou si nale nala imou be, so kedia fafai hayedu tilaguali, sisigo kedia nale fi fiyasigili ke mojuma nala idiyode tobou.

29 Kegemou, Yesuha sasai kokou tobou, na kege tobolou degeimou na bohoulou ma i. Ne dihibe duo kasagaiye tou fogou fogou iyode tobou.

³⁰ Kege tobōu mōu, sasai kaha ile, mosokōu folo dugube, dihi keme e tiadi kotōu tilamōu dugu. Duo kasagaiye e tōu fogōu mōu, bolō degei dugu.

Yesuha o ta kihiyōu tefegai, tā mei ke bologuomōu bolō degei

³¹ Kegemōu, Yesu e sa Tair tōu fogōu mōu, sa Saidon duoya ke iligi tōu fogōu mōu, haba sa Dekapolisya ke iligi, ohueiyai Galilikōu mu.

³² Mūmōu, sa ke tie o kedia o ta emokōu wolōu haguasiei. O keme kihiyōu tefegai. Tane bologua tobōu diyo mei. O kedia Yesukōu, na ne dobogoū dogoguba, o koūme bolō degeleyode tobolōu i.

³³ Yesuha o ke wolōu ilemōu, o sasai tōu fogōu, tafei ile, diliesofei dalali, e dobogoū bolōye o kaha kihiyōudu muguomōu, haba e dobogoūukōu koso helemamōu, o kaha ikōu kugu.

³⁴ Hebenitōu daladuguo, molō hiyedo holo filamōu, tā mei o kokōu efatayode tobou. Tā kaha sibigebe kōu gue, soūseyede tobou.

³⁵ Kege tobōu mōu, o kaha kihiyōu soūsei. Tā mei degei kene bolō degeimōu, bologuado tai.

³⁶ Bolō degeimōu, Yesuha e degeli ke tobōu damabadomōu kuolōu dogogu. Kuolōu kōu dogoguye, kenōu si o sasai kedia e degei ke hiyedo tobolōu suluguei.

³⁷ O sasai tā ke dulo kesigiemōu tobolōu i, e degegolū olōu feibe bolonōu. E degeiyege, kihiyōu tefeiye tā dulo ili. Tā meiyene tā iliyode tobolōu i.

8

*Yesuha o 4,000 kege kedia mokōu nale nei
(Matyu 15:32-39)*

¹ Kelegebe, o sasai sudo haba haguasie, Yesukōu kefegulo i. Dalaguali, nale mei degeimōu dugumōu, Yesuha e dabai degedi o kedia haguismōu haguasieimōu kōu gue tobou,

² a o sasai kedia mokōu solōu do degeli. Abōu de dalaguali, sawisie kamadia kege mei degeimōu, nale mei degei.

³ A o kedia me die sabekōu mōu kege yamabeede tobōu ba yolugi, ali hegieye tofigile sagai degele iye domōu. O ilo kelebe sa ahudo o sasaiyode tobou.

⁴ E dabai degedi o kedia sima tobou, sa kuokōu be hebe mei mihinōu sa. Di ōu sibe kilija kele mamoumaba, o sasai kedia mokōu nele?

⁵ E dia mokōu yodu, ni ōu sibe kage dala? Ōu sibe dioyosi kegenōu dalayode tobolōu i.

⁶ Kegemōu, Yesuha o sasai kedia mokōu, ni mihikōu duwoguamabeede tobou. E ōu si dioyosi kege ke mala tolōu mōu, Godikōu bolofeyode tobōu ma, ōu si ke bafigimamōu, e dabai degedi o kedia mokōu neimōu, dia momamōu, o sasai kedia mokōu fimōu i.

⁷ Miye huyadefei ilo kelene delei. Yesuha Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, miye kene fimabeede tobou.

⁸ O sasai kedia nale ke nala iligi guokōu degele imōu, isimo fofōu guei ke kefema, tigi moso tegei dioyosi kege kodu sa i.

⁹ O olōu feibe 4,000 sagai kege.

Kegemōu, Yesuhā o sasai olōu fei tobōu mōu fogōu yai.

¹⁰ Youmōu, ene e dabai degedi obōu de mosole sama yolugi, sa Dalmanutakōu fologai.

*Diā Yesukōu midihō gehe ta milōu yedele i
(Matyu 16:1-4)*

¹¹ Farisi o kediā haguasiemōu, Yesukōu tae biya iligi, e tefeledugulamōu kōu gue tobolōu i, na midihō gehe ta milōu ba dugubasi, eige name Godihā tobōu mōu, hebenitōu ge hagueidade tawaleyode tobolōu i.

¹² Yesu e molō hiyedo holo filamōu tobou, kageimōu ifi kōu bōu gedo o sasai kediage midihō gehe hegiba dugulamōu yodulo iya? A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Ifi midihō gehe ta milōu ba dugulo ile meiyode tobou.

¹³ Yesuhā kege tobōu ma fogōu mōu, o sasai kediā tōu fogōu mōu, mosoleye ohueiyai dama, ilobōu felei.

*Tā makaibe Farisi o kediabōu o Herotbōu diā die ōu sidi mola kokōu mā
tobou**
(Matyu 16:5-12)

¹⁴ Yesubōu diā mosole sama ohueiyaiya yolugi dugube, ōu sibe sali mei. Dabai degedi o kediā totōu dege fogōu haguasiei. Ōu si tanōu feido sa haguasiei dugu.

¹⁵ Kegemōu, Yesuhā neledo dege tobou, niōu tawaibōu. Farisi o kediabōu Herotbōu die ōu sidi mola keme ni moye.

¹⁶ E dabai degedi o kediā e kege tobōu mōu dulomōu, dio unōu tugulo tobolōu i, ege di ōu si mei kahā degemōu tobolōu yodei.

¹⁷ Diā tugulo tobolōu imōu Yesuhā tawalemōu tobou, ni kageimōu di ōu si mei ke tugulo tobolōu iya? Kageimōu ni toto tawale ili mei. Ni fihe hiligido dalagua.

¹⁸ Nime kōu dihōbōu ye, kenōu si ta dugulo iyo mei. Kihiyōune kōu dalaye, kenōu si ta dulo iyo mei. Kageimōu ni totōu degele iya?

¹⁹ A ōu si houyosi kege ke bafigimamōu, o 5,000 kege kediāmokōu fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi mosō tegei olōu fei kage sa ilou? Olōu fei 12 kegeyode tobolōu i.

²⁰ Haba a ōu si dioyosi kege ke bafigimamōu, o 4,000 kege kediāmokōu fi kelegebe, nale isimo fogoube tigi mosō tegei olōu fei kage sa ilou? Olōu fei dioyosi kegeyode tobolōu i.

²¹ E diāmokōu tobou, kageimōu a kōu degegai ke ni ta tawale iyo mei?

**Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu hehegie
tobōu di**

(Tā Hiye 8:22-10:52)

Sa Betsaida o ta dihō du degei ke Yesuhā bologuomōu bolō degei

²² Yesubōu diā sa Betsaidakōu ya fologoumōu, o ilo kediā dihō du degei o ta Yesukōu wolōu haguasiemōu, na o dihō du degei kōu kuguyede tobolōu i.

* **8:13 8:14** Ōu sidi mola kahā sibigebe die midihō kasagai.

²³ Yesuhā o diho du degei o kaha dobogoŋu tolou alikou tafei ilemou, o kaha diho kokou koso helemamou, dobogoŋu o kokou dogoguomou yodu, na bi ta de dugulu?

²⁴ O kaha masele dala demamou tobou, a o ilo kele youmou kou duguluye, kenou si hebe sa degei kaha youmou duguluyode tobou.

²⁵ Haba e dobogoŋu o kaha diho kokou dogoguomou, bologuomou, e diho bolodo degei, bi olou fei tamanou dugu.

²⁶ Yesuhā o kokou be, na o dihle hobou siada. Ne mosokou nou iyedei.

Pitaha Yesube Godiha makaiyode tobou

(Matyu 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Yesuhā e dabai degedi obou de ya, sa sa huyadefei, sa Sisaria Filipai hafei dege dalaguaya ke suluguali, diamokou kou gue yodu, o sasai kediage ame koyodade tawale iya?

²⁸ Dia tobou, o ilo kediage name fafeleya degedi o Jonyode tobolou ili. Haba ilo kediage Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobou di-o tayodele ili.

²⁹ Yesuhā haba yodu, niou ge ame koyoyode tawale iya? Pitaha tobou, name Godiha makai o Kelesuyodei.*

³⁰ Kegemou, e diamokou nelede dege tobou, nige ame o keyode tobou damabeedei.

Yesuhā yufido eme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei

(Matyu 16:21-28; Luk 9:22-27)

³¹ Kegemou, Yesuhā e dabai degedi o kediamokou yomakou tama degele ke yoma hehegie tobou, O Kedia Dihi eme do hiyedo duguba, odo odobou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou olou fei kedia e tobekou mugulo. Eme wouba tolo ile, sawisie kamadia kege mei degeiba, haba hagua gehe degeleyodei.

³² Ta ke tamado tobou mou, Pitaha Yesu wolou teguo ilemou, emokou gofoŋudo dege tobou.

³³ Kenou si Yesuhā boholou mou, e dabai degedi o kediamokou maselemou, Pitakou gofoŋu dege tobou, Tama, na ma tobekou i. Name Godiha fimai tawaiyo mei. Name o kedia fimai kenou tawali.

³⁴ Kegemou, Yesuhā o sasibou, e dabai degele idi obou olou fei kedia haguismou, haguasieimou tobou, o koyoha a seselababe, e yousie huyafei degeba, a hebe fufuguomai hebele ile sagai kenou tefele, a seseyede tobou.

³⁵ O koyoha yoŋu e finou tolou subabe, e fi keme mei degeiba tolo ile. Ha o koyoha ta uwo bolofei ke tolou ba, ma habage sesele iligi toubasi, o keme fi tofousogo tofousogo tofolou ke moloŋu.

³⁶ O taha sa sibige kuokou bimai olou feido kou moloŋuye, haba e fi gehe ke mou li mei dalali toubabe, bi olou fei kahage e fi ta dogou gulo mei.

³⁷ E bimai kahage fi tofousogo tofousogo tofolou keme ta mamoloŋu sagai mei.

³⁸ Ifi kou bou gebe o sasai kediage Godi tobekou muguomou, midihog kasagai daga daga kenou milolou dalagua. O koyoha abou ma tabou de

* **8:29 8:29** Kelesube Godiha di mamouuyadomou makai o.

tobekōu muguoba, amokōu sidifi nejbabe, sawisiei ta kelege, O Kediā Dihi ege Aye Godihā hohoya ke e esol o kediābōu de haguaba, e o kene tobekōu muguba, sidifi hiyedo degeleyode tobou.

9

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. O ilo kuokōu tafalagua kediā teli mei dalaguali, Godihā o sasaj wolōu dalale ke neledo dege tamā degeiba dugulo ile.

*Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degeimōu dugulo i
(Matyu 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Sawisiei walajyosi kege mei degeimōu, Yesuhā Pitabōu Jemsbōu Jonbōu de bitou sasado kotōu wōu ma folomōu, dioṽunōu deleigui. Diā baha dalaguamōu, Yesuhā tōu bohōlōu mōu gehe degei.

³ E yukueibe fō degema hohō hiyedo dugulo i. Sa sibige kuokōu ge e yukuei fō degei ke sagaj ta dala mei.

⁴ Diā ke duguomōu, haba dugube, o Elaijabōu Mosesbōu dilie tamā degemōu, Yesubōu de tā kolo imōu dugulo i.

⁵ Pitahā ke duguomōu, Yesukōu tobou, Tisa Hiye, di kōu le tofolōu be bolō. Ei mosō dihifej kamadia kege kōu le togolo. Tabe ne mosō, tabe Mosesā mosō, tabe Elaijahā mosoyodei.

⁶ Pitahā totōu dege mōu nōu kege tobou, diā gue hiyedo degei kaha degemōu.

⁷ Dalaguali dugu, mabi ta migile, diā olōu fej gogu. Mabi timj kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, koṽume mā Dihi. Age eme tagadido. Nj e tā dumabeedimōu du.

⁸ Kelegenōu masele iligi dugube, Yesu enōu diābōu tafalamōu dugulo i. O tabōu tafalamōu dugulo ili mei.

⁹ Kegemōu, bitou ke tōu fogōu muguolugi, Yesuhā diāmokōu neledo dege kōu gue tobou, nj dugu keme omokōu hobōu ta tobōu dama. Dalali, O Kediā Dihi e tolo ileba, widai tōu fogōu haguagiba, ise kelege kuhe tobōu mabeedei.

¹⁰ Diā tā ke tamā dege tobōu li mei, dioṽunōu tuguga tobolōu i, widai tōu fogōu haguama ileyodei kaha sibigebe kage?

¹¹ Kegemōu, diā Yesukōu yodulo i, kageimōu Mosesā kuolōu yo du o kediage Elaijabe ebukōu haguayede tobolōu iya?

¹² Yesuhā tobou, damaledo, Elaijabe ebukōu kōu haguaba, bi olōu fej doususuloye, kenōu si kageimōu Godihā kuguokōu kōu gue tobou, O Kediā Dihi eme do hiyedo duguba, oe eme kasagaj бага ileyodei?

¹³ Kenōu si a n̄imokōu tobolōu kuhe, Elaijabe ebukōu kōu haguei. Hagumōu, o kediage emokōu dioṽu die fiye tawagai sagaj kenōu degele i. Godihā kuguokōu kōu nalaj sagaj kenōu tefele degele iyode tobou.

*Yesuhā o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomōu bolō degei
(Matyu 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yesubōu e dabai degedi o kamadia kegebōu diā bohōlōu mā mugua, yogo diāmokōu geleguomōu dugube, o sasaj sudo diā silēmā dalaguamōu, Mosesā kuolōu yo du o kediā diāmokōu tae biya imōu dugu.

15 O sasaj̄ kediā Yesu hagumōu duguomōu kesigiemōu, totodo emokōu foukua yamōu, habi bolofeyode tobolōu i.

16 Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu yodu, ni o kediabōu de kej̄ tobolōu mōu biya iya?

17 O ta, o sasaj̄ duo kile delei kahā tobou, Tisa, ā mā o dihi, duo kasagaj̄ye tou, tā mei degei ke namokōu malā haguei.

18 Duo kasagaj̄ kahā dihi ke hiligedo tolōu mōu be, mihikōu hebele mugudi. Mogouya tuo feledi. Mē tiligama, ē tōu ne dalalemadi. Ā ne dabai degedi o kediā duo kasagaj̄ ke igile muguyedeiye, ha diā ta igile mugulo sagaj̄ meiyode tobolōu i.

19 Yesuhā tā ke dulomōu tobou, ifi kōu bōu gedo o sasaj̄ nime ta damaleyodele iyo mei. Ā nibōu de hiyedo dalalebe dafa. Ā ni tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si dihi keme amokōu malā haguamabeedei.

20 O kediā dihi ke emokōu malā haguasieimōu, duo kasagaj̄ kahā Yesu duguomōu, kelegenōu dihi ke ffigimōu, mihikōu fiyamōu, kakolo tilali, mogouya tuo felei.

21 Kegeimōu, dihi kahā ē ayekōu Yesuhā yodu, sawisiei olōu feī kage kege degediya? Ē ayeħā tobou, dihi huyadefeī kelege yomogōu hagulugi, ifine kegenōu dala kuheyode tobou.

22 Duo kasagaj̄ye dihi koŋū doulukōu bōu talekōu bōu hebele muguomōu be, dolo wolamōu degedi. Nā eimokōu solōu do dege dihi de bologuale?

23 Yesuhā yodu, nā kageimōu dihi de bologuale de yoduya? O koyohā damaleyodebasi, olōu feī keme ē sasale degeleyode tobou.

24 Kelegenōu, dihi kahā ē ayeħā hiligedo tobou, ame kōu damaleyodeiye, kenōu si mā damaleyodeibe huyadefeinōu. Nā ā dogōu guyede tobou.

25 Dihi kahā ē ayeħā kege tobōu mōu, Yesuhā dugube, o sasaj̄ sudo foukua haguasieimōu duguomōu, duo kasagaj̄ kokōu gofoŋū dege tobou, duo kasagaj̄ name tā mei, kihiyōu tefegai, nā dihi koŋū tōu fogōu fogōu i. Haba ta hagua tōu dayede tobou.

26 Duo kasagaj̄ kahā tā digio degema, dihi ke hiligedo tolōu ffigima tōu fogōu fogōu imōu, dihi keme tei sagaj̄ tilamōu o kediā tolo iyade tawale i.

27 Kenōu si Yesuhā dihi kahā dobogoŋū tolōu haguagimōu, ē haguā tofou.

28 Kegemōu, Yesuhā ile mosokōu foloumōu, ē dabai degedi o kedianōu dalaguali, eige duo kasagaj̄ ke igile mugulobe kagei kahā hagi degei? de yodulo i.

29 Ē tobou, di dihō bagā tobōu di kahanōu si, duo kasagaj̄ kegei ke igile mugulo. Abe ta dala meiyode tobou.

*Yesuhā haba tage eme tolo ileba, haguā geħe degeleyodei
(Matyu 17:22-23; Luk 9:43-45)*

30 Yesubōu diā sa ke tōu fogōu ya, sa Galili duo kileya sulugualibe, Yesuhā o tae eme kele suludade tawalebe ta tagali mei.

31 Yobe, ege ē dabai degedi o kediamokōu hehegiei. Kōu gue hehegie tobou, O Kediā Dihibe oe ho o kediamokōu seseguba, wouba tolo ile, haba sawisiei kamadia kege mei degeiba haguā geħe degeleyode tobou.

32 Kenōu si tā kahā sibigebe diā ta tawale ili mei. Diā guē degeimōu, tā kahā sibige emokōu ta yodulo ili mei.

O koyobe hiye o?

(Matyu 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Kegemōu, Yesubōu diā sa Kaperneamkōu ile fologai. Mosokōu fologamōu, Yesuha ẹ dabai degedi o kediamokōu yodu, di haguasiligi, alikōu gebe nime kej ta tobolōu ilou?

³⁴ Kenōu si diā ta tobōu li mei. Yobe, alikōu ge dio ̄usie o koyobe hiye o degele domōu kaha ta tobolōu mōu tae biya i kaha degemōu.

³⁵ E duwoli, ẹ dabai degedi o olou fei 12 kege kedia haguismōu, diā haguasieimōu tobou, o koyoha hiye o degelababe, eme mabōu o sagai dege dalali, o olou fei kedia dogou gu dabai degeyede tobou.

³⁶ E kege tobōu ma, dihi huyadefei ta mala, o timidu tefegi. Tefegiemōu, dihi ke hebele tolou mōu, diamokōu tobou,

³⁷ o koyoha amokōu damaleyodemaba, ma huya ke dihi huyadefei ko ̄u sagai ta dogou gubabe, abou de dogou gulu. O koyoha a dogou gubabe, anou dogou guyo mei, ma Aye a tobōu mōu haguei, ebou dene dogou gulu keheyode tobou.

O dimokou ho degeiyo mei keme di mogodo

(Luk 9:49-50)

³⁸ Jonha Yesukou kou gue tobou, Tisa, ei dugube, o taha ne huya ke duo kasagaiye tolou i ke igisemou sumou dugulo i. Kenou si o keme dibou siadiyo mei kaha, ei ẹ akogulo iyode tobou.

³⁹ Yesuha tobou, nige hobou akogudama. O koyoha ma huya ke midihou gehe gehe milou babe, ege amokou be toto ta kasagai dege ta tobolou sagai mei.

⁴⁰ O dimokou ho degeiyo mei keme di mogodo.

⁴¹ A nimokou damaledo tobolou kuhe. O koyoha nime Kelesuha odade tawaleba, ma huya ke nimokou huei dou ma neibabe, o keme hebe bolofei ke molo ̄u.

Midihou kasagai kahage damaleyodei ke makodi

(Matyu 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Yesuha haba tobou, o taha degeiye, dihi damaleyodei ko ̄u sagai tae midihou kasagai milou babe, o keme oye igi hiyedo ta, ẹ gabagikou tigama, talekou hebele muguba tolobe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godiha nelebe hiyedo folodo.

⁴³⁻⁴⁴ Ne dobogo ̄u kaha na wolou ile midihou kasagai ta milou babe, na ne dobogo ̄u ke diafolou hebele fila. Kegema, na fi gehe ke mo ̄ubasi, na dobogo ̄u tanou feibe bolo, tabou mei. Na dobogo ̄u bolou dalali, dou mei degediyo mei kokou iye.

⁴⁵⁻⁴⁶ Ne abogo ̄u kaha na wolou ile midihou kasagai ta milou babe, na ne abogo ̄u ke diafolou hebele fila. Kegema, na fi gehe ke mo ̄ubasi, na abogo ̄u tanou feibe bolo, tabou mei. Na abogo ̄u bolou dalali, dou sakou hebele muguye.

⁴⁷ Ne dihou kaha na wolou ile midihou kasagai ta milou babe, ne dihou ke tele fila. Kegema, na Godiha wolou dalale sa kokou foloubasi, na dihou tanou feibe bolo, tabou mei. Na dihou bolou kege dalali, dou sakou hebele muguye.

⁴⁸ Dou sa kokōu be
Seyene o tōu nalā idi keme ta mei degele mei. Douyene nalā dalale, kenōu
si ta mei degele mei. *Aisaia 66:24*

⁴⁹ Gali sole dogogubabe tabale mei, nebe kenōu tefei, one doulukōu
muguba, sibigi olōu fei mei degeleyode tobou.*

⁵⁰ Solebe bolodo, kenōu si sebe mei degeibabe, kage degeiye haba sebe
degele? Nime sole sebe dugudi sagai kegenōu dalaguali, mogo dege
dalaguamabeede tobou.

10

*Yesuha obe sobou hulomou hiyafogou di kaha ta ke tobou
(Matyu 19:1-12; Luk 16:18)*

¹ Yesuha sa ke tōu fogou, sa Judiakou ile folomou, to Jordan ilobou i.
Kelegene o sasai sudo emokou haguasiemou kefegulo i. Kefegumou, e
Godiha ta kou hehegiedi sagai kegenou hehegiei.

² Kegemou, Farisi o ilo kedia Yesukou haguasiei, e tefele dugulamou,
emokou yodu, di kuolou maiyege obe sobou huloba haba de hiyafogolou
nou?

³ Moseshage nimokou kuolou be kage dogogulou? de yodu.

⁴ O kedia tobolou i, Moseshage oe kuguo nalama sobou kokou neleba
kuhe hiyafogolou be tabou meiyodeiyode tobolou i.

⁵ Kenou si Yesuha tobou, ni fiibe hiligido dalagua kaha degemou, Moseshage
egei ke kuhe nalamamou nimokou neiyode tobou.

⁶ Moseshage ke nalali mei kelege, yomogou kelegebe, bi olou fei milou gai
o kahage,

Obou sasai bou de milou gai.

Stat 1:27

⁷ Kegei kaha degemou, obe e aye e adiou tou fogou ile, e sasai bou de dogou
gubabe,

⁸ dilie tou be tanou fei dege dalale.

Stat 2:24

Diliebe bolou mei, diliebe tanou feido degei.

⁹ Kegei kaha degemou, Godiha tigama fogou keme o tae ta kusidayede
tobou.

¹⁰ Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kedia bou de mosokou fologamou,
dia emokou sobou hiyafogou di ke haba yodulo i.

¹¹ E tobou, o koyoha e sobou hiyafogou ba, haba sobou ta hubabe, o keme
sasai ebukou hu ke makoulu. Midihou kege degeli keme sasai hiyou moudi
midihou.

¹² Sasai taha e ma hiyafogou ile, o ta hubane, eme o hiyou moudi sasai.

*Yesuha sisigobe emokou haguasiemabeede tobou
(Matyu 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ O sasai kedia die sisigo mouma, Yesuha kugugueyadomou haguasiei.
Kenou si e dabai degedi o kedia ke duguomou gofou dege tobolou i.

¹⁴ Yesuha ke duguomou be, hohou degeli mei, hagi degemou, e dabai
degedi o kedia mokou tobou, nige sisigo kedia me hobou akogudama. Tou

* **9:49 9:49** Na Wok Pris 2:13 dugu.

fogōu ba, dioꞑu amokōu haguamabeedei. O sasai kediamē sisigo kenōu tefeimōu be, Godihā diā wolōu dalayode tobou.

¹⁵ A n̄imokōu damalēdo tobolōu kuhe. O koyo nā Godihā wolōu dalale sa kokōu be dihi huyadefei бага folo ho fogōu babe, nā ta folo meiyode tobou.

¹⁶ Kege tobōu mamōu, sisigo kediamē kefeguo tolōu mōu, die widiletōu dobogoꞑu dogoguemōu, Godihā diāmokōu midihō bolofei ke hehegieyadomōu yodu.

*Bibōu o kahā Yesubōu de tā kei
(Matyu 19:16-30; Luk 18:18-30)*

¹⁷ Yesu ē tōu fogōu fogōu ilamōu degeligi dugube, o ta emokōu fōukua haguamōu, yubu sugulo fiyamōu duwoli yodu, Tisa bolofeido, ame kage degeibasi, fi tofousogo tofolōu ke moloꞑu?

¹⁸ Yesuhā sima tobou, nā amokōu kageimōu bolofeyodeiya? O olōu feibe bolō ta dala mei, Godi enōu si bolodo.

¹⁹ Nā Godihā kuolōu olōu fei ke kōu tawale hobogou.

O hobōu woda.

Sasai hiyou degeda.

Hiyou hobōu moꞑuda.

Gulokou tobolōu ba hobōu tā sada.

Ogōu gama o bi hiyou hobōu moꞑuda.

Aye adiōu diliemokōu be midihō bolofei kenōu hehegieyedei. *Kisim Bek 20:12-16*

²⁰ O kahā emokōu tobou, Tisa, ame kuolōu maj olōu fei ke dihifei kelege dulo sesegamōu hagulugi, ifine kuheyode tobou.

²¹ Yesuhā o kokōu maselemōu solōu do degemōu tobou, tanōu fei ta nā degeli mei dala. Nā ile, nē bimaj olōu fei ke tiga, sele moꞑumaba, bi mei o kediamokōu fimōu i. Nā kege degeibasi, nē bi hebenitōu dala ke nā moloꞑu. Kege degema, mā habage seseyede tobou.

²² O kahā tā ke dulomōu, fi kogōu, hagi degemōu fogōu i, ē bimaj hiyedo dala kahā degemōu.

²³ Kegeimōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu maselemōu tobou, bibōu oyege Godihā wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo.

²⁴ E dabai degedi o kediamē tā ke dulomōu kesigile i. Kenōu si Yesuhā haba tobou, mogo diama, Godihā wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo.

²⁵ Wai kamelyege yukuei gofōu di aye aya keme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kenōu tefei, selebōu oe Godihā wolōu daladi sa kokōu folone hagi hiyedo folodo.

²⁶ Dabai degedi o kediamē tā ke dulomōu, bōu basiado kesigiemōu, dioꞑunōu tugulo tobolōu i, kageibasi, o koyohā fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moloꞑu?

²⁷ Yesuhā diāmokōu maselemōu tobou, oyege ta tawaga degele sagai mei. Godihā degelenōu si hagi ta dala meiyode tobou.

²⁸ Kegemōu, Pitahā tobou, nā du. Eibe bimaj olōu fei tōu fogōu mōu, nā sesele yolu kuheyode tobou.

²⁹ Yesuhā tobou, a n̄imokōū damaledo tobolōū kuhe. O koyohā amokōū damaleyodema, ta uwo bolofei ke dulo seselaba, e moso tōu fogōū babe, o keme mōū duwolo mei. Haba, eye mala, owōū bobasi, adiōū aye, dihi, hebe hai olōū fei kene tōu fogōū babe,

³⁰ o kahage e moloūbe, haba 100 kege moloū. Sa kōū le tafalaba, bi Godihā emokōū nelebe, bi e afu moūdi keme gabale. E moso, eye mala, owōū bobasi, adiōū, dihi, hebe hai olōū fei kegele i ke sudo moloū. Haba tabe, o ilo kelege e makolaba degele ile. Habagesi, sawisie i ta, e fi tofousogo tofousogo tofolōū ke moloū.

³¹ Kenōū si o sudo, ifi amulo yolu kediamē habagekōū do yale. Ifi habagekōū do dalagua kediamē amulo yale.

*Yesuhā uwagedo, ame tolo ileba, haba hagua gehe degeleyodei
(Matyu 20:17-19; Luk 18:31-34)*

³² Yesubōū dia sa Jerusalemkōū yadi aba ke yolugi, Yesu amulo imōū, e dabi degedi o kedia fimai hiyedo degele i. O sasai die habage yolu kediane gue degele i. Yolugi, e dabi degedi o olōū fei 12 kege kediamokōū haguamabeede tobōū mamōū, dioūnōū kefeguo dalamōū, e yoūmakōū tamā degeladi ke diamokōū haba hehegie tobou.

³³ Ni duma, di ifi sa Jerusalemkōū ile fologaba, o taha O Kedia Dihi e mogōū du dalaguadi hiye obōū, Mosesha kuolōū yo dulo i obōū kediamokōū seseguba, ta sama wouba, tolo ileyodemaba, sa ta o kediamokōū sesegulo ile.

³⁴ Seseguba, diage emokōū susuga tobolōū yilo ima, koso hesema, tigi dofōū ye woma, dodo wala iba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, e hagua gehe degeleyode tobou.

*Jemsbōū Jonbōū dilie hiye o degelamōū degele i
(Matyu 20:20-28)*

³⁵ Kegemōū, Sebediha dihi bolou dilie hube Jemsbōū Jonbōū dilie Yesukōū ya tobou, Tisa, na ele koū degelamōū degeli keme namokōū yoduba, na boloyode tobōū yede tobolōū i.

³⁶ Yesuhā diliemokōū yodu, nelege a nelemokōū kei degedeyeiya?

³⁷ Dilie kōū gue tobolōū i, na ne hohō kokōū hiye o degeba dalaba, sawisie kahage ele ta ne dobogoū delekōū duwoba, haba tabe ne dobogoū fofōukōū duwoba dele sagai degeliyode tobolōū i.

³⁸ Kenōū si Yesuhā diliemokōū sima tobou, nele amokōū koū yodulu kaha sibigebe nolōū ge defei ta tawaiyo mei. Nele a seseibabe, dobōū hagibōū a dugulo keme nelene de dugulo ile?*

³⁹ Ele ke sasale dugulonōū yode tobolōū i.

E haba tobou, nelebe do a dugulo sagai kenōū tefele kōū duguloye. Hagi a dugulo sagai keme nelene dugulo ile.

⁴⁰ Kenōū si o koyobe ma dobogoū delekōū duwoba, fofōukōū duwoba dele keme a ta makale sagai mei. Duwodi bolou keme Godiha o bolou ta yoū e tagaiya ke makamai dalayode tobou.

* **10:38 10:38** Grik tae 'kope' bōū 'fafeleya' bōū de nalai kaha sibigebe *dobōū hagibōū hiyedo dugulo*.

⁴¹ Kegemōu, dabai degedi o ilo 10 kege kediā tā ke dulomōu, diā Jemsbōu Jonbōu diliemokōu gofoŋu degele i.

⁴² Gofōu degele imōu, Yesuhā diā haguismōu, emokōu haguasieimōu kōu gue tobou, nī olōu fei kōu tewe, sa ilo kelegebe die hiye o kediā o sasai wōu ma dalaguadibe, dabai olōu feibe taye fōumōu degele idi. Die hūbōu o kediāge o sasai kediāmokōu hagi nelemōu, die tənōu sesegamabeede tobolōu idi.

⁴³ Midiho kegei keme nī degedama. Nī o koyohā hiye o degelababe, o ke nāme o ilo kediā dabai degedi o degeyede tobou.

⁴⁴ Damaledo, nī o tahā hūbōu o degelababe, o ke nāme o sasai olōu fei kediā fisimōu dabai degedi o sagai dege dalayedei.

⁴⁵ Yobe, O Kediā Dihi e hagueine, o tahā e dogōu guyadomōu hagueli mei. E hagueibe, e o sasai dogōu gulamōu haguei. E yoŋunōu tolo ileba, o sasai sūdo mamōu lamōu kuhe hagueiyode tobou.

*Yesuhā diho du degei o ta bologuomōu bolō degei
(Matyu 20:29-34; Luk 18:35-43)*

⁴⁶ Yesubōu diā ya, sa Jerikokōu fologai. Sa ke tōu fogōu youmōu, o sasai sūdo diābōu de yai. O ta, e hūbe Bartimeus, eme o Timeushā dihi, e a fekōu duwei. Eme diho du degei, o sasai kediāmokōu sele hawaga duwodi.

⁴⁷ E sa Nasaret o Yesube haguluyodeimōu dulomōu, neledo dege haguasai, Yesu, Devithā hūti, nā a solōu do degeyede tobou.

⁴⁸ O sūdo gofoŋu degemōu, emokōu nā tādāyede tobolōu i. Kenōu si e haba haguissama, hiligedo tobou, nāme Devithā hūti, nā a solōu do degeyedei.

⁴⁹ Yesuhā iligi ali duo kele tofolōu, o sasai kediāmokōu diho du degei o ke haguayede tobōu mabeedeimōu, diā haguissamōu tobolōu i, nā gue degeda. Haguā, Yesuhā nā haguayede tobolōu yodele i.

⁵⁰ E tā ke dulomōu, e yukuei sasado ke dile filā, totodo haguāma Yesukōu i.

⁵¹ Geleguomōu, Yesuhā emokōu yodu, nāme a nāmokōu kei degele ke tagaiya? Tisa Hiye, a me mā diho bolō degele sagai degeliyode tobou.

⁵² Yesuhā tobou, nā i. Ne damaleyodei kahanōu ne diho ke bologuomōu bolō degeli kuheyode tobōu mōu, kelegenōu e diho bolōdo degeimōu, Yesu diliōu fa aba yai.

Yesu e do hiyedo duguomōu, tolo ilemōu haguā gehe degei

(Tā Hiye 11-16)

11

*Yesuhā sa Jerusalemkōu feleibe, gamani hiye onōu tefele felei
(Matyu 21:1-11; Luk 19:28-40; Jon 12:12-19)*

¹ Yesubōu diā yolugi, sa Jerusalem hafei degeimōu, bitōu Oliv kokōu ge sa Betfagebōu, sa Betanibōu kokōu fologai. Fologamōu, e dabai degedi o bolōu ta kediliemokōu tobou,

² nele sa di dugulu kokou imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai doki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai doki kaha tagetou ta biyeli mei. Wai doki ke fiyolou ba wolou haguama.

³ O tae nelemokou kagelamou degeiya? de yodubabe, nele Hiye Ohā dabai degele dalayodema. Mei degeba, totodo bohoulou ma wolou hagualeyode tobou mabeede tobou.

⁴ Kege tobou mou, dilie ya fologamou dugube, wai doki wili ta alikou tafalamou dugu. Obe wai doki ke moso taha adikou bagagie fogou tafalamou dugu. O bolou kedilie doki ke fiyou mou,

⁵ o hafei kele tafalagua kedia diliemokou yodulo i, nele kagelamou wai doki bagagi kou fiyou ya?

⁶ Dilie Yesuha kou tobou sagai kenou tefele tobou mou, o kedia boloyodeimou, dilie doki ke wolou haguasiei.

⁷ Doki wolou haguasie, Yesukou felegamou, dilie yukuei sasado ke digima, wai doki tagetou dogogumou, Yesu e kotou folo biyei.

⁸ Wai doki tageya imou, o sudo die yukuei sasado digima, aba ke mamou yai. O ilo kele hebe haimikou yamou, hebe go diafigima haguasiemou, aba ke mamou yai.

⁹ O ilo kele Yesuha ile amulo aliya yolubou, habageya haguasilibou kedia olou feido hiligedo kou gue tobolou i, Di hohobou me.

Hiye Ohā huya ke hagulu o keme Godiha dogou guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

¹⁰ Godiha dogou guyenou Devitha huti o koumahā di wolou dalalamou hagulu kuhe.

Di Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

¹¹ Kegemou, Yesuha iligi, sa Jerusalemkou folomou ile, Godiha mosokou folomou, bi olou fei defeido taye dugulo hobogou. Ile, e dabai degedi o olou fei 12 kege kediabou de sa Betanikou fogou yai, aso mulu kaha degemou.

Yesuha hebe kiyou ke kolo madayede tobou (Matyu 21:18-19)

¹² Sabiyomou, Yesubou dia sa Betani tou fogou mou yolugi, Yesu e hegie degei.

¹³ Yolugi, e hebe kiyou ta guo hiyedo ahu dege tafalamou dugu. Ile, kiyou yelekou ge kiyou kolo ta de dala domou defeido dugube, kiyou keme kolo ta mali mei. Guoyenou dalaguamou dugu. Yobe, kiyou kolo a mei kaha degeimou.

¹⁴ Mou dalamou duguomou, ege hebe kiyou kokou kou gue tobou, kegeligi kolo ta haba mouba, obe ta naiye. E dabai degedi o kedia e kege tobou mou dulo i.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei (Matyu 21:12-17; Luk 19:45-48; Jon 2:13-22)

¹⁵ Yesubou dia sa Jerusalemkou bohoulou ma ya fologamou, e Godiha moso kekaimidu folomou dugube, o kedia makisi degele imou duguomou igiseimou fogou yai. Sele tiga mouudi o kedia fafai kene e biligisei. Sio kulu obou kedia duwoguadi kene biligisei.

16 Godihā moso kekaimidube, bi ta moꞑuma felegadamabeede tobolou mou akogu.

17 Kegei degemou, e o kediamokou hehegie tobou, Godihā kuguokou be Ma mosobe sa sa o olou fei kedia diho baga tobolou idi mosoyode *Aisaia 56:7* nalai dala.

Kenou si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou moꞑudi o kedia womogou di moso sagai degeli. *Jeremaia 7:11*

18 Kegemou, Yesuha Godihā moso kekaimidu tobolou tafalamou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia ta uwo ke dulomou, Yesube kage wouba tolo domou tugulo tobolou i. Yobe, hiye o kedia emokou gue degeimou, o sasai olou fei e ta ke dulomou kesigile idi kaha degeimou.

19 Habi degeimou, Yesubou dia sa Jerusalem tou fogou mou yai.

O taha damaleyodemaba, diho baga tobou babe, e yodulu sagai keme moloꞑu (Matyu 21:20-22)

20 Sabiyomou, Yesubou dia aba yolugi, hebe kiyou keme fafagale fiyei dugu. Guobou tefebou olou feido kege fafagale fiyei.

21 Pitaha duguomou, Yesuha i degei ke tawalemou tobou, Tisa Hiye, na dugu. Hebe kiyou, i na kolo haba ta madayedei koꞑu fafagale fiyei kuheyode tobou.

22 Yesuha sima tobou, ni Godikou damaleyodemabeedei.

23 A nimokou damaledo tobolou kuhe. O koyoha bitou kuokou, na hagua, talekou fogu fiyayedema, fimai boloubou mei, e tobolou sagai keme damaledo degeledade tawaibabe, e tobolou keme tama degeiba dugulo.

24 Kegei degemou, a nimokou tobolou kuhe. Ni Godikou bi ta moloꞑuyodemaba, damaledo moloꞑudade tawaleba diho baga tobou babe, bi keme moloꞑuyode tobou.

25-26 Kegemou, Yesuha haba tobou, ni hagua, diho baga tobou lababe, ni o takou hagi degei ta dalababe, ke gebe meiyodemaba kuhe diho baga tobou ma. Kegeibasi, ni Aye hebenitou duwo, ege midihou kasagai ni milou ga i ke gebe meiyodele.

Hiye o kedia Yesukou, name o koyoha huya ke dabai degediya? de yodulo i (Matyu 21:23-27; Luk 20:1-8)

27 Kegemou, Yesubou dia sa Jerusalemkou haba ya fologamou, e Godihā moso kekaimidu folo siei. Sumou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kedia haguasiemou,

28 emokou yodulo i, name dabai koꞑume koyoha huya ke degediya? Name o koyoha tobou mou, dabai koꞑu kuhe degediya?

29 E o kediamokou tobou, ane nimokou ta ta yodulamou. Ni amokou doudo dege tobou basi, ane nimokou o a tobou mou dabai degeli keme tobolou.

³⁰ Jonhã fafeleya degedibe o kediã dabai? Ha hebenihã dabai? Nĩ amokoū toboū mabeede tobou.

³¹ Kegemoū, hiye o kediã diōunoū tugulo toboloū i, di hebenihã biyode toboū babe, ege nĩ Jonhã toboū di keme kagemoū damaleyodili mei de yoduye.

³² Haba di obenoū tawaga degediyode toboū bane, di ta kege toboloū ne bolõ meiyodele i. Hiye o kediã o sasã kediãmokoū guẽ degemoū kege koū toboloū i. Yobe o sasã oloū feĩ kediãge Jonbe habage-degele-duguo-toboū di-odade tawale i kahã degemoū.

³³ Kegeimoū, o kediã Yesukoū ei ta tewe meiyode toboloū i. Yesuhãne tobou, ãne o koyohã ã toboū moū dabai kōũ dege haguei keme ã nĩmokoū ta toboloū meiyodei.

12

Tã makaibe midihõ kasagã miloū ga idi o kediã hebe hai dia dalaguadi kokoū mã tobou

(Matyu 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Kegemoū, Yesuhã Juda hiye o kediãmokoū ta makainoū koū gue yoma toboū moū i, o tahã e hebe haimikoū hebe hou sogogama kekai. Kekama mei degeimoū, mihi dama, dugule bologuã, dabai degedi o ilo kediã hebe kolo kodu sama, tofoū tofoloū gagima, tigi kolo hueĩ gofōũdo ke kuhe miloū gamabadomoū. Mihi dama mei degeimoū, o kahã mosõne togoma tagetoū haba fogolo tegei. Hiyou moūye domoū dia daladi o keme kotoū tafalayadomoū. Dabai oloū feĩ mei degeimoū, hebe hai oboū kahã o ilo kediãmokoū e hebe hai ke heliofeĩ nelemoū, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe e biyode toboū ma, sa ahudo kuhe fogoū i.

² Habage, hebe kolo ke suwi degeimoū, hebe hai oboū kahã ahudo dalali, e dabai o ta ile, hebe kolo ilo kele gama haguayede tobou.

³ Kenoū si hebe hai dabai degele idi o kediãge dabai o ke hagua felejimoū duguomoū, diã e toloū mã womamoū, ñame moū fogoū iyede toboloū i.

⁴ Kegeimoū, haba hebe hai oboū kahã e dabai o ta toboū moū imoū, diã o kene toloū mã, widiokoū woma, boū basiado makoma fogoū moū, o kene fogoū i.

⁵ Kegei degemoū, hebe hai oboū kahã haba e dabai o ta toboū moū i. Hebe haimikoū foloumoū, diã o ke dolodo woumoū tolo i. Kegeimoū, hebe hai oboū kahã haba e dabai o sudo toboū moū tanoū tanoū yai. Kenoū si hebe haimikoū fologoumoū, hebe hai dabai degele idi o kediã ilo kele woma toū fofoū gueimoū fogoū yai, haba ilo kelebe woumoū tofigile i.

⁶ O tanoū do ta delei, keme hebe hai oboū kahã yōũ e dihido, yōũ hohõ degedido. Kenoū si uwagedo, e dihi kene toboū moū hebe haimikoū i. E ayeã yōũsie tobou, diã mã dihiã tãsi dulo ileyodei.

⁷ Dihi ke ile foloumoū, hebe hai dabai degele idi o kediã e duguomoū, diōunoū tugulo toboloū i, o kōũme, e aye toubabe, e ayeã bi oloū feibe e molōũ. Kegei degemoū, di dihi kōũne wouba tolo iba, hebe hai kōũ di mōũmebeede toboloū i.

⁸ Diā kege tobōu ma, dihi ke tolōu mā walamamōu, hebe hai hagulekōu hebele fileiyode tobou.

⁹ Kegemōu, Yesuhā haba yodu, hebe hai obōu kahage kagele? E ile, o hebe hai dabai degele ili kediā wouba tofigieiba, e hebe hai ke o ilo kediāmokōu neleyode tobou.

¹⁰ Yesuhā haba tobou, tā Godihā kuguokōu nalai dala keme nige husoūma tawale ili mei? Tā keme kuhe, Mouti, moso togodi o kediā dugube kasagai degeimōu kōu igile filei keme e haba meleya mouti fogou.

¹¹ Hiye Ohā degeiyenōu bolō degei dala kuhe. Ei dugulube, keme bolofeido, di tawaga tobolōu sagai mei. *Buk Song 118:22-23*

¹² Kegemōu, hiye o kediā Yesuhā tā makai keme diāmokōu nōu tobolōu dade tawalemōu, Yesube tolōu mā tā salamōu kōu degeiye, kenōu si degeli mei, diā o sasai kediāmokōu gue degemōu, mōu fogou yai.

Obege gamani hiye o Sisarkōu be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei?

(Matyu 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Hiye o kediā Yesuhā tobōu gai ke tefele dugulamōu tā saleyodemamōu degele iligi, Farisi o ilobōu, Herothā dabai degele idi o ilobōu kediā tobōu mōu yai.

¹⁴ Diā Yesukōu fologamōu tobolōu i, Tisa, ei kōu tewe, nāme damaledo tā tobōu di o. Nā omokōu ta gue degediyo mei. Nā tobōu dibe, o hū dalabōu, o hū meibōu kediāmokōu tā tanōu feinōu tobōu di. Nā Godihā midihō hehegedibe, damaledo kenōu hehegedi. Ei yodu tā huyadefeī ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkōu de nele, ha nele sagai mei?

¹⁵ Kegemōu, Yesuhage o kediā taenōu tobolōu dade tawalemōu, e diāmokōu tobou, ni kageimōu a tefele dugulo iya? Sele dio ta malā haguama. A dugulo.

¹⁶ Diā sele dio ta malā hagumōu, e diāmokōu yodu, figisa koūubōu, hū koūubōu debe koyohale? Diage Sisarhaleyodele i.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā diāmokōu tobou, Sisarhā bi debabe, Sisarkōu nēma. Godihā bi debabe, Godikōu nēmabeedei. Diā e tā ke dulomōu kesigile i.

Sadyusi o kediā Yesukōu obe tolomōu hagua gehe degele idi ke yodulo i
(Matyu 22:23-33; Luk 20:27-40)

¹⁸ Kegemōu, Sadyusi o kediā Yesukōu yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolōu idi. Diā ya fologamōu, Yesukōu kōu gue yodulo i,

¹⁹ Tisa, Moseshā dimokōu tā ta kōu gue nalai, o tahā sobōu huloba dihi ta degeli mei toubabe, e sosōu mei degeiye deba, haba e malāhā kwei sasai ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyehā dihi degele.*

²⁰ Afudo, o eye malā dei olōu feibe dioyosi kege. Wolo kahā sobōu huye, dihi degeli mei tolo i.

²¹ Tolo imōu, ha e malāhane sobōu kenōu hu. Kene tolo i, dihi degeli mei. Ha e malā tahane nebe kenōu tefei.

* 12:19 12:19 Lo 25:5

²² Kenōu tefele kegega iligi olōu fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degeli mei. Uwagedo sobōu kene tolo i.

²³ Habage, o tofigile i kedia hagua iba, sobōu kene haguqubabe, sasai keme o koyoha sasai? O dioyosi kege kedia sobōu ke kōu humōu iyode tobolōu i.

²⁴ Kegemōu, Yesuha sima tobou, Godiha kuguokōu nalagai dala keme ni ta tawale iyo mei. Godiha nelene ni ta tawale iyo mei. Kegei kaha degemōu, ni ta gulai dege tobolōu ili kuhe.

²⁵ O tofigiei kedia me hagua gehe degemababe, sobōu hulo mei, mōu kege tofolōu, hebeni esol o sagai degele ileyode tobou.

²⁶ Kenōu si o tofigiei kedia me hagua gehe degele ileyodili keme, Mosesha kuguokōu kōu gue nalai dala koꞑume ni husoꞑuma tawale ili mei? Mosesha hebe ta douye noumōu masele tafalamōu, Godiha emokōu tobou,

Ame Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi.* *Kisim Bek 3:6*

²⁷ Eme tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia die Godi. Ta ni ke tobolōu be gulaidoyode tobou.

*Godiha ta hiyedo folodo
(Matyu 22:34-40; Luk 10:25-28)*

²⁸ Sadyusi o kedia Yesubōu de tae biya imōu, Mosesha kuolōu yo du o taha folomōu, Yesuha o kedia mokōu bologuado sima tobōu mōu dulomōu, Yesukōu kōu gue yodu, Godiha ta olōu fei kelebe, ta sibigedobe kou?

²⁹ Yesuha tobou, Godiha ta sibigedo keme kōu gue, Israel o diama, ni defeido duma. Di Hiye O Godibe tanōu feido.

³⁰ Ni Hiye O Godi enōu tagama. Ni solōu bōu ni duobōu ni fimai bōu ni nelebōu olōu fei kegeye e tagamabeedei. *Lo 6:4-5*

³¹ Godiha ta hiye tabe kuhe, Na noꞑusie tagadi sagai kenōu tefele, nogo diamokōu ne kegenōu tagayedei. *Wok Pris 19:18*

Ta taeye ta bolou keme gabale sagai meiyode tobou.

³² Mosesha kuolōu yo du o kaha Yesukōu tobou, Tisa, na tobolōu be bolofei. Damaledo, Hiye O Godibe tanōu feinōu dala. Godibe tabōu mei.

³³ Di Godi enōu tagalebe, ni solōu bōu ni fimai bōu ni nelebōu olōu fei kegeye e tagaleba, haba di mogo diamokōu ne solōu do degelebe, di o tae yoꞑusie solōu do degedi sagai kenōu tefele degeibasi, midihō keme sibige hiyedo. Midihō kaha ge gali doulukōu sile Godikōu nedi keme gabaiyode tobou.

³⁴ Yesuha ge kuolōu yo du o kaha bologua tobōu mōu dulomōu tobou, name Godiha wolōu daladi sa keme ahu dege dala meiyode tobou.

Kegemōu, o sasai kedia ta ke dulomōu, dia emokōu gue degemōu be, haba tage ta yodulo ili mei.

*Yesuha o sasai kedia mokōu Godiha makai o Kelesube koyo? de yodu
(Matyu 22:41-46; Luk 20:41-44)*

* **12:26 12:26** O kedia me afu tofigile i, kenōu si Godiha e dihile kokōu be sosou dalaguayodei.

³⁵ Yesuha Godiha moso kekaimidu folomou, o sasai kediamokou hehegiligi kou gue yodu, kadegemou Moseshu kuolou yo du o kedia Godiha makai o Kelesube Devitha* dihiyode tobolou iya?

³⁶ Duo Bolofeiha degeiye, Devitha kou gue tobou keme di kou tewe, Hiye Oha ma Hiye Okou kou gue tobou, na ma dobogou delekou duwoba ibe deba, a ne ho o kedia momumaba, ne abogou hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

³⁷ Devithanou o Kelesube e Hiye Oyodei debabe, nige kageimou o keme Devitha dihiyodele iya?

Yesuhage kuolou yo dulo i o kediam midih kasagai milou ga idiyodei (Matyu 23:1-36; Luk 11:37-54, 20:45-47)

Yesuha hehegie tobou mou be, o sasai sudo dulomou hoho degele i.

³⁸ Hehegiligi, o sasai kediamokou kou gue tobou, kuolou yo du o kediamokou be niou tawaibou. O kediage yukuei sasado ke kama suluguadibe, kefegudi sa kokou ge oe dia duguo agali bolofeyodele idi ke tagale idi.

³⁹ Egei mosokou ne fologamou be, egei tobolou o ke hafeido dege duwogualenou tagale idi, o sasai kedia diame hubou odade tawam-abadomou. Oe nale hiyedo kefema digumou, nala idi kelegene, diame duwodi bolofeido kokou duwogualenou tagale idi.

⁴⁰ Dia kuei sobou kediamokou ogou gama, die bimai olou fei ke hiyou mala idi. Dihogaba tobou dine, dia taenou sasado dege tobolou idi. Habage Godiha ta sale kelegebe diame hebe kasagai molo uyode tobou.

Kuei sasai taha Godikou tei sele dio nei (Luk 21:1-4)

⁴¹ Yesuha Godiha moso kekaimidu sele sadi bokisi hafei dege duwoli dugube, o sasai sudo sele momuma haguasie sa imou dugu. Selebou o kediane sele sudo sa imou dugu.

⁴² Kuei sasai, eme bibou mei, e tei sele dio bolounou fei ke mala hagua, sele sadi kodu sagimou dugu.

⁴³ Yesuha ke duguomou, e dabai degedi o kedia haguismou haguasieimou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Kuei sobou bibou mei komumaha e sele neibe hiyedo. O kedia nele i ke olou fei gabai.

⁴⁴ Selebou o kedia sele sa ibe, die bi hiye kou dalamou, huyadefeinou sa i. Kenou si kuei sasai koume e nale momudi sele uwagefei ke olou feido sagiyode tobou.

13

Yesuha Godiha moso makolo ke tobou (Matyu 24:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yesu e Godiha moso ke tou fogou imou, e dabai degedi o taha emokou tobou, Tisa, na dugu. Na moso igi hiyedoyenou togogai* bolofeido ke dugugayede tobou.

* **12:35 12:35** Devit eme Juda o sasai kedia die kou guai hiye o. * **13:1 13:1** Godiha moso igi hiyedoyenou togogai - Juda o kediam moso igiyenou togolo idi. Haba tabe, sa Jerusalemkou be, Godiha moso hiye delei. Moso keme tanou fei mei, moso sudo hafei hafei dege biyomou ibe, kekai dulede delei.

² Kege tobou mōu, Yesuha kou gue tobou, na ifi moso hiye sudo koŋu dugulube, habagebe igi taha igi yogoha tagetou ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi, moso olou fei igisema mei degele ileyode tobou.

*Yesuha hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Luk 21:7-19)*

³ Yesu e bitou Olivkou duwoli, Godiha moso buguli duwomou dugumou, Pitabou Jemsbou Jonbou Andrubou dianou fologamou, emokou yodulo i,

⁴ na tobolou keme koboge tama degele? Kei makaiye bukou tama degeiba, ei duguoba ise na tobou keme tama degeladidade kuhe tawale ile? Na eimokou tobou yede tobolou i.

⁵ Kegemou, Yesuha diamokou tobou, niou tawaibou, kegeligi o taha ni ogou gaiye.

⁶ O sudo haguasieba, ma huya ke ogou ga kou gue tobolou ile, ame Godiha makai o. Kege ogou ga tobolou iba, o sasai sudo dulo ile.

⁷ Yesuha haba tobou, ni biyolu uwo dubabe, gue degedama. Biyaleyodei dubane, ni hobou ta kesigidama. Keme kou tama degeleye, kenou si uwage sawisie keme you.

⁸ Sa ta obiyei kaha haguasieba, sa ta o kediabou de biya ile. Sa ta hiye o taha ile, sa ta hiye obou de biyale. Haba tabe, sa sa keleya olou fei gigima haguale. O sasai hegie hiyedone dugulo ile. Ke bukou tama degele keme sasaiye dihi mou lamou do yomogou dugudi sagai kenou tefeledugulo ile.

⁹ Kelegebe niou tawaibou. Dia ni die kansole kediakou wou ma ile, ta salene dala. Egei mosokou gene o ilo kele ni dofou ye wala ile. Ni amokou damaleyodeibabe, nime gamani o kediabou, hiye o ilo kediabou die dihile kokou tefegieba ta sa ile. Ta soubabe, nige diamokou be ta uwo bolofei kenou hehegie tobou ma.

¹⁰ Ta uwo bolofei ke oe sa sa o sasai olou fei kediakou tobou ba tefeledulo mei degeibabe, uwage sawisie kuhe tama degele.

¹¹ Oe ni ta soubabe, ni hobou gue degedama. Ta ni tobolou be fi hiyedo madama. Godiha nimokou tobou ba duloba ni kenou tobolou ile. Keme niou nou tawaga tobolou ile mei. Duo Bolofeiha tobou ba, ni kenou kuhe tobolou ile.

¹² Kegeba, e eyeha e mala ta sama wouba toloyode tobolou. Haba aye Diane die sisigo diamokou ne nebe kenou tefeledugele ile. Sisigoyene aye adiou diamokou dafaba, wouba tofigiemabeede tobolou ile.

¹³ O olou fei kediage nime dafa ile, yobe ni amokou damaleyodei kaha degemou. Kenou si o koyoha neledo dege dalababe, uwage sawisie kelegebe Godihage o keme mamoloŋu.

*Midiho kasagai milou gadi kaha bi ta tama degele
(Matyu 24:15-28; Luk 21:20-24)*

¹⁴ Yesuha haba kou gue tobou, nige midiho kasagai milou gadi kaha bi ta Godiha kuolou moso kodu o tae dogogu dalaba dugulo ile.* O koŋu husoloŋu nage defeido fimama tawayedei. Bi ke dugubabe, sa Judia o sasai kedia kama fosige ya, bitou kokou fologamabeedei.

* 13:14 13:14 Daniel 9:27, 11:31, 12:11

15 Bi kasagai ke dugulo kelegebe, o tae e moso meleyatou duwobabe, muloba, e mosodu bi ta moou foloda.

16 O taha e hebe haimikou dalababe, haba boholou ma ile, mosokou e yukuei sasado ke mouda.

17 Sawisie kelegebe, solou do hiyedo, sasai dihi guokou bou kediabou, sasai dihigidiou bou kediamme hagi hiyedo degeiba dugulo ile.

18 Kulio a kelege kasagai degele ke tama degeiye deba, ni diho baga tobou ma.

19 Yobe, kelegebe hagi hiyedo dugulo kaha degemou. Godiha sa sibige kou milou mamou haguabe demou, ifine kuhe, hagi kegei ta dugudiyo mei. Habagene kegei ke ta dugulo mei.

20 Hiye Oha sawisie ke sasa dege dogogubabe, o sasai olou fei mei degele. Kenou si o sasai yomakou makai kediamokou solou do degeba, sawisie ke kuhe tou dege dogogulo.

21 Yesuha haba tobou, kegeiba o taha nimokou kou gue tobolou, duguma, Godiha makai o Kelesube kuheyodeibabe hobou dudama. Haba o taha, ni duguma, Kelesube kele dalayode tobou babe, nige ta keme hobou damaleyodedama.

22 Yobe, o ilo kelege haguasie, midihoge hehe hehe milou gaba, ogou gaba, ame Godiha makai o Kelesuyode tobolou ile. Haba o ilo kelegene ogou gai egei tobolou ile. O kedia neledo degeiba, Godiha yomakou makai o sasai kediage haba diamokou damaleyodemabeedemaba degele ile.

23 Kegei kaha degemou, niou tawaibou. A nimokou habage tama degele keme olou fei kou tobou ma mei degeiyode tobou.

*Habage O Kedia Dihi haguale
(Matyu 24:29-31; Luk 21:25-28)*

24 Yesuha haba kou gue tobou, hagi hiyedo ke mei degele kelegebe, Aso gosouguou ba hulia degele. Oguone gosouguou ba hohoge degele mei.

25 Kuidihone agudiletou ge fiyasigile. Damaledo, bimai olou fei agudiletou dalagua keme awale hobogolou. *Aisaia 13:10, 34:4*

26 Kegeiba, o sasai kedia dugulobe, O Kedia Dihi eme nele hiyedo kebou, hohobou de mabiye tou gou ma migiba dugulo ile.

27 Ege e esol o kedia tobou ba, o sasai you e biyode makai ke asou kolobou agudio tiligai isimokou ge moumou iligi isimokou dele.

*Ni hebe kiyou ke tawama
(Matyu 24:32-35; Luk 21:29-33)*

28 Yesuha haba kou gue tobou, ni hebe kiyou ke tawama. E goya kou ye foloumou, guo hehe bisoumou be, nige sa bolodo biyamou iladidade tawale idi.

29 Nebe kenou tefei, ni hagi a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige O Kedia Dihi eme hagaladidade tawama. E hagualebe hafeido degei kehe.

30 A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a kou tobolou ke olou feido tama degele.

31 Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma tabe ta mei degele mei.

*Hiye Ohā haguale sawisieī kēme o sasāi di ta tewe mei
(Matyu 24:36-44)*

³² Yesuhā haba kōū gue tobou, kegegai kē tamā degele sawisieibōū aso di hōbōū kēme o tahā ta tewe meido. Hebeni esol o kediane ta tewe mei. Godihā Dihi ene ta tewe mei. E Aye yo unōū si tewe.

³³ Yesuhā haba tobou, niōū tawaibōū. Ni defeido dia dalama, ni sawisieī kē ta tewe mei kahā degemōū.

³⁴ A tobolōū kēme kōū sā degei, o tahā e moso tōū fogōū, sa ta ilamōū. E dabai degele idi o kediamokōū tobou, ni mā moso dia dalamabeede tobōū ma, o tanōū tanōū dabai nemōū i. E o adi dia daladi kokōū tobou, nā defeido dia dalayede tobōū ma fogōū i.

³⁵ Kegei degemōū, ni defeido dia dalama. Moso obōū kahā hagua felebe ni ta tewe mei. Habi fele deba, huliame fele deba, sio ayomōū tōūba fele deba, gusugu fele deba, kēme ni ta tewe mei.

³⁶ Hiye o kahā totodo hagua feleba, ni tiasigei duguye.

³⁷ A nimokōū tobolōū kēme, a o sasāi olōū fei kediamokōū ne tobolōū. Ni defeido dia dalamabeede tobou.

14

*Hiye o kedia Yesu wouba toloyodema doysusulo i
(Matyu 26:1-5; Luk 22:1-2; Jon 11:45-53)*

¹ Gabama I Sawisieī* hiye kahā nale kefeguō nādi kēme ōū daba kege domōū. Sawisieī hiye ta, ōū mola mei sidi sawisieī kēne hafei degei. Kelegebe, mogōū du dalaguadi hiye obōū, Mosesahā kuolōū yo dulo i obōū kedia kefema tugulo tobolōū i, di Yesube amafei kage tolōū mā, tā sama wouba tolo ile?

² Kenōū si di Gabama I Sawisieī kōū lege hobōū degedame, o sasāi kedia duguoba, gofoū dege biya iye domōū.

*Sasāi tahā huei hōbōū kē Yesuhā widiletōū sōū gu
(Matyu 26:6-13; Jon 12:1-8)*

³ Yesu e sa Betanikōū ile, o Saimonhā mosokōū folo duwei. O kēme dobo do kōū tōū ye bolō degei. Nale nalā duwoguamōū, sasāi tahā botole igiye milou kodu hōbōū huei dou kē tolōū fele simamōū, huei hōbōū bolodo kē Yesuhā widiletōū sōū gu. Huei hōbōū kēme bolofeido, di tawaga tobolōū sagai mei, afu sele hiyedoye mamōū.

⁴ Kenōū si o ilo kedia duwoguali, kē duguo dafamōū, dio unōū tugulo tobolōū i, kageimōū huei hōbōū bolodo kōū mōū sōū guo mei degeiya?

⁵ Di makisi degemaba, sele 300 gabama folo sagai malāba, bi mei o kediamokōū neli debabe boloyode tobōū mamōū, sasāi kokōū gofoū dege tobolōū i.

⁶ Kenōū si Yesuhā tobou, gofoū degedama. Kageimōū ni sasāi kuokōū hagi nele iya? Ege amokōū be midihō bolofeido kē hegili.

* **14:1 14:1** Gabama I Sawisieī, 'Pasoba' tā kahā sibigebe kōū gue: Afu Godihā sa Isip sisigo wolo kē woumōū tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianōū si ta weli mei, mōū gabama i. Kegei kahā e tobou, ni Gabama I Sawisieī kē hohōbolōū ba, nale kefema nā demabeede tobou. Kege tobōū mōū, Israel o kedia sa Isip tōū fogōū, die sabekōū fogōū yai (Kisim Bek 12:1-42).

7 O bi mei o kediame n̄ibōu de hiyedo dalaguale. N̄i o kediame dogōu gulo tagaibabe n̄i dogōu gulonōu . Anōu si n̄ibōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile.

8 Sasai koꝑumaha a dogōu gulo sagaiibe, yoꝑu ifi dogōu gulu kuhe, tabōu mei. A toubā widalaba degele sagai keme, a teli mei kōu bōu gedo e huei hōbōu ke ma tōu guebōu sōu gulu kuhe.

9 A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Sa sa olōu fei, oe ma ta uwo bolofei ke tobōu mōu suluguali, sasai koꝑumaha degeli kene tobolōu ile. Kegeiba, o sasaiye eme ta totōu degele ile meiyode tobou.

*Judasha Yesube Juda hiye o kediāmokōu seseguloyodema makai
(Matyu 26:14-16; Luk 22:3-6)*

10 O Judas Iskariot eme Yesuha dabai degedi o olōu fei 12 kege kaha duo kile daladi o, ege mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu ile, Yesube e tolōu ma o kediāmokōu seseguloyode tobou.

11 Hiye o kedia ta ke dulomōu, hohō degemōu, emokōu sele damaledo neleyode tobolōu i. E Yesube kageligi tolōu ba hiye o kediāmokōu sesegulo domōu fi hiyedo ma delei.

*Yesubōu e dabai degedi obōu dia nale nala i
(Matyu 26:17-25; Luk 22:7-14, 21-23; Jon 13:21-30)*

12 Ōu mola mei sidi sawisiei sasafei kelege, o kedia Gabama I Sawisiei kaha dowo ke wai sipsip wili woma sidi. Kegeimōu, Yesuha dabai degedi o kedia emokōu yodulo i, na eibe ile, Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nalebe kilija kele kefema nale tagaiya?

13 Kegeimōu, Yesuha e dabai degedi o bolou kedilie tobōu mōu, yala degeimōu, diliemokōu tobou, nele sa Jerusalemkōu ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolōu iba kenōu sesele ima.

14 Moso o kaha foulou kokōu nelene fologaba, moso obōu kokōu kōu gue yoduma, ele Tisahage kilija kele e dabai degedi obōu ei Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nale kefema nala ile? de yodumabeedei.

15 Nele kege yodubabe, o kaha fōu gou moso hiyedo kotōu dala ke hegiba, fafaibōu duwodibōu olōu fei kotōu dalaba dugulo. Nele kotōu nōu di nale kefema dogogumabeede tobou.

16 Kege tobōu mōu, dilie ya, sa Jerusalemkōu fologamōu dugube, bi olōu fei Yesuha tobou sagai keme dalaguamōu dugu. Duguomōu, dilie Gabama I Sawisiei kaha dowo ke nale olōu fei kefema dogogulo i.

17 Sa nugumōu, Yesuha e dabai degedi o olōu fei 12 kege ke sosogōu felei.

18 Nale nala duwoguali, e diāmokōu kōu gue tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. N̄i o tahage ame ho o kediāmokōu sesegulo. O keme kōu le abōu de nale noluyode tobou.

19 O kedia ta ke dulomōu, fi hagi degele i. O tanōu tanōu kōu gue yodugamōu i, nage a tobolōu dei?

20 Yesuha diāmokōu tobou, o a tobolōu keme n̄i o olōu fei 12 kege kaha duo kile daladi o. O keme abōu de ōu si nale si huei melekidu masa nolū.

²¹ Damaledo, O Kedia Dihi eme tolo ile, Godiha kuguokou kou nalai dala sagai kenou tefe. Kenou si O Kedia Dihi ho okou sesegulo o name nou tawaibou. Ne adiou hage na mala fei mei fogou homou de tobou.

Yesuha ou sibou, tigi kolo huei gofoudo kebou de e dabai degele idi o kediamokou nei

(Matyu 26:26-30; Luk 22:15-20; 1 Korin 11:23-25)

²² Yesubou dia nale nala duwoguali, Yesuha ou si ta mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, ou si ke bafigima, e dabai degele idi o kediamokou nemamou, ni momumabeedei. Koume ma tou yode tobou.

²³ E haba huei kopekou sou guo maji ke mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, diamokou neimou, dia olou fei nala i.

²⁴ Nala imamou, Yesuha kou gue tobou, koume ma kafei. Ma kafei koumahage Godibou de mogo degedi midihou ebele ke hegili, o sasai sudou dogou gulamou.

²⁵ A nimokou damaledo tobolou kuhe. Sa kuokou be a tigi kolo huei gofoudobe haba ta nale mei ibe deba, Godiha wolou daladi sa kokou genou, a haba tigi kolo huei gofoudobe kuhe naleyode tobou.

²⁶ Kegemou, dia die tanou ta fema fogou mou, bitou Olivkou fogou yai.

Yesuha kou gue tobou, Pitaha ame tobekou muguloyode tobou

(Matyu 26:31-35; Luk 22:31-34; Jon 13:36-38)

²⁷ Yesuha e dabai degedi o kediamokou kou gue tobou, ni olou fei a tobekou mugulo ile. Yobe, Godiha kuguokou kou gue nalai dala kaha, A wai sipsip dia daladi o ke wouba tolo iba, e sipsip kefeguo dalagua ke olou fei kusia fosigile. *Sekaraia 13:7*

²⁸ Kenou si a hagua gehe degeibabe, a sa Galilikou be, ni you ile dalaba, abukou ileyode tobou.

²⁹ Pitaha emokou tobou, o ilo kedia na tobekou mugulo ibabe, age name ta tou fogolou meiyode tobou.

³⁰ Yesuha tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe. Ifi huliame, sio ayomou ye bolou kege you tale dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolou.

³¹ Kenou si Pitaha ta neledo dege kou gue tobou, ame nabou de tolo ileye, kenou si a na tewe meiyode ta tobolou mei. Yesuha dabai degedi o olou fei kediane kegenou tobolou i.

Yesuha hebe hai sa Getsemanikou ge Godikou diho baga tobou

(Matyu 26:36-46; Luk 22:39-46)

³² Yesubou dia sa e hu Getsemanikou ya fologamou, diamokou nime kuokou duwoma. A tafei ile, Godikou diho baga tobou lamou yode tobou.

³³ E wou ma ibe, Pitabou Jemsbou Jonbou de wou ma i. Dalali, e fi hagi hiyedo degemou,

³⁴ diamokou tobou, ame hagi hiyedo degeli kaha tolo sagaiyodei. Ni kuokou baha dalamabeede tobou.

³⁵ E tafei ile, mihikou yubu sugulo fiyamou duwoli, kou gue diho baga tobou, na boloyodeibabe, a hagi hiyedo koume ta dugulo sagai meiyodei.

³⁶ E haba diho baga tobou, Aye,* ma Aye, nanou si olou fei sasalenou degele sagai. A hagi ke dugulo dafa. Kenou si a tagai sagai ke degeda. Noou tagai sagai kenou degeyede tobou.

³⁷ Kegemou, Yesu e diho baga tobou ma, boholou ma haguamou dugube, o kamadia kediamе yogou gua tiasigei dugu. E Pita tile haguagiemou yodu, Saimon, name yogou gua tila? Na baha dalali, aso diho tanou ta mei degele sagai mei?

³⁸ Ni kou le a diaba, Godikou diho baga tobolou dalama. Tefele dugu ta haguba, ni fiasigeiye. Damaledo, fiyege kou neledo dalaye, kenou si tou be nele meiyode tobou.

³⁹ Haba e tafei ile, diho baga tobou sagai kegenou haba tage tobou.

⁴⁰ Haba boholou ma haguamou dugube, e dabai o kediamе tiasigei dugu, yogou gua hiyedo degeimou. Tilimou haguamou, dia emokou tobolou ke ta tawale ili mei.

⁴¹ Kegemou, Yesuha haba tage ile, diho baga tobou ma, boholou ma hagua, e dabai o kediamokou kou gue tobou, nime younou misiholo tilagua? Kege fogou ma. Duma, o ilo kelege O Kedia Dihi tolou ba, midihou kasagai milou ga idi o kediamokou sesegulobe ise kuheyode tobou.

⁴² Ni haguama, di yame. Duguma, o a tolou ba, ho o kediamokou sesegulo o keme hagulu kuhe.

*Judasha Yesu tolou mou ho o kediamokou sesegu
(Matyu 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-12)*

⁴³ Yesuha kege tobolou tafalali, Judas feleimou dugu. Judas eme Yesuha dabai o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi ta. O sudo ebou de aweki me bolou kebou, dou wou bou de tou ma haguasie felegai. O kediamе mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou, odo odobou kedia tobou mou kuhe haguasie felegoumou dugu.

⁴⁴ Judasha hiye o kediamokou kou tobou, a o ta nogou goubabe, o keme Yesu. Ni o ke tolou ma defeido mala imabeedei.

⁴⁵ Kegemou, Judasha Yesukou toto folo, Tisa Hiye de tobou mamou, tolou ma nogou.

⁴⁶ Kege tobou mou, o kedia Yesu hilige tolou mamou, ta salamou degele i.

⁴⁷ Kegemou, o ta, o sasai timidu tafala kaha e aweki me bolou yukuei foudu sai ke telemou, mogou du daladi hiye oha dabai degedi o ke fai, kehe taga mugu mihikou fiyei.

⁴⁸ Yesuha o kediamokou tobou, kadegeimou ni awekibou biyabou de tou ma haguasie, a hiligedo tolou iya? Ame hiyou moudi o mei, biyadi o mei.

⁴⁹ Sawisie olou fei a Godiha moso kekaimidu nibou de dalali, o sasai kediamokou egei hehegediye, ha ni a ta tolou ili mei. Kenou si Godiha ta, kuguokou nalai dala keme damaledo tama degeli kuheyode tobou.

⁵⁰ Kegeimou, e dabai degedi o olou fei kedia Yesu tou fogou kama fosigei.

O gisiai ta kama fou

⁵¹ O gisiai ta kaha Yesu sesega ile tefeleibe, e tou guebou yukuei fo degei muguomou tefelei. Tafalamou, o kedia o keme tou lamou degele i,

* 14:36 14:36 Yesuha tagege Aba dilibe, ma 'aye' dili.

52 kēnōu si ē yukuei fō degei kē dile filā fogōu, bese kama fou.

*O kedia kansole dihile kokōu Yesu tā sa i
(Matyu 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:13-14, 19-24)*

53 O kedia Yesu tolōu mānōu, mogōu du daladi hiye ohā mosō duwokōu wolōu ya fologai. Fologoumōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, haba odo odobōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu olōu fei kedia kekefegulo i.

54 Yesu tolōu youmōu, Pita ēne ahu dege sesele ile, mogōu du daladi hiye ohā mosō kekaimidu felei. Folomōu, kasamane o kedia dou ha duwoguamōu, ēne keke dou ha duwei.

55 Mogōu du dalaguadi hiye obōu, kansole obōu olōu fei kedia o tahā ogōu gai tā Yesuhā degeli mei kagei kē tobōu ma, kahāsi ēme wouba tolo sagai domōu kē tugulo tobolōu i. Kēnōu si dia midihō kasagai Yesuhā milou ta dugulo ili meido.

56 O sudo kedia ē degeli mei ogōu ga tobolōu i kēme dia fimai tanōu dege tobolōu ili mei, olōu feibe gulokou tanōu.

57 O ilo kediane tafalaguali, ogōu ga kōu gue tobolōu i,

58 ei dube, o kōumahāge Godihā mosō, o kedia tegei kēme igimaba, sawisie kamadia kege mei degeiba, ē haba mosō ebele ta togoma mei degei kē duwoloyodei. Kēnōu si ē dobogōūye togolo meiyode tobōu mōu dulo iyode tobolōu i.

59 Kēnōu si tā kē tobolōu ine, dia olōu fei fimai tanōu dege tobolōu ili mei, ogōu ganōu tobolōu i.

60 Kegemōu, mogōu du daladi hiye ohā kansole o kedia dihile kokōu haguā tafalali, Yesukōu yodu, nā die tā sima tobolōu be dafa? Tā o kōūdia tobolōu ilibe, de damale, ha gulokou?

61 Kēnōu si Yesuhā tā ta sima tobōu li meido.

Kegeimōu, mogōu du daladi hiye ohā haba yodu, Hiye Ohā makai o Kelesube nā? Di ē hū hebele fogulo idi kahā ē Dihibe nā?

62 Kegeimōu, Yesuhā tobou, kēme anōu. Nī O Kedia Dihi ēme O Neledo kahā dobogōū delekōu duwo dema, haba agudiletōu ge mabiye mala migiba dugulo ileyode tobou.

63 Mogōu du daladi hiye ohā tā kē dulo kesigiemōu, gofōū hiyedo degemōu, yoū ē yukuei kē tolōu dulagimamōu, tabe kehefe de tobou.

64 Nige o kōūme Hiye Ohā timōu kē mōu lamōu tobolōu kōū de dulo ili? Nī kage tawale iya? de yodu. O olōu fei kedia kōu gue tobolōu i, o kēme midihō kasagai dala kahā wouba tolo ile.

65 Kegemōu, o ilo kedia Yesukōu koso hesema, ē dihō yukuei kaiye diōu guo tigamamōu, dobogōūye wala i. Wala iligi, o koyohā nā fōūya? de yoduga i. Kasamane kediane tolōu mā, dobogōūye wala i.

*Pitahā Yesube ē tewe meiyode tobou
(Matyu 26:69-75; Luk 22:56-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

66 Pita ēme mogōu du daladi hiye ohā mosō kekaimidu dalamōu, hiye o kahā dabai degedi sasai tahā migilemōu,

67 Pita dou ha duwomōu duguomōu, emokōu maselemōu tobou, nāne sa Nasaret o Yesubōu de deleyode tobou.

⁶⁸ Kenôu si Pitahã tobou, kegele mei, nã tã koñu tobolôu be, a tawaiyo meiyode tobôu ma fogôu ile, kekai adi fekôu tafalamôu, [sio ayomôu tai.]

⁶⁹ Dabai degedi sasã kaha e kokôu tafalamôu duguomôu, o hafej tafalagua kediamokôu haba tobou, o koñume die o tayode tobou.

⁷⁰ Kenôu si e haba tobou, kege meiyode tobou.

Haba o hafej dege tafalagua kedia Pitakôu tobou, damaledo, nãne die o ta, nãne sa Galili tie oyode tobolôu i.

⁷¹ Kegeimôu, e tã nelêdo dege kôu gue tobou, damaledo, o ni tobolôu ili keme a tewe meido. A ogôu ga tobôu babe, Godihã a makoloyode tobou.

⁷² E kege tobôu ma mei degeimôu, kelegenôu sio ayomôu haba tage tai. Sio ayomôu toumôu, e Yesuhã kôu gue kôu tobou, sio ayomôu ye bolou kege you talê dalaba, nãge kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolôu yode tobou ke tawalemôu hiligedo gesei.

15

O kedia Yesu o Pailatkôu wolôu yai

(Matyu 27:1-2, 11-14; Luk 23:1-5; Jon 18:28-38)

¹ Sabiyomôu, mogôu du dalaguadi hiye obôu, odo odobôu, Mosesha kuolôu yo dulo i obôu, kansole obôu olou fei kedia doususulo imamôu, Yesu dobogoñu tabe tigama, gamani hiye o Pailatkôu wolôu yai.

² Pailathã Yesukôu yodu, Juda o kedia hiye obe nã? Yesuhã tobou, nã tobolôu be damaledo.

³ Mogôu du dalaguadi hiye o kedia Yesu e degediyo mei gulokou tã hiyedo tobolôu i.

⁴ Pailathã e haba yodu, kagemôu nã sima tobôu yo mei? O koñudia nã degegai ke tobolôu ili keme de damaledo?

⁵ Kenôu si Yesuhã tã ta sima tobôu ho fogôu môu, Pailathã ke duguo kesigiemôu, fi hiyedo mai.

Pailathã Yesu hebe fufuguomai kôu ikoke degemabeedei

(Matyu 27:15-26; Luk 23:13-25; Jon 18:38-19:16)

⁶ Sadebe olou fei, Gabama I Sawisiei tou môu be, gamani o kedia didio o tanou telemã idi. O sasã kedioñunou o ta maka degeimôu be, gamani o kedia o kenou telemã idi.

⁷ Kelegebe, o ta, e hube Barabas, eme yogo diabou de didio degei delei. Afu dia gamani kediamokou biyolugi, o ilo kele woumôu tofigiei.

⁸ Kegemôu, o sasã kedia ya, Pailatkôu, nã afu degedi sagã kege, didio o ta telemayede tobolôu i.

⁹ Pailathã yodu, ni tagalibe, age Juda o ni hiye o koñume telemouba nimokou ile?

¹⁰ E ke yodu kaha sibigebe kôu gue, mogôu du dalaguadi hiye o kedia Yesukôu kona degemôu kuhe tolou haguasiedade tawai.

¹¹ Kenôu si mogôu du dalaguadi hiye o kedia degeiye, o sasã kedia Yesukôu gofoñu degemôu, Pailatkôu be Barabasnou telemayede tobolôu i.

¹² Kege tobôu môu, Pailathã haba yodu, a o ni Juda o kedia hiye oyodele ili keme kagele?

¹³ O sasaj̄ kediā tā hiligedo, hebe fufuguomaikōu ikoke degeyede tobolōu i.

¹⁴ Pailathā diamokōu yodu, kageimōu? Ē midihō kasagaī kagei ke milōu lou? Kenōu si o sasaj̄ kediā haba dolo hiligedo tobolōu i, hebe fufuguomaikōu ikoke degeyedele i.

¹⁵ Kegemōu, Pailathā o sasaj̄ kediā hohō degemabadomōu didiō o Barabas telemaj̄. Haba Yesu eme ami o kediamokōu sesegumōu, tigi dofōu ye wala i. Wala imōu, Pailathā hebe fufuguomaikōu ikoke degemabeede tobou.

*Ami o kediā Yesu susuga tobolōu i
(Matyu 27:27-31; Jon 19:2-3)*

¹⁶ Ami o kediā Yesu wolōu ya, gamani o kahā mosō kekaimidu fologamōu, yogo diā haguismōu, ami o olōu feido migigai.

¹⁷ Migigamōu, yukuei wej̄ degei sasado ke Yesukōu kagiemōu, tigi ayebōu ta malamōu, hiye o kediā heti sagaj̄ kege milōu gamamōu, ē widiletōu mugulo i.

¹⁸ Kege muguomōu, susuga tobolōu i, Juda o kediā hiye o nā gusugu bolofeyodele i.

¹⁹ Biya ta malamōu, ē widiletōu hiligedo woulugi, emokōu koso hesema, yubu sugulo fiya duwoguali, ogōu gamōu ē hū hebele fogulo i.

²⁰ Susuga tobolōu yilō imamōu, yukuei wej̄ degei kagi ke telemōu, haba yoŋu ē yukuei ke kagiemōu, tamakōu wolōu yai, hebe fufuguomaikōu ikoke degele ilamōu.

*Diā Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degele i
(Matyu 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

²¹ Ami o kediā Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagumōu dugulo i. Ē hūbe Saimon. Eme o Aleksanderbōu, o Rufusbōu dilie aye. Ami o kediā ē hagumōu geleguomōu, Yesuhā hebe fufuguomaj̄ ke hebele iyedema fisile imōu, ē hebelemōu i.

²² Kegemōu, Yesu wolōu mōu yolugi, bitōu huyadefej̄ ta, ē hūbe Golgotakōu fologai. Hū kahā ē sibigebe O Widio Dio Sa.

²³ Fologamōu, o kediā Yesukōu tigi kolo huej̄ gofoŋudobōu mola* tabōu de neimōu, kenōu si ē ta nalj̄ mei.

²⁴ Haba ami o kediā ē hebe fufuguomaikōu ikoke degele i. Ikoke degemamōu, Yesuhā yukuei malā ilamōu igi sagaj̄ degei ke hebesse yale i. Yaj̄ye bolō degeimōu be, yukuei neimōu dele i.

²⁵ Gusugu 9 klok kelege o kediā Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degele i.

²⁶ Hebe fufuguomaj̄ kotōu be kōu gue nalaj̄ delei,
JUDA O KEDIĀ HIYE O.

Kahā yoyenōu ē kuhe woumōu tei.

²⁷⁻²⁸ Kelegenōu, hiyou moŋudi o bolōune Yesuhā figiya ke hebe fufuguomaikōu ikoke degele i. Tabe dobogoŋu delekōu, tabe dobogoŋu fofokōu.

* 15:23 15:23 Do mei degele mola sa degei.

²⁹ Kegemōu, o sasaj sūdo ima haguama dele iligi, Yesukōu susuga tobolōu i. Widio bogolōu iligi kōu gue tobolōu i, ehe, na Godiha moso igile filaba, sawisie kamadia kege mei degeiba, ebele ta togoma mei degeleyode tobōu mōu ei dulo i.

³⁰ Ifi na noŋusie dogōu guoba, hebe fufuguomaj koŋu tōu fogōu migiyede tobolōu i.

³¹ Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediane dioŋunōu kefema, Yesukōu susuga tobolōu yilo i, ege o ilo kelebe kōu dogōu gudiye, kenōu si yoŋusiebe ta dogōu guyo mei.

³² O koŋume Israel o kedia hiye o Kelesu debabe, e hebe fufuguomaj tōu fogōu migiba duguoba di kuhe damaleyodele ime. O bolou hebe fufuguomaikōu tafalagua kediliene Yesu susuga tobolōu i.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Kegemōu, agali duo kelege sa olōu fei hulia degemōu dalali, habi 3 klok degei.

³⁴ Habi 3 klok degeimōu, Yesuha yoŋu e tae hiligedo kōu gue hagnosisai, Eloi, Eloi, lama sabaktani?

Ta kaha sibigebe kōu gue,

Ma Godi, ma Godi, kageimōu na a tōu fogōu ya?

Buk Song 22:1

³⁵ O ilo kele hafei dege tafalagua kedia ta ke dulomōu tobolōu i, ni duma, o koŋume Elaija hagnosisoluyode tobolōu i.

³⁶ O taha foukua ile, bi suo degei ta mala, hebe kolo huei dou afido kokōu muguomōu, hebeya ta kokōu tigama mala hagua hebele fogu, Yesuha nayadomōu. O kaha tobou, you, di Elajaha de haguaba mala migiba dugulo deba dia dalame.

³⁷ Kegemōu, Yesu e hiligedo guama tolo i.

³⁸ Kegemōu, yukuei hiyedo, Godiha mosokōu duladi ke sugutōu ge duoyado ke bafolōu mugu.

³⁹ Ami o kedia dia daladi o, Yesu hafei dege tafala kaha Yesu e guama tolo imōu duguomōu tobou, damaledo, o koŋume Godiha Dihiyodei.

⁴⁰ Sasaj ilo kediane ahu sagaj dege masele tefeleguei. Sasaj ta e hube Maria, sa Makdala sasaj. Maria tabe o gisiai Jemsbōu o Josepbōu dilie adiōu. Sasaj tabe Salome.

⁴¹ Yesuha sa Galilikōu siei kelegebe, sasaj kediane e dogōu guo suluguadi. Haba sasaj ilo kelegene sa Jerusalemkōu e sesele kōu hagnosisai. Sasaj kegele i sūdo kedia kele masele tefeleguei.

Yesu tei mala ile, ulou daimidu dogogu

(Matyu 27:57-61; Luk 23:50-55; Jon 19:38-42)

⁴² Nale kefele idi sawisie kelege, Yesu e tolo i. Misiholo duwodi sawisie keme idiba kege kaha degeimōu, habido degeimōu,

⁴³ sa Arimatea o ta, e hube Josep, e o Pailatkōu i. Eme kansole hiye o, o bolofeido. Ene Godiha hagua o sasaj wolōu dalale ke dia daladi. E ta gue degeli mei ile, Pailatkōu folo yodu, na boloyodeba, a Yesu tei moloŋu?

⁴⁴ Josephha kege yodumōu, Pailatha kesigiemōu, ami o kedia dia daladi o ke hagnosisomōu, hagumōu, Yesube kōu tei? de yodu.

⁴⁵ Kōu tolo iyode tobōu mōu, Pailathā Josepkōu nā ile, o tei ke moꝑuyede tobou.

⁴⁶ Kegeimōu, Josephā ile, yukuei fō degei sasado ta seleye mamalamōu ile, Yesu tei malā hebele migile, yukuei fō degei kaha tigama malā ilemōu, ulou kōu dai ta kodu dogogu. Dogoguo fogōu mōu, igi hiye ta malā wofegelema hagua, ulou dai a tefegu.

⁴⁷ Sa Makdala sasaj Mariabōu, Maria ta Josephā e adiōu bōu dilie masele tafalaguali, ulou daikōu dogogumōu dugulo i.

16

*Yesu e haba hagua gehe degei
(Matyu 28:1-8; Luk 24:1-12; Jon 20:1-10)*

¹ Misiholo duwodi sawisieie ke mei degeimōu, sa Makdala sasaj Mariabōu, Jemshā e adiōu Maria tabōu, sasaj Salomebōu diā Yesu tei kaha tōu guebōu huloyodema, bi hō bolofejibōu gusege hueibōu de seleye mamala i.

² Misiholo duwodi sawisieie ke mei degemōu sabiyomōu, aso fogumōu, sasaj kedia widaikōu yai.

³ Yolugi, dioꝑunōu tugulo tobolōu i, o koyohā di dogōu guoba ulou dai a tefegu igi ke kogolo ile?

⁴ Kenōu si widai hafej degeimōu dugube, igi hiyedo keme kōu kogolo ile figikōu dogogu dalamōu dugulo i.

⁵ Diā ulou dai kodu muguamōu dugube, o gisiai ta yukuei fō degei sasado ke kaj dobogoꝑu delekōu duwomōu duguo kesigile i.

⁶ Kegemōu, o kaha sasaj kedia mokōu tobou, ni hobōu kesigidama. A tawalibe, nime sa Nasaret o Yesu, hebe fufuguomajkōu ikoke degele i ke ka haguasili kuhe. Eme gehe dege haguama i. Kōu le dala mei. E tilei kokōu duguma.

⁷ Kenōu si, ni ya, e dabai degele idi obōu, o Pitabōu dia mokōu, Yesube sa Galilikōu ebukōu ileyode tobōu ma. Diā habage ya fologaba, eme kele dalaba dugulo ile, yoꝑu kōu tobou sagaj kenōu tefeleyode tobōu mabeede tobou.

⁸ Kege tobōu mōu, sasaj kedia kesigiemōu, ulou dai tōu fogōu felegamōu kama fosigei. Diame guebōu dio keibōu degemōu, omokōu ta tobolōu ili mei.

*[Sa Makdala sasaj Mariaha Yesu dugu
(Matyu 28:9-10; Jon 20:11-18)]*

⁹ Misiholo duwodi sawisieie ke mei degeimōu sabiyei, Yesuha hagua gehe dege ilemōu, sa Makdala sasaj Mariakōu bukōu tama degei. Sasaj kokōu be, Yesuha duo kasagaj olōu fej dioyosi kege kōu igisei.

¹⁰ Yesuha sasaj kokōu tama degeimōu, sasaj kahage ile, Yesubōu suluguadi o kedia mokōu Yesuha tama degei ke tobou. O kedia me Yesuha sihou kōu gosolo imōu, e kuhe tobou.

¹¹ O kedia e Yesu gehe degei duguyode tobōu mōu dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei.

*Yesuha dabai degedi o bolou kedilie eme alikōu dugulo i
(Luk 24:13-35)*

¹² Kegemōu, Yesuhā dabai degedi o bolou kedilie sa hiye ke tōu fogōu youmōu, Yesuhā e tōu bohōlōu mamōu, alikōu tamā degeimōu dugulo i.

¹³ Kegeimōu dilie bohōlōu mā haguasie, dabai degedi o ilo kediamokōu tawayadomōu tobolōu iye, kenōu si diāne dilie tabe ta damaleyodele ili mei.

*Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu dabai diā degele ke tobou
(Matyu 28:16-20; Luk 24:36-49; Jon 20:19-23)*

¹⁴ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o olōu fei 11 kege kedia nale nalā duwoguamōu, e diāmokōu ne tamā degei. Tamā degemōu tafalali, diāmokōu gofoū degei. Yobe, o sasai ilo kedia eme haguā gehe dege dalayode tobolōu ili keme diā ta damaleyodele ili mei, die fibe hiligido dalagua kaha degemōu.

¹⁵ E haba diāmokōu kōu gue tobou, ni ya, sa sa olōu fei suluguali, ta uwo bolofei koū o sasai olōu fei kediamokōu tobou mōu suluguamabeede tobou.

¹⁶ O koyohā amokōu damaleyodema, fafeleya tofōu babe, o keme Godihā mamoloū. Kenōu si o koyohā damaleyode ho fogōu babe, o keme ta samaba hebe kasagai ke moloū.

¹⁷ O sasai dihile kokōu damaleyodei o sasai kediage midihō gehe gehe milōu ga ile. Diā mā huya ke o sasai, duo kasagaiye tolōu ine duo kasagai igisele ile. Tabe, ta gehe gehe taene tobolōu ile.

¹⁸ Bei dobogoūyue tolōu ibane, ta galale mei. Todi huei noubane, ta tofigile mei. Diā do o kediamokōu dobogoū dogogubane, do bolō degele ileyode tobou.

*Godihā Yesu mala, hebenitōu fogōu i
(Luk 24:50-53; Dabai 1:9-11)*

¹⁹ Hiye O Yesuhā o kediamokōu tā tobōu ma mei degeimōu, Godihā e mala, hebenitōu fogōu ilemōu, Godihā dobogoū delekōu bie.

²⁰ Kegemōu, e dabai degedi o kedia ya, sa sa olōu fei egei tobolōu suluguei. Suluguamōu, Hiye Ohā dogōu gumōu, o sasai dihile kokōu diā midihō gehe gehe milōu ga i. Midihō gehe gehe milōu gōumōu, o sasai kedia duguomōu, tā koūme damaledodade tawale i.]*

* **16:20 16:9-20** Tewe o sudo kedia tawale ilibe, tā maka kōu guei kaha [...] mogōu du dala tā koūme Makhā nalāi mei, kenōu si o tahā habage nalāidade tawale ili.

Ta Uwo Bolofei Lukha Nalaj

Tawale Ta

O Lukbe Yesuha o olou fei 12 kege kaha o ta meiyee, kenou si eme Pol dogou guo siadi o. Haba eme Juda o mei, eme Grik o sa degei, medigo dabai degedi o.

Kuguo koume *Ta Uwo Bolofei Lukha Nalaj* ke di husouma dugulobe, Yesuha Israel o kedibou, haba sa sa o sasaj olou fei kedibou de mamolouyode nalaj dugulo. E dabai yoma degelamou degei kelegebe, e o sasaj kediamokou kou gue tobou, Duo Bolofeiha a maka degeibe, Godiha ta uwo bolofei ke o bi mei kediamokou hehegie tobou yadomou. Damaledo, kuguo Lukha nalaj kuokou be, Yesuha o sasaj hagi dugulo i kediamokou solou do dege dogou gudi kaha ta ke nalaj.

Haba Lukha nalaj tabe, e diho baga tobou di kaha tabou, haba Duo Bolofeiha degedi kaha tane hiyedo nalaj. Ta ta e nalajibe, Godikou damaleyodei kedime hebe kasagajibe ta molou meiyode nalaj. Haba tabe, sasajye degele idi tane nalaj.

Lukha haba kuguo ta nalaj. Kuguo keme *Ta-Bolofei-Mala-Suluguadi-O Kedia Dabai Degele I* kaha kou gue ke. Dabai kuguokou e Yesuha hebenitou fogou imou, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degele i kaha ta ke dimokou hehegielamou nalaj.

Kuguo Luk koumah ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:5-2:52

Elisabetha dihi Jon fafeleya degedi o ke mala felejimou, haba Mariahane dihi Yesu mala felej.

Ta Hiye 3:1-4:13

Yesuha dabai degele a ke doususu kaha ta.

Ta Hiye 4:14-9:50

Yesuha sa Galilikou ilemou, Duo Bolofeiha neleya ke dabai yoma degei.

Ta Hiye 9:51-19:28

Yesubou e dabai degedi obou dia sa Jerusalemkou yolugi, ali titiamou yai.

Ta Hiye 19:29-21:38

Yesuha sa Jerusalemkou ile, Godiha mosokou folomou, o sasaj kediamokou egei hehegiei.

Ta Hiye 22-24

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei.

Lukha ta kouu nalama, o Tiofiluskou nei

¹ Ma hiye o Tiofilus, o sudo kediage Godiha degegaiye eimokou tama degei kaha ta ke nalaga i.

² Ta ke nalaga ibe, yomogou tama degeimou, Godiha ta tolou i o ilo kedia dihoeye dugumou haguei ke eimokou hehegile idi kenou sesega nalaga i.

³ Kegemōu, a ta uwo keme nalama, namokōu nelamōu. Tama degei ke a defeido yodugaibe, yomogōu hagua dumu kaha sibige ke defei tawalamōu kuhe degei. Ifibe a doḡdo dege tawalemōu namokōu nalolu kuhe.

⁴ Na husoḡumaba, afu ta na kou du sagai keme damaledo tadade tawayadomōu, a namokōu kuguo koḡu nalolu kuhe.

Elisabetha dihi Jon fafeleya degedi o ke mala feleimōu, haba Mariahane dihi Yesu mala felei (Ta Hiye 1:5-2:52)

Esol o kaha Sekaraiakou, ne sasaiha dihi Jon mala feleyode tobou

⁵ Hiye o Herotha sa Judia dia delei kelegebe, Godiha dabai degedi o ta e hu Sekaraiabe kele delei. Eme mogou du daladi o,* Abiyaha mogo dia kile ta. E sasaiibe Aronha huti. Sasai kaha hube Elisabet.

⁶ Diliebe Godiha dihi kokou doḡdo dege dalaguai, e kuolou ta olou fei sesele idi. Godiha dihi midihō kasagai ta milolou idiyo mei.

⁷ Kenou si diliebe dihi ta mou li mei, yobe, Elisabet eme dihi moloḡu sagai mei kaha degemou. Dalaguai, diliebe odo sobou de degele i.

⁸ Kegemou, sawisie ta Sekaraiabou e mogo diabou de Godiha dabai degelamou i. Fologamou, Sekaraia e Godiha dihi dabai degele delei.

⁹ Dalamou, mogou du dalaguadi o kedia dabai ta tawale maka degelamou, dia dioḡu degedi midihō ke sesele milolou i, igi moḡuma yale iligi, Sekaraiaha yayiye bolō degeimou dugulo i. E yayiye bolō degeimou, dia e maka degele i, Hiye O Godiha e mosokou folo, ho bolodo mola siba, ho gofoḡudo kaha folouba, Godiha dulo, hohō degeyadomou.

¹⁰ Maka degele imou, Sekaraiaha Godiha mosodu folo, ho bolodo mola ke simou, o sasai sudo mihikou kefeguo duwoguai, diho baga tobolou i.

¹¹ Kege degeimou, moso duledu, ho bolodo mola ke sisi dou moso kokou, Hiye Oha esol o ta dobogoḡu delekou tama dege tefelei. Tafalamou, Sekaraiaha dugo,

¹² kesigie gue hiyedo degei.

¹³ Kenou si esol o kaha Sekaraiakou kou gue tobou, na gue degeda. Ne diho baga toboube, Godiha kou duyode tobou. Ne sasai Elisabetha o dihi ta mala fele. Na e hube Jonyode ti.

¹⁴ Na ne dihi ke duguoba, ne duoyene hohō degele. O sasai sudo kediane dihi ke mala feleiba hohō degele ile.

¹⁵ Yobe, eme Hiye Oha dihi kokou hu hiyedo dege dalale kaha degemou. E tigi kolo huei gofoḡudo ke ta nale mei. Eme e adiou ha guamedu dala kelegebe, Duo Bolofeyiye tou dalale.

¹⁶ Dihi kaha degeiye, Israel o sasai sudo boholou ba, die Hiye O Godikou yale.

¹⁷ Nele e moloḡube, Elaijaha degedi midihobou nelebou de malaba, eme ebukou ile, Hiye O you ile dalaba. E degeiye, sisigobou die ayebou fi tanou degele ile. O dudiyo mei o kedia fimaine doḡsusuba, haba doḡdo o kedia fimai sagai kege doḡdo o degele ile. E o sasai kege doḡsusuba, dia Hiye Oha haguale ke ama duwogualeyode tobou.

* **1:5 1:5** Mogou du daladi o keme ('pris') Godiha moso kodu dabai degedi. Dabai degeimou be, Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, yoḡuge mogou du daladi.

18 Kegemōu, Sekaraihā ɛsol o kokōu kōu gue yodu, a kage nē tā kōu damaleyode tawale? Ame odo degei. Mā sasaine sobōu dedo degeiyode tobou.

19 Kegemōu, ɛsol o kahā sima tobou, ame Gabriel. Ame Godihā midihokōu tafaladi. Godi yōu tobōu mōu, a tā uwo bolofei kōu namokōu tobōu lamōu haguei.

20 Nā du. Nā mā tā kōu damaleyodili mei kahā degemōu, name tale mei dalali, tā ā tobou kē damaledo tamā degeiba dugulo. Sawisiē Godihā makai kelegebe, damaledo tamā degeiba, nā duguloyode tobou.

21 Kegeimōu, Sekaraiabe Godihā mosō duledu dalamōu, o sasaī sudo mihikōu dia dalaguamōu be, ē toto tā migili mei. Fimaī hiyedo degele i. Sekaraiabe kageimōu migile hagueiyade tugulo tobolōu i.

22 Diā dalaguali dugube, ē ise migimōu dugulo iye, ē tā tā tobolōu sagaī degeli mei. Kegeimōu, diagē ɛme Godihā mosō koduge midihō gehē tā dugudade tawale i. Ē tā tobōu li mei, o sasaī kediamokōu dobogōuyenōu hehegiei.

23 Habage, Sekaraia ē Godihā dabai degei kē mei degeimōu, ē sabekōu fogōu i.

24 Dalali, habage, ē sasaī Elisabet ē dihi guokōu degei. Kegeimōu, ē mogogou duwoli, oگوo houyosi kege mei degei. Dihi guokōu degemōu duwoli, kōu gue tobou,

25 Hiye Ohā amokōu solōu do degei. Ē degeiye, ame dihi guokōu degeli kuhē, ā o sasaī dihile sidifi degeiyo meiyode tobou.

ɛsol o kahā Mariakōu, dihi Yesu malā feleyode tobou

26 Kegemōu, Elisabethā dihi guokōu deleibe, oگوo walaiyosi kege mei degeimōu, Godihā ē ɛsol o Gabrielkōu tobōu mōu, sā hū Nasaret sa Galili duo kokōu ile,

27 sasaī gisiai kokōu felei. Sasaī keme o ta, hiye o Devithā ē sosōu o, ē hube Josepkōu neleyodemamōu maka degele i. Sasaī gisiai kamahā ē hube Maria.

28 ɛsol o Gabrielhā folomōu kōu gue tobou, gusugu bolofei. Hiye Obe nabōu de dala. Ē nā habagugueguomōu, namokōu bolodo degeiyodei.

29 Mariahā kē dulo kesigiemōu, fī hiyedo maī, kōume kē tā tobōu ya? de tawai.

30 Kegemōu, ɛsol o kahā tobou, Maria, nā hobōu guē degeda. Name Godihā habaguguegu dala.

31 Nā du. Nā dihi guokōu degeba, o dihi tā molōu. Nā ē hube Yesuyode ti.

32 Dihi keme hiye degeibabe, ɛme hiyedo o dalale. Ē hube Damaledo Godihā Dihiyodele ile. Hiye O Godihā ē Dihi kahā o sasaī olōu fei wolōu dalayedema makai, nī kōu guai hiye o Devithā wolōu delei sagaī kenōu tefele wolōu dalale.

33 Ē hiye o degema, Jekophā* sosōu diā tofousogo tofousogo wolōu dalale. Ē wolōu dalale keme tā mei degele mei, tofousogo tofousogo kegenōu wolōu dalaleyode tobou.

* 1:33 1:33 Jekop ē hū tabe 'Israel'. Jekophā sosōu keme Israel o sasaī olōu fei.

³⁴ Kegeimōu, Mariahā ɛsol o kokōu yodu, a dihi guokōu kage degele? Ame gisiai sasai, o huli meiyode tobou.

³⁵ Kegeimōu, ɛsol o kaha sima tobou, Duo Bolofejihā namokōu migiba, Damaledo Godihā ɛ nele kahanōu na dogōu guba dihi guokōu degele. Kegeiba, dihi keme bolodo dōudo o degele. E hu Godihā Dihiyodele ile.

³⁶ Na du, ne kiya Elisabet ɛme sobōu de degeiye, kenōu si ɛne dihi guokōu degei, ɛme o dihi moloŋu. Sasai keme, dihi moloŋu sagai meiyode tobolōu idiye, ɛme dihi guokōu degei. E dihi guokōu deleibe, ogo walajiyosi kege mei degei.

³⁷ Godihanōu si milolōu sagai. E milolōu sagai meibe, ta dala meiyode tobou.

³⁸ Kegeimōu, Maria ɛ kōu gue tobou, ame Hiye Ohā dabai degedi sasai. Hiye Ohā amokōu na tobolōu sagai kenōu tefele degele keme tabōu meiyode tobōu mōu, ɛsol o ke fogōu i.

Mariahā Elisabet dugu i

³⁹ Kelegenōu, Mariahā toto ile, sa Judia bitou saya ke iligi, sa takōu felei.

⁴⁰ Iligi, Sekaraiha mosokōu folomōu, ɛ Elisabet tafalamōu duguomōu, habi bolofejiyode tobou.

⁴¹ Mariahā habi bolofejiyodeimōu Elisabethā dulomōu, dihi ɛ guamedu dala kahage foguo foloma fiyei. Dihi foguo foloma fiyoumōu, dihi adiou ɛ Duo Bolofejije tōu mōu,

⁴² ɛ Mariakōu hiligedo kōu gue tobou, Godihā ɛ midihō bolofejido namokōu hegili. E namokōu hegili kahage sasai ilo kediamokōu hehegiei keme olou fei gabai. Dihi ne duledu dala emokōu ne Godihā midihō bolodo ke kōu hegi dala.

⁴³ Ame hubōu sasai mei. Kadegeiye, ma Hiye Ohā adiou ha amokōu haguya?

⁴⁴ A na amokōu habi bolofejiyode tobōu mōu dulomōu, dihi ma guamedu dala koŋumahā hohō degemōu foguo foloma fiyei.

⁴⁵ Hiye Ohā namokōu tamā degeleyodei keme na damaleyodei kaha degemōu, na hohō hiyedo degeyede tobou.

Mariahā die

⁴⁶ Mariahā kōu gue tobou, Ma duoye Hiye Ohā hu hebele fogulu.

⁴⁷ Godihā a mamoloŋuyodeimōu dulomōu, ma duoye emokōu hohō hiyedo degeli.

⁴⁸ Ame Godihā dabai degedi sasai. Ame mabōu sa degeiye, kenōu si ɛ a duguomōu, amokōu solōu do degei.

Ifibōu, habagebōu o sasai olou fei kedia Godihā amokōu midihō bolodo hegiyode tobolōu ile.

⁴⁹ Godibe nele hiyedo. E a dogōu guomōu, midihō bolofejido amokōu hegi. E hu be Godi, hu bolofei folodo.

⁵⁰ O sasai ɛ hayedu dalaguadi kediamokōu solōu do degedi.

E solōu do degedibe, o ifi dalaguabōu, habage dalaguale kediamokōu bōu de tofousogo kegenōu ile.

⁵¹ Yoŋu ɛ dobogoŋuyenōu dabai gofoŋudo ke degegai.

O dioꝑusie bolofeꝑdoyodema, dioꝑu die hu hebele fogulo idibe Godiha igisedi.

⁵² Godihage hiye o kedia huyafeꝑ degema, o hu mei kedia hu ke hebele fogudi.

⁵³ O hegie kediamokou be, e nale hiyedo neimou, nama guokou degele idi. Kenou si, o bi sudo dala kediametou fogou mou, mou yoꝑuwa fogou yai.

⁵⁴ Godiha Israel o, e dabai degedi kedia dogou guo daladi.

E ta totou degediyo mei, solou do degenou daladi,

⁵⁵ ta damaledo di kou guai o kediamokou kou tobou kaha degemou.

Damaledo, e Abrahamkou solou do degei kenou tefei, haba e sosou habage tama degele kediamokou ne kegenou solou do degeleyode tobou.

⁵⁶ Kegemou, Mariaha ogo kamadia sagai kege Elisabetbou de dala dema, e sabekou bohoulou ma fogou i.

Elisabetha dihi Jon mala felei

⁵⁷ Elisabetha dihi mala feleibe, o dihi mala felei.

⁵⁸ E sa tanou tie obou, e hutibou olou fei diage Hiye Oha emokou solou do degeiyode tobolou imou dulomou, emokou hoho hiyedo degele i.

⁵⁹ Kegemou, sawisie dimayosi kege mei degeimou, dia dihi kaha kolo diafou lamou * yai. Fologamou, dia dihi keme e aye Sekaraiaha hu kenou tilamou fimai i.

⁶⁰ Kenou si dihi kaha adiou ha kegele meiyode tobou. Di e hu be Jonyode timebeedei.

⁶¹ Dia sima tobou, ne huti o hu be kegei ta dala meiyodele i.

⁶² Dia dihi kaha e ayekou dobogoꝑuyenou dihi e hu be kagei tile? de yodulo i.

⁶³ Naladi bi ta mala haguayedemamou, e kou gue nalai, e hu be Jon de naloumou, fi hiyedo ma i.

⁶⁴ Kege degeli kelegenou be, Sekaraia e ta fuamou, Godiha hu hebele foguo hiye degei.

⁶⁵ Sa tanou tie o kedia ke duguomou, gue hiyedo degele i. Kegeimou, ta uwo ke bitou sa Judia olou fei tefele siei.

⁶⁶ O sasai olou fei ta uwo ke dulomou, fi hiyedo ma i. Dihi kaha hiye dege tofolou babe, kage degeiba dugulo de tugulo tobolou i. Hiye Oha nelebe ebou de daladade tawale i.

Sekaraiaha habage tama degele ta hehegie tobou

⁶⁷ Dihi Jonha e aye Sekaraia Duo Bolofeꝑye tou mou, e habage tama degele ke kou gue tobou,

⁶⁸ Hiye O eme Israel o kedia Godi. Di e hu hebele foguo hiye degeme. Yobe, e hagueibe, yoꝑu e o sasai di dogou guoba, bohoulou mamoloꝑu kaha degemou.

⁶⁹ E degeiye, e dabai degedi o Devitha sosou o nelede ta makamai, di mamouꝑuyadomou.

⁷⁰ Afudo Godiha ta keme yoꝑu e habage-degele-duguo-tobou di-o kedia mogouya ke kou tobolou i.

* **1:59 1:59** Juda o kedia die o sisigo kolo diafigidi. Midiho keme Godiha biyodema makadi midiho.

- 71 Godihā di mamoloꞑube, ho oye tōu dala ke yoꞑu moloꞑu. Dimokōu dafa idi o kediā dobogoꞑu tagetōu dala kene e figa moloꞑu.
- 72 Godihā di kōu guai o kediamokōu solōu do degemōu, ebōu de mogo degedi midihō, e diāmokōu neī keme e totōu degeiyo mei.
- 73 Damaledo, Godihā di kōu guai o Abrahamkōu damaledo kōu gue maka dege tobou, age nāme dogōu guloyodema makai. Tā keme dimokōu ne kōu degele dala ke makai.
- 74 E di moloꞑube, ho o kediā dobogoꞑu tagetōu dalagua ke figa moloꞑu. Kegeiba, dibe guē degele mei, e dabainōu degele ile.
- 75 Kege degeiba, di teli mei, sosou dege dalali, Godihā dihile kokōu dōudo kenōu suluguali, midihō e tagali sagai keleyanōu suluguale.
- 76 Mā dihi, nāmokōu be o sasaiyege nāme Damaledo Godihā tā tobōu di o, habage-degele-duguo-tobōu di-o tayodele ile. Yobe, Hiye Obe habage haguale kaha degeimōu, nā nabukōu ile, e a ke doususulo.
- 77 Nā o sasai kediamokōu hehegie tobolōu be, Godihāge midihō kasagai o sasai kediā milōu gadi keme gebe meiyodemaba mamoloꞑudade tawamabeede tobolōu.
- 78 Di Godihāge di mamoloꞑu, e dimokōu solōu do hiyedo degedi kaha degemōu. Hebenikōu ge tobōu ba, hohō gehedo ke dimokōu migileba,
- 79 huliā timidu dalagua o kediamokōu hohogulo. Hohō kaha tofigieladi o kediamokōu hohoguoba, di mogo tanōu dege, bologuado dalale ke hehegileyode tobou.
- 80 Kegemōu, dihi Jon e hiye degeimōu, e fimaine neledo degei. Hiye degemōu, hebe mei mihinōu sa kokōu ile, titiamōu sulugi, Israel o sasai kediā dihile kele tamā degeimōu dugulo i.

2

Mariaḥa dihi Yesu malā felei (Matyu 1:18-25)

- 1 Sawisieī kelegebe, sa Rom gamani hiye o, e hu Sisar Ogastushage gamani o kediā o sasai olōu fei hu soꞑumabeede tobou.
- 2 Hu sou keme dagado hu sou. Kelegebe, gamani o ta, e huḃe Kwirinius eme sa Siria olōu fei ke dia dalamōu, gamani kediā hu soloꞑu ke kuhe nalaga i.
- 3 Kegemōu, o sasai olōu fei die sabekōu yai, gamani o kediā die hu soꞑuyadomōu.
- 4 Josep ene i. Eme hiye o Devithā huḃti. E sa Galili duo kele sa Nasaret tōu fogōu iligi, sa Judia duo kele Devithā sa Betlehemkōu fogōu i.
- 5 Eme emokōu tileyodema maka i sasai Mariabōu de i, gamani o kediā dilie hune soꞑuyadomōu yai. Kelegebe, Maria eme dihi guokōu deleī.
- 6 Sa Betlehemkōu fologa duwoguali, Maria e dihi moloꞑu hafei degeimōu dugu.
- 7 Kelege, Mariaḥa dihi malā feleiḃe, o dihi wolo malā felei. Malā felemōu, e dihi yukueiye tigamamōu, wai bulumakou kediā nale nadi bokisi kodu dogogu, gabale tiadi mosobe o sudo fegegu kaha degemōu.

Ɛsol o tahā wai sipsip dia dalaguadi o kediamokōu tawale tā tobou

⁸ Kelegebe, wai sipsip dia dalaguadi o ilo kediamē sa Betlehem figikōu dalaguadi. Huliame dia wai sipsip dia dalaguamōu,

⁹ Hiye Ohā Ɛsol o kaha diamokōu tama degeimōu, Hiye Ohā hohō kaha dia silēmōumōu, dia guē hiyedo degele i.

¹⁰ Kenōu si Ɛsol o kaha diamokōu tobou, nī hobōu guē degedama. Duma. A tā uwo bolofej ta nīmokōu tobōu lamōu hagulu. O sasaj olōu feido duloba, hohō hiyedo degele ile.

¹¹ Ifi sasaj tahā dihi ta malā felej, Devithā sa Betlehemkōu ge malā felej. Dihi keme Hiye O, Godihā makai o Kelesu, nī mamōuyadomōu.

¹² Nī ya dugulobe, dihi diē ta yukueiye tigamamōu, wai bulumakou kedia nale nadi bokisi kodu dogogu tilaba dugulo ile. Nī ya duguoba, damaledade kuhe tawale ileyode tobou.

¹³ Ɛsol o kaha kege tobōu ma mei degeimōu, kelegenōu, hebeni Ɛsol o sudo kedia migiga geleguomōu, Godihā hū hebele fogulo iligi, kōu gue tobolōu i,

¹⁴ Godikōu hohōbōu me. E hūbe folodo, hiyedo dala. Sa sibige kuokōu be, o sasaj Godihā hohō degei kediamē mogo tanōu dege, bologuado dalagualeyode tobolōu i.

Wai sipsip dia daladi o kedia dihi Yesu dugulamōu yai

¹⁵ Kegemōu, Ɛsol o kedia fogōu, hebenikōu youmōu, wai sipsip dia dalaguadi o kedia diounōu tugulo tobolōu i, di sa Betlehemkōu ileba, Hiye Ohā tobou ke di dugumebeede tobolōu i.

¹⁶ Kege tobōu mamōu, totodo yamōu ka iligi dugube, Maria dilie Josep dilie duwoguamōu dugu. Dihibe wai bulumakou kedia nale nadi bokisi kodu tilamōu dugulo i.

¹⁷ Duguomōu, dia dihi kaha tā, Ɛsol o kaha tobōu mōu du sagaj kenōu tefele tobolōu i.

¹⁸ Wai sipsip dia dalaguadi o kedia tā ke tobōu mōu, o sasaj kedia dulo kesigile i.

¹⁹ Kenōu si, Mariahage tā dia tobolōu ili keme e duledu sagiemōu fidi.

²⁰ Wai sipsip dia dalaguadi o kedia dihi Yesu dugulo imamōu, bohōlōu mā yolugi, Godihā hū hebele foguomōu, hohōbolōu i. Ɛsol o kaha kōu tobōu mōu dulo i kenōu tefele dugu kaha dia hohōbolōu i.

Dihi Yesube hū tile i

²¹ Dihi ke malā felemōu dalali, sawisie dimayosi kege mei degeimōu, dia e kolo diafōu lamōu kefegulo i. Kefeguomōu, e hūbe Yesuyode tile i. E adiōu hā guamedu deleli mei, kelege Ɛsol o kaha e hūbe kege kōu ti.

Odo Simeon dilie sobōu de Ana dilie Godihā mosō kodu dihi Yesu dugulo i

²² Tiai mosōkōu baha duwei mei degeimōu, Josep dilie Maria dilie dihi Yesu malā ile, sa Jerusalemkōu fologai, dihi Godikōu hegilamōu. Yobe, dilie Moseshā kuolōu tā seseiba, Godihā dihile bolodo degeyadomōu.

²³ Tā keme Hiye Ohā kuolōu tā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

O dihi wolo malā feleibabe, dihi keme nī Hiye Ohā biyodema makamabeedei. *Kisim Bek 13:2,*
12

24 Tabe, dilie sio bolou sile, Godikou nelamou degele i. Yobe, Hiye Ohā kuolou tae kou gue kou nalaj dala,

Sio kulu bolou ne de, ha, sio isusu dihinou bolou kege ne de deyedei. *Wok Pris 12:8*

25 Sa Jerusalemkou be o ta delei. E hube Simeon. Eme doudo, egei dudi o. E baha duweibe, sa Israel o sasaj kedia hagi olou fei ke igile muguba dugulamou baha duwei. Duo Bolofeibe ebou delei.

26 Duo Bolofeihā emokou kou gue kou tobou, name toto ta tolo mei. Name Hiye Ohā makai o Kelesu haguba duguoba kuhe tolo ileyodei.

27 Kegeimou, Duo Bolofeihā Simeonkou tobou mou, Godihā moso kekaimidu felei. Folo tafalali dugube, dihi Yesube e aye dilie e adiou dilie malā felegoumou dugu. Dilie Moseshā kuolou tae kou tobou sagaj kenou tefele degelamou felegoumou dugu.

28 Felegoumou, Simeonhā dihi Yesu dobogouye hebele tolou mou, Godihā hu hebele fogulugi kou gue tobou,

29 Wolou Daladi Hiye O, na tamā degeleyodema makaiibe tamā degei kahā degemou, na ise ne dabai degedi o a tou fogou ba, a ileba bologuado dalale.

30 Yobe, na ei mamou lamou degeibe mā dihoje kou dugu kahā.

31 Damaledo, na ke degeibe, sa sa obiyei olou fei kedia dihilenou degei.

32 Dihi keme hoho hiyedo sa degei, o sa sa tie kediamokou hohoguba, diage ne Israel o sasaj eimokou hohobolou ileyode tobou.

33 Kegemou, Yesuhā e adiou dilie e aye dilie Simeonhā ta ke dulomou, fi hiyedo mā i.

34 Fima imou, Simeonhā diliemokou tobou, Godihā nimokou midihō bolofei hehegileyodei. Haba Dihi adiou Mariakou kou gue tobou, na du, Godihā dihi kou makai kumaha degeiye, Israel o sudo mihikou fiyouba, haba ilo kedia haguoba dele ile. Eme o sasaj dihile kele maka ta dogogu sagaj dalaba, o sudo kedia e makoloyode tobolou ile.

35 Kegeiba, o sudo die fimaj womoguei ke tamā degele ile. Nane hagi hiyedo tabe awekiye ne duledu fogulo sagaj kegei ke duguloyode tobou.

36 Godihā mosokou be, habage-degele-duguo-tobou di-sasaj tane delei. E hube Ana. Eme o Fanuelhā dihi, o Aserhā sosou sasaj. Eme sobou dedo. E afudo o kou huye, kenou si sadebe olou fei dioyosi kegenou e mabou delei.

37 E mā tolo imou, kuei sasaj dalali, e sadebe olou fei 84 kege mei degei. Eme Godihā moso tou fogou diyo mei. E Godihā dabai agalibou huliamebou de degele dalali, nale kuolou dogoumou, diho baga tobolou delei.

38 Kegemou, kelegenou, Ana e diliemokou hafei dege hagua, dihi ke dugoumou, Godikou bolofeyode tobou. Habage, e sa Jerusalem o sasaj, Godihā dia mamolou ke dia dalagua kediamokou dihi kahā ta ke tobou di.

Josepbou dia sa Nasaretkou bohoulou mā yai

³⁹ Maria dilie Josep dilie Hiye Oħa kuolōu t̄ə tobou kege degema mei degeimōu, bohōlōu mā ya, dilie sa Nasaret sa Galili duo kokōu fologai.

⁴⁰ Kegemōu, dihi Yesube hiye degeimōu, ę nelebōu tewebōu de hiye degei. Godihā habagugueibe ębōu de delei.

O gisiai Yesuhā Godihā mosōkōu i

⁴¹ Sadebe olōu fei Yesuhā aye adiōu dilie sa Jerusalemkōu yadibe, Gabama I Sawisie^{*} ke kefeguo n̄di sawisie kelegenōu idi.

⁴² Kegemōu, Yesube sadebe olōu fei 12 kege mei degeimōu, Gabama I Sawisie kelegebe, ębōu, ę aye adiōu bōu diā Israel o kediā degedi ke sesele, sa Jerusalemkōu yai.

⁴³ Kefeguo n̄ai mei degeimōu, dilie dilie sabekōu bohōlōu mā yai. Youmōu, o gisiai Yesu ęme Jerusalemkōu nōu delei, kenōu si ę aye adiōu dilie ta tawale ili mei.

⁴⁴ Diliege wa, ęme o ilo kelebōu de haguluyade tawale i. Kegeimōu, dilie yolugi, sawisie tanōu ta mei degei. Habage dilie sosōu bōu, dilie mogobōu diā dalaguaya ka i.

⁴⁵ Kenōu si ta dugulo ili mei. Kegeimōu, dilie dihi ka sa Jerusalemkōu bohōlōu mā yai.

⁴⁶ Fologa, ka iligi, sawisie kamadia kege mei degeimōu dugube, Yesube Godihā mosō kekaimidu duwomōu dugulo i. ęme tisa kediabōu de duwoli, tisa kediā tobolōu ili ke dusuamōu, diamokōu yoduga duwomōu dugulo i.

⁴⁷ O kele dalagua kediage ę tewebōu, t̄ə ę tobolōu bōu ke olōu fei duguomōu kesigile i.

⁴⁸ Dilie Yesu duguomōu, kesigiemōu, ę adiōu h̄ə tobou, dihi, n̄ə elemokōu kageimōu kegeiya? Ne aye ele n̄ə solōu do degemōu koluyode tobou.

⁴⁹ Kenōu si ę sima tobou, kageimōu nele ā ka iya? Nelege tawale iyo mei s̄ə degei? Ame mā Ayehā mosōkōu nōu dalabasiyode tobou.

⁵⁰ Kenōu si diliege t̄ə ę tobolōu kahā sibigebe ta tawale ili mei.

⁵¹ Kegemōu, ę diliebōu de sa Nasaretkōu bohōlōu mā ile felei. Diliebōu de dalali, dilie t̄ə tobōu mōu dulo milolōu delei. Kenōu si ę adiōu h̄əge ę dugugai olōu fei keme ę duledu sagiemōu fim̄ai.

⁵² Yesu hiye degeimōu, ę tewene hiyedo degei. Godihā ęmokōu hohō degeimōu, haba o kediāne ę tagale idi.

Yesuhā dabai degele a ke d̄oususu kahā t̄ə

(T̄ə Hiye 3:1-4:13)

3

Fafeleya degedi o Jonhā egei tobou

(Matyu 3:1-12; Mak 1:2-8; Jon 1:19-28)

¹ Sisar Taiberiushā sa Romkōu gamani hiye o dalali, sadebe olōu fei 15 kege mei degeimōu, o Pontius Pailathā sa Judia wolōu dalamōu, o Herothā

^{*} **2:41 2:41** Gabama I Sawisie, 'Pasoba' t̄ə kahā sibigebe kōu gue: Afu Godihā sa Isip sisigo wolo ke woumōu tofigiemōu, ę Israel sisigo kediānōu si ta weli mei, mōu gabama i. Kegei degemōu, ę tobou, n̄i Gabama I Sawisie kahā dowo ke n̄əle kefema n̄ə demabeede tobou. Kege tobōu mōu, Israel o kediā sa Isip tōu fogōu, die sabekōu fogōu kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

sa Galili dia dalamōu, ẹ eye Filiphā sa Ituriabōu sa Trakonitisbōu de dia dalamōu, o Lisaniashā sa Abilene dia delei.

² Kelegebe, o Anas dilie o Kaiafas diliebe mogōu du daladi hiye o degele imōu, Sekaraiaha dihi Jon ẹ hebe mei mihinōu sa kokōu delei. Dalamōu, Godiha ẹ t̄a k̄e Jonkōu hehegiei.

³ Kegemōu, Jonhā ile, t̄o Jordan hafei dege dala saya k̄e sulugi, o sasai kediamokōu egei hehegiedibe, n̄i f̄i boholōu ba fafeleya tofōu ma. Kegebasi, Godiha midihō kasagai, n̄i milōu ga idi k̄e gebe meiyodeleyode tobōu di.

⁴ Koŋu degeli k̄eme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiaha kuguokōu kōu gue nalai dala,

Hebe mei mihinōu sa kelege Hiye Ohā ẹ a milōu ma doususugumabeede haguisa tobōu ba dulo ile.

⁵ Bitou degei dalaba gobōu gileba, bologuale. Ulou dalabane, mihi sama, bologuale. A gulai degeine, bologua doususulo. A kasagai dalaba olou fei bologuale.

⁶ Kegeiba, sa sibige o sasai olou fei Godiha mamouba dugulo ileyodei. *Aisaia 40:3-5*

⁷ Kegemōu, o sasai sudo Jonhā fafeleya degeyadomōu haguasie felegai. Felegomōu, Jonhā kōu gue tobou, n̄ime hiye bei sisigo. Godiha gofoŋu degeba, n̄imokōu hebe kasagai k̄e nele. O koyoha tobōu mōu, n̄i fosigelamōu degele iya? Nige Godiha gofoŋube de gabale sagai?

⁸ N̄i f̄i bohōu babe, midihō n̄i milolōu kaha hehegiebe, n̄ime damaledo f̄i kōu boholōu idadele kenōu hehegiema. Abraham ẹme ei kōu guai oyode tobōu dama. Yobe, a n̄imokōu tobolōu kuhe, Godihanōu degeiye, igi koŋudiane boholōu ba, Abrahamhā sosou sa dege dalaguale.

⁹ Heibe hebe yelebōu kōu dogogu dala. Hebe olou fei kolo bologua ma idiyo mei k̄eme oe hagima, doulukōu hebesaleyode tobou.

¹⁰ Kegeimōu, o sasai kedia Jonhā t̄a k̄e dulomōu, emokōu yodulo i, ei kageibasi?

¹¹ Jonhā kōu gue tobou, o koyoha yukuei bolou dalababe, tabe o ta yukuei mei kokōu neyedei. O koyoha nale dalabane, nebe kenōu tefele degeyede tobou.

¹² Gamani sibidi sele kefedo o kediane Jonhā dia fafeleya degeyadomōu haguasie felegamōu, kōu gue yodulo i, Tisa, eibe kage degele?

¹³ N̄i gamani sibidi sele kefelebe, gamani kedia tobou sagai kenōu tefele moŋuma. N̄iōu tagai sagai bōu de hiyouye moŋudamabeede tobou.

¹⁴ Ami o kediane emokōu yodulo i, haba eibe kagele? E diamokōu tobou, n̄i o woma, die bi hiyouye moŋudama. N̄i o gulokou t̄a sama, die sele hiyouye moŋudama. Dabai n̄i degeli kaha hebe moloŋu k̄eme kehefeiyode tobou.

¹⁵ Kegeimōu, o sasai kedia kegele k̄e duguo kesigie baha duwoli tawale ibe, Jonbe Godiha makai o Kelesuyade tawale i.

¹⁶ Kenōu si, Jonhā o olou fei kediamokōu tobou, age n̄ime talekōu nōu fafeleya degedi. Kenōu si o ta ma habage haguale kaha ẹ nelebe hiyedo, ma nele sagai mei. E hube folodo dala kaha degemōu, ẹ hagubabe, age ẹ

abogoŋu moso kajibe ta tegile sagai mei. Ege nime Duo Bolofeiha neleya ke fafeleya degele, haba douyene fafeleya degeleyode tobou.

¹⁷ E hagualebe, o sepolo touye haguadi sagai kege nale segei ke moŋu haguale. Sepolo tolou ba, ko kasagai olou fei igisema, nale sibige kenou moŋuma ile, mosodu dogogulo. Kegema, ko olou fei keme dou mei degediyo mei kokou hebesaleyode tobou.

¹⁸ Jonha kege tobolou gibe, o sasai kediamokou dumabadomou egei hehegiemou i. E ta uwo bolofei kene diamokou tobou.

Herotha Jon didio degei

¹⁹ Gamani hiye o Herotha yoŋu e eyeha sobou Herodias figa hu kaha degemou, Jonha emokou gofoŋu degei. Yobe, ege midihog kasagai ilo kelene kou milou gadi kaha degemou, Jonha emokou kuhe gofoŋu dege tobou.

²⁰ Jonha emokou ta gofoŋu dege tobou ma fogou mou be, ege haba midihog kasagai tage milou mamou, Jon didio degei.

Jonha Yesu fafeleya degei

(Matyu 3:13-17; Mak 1:9-11)

²¹ Jon didio degeli mei kelegebe, ege o sasai sudo fafeleya degedi. Yesune hagumou, Jonha fafeleya degei. Fafeleya degeimou be, Yesu e dihog бага tobolou tafalamou, hebeni a soŋugou mou dugulo i.

²² Duo Bolofeiha emokou migibe, sio isusu бага fulou migile, emokou biyei. Migimou, hebenitou ge kou gue haguisa tobou mou dulo i, name ma Dihi. Age name tagalido, namokou hohog hiyedo degeliyode tobou mou dulo i.

Yesuha e kou guai o kedia hu

(Matyu 1:1-17)

²³ Yesube sadebe olou fei 30 sagai kege mei degeimou, e dawai kuhe yomogou. O sasai kediage eme Josepha dihiyade tawale i.

Josepbe Helihā dihi.

²⁴ Helibe Matathā dihi.

Matatbe Livaihā dihi.

Livaibe Melkihā dihi.

Melkibe Janaihā dihi.

Janaibe Josephā dihi.

²⁵ Josepbe Matatiashā dihi.

Matatiasbe Amoshā dihi.

Amosbe Nahumhā dihi.

Nahumbe Eslihā dihi.

Eslibe Nagaihā dihi.

²⁶ Nagaibe Mathā dihi.

Matbe Matatiashā dihi.

Matatiasbe Semenhā dihi.

Semenbe Josekhā dihi.

Josekbe Jodahā dihi.

²⁷ Jodabe Joananhā dihi.

Joananbe Resahā dihi.

Resabe Serubabelhā dihi.

Serubabelbe Sealtielhā dihi.

Sealtielbe Nerihā dihi.

²⁸ Neribe Melkihā dihi.

Melkibe Adihā dihi.
 Adibe Kosamhā dihi.
 Kosambe Elmadamhā dihi.
 Elmadambe Erhā dihi.
²⁹ Erbe Josuahā dihi.
 Josuabe Elieserhā dihi.
 Elieserbe Jorimhā dihi.
 Jorimbe Matathā dihi.
 Matatbe Livaihā dihi.
³⁰ Livaibe Simeonhā dihi.
 Simeonbe Judahā dihi.
 Judabe Josephā dihi.
 Josephe Jonamhā dihi.
 Jonambe Eliakimhā dihi.
³¹ Eliakimbe Meleahā dihi.
 Meleabe Menahā dihi.
 Menabe Matatahā dihi.
 Matatabe Natanhā dihi.
 Natanbe Devithā dihi.
³² Devitbe Jesihā dihi.
 Jesibe Obethā dihi.
 Obetbe Boashā dihi.
 Boasbe Salmonhā dihi.
 Salmonbe Nasonhā dihi.
³³ Nasonbe Aminadaphā dihi.
 Aminadapbe Atminhā dihi.
 Atminbe Arnihā dihi.
 Arnibe Hesronhā dihi.
 Hesronbe Pereshā dihi.
 Peresbe Judahā dihi.
³⁴ Judabe Jekophā dihi.
 Jekopbe Aisakhā dihi.
 Aisakbe Abrahamhā dihi.
 Abrahambe Terahā dihi.
 Terabe Nahorhā dihi.
³⁵ Nahorbe Serukhā dihi.
 Serukbe Reuhā dihi.
 Reube Pelekha dihi.
 Pelekbe Eberhā dihi.
 Eberbe Selahā dihi.
³⁶ Selabe Kainanhā dihi.
 Kainanbe Arpaksathā dihi.
 Arpaksatbe Siemhā dihi.
 Siembe Noahā dihi.
 Noabe Lamekhā dihi.
³⁷ Lamekbe Metuselaha dihi.
 Metuselabe Enokhā dihi.
 Enokbe Jarethā dihi.
 Jaretbe Mahalalelhā dihi.
 Mahalalelbe Kenanhā dihi.
³⁸ Kenanbe Enoshā dihi.
 Enosbe Sethā dihi.
 Setbe Adamhā dihi.
 Adambe Godihā dihi.

4

*Tamaḥa Yesu tefele dugu
(Matyu 4:1-11; Mak 1:12-13)*

¹ Yesu e Duo Bolofeiye tōu mōu, tō Jordan tōu fogōu boholōu ma i, Duo Bolofeiha wolōu mōu, hebe mei mihinōu sa kokōu i.

² Sa mihinōu sa kokōu be, sawisiei olōu fei 40 kege mei degei kaha duo kelegebe, Tamaḥa Yesu tefele duguga i.

Kelegebe, eme nale nali mei dalali, e hegie degei.

³ Hegie degeimōu, Tamaḥa emokōu tobou, name damaledo Godiha Dihi debabe, na tobōu ba, igi koḥu dala kuokōu tobōu ba boholōu ba, ōu si degeiba nayedei.

⁴ Yesuha sima tobou, Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Nale nadi kahanōu be, o sasai fi gehe tofousogo tofolōu ke moloḥu meiyodei. *Lo 8:3*

⁵ Kegemōu, Tamaḥa Yesu bitou sa kotou wolou folomou, sa sa olou fei hiye o kedia dia dalagua ke Yesukou toto hehegiemamou tobou,

⁶ a namokou nele hiyedo neiba, sa sa olou fei koḥu na dia dalale. Na hu hiyedo folodo moloḥu. Sa sa olou fei a dia dala keme a o takou nelababe, a nelenou.

⁷ Na yubu sugulo fiyaba, amokou diho baga tobou babe, age sa sa olou fei koḥume namokou neleyodei.

⁸ Yesuha e ta sima tobou, Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Na ne Hiye O Godikou nou yubu sugulo fiya, diho baga tobolou ba, e dabainou degeyedei. *Lo 6:13*

⁹ Kegemōu, Tamaḥa Yesu sa Jerusalemkou wolou ile, Hiye Oha moso tagetou do wolou folo tefegiemou tobou, name Godiha Dihi debabe, na mihikou mou gule fogu fiyayedei.

¹⁰ Yobe, Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, E tobou ba, e esol o kedia na bologuado dia dalagualeyodei.

¹¹ Na fogu fiyoubabe, dia na hebele tou ba, ne abogoḥu igiye ta wolo meiyodei. *Buk Song 91:11-12*

¹² Kegemōu, Yesuha sima tobou, Godiha taenge kōu gue tobou, Na ne Hiye O Godiha nele ke hobou tefele dugudayedei. *Lo 6:16*

¹³ Tamaḥa Yesu tefele dugugai mei degeimōu, e haba habage tefele duguloyodema kege fogou delei.

Yesuha sa Galilikou ilemou, Duo Bolofeiha neleya ke dabai yoma degei

(Ta Hiye 4:14-9:50)

*Yesuha sa Galilikou ge dabai yomogou degei
(Matyu 4:12-17; Mak 1:14-15)*

¹⁴ Duo Bolofeiha neleya kenou Yesu e boholou ma, sa Galilikou ile felei. Foloumou, sa ke tie o sasai olou fei kedia Yesube feleiyodeimou dulo i.

¹⁵ E die egei mosoya ke hehegiemou siadi. O sasai olou fei e hu hebele fogulo idi.

*Sa Nasaret o sasaj̄ kediā Yesukōu gofōu degele i
(Matyu 13:53-58; Mak 6:1-6)*

¹⁶ Yesu e sa Nasaretkōu i. E dihifej̄ kelegebe, sa kokōu dalali hiye degei. Folomōu, misiholo duwodi sawisieie kelegebe, yōu kōu degedi sagaj̄ kenōu tefele, egei mosokōu folo duwei. Duwo dema, e Godihā tā husōu lamōu haguaj̄.

¹⁷ Haguomōu, o tae habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā nalaj̄ kuguo ke emokōu neimōu, e ke haguamōu dugube, tā ilo kele kōu gue nalaj̄ dalamōu dugu,

¹⁸ Hiye Ohā e Duo Bolofej̄ibe hagua abōu dala, yobe Hiye Ohā a maka degei, tā uwo bolofej̄ ke o bi mei o kediamokōu hehegie tobōu yadomōu. E tobōu mōu a hagueibe, a o didiō degei dalagua kediamokōu tobōu ba, didiō degei ke tōu fogōu fogōu yamabadomōu. E tobōu mōu a hagueibe, a o dihō du degele i o kediamokōu tobōu ba, die dihō bolō degeiba dugumabadomōu.

O hagi dugulo ili kediā hagi kene fogōu mabadomōu a kuhe haguei.

¹⁹ E tobōu mōu a hagueibe, sadebe gehe bolodo kelege, Hiye O Godihā o sasaj̄ kediamokōu midihō bolofej̄ hehegie ke tobōu lamōu kuhe hagueiyodei. *Aisaia 61:1-2*

²⁰ Kegemōu, Yesuhā kuguo husōu mei degeimōu, kuguo ke komuguo, egei moso dia daladi o kokōu nelemōu biyei. Duwomōu, egei mosodu duwogua o olōu fei emokōu masele i.

²¹ Kegeimōu, e diamokōu tobou, Godihā kuguokōu nalaj̄ dala, ifi n̄i dulo ili keme damaledo tamā degeli kuheyode tobou.

²² O kele deleigui kediā e hu hebele foguomōu, tā bolofej̄ e hehegiei kokōu fi hiyedo mā i. Kenōu si diā tobou, o kōume Josephā dihi. Kageimōu e tā kōu guei hehegie tobōu ya?

²³ Kegeimōu, Yesuhā diamokōu kōu gue tobou, a tawalibe, obe tobōu di sagaj̄ kegenōu n̄ige amokōu ne kōu gue tobolōu ile sagaj̄, Medigo, nā nōusie bologuoba bolō degedyedele.

Ei nā sa Kaperneamkōu ge degeiyode tobōu mōu dulo i sagaj̄ kenōu tefele nōune sabe kuokōu ne degeiba, ei duguo tawale ileyode tobolōu ile sagaj̄ degei.

²⁴ A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Mosomā o tahā e sabekōu ge habage tamā degele ke hehegieimōu be, o sasaiyege ta hohō degele idiyo mei.

²⁵ A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe, o Elaijahā delei kelegebe, Israelkōu be kuei sasaj̄ sudo deleigui. Dalaguamōu, huei teli mei dalali, sadebe kamadia, oگو walaj̄yosi kege mei degeimōu, nale segei olōu fei fafagalemōu mei degei. Sa Israel olōu feido hegie hiyedo degele iye,

²⁶ kenōu si Godihā Elaijabe sa Israel kuei sasaj̄ takōu ta iyedili mei. Eme sa Sarefat kuei sasaj̄ ta, sa Saidon duo kokōu iyede tobou.*

²⁷ Haba o Elisa, habage-degele-duguo-tobōu di-o kahā delei kelegene, sa Israelkōu dobo doye tolōu i o sudo deleiguiye, kenōu si o tanōu ta bologuomōu bolō degeli mei. Haba sa ta Siria tie o Namannōu si bologuomōu bolō degeiyode tobou.*

* 4:26 4:25-26 1 King 17 * 4:27 4:27 2 King 5:1-14

²⁸ O olôu fei egei mosokôu duweguei kedia Yesuha ta ke tobou mou dulomou, dia gofo[u]u hiyedo degele i.

²⁹ Kegeimou dia Yesu wolou, sa kaha figikou yai. Sa keme bitou sa tigahaibou kaha, dia tigahai komou bila mugulamou degele i.

³⁰ Kenou si, e o kefei sudo kaha timiya ke fogou i.

*Yesuha duo kasagai ta igile mugu
(Mak 1:21-28)*

³¹ Kegemou, Yesu e ile mulu, sa Kaperneamkou felei. Sa keme sa Galili duo kokou delei. Folomou, misiholo duwodi sawisie kelege, e o sasai kediamokou egei tobou mou,

³² dia e ta ke dulomou kesigile i. Yobe e hehegilibe esofei, hiyedo folodo.

³³ Egei mosokou o ta duwei, duo kasagaiye tou. O kaha guamou hiligedo kou gue tobou,

³⁴ sa Nasaret o Yesu, na hagua eimokou kei degelamou degeiya? Nage ei makolamou hagulu? Age name kou tewe. Name o bolodo, Godiha tobou mou hagueiyode tobou.

³⁵ Kenou si Yesuha gofo[u]udo dege, duo kasagai kokou be, na tada. Na o kou tou fogou fogou iyede tobou mou, duo kasagai kaha degeiye, o ke die dihile kele mihikou fiyei. Fiyoumou, duo kasagai kaha o ke tou fogou fogou i, kenou si o ke ta makeli mei.

³⁶ Tou fogou imou, o sasai olou fei kesigiemou, dio[un]ou kou gue tugulo tobolou i, koume kei? O koumahaga ta gehe kou tobolou be, sibige hiyedo, nelebou de ta tobolou. Duo kasagai kediane e ta dulomou fosigediyode tobolou i.

³⁷ Kege tobolou imou, Yesuha ke degei kaha ta uwo keme sa sa hafei olou fei keleya ke tefei.

*Yesu e Pitaha sasaha e adiou ha do bologuomou bolu degei
(Matyu 8:14-15; Mak 1:29-31)*

³⁸ Yesu e hagua, egei moso ke tou fogou ile, Saimonha mosokou felei. Folomou dugube, Saimonha e sasaha e adiou be suguai hiyedo degeimou, na sasai kou bologuayede tobolou i.

³⁹ Kege tobou mou, Yesuha teguo ile, sasai ke gaduguomou, ta neledo dege tobou mou, suguai ke mei degeimou, toto hagua, nale milou ma, o kediamokou nei.

*Yesuha do o sasai sudo bologuomou bolu degele i
(Matyu 8:16-17; Mak 1:32-34)*

⁴⁰ Aso mula degeimou, o ilo kedia o sasai do daga daga tolou i mo[uma], Yesukou haguasiei. Haguasiemou, e dobogo[u] dogogueimou, bolu degele i.

⁴¹ Haba o duo kasagaiye tolou i o sudone duo kasagai igisei. Igiseimou, duo kasagai kedia tou fogolou gi, name Godiha Dihiyode haguisa tobolou i. Kenou si, e kuolou dogogube, ni tadamabeede tobou, eme Godiha makai o Kelesu keme dio[u] kou tewe kaha degemou.

*Yesuha sa sa keleya ke siei
(Mak 1:35-39)*

⁴² Sabiyomou, Yesu e sa o mei sa kokou i. Imou, o sasai kedia e kamou haguasiligi duguomou, dia e idayedema akogulamou degele i.

⁴³ Kenou si, e kou gue tobou, a Godiha ta uwo bolofei ke sa sa iloyane tobou lamou. Godiha amokou tobou mou hagueibe, e o sasai wolou dalale kaha ta ke hehegieyedei.

⁴⁴ Kege tobou mamou ile, sa Judia duo kileya ke egei mosoya egei tobou mou siadi.

5

*Yesuha tobou mou, Pitaha miye sudo mou
(Matyu 4:18-22; Mak 1:16-20)*

¹ Sawisie ta Yesu e ohueiyai Genesaret* biyakou tafalamou, o sasai sudo kefeguo e silema dalaguali, e Godiha ta tobou mou dulo i.

² E tafalali dugube, mosole bolou ohueiyai biyakou tilamou dugu. Mosole keme miye mojudi o kedia dogoguemamou, neke bigile imou dugu.

³ Duguomou, e mosole ta kaha tagetou foguo felei. Mosole keme Saimonhale. E Saimonkou, na feleba, mosole huyadefei fuguo ile, to biya hafei dege fogou yede tobou. Kegeimou, e mosole tagetou duwoli, o sasai kediamokou hehegiei.

⁴ Hehegiema mei degeimou be, Saimon, na to aimikou fuguo ileba, keke neke hebele muguyede tobou.

⁵ Saimonha e sima tobou, Hiye O, huliame ei dabai hiyedo degeligi, sabiyeiye, ei miye ta mou li mei. Kenou si, na tobolou kaha degeimou, a neke haba hebele muguo dugulamou.

⁶ Kegemou, e neke haba hebele muguomou dugube, miye sudo tou dugu, neke bafou lamou degeimou dugulo i.

⁷ Miye sudo tou ke duguomou, dilie mogo, mosole takou dalagua kedia hagnosisai, hagua dogou gumabandomou. Dia haguasieimou, mosole bolou kokou miye mojuma sa iligi, amamamou, mosole bolou ke molou gou lamou degeimou dugulo i.

⁸ Saimon Pitaha ke duguomou, Yesu hafei dege yubu sugulo fiya tobou, Hiye O, na amokou hafei degeda, ame midihou kasagai milou di o kaha degemou.

⁹ E ke tobolou kaha yobe, dia miye sudo mojumou kou dugu kesigile i kaha degemou.

¹⁰ E mogo bolou, Sebediha sisigo Jems dilie Jon diliene ke duguomou kesigile i. Yesuha Saimonkou tobou, na hobou gue degeda. Ifi yoma kugule ilebe, na miye mojudi sagai kenou tefele na amokou o sasai mojuma haguayede tobou.

¹¹ Kegemou, dia mosole fufulo ile, to biyakou dogoguomou, die bimaine olou fei kokou nou dogoguema fogou mou, Yesu sesele yai.

*Yesuha dobo doye tou o ta bologuomou bolou degei
(Matyu 8:1-4; Mak 1:40-45)*

¹² Sawisie ta Yesu sa ta kokou dalamou, o ta haguei. O kaha e tou olou feibe dobo doye tou. E Yesu duguomou, yubu sugulo fiya, miye duwoli,

* 5:1 5:1 Ohueiyai kaha hu tabe Galiliyodele idi.

neleḁo dege kōu gue tobou, Hiye O, na tagaibabe, na a bologuḁba bolḁ degeleyodei.

¹³ Yesuha o kaha ta ke dulomou, e dobogoḁu susuguo kuguomou, age name bolḁ degele ke tagaliyode tobou. Kege tobou mou kelegenou dobo doye tou o ke bolḁ degei.

¹⁴ Yesuha emokou neleḁo dege tobou, a na bologuḁibe hobou omokou tobou da. Haba na Godiha mosokou ile, ne tou bolḁ degei ke mogou du daladi o kokou hegiba, ege Mosesha tobou kenou seseleba, gali* sile Godikou nele, na bolḁ degei kaha degeimou. Kegeiba, o kedia ne do mei degei ke tawale ileyode tobou.

¹⁵ Kenou si Yesuha degedi kaha ta uwo keme sa sa keleya ke olou fei tefele silemoumou be, o sasai sudo haguasie kefeguo dalaguadi, e egei tobolou ke dulamou. Haba do o kediane dia bologuḁba bolḁ degeyadomou haguasiedi.

¹⁶ Kenou si sawisie i lo kelegebe, e o sasai kefegu ke fogou, sa o mei sa kokou diho baga tobou lamou idi.

Yesuha o ta ibigidiobou dobogoḁudiobou tofigiei ke bologuḁmou bolḁ degei

(Matyu 9:1-8; Mak 2:1-12)

¹⁷ Sawisie ta Yesuha o sasai kediamokou hehegie tobou mou, Farisi o kediabou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kediane olou fei dulo duweguei. Dia sa Jerusalebou, sa Judiabou, sa Galilibou de tou fofou guema haguasie duwoguamou, Hiye Ohā neleḁa ke e do o sasai bologuḁmou, bolḁ degele i.

¹⁸ E kege degega dalamou, o ilo kedia do o ta mala haguasiei. O keme ibigidiobou dobogoḁudiobou olou fei tofigiei. Dia do o ke botegei tagetou tilamou mala hebele fele, Yesukou hafei dege dogogulamou degei.

¹⁹ Kenou si moso fegegu kaha degeimou, dia do o ke mala hebele fologale sagai mei. Kegeimou, dia moso tagetou mala fologa, moso igiguomou, do o ke botegei tagetou tilamou, tigi gogomoguema, amafei tou fofou guesa mulḁ, o sasai kedia dala duo mogou kile, Yesuha tafala hafeido dege dogogulo i.

²⁰ Yesuha die damaleyodei ke duguomou, e do o kokou kōu gue tobou, mogo, age midihḁ kasagai na milou gadi ke gebe meiyodili.

²¹ Mosesha kuolou yo dulo i obou, Farisi o kediabou, dia ke dulomou, kōu gue fimā i, o Godiha timou ke mou ladi keme koyo? O taeye midihḁ kasagai obe milou gadi keme ta gebe meiyodele sagai mei. Keme Godihanou si degeleyode tawale i.

²² O kedia kege fimā imou, Yesuha tawalemou, ni kageimou kege fimā iya?

²³ Age kage tobolou? Midihḁ kasagai, do o kaha milou gadi ke gebe meiyodili kaha, nige ame ogou ga tobou di oyodele ili. Haba, age do o kuokou, na haguama iyedilibe, nige kageimou a ogou ga tobolou yode tawale iya?

* 5:14 5:14 Wok Pris 14:4

²⁴ O Kediã Dihi ẽme sa sibige kuokou be hu hiyedo dala. Ege midihõ kasagai obe milou gadi ke gebe meiyodele sagaiyode tobou. Yesu ẽ yo[usie kege tobou, o kediã ta ẽ tobolou keme sibigebou dade tawamabadomou. Kege tobou mamou, ẽ do o kokou, a namokou tobolou kuhe, na hagua, ne botegei ke malaba, ne mosokou iyedei.

²⁵ Kege tobou mou, kelegenou o kaha hagua, o kediã dihile kokou ẽ botegei ke mala hebele, mosokou fogou ma iligi, Hiye Ohã hu hebele foguomou i.

²⁶ O sasai kediã ke duguomou kesigie gue degemou, Godiha hu hebele fogulo i. Ifi di midihõ gehe gehe tama degeimou dugulo ili kuheyode tobolou i.

*Yesuha o Livai hagnosisai
(Matyu 9:9-13; Mak 2:13-17)*

²⁷ Habage, Yesuha iligi dugube, gamani sibidi sele kefedi moso kokou o ta, ẽ hu Livaike kokou duwomou dugu. Eme gamani sibidi sele kefedi o. Yesuha emokou na haguaba, da imebeede tobou mou,

²⁸ ẽ hagua, bimai olou fei tou fogou mou, Yesu sesele i.

²⁹ Kegemou, Livaiha ẽ mosokou ge Yesuha nale hiyedo milou mamou, gamani sibidi sele kefele idi obou, o sudo ilo kediabou kefeguomou, diliebou de duwoguali nale nala i.

³⁰ Farisi o kediabou, die mogo kuolou yo dulo i o ilo kediabou, dia Yesuha dabai degedi o kediakokou gofo[ũ dege tugulo tobolou i, ni gamani sibidi sele kefele idi obou, midihõ kasagai milolou idi o kediabou de duwoguali nalebou hueibou de kageimou nala iya?

³¹ Kegeimou, Yesuha sima kou gue tobou, o do meiyege mola mosokou be idiyo mei. Do oyenou si mola mosokou yadi.

³² A hagueibe, doudo o kediã hagnosisouba fi bohõ mabadomou hagueli mei. A hagueibe, o sasai midihõ kasagai milolou idi kediã hagnosisouba fi bohõ ba amokou haguasiemabadomou kuhe haguei.

*Yesuha nale kuolou dogogudi kaha ta ke tobou
(Matyu 9:14-17; Mak 2:18-22)*

³³ Kegemou, Juda hiye o kediã Yesukou haba tobolou i, Jonha dabai degedi o kediage nale kuolou dogoguomou dihõ бага tobolou idi. Farisi o kediã die dabai degedi o kediãne kege degele idi. Kenou si ne dabai degedi o kediage nalebou hueibou nala ili.

³⁴ Yesuha sima kou gue tobou, o taha sobou hulaba, ẽ mogo dia diguba, haguasie felegababe, nale ta kuolou dogogulo sagai mei. Yobe, sobou hulo o keme diabou de dala kaha degemou.

³⁵ Kenou si, o ilo kele die mogo mala fogou iba kelege, nale kuhe kuolou dogogulo ileyode tobou.

³⁶ Kegemou, Yesuha haba ta makai ta diakokou tobou, yukuei afukou be, a ta dalababe, di yukuei ebele ta mala bafolou ba, yukuei afukou kokou dogoguoba gofolou mei. Kege degeibabe, yukuei ebele keme makolo, haba yukuei afukou kene bolõ degeiba dugulo meiyodei.

³⁷ Haba tabe, tigi kolo huej̄ gofoṽudo, ebele milou kene wai meme kolo, oe afu kōu milou kodu sōu gudiyo mei.* Kege degeibabe, tigi kolo huej̄ gofoṽudo kaha wai meme kolo ke dōu lama ile. Kegeiba, tigi kolo huej̄ gofoṽudo ke ile hobogōu ba, wai meme kolo kene makolo.

³⁸ Kegei kaha degemōu, hebe kolo huej̄ ebele keme yoṽu wai meme kolo ebele kodunōu sōu gubasi boloyode tobou.

³⁹ O huej̄ afukōu ke nadi kahaḡe huej̄ ebele keme ta nale sagai degediyo mei. Ege huej̄ afukōu keme bolofeyode tobou di.

6

Yesuha misiholo duwodi sawisie kelege dabai degele kuolou dogogu kaha ta
(Matyu 12:1-8; Mak 2:23-28)

¹ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesubou dia hebe hai sa duoya ke yai. E dabai degedi o kedia nale fi ke gama, dobogoṽuye dosou guema, ho ke nalamou yai.

² Kenou si Farisi o ilo kedia ke duguomou, Yesukou kou gue yodulo i, nime misiholo duwodi sawisie kaha kuolou keme kageimou gobolou iya?

³ Kegeimou, Yesuha die ta sima tobou, Devitha degei kaha ta kuguokou nalai dala keme nige husouma tawale ili mei sa degei.* Devitbou e mogo diabou kedia nale nali mei, hegie degele i ke a nimokou tobou lamou.

⁴ Hegie degele imou, Devitha Godiha falai mosokou folomou, ou si Godiha dihile kokou dogogu daladi ke moṽuma nai. Ou si keme kuolou, mogou du dalaguadi o kedianou nala idiye, kenou si Devit e nolugi, e mogo diamokou ne neiyode tobou.

⁵ E haba diamokou tobou, O Kedia Dihi eme misiholo duwodi sawisie ke dia daladi oyode tobou.

Misiholo duwodi sawisie kelege, Yesuha o dobogoṽu kasagai degei ta bologuai
(Matyu 12:9-14; Mak 3:1-6)

⁶ Misiholo duwodi sawisie ta kelege, Yesuha egei mosokou folomou, o sasai kediamokou Godiha ta hehegiei. O ta e dobogoṽu dele tei kene kodu duwei.

⁷ Farisi o kediabou, Mosesha kuolou yo dulo i o kediabou de Yesuha degeladi ke defeido baha duweguei. Yobe, Yesu e misiholo duwodi sawisie kelege do o keme bologuquba bolu degeibabe, o kediage e ta saleyodema fima i.

⁸ Yesuha o kedia kege fima imou tawalemou, o dobogoṽu tei kokou, na haguaba, o dihile kuokou tafalayedeimou ege o dihile kokou hagu tefei.

⁹ Tafalamou, Yesuha o duwogua kediamokou kou gue yodu, di misiholo duwodi sawisie kelegebe, di midihog kasagai de milolou? Ha midihog bolonou milolou? Di o de wouba tofigile? Haba o de bologuquba bolu degelenou? Mosesha kuolou taage kage tobolou?

* **5:37 5:37** Yesu e sa sibige kuokou dele kelegebe, Juda o kedia die hueinabe di hueina sagai mei. Dia wai meme kolo gofou mamou huejbe kokou dou ma nala idi. * **6:3 6:3** 1 Samuel 21:6

10 Kege tobōu mamōu, e o olōu fei kediamokōu maseligi, dobogoŋu tei o kokōu tobou, ne dobogoŋu doususuguyedeimōu, o kaha dobogoŋu doususugumōu, kuhe bolō degei.

11 Kenōu si hiye o kedia hohō degeli mei, gofoŋu hiyedo degemōu, dioŋunōu Yesube kage degele de tugulo tobolōu i.

*Yesuha ta-bolofei-mala-suluguadi-o olōu fei 12 kege makai
(Matyu 10:1-4; Mak 3:13-19)*

12 Sawisie ta, Yesuha ile, bitōu ta kokōu felei, diho baga tobōu lamōu. Folo, huliame Godikōu diho baga tobolōu gi, sabiyei.

13 Sabiyomōu, e dabai degedi o kedia haguismōu, dia haguasieimōu, e dabai degele ile o olōu fei 12 kege makai. Nime ma ta-bolofei-mala-suluguadi-oyode tobou.

14 O ta e hube Saimon. Yesuha e hu gehe tibe Pita. E malabōu de, e hube Andru. Haba Jemsbōu Jonbōu Filipbōu Bartolomyubōu de.

15 Haba Matyubōu, Tomasbōu, Alfiusha dihi Jemsbōu. Tabe Saimon, e hu tabe Selot.

16 Haba Jemsha dihi Judas. Tabe Judas Iskariot, Yesu ho o kediamokōu sesegulo o ke.

*Yesuha do o sudo bologuomōu bolō degele i
(Matyu 4:24-25; Mak 3:7-12)*

17 Kegemōu, Yesuha e dabai degedi o kedia mugua, imi sabekōu tafalaguali dugube, e dabai degele idi o ilobōu, sa Jerusalem o sasai bōu, haba sa Judia kile o sasai sudo kedia kefeguo dalaguamōu dugulo i. To biya hafei sa Tairbōu, sa Saidonbōu tie o sasai sudone kefeguo dalaguamōu dugulo i.

18 O kedia mōu haguasili mei, Yesuha egei hehegieiba dulamōu haguasiei, haba e die do kagei kagine bologuayadomōu kuhe haguasiei. Damaledo, duo kasagaiye tolōu i kediane haguasieimōu, Yesuha bologuomōu bolō degele i.

19 O sasai olōu fei kedia Yesu duguomōu, kugulamōu degele i, eme nele hiyedo kaha degeimōu, do o koyoha, e dobogoŋuye Yesu kugumōu be, do bolō degei.

*Yesuha o ilo kediamokōu hohobōu mabeedei, haba o ilo kediamokōu be niōu tawaibōu yode tobou
(Matyu 5:1-12)*

20 Kegemōu, Yesuha e dabai degele idi o kediamokōu maselemōu kōu gue tobou, Bi mei o diama, ni hohobōu ma, Godiha e sa keme ni biyodei kaha degeimōu. Godihage ni wolōu dalayode tobou.

21 Hegie dege dalagua o diama, ni hohobōu ma, habage ni nale nama guokōu degele ile kaha degeimōu. O diama, ni ifi gosolo iliyee, kenōu si hohobōu ma, habage ni hohō dege yilo kaha degeimōu.

22 O sasai diama, nime oe dafa iliyee, kenōu si ni hohobōu ma. Ni O Kedia Dihi ke sesele ili kaha degeimōu, nime oe igile filaba, susuga tobolōu ba, ni hube kasagainōu degeiba dugubabe, ni hohobōu mabeedei.

²³ Diā kege degeibabe, nī hohōbolōū, hobōū ga siama, nī hebe bolōdo keme hebenitōū kōū dala kaha degeimōū. Kōū guai o kediā midihō kasagai kōū milolōū idibe, habage-degele-duguo-tobōū di-o kediamokōū ne kenōū tefele milolōū idi.

²⁴ Selebōū o diāma, niōū tawaibōū, nī hebe bolō ta moloū mei. Yobe, nīme bi olōū fei kōū moūmamōū, nī kōū le hohō degele ili kaha degemōū.

²⁵ O diāma, nī nale nāma guokōū dege dalaguaye, niōū tawaibōū, nīme habagebe hegie degele ile kaha degemōū.

O yilō ili o diāma, niōū tawaibōū, nī gosoulugi, gesei mei degele mei kaha degemōū.

²⁶ O diāma, oe nī hū hebele fogulo iliye, kenōū si niōū tawaibōū. Nī kōū guai o kediage ogōū gai egei tobōū di o kediā hūne hebele fogulo i deiyode tobou.

*Yesuhage nī ho o tagamabeedei
(Matyu 5:38-48)*

²⁷ Yesuhā haba kōū gue tobou, mā tā dudi o diāma, a nīmokōū tobolōū kuhe. Nī ho o kediā tagama. O nīmokōū dafadi o kediamokōū ne midihō bolofei kenōū hehegiema.

²⁸ O koyohā tā kasagai nīmokōū tobōū babe, nīge Godihā emokōū midihō bolofei kenōū hehegieyede tobōū ma. O koyohā nī wala deibabe, nīge Godihā o kokōū solōū do degeyedema diho bagā tobōū ma.

²⁹ O koyohā ne hamogou ilokōū fōubabe, nā haba hamogou ilone seseguyedei. O koyohā ne yukuei hiyouye moūubabe, haba nā ne yukuei ta kene emokōū neyedei.

³⁰ O koyohā nāmokōū bi ta moloūyodema yodubabe, nā mōū nelēnōū. Haba o tahā ne bi ta hiyouye moūubabe, emokōū hobōū bohōlōū neyede tobōū da.

³¹ Nīge o ilo kediā nīmokōū kage degele tagale ili keme, nī diāmokōū ne ke sagainōū tefele degemabeedei.

³² Nīge o nī tagadi kediānōū tagaibabe, nī hūbe hiye degele mei. O midihō kasagai degedi o kediāne o diā tagali o kediamokōū ne hohō degele idi.

³³ Nīge nīmokōū midihō bolōdo hehegili o kokōū nōū midihō bolōdo hehegieibabe, nī hūbe hiye degele mei. O midihō kasagai degedi o kediāne kenōū tefele degele idi kaha degemōū.

³⁴ Nīge nī bi heliofeī nele i ke haba bohōlōū moloūyode tawaibabe, nī hūbe hiye degele sagai mei. Yobe, midihō kasagai degedi o kediāne die mogo diāmokōū bi heliofeī nele i ke bohōlōū moloūyode tawale idi.

³⁵ Nī ho o kediā tagama. Diāmokōū midihō bolofei kenōū hehegiema. Nī diāmokōū bi nele, haba bohōlōū moloūyode tawadama. Kegeibasi, nī hebe bolōdo ke malāba, nīme damaledo Godihā sisigo degele. Damaledo, nīge nīmokōū ho degedi o tagama. Yobe, Godihage o emokōū bolofei yode tobolōū idiyō mei o kediamokōū be midihō bolōdo kenōū hehegiēdi. Midihō kasagai degedi kediamokōū ne kenōū tefele hehegiēdi.

³⁶ Nī Aye Godihā nīmokōū solōū do degedi. Nīne kenōū tefele omokōū solōū do degemabeede tobou.

*Midiho o tae degeli ke fidama
(Matyu 7:1-5)*

³⁷ Yesuha haba kou gue tobou, midiho o tae degeli ke fidama, Godiha nimokou ne kenou tefele degeiye deba. Midiho nogoha milolou ke hobou fidama. O tae hagi nimokou ta degeibabe, mou duguo fogou mabeedei. Kegeibasi, Godihane midiho kasagai ni milolou idi kene gebe meiyodele.

³⁸ Ni bi ta o kediamokou neibabe, Godihane nimokou bi ta nele. Ege bologua fileba, amamaj ke nimokou nele. Damaledo, e fileba hiyedo folodo amamajido ke ni molo[u]. Yobe, ni o takou nedi keme, Godihane kenou tefele nimokou neleyode tobou.

³⁹ Kegemou, Yesuha ta makai ta kou gue tobou, diho du degei o taha yogo diho du degei o ta wolou ilebe de bolou? Age diliebe uloudu fiasigiledadili.

⁴⁰ Sokou lou dihiyege e tisabe gabama feli mei. Sokou lou dihi kaha tewe mo[ubasi, e tisa tefele.

⁴¹ Na no[u ne dihokou hebe siei hiyedo ke dala keme ta duguli meibe, kofai ne mogoha dihokou dala keme kageimou duguo tobou ya?

⁴² Na hebe siei hiyedo ne dihokou dala ke ta duguli meibe, nage kofai ne mogoha dihiledu dala keme kageimou mala filalamou yode tobou ya? Name taenou tobou di o. Na hebe siei hiye, ne dihiledu dala kebukou tele filaba, ne diho bolofei degeiba duguoba, hobou kofai nogoha dihiledu dala ke kuhe mala fila.

*Hebe kasagaiyege kolo kasagai madi
(Matyu 7:16-20, 12:33-35)*

⁴³ Yesuha haba kou gue tobou, hebe bolofeiyege kolo kasagai degei ta male mei. Nebe kenou tefei, hebe kasagaiyene kolo bolofei ta male mei.

⁴⁴ Oyege hebeye kolo molu kokou duguomou, hebe keme bolofeida, ha, kasagaidade kuhe tawale idi. Oye kiyoga idibe, aye yoya ke ga idiyo mei. Goho kolo ga idibe, hebe ayebou kokou ga idiyo mei.

⁴⁵ O bolofei e duledube fimaj bolofeyenou daladi. Kegei kaha ege midiho bolofei kenou degedi. O doudo mei, e duledube fimaj kasagaiyenou daladi. Kegei kaha ege midiho kasagainou degedi. O e duledu fimaj kagei kagei amama dalamou be, e mogouyene ta yo[u fiye molu kenou tefele tobou di.

*Moso togodi midiho bolou
(Matyu 7:24-27)*

⁴⁶ Yesuha haba kou gue tobou, kageimou ni amokou Hiye O, Hiye O dele idiye, kenou si ni ma ta ta sesediyo mei?

⁴⁷ O koyoha amokou hagua, ma ta ke dulo seseibabe, age o kegei kaha midiho keme nimokou hegilamou.

⁴⁸ O keme moso togodi o sa degei. Yomogoube, o kaha asou mou gulido dege damamou, mouti gofo[udo kenou fofogui. Moutimamou, kotou moso tegei. To hiyedo giho[uma, moso ke kou bilalamou degeiye, kenou si bileli mei. Yobe, e moso ke bologuado tegei kaha degemou.

⁴⁹ O koyoha ma ta ke dulo sese ho fogou babe, eme totou degei o, e mosobe mihikou do tegei ke sa degei. Mihidamamou moutili mei. Habage, to giho[uye haguamou, moso ke totonou bila filamou makoma mei degei.

7

*Yesuhā ami hiye o kahā dabai degedi o bologuomōu bolō degei
(Matyu 8:5-13)*

¹ Yesuhā o sasaj̄ kediamokōu tā tobōu ma mei degeimōu, e sa Kaperneamkōu felei.

² Sa kokōu be, ami hiye o tahā e dabai degedi o ta do degemōu tolo ile hafei degei. Ami hiye o kahā e dabai degedi o kokōu solōu do hiyedo degei.

³ E Yesu dalayode tobolōu imōu dulomōu, e Juda odo odo ilo kediā tobōu mōu yai, Yesuhā haguaba, do o ke bologuayede tobōu yadomōu.

⁴ Diā ya, Yesukōu fologamōu, tā neledo dege tobolōu i, ami hiye o keme midihō bolonōu milōu gadi o. Nā e dogōu guyedei.

⁵ Yobe, e Juda o dimokōu solōu do degemōu, di egei mosō kōu tegei kahā degemōu yode tobolōu i.

⁶ Kegemōu, Yesu e diābōu de hagulugi, mosō ke hafei degeimōu, ami hiye o kahā e mogo diā tobōu mōu yolugi, Yesu alikōu hagumōu duguo tobolōu i, ei mogo e kōu gue tobōu ma dogogu, Hiye O, nā hobōu dabai hiye degeda. Ame o bolofej̄ mei kahā, nā mā mosokōu fele sagaj̄ mei.

⁷ Kegei kahā degemōu, age namokōu be ile mei. Nā mōu taenōu tobōu ba, mā dabai degedi o e bolō degele.

⁸ Ā tobolōu kahā yobe kōu guei, ane hiye o tahā hayedu dala. Mā hayedune ami o ilo kele dalagua. Ā ami o takōu nā iyedeimōu be, e idi. Haba ami o takōu nā haguayedeimōu be, e haguadi. Ā mā dabai degedi o takōu nā dabai degeyedeimōu be, e dabai degedi.

⁹ Yesuhā o kahā tā ke dulomōu, hiyedo fimama, boholōu mōu, o sasaj̄ e sesele haguasili kediamokōu tobou, ā nimokōu tobolōu kuhe. Age Israel o olōu fei kediamē ami o kōmumahā damaleyodei neledo kōmū sagaj̄ kōu gueibe ta duguli mei.

¹⁰ O ami o kahā tobōu mōu yai kediā boholōu mā haguasie, mosokōu felegamōu dugube, do o keme kōu bolō degei dugulo i.

Yesuhā sa Nainkōu ge o gisiai tei ke haguagimōu gehe degei

¹¹ Habage, Yesuhā e dabai degedi obōu, o sasaj̄ sudo kediābōu de sa Nainkōu yai.

¹² Ile, sa kahā kekai adi hafei degeimōu dugube, o ilo kediā o tei ta hebele haguasieimōu dugu. O ke tei kahā e adiōu be kuei sasaj̄, e dihi o dihi tanōu fei ke tolo i. Sa ke tie o sasaj̄ sudo sasaj̄ kebōu de haguasieimōu dugu.

¹³ Hiye O Yesuhā sasaj̄ ke duguo, solōu do hiyedo degemōu tobou, nā hobōu gosodayedei.

¹⁴ E teguo ile, botegei ke kugumōu, o tei ke hebema haguasili kediā tafalaguamōu tobou, o gisiai, ā namokōu tobolōu kuhe, nā hagua.

¹⁵ Kege tobōu mōu, o tei kahā hagua bilo tōumōu, dihi ke e adiōu kōu boholōu nej̄.

¹⁶ O sasaj̄ olōu fei kediā ke duguo kesigiemōu, Godihā hū hebele foguo tobolōu i, habage-degele-duguo-tobōu di-o ta ifi dimokōu tamā degeli kuhe. Godibe e o sasaj̄ di dogōu gulamōu haguei kuheyode tobolōu i.

¹⁷ Yesuhā ke degei tā uwo kahage sa Judia kileya kebōu, haba sa sa hafei dege dalagua keleya kebōu de olōu fei tefei.

Fafeleya degedi o Jonhā e dabai degedi o bolou kege tobou mou, Yesukou yai

(Matyu 11:2-19)

¹⁸ Kegeimou, Jonhā e dabai degedi o kedia Yesuhā degegadi ke emokou tobolou i.

¹⁹ Emokou tobolou imou, e o bolou kege haguismou, haguasiei, dilie ileba Hiye Okou kou gue yodumabadomou, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

²⁰ O bolou kedilie ya, Yesukou fologa tobou, fafeleya degedi o Jonhā tobou mou ele namokou kou gue yodulamou kuhe haguasili, name de o hagualeyodele idi kaha haguei? Haba you haguale dala?

²¹ Dilie hagulu kelegenou be, Yesuhā do o kagei kagei sudo bologuai. Duo kasagaiye tolou ine duo kasagai igiseimou bolou degele i. Haba o diho du degele i kediane bologuomou baha i.

²² Kegeimou, Yesuhā Jonhā dabai degedi o bolou kediliemokou tobou, nele bohoulou ma yaba, Jonkou a degeimou nele dulubou, nele dugulubou kou tobou mabeedei. Nele dugulube, a o diho du degei kediane bologuomou bolou dege masele imou dugulu. O ibigidio tofigiei kediane tofou tofou youmou, dobo doye tou o kediane bolou degele imou, kihiyou tefegai kediane ta dulo imou, tofigiei kediane hagua gehe degele imou nele dugulo ili. Haba a bi mei o kediakou ne ta uwo bolofei kou tobou mou nele dulo ili.

²³ O koyoha a duguoba damaleyodema, fimai tabou mei debabe, o keme hohobou yedei.

²⁴ Kegeimou, o bolou Jonhā tobou mou haguasiei kedilie fogou youmou, Yesuhā o sasai kediakou Jonhā kou degei sagai kenou kou gue tobou, ni hebe mei mihinou sa kokou yaibe kei dugulamou yalou? Ni wiye hiye ta tilemou ima haguama deimou ke dugu yai?

²⁵ Kegeli mei debabe, ni o koyo dugu yalou? Ni o ta yukuei bolou bolou kai ke dugu yai? Kegeli mei. O yukuei sele hiyedoye mamou ke kama similolou idi oyenou si hiye o kedia mosodu dalagua.

²⁶ Kenou si ni koyo dugu yalou? Ni habage-degele-duguo-tobou di-o ta dugu yai? Damaledo, a nimokou tobolou kuhe, o kahage habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kediane gabai.

²⁷ O keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, ni duma, A ma ta tobou di o ta tobou ba ebukou ile dalali, ne a milolou yodei ke.

Malakai 3:1

²⁸ A nimokou tobolou kuhe, fafeleya degedi o Jon e hagua feleibe, e sa sibige o olou fei gabaiye, kenou si Godiha o sasai wolou daladi sa kokou be, o hu mei o taha Jon gabai dala.

²⁹ Kegeimou, o sasibou, gamani sibidi sele kefele idi obou kedia Yesuhā ta ke tobolou dulomou, Godiha midihobe doudoyode tobolou i, diame Jonhā kou fafeleya degei kaha degemou.

³⁰ Kenōu si Farisi obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediage midihō bolofej, Godiha hegi keme tobekōu mugulo i, diame Jonha fafeleya degeli mei kaha degemōu.

³¹ Yesuha haba tobou, kegeimōu, ifi kōu bōu ge dalagua o sasaj kediame kadegei o? A ta makaiibe midihō diā milolōu idi kokōu mā tobolōu kuhe.

³² O kediame sisigo sa degei. Yobe, sisigo kediame kefegudi sakōu duwoguali, die mogo diā haguisa idi,

Eige nī hobōu gaba diē femabadomōu kibi kōu haguisa iye, kenōu si nī hobōu ga diē feilebe tagale ili mei. Ei solōu do degedi diene kōu feile iye, kenōu si nige ta solōu do dege gosolo ili mei.

³³ Ifi kōu bōu gebe o sasajiyene sisigo kediā degele idi kenōu tefele degele idi. Yobe, Jonha hagua sieibe, ōu bōu, tigi kolo huej gofoūdobōu debe nadiyo mei kaha, nige eme duo kasagajye touyode tobolōu idi.

³⁴ O Kediā Dihi e hagua sulube, nalebōu huejbōu nadi kaha, nī kōu gue tobolōu idi, o koūme nale hiyedo nadi. Haba tigi kolo huej gofoūdo kene hiyedo nadi. E mogo diame gamani sibidi sele kefele idi obōu, o midihō kasagaj milolōu idi obōu de.

³⁵ Kege tobolōu idiye, kenōu si o sasaj Godiha tewe ke tolōu hehegedibe, e tewebe damaledo dugulo idi.

Sasaj tahā Yesuha abogoū tagetōu huej hōbōu bolodo ke sōu gu

³⁶ Farisi o tahā Yesukōu tobou, nā hagua mā mosokōu abōu de nale namebeedemōu, Yesuha o kaha mosokōu ile folo duwoli, nale nalāmōu degei.

³⁷ Sasaj ta, eme midihō kasagaj milōu di sasaj, ene sa kile tie. Yesube Farisi o kaha mosokōu nale noluyode tobolōu imōu du. Dulomōu, e botole igiye milou kodu hōbōu huej dou bolodo ke tolōu haguei.

³⁸ Fele, Yesuha tobeya haguamōu, e abogoū hafej dege gosolo tefelei. Gosoulugi, diho huej kaha Yesuha abogoū tagetōu fiyasigei. Fiyasigeimōu, sasaj kaha yoū e widio towe sasado kaha toguema nogōu gama, huej hōbōu bolodo ke e abogoū tagetōu sōu gu.

³⁹ Farisi o Yesu digu kahage sasaj kaha degeli ke duguomōu, e kōu gue fimaj, o koūme damaledo habage-degele-duguo-tobōu di-o debabe, ege sasaj emokōu kugulu koūme midihō kasagaj milōu di sasaidade tawali.

⁴⁰ Kegemōu, Yesuha emokōu kōu gue tobou, Saimon, a namokōu ta ta tobōu lamōu. Tisa, ta nā tobōu lamōu degeli keme amokōu tobōu yedeimōu,

⁴¹ Yesuha ta makai kōu gue tobou, o bolou ta ya, selebōu o ta kokōu fologa, sele heliofej mala i. Tabe sele 100 kege moū. Tabe sele 10 kege moū.

⁴² Dilie sele heliofej moūye, kenōu si sele olōu fej naj mei degei. Naj mei degele imōu, sele obōu kaha diliemokōu tobou, nele mā sele naj keme tabōu mei, a gebe meiyodiliyode tobou. Kegei kaha degemōu, o koyohanōu si sele obōu kokōu hohō hiyedo degeiya?

⁴³ Kegemōu, Saimonhage kōu gue tobou, a tawalibe, o sele 100 kege moū keyodeimōu, Yesuha tobou, ne fimaiibe doūdooyodei.

⁴⁴ Kegemōu, Yesuhā boholōu, sasaj kokōu masemamōu, Saimonkōu yodu, nā sasaj koŋu de dugulu? A ne mosokōu felejimōu, nā huej dōu ma, mā abogoŋu bigili mei. Sasaj koŋumahā e diho huejyenōu mā abogoŋu bigima, e widio towe sasa kahā toguei.

⁴⁵ A ne mosokōu felejimōu be, nā a ta nogōu li mei. Sasaj koŋumahanōu si a felejimōu mā abogoŋukōu nogōu be kegenōu nogōu ga dala kuhe.

⁴⁶ Nā amokōu hohō degema, mā widiletōu gusege huej ta sōu guli mei,* sasaj koŋumahanōu si mā abogoŋu tagetōu huej hōbōu bolodo ke kōu sōu gu.

⁴⁷ Kegei degemōu, a namokōu tobolōu kuhe, sasaj koŋumahasī amokōu hohō hiyedo degeimōu dugulu. Kegei kahā, da duguo tawalebe, Godihā e midihō kasagaj milōu gadi keme gebe mei yodeidade tawame. O ta, Godihā e midihō kasagaj huyadefej ke gebe meiyodeibabe, o kahā Godikōu hohō huyadefejinōu degeleyode tobou.

⁴⁸ Yesuhā sasaj kokōu tobou, a ne midihō kasagaj milōu gadi keme gebe meiyodiliyode tobou.

⁴⁹ Kege tobōu mōu, o ebōu de duwogua kediā dioŋunōu tugulo tobolōu i, o koŋume koyo? Midihō kasagaj milōu di keme kageimōu gebe meiyodeiya?

⁵⁰ Yesuhā sasaj kokōu tobou, nā amokōu damaleyodei kahā degeimōu, nāme Godihā kōu mamou. Nā ile, bologuado dalayede tobou.

8

Sasaj ilo kele Yesu sesele idi

¹ Habage, Yesuhā sa sa olōu fej kileya ke Godihā wolōu daladi sa kahā tā uwo bolofej ke hehegiemōu siei. O olōu fej 12 kege kediā ebōu de suluguei.

² Sasaj ilo kelene Yesubōu de suluguei. Sasaj ilobe duo kasagaiye tou, ilo kele doye tou, kegele i ke Yesuhā kōu bologuaj. Sasaj tabe Maria, sa Makdala tie sasajyodele idi. Eme duo kasagaiye olōu fej dioyosi kegeye tou ke Yesuhā igiseimōu bolō degei.

³ Sasaj tabe Joana, eme Herothā moso dia daladi o Kusahā e sasaj. Tabe Susana. Sasaj kediabōu, sasaj sudo ilo kelene Yesubōu de suluguali, die seleye nale moŋuma, Yesubōu diamokōu milōu ma nele suluguei.

Tā makaibe nale hou hebe haimikōu hebesei kokōu mā tobou (Matyu 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Sa sa o sasaj sudo Yesukōu haguasie felega kefeguo dalaguamōu, e diamokōu tā makai kōu gue tobou,

⁵ o tahā e hebe haimikōu nale hou hebeselamōu i. Nale hou hebeseibe, ilo kelebe alikōu fiyasigeimōu, o kediā abogoŋuye tofōu tofolōu i. Haba ilo kelebe sio kediā haguasie moŋuma nala i.

⁶ Nale hou ilo kelebe mihi igibōu kokōu fiyasigei. Nale hou kōu fua feleiye, kenōu si olōu fej tofigiei, mihibe huej mei kahā degemōu.

⁷ Nale ho ilo kelebe aye ti yo kodu fiyasigei. Nale hou foloumōu, aye ti kahane folomōu, nale hou ke gogu.

* **7:46 7:46** O e widiletōu gusege huej sōu gudi midihō keme o kokōu hohōbōu di.

⁸ Nalẹ hou ilo kelebe mihi bolofei kokou fiyasigei. Fiyasigemou, nalẹ hou fua folomou, sibige hiyedo ma i, 100 kege ma iyodei. Yesuha kege tobou mamou, haba kou gue haguisa tobou, o koyo na, kihiyou dalababe, ta kou defeido du.

*Yesuha ta makai hehegie tobou di kaha sibige ke tobou
(Matyu 13:10-17; Mak 4:10-12)*

⁹ Yesuha e dabai degedi o kedia ta makai e toboudi kamaha sibige ke tawalamou yodulo i.

¹⁰ E diamokou kou gue tobou, Godiha o sasai wolou daladi kaha sibige keme ni tawamabadomou yoku nimokou kou hegi, mogogou ta dala mei. O damaleyodele ili mei kedianou si ta makainou dudi, ta sibige ta dudiyu mei. Keme kou gue nalai dala,

Kegeligi, dihoje duguoba, tawale iye domou. Ta duloba, ta kaha sibige ta tawale iye domou. *Aisaia 6:9*

*Nalẹ hou hebesei ta makai kaha sibige
(Matyu 13:18-23; Mak 4:13-20)*

¹¹ Kegemou, Yesuha haba kou gue tobou, ta makai kaha sibigebe kou gue, nalẹ hou hebesei keme Godiha ta ke hebesei.

¹² Nalẹ hou alikou fiyasigei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kele Godiha ta dumou be, Tamaha hagua, Godiha ta die duledu dala ke igisedi, dia damaleyodele iba, Godiha dia mamouye domou.

¹³ Nalẹ hou mihi igibou kokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai ilo kelebe Godiha ta dulo, hoho degele idiye, kenou si dia tefebou mei kaha, Godiha tabe hiyefei dulo idiyo mei. Tefele duguye hagumou be, die damaleyodeibe tou fogou le idi.

¹⁴ Nalẹ hou aye ti yokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai dia Godiha ta kou dulo idiye, kenou si sa sibige kaha hagi kagei kagei kokou fimabou, sele hiyedo molo sagai fimabou, fiye tagai daga dagabou olou fei kahage Godiha ta ke akoguomou, sibige ta ma idiyo mei.

¹⁵ Kenou si nalẹ hou mihi bolofei kokou hebesei kaha sibigebe kou gue, o sasai kedia Godiha ta dulo defeido tolou mou damaleyodema sesele ili. Die fimabe doudo, bolonou dalagua. Neledo dege dala kaha degemou, diame nalẹ sibige mai ke sagai dalagua.

*Obe kamai dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Yesuha haba kou gue tobou, obe kamai dou migiemou be, bilika hayedu dogogudiyo mei. Fafai hayedune ta dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi, o mosokou felie, kamai hoho ke dugumabadomou.

¹⁷ Bi olou fei womogou dalagua keme habage tama degele ile. Bi olou fei oye gogu dalagua kene habage tama degegouba, oye kuhe duguo tawale ile.

¹⁸ Kegemou, ni ta ta dulobe, defeido duma. O taha bi ilo kele dalababe, Godihage tage dogou guba, bi sudo degele. O taha e bi hiyefei mei debabe, e bi huyadefei e fiye daladadili keme Godiha molo uyode tobou.

Koyobe Yesuha ę adiou bou ę mala diabou?
(Matyu 12:46-50; Mak 3:31-35)

¹⁹ Kegemou, Yesuha ę adiou bou ę mala diabou de ę dugulamou kou haguasieye, o sasai kefei sudo kaha diou gu kaha degemou, dia fele dugulo sagai mei.

²⁰ O tae Yesukou tobou, ne adiou bou ne mala diabou haguasie, mihikou tafalaguali, na dugulamou degele ili.

²¹ Kenou si ę sima kou gue tobou, Godiha ta dulo damaleyodema seseli o sasai kediamе ma adiou bou ma mala diabou debe kehe.

Yesuha tobou mou, wi hiyedo ke mei degei
(Matyu 8:23-27; Mak 4:35-41)

²² Sawisie ta, Yesuha, ę dabai degedi o kediamou de mosole ta tila kokou fologamou, di ohueiyai ilobou imebeede tobou.

²³ Mosole imou, Yesu ę yogou gua tiei. Tilamou, wi hiyedo haguei. To bobouye mosole foudu huei hiyedo gobou gi solugi, amamamou, dia makolo hafei degei.

²⁴ Kegeimou, dia Yesu tile haguagemou, Hiye O, Hiye O, dibe makoladiyode tobolou i. Dia kege tobou mou, Yesuha hagua, wibou to boboubou ke akogumou, olou fei mei degei.

²⁵ Mei degeimou, ę diamokou yodu, ni kadegemou amokou damaleyodele iyo mei? Dia kesigie, gue hiyedo degemou, dio unou tugulo tobolou i, o koume koyodo? Wibou to boboubou kahane ę ta dulomou, mei degeliyode tobolou i.

Yesuha duo kasagai, o takou dala ke igile mugu
(Matyu 8:28-34; Mak 5:1-20)

²⁶ Kegemou, Yesubou ę dabai degedi obou kediamou mosoleye sa Gerasakou ile fologai. Sa Galilikou ge sa Gerasabe ohueiyai ilobou dala.

²⁷ Mosole dogoguo fogou imou, duo kasagaiye tou o ta hagua, Yesu gelegu. O keme yukuei kadiyo mei, yonu kege siadi. Mosokou tiadiyo mei. Eme tei widaiya tiadi.

²⁸ O kaha Yesu duguomou hagua, Yesuha tafala hafei dege yubu sugulo fiyamou duwoli, ta dedeido dege haguisa tobou, Yesu, name damaledo Godiha Dihi. Na amokou kagelamou? Na a hobou makodayedei.

²⁹ Yobe, Yesuha duo kasagai kokou ta neledo dege, na o kou tou fogou fogou iyede kou tobou kaha degemou. O keme afudo duo kasagaiye tou yonu kege daladi. Oyege ę dobogou abogou tigi neledoye kou tiga idiye, kenou si ę tigi ke kagisemamou kama fodi. Duo kasagai kahage ę wolou mou, sa o meiya ke siadi.

³⁰ Kegemou, Yesuha emokou ne hube koyo? de yodu. Ma hube Amiyode tobou. Yobe, duo kasagabe sudo ę duledu fologai kaha.

³¹ Kege tobou mou, duo kasagai kediamou Yesukou ta neledo dege, nage eibe igisouba, ulou sasado kodu fiyasigilebe dafayode tobolou i.

³² Sa kelege, bitou huyadefei ta hafei dege dala kokou be, wai sudo biye nala deleigui. Kegemou, Duo kasagai kediamou Yesukou neledo dege kou gue

tobolōu i, nā ei tobōu ba, ei yaba, wai kediā duledu fologalebe de bolō? Yesuhā nī imabeedeimōu,

³³ duo kasagai kediā o ke tōu fogōu ya, wai kediā duledu fologai. Fologomōu, wai kediā foukua ya, tiahaiya ke ohueiyai kokōu fogu fiyasigeimōu, toyē togolōu hobogou.

³⁴ Kegemōu, wai sudo ke dia dalaguadi o kediā ke duguomōu, kama fosige ya, sa hiye kileyabōu, sa sa hafeiya kebōu olōu fei tā ke susulo tobōu mōu suluguei.

³⁵ Tobōu mōu suluguamōu, o sasai kediā kage degeiye degei domōu dugulamōu haguasie, Yesukōu felega dugube, duo kasagaiye tōu fogōu mōu bolō degei o keme Yesuhā abogōu hafei dege duwomōu dugulo i. Fi totōu degei keme mei degei. E yukuei kama duwomōu, diā ke duguomōu, gue degele i.

³⁶ O die dihoje Yesuhā ke degeimōu dugulo i kediage o kediāmokōu o duo kasagaiye tou ke bolō degei kaha tā ke susulo tobolōu i.

³⁷ Sa Gerasa tie o sasai kediā tā ke dulomōu, Yesukōu tā neledo dege, nā ei sa koū tōu fogōu ba, sa ta fogōu iyede tobolōu i. Yobe, diā gue hiyedo degele i kaha. Kege tobolōu imōu, e mosole foudu folomōu bohōlōu mā ila degeimōu,

³⁸ o duo kasagaiye tou bolō degei kaha emokōu neledo dege yodu, nā boloyodeiba a nabōu de de ile? Kenōu si Yesuhā tobou, nā fogōu i.

³⁹ Nā ne mosokōu ileba, Godihā nā dogōu gulamōu degegai olōu fei ke diāmokōu tobōu yedei. Kegemōu, o kaha fogōu ile, sa kileya ke Yesuhā emokōu degegai kaha tā ke tobōu mōu siei.

Yesuhā sasai dihi tei ta haguagi, haba do sasai tane e yukueikōu kugumōu bologuomōu bolō degei

(Matyu 9:18-26; Mak 5:21-43)

⁴⁰ Kegemōu, Yesu e bohōlōu mā ile, ohueiyai ilobōu foloumōu, o sasai sudo kediā hohō hiyedo degele i, diage eme toto haguayadomōu dia dalagua kaha degemōu.

⁴¹ Foloumōu, o ta haguei. E hube Jairus. Eme egei mosō dia daladi o. E hagua, Yesuhā tafala kokōu hafei dege yubu sugulo fiyamōu duwoli, nā mā mosokōu iyede tobou.

⁴² Yobe, e sasai dihi tanōu feibe tolo iladi. Sasai dihi kaha e sadebe olōu feibe 12 sagai kege.

Kegemōu, Yesuhā o kebōu de imōu, o sasai sudo kediane e silemamōu susuguo muguo yai.

⁴³ Ali duo kokōu be, sasai ta tefelei. Sasai keme tiai duguo deleibe, sadebe olōu fei 12 kege mei degei. Kenōu si o tae e do ke milōu mōu be, ta bolō degediyo mei.

⁴⁴ Sasai kaha Yesuhā tobeya ke amafei hagua, e yukuei sasado kaha figi kokōu kugu. Yukueikōu kugumōu, kelegenōu e tiai ke totodo mei degei.

⁴⁵ Kegemōu, Yesuhā kōu gue yodu, koyoha a kugulou? Diā olōu fei, a mei, a mei de tobolōu i. Pitahā tobou, Hiye O, o sasai sudo nā silemamōu, tōu golōu mā dala kuheyode tobou.

46 Kenōu si Yesuhaḡe, o tahā a kuguyodei. Mā neḡe ilo kele ā tōu fogōu mōu duguluyode tobou

47 Sasaī kahā e ta mogogolōu sagaī meidade tawai. Kegemōu, e dio kolomā hagua Yesuhā tafala hafeī dege yubu sugulo fiyamōu duwoli, o sasaī dihīle kele yōu degei kē tobou, ā nē yukueikōu kugumōu, mā dobe totodo bolō degeiyode tobou.

48 Kege tobōu mōu, Yesuhā emokōu tobou, mogo dihi, nā amokōu damaleyodei kahā bolō degei keḡe. Nā ile, bologuado dalayede tobou.

49 Yesu tā tobolōu tafalamōu, egei mosō dia daladi o Jairushā e dabai degedi o ta kahā hagua, Jairuskōu, nē dihibe tolo i kahā degemōu, Tisakōu delei degedayede tobou.

50 O kahā kē tobolōu kē dumōu be, Yesuhā Jairuskōu, nā hobōu gue degeda. Nā damaleyodeibasi, nē dihibe bolō degeleyode tobou.

51 Ē ile, Jairushā mosokōu falamōu, o sasaī ilo kelebe folodamabeedei. Ē Pitabōu Jonbōu Jembōu, dihi kahā ē ayebōu ē adiōu bōu dinōu fologamebeede tobou.

52 Fologamōu dugube, o sasaī kediā dihi kahā sihou gosolo imōu, ē kōu gue akoguo tobou, n̄i hobōu gosodama. Dihi kōume teli mei, eme yogōu gua tiei tilayodei.

53 Kege tobōu mōu, diā emokōu yilō i. Yobe, diaḡe dihi keme damaleḡo teidade tawale i kahā degemōu.

54 Kenōu si Yesuhā sasaī dihi tei kē dobogōukōu tolōu tobou, sasaī dihi, nā haguayede tobou.

55 Sasaī dihi kahā ē fī keme boholōu mā ile folo, toto geḡe dege haguaī. Haguomōu, Yesuhā dihi kahā ē adiōu bōu ē ayebōu diliemokōu be, dihikōu nalē nemabeede tobou.

56 Sasaī dihi kahā ē ayebōu ē adiōu bōu diliege kesigile imōu, Yesuhā tobou, kōu degelibe omokōu tobōu damabeedei.

9

Yesuhā o olōu feī 12 kege kediāmokōu dabai neī (Matyu 10:5-15; Mak 6:7-13)

1 Yesuhā o olōu feī 12 kege kediā haguismōu, diā haguasieimōu, ē yōu ē huya kē diāmokōu neḡe nemōu i. Kē neībe, duo kasagaī igiselebōu, haba do kagei kagei bologualebōu kahā neḡe kē nemōu i.

2 Ē diā tobōu mōu yai, Godihā wolōu daladi tā kē hehegieba, haba do o sasaine bologuamabadomōu.

3 You yale dalamōu, ē diāmokōu kōu gue tobou, n̄i dabai dege ilababe, bulukai tōu dama, ye kōudama, nalē sadama, sele sadama, yukuei tōu mugune bolōu kaḡamabeedei.

4 N̄i sa ta ile, mosō ta foloubabe, mosō kokōu nōu dalali, sa kē kuhe tōu fogōu ya degama.

5 Sa kē tie o kediā n̄i die mosokōu wolōu folo ho fogōu babe, sa kē tōu fogōu fogōu ima. N̄i ilababe, abogōukōu duoteḡe dala kē igile filaba kuhe fogōu ima. O kediaḡe n̄i kege degeli kē duguobabe, die midihō kasagaī kahā hebebe molōu daladade tawale ileyode tobou.

⁶ Yesuhā kege tobōu mōu, e dabai degele idi o kediā ya, sa sa keleya suluguali, Godihā tā uwo bolofei ke hehegiei. Do o sasaine bologuomōu, bolō degele i.

*O Herothā Yesube koyo de tawalamōu degei
(Matyu 14:1-2; Mak 6:14-16)*

⁷ Kelegebe, sa Galili dia daladi o Herothā o sasaiye Yesuhā dabai degegadi ke tobolōu imōu dulomōu, e fi hiyedo mai. Yobe, o ilo kelege Yesu eme fafeleya degedi o Jon kōu tolo i kaha haba haguā gehe degeiyode tobolōu i.

⁸ Haba o ilo kelegebe o Elaijahā tamā degeiyode tobolōu i. Haba ilo kelegebe habage-degele-duguo-tobōu di-o ta, afu tolo i kaha haguā gehe degeiyode tobolōu i.

⁹ Kenōu si Herothā tobou, Jonbe a kōu gabagi diafōu mōu tolo i. Kenōu si midihō gehe gehe degemōu siadi o kōu tobolōu imōu dulu keme koyo? A o ke dugulo sagai degeliyode tobou.

*Yesuhā o 5,000 kege kediamokōu nale nei
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Jon 6:1-13)*

¹⁰ Tā-bolofei-mala-suluguadi-o kediā bohōu mā haguasie felegamōu, diā dabai degemōu suluguei ke Yesukōu susulo i. Susulo ima mei degeimōu, e dianōu sosogōu mōu, sa hu Betsaidakōu yai.

¹¹ Youmōu, sa ke tie o sasai kediā Yesuhā ili ke obe tobolōu imōu dulomōu, sesele yai. Kegemōu, Yesuhā diā e sesega haguasieimōu duguomōu hohō degei. E Godihā wolōu daladi sa kaha tā ke diāmokōu hehegiei. Do o sasaine bologuomōu bolō degele i.

¹² Habido degeimōu, e dabai o olōu fei 12 kege kediā haguasiemōu tobou, nā o sasai kefegu ke tobōu ba ya, sa sa hafei kokōu ya ke nalebōu tiale mosobōu de ka yamabeedeiba, dioū yale. Sa di dala kuokōu be moso meiyodele i.

¹³ Kenōu si e diāmokōu sima tobou, nalebe ni diāmokōu nale nema. Diā tobou, eibe ōu si olōu fei houyosi kegebōu, haba miye bolōu kegenōu fei dalayode tobolōu i. Nā tagalibe, o sasai sudo kōudia nale ei seleye mamōuyedili?

¹⁴ O olōu feibe 5,000 sagai kege.

Kegemōu, Yesuhā diāmokōu, o sasai olōu fei ni 50 sagai kege kefegu biyo, 50 sagai kege kefegu biyo demabeede tobou.

¹⁵ E dabai degedi o kediā kege tobōu mōu, o sasai olōu fei kediā kege duweguei.

¹⁶ Duwoguamōu, Yesuhā ōu si houyosi kege kebōu, miye bolōu kebōu de mala tolōu, hebenitōu daladuguomōu, Godikōu bolofeyode tobou. Tobōu mamōu, ōu si kebōu, miye kebōu de bafigima, e dabai degedi o kediamokōu neimōu, ni o sasai kediamokōu fimabeede tobou.

¹⁷ Fimōu, o sasai olōu fei kediā nale nalā iligi guokōu degele i, nale ke olōu fei mei degele ili mei. Isimo fogou ke tigi moso tegei olōu fei 12 kege kodu saga i.

*Pitahā Yesube Godihā makaiyode tobou
(Matyu 16:13-19; Mak 8:27-29)*

18 Sawisieï ta kelege, Yesuhā esofej̄ dihō bagā tobolōū duwomōū, ē dabai degedi o kediā ēbōū de deleigui. Dalaguāli, ē diāmokōū kōū gue yodu, o sasaj̄ kediagē amē koyodade tawale iya?

19 Diā emokōū kōū gue tobou, o ilo kediagē namē fafeleya degedi o Jonyode tobolōū ili. Haba ilo kediagē Elaijayodele ili. Haba iloyege habage-degele-duguo-tobōū di-o tanōū ta afu kōū le tofou kahā haguā gehē degeiyode tobolōū iliyodei.

20 Yesuhā tage yodu, haba niōū gē amē koyoyode tawale iya? Pitahā tobou, namē Godihā makai o Kelesuyodei.

*Yesuhā yufido eme tolo ileba, haguā gehē degeleyodei
(Matyu 16:20-28; Mak 8:30-9:1)*

21 Kegemōū, Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōū neledo dege tobou, nīgē amē o keyode tobōū damabeedei.

22 Ē haba tobou, O Kediā Dihi eme do hiyedo duguba, odo odobōū, mogōū du dalaguadi hiye obōū, Moseshā kuolōū yo dulo i obōū olōū fēj̄ kediā ē tobekōū mugulo. Ēme wouba tolo ile, sawisieï kamadia kege mei degeiba, haba haguā gehē degeleyodei.

23 Kegemōū, ē diāmokōū tobou, o koyohā ā seselababe, ē yōusiē huyafēj̄ degeba, yōū ē hebe fufuguomaj̄ hebeleba, sawisieï olōū fēj̄ ā seseyede tobou.

24 O koyohā yōū ē finōū tolōū subabe, ē fī kemē mei degeiba, tolo ile. Ha o koyohā mā habage sesele iligi toubasi, o kemē fī tofousogo tofolōū ke molōū.

25 O tahā sa sibigē kuokōū bimaj̄ olōū fēj̄do kōū molōūye, haba ē fī gehē ke mōū lī mei dalali toubabe, bi olōū fēj̄ kahāge ē fībe ta dogōū gulo mei.

26 O koyohā ābōū mā t̄abōū de tobekōū mugubabe, sawisieï ta, O Kediā Dihihā yōū ē hohōbōū, ē Aye Godihā hohōbōū, ē Ayehā esol o kediā die hohōbōū de haguale kelegebe, ē o kenē tobekōū muguba, sidifi hiyedo degele.

27 Ā nīmokōū damaledo tobolōū kuhē. O ilo kuokōū tafalagua kediā teli mei dalaguāli, Godihā o sasaj̄ wolōū dalale kē kuhē tamā degeiba dugulo ile.

*Yesuhā tōū bohōlōū mōū gehē degeimōū dugulo i
(Matyu 17:1-13; Mak 9:2-13)*

28 Yesuhā kege tobōū mamōū dalali, sawisieï dimayosi sagaj̄ kege mei degeimōū, ē Pitabōū Jonbōū Jemsbōū de bitōū kotōū dihō bagā tobōū lamōū wōū ma i.

29 Ē dihō bagā tobolōū duwoli, ē midihō bohōlōū mōū gehē degemōū, ē yukueinē fodo degema hohō hiyedo degeimōū dugulo i.

30 Hohō hiyedo degeimōū kelege dugube, o bolōū, Mosesbōū Elaijabōū * dilie Yesubōū de t̄a kolo imōū dugulo i.

31 O kedilie Godihā hohōbōū de tamā degemōū, Yesubōū de t̄a kolo i. Godihā ē tobōū mōū haguei kahā, diliege ē sa Jerusalemkōū ileba tolo ile kahā t̄a kē t̄a kolo i.

* 9:30 9:30 Mosesbōū Elaijabōū diliebe Juda o kediā kōū guai o bolōū, afudo kōū tofigiei.

³² Pitabōu ē yogo diābōu debe yogōu gua tiasigei. Tiei kesigiemōu dugube, hohō kaha Yesu silema dalamōu dugu. O bolōu Yesubōu de tafalaguamōu dugulo i.

³³ O kēdilie Yesu tōu fogōu yala deimōu, Pitaha Yesukōu tobou, Hiye O, di kōu le tofolōu be bolō. Ei mosō dihifei kamadia kege kōu le togolo. Tabe ne mosō, tabe Mosesha mosō, tabe Elaijaha mosoyodei. Ta ē tobolōu keme yoŋuge ta tawali mei.

³⁴ Pitaha kege tobolōu tafalamōu, mabiye migilemōu, dia olōu fei gogumōu, dia gue hiyedo degele i.

³⁵ Mabi timi kilege ta uwo ta kōu gue tobōu mōu du, koŋume ma Dihi. A ma dabai degeyadomōu makai. Ni ē ta dumabeedeimōu dulo i.

³⁶ Ta uwo ke tobou mei degeimōu dugube, Yesuhanōu tafalamōu dugulo i. Kenōu si dia ke dugube, diage omokōu ta tobolōu ili mei.

*Yesuha o dihi ta duo kasagaiye tou ke bologuomōu bolō degei
(Matyu 17:14-21; Mak 9:14-29)*

³⁷ Tiei sabiyamōu, Yesubōu ē yogo diābōu dia bitou ke tōu fogōu muguomōu, o sasai sudo haguasiemōu, Yesu alikōu gelegulo i.

³⁸ O ta, o sasai timi kile delei kaha tobou, Tisa, na ma dihi koŋu dugu. Eme ma dihi tanōu do.

³⁹ Duo kasagai taha ma dihi tōu mōu be, ē kesigie gōu guamōu, dio koulugi, mogouya tuo feledi. Duo kasagai kaha ma dihi duledu folomōu, ē tōu ke makoumōu be, toto tōu fogōu fogōu idiyo mei.

⁴⁰ A ne dabai degedi o kediamokōu duo kasagai ke igile muguyedeiye, kenōu si dia ta igile mugulo sagai mei.

⁴¹ Yesuha ta ke dulomōu tobou, ifi kōu bōu gebe o sasai nime ta damaleyodele iyo mei. Ni fimajbōu, ni midihobōu debe doudo mei. A nibōu de hiyedo dalalebe dafa. A ni kōu tōu fogōu lamōu degeliye, kenōu si ne dihi keme amokōu mala hagua.

⁴² Dihi mala hagumōu, duo kasagai kaha degeiye, dihi ke mihikōu fiamōu, dio kolo tilei. Kegeimōu, Yesuha gofoŋu dege tobou, na dihi ke tōu fogōu fogōu iyedeimōu, dihi ke bolō degei. Bolō degeimōu, Yesuha dihi ke ē ayekōu bohōlou nei.

⁴³ Kegemōu, o sasai olōu fei kedia Godiha nele hiyedo ke duguomōu kesigile i.

*Yesuha haba tage eme tolo ileba, hagua gehe degeleyodei
(Matyu 17:22-23; Mak 9:30-32)*

O sasai kedia Yesuha dabai degegai olōu fei kokōu fi hiyedo ma imōu, ē yoŋu ē dabai degedi o kediamokōu kōu gue tobou,

⁴⁴ ni ta a tobōu ladi koŋu defeido duma. O Kedia Dihibe oe ho o kediamokōu sesegulo ileyodei.

⁴⁵ Kenōu si ta kaha sibigebe mogogou delei kaha, dia ta tawale ili mei. Dia ta kaha sibige ke emokōu yodulobe gue degele i.

*O koyobe hiye o?
(Matyu 18:1-5; Mak 9:33-37)*

⁴⁶ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediā, o koyobe hiye o degele domōu dio□usie tae biya i.

⁴⁷ Yesuhā die fimaj ke tawalemōu, ē dihi huyadefei ta malā hagua, hafeido kele tefegi.

⁴⁸ Tafalamōu, ē diāmokōu tobou, o koyohā amokōu damaleyodemaba, dihi ko□u dogōu gubabe, o kahage abōu de dogōu gulu. O koyohā a dogōu gubabe, o kahage mā Aye, a tobōu mōu haguei kene dogōu gulu kehe. Yobe, nī kile o ta hū mei mabōu sā degei dala keme, Godihā dihile kokōu be eme hiye dege dala kahā degemōu.

*O nīmokōu ho degeiyo mei keme nī mogodo
(Mak 9:38-40)*

⁴⁹ Kegemōu, Jonhā Yesukōu kōu gue tobou, Hiye O, ei dugube, o tahā ne huya ke duo kasagai, o sasai duledu fologai ke igisemōu sumōu dugulo i. Kenōu si o keme dibōu siadiyo mei kahā, ei ē akogulamōu degele i.

⁵⁰ Yesuhā tobou, nige hobōu akogudama. O nīmokōu ho degeiyo mei keme nī mogodo.

Yesubōu ē dabai degedi obōu diā sa Jerusalemkōu yolugi, ali titiamōu yai

(Tā Hiye 9:51-19:28)

Sa Samaria o kediage Yesube diāmokōu hagueiye domōu akogulo i

⁵¹ Godihā Yesu malā hebenitōu ile sawisie hafei degeimōu, Yesuhā sa Jerusalemkōu ileyodema fi neledo degei.

⁵² E ilamōu, o ilo kediāmokōu, nime nibukōu yamabeedei. Kegemōu, diā ya, sa Samaria kile sa ta kokōu fologamōu, ē haguale ke doususulamōu degele i.

⁵³ Kenōu si sa ke tie o sasai kediā Yesu die mosokōu wolōu folobe dafa i, eme sa Jerusalemkōu ilamōu ili kahā degemōu.

⁵⁴ E dabai degedi o bolou, Jems dilie Jon dilie ke duguomōu, Yesukōu yodu, Hiye O, nā tagaibabe, ele hebenitōu haguisa tobōu ba, douye migileba, sa ke tie o sasai douye nale?

⁵⁵ Kenōu si Yesuhā boholōu mōu, diliemokōu gofo□u degei.

⁵⁶ Kegemōu, diā fogōu ma sa takōu yai.

*Yesuhā obe ē habage sesele ile midihō ke tobou
(Matyu 8:19-22)*

⁵⁷ Kegemōu, Yesubōu diā aba yolugi, o tahā emokōu, nā sa kilija ibabe, a seseganōu sialecode tobou.

⁵⁸ Yesuhā sima tobou, si sobe ē tiadi ulou moso dala. Haba sione die tiadi timōu dalagua. O Kediā Dihi enōu si tiadi moso ta dala meiyodei.

⁵⁹ E iligi, o takōu, nā mā habage sesega haguayede tobou. Kenōu si o kahā kōu gue tobou, Hiye O, nā a tōu fogōu ba a ile, mā aye tei widamaba hobōu haguale.

⁶⁰ Yesuhā emokōu tobou, gebe mei. O kōu tofigiei kediā dio□u die o dio□u widaga ile. Nāme ile, Godihā wolōu daladi tā ke hehegieyedei.

⁶¹ Youmōu, o tahane Yesukōu tobou, Hiye O, age name kōu seseleye, kenōu si kōu bōu gefeibe na a tōu fogōu ba a ile, ma sosōu diā egema fogōu ba hobōu haguale.

⁶² Yesuhā sima kōu gue tobou, o koyohā widio dege iligi, haba boholōu habagekōu dugubabe, eme Godihā wolōu daladi koŋumaha dabaibe ta degele sagai mei.

10

Yesuhā o 72 kege tobōu mōu ya, e dabal degele i

¹ Kegemōu, Hiye O Yesuhā haba o 72 kege maka degemamōu, o bolou sa ta imōu, o bolou sa ta imōu dele i. E diamokōu tobōu mōu yaibe, sa olōu fei yoŋu habage kōu ileya kokōu nōu yai.

² Yala degeimōu be, e diamokōu kōu gue tobou, nale segei sudo hebe haimikōu suwi degeiye, kenōu si segei moŋudi obe sudo mei. Kegei kaha, nige hebe hai obōu kokōu diho baga tobōu basi, ege e dabal o kediamokōu tobōu ba diā ya, nale suwi degei ke moŋuma hagua kefegulo ile.

³ Ni ima. Duma, a nimokōu tobōu ba yalebe, nime wai sipsip dihi si so timiya kile suluguale ke sagai kenōu tefele suluguale.

⁴ Ni yalababe, sele sadi mala idama, ye koŋudama, tamakane kadama. Ni alikōu o ta gelegubabe, agali bolofeyode tobōu dama. Totonōu imabeedei.

⁵ Yolugi, moso takōu foloubabe, ni moso obōu kokōu bologuado dalayede tobōu ma.

⁶ Moso obōu keme e fi bologuado dalababe, e bologuadonōu dalale. O tanōu ta e fi bologuado dala mei debabe, niōu nōu si bologuado dalaguale.

⁷ Nime moso kokōu foloubabe, moso kokōu nōu dalama. Ni nalebōu hueibōu diā nelī kenōu fei na dema. Yobe, dabal degedi o keme e dabal degedi kaha hebe kōu moloŋu dala kaha degemōu. Moso moso titiamōu suluguadamabeede tobou.

⁸ Ni ya, sa ta folouba, o kedia ni wōu ma ya, die mosokōu foloba, nimokōu nale ta neibabe, ni nalenōu.

⁹ Sa kokōu be, do o sasai bologuouba, bolō degele iba, diamokōu be, Godihā ni wolōu dalalebe hafei degeliyode tobōu ma.

¹⁰ Ni sa ta folouba, o kedia nime die mosokōu wōu ma folo ho fogōu babe, ni mulō, sa kaha alikōu tafalaguali kōu gue tobōu ma,

¹¹ ni sa koŋumaha duotele, ei abogoŋu kuokōu dala keme ei igile filaba, hobōu fogōu ile, ni midihō kasagai milolōu kaha degemōu. Niōu tawaibōu, Godihā o sasai wolōu dalalebe hafei degeliyode tobōu ma.

¹² A nimokōu tobolōu kuhe, uwage sawisieie kelegebe, sa kokōu be hagi dugulo, sa Sodomkōu dugu sagai kegei dugulo mei. Hagi, sa ke tie o sasai kedia dugulo ile keme hagi hiyedo folodo.

O sasai damaleyodele ili mei kediamokōu be solōu do hiyedo (Matyu 11:20-24)

¹³ Yesuhā haba tobou, sa Korasinbōu, sa Betsaidabōu kele tie o sasai diama, niōu tawaibōu. A sa Tairbōu sa Saidonbōu kokōu ile, midihō gehe gehe, ni dihi kōu milōu gai sagai kenōu tefele milōu gai debabe, diā

fī bohōu ma, midihō kasagai degele idi ke solōu do degeliyodema hegibe, yukuei kasagai kama, dou kugulokōu duweguei.

¹⁴ Kegei kaha, Godiha ta sale sawisie kelege, hagi nimokōu hagua kogulobe, sa Tairbōu sa Saidonbōu kedia dugulo sagai kegei mei, hagi ni dugulobe hiyedo folodo dugulo ile.

¹⁵ Sa Kaperneam o sasai diama, ni niōu sie hebele foguoba, hebenikōu de fologale? Kegele mei, nime muguaba, o sasai tofigiedi sa kokōu dalaguale.

¹⁶ Kegemōu, Yesuha e dabai degedi o kedia mokōu haba tobou, o koyoha ni ta dubabe, eme ma tane dulu. O koyoha ni tobekōu mugubabe, eme ane tobekōu mugulu. O koyoha a tobekōu mugubabe, eme Godi, a tobōu mōu haguei o kehe tobekōu muguluyode tobou.

O olōu fei 72 kege kedia bohōu ma haguasiei

¹⁷ Kegemōu, o olōu fei 72 kege, Yesuha tobōu mōu yai kedia sulugua dema, bohōu ma haguasie felega, hohō dege tobolōu i, Hiye O, ne huya ke duo kasagai kedia e ta dulo idiyode tobolōu i.

¹⁸ Yesuha diamokōu tobou, age Tamabe hebeni tōu fogōu, mihikōu fiyoumōu dugube, dibie bila nai sa degeimōu duguyodei.

¹⁹ Duma, a nele hiyedo nimokōu nei kaha, nige beibōu homogubōu sasale abogo uye tofōu tofōu makolonōu Nele hiyedo kahage gofo u degedi o Tamaha nele kehe nige sasale gabalenōu. Ni ta makolo mei.

²⁰ Ni nele hiyedo kebōu dalali, duo kasagai kedia ni ta dulo idi kokōu hohō degedama. Godiha ni hu hebeni kuguo kokōu nalagai dala kenōu hohō degemabeede tobou.

Yesuha hohō degemōu, e Aye Godikōu bolofeyode tobou (Matyu 11:25-27, 13:16-17)

²¹ Kelegebe, Duo Bolofeiha degeiye, Yesuha hohō hiyedo degemōu kōu gue tobou, ma Aye, name agudiobōu sa sibigebōu olōu fei kaha Hiye O. A namokōu bolofeyode tobolōu. Yobe, ne nele keme na tewe o kedia mokōu hehegile mei, haba o sasai, dio usie sisigo sagai dege dalagua kedia mokōu nōu hehegiei kaha degemōu. Damaledo, ma Aye, no u tagai sagai kenōu tefele degei.

²² Yesuha haba kōu gue tobou, Aye Godihage bi olōu feibe ma dobogo u tagetōu kōu dogogu dala. E Dihibe o tae ta tewe mei. E Dihibe Aye Godi yo unōu si kōu tewe. Aye Godine o tae ta tewe mei. E Dihi yo ubōu, haba o sasai, e Dihia e Aye kōu hehegiei kedianōu si Aye Godibe kōu tewe.

²³ Kegemōu, Yesuha bohōu mōu, e dabai degedi o kedia mokōu nōu kōu gue tobou, ni dugudi sagai ke o ilo kedia dugubabe, dia hohō degelenōu.

²⁴ Kegei kaha, a nimokōu tobolōu kuhe. Afu kōu guai o kedia deleigui kelegebe, habage-degele-duguo-tobōu di-obōu, hiye obōu sudo kedia e ifi ni dugulo ili kōume, diane dugulo sagai degele idi. Kenōu si dia ta dugulo ili mei. Ni dulo ili kōume diane dulo sagai degele i. Kenōu si dia ta dulo ili mei.

Yesuha ta makaipe sa Samaria o taha Juda o ta dogōu gu kokōu ma tobou

²⁵ Kegemōu, sawisie ta Mosesha kuolōu yo du o taha hagua, Yesu tefele dugulamōu yodu, Tisa, ame kageibasi, fi tofousogo tofolōu ke molo u?

26 Kēnōu si Yesuhā emokōu yodu, Moseshā kuolōu tā kahage kage tobolōu? Nā tā ke husōube, kage tobou dugulou?

27 O kahā Yesukōu tobou,
Nī Hiye O Godi tagalebe, nī solōu bōu nī duobōu nī fimāibōu kahā olōu
feido tagamabeedei. *Lo 6:5*

Nā noŋusie tagadi sagai kēnōu tefele, nogo diāmokōu ne kegenōu
tagayedei. *Wok Pris 19:18*

28 Yesuhā emokōu tobou, nā tā dōudo tobolōu kemehe. Nā kege degeibasi,
nā fī tofousogo tofolōu ke moloŋu.

29 Kegemōu, kuolōu yo du o kahage yoŋu e fimāibe dōudoyodema
Yesukōu hegīlamōu kōu gue yodu, mā mogo eme koyo?

30 Kegemōu, Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o ta sa Jerusalem tōu
fogōu mōu, sa Jerikokōu fogōu i. Imōu, hiyou moŋudi o kediā alikōu
mogogōu dalaguāli duguomōu tolōu mā wala i. Diā e yukuei olōu fei
digisema, hiligedo womamōu, e tolonōu do alikōu kele tilamōu, diā fogōu
yai.

31 Tilamōu, mogōu du daladi o tahā a keleya hagulugi dugube, o ke
tilamōu duguogōu mōu mobolōu fiya fogōu i.

32 Kēnōu tefei, o huṭi Livai o tahane keleya hagulugi dugube, o ke tilamōu
duguomōu, ene mobolōu fiya fogōu i.

33 Kegemōu, sa Samaria o tahā aba ke hagulugi dugube, o woma fogōu
ke tilamōu duguomōu, e solōu do hiyedo degei.

34 E hagua, hafei dege bilo fiya duwoli, gusege hueibōu, tigi kolo huei
gofōudobōu ke do kokōu sosōu guema tigigi. Tigigimamōu, e wai dōki
tagetōu dogogomōu malā ile, gabale tiadi mosō kodu felei. Folomōu, e do
o ke bologuādo wolōu delei.

35 Sabiyamōu, e sele bolōu tamōu, mosō obōu kokōu nelemōu tobou, nā
sele koŋu malāba, do o koŋu bologuādo wolōu dalayedei. A ile haguaba
dugu, nā sele kage mei degei debabe, a kēnōu tefele namokōu bohōlōu
neleyode tobou.

36 Kegemōu, Yesuhā Moseshā kuolōu yo du o kokōu yodu, nā kage
tawaiya? O kamadia kege aba haguasiei kediame koyohage o, hiyou
moŋudi o kediā woma fogōu yai kebōu de mogo degelou?

37 Kuolōu yo du o kahā tobou, o solōu do dege dogōu gu kahayodei.
Kegemōu, Yesuhage, nane ile, midihō kēnōu tefele degeyede tobou.

Yesuhā Martabōu Mariabōu dilie mosōkōu ile duwei

38 Yesubōu e dabai degedi obōu diā yolugi, Yesu e sa ta kokōu felei. Sa ke
tie sasai ta, e huḃe Marta, e Yesu wolōu ilemōu, e sosōu diā mosōkōu felei.

39 Martahā e malāsai ta delei, e huḃe Maria. Maria e hagua, Hiye O
Yesuhā abogōu hafeido dege duwoli, e tā tobolōu ke dusuā duwei.

40 Martahā esofej nale dabai hiyedo degeligi, e fī hiyedo mamōu, Yesukōu
hagua, Hiye O, mā malāsai eme dabai tōu fogōu mōu, nale dabai e a
masofej degeli. Nā keme tawaiyo mei? Nage e a dogōu guye de tobōu.

41 Hiye O Yesuhā e tā sima tobou, Marta, Marta, nane hagi kagei kagei
kokōu fī hiyedo molu.

⁴² Kenōu si nāme fī tanōu fei mayedei. Bi Mariaha mōu lamōu degeli keme bolofeido. Kegei degemōu, dage keme hobōu akogudamebeede tobou.

11

*Yesuha diho baga tobou di midihō ke hegi
(Matyu 6:9-15, 7:7-11)*

¹ Sawisiei ta, Yesuha sa ta kokōu diho baga tobolōu duwei. E diho baga tobou mei degeimōu, e dabai degedi o taha emokōu kōu gue tobou, Hiye O, na ei diho baga tobou di hegi, afu Jonha e dabai degedi o kediamokōu hehegiei sagai kege.

² Kegemōu, Yesuha diamokōu kōu gue tobou, ni Godikōu diho baga tobolōu be, kōu gue tobou ma,

Aye, ne hube Godi, ei ne hu bolodo ke hebele fogulamōu.

Na hagua, ei wolou dala.

³ Na sawisiei olou fei eimokōu nale ne.

⁴ Ei midihō kasagai o ilo kedia eimokōu milou di ke gebe meiyodedi kaha degemōu, nage midihō kasagai ei milou ga idi ke gebe meiyode.

Tefeledugu ta eimokōu hagubabe, na akogogue.

⁵ Kegemōu, Yesuha diamokōu haba ta makai ta kōu gue tobou, ni o taha huliamedo ile, e mogo taha mosokōu foloba, mogo, na a ou si kamadia kege ne,

⁶ ma mogo ta e ahukōu gedo hagua, ma mosokōu feleiye, a nale nele meiyode tobolou.

⁷ Kegeiba, o mosodu tila kaha sima tobolou, na amokōu dabai hiyedo neda. Abou ma sisigobou eibe a tefema kōu tiasigei kaha. A haguaba, namokōu nale nele sagai mei.

⁸ A nimokōu tobolou kuhe, moso obou kaha kōu dafaleye, kenou si e haguaba, bi kagei, e mogoha tagali keme e nele. Yobe, ege kōu nele dafaiye, kenou si e mogoha hiligedo haguismou tobou kaha degemōu, e kuhe nele.

⁹ Kegei degemōu, a nimokōu tobolou kuhe, ni bi ta mou laba, Godikōu diho baga tobou babe, e ni yodulu keme nimokōu nele. Ni koubabe, ni dugulo. Ni adikou kogoubabe, ege a tefei ke nimokōu sougolou.

¹⁰ O koyoha Godikōu diho baga tobolou yodumou be, e mojudi. O koyoha kōumou be, e dugudi. O koyoha adikou kogoumou be, Godihage emokōu a tefei sougou diyode tobou.

¹¹ Aye diama, ni kile o tae e dihiha e ayekou miye ta neyedema yodubabe, e ayehage bei kasagai ta de mala nele? Kegele meido.

¹² Haba dihi kaha e ayekou sio ho neyede yodubabe, e ayehage homogu de mala nele? Kene kegele meidoyode tobou.

¹³ Sisigo aye diama, nime midihō kasagainou kōu milou ga idiye, kenou si ni sisigokou be nale bolofeinou nele idi. Kegemōu, ni tewe, ni o taha ni Aye hebenikou duwo kokou Duo Bolofei ke neyedema yodubabe, ni Ayehage hohō hiyedo dege, o kokou neledade tawale ile.

O ilo kelege Yesuha Belsebulbōu de dabai degediyode tobolōu i
(Matyu 12:22-30; Mak 3:20-27)*

¹⁴ Kegemōu, Yesuha duo kasagai, ta mei degei o kaha duledu dala ke igile muguomōu, duo kasagai ke fogōu i. Fogōu imōu, o ke ta fua tobōu mōu dulo kesigile i.

¹⁵ O ilo kediage Yesuha duo kasagai igiseli keme duo kasagai kedia hiye o Belsebulha neleyenōu degeliyode tobolōu i.

¹⁶ Haba o ilo kedia Yesu tefele dugulamōu kōu gue tobolōu i, na midihogehē ta milōu ba dugubasi, eige nāme Godiha tobōu mōu, hebenitōu ge hagueidade tawaleyode tobolōu i.

¹⁷ Kenōu si Yesuha die fimaj olōu fei ke tawalemōu, diamokōu tobou, sa ta obiyei kedia dio[usie fileba biyoubabe, sa kele obiyei keme makolo. O sosōu tanōu yene dio[usie fileba biyoubabe, sosōu keme dio[usienōu makoloyode tobou.

¹⁸ Kenōu tefei, Tamaha e obiyei fileba, diame bologua ta dalaguale mei. Nige ame Belsebulha neleyenōu duo kasagai igiseliyodili kaha degemōu, a kuhe tobolōu.

¹⁹ A duo kasagai igiseli keme damale Belsebulha neleyenōu igiseli debabe, haba ni mogo diame koyoha neleye duo kasagai igisele iya? Ni yaba, diamokōu kege yodubabe, diage ta ni tobolōu keme doḡdo meiyode tobolōu ile.

²⁰ Kenōu si Godiha neleya ke, a duo kasagai igiseibabe, ni kōu gue tawama, Godiha wolōu daladi keme nimokōu kōu haguei daladade tawama.

²¹ O neḡdo taha aweki gofo[udo ta tolōu ba, e moso dia dalababe, e bimaj mosoḡdu dala keme o tae ta hiyou molo[u mei.

²² Kenōu si o ta, e neḡbe hiyedo kaha hagua feḡ biyama mei degeiba, moso obōu kaha awekibōu, biyadi bi olōu fei ke hiyouye mo[uma fogōu ileba, e mogo diamokōu fima mei degeiba, moso obōu keme neḡ dege biyadi bi olōu fei mei degele.

²³ Yesuha haba tobou, o ma mogo mei keme amokōu ho maj o. O koyoha a dogōu guo o sasaj kefeiyo mei, keme o sasaj atiladi o.

*Duo kasagai e haba boholōu ma haguei
(Matyu 12:43-45)*

²⁴ Yesuha haba kōu gue tobou, duo kasagai taha o ta tōu fogōu fogōu ilemōu, fafagai sa kokōu misiholo timōu ka sieiye, kenōu si e moso ta duguli mei. Kegemōu, e kōu gue tobou, a boholōu ma ile, moso mayo[u hiyafogōu haguei kokōu ile foloyode tobou.

²⁵ Boholōu ma hagua, e mosokōu folomōu dugube, moso keme kofai tigima similou dalamōu dugu.

²⁶ Kegeimōu, e haba ile, duo kasagai dolo kasagaido olōu fei dioyosi kege wōu ma haguamōu, moso kokōu fologa deleigui. Kegemōu, o keme yo[u yufi kasagai dege delei ke fogōu mōu, ifibe dolo kasagaido degei dala.

O kadegei o kedia hohog hiyedo degeiya?

* 11:13 11:14 Belsebul e hu tabe Tama.

²⁷ Yesuhā kege tobolōu tafalamōu, o sasai kefei kilege sasai taha emokōu kōu gue haguisa tobou, sasai na mala felemōu, bu nei kahage hoho degededei.

²⁸ Kenōu si Yesuhā kōu gue tobou, o sasai Godiha ta dulo seselibe, hoho degemabeedei.

*O ilo kediage Yesuhā midihō gehe ta milōu yedele i
(Matyu 12:38-42; Mak 8:12)*

²⁹ Yesuhā egei tobolōu dalamōu, o ilo kelene haguasie kefeguomōu, suudo degeimōu, e diamokōu kōu gue tobou, ifi kōu bōu gebe o sasai kediā midihō doūdo mei kenōu milolōu dalagua. Diage midihō gehe milōu ba dugulamōu degele iliye, kenōu si midihō gehe ta milōu ba dugulo ile mei. Midihō gehe, o Jonahā dugu sagai kenōu tefele dugulo ile.

³⁰ Yobe, afu Jonahā sa Ninive o sasai kediāmokōu hegibe, Godiha e tobōu mōu haguei ke hegi. Kenōu tefele, O Kediā Dihihā ifi kōu bōu ge dalagua o sasai kediāmokōu hegilebe, eme Godiha tobōu mōu haguei ke hehegile.

³¹ Haba sawisie Godiha ta sale kelegebe, sa aso mulu figi ilo ke wolōu daladi sasai* ene ta sale kokōu tafalali, ege ifi kōu bōu ge dalagua o kediā ta sale. Yobe, eme sa ahudo, aso mulu kaha figi ilo kokōu daladi sasaiye, hiye o Solomonhā tewe bolofei ke du haguei. Kenōu si o ta ifi nibōu de dala, eme Solomon gabai.

³² Sawisie Godiha o sasai ta sale kelegebe, Ninive* o sasai kediā ta sale kokōu tafalaguali, diage ifi kōu bōu ge dalagua o sasai ke ta sa ile. Yobe, Ninive o kediāme Jonahā egei tobōu mōu dulomōu, fi bohōlōu i kaha degemōu. Kenōu si o ta ifi nibōu de dala, eme Jona gabai.

*Dihōbe tōu hā kamai
(Matyu 5:15, 6:22-23)*

³³ Yesuhā haba kōu gue tobou, obe kamai dou migiemōu be, mala womogōu diyo mei. Bilika hayedu dogogudiyo mei, moso tama kele dogogudi, o mosokōu feiye, kamai hoho ke dugumabadomōu.

³⁴ Ne dihōbe ne tōu hā kamai. Ne diho bolō dalabasi, ne tōu olōu feibe hohoyenōu dalaba dugulo. Haba ne diho kasagai degeibabe, ne tōu ne olōu fei huliā degei dalaba dugulo.

³⁵ Kegei degemōu, noŋu tawaibōu, kegeligi hoho ne duledu dala keme somoŋuba huliā degeiye.

³⁶ Ne tōu be huliā degei ta dala mei, hohoyenōu dalabasi, ne duledube hoho hiyedo, kamai douye hohogudi sa degei kaha dalaba dugulo.

*Yesuhage Farisi obōu, kuolōu yo dulo i obōu kediāme midihō kasagai
milōu ga idiyodei*

(Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 20:45-47)

³⁷ Yesuhā egei tobōu ma mei degeimōu, Farisi o taha emokōu, na abōu de ma mosokōu nale na de ile? de yodu. Kegemōu, Yesuhā o kaha mosokōu ile folo, nale nalā duwei.

³⁸ Nalā duwoguali, Farisi o kaha dugube, Yesube dobogoŋu bigili mei nale nalā duwomōu duguomōu e fi hiyedo mai.

* 11:31 11:31 1 King 10:1-10 * 11:32 11:32 Jona 3:5

³⁹ Kenōu si, Hiye Ohā emokōu tobou, Farisi o diāma, nīme nī kopebōu melekibōu be tagetōu nōu bigile idi. Duledube sibigi hiyedo dalaye, kenōu si nī ta bigile idiyo mei. Nebe, nī duledune sibigi dala. Keme kōu gue, bimaj duguo tagadi midihōbōu, haba midihō kasagai gehe gehebōu sūdo amamaj dala.

⁴⁰ Totōu degele i o diāma, o bimaj tagetōu milōu gai o kahage, haba duledu milōu gaiyode tobou.

⁴¹ Kenōu si meleki foudu dala keme o bi mei kediamokōu solōu do nema. Nī kege degeibasi, nīme Godihā dihile kele sibigi ta dalale meiyode tobou.

⁴² Farisi o diāma, nīōu tawaibōu. Yobe, nī kasalabōu, sōu bōu, segei daga dagabōu olōu fei ke kefema dogoguemoū i olōu fei 10 kege dalaguamoū be, tanōu ta malamōu, Godikōu nele idi. Ha, midihō bolō ilo kelebe nī totōu degele idi. Keme dōudo midihōbōu, Godikōu hohō degedi midihōbōu de. Midihō bolōu kene defeido degema. Midihō bolō, nī kōu degele idi kene tōu fogōu dama.

⁴³ Farisi o diāma, nīōu tawaibōu. Yobe, nīme egei mosokōu fologamōu be, egei tobolōu o ke hafeido dege duwogualenōu tagale idi, o sasaj kediage nīme hubōu odade tawamabadomōu. Kefegudi sa kokōu suluguadine, oe nī duguo agali bolofeyodele ile ke tagale idiyode tobou.

⁴⁴ Nīōu tawaibōu. Nīme tei kōu widama wōmogōu fogou ke sa degei. Obe tageya kōu ima haguama dele idiye, kenōu si sa keme tei widagai sadade tawale idiyo meiyodei.

⁴⁵ Moseshā kuolōu yo du o tahage tā ke dulomōu, kōu gue tobou, Tisa, nā tā kegei ke Farisi o kediamokōu tobolōu be, nā eimokōu ne bōu basia tobolōu keheyodei.

⁴⁶ Yesuhā tobou, kuolōu yo dulo i o diāma, nīōu ne tawaibōu. Nī bi hagi dege tigama, o sasaj kediamokōu mađi* keme diā hebele sagaj meiyode, kenōu si diā hagi ke hebeli keme nīōu ge ta dogōu gulo idiyo mei.

⁴⁷ Nīōu tawaibōu. Nī kōu guai o kediage habage-degele-duguo-tobōu di-o woumōu tofigiemōu, widagai sa keme nī similolōu idi.

⁴⁸ Nī kege degedi kahā hegilibē, afu kōu guai o kediā degedi keme nīne bolyodele ili. Yobe, diage habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā woumōu tofigile iye, kenōu si ifibe nīge widagai sa kelebe similolōu idiyode tobou.

⁴⁹ Kegei kahā degemōu, tewe hiyedo o Godihā kōu gue kōu tobou, a tobōu ba, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu, tā-bolofei-mala-suluguadi-obōu kediā o sasaj kediamokōu ya, egei tobolōu ile. Kenōu si o kediage diame ilo kele makoma wouba tofigile.

⁵⁰ Kegemōu, ifi kōu bōu ge dalagua o sasaj kediā hebe kasagai moloūbe, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā woumōu tofigiei kahā hebe kasagai ke moloū. Yobe, Godihā sa sibige kōū milōu kelege yomogōu mōu, obe Godihā dabai degedi o kediā woumōu tofigiemōu hagulugi ifi kuhe.

⁵¹ Woumōu tofigiemōu hagueibe, yomogōu diā Abel woumōu tolo i kelege tofogōu haguabe demōu, Sekaraia e wala imōu tolo i. Sekaraia, e wala imōu tolo ibe, gali sidi mosō ilokōu dalamōu, ha Godihā mosō ilokōu dalamōu,

* **11:46 11:46** Bi hagi keme kuolōu, o kediā o sasajye sesemabeedema mā idi ke tobou.

duo kele wala imōu tolo i. A n̄imokōu tobolōu kuhe. Ifi kōu bōu ge dalagua o sasaj̄ kediamē midihō kegei kahā hebe kasagai ke moloꞑuyode tobou.

⁵² Kuolōu yo dulo i o diāma, n̄iōu tawaibōu. Yobe, Godihā tā tawalamōu fologadi mosō kahā abe n̄iōu tefegu dala. N̄ime mosō kodu ta fologadiyo mei, haba oye fologala deimōu be, n̄ige akogulo idiyode tobou.

⁵³ Yesuhā kege tobōu ma mei degemōu, mosō ke tōu fogōu imōu, Farisi o kedīabōu, kuolōu yo dulo i obōu kedīa gofoꞑu hiyedo degemōu, emokōu tae biyamōu, tā kagei kagei emokōu yoduga i.

⁵⁴ Diā tā e tobolōu ke tefele duguoba, e kuhe tā sa ilamōu degele i.

12

Farisi o kedīa die ogōu gadi midihō kokōu be n̄iōu tawaibōu (Matyu 10:26-27)

¹ Yesuhā kele dalamōu, o suūdo haguasie kefeguomōu, o yogo diā kati tageyane tofōu tofolōu i. Kegemōu, e yoꞑu e dabai degedi o kedīamokōu bohōlōu mōu tobou, Farisi o kedīa die ōu sidi mola* keme n̄i moye. Keme diā taenōu bolofei degega suluguadi ke tobolōu.

² Bi olōu fei mogogou dala keme habage kōu tamā degele. Tā olōu fei mogogou dala kene habage tamā degeiba, o kedīa kōu duloba tawale ile.

³ Kegemōu, tā n̄i huliamē tobolōu i keme, o sasaj̄ kedīage agali kōu dulo ile. Tā n̄i mosōduge amafeinōu tobolōu i keme, o kedīage mosō tagetōu tafalaguali hiligedo kōu tobolōu ile.

Obege Godikōu nōu guē degema (Matyu 10:28-31)

⁴ Yesuhā kōu gue tobou, mā mogo diāma, a n̄imokōu kōu gue tobolōu, o tae n̄i wouba tolo kokōu be hobōu guē degedama. Keme tōu nōu makoma, habage diā degelebe ta dala mei.

⁵ Kenōu si o n̄i guē degelebe a n̄imokōu tobolōu kuhe, n̄i Godikōu nōu guē degema. Enōu si o walaba doulukōu hebele filale nele hiyedo dala. Damaledo, a n̄imokōu tobolōu, Godikōu nōu guē degema.

⁶ N̄i tewe, obege dibie sio houyosi kegebe, tei sele dio boloye mamōꞑudiye, kenōu si Godihāge sio huyadefei kediamē tanōu fei ta totōu degediyo meido.

⁷ Kenōu tefei, Godihāge n̄i widio towe tanōu tanōu olōu feido keme kōu husoꞑumamōu, n̄i tanōu tanōu defeido kōu tewe dala. N̄i hobōu gue degedama. N̄ime sibige hiyedo, sio sisigefei ke gabama felei dala.

Dige dibe Yesuhā sosōu dalayode tobolōu be, hobōu guē degedame (Matyu 10:32-33, 12:32, 10:19-20)

⁸ Yesuhā kōu gue tobou, a n̄imokōu tobolōu kuhe, o koyohā o sasaj̄ dihile kokōu, a me Yesuhā sosōu yode tobōu babe, O Kedīa Dihihane Godihā esol o kedīamokōu, o koꞑume mā biyode tobolōu.

⁹ Kenōu si o koyohā o sasaj̄ dihile a me Yesuhā sosōu meiyodeibabe, O Kedīa Dihihane Godihā esol o kedīamokōu, o keme mā bi meiyodele.

* **12:1 12:1** Ōu sidi mola keme Tok Pisin taege 'yis'. Ōu sagai be mola kebōu de simōu, hiye degedi.

¹⁰ O taḥa O Kedia Dihi emokou ta kasagai dege tobou babe, Godihage gebe meiyodele. Kenou si o koyoha Duo Bolofei huyafei degeibabe, Godihage midihog keme ta gebe meiyodele mei.

¹¹ O kedia ni wou ma hagua, egei mosoduge nimokou yodugoubabe, hobou gue degedama. Gamani obou, hubou obou kedia dihile kokou tefegieba ta salaba degeibane, hobou gue degedama. Haba, nige, ei kage sima tobolou deba fi hiyedo madama.

¹² Yobe, sawisie kelegebe, ta ni kage tobolou keme Duo Bolofeiha nimokou kou hehegile kaha degemou.

Ta makaibe selebou o kaha totou degei midihog milou kokou ma tobou

¹³ O sasai sudo kefei kilege, o taḥa Yesukou kou gue tobou, Tisa, na ma eyekou tobou ba, ele aye teiha bimai fileba, ilo kele amokou neyede tobou.

¹⁴ Kenou si Yesuha emokou yodu, kagelou? Koyohage ame nele ta sai fidi oyodema makalou? Nele aye teiha bimai ke file keme ma dabai meiyode tobou.

¹⁵ Kege tobou mamou, e o sasai kediamokou tobou, niou tawaibou, bimai kagei kagei duguo tagadamabeedei. Bimai kahage ni fi tofousogo tofolou ke ta molo[u] meiyode tobou.

¹⁶ Kegemou, Yesuha diamokou ta makai ta tobou, selebou o taḥa e hebe hai segei folo sibige hiyedo maiyodei.

¹⁷ Sibige hiyedo moumou, o kaha duguo fimai, a kagele? Ame segei dogogulo mosobe ta mei.

¹⁸ Fimamou tobou, a kou gue degele, a ma nale segei dogogudi moso olou fei igisemaba, haba moso hiye gehe togogale. Togogamaba, ma segeibou, ma bimabou olou fei keme ma moso ke togogai kodu kefema dogogule.

¹⁹ Mei degeba, a mayo[usie] kou gue tobolou, a degeiye bolonou degei. Ma nale segeibou, ma bimabou olou fei kaha bolodo dalalibe, sadebe sudo mei degele kaha, ame misiholo duwoli, nalebou hueibou hiyedo nalaba, hohobolou duwolo.

²⁰ E kege fimoumou, Godiha o kokou tobou, name totou degei o. Ifi huliamebe name tolo ile. Ne nalebou ne bimabou olou fei ke kefei dalabe, o koyoha molo[u]? de yodu.

²¹ Yesuha haba tobou, bimai hiyedo younou kefedi o kokou ke sagainou hagua kogulo. O kegei keme Godiha dihile kele mabou sa degei dala.

*Di hagi duguoba, fi hiyedo madame
(Matyu 6:25-34)*

²² Ta makai ke tobou ma mei degeimou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou kou gue tobou, a nimokou tobolou kuhe, ni sa sibige kuokou dalalibe, eibe nale kagei nale deba fi hiyedo madama. Niou ni tou guebou ne, eibe yukuei kagei mala kale deba fi hiyedo madama.

²³ Ni fibou ni tou bou debe sibige hiyedo. Bologuado daladibe, nale nala idi kenou mei. Haba ni tou ye bolu degedibe, yukuei kadi kenou mei.

²⁴ Ni sio kediame tawama. Diame segei sogoma kefegulo idiyu mei. Di nale dogogudi moso meiye, kenou si Godiha diamokou nale nedi. O nime sibige hiyedo, sio gabama folodo dalagua.

²⁵ O koyo nā sa sibige kuokōu tofolōu kokōu fī hiyedo moṁbabe, nā de sasado dege tofolōu? Kegele meido.

²⁶ Nīme sa sibige kuokōu ta tofousogo tofolōu meiyē, haba kagemōu nī sa sibige bimaj kokōu fī hiyedo mā idiya? Kecedama.

²⁷ Nī hebe fi ke defeido duguma. Hebe fi kahage kage folodiya? Diā dabai hiyedo degediyo mei. Yukueine milōu diyo mei. Kenōu si a nīmokōu tobolōu kuhe, afudo, hiye o Solomonhage yukuei bolofeido kenōu kaḍiye, kenōu si hebe fiyege Solomonhā similou keme gabai dala.

²⁸ Hebe fi Godihā similou keme ifi kōu dalaguaye, idiba o tahā diafigima, doulukōu sile. Nī damaleyodeibe kageimōu huyadefej dala? Nīme hebe fi be gabai dala kahā degemōu, Godihage nīmokōu yukuei neḷe.

²⁹ Nīge, eibe nalebōu hueibōu debe kagei ke nale deba fī hiyedo maḍama.

³⁰ Sa ta o kediā bi olōu fej kegei kōu moloṁuyodema ka idi. Nī Ayehage nī bi kegei ke olōu fej malāba, bologuādo dalale keme e kōu tewe.

³¹ Kegemōu, nīge nī Ayekōu, nā ei wolōu dalayede tobōu basi, ege bi kegei kene nīmokōu neleyode tobou.

*Bi bolofej kefedi midihō
(Matyu 6:19-21)*

³² Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu haba kōu gue tobou, o diāma, nīme wai sipsip sā degei, sūdo mei. Nī gue degedama, nī Ayehā kōu gue kōu tobou, a o sasaj wolōu dalalebe, nīne wolōu dalaleyodei kahā degemōu.

³³ Nī bimaj kuokōu dala ke sele tiga moṁumaba, sele ke o bi mei o kediāmokōu fima. Nī ye, toto kasagaj degediyo mei ke moṁumaba, bi bolō bolō hebenitōu dala ke, ye kokōu sama. Hebenitōu be, bi ta mei degediyo mei. Hiyou moṁudi oe ta folo moṁudiyo mei. Matayene ta nale mei.

³⁴ Nīne sa bi bolō bolō dala kokōu nōu dalaguale sagaj degele ile.

*Dabai o bolodo kediā ama dalaguadi
(Matyu 24:42-44)*

³⁵ Yesuhā e dabai degedi o kediāmokōu haba kōu gue tobou, nī yukuei kajbe tōu dege bolōu mā fiyatiye hiligebe, kamaj dou migie ama dalaguama.

³⁶ Nīme hiye o tahā e dabai degedi o sā degei. Die hiye o keme e mogo ta sasaj hulo kahā dowo nale nalā ili kokōu i. Fogōu imōu, e dabai degedi o kediā die hiye o ke bohōlōu mā hagualedademōu, ama dalagua sagaj, nīne kenōu tefebeba ama dalaguama. Hiye o kahā haguaba, adikōu kogoubabe, diā a totodo soṁugolōu ile.

³⁷ Hiye o kahā haguaba, e dabai degedi o kediā yogōu gua tieli mei, baha duwoguaba dugubabe, dabai o kediāme hohō hiyedo degelenōu. A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Hiye o kahā e yukuei kaj tōu dege bolōu mā fiyatiye hiligebe, diāmokōu be, nī duwoguaba, a mayoṁunōu nīmokōu nale neleyode tobolōu.

³⁸ Hiye o kahā huliamedo hagua de, ha, sabiyala degeiba hagua fele de deiye, e dabai degedi o kediā yogōu gua tieli mei baha duwoguaba dugubabe, diāme hohō hiyedo degelenōu.

³⁹ Nĩ kōu gue tawama, moso obōu kahage hiyou moṽudi o taḥa haguale keme kōu tewe debabe, yoṽu akoguo tafalaba, hiyou moṽudi o ta fele mei.

⁴⁰ Nĩne defeido ama dalaguama. O Kedia Dihi e hagualebe, nĩ ta tawaiyo mei kelege, e kuhe hagualeyode tobou.

*Ta makaibe dabai o bolobōu kasagāibōu kokōu mā tobou
(Matyu 24:45-51)*

⁴¹ Pitaha ta makai ke dulomōu, Yesukōu kōu gue yodu, Hiye O, na ta makai ke tobolōu be, eimokōu nōu tobolōu? Haba, o sasai olōu feido tobolōu? de yodu.

⁴² Hiye O Yesuha tobou, o fimai bolodo, dabai defei bologuanōu degedi keme hiye oyege e dabai o kedia dia dalali, diamokōu nale yoṽu makai kelegenōu fiyadeba makale.

⁴³ Kegeba, hiye o kaha ile, boholōu mā hagua feleba dugu, dabai dia daladi o kaha dabai bologua degele dalaba dugubabe, dabai dia daladi o keme hoho degelenōu.

⁴⁴ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe. Hiye ohage e bimai olōu feibe o kegi kaha dia dalayadeba makale.

⁴⁵ Kenōu si, dabai dia daladi o kahage e hiye obe toto haguale meidade tawaleba, dabai obōu, dabai sasibōu kedia woma, nale hiyedo nalaba, tigi kolo huei gofoṽudobōu de nolugi, fi totōu degeibabe,

⁴⁶ e hiye ohā hagualebe, sawisie e ta tawali mei, aso diho e ta tawali mei kelege haguale. Haguaba, dabai dia daladi o ke bōu basiado makoma, damaleyodele ili mei o kedia sakōu dogōu guba, o kegele i o kediaṽu de dalale.

⁴⁷ Damaledo, dabai o ta e hiye ohā tagaibe e kōu tewe, kenōu si eme dabai totonōu degeiyo mei debabe, o kegele keme, e hiye ohage tigi dofōu ye hiyedo wolo.

⁴⁸ Dabai o tanōu ta e hiye ohā tagai keme ta tewe mei, o kaha midihō kasagai milōu babe, e hiye ohage eme tigi dofōu ye huyadefei wolo. Damaledo, o koyoha bi sudo moṽu debabe, e bi boholōu sudo nele. Hiye Ohā o takōu bi hiyedo nei debabe, o kahage o sasai hiyedo dogōu gulo nele.

*Yesuha hagua degeiye, o sasai fi tanōu mei, fileba bolou degele
(Matyu 10:34-36)*

⁴⁹ Yesuha haba kōu gue tobou, a hagueibe, sa sibige kuokōu dou mala haguei. A tagalibe, dou keme toto fuaba wobolōu dalale ke tagali.

⁵⁰ Kenōu si keme you, ame abukōu kōu tolo ileba hobōu. A tolo keme a fafeleya degele ke sa degeinōu. A ke dia dalali, hagi hiyedo dugulu.

⁵¹ Nige a sa sibige kuokōu hagueibe, biyadi ke akogulamōu hagueiyade tawale ili? Kege mei. A nimokōu tobolōu kuhe. A hagueibe, o sasai fi tanōu mei, fileba bolou degelamōu haguei.

⁵² Ifi yoma ke ilebe, moso tanōu kaha sosōu olōu fei houyosi kege kedia dioṽusie fileba, ho male. Kegeiba kamadia kedia bolou kokōu ho moṽba, haba bolou kediliene kamadia kediaṽmokōu ho moṽba dele ile.

⁵³ Dia duo kile filebe, oe e o dihiokōu ho moṽba, haba e dihihane e ayekōu ho male. Sasaiye e sasai dihiokōu ho moṽba, haba e dihihane e adiōu kōu ho

male. Sobou deye e o dihiha sasaihou ho mouba, haba e o dihiha sasaihana e maha adiou kou ho male.

*Yesuha degegadi kaha yo keme o sasai kedia ta tawale ili mei
(Matyu 16:2-3)*

⁵⁴ Yesuha o sasai sudo kediamokou kou gue tobou, mabi kaha aso muluya ke feleimou duguomou be, kelegenou nige hueibe taladiyode tobolou imou, damaledo hueibe toulou.

⁵⁵ Haba ni wi neledo kaha aso mulu figiya ke hagumou duguomou be, ifibe aso difi gofouudo degeleyode tobolou imou, damaledo aso difi hiyedo degeli.

⁵⁶ Nime taenou tobolou idi o. Ni mihibou agudiobou kokou dugulo idibe, sa bolu degele sagai, sa kasagai degele sagai ke kou tawale ili. Kageiye, dabai a kou lege degegadi kaha sibige keme ni totou degele iya? de yodu.

*O taha na ta salaba degeibabe, na ebou de hagi ke doususu
(Matyu 5:25-26)*

⁵⁷ Yesuha haba kou gue tobou, kageimou nige midihou niou milou ladi keme bolu, ha, kasagai de fima iyo mei?

⁵⁸ O taha na ta salaba wolou ibabe, na aba iligi, toto ebou de hagi ke doususuyede tobou. Kege ho fogou babe, o kaha na wolou ile, ta sai fidi o kokou folouba, haba ta sai fidi o kaha na wolou ile, kasamane o kokou folouba, name didio degele.

⁵⁹ A nimokou tobolou kuhe, na didio degeibabe toto tou fogou fogou ile sagai mei. Nou kege dalali, didio degei ke telemale kaha dowo ke olou fei sibima mei degeibasi telema ile.

13

O koyoha fi bohou ho fogou babe, eme makoma mei degele

¹ Yesuha tobou ma mei degeimou, o ilo kelege emokou tobolou i, sa Galili o ilo kedia gali sile, Godikou neimou, Pailatha e ami o kediamokou tobou mou, o kedia woumou tofigile i. Woumou tofigieimou, die kafeibe gali si tagetou sou guyode tobolou i.

² Ta ke susulo imou, Yesuha diamokou kou gue yodu, ni tawalibe, sa Galili o kediamou midihou kasagaido ke milolou idi kaha degemou, dia kuhe tofigile i? Ni tawalibe, Galili o ilo kelebe midihou kasagai milolou idiyo mei?

³ Kege meido. A nimokou ta doudo tobou ladi, ni fi bohou ho fogou babe, nine dia makei sagai kenou tefele makolo.

⁴ Nebe, huei hiei Siloam hafei dege moso fogoga togomou felei sasado ke gobolou ma fiamou, o olou fei 18 kege woumou tofigile i. Ni tawalibe, o kedia, midihou kasagai dia milolou idi kahage sa Jerusalem o ilo kelebe gabai dala?

⁵ Kege meido. A nimokou ta doudo tobou ladi, ni fi bohou ho fogou babe, nine dia makei sagai kenou tefele makolo.

Ta makaibe hebe kolo madiyo mei kokou ma tobou

⁶ Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o taha kiyou hou e hebe haimikōu sogoma fogōu ile dala dema, bohōlōu mā hagua fele dugube, hebe kiyoubē kōu feleiye, ka dugube, sibige ta malī mei dugu.

⁷ Duguomōu, e yoŋu e dabai degedi o kokōu tobou, nā dugu, a kiyou kolo ka haguadibe, sadebe kamadia kege mei degeimōu ka haguadiye, sibige ta malī meinōu dugudi. Kegei degemōu, nā hebe kiyou koŋu ha muguyedei, mihi kolo gusege ke mōu yoŋuwa mei degeiye domōu.

⁸ Dabai degedi o kaha sima kōu gue tobou, hiye o, yoŋu kege tafalali, sadebe tanōu ta kaha duo kelege a hebe kiyou kaha yelemōu mihi dama bologuama, wai bulumakou guabōu de tiagewoma fogolōu.

⁹ A fimolube, sadebe ta kaha sibige moqbabe bolō. Sibige mā ho fogōu ba hobōu, nā kuhe ha muguyede tobou.

Misiholo duwodi sawisieie kelege, Yesuhā sobōu de ta sāgi do ke bologuomōu bolō degei

¹⁰ Misiholo duwodi sawisieie kelege, Yesu e egei mosō ta kokōu ile folomōu, o sasai kediamokōu Godihā tā hehegiei.

¹¹ Kokōu be, sobōu de ta, e sāgi balemanōu siadi sobōu de, ene kele delei. Duo kasagaiye tolōu deleibe, sadebe olōu fei 18 kege mei degei, e balemanōu siadi.

¹² Yesuhā sobōu de ke dugu haguismōu hagumōu, emokōu kōu gue tobou, sobōu de, ne sāgi dobe a bologuomōu, nāme bolō degeli kuhe.

¹³ Kege tobōu mamōu, sobōu de kaha widiletōu dobogoŋu dogogumōu, kelegenōu sobōu de kaha hagua dōu dege tofolōu mōu, Godihā hū hebele fogu.

¹⁴ Kenōu si, egei mosō dia daladi o kaha gofoŋu degei, Yesuhā sobōu de ke misiholo duwodi sawisieie kelege bologuomōu, bolō degei kaha degemōu. O kaha gofoŋu degemōu, o sasai kediamokōu kōu gue tobou, sawisieie walajyosi kege kelegenōu dabai degedi. Ni do bologuale tagaibabe, ni kelegenōu haguasiema. Misiholo duwodi sawisieie do bologuale sawisieie meiyode tobou.

¹⁵ Kegemōu, Hiye O Yesuhā sima kōu gue tobou, nime taenōu tobolōu idi o. Misiholo duwodi sawisieie kelegebe, ni olōu fei wai mosokōu ya, wai bulumakoubōu, wai dokibōu fifiyōu guema wōu ma yamōu, dia huei nala idi.

¹⁶ Sasai koŋunōu si, eme Abrahamā e hūti, eme Tamahā tolōu deleibe, sadebe olōu fei 18 kege mei degei. Age eme misiholo duwodi sawisieie kelege bologualenōu, tabōu mei.

¹⁷ E kege tobōu mōu, o gofoŋu degeli kedia sidifi degele i. O sasai kedianōu si hohō degele i, e midihō bolofei ke milōu golu kaha degemōu.

Tā makaibe nale mastet ho kokōu mā tobou
(Matyu 13:31-32; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Yesuhā kōu gue yodu, Godihā o sasai wolōu daladi midihōbe kagei? Tā makaibe age kagei kokōu mā tobolōu?

* **13:17 13:18** Obe nale nalamōu be, nale mastet muguomōu, sebe degeimōu kuhe nadi.

19 Godihā o sasaj wolōu daladi midihō keme nale mastet ho sagaj kegei, o taha tōu ma ile sogoma fogōu i sagaj kenōu tefei. Nale mastet hou kaha folomōu hiye degemōu, hebe sa degei tafalamōu be, sio kedia haguasie, hebe kaha go kokōu bi togolo idiyode tobou.

*Ta makaibe ōu sidi mola kokōu ma tobou
(Matyu 13:33)*

20 Yesuhā haba kōu gue yodu, Godihā o sasaj wolōu daladi midihō kaha ta makaibe age kagei kokōu ma tobolōu?

21 Godihā o sasaj wolōu daladibe, ōu sidi mola sa degei, sasaj tae mola ke mala, ōu sagaj kebōu de tiagewoma fogōu mōu dalali, yoŋunōu fofamōu hiye degedi sagaj kenōu tefei.

*Ni ya, a huyadefei kodunōu fologama
(Matyu 7:13-14, 21-23)*

22 Yesuhā sa Jerusalemkōu idi aya ke iligi, sa tanōu tanōu a figiya dala keleya ke egei hehegiemōu i.

23 Aba imōu, o taha emokōu yodu, Hiye O, Godihage o ilonōu mamoloŋu? E diamokōu tobou,

24 ni neledo dege ka iligi, a huyadefei kodunōu fologama. A nimokōu tobolōu kuhe, o sudo a huyadefei kodu kōu falamōu degele iliye, kenōu si dia ta folo sagaj mei.

25 Moso obōu kaha a kōu tefegu dalaba, ni hagua bobotigikōu tafalaguali, adikōu kogaba tobolōu, hiye o, eibe a soŋugōu yede tobolōu ile. Kenōu si moso obōu kaha sima tobolōu, nime kilija tie o? A ni tewe meiyode tobolōu.

26 Kege tobōu ba, nige emokōu tobolōu, eibe nabōu de nalebōu hueibōu nala ima, na ei sa kileya ke eimokōu kōu hehegie tobou.

27 Kenōu si e nimokōu sima tobolōu, a ni tewe mei. Nime kilija tie o? Nime midihō kasagaj milolōu idi o. Ni olōu feido fogōu imabeede tobolōu.

28 Kelegebe, nige Abrahambōu, Aisakbōu, Jekopbōu, habage-degele-duguo-tobōu di-obōu kediamē Godihā wolōu daladi sa kotōu dalaguaba dugulo ile. Kenōu si, o tae ni feledayedema akoguo hele muguoba, ni gosoloba ni me dou gile ile.

29 Kegeiba, o sasaj aso haguluyabōu, aso muluyabōu, figi iloyabōu figi iloyabōu de olōu fei haguasie geleguoba, Godihā wolōu daladi sa kotōu fologa kefeguo duwoguale. Duwoguali, nale nala ile.

30 Ni duma, o ifi habagekōu dalagua kediamē diabukōu amulo yale. Haba o ifi diabukōu amulo tafalagua kediamē habagekōu yaleyode tobou.

*Yesuhā sa Jerusalem o sasaj kediamokōu solōu do degei
(Matyu 23:37-39)*

31 Kelegenōu, Farisi o ilo kedia Yesukōu haguasie kōu gue tobou, na sa koŋu tōu fogōu, sa ta fogōu i, hiye o Herothage name wouba toloyodili.

32 Yesuhā diamokōu sima kōu gue tobou, ni ya, si so kokōu kōu gue tobōu ma, na du, ifibōu idibabōu a duo kasagaj igisema, do o sasaj bologuoba bolō degele ile. Ōudababe dabai a degeli keme mei degele.

³³ Kēnōu si ǎ sa Jerusalemkōu ilebe, ifibōu idibabōu ōu dababōu ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobōu di-obe sa takōu ge tolo mei. O kegei kēme sa Jerusalemkōu genōu tolo ile.

³⁴ Sa Jerusalem o sasai, nime o wodi o. Nige habage-degele-duguo-tobōu di-o kediane wala imōu tofigile i. O Godiha tobōu mōu nīmokōu haguasiei kediane, ni igiye wala imōu kōu tofigile iye, kēnōu si ǎ nīmokōu solōu do hiyedo degeli. Sio ayomōu osobōu kaha ɛ dihi tifiyiya hayedu kefeguo duwodi sagai kēnōu tefe, age nime kōu moŋuma kefegulo tagadiye, kēnōu si nige ta tagale idiyo mei.

³⁵ Duguma, obe ni sa koŋu makoma mei degeiba, mōu yoŋuwa kege dalale kēme niōu ni binōu. Ni дума, ǎ nīmokōu tobolōu kuhe, nige ame haba ta dugulo mei dalali, habage ǎ bohōu ma hagubasi, ni ǎ duguoba kōu gue tobolōu ile,

Hiye Ohā huya ke hagulu o kēme Godiha dogōu guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

14

Yesuha o ta ɛ tōu fofagai ke bologuomōu bolō degei

¹ Misiholo duwodi sawisiei ta kelege, Yesu ɛ Farisi kedia hiye o ta kaha mosokōu nale na i. Folo duwomōu, dia defeido diho fogōu deleigui.

² Yesuha duwoli dugube, o ta ɛ tōu fofagai ke hafei kele duwomōu dugu.

³ Duguomōu, ɛ Farisi o kediabōu, kuolōu yo dulo i obōu kediāmokōu kōu gue yodu, misiholo duwodi sawisiei kelegebe, Mosesha kuolōu kōu maiye, di o koŋu bologuoba bolō degelebe de bolofei?

⁴ Kēnōu si dia ta tali mei. Kegemōu, Yesuha o ke tōu mōu, ɛ do bolō degeimōu tobōu mōu, fogōu i.

⁵ Fogōu imōu, Yesuha diāmokōu yodu, ni o dihi sagai, wai bulumakou sagai kegei ta misiholo duwodi sawisiei kelege ulou dai huei kile fiyoubabe, nige kage degele? Nige toto de mala felegale?

⁶ Kēnōu si dia ge ta kēme ta sima tobolōu ili mei.

Yesuha obege yoŋusie huyafei degedei

⁷ Yesuha dalali dugube, o ilo kele haguasiemōu, duwodi bolofeido kokōu nōu duwogualamōu degele imōu dugu. Duguomōu, ɛ ta makai ta diāmokōu tobou,

⁸ o taha sasai hulo kaha dowo ke nale kefeguo na diguba ile folobabe, duwodi bolofei kokōu biyodayedei, duwodi bolofei kēme o hūbōu o taha duwoyedema makai deleie deba.

⁹ Kegelig, o na digu kaha namokōu, duwodi bolodo koŋume, o hūbōu kuokōu neyede tobōu ba, na sidifi dege ile, tobekōu do duweiye deba.

¹⁰ Kegei kaha, o taha nale kefeguo nalaba, na digubabe, na ile foloba, tobekōu do duwo. Na kege degeibabe, o na digu kaha duguoba tobolōu, mogo, na hagua, duwodi bolofei kuokōu duwoyede tobolōu. ɛ kege tobōu babe, o nale namōu kefei kedia dihi kokōu ne hu hiye degeiba dugulo ile.

¹¹ Yobe, o koyoha yoŋu ɛ hūnōu hebele fogubabe, Godiha o kēme huyafei degele. O koyoha yoŋusie huyafei degeibasi, Godihage ɛ hu hebele foguloyode tobou.

O dimokōu hebe bolō ta nele sagai mei kediamokōu be, dige bologuado degeme

¹² Kegemōu, Yesuhā ē digu o kokōu kōu gue tobou, nā nale kefeguo nalababe, ne mogo diā diguda. Ne eye mala kediane diguda. Ne huti obōu, selebōu o, nī sa tanōu kediane hobōu diguda, kegeligi diāne habage nale hiyedo kefeguoba, nā diguba, nā hebe bolō ke bohōlōu moye deba.

¹³ Nā nale hiyedo kefeguobabe, bi mei obōu, abogōu dobogōu gulai degei obōu, ibigidio tofigile i obōu, diho du degei obōu kedianōu diguyedei.

¹⁴ O kegei kedia nale, nā nei kaha hebe ke namokōu ta bohōlōu nele sagai mei debabe, nā hohobolōu nōu. Yobe, sawisie ta, doudo o sasai tofigiei kedia widaimikōu ge hagua gehe degele iba, kelege, Godihā hebe bolōdo ke namokōu neleyode tobou.

Tā makaibe nale hiyedo kefeguomōu nalā i kokōu mā tobou (Matyu 22:1-10)

¹⁵ Yesubōu de nale nalā ili o taha, tā Yesuhā tobolōu ke dulomōu tobou, o sasai Godihā wolōu daladi sa kotōu ge nale kefeguo nalā ile kediane hohobolōu nōu.

¹⁶ Kenōu si Yesuhā tā makai ta kōu gue tobou, o taha nale hiyedo kefeguo nalāmōu, o sudo didigui.

¹⁷ Nale kefeguomōu, ē dabai degedi o kokōu tobou, nā ile, o a afu kōu diguo fogou kediamokōu, nale olōu fei kefei dumuyode tobōu ba, diā haguamabeedei.

¹⁸ Kenōu si, o kedia tā ke dulomōu, diā tā gehe gehe tobolōu i. O ebukōu kōu gue tobou, a hebe hai sa ta seleye kōu mamōu, ke dugu ilamōu. Kegei kaha ame nabōu de ta ile meido.

¹⁹ O tahane tobou, a wai bulumakou 10 kege seleye kōu mamōu. A diā hebe hai dabai de degele sagai domōu wōu ma ilamōu degeli. Kegei kaha ame nabōu de ta ile meido.

²⁰ Haba o tahane tobou, ame sobōu ebelenōu hu kaha ile mei.

²¹ Kegemōu, dabai degedi o kaha bohōlōu mā hagua fele, ē hiye o kokōu diā tobolōu i ke tobōu mōu, ē gofoū hiyedo degei. Gofōu degemōu, ē dabai degedi o kokōu tobou, nā totodo o ka i. Nā a fisigofejiya kebōu, hiyeya kebōu ile ka sulugi, bi mei obōu, abogōu dobogōu gulai degele i obōu, diho du degei obōu, ibigidio tofigiei obōu olōu fei kediamokōu nale nalā imabeedema, wōu ma haguayede tobou.

²² Kegemōu, dabai o kaha ile, o sasai kedia sosogōu hagua felemōu tobou, hiye o, nā tobou sagai keme a kōu degei. Diā kōu hagueiye, kenōu si moso fegeguli meiyode tobou.

²³ Kegemōu, hiye o kaha ē dabai degedi o kokōu haba tobou, nā sa kōu lege tofogōu, a hiyeya kebōu, hebe hai sakōu idi aya kebōu olōu fei keleya ke, o sasai kamōu sulugi duguba, neledo dege tobōu ma, wōu ma hagua. A tagalibe, mā moso koūme o sasaiye fegeguba dugulo ke tagali.

²⁴ A nimokōu tobolōu kuhe, o a diabukōu kōu digu kediane mā nalebe ta nalā ile mei.

O koyo nā Yesu seselababe, defeido fimamaba seseyedei (Matyu 10:37-38)

²⁵ Yesu e aba i, o sasaj sudo e habage sesele youmou, e bohoulou mou, diamokou tobou,

²⁶ o koyoha amokou hagulugi, e aye e adiou tou fogou ho fogou babe, o keme ma dabai degedi o degele sagaj mei. Nebe, o koyoha e sasabou, e dihibou, e eyebou, e malabou, e owou bou, e bobasibou olou fei ke tou fogou ho fogou babe, eme ma dabai degedi o degele sagaj mei. Tabe, yofu e fimaine tou fogou ho fogou babe, eme ma dabai degedi o degele sagaj mei.

²⁷ O koyoha e hebe fufuguomaj hebeleba, a sese ho fogou babe, o keme ma dabai degedi o degele sagaj meiyode tobou.

²⁸ Ni o taha moso fogoga sasado dege tagalababe, e moso togolo kaha sele kayedei. Sele huyadefei dugubabe, moso togolo sagaj mei. Haba sele hiyedo dugubasi, moso togolonou.

²⁹ E kege ta degeli mei debabe, e kou moutileye, kenou si moso tegei mei degeli mei fogou ba, o sudoye duguoba, kou gue susuga tobolou ba yilo ile,

³⁰ o kofumahaga moso kou yomogou tegeiye, kenou si ta togoulugi mei degeli meiyode tobolou ile.

³¹ Nebe, hiye o taha ile, hiye o tabou de biyalababe, e fi defeido mayedei. E ami o olou feibe 10,000 kege, ha, hiye o taha hagualebe, e ami o olou fei 20,000 kege wou ma haguale. Kegei kaha degemou, e defeido kou gue tawaleba, ebou e ami obou kedia biyoubaba bolu degele, ha, biyolugi, ho o igisele sagaj mei ke defeido tawayedei.

³² E fimaga dugu, biyoubaba bolu degele sagaj mei debabe, ho o ahudo dalaguaba, e yofu e ami o ilo kele tobou ba ya, ta doususumaba, biyolu ke akoguyedei.

³³ Nebe, ni o taha yofu e bi olou fei ke tou fogou ho fogou babe, o keme ma dabai degedi o degele sagaj meiyode tobou.

*Yesuha ta makaibe sole kasagaj degei kokou ma tobou
(Matyu 5:13; Mak 9:50)*

³⁴ Yesuha haba kou gue tobou, solebe bolodo, kenou si sebe mei degeibabe, haba kage degeiye sebe degele?

³⁵ Sole kegei keme kasagaj. Mihj bologuama bohou gueibane, segei hou bologua fologale sagaj mei. Wai bulumakou guabou de bohou gueibane, segei hou fologaba, sibige male sagaj mei. Sole kegei keme di mou hebesedi. O koyo na, kihiyou dalababe, ta kou defeido duyede tobou.

15

*Ta makaibe wai sipsip fogou kokou ma tobou
(Matyu 18:12-14)*

¹ Gamani sibidi sele kefele idi obou, midihj kasagaj milolou idi obou kedia Yesuha ta tobolou ke dulamou haguasie kefegulo i.

² O sasaj kedia Yesu silema tafalaguamou, Farisi o kediabou, kuolou yo dulo i obou kediage gofofu degemou kou gue tobolou i, o kofumahage midihj kasagaj milou ga idi o kedia mogo degema, diabou de nale nadiyodele i.

³ Kegemou, Yesuha ta makai kou diamokou tobou,

⁴ n̄i o taha wai sipsip olou fei 100 kege dalaye, tanou ta fogou babe, o kaha wai sipsip 99 kege diu nala iba fogou ile, wai sipsip tanou fei fogou ke molo uyodema ka siale.

⁵ Wai sipsip ke duguo tolou ma hebele hagulugi, hoho hiyedo degele.

⁶ Hagua, mosokou foloba, e mogo diabou, sa ke tie obou kedia hagnosisouba, hagnosisie felega kefeguba, diamokou tobolou, ni abou de hohobou me. Ma wai sipsip ta fogou mou ile kolugi duguomou, mala bohoulou ma haguei kaha dowoyode tobolou.

⁷ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihog kasagai milou di o taha fi bohoulou babe, hebenitou ge hiyedo hohoboulou ile. Midihog doudo degedi o olou fei 99 kege dalagua kedia dowo, hebenitou ge hohobou dibe huyadefeinou. O midihog kasagai milou di o tanou taha fi bohoulou ba, Godikou damaleyodeibasi, hoho hiyedo degele ile.

Ta makaibe sele dio ta fogou kokou ma tobou

⁸ Yesuha haba kou gue tobou, sasai taha e sele dio olou fei 10 kegeye, tanou ta fogou babe, e kagele? Sasai kaha kamai migieba, kofai tigile kolugi duguoba malabasi fogolou.

⁹ Sele dio ke dugubabe, e mogo diabou, sa ke tie o sasai kediabou de hagnosisouba hagnosisie felega kefeguba, diamokou be, ni abou de hohobou mabeedele, ma sele dio ta kolugi dugu kaha dowoyodele.

¹⁰ Nebe, a nimokou tobolou kuhe, o midihog kasagai milou di o tanou taha fi bohoulou ba, Godikou damaleyodeibasi, esol o kedia hoho hiyedo degele ile.

Ta makaibe o ta e o dihi bolou dala kokou ma tobou

¹¹ Yesuha haba kou gue tobou, o ta e o dihi bolou dala.

¹² Dihi huguli kaha e ayekou kou gue tobou, aye, na you tolo dala kou legebe, bimai na amokou nele sagai keme amokou toto neyedei. Kege tobou mou, e ayeha e bimai ke kefema, ilo kele dihi hugulifei kokou file nele, haba ilo kelebe dihi wolo kokou nei.

¹³ Hiyefei tieli mei, dihi hugulifei kaha e bimai ke kefema mo uma, o ilo kediakokou sele tiga mo umamou, e sele ke tolou, sa ahudo takou fogou i. Ile, sa kokou folo dalali, midihog kasagai gehe gehe olou fei degegamou iligi, sele olou fei nai mei degei.

¹⁴ E sele mei degeimou, sa kele tie o olou fei hegie hiyedo degele i. E bi olou feido mei degei.

¹⁵ Bi mei degeimou, e imou, sa ke tie o taha emokou wai dia daladi dabai nei.

¹⁶ Wai dia dalali dugube, wai kedia giyoli kolo nala imou duguomou, ene nale sagai degei. Kenou si o tae emokou nale ta nelj mei.

¹⁷ Kegemou, e fi bologua kou gue mai, ma ayeha dabai degedi o kediame nale nama tiasigeimou, anou si bou basia tioludade tawai.

¹⁸ A dafa, ifi kou lege a sa kou tou fogou, ma ayekou fogou ileba, emokou kou gue tobolou, aye, a midihog kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai.

19 Ame o doudo mei kaha degeimou, nage ame ne dihiyodeda. Ame ne dabai degedi o degeyede tobou lamou fimai.

20 E kege fimamou, e ayekou bohoulou ma haguei.

Kegemou, e ayeha e dihi ke aba ahuyado hagumou duguo, solou do hiyedo degeimou, fokua ile, e dihi tolou ma nogou gai.

21 Nogou gou mou, dihi kaha e ayekou tobou, aye, a midihou kasagai milou gaibe, Godikou bou namokou bou de milou gai keme kasagai. Ame o doudo mei kaha degeimou, nage ame ne dihiyodedayede tobou.

22 Kenou si, e ayeha e dabai degedi o kedia hagnosisomou, hagnosisiemou tobou, ni mosokou ile, ma yukuei bolou sasado ke toto mala haguaba, ma dihikou kagima. Dobogouu makane e dobogouukou kagieba, tamakane e abogouukou kagimabeedei.

23 Wai bulumakou wili dalaido kene wolou hagua walaba, di olou fei nalaba hohobou mebeede tobou.

24 Yobe, ma dihi kouume kou tolo iye, kenou si ifi eme gehe dege hagua feleimou dugulu. Eme kou fogouye, kenou si ifi di e bohoulou ma hagumou dugulo iliyode tobou. Kege tobou mamou, dia nale hiyedo milou ma nalamou hohobolou i.

25 Kegeimou, wolo dihi kaha hebe haimikou dabai degema fogou hagulugi, moso hafei degeimou dube, die feilemou hobolou uwo degele imou du.

26 E ke dulomou, dabai degedi o ta hagnosisamou kou gue yodu, diame kei degele iya? dei.

27 Dabai degedi o kaha tobou, ne malabe bohoulou ma hagua feleimou, ne ayeha wai bulumakou wili dalaido ke wei, ne malabe bolonou dala dema hagua felei kaha degemou.

28 Wolo dihi kaha ta ke dulomou, e gofouu hiyedo degemou, mosodu folobe dafai. Dafoumou, e ayeha migilemou, himimamou, na gofouu degedayede tobou.

29 Kenou si, e e ayekou sima tobou, a sadebe suudo ne dabai mou youtuwa degedi. A ne ta ta gobou diyo mei. Kenou si na amokou be wai meme wili ta wala neimou, a ma mogo diabou de hohobolou nala idiyo mei.

30 Ne dihi kamahage o hiyou suluguadi sasai kediabou de dalali, ne sele olou fei nama mei degei. Kenou si e bohoulou ma hagua feleimou be, na ne wai bulumakou wili dalaido ke wala neimou nalamou hohobolou ili kaha a dafouluyode tobou.

31 Kegemou, e ayeha dihi wolo kokou tobou, ma dihi, name sawisie olou fei abou denou dala. Kegei degemou, ma bimai olou fei kouume ne binou.

32 Ifisi, da hohobou mebeedei. Yobe, ne mala kouume kou tolo iye, kenou si ifi e gehe dege hagua feleimou da dugulu kuhe. Eme kou fogouye, ifisi e bohoulou ma hagua feleiyode tobou.

16

Ta makaibe dabai dia daladi o kaha bi ulu mala i ke doususu kokou ma tobou

¹ Yesuhā ē dabai degedi o kediāmokōu kōu gue tobou, selebōu o taha, ē bimaj olōu fei keme ē dabai degedi o ta kaha dia daladi. Dia dalamōu, o ilo kelege selebōu o kokōu haguasiemōu, ne dabai dia daladi o kahage ne bimajibōu ne selebōu olōu fei ke hiyouye noluyode tobolōu i.

² Kegemōu, selebōu o kaha ē dabai dia daladi o ke haguismōu, hagumōu, kōu gue yodu, a na degedi ta uwo ke dulube kage? Na ile, ma bimaj na dia dala ke husoꞑumaba nalagayedei. Husoꞑuma nalagama mei degeibabe, name ma dabai dia daladi o kegenōu dalale meiyode tobou.

³ Kegemōu, dabai dia daladi o kaha yoꞑusie kōu gue yodu, ame kage degele? Ma hiye oha a dabai tele filalamōu degeli. Dabai ta degelebe, ame nele mei kaha, mihi dale sagai mei. Haba sele hawaga sialebe, a sidifi degeliyode tobou.

⁴ A degelebe ise tawali. Kegeibasi, hiye o kaha a tele filouba, o ilo kedia a die mosokōu wolou fologaba, amokōu nale nele ileyode tawai.

⁵ Kegemōu, o kaha sele ulu mala i kedia olōu fei haguismōu, o taha ebukōu hagua felei. Feleimōu, dabai dia daladi o kaha emokōu yodu, na ma hiye oha bi ulu moube olōu fei kage molou?

⁶ E tobou, a gusege huei dou sai olōu feibe 100 kege moyodei. Kegemōu, dabai dia daladi o kaha emokōu tobou, na bi ulu moꞑudi kuguo koꞑu malaba duwoli, 50 kegenōu toto nalayede tobou.

⁷ Haba o ta hagua feleimōu, emokōu ne yodu, na bimaj ulu moube olōu fei kage molou? E tobou, a nale segei sai olōu feibe 100 kege moyodei. Kegemōu, dabai dia daladi o kaha emokōu tobou, na bi ulu moꞑudi kuguo ke malaba, 80 kege kenōu nalayede tobou.

⁸ Kegemōu, selebōu hiye o kaha ē dabai dia daladi o kasagai kokōu tobou, bolodo, name fi gofoꞑudo o, noꞑusie dogou gudi teweyodei. Damaledo, sa sibige koꞑumaha midihō ke sesele yadi kediame dioꞑu die fi gofoꞑuya ke dioꞑusie dogou gule idi. Hiye Oha hohoya ke sesele yadi kediame dioꞑu die fi gofoꞑuya ke dioꞑusie ta dogou gule idiyo meiyode tobou.

⁹ A nimokōu tobolou kuhe, sa sibige kaha seleye ni o sasai olōu fei mogo degemabeedei.* Kegeba, seleye wolou daladi ke mei degeibasi, Godiha ni wou ma ileba, e moso tofousogo tofou di kokōu fologaleyode tobou.

¹⁰ O koyoha bimaj huyadefei dia daladi ke hiyouye moꞑubabe, bi hiyene nebe kege degele. Haba, o koyoha bimaj huyadefei ke defeido dia dalababe, bi hiyene e bologuado dia dalale.

¹¹ Ni sa sibige koꞑumaha sele keme defeido ta dia daladiyo mei debabe, o taega nimokōu, ni Godiha bi bolodo ke dia dalayedele sagai mei.

¹² Ni o taha bimaj ke defeido dia dala ho fogou babe, o koyohage niou ni biyodema nimokōu nele?

¹³ Dabai degedi o tanou ege hiye o bolouye dabaibe degele sagai mei. Kege degeibabe, hiye o ta ke dafama, ta kokōu nou hohō degele. Hiye o ta kaha tobolou be ta dulo milou diyo mei, hiye o ta kaha tobolou nou dulo milou di. Nebe, nime Godiha hayedubou, sele hayedubou de dalale sagai mei.

* **16:9 16:9** Tewe o ilo kedia tawale ilibe, Yesuhā ke tobou kaha sibigebe kōu gue, nige bi mei o sasai kediame seleye dogou gumabeedei.

Yesuhā Moseshā kuolōu t̄abōu, Godihā wolōu dalale kahā t̄abōu de hehegiei

¹⁴ Farisi o kediame sele tagale idi kahā degemōu, diā Yesuhā tobolōu ke dulomōu, susuga tobolōu i.

¹⁵ Kegemōu, ẹ diāmokōu tobou, n̄ige o sasaiye n̄ime midihō d̄oūdonōu milōu di oyode tawale ile ke tagale iliye, Godihage n̄i duledu dala keme ẹ tewe. O sasaiye duguo bolofeyodili keme Godihā dugulube bolofei mei, kasagai dugulu.

¹⁶ Moseshā kuolōu t̄abōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā t̄abōu keme obe hehegie tobōu mōu haguabe demōu, Jon fafeleya degedi o ẹ tamā degei. Tamā degemamōu, kelege t̄a uwo bolofei, Godihā o sasai wolōu daladi t̄a kamahā sa sa olōu fei tefemōu haguabe demōu, ifine kegenōu dala. O olōu feibe Godihā wolōu daladi sa kodu fologaleyodema nele hiyedo degele ili.

¹⁷ Agudiobōu sa sibigebōu keme olōu fei mei degele. Kenōu si Godihā kuolōu t̄abe huyadefei ta mei degele mei. Ẹ nalagai olōu fei keme yōū kegenōu dalale.

*Yesuhā obe sobōu hulomōu hiyafogōu di kahā t̄a ke tobou
(Matyu 5:31-32, 19:9; Mak 10:11-12)*

¹⁸ Yesuhā haba kōu gue tobou, o koyohā ẹ sobōu hiyafogōu ba, haba sobōu ta hubabe, ẹme sobōu hiyouye molōū. Haba sobōu, oe hulomōu hiyafogou kene o tahā hubabe, ẹne hiyouye molōū.

Yesuhā selebōu obōu, Lasarusbōu dilie degei kahā t̄a ke susulo tobou

¹⁹ Yesuhā haba kōu gue tobou, afudo selebōu o ta delei. Sawisiei olōu feibe ẹ yukuei bolodo, wei degeibōu, fo degeibōu de kādi. Ẹme nale bolodonōu nādi.

²⁰ Haba selebōu o kahā mosō adikōu be bi mei o tahā tiladi. Ẹ h̄ube Lasarus. Ẹ tōu olōu feibe do sosou nōu.

²¹ Do o kahā tilalibe, selebōu o kahā nale nolugi, fi fiyasigeiba naleyode fimai. Fimā tilamōu be, soye haguasie, ẹ do fiyā idi.

²² Kegemōu, Lasarus ẹ tolo imōu, Godihā esol o kediā haguasie, ẹ malā ya, Abrahamhā duwo kokōu dogogulo i. Selebōu o kene tolo imōu, oe wida i.

²³ Wida imōu, o tofigiei kediā sabekōu mulō tafalali, do hiyedo dugu. Ẹ tafalali daladugube, Abraham ahudo tafalamōu dugu. Lasarus ẹne Abrahambōu de dalamōu dugu.

²⁴ Abraham dalamōu duguomōu, selebōu o kahā haguizamōu kōu gue tobou, aye Abraham, n̄age ame solōu do degeba, Lasarus tobōu ba, ẹ dobogōū huēilikōu muguoba hagua, mā ikōu kuguba, kulio degeleyodei. Āme douye nōumōu do hiye folodo dugulu.

²⁵ Abrahamhā ẹ t̄a sima tobou, dihi, n̄a sa sibigēkōu sosou dalalibe, bi bolofei olōu fei keme nanōu mōudi ke fimaba tawayedei. Lasarus ẹme bōu basianōu deleiye, ifibe ẹme hemeguo dala kuhe. Haba nanōu si do hiye dugulu.

²⁶ Haba tabe kōu gue, eimokōu bōu, n̄imokōu bōu duo kelebe, Godihā ulou sasado kahā akogu dala. Kegei kahā degemōu, o kuokōu tafalagua

eige n̄imokōu ile sagai mei. Haba n̄i o tane eimokōu haguale sagai meiyode tobou.

²⁷ Kegemōu, selebōu o kaha tobou, aye, na Lasaruskōu tobōu ba, ma ayeha mosokōu iyede tobōu,

²⁸ ma mala dia olōu feibe houyosi kege dala kaha degemōu. Na Lasarus tobōu ba ile, diamokōu egei tobōu ba, dia dulo damaleyodele ile. Kegeligi, diane haguasie, sa kuokōu do hiyedo a dugulu sagai ke duguye deba.

²⁹ Abrahamha e ta sima tobou, diame Mosesha kuolōu ta kebōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia ta kebōu de dala. Diame dioŋu ke duloba sesele ile.

³⁰ Selebōu o kaha tobou, aye Abraham, kege meido. Kenōu si o ta kōu tolo i kaha haguama ile foloba tobōu basi, dia fi bohōu ba, damaleyodele ileyode tobou.

³¹ Haba Abrahamha tobou, diame Mosesha tabōu, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia tabōu de dulo i ho fogōu babe, o kōu tolo i kaha haguama ile tobōu bane, dia ta dulo ile meiyode tobou.

17

Midiho kasagai kahage damaleyodei ke makodi (Matyu 18:6-7, 21-22; Mak 9:42)

¹ Yesuha e dabai degedi o kediamokōu tobou, sa sibige midiho kasagai gehe gehe, o sasai tefele duguba fiyasigile keme n̄i ta akogulo sagai meiyode, kenōu si o midiho kasagai ke hehegiendi enōu si tawaibōu.

² O kaha degeiye, Godiha dihi ta ile, midiho kasagai milōu babe, o keme oye igi hiyedo ta, e gabagikōu tigama, talekōu hebele muguba tolobe bolofei. Keme hebe hiye mei. Hebe Godiha nelebe hiyedo folodo. Kegei degemōu, niōu ne tawaibōu.

³ Na dugu, ne mogo taha midiho kasagai milōu babe, emokōu egei tobōu yedei. Haba e fi bohōu babe, nage midiho kasagai e milōu di keme gebe meiyode tobōu yedei.

⁴ Sawisie tanōu fei duo kelege, e namokōu midiho kasagai olōu fei dioyosi kege milōu maba, haba dioyosi kege hagua tobolōu, a fi bohoyode tobōu babe, nage midiho kasagai e milōu gai keme gebe meiyode tobōu yedei.

Godikōu damaleyodedi midiho ke Yesuha tobou

⁵ Kegemōu, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediage Hiye Okōu kōu gue tobolōu i, nage ei namokōu damaleyodei ke hiye degededele i.

⁶ E diamokōu tobou, n̄i damaleyodeibe nale mastet ho sagai huyadefei kegei dalali, n̄i hebe koŋu tafala ke tobōu ba, e duloba, e tefe tegilema fele ile, to hiye kaha duledu tafalaba duguloyode tobou.

Yesuhage midiho, dabai degedi oe degele ke tobou

⁷ Yesuha haba kōu gue tobou, n̄i kile hiye o taha e dabai degedi o ta dala, hebe hai dabai degedi o sagai, wai sipsip dabai degedi o sagai kegei. Hiye o kaha emokōu tobōu ba ile, dabai degeligi, habi kelege fogōu hagua, mosokōu feleibabe, hiye o kahage emokōu be, hagua duwoli nale nayede tobolōu mei.

⁸ A tawalibe, hiye o kahage e dabai degedi o kokou be kou gue tobolou, na ma nale milou ma neyedele. A nalebou hueibou nama mei degeiba, ise noune nale kuhe nayede tobolou.

⁹ Dabai o kahage e hiye ohage ta ke dulo milou gama fogou babe, e hiye ohage emokou ta bolofeyode tobolou mei.

¹⁰ Nebe, nine kenou tefele. Godiha nimokou e dabai degemabeedeiba, dabai ke degema mei degeibabe, ni kou gue tobou ma, eibe dabai o bolou mei. Eige dabai na tobou kenou degele iyode tobou mabeedei.

Yesuha dobo doye tou o olou fei 10 kege bologuomou bolou degele i

¹¹ Kegemou, Yesu e sa Jerusalemkou iligi, sa Samariabou Galilibou weleiya ke i.

¹² Iligi, sa huyadefei ta falamou degeligi dugube, o dobo doye tou olou fei 10 kege haguasieimou dugu. Dia haguasie ahu sagai dege tefeleguei.

¹³ Tafalaguali, hiligedo kou gue haguisa tobolou i, Hiye O Yesu, nage eibe solou do degededele i.

¹⁴ Yesuha dia duguomou kou gue tobou, ni yaba, ni tou be mogou du daladi o kediamokou hehegiemou imabeede tobou mou, dia yolugi, ali duo die do bolou degele i.

¹⁵ O tanou ta kahage e tou bolodo degeimou duguomou, e bohoulou ma hagulugi, hohobolou mou, Godiha hu hiligedo hebele foguo tobou mou haguei.

¹⁶ E hagua, Yesukou fele hafei degemou, yubu sugulo fiya, miye duwoli, emokou bolofeyode tobou. O keme sa Samaria o.

¹⁷ Yesuha tobou, age o olou fei 10 kege nime bolou degeidade tawali. Kenou si o deseyosi kege kediamou kilija dala?

¹⁸ O ilo kediamou kadegeimou bohoulou ma hagua, Godiha hu hebele foguyo mei? O sa aikou tie kounumahanou si bohoulou ma hagua, Godikou bolofeyodili kuhe.

¹⁹ E o kokou tobou, na haguaba fogou i. Na damaleyodei kahanou be ne do bolofei degei kehe.

*O Kedia Dihi ame tamakou tafalaba dugulo ile
(Matyu 24:23-28, 37-41)*

²⁰ Farisi o kedia Yesukou yodu, Godiha o sasai wolou dalale keme dige koboge dugulo ile? Yesuha die ta ke sima tobou, Godiha o sasai wolou dalale keme ni ta duguo tawale sagai mei.

²¹ Obege Godiha o sasai wolou daladi keme kou le dala kuheyode ta tobolou ile sagai mei. Haba kugule dala kugeheyode ta tobolou ile sagai mei. Yobe, Godiha o sasai wolou daladi keme niou makou dala kahage degemou.

²² Kegemou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, habagebe nige O Kedia Dihi e dugulo sagai degele ilye, kenou si ni ta dugulo ile mei.

²³ Kegeiba, o ilo kelege tobolou gi, duguma, eme kou le dalayodeiba, ha, ilo kelege eme kugule dalayodeibabe, hobou ta dulo sesega idamabeedei.

²⁴ Yobe, O Kediā Dihi ẹ hagubabe, o sasaī oloū fēido dugulo ile. Damaledo, dibie bila n̄omoū be, sa sa oloū fēi dugulo idi sagaī kegei, O Kediā Dihi ẹ hagonalene, kenoū tefeiba dugulo ile.

²⁵ Kenoū si keme habage. Ebukoū be, Godihā emokoū toboū ba ile, do hiyedo duguba, ifi koū boū ge dalagua o sasaī kediā ẹ tobekoū mugumabadomoū.

²⁶ Kegeba, o sasaībe Noahā dalamoū degei sagaī kenoū tefeile dalaguali, O Kediā Dihi ẹ hagaladi keme ta tawale ile mei.

²⁷ Noahā tefeilei kelegebe,* o sasaīye naleboū hueiboū nalā idi. Obene sasaī hulo idi. Diā kegega degele iligi dugube, Noabe mosole foudu foloumoū dugulo i. Kelegenoū, tō gihoū hiyedo kahā haguamoū, o sasaī oloū fēi woma mei degei.

²⁸ Kenoū tefeibe, Lot ẹ tefeilei kelegene,* o sasaīye naleboū hueiboū nalā, bi tiga malā, hebe hai segei hou sogoga, mosō togoga dele i.

²⁹ Kenoū si Lot ẹ sa Sodom toū fogoū moū fogoū i kelegenoū be, douboū, kasele igi difi hiyedo keboū de agudiletoū ge hueī бага tolo migilemoū, o sasaī oloū fēi douye n̄omoū, tofigile hobogou.

³⁰ Kegemoū, O Kediā Dihi ẹ haguale kelegene, nebe kenoū tefeiba dugulo ile.

³¹ Sawisiēi, O Kediā Dihi ẹ haguale kelegebe, o ta ẹ mosō meleyatoū duwobabe, muloba, ẹ mosodu bi ta mōu foloda. Nebe, o ta ẹ hebe haimikoū dalabane, o kahage haba bohouloū mā ile, mosokoū ẹ bi ta mōu ile mei.

³² Nige Lothā sasaīhā degei ke fimaba tawama.*

³³ O koyohā ẹ fī ke yōunoū toloū subabe, ẹ fī keme mei degeiba, tolo ile. Ha o koyohā yōu ẹ fimaī kenoū toloū sia ho fogoū basi, ẹ iligi toubabe, o keme fī tofousogo tofoloū ke molōu.

³⁴ Ā nimokoū toboloū kuhe, O Kediā Dihi ẹ haguale kelegebe, huliame, mosō ta kokoū o bolouye tiei dalababe, Godihage tanoū molōugi, tabe fogoloū.

³⁵⁻³⁶ Sasaī bolouye oū ga tafalaguababe, Godihage tanoū molōugi, tabe fogoloū yode tobou.

³⁷ Yesuhā dabai degedi o kediā tā ke dulomoū koū gue yodulo i, Hiye O, ke tamā degelebe kilijā? Ẹ tobou, o tofigiei tilagua sa kelebe, sio moū siye haguasie kefele ileyodei.

18

Tā makaibe kuei sasaī tah̄ tā sai fidi o kahā ẹ dogoū guyadomoū yodugai kokoū mā tobou

¹ Kegemoū, Yesuhā ẹ dabai degedi o kediāmokoū tā makai ta toboube, diā sawisiēi oloū fēi dihō бага toboloū noū dalagualibe, dihō бага toboloū hoboū dafa idamabadomoū.

² Ẹ koū gue tobou, sa ta kokoū be, tā sai fidi o ta dala. Ẹme Godihā hayedu daladiyo mei. Haba o sasaī kediāmokoū ne ta soloū do degediyo mei.

* 17:27 17:27 Stat 7 * 17:28 17:28 Stat 19 * 17:32 17:32 Stat 19:26

³ Sa kilebe kuei sasaj ta dala. E hagua, ta sai fidi o kokou be, o amokou hagi degei keme nage ta sayede tobou di.

⁴ Yomogoube, ta sai fidi o kahage sasaj ke dogou gulobe dafadi. Kegemou, ta sawisie, e yousie tobou, ame Godiha hayedu ta daladiyo mei, haba o sasaine solou do degediyo meiyee,

⁵ kenou si kuei sasaj kahage amokou hiyedo hagua yodudi kaha degemou, a e dogou guoba, e hagi ke ta saikou doususuma mei degele. Kegeligi, e sawisiei olou fei e hagi ta ke amokou hagua tobou ye deba.

⁶ Hiye O Yesuha kege tobou mamou, diamokou tobou, nige ta sai fidi o kasagai kaha tobou keme tawamabeedei.

⁷ Nebe, o sasaj Godiha you e bi makai kedia emokou diho baga tobou babe, ege dia dogou guoba, die hagi ke doususulo. Dia agalibou huliamebou olou fei diho baga tobolou nou dalababe, e dia dalale mei, totonou dogou gulo.

⁸ A nimokou tobolou kuhe, ege diame toto dogou guoba, die hagi ke doususulo. Kenou si, O Kedia Dihi e hagua dugulobe, o sasaj kedia emokou de damaleyodei dugulo? Ha, damaleyodili mei dugulo? de yodu.

Ta makaibe o bolou dilie Godikou diho baga tobolou i kokou ma tobou

⁹ O ilo kediage dio u diame dou do o, haba o ilo kelebe bolofei meiyode tawale idi. O kegele i kedia mokou Yesuha ta makai ta kou gue tobou,

¹⁰ o bolou dilie diho baga tobou lamou, Godiha mosokou yai. Tabe Farisi o. Tabe gamani sibidi sele kefedi o.

¹¹ Farisi o e folomou, fiyenou kou gue diho baga tobou, Godi, ame o ilo kedia sa degei mei kaha degemou, a namokou bolofeyodili. Diame hiyou mo udi o, midihou dou do mei milou ga idi o. Haba ilo kelebe sasaj hiyouye mala idi. Anou si kege degediyo mei. Gamani sibidi sele kefedi o koune, ame e sagaj mei, a sele hiyouye mo udiyo mei kaha degemou.

¹² Fula olou fei kaha duo kelege a sawisie bolou makamou be, nale kuolou dogoguomou, diho baga tobou di. Bi olou fei a mo udibe kefema dogoguemou i olou fei 10 kege dalaguamou be, tanou ta malamou, namokou nediyode tobou.

¹³ Kenou si o gamani sibidi sele kefedi eme ahu dege tafalali, sidifi dege wo suguama fiyamou, biliekou fafamou Godikou kou gue diho baga tobou, Godi, ame midihou kasagai degedi o. Na a habaguguegyede tobou.

¹⁴ A nimokou tobolou kuhe, gamani sibidi sele kefedi o ke mosokou imou, Godiha dugube, eme dou do o dalamou dugu. Ha, o tabe ta dou do dalamou duguli mei. Yobe, o koyoha you e hu kenou hebele fogubabe, Godihage o keme huyafei degele. O koyoha yousie huyafei degeibasi, Godihage e hu hebele fogulo.

*Yesuhage sisigobe emokou haguasiemabeede tobou
(Matyu 19:13-15; Mak 10:13-16)*

¹⁵ O sasaj kedia die dihi sisigefei kene Yesuha kugugueyadomou mo uma haguasiei. Kenou si e dabai degedi o kedia ke duguomou gofo u dege tobolou i.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā sisigō kedīā haguismōu, haguasieimōu, ẹ dabai degedi o kediamokōu tobou, nige sisigō kedīame hobōu akogudama. Tōu fogōu ba, dioŋū amokōu haguamabeedei. O sasai koyobe sisigō koŋū sa degei dala keme Godihā wolōu dalayode tobou.

¹⁷ A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. O koyo na dihi huyadefei ke бага ho fogōu babe, Godihā wolōu dalale sa kokōu be na ta folo meiyode tobou.

*Hiye o bibōu kaha Yesubōu de ta kei
(Matyu 19:16-30; Mak 10:17-31)*

¹⁸ Kegemōu, hiye o ta kaha Yesukōu kōu gue yodu, Tisa bolofeido, ame kage degeibasi, fi tofousogo tofolōu ke moloŋū?

¹⁹ Yesuhā sima tobou, nage kageimōu amokōu tisa bolofeyodeiya? O olōu feibe bolō ta dala mei, Godi enōu si bolodo.

²⁰ Nage Godihā kuolōu olōu fei keme kōu tewe. Sasai hiyou degeda.

O hobōu woda.

Hiyou hobōu moŋūda.

Gulokou tobolōu ba hobōu ta sada.

Aye adiōu diliemokōu be midihō bolofei kenōu hehegyedei. *Kisim Bek 20:12-16*

²¹ O kaha emokōu tobou, ame kuolōu ta olōu fei keme dihifei kelege dulo sesegamōu haguabe demōu, ifine dala kuheyode tobou.

²² Yesuhā ta ke dulomōu, emokōu tobou, na degeli meibe tanōu fei ta dala. Na ileba, ne bimai olōu fei ke tiga, sele moŋumaba, bi mei o kediamokōu fimōu i. Na kege degeibasi, ne bi bolodo hebenitōu dala keme na moloŋū. Kege degema, ma habage seseyede tobou.

²³ O kaha ta ke dulomōu, hagi degei, ẹ bimai hiyedo dala kaha degemōu.

²⁴ Kegemōu, Yesuhā dugube, hiye o keme fi hagi degeimōu duguomōu, ẹ tobou, bibōu oyege Godihā wolōu daladi sa kokōu ile folobe hagi hiyedo.

²⁵ Damaledo, wai kamelyege yukuei gofōu di aye kaha aya keme folo sagai mei, hagi hiyedo. Kenōu tefei, selebōu oe Godihā wolōu daladi sa kokōu folone hagi hiyedo folodo.

²⁶ O kedīa ta ke dulomōu yodulo i, o koyohage kageibasi ẹ fi tofousogo tofolōu ke moloŋū?

²⁷ Yesuhā tobou, obe ta tawaga degele sagai mei keme Godihanōu si sisibenōu degeleyode tobou.

²⁸ Kegemōu, Pitahā tobou, na du. Eibe bimai olōu fei tōu fogōu mōu, na sesele yolu kuheyodei.

²⁹ Yesuhā tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. O koyohā Godihā wolōu daladi sa kokōu fimāba, ẹ moso tōu fogōu babe, o keme mōu dalale mei. Nebe, sasai, eye mala, aye adiōu, dihi olōu fei kene tōu fogōu babe,

³⁰ o kahage ẹ moloŋube, haba hiyedo moloŋū. Sa kōu le tafalaba, bi Godihā emokōu nele kaha, bi ẹ afu moŋūdi keme gabale. Habagesi, ẹ fi tofousogo tofolōu kene moloŋū.

*Yesuhā uwagedo, ame tolo ileba, haba hagua gehe degeleyodei
(Matyu 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Yesuhā ē dabai degedi o olōu fei 12 kege kediamokōu haguamabeede tobōu mamōu, dio unōu kefema dalaguamōu, ē tobou, ni duma, di sa Jerusalemkōu ile folouba, ta olōu fei habage-degele-duguo-tobōu di-o kediamokōu nalaga i keme damaledo tama degele. Keme hagi olōu fei, O Kedia Dihi ē dugulo ke nalaga i.

³² Di sa Jerusalemkōu fologouba, oyege eme sa ta o kediamokōu sesegulo ile. Seseguba, diage emokōu susuga tobolōu yilo ima, ta kasagai tobolōu, koso hesema,

³³ tigi dofōu ye womaba, haba dodo wala iba tolo ile. Sawisie kamadia kege mei degeiba, ē haguā gehe degeleyode tobou.

³⁴ Kenōu si ē dabai degedi o kediage ē tobolōu kaha yobe ta tawale ili mei. Ta ke tobou kaha sibige keme diamokōu mogogou.

*Yesuhā diho du degei o ta bologuomōu bolō degei
(Matyu 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Kegemōu, Yesu ē iligi, sa Jerikokōu hafei degeimōu dugube, o diho du degei ta a fekōu sele hawaga duwomōu dugu.

³⁶ O kaha duwoli, o sasai sudo haguasile uwo ke dulomōu, diamokōu kadegeiya? de yodu.

³⁷ Sa Nasaret o Yesu haguluyode tobolōu i.

³⁸ Tobolōu imōu, diho du degei o kaha haguisa tobou, Yesu, Devitha huti, na a solōu do degeyedei.

³⁹ O ilo diabukōu yolu kedia gofo u degemōu, na tadayede tobolōu i. Kenōu si ē haba hiligedo haguismōu tobou, name Devitha huti, na a solōu do degeyedei.

⁴⁰ Kegemōu, Yesuhā iligi ali duo kele tofolōu, o kediamokōu tobou, o ke amokōu wolōu haguamabeedei. Diho du degei o ke hagua hafei degeimōu, Yesuhā emokōu yodu,

⁴¹ nage a namokōu kei degele ke tagaiya? Hiye O, ame ma diho bolō degele sagai degeliyodei.

⁴² Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, ne damaleyodei kahanōu, ne diho ke bologuomōu bolō degeli kuheyodei.

⁴³ Kelegenōu ē diho bolodo degeimōu, Yesu sesele iligi, Godiha hu hebele fogomōu i. O ilo kediane ke degeli ke duguomōu, Godiha hu hebele fogulo i.

19

Yesuhā o Sakiushā mosokōu ile felei

¹ Yesu ē sa Jerikokōu folo i.

² O ta sa kile daladi, ē hube Sakius. O keme gamani sibidi sele kefedi hiye o. Eme bibōu o.

³ E Yesube kagei o deimōu dugulamōu degeiye, o sudo haguasiei kaha, ē ta dugulo sagai mei, eme tou degei kaha degemōu.

⁴ Ta dugulo sagai mei degemōu, ebukōu fokua ile, hebe kiyou sugutōu folomōu gaduguomōu, Yesu dugulamōu degei, Yesube a keleya haguale kaha degemōu.

⁵ Hebe sugutōu duwomōu, Yesuhā hagulugi daladuguomōu emokōu tobou, Sakius, nā toto migileba, da ne mosokōu ya duwoguamebeedei.

⁶ Tā ke dulomōu, Sakiushā totodo migile, hohō degemōu, Yesu wolōu, e mosokōu ile felei.

⁷ O sasaiye ke duguomōu, gofoū dege tobolōu i, o koūme midiho kasagai milōu di o kahā e mosokōu wolōu ile feleiyode tobolōu i.

⁸ Dilie moso kodu duwoli, Sakiushā haguā tofolōu, Yesukōu tobou, Hiye O, nā du, ifi a mā bimaj olōu fei ke filemōu, ilobe bi mei o kedia mokōu nelī kuhe. Haba a o ilo kele die sele hiyouye moū ke a sele haba dosōu dia kege dogōu guoba, dioūmakōu bohōlōu nemōu ilamōu degeliyode tobou.

⁹ E kege tobōu mōu, Yesuhā tobou, ifi Godihā nabōu ne sosōu bōu de mamoloū kuhe. Yobe, nāme Abrahamhā hūti kahā degemōu.

¹⁰ O Kedia Dihi e hagueibe, o ilo fofōu guei dalagua ke kama mamōu lamōu haguei.

Tā makaibe dabai o 10 kege kedia sele heliofei malā i kokōu mā tobou (Matyu 25:14-30)

¹¹ O sasai kedia Yesuhā tā ke tobōu mōu dulo dalaguamōu, e tā makai ta dia mokōu tobou. Yobe, e ile, sa Jerusalem hafei dege dalamōu, o sasai kedia tawale ibe, Godihā wolōu daladi sabe wa, kelegenōu tamā degeleyade tawale i kahā degemōu.

¹² Yesuhā tā makaibe kōu gue tobou, hūbōu o tahā e sa ahudo fogōu ile felei, sa ta tie kedia eme hiye o maka degemabadomōu. A hiye o degema, bohōlōu mā hagua fele, nī wolōu dalaleyode tobou.

¹³ E ilamōu be, e dabai degedi o 10 kege haguismōu haguasie felegomōu, dia mokōu sele 20 kege o tanōu tanōu fimōu i. E kōu gue tobou, nī sele koū malāba fofolōu dalali, a hagua feleiba kuhe fogōu mabeedei.

¹⁴ Kenōu si o sasai kedia e dafa i. E fogōu imōu, diage o koūme ei hiye o degelebe ei dafayodema tā tobōu ma dogogomōu malā ya tobōu migile i.

¹⁵ Kenōu si sa ahudo tie oe eme hiye o degededema makai. Maka imōu, bohōlōu mā hagua felemōu tobou, o a sele fimōu i kedia haguasie felemabeedei. Die selebe de hiye degei domōu dugulamōu degei.

¹⁶ Kegemōu, o ta ebukōu hagua felemōu tobou, hiye o, a ne sele 20 kege moūbe fofolōu gi, haba 200 kege dalayode tobou.

¹⁷ Hiye o kahā tobou, nāme dabai degedi o bolofeido. Nāme bi huyadefei bologuado dia delei kahā degeimōu, a ifi namokōu be, nā sa olōu fei 10 kege dia dalayedili.

¹⁸ Haba o ta hagua felemōu tobou, hiye o, a ne sele 20 kege moūbe fofolōu gi, haba 100 kege dalayode tobou.

¹⁹ Hiye o kahā emokōu tobou, age ifi nāme sa olōu fei 5 kege dia dalayedili.

²⁰ Haba o tane hagua felemōu tobou, hiye o, a ne sele 20 kege moūbe dala kuhe. A yukuei kaiye tigama dogoguo deleiyodei.

²¹ Yobe, a namokōu gue degelibe, nāme o kotido, habaguguediyo mei. O tae dogoguo fogou kene nā kōu moūdi. Nāle o tae sogogai kene nā kōu moūdiyode tobou.

²² Hiye o kahā tā kē dulomōu, ē dabai o kokōu kōu gue tobou, name dabai o kasagaido. Tā, nōū tobouya kē ā nā tā sale. Yobe, nagē amē kotido o, o sasaī habaguguediyo meiyodei. Nā tawaiibe, bi, o tae dogogu kē ā mōudi, haba nalē o tae segei kēne ā mōudidade tawai.

²³ Nā kege kōu tawaiye, ha kadegeimōu nā mā selebe, sele habagie dogogudi timōu * kokōu dogoguli mei? Kege kōu dogogu debabe, ā boholōu mā hagua, mayōu mā sele kebōu, haba sele ilo kele tagetōu dogōu guomōu moyode tobou.

²⁴ Kegemōu, hiye o kahā o hafei tafalagua kediamokōu tobou, nī o kahā sele 20 kege kē malaba, o sele 200 kege dala kokōu nemabeedei.

²⁵ O kediā tobou, Hiye o, o keme sele 200 kege kōu dalayodele i.

²⁶ Hiye o kahā sima tobou, ā nimokōu tobolōu kuhē, o tahā bi dalababe, Godihā bi tage dogōu guoba, hiyedo degele. O ta bi hiye mei debabe, ē bi huyadefei dala keme Godihā molōuyode tobou.

²⁷ Kenōu si ho o, ā die hiye o degelebe dafa i kediamē, nīge wōu ma haguaba, mā dihile kokōu ge wouba tofigile ileyode tobou.

²⁸ Yesuhā tā makai kē tobōu ma mei degeimōu, ē sa Jerusalemkōu fogōu i.

Yesuhā sa Jerusalemkōu ile, Godihā mosokōu folomōu, o sasaī kediamokōu egei hehegiei

(Tā Hiye 19:29-21:38)

*Yesuhā sa Jerusalemkōu feleibe, gamani hiye onōu tefele felei
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Jon 12:12-19)*

²⁹ Yesuhā bitou ta Olivyodele idi kē hafei dege, sa Betfagebōu sa Betanibōu de kokōu ile falamōu, ē dabai degedi o bolou ta kediliemokōu tobou,

³⁰ nele sa di dugulu kokōu imabeedei. Nele ya fologaba dugu, wai dōki wili ta obe bagagie fogou tafalaba dugulo. O tae wai dōki kahā tagetōu ta biyeli mei. Wai dōki kē fiyolōu ba wolōu haguama.

³¹ O tae nelemokōu kagelamōu wai dōki kē fiyōu ya? de yodubabe, nelege, Hiye Ohā dabai degele dalayodema.

³² Kege tobōu mōu, o bolou dilie ya folomōu dugube, Yesuhā tobou sagaī keme dalamōu dugulo i.

³³ Dilie wai dōki kē fiyōu mōu, wai obōu kediā diliemokōu yodulo i, nele wai dōki bagagi kōu kagelamōu fiyōu ya?

³⁴ Diliege, Hiye Ohā dabai degele dalayode tobolōu i.

³⁵ Kegemōu, dilie wai dōki fiyolōu mōu, wolōu haguasie, Yesukōu felegamōu, dilie yukuei sasado kē digima, wai dōki tagetōu dogoguomōu, Yesu hebele foguomōu, wai dōki tagetōu bigile i.

³⁶ Wai dōki tagetōu bilo imōu, o sudo die yukuei sasado digima, ē amulo aliya kē mamōu yai.

³⁷ Diā yolugi, a bitou Olivya kē mudi kē hafei degeimōu, ē dabai degele idi o sudo kediā ebōu de yolugi hohobolōu i. Midihō gehē gehē milōu

* **19:23 19:23** Boū taē 'bank'.

goumōu kōu dugulo i kaha degemōu, dia Godiha hu hiligedo hebele foguo hohobolōu mōu yai.

³⁸ Hiye Oha huya ke hagulu o keme Godiha dogōu guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

Hebenitōu di mogo tanōu fei dege, amafeinōu dalale. Di damaledō Godikōu hohobōu me.

³⁹ Kegemōu, Farisi o ilo kelene o sasai kefei kodu deleigui. Diage Yesukōu tobou, Tisa, ne dabai degedi o kediame akoguba, dia ta fogolōu yode tobolōu i.

⁴⁰ E sima tobou, a nimokōu tobolōu kuhe, dia ta i ho fogōu babe, igiye Godiha hu hiligedo hebele fogulo ileyode tobou.

Yesuha sa Jerusalem tie o sasai kediāmokōu solōu do dege gesei

⁴¹ Kegemōu, Yesu e iligi, sa Jerusalem hafei degemōu, sa ke duguomōu, e solōu do dege gesei.

⁴² Gosoulugi tobou, Jerusalem, a tagalibe, nime ifi kōu bōu ge amafeinōu dalale kaha yo ke tawamabadomōu. Kenōu si sibige keme nimokōu mogogou dala. Ni dugulo sagai mei.

⁴³ Damaledō, habagebe ho o kedia haguasieba, ni sa koŋu mihi dai mamōu felei kahanōu silema fogōu ba, nime kama fosigile sagai dugulo mei. Figi ilo figi ilo mihiyenōu silema fogōu ba,

⁴⁴ dia fologaba, nibōu ni sisigobōu de wouba, mihikōu fiyasigile. Ni igi moso olōu feine, igi yogoha tagetōu ta dalale mei. Biyolugi, moso igisema mei degele ile. Yobe, Godiha hagua, ni dogōu gulamōu degelibe, ni ta tawaiyo mei kaha degemōu yode tobou.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imōu, Yesuha folo igisei (Matyu 21:12-17; Mak 11:15-19; Jon 2:13-22)

⁴⁵ Kegemōu, Yesubōu dia sa Jerusalemkōu ya fologamōu, e Godiha moso kekaimidu folomōu dugube, o kedia makisi degele imōu duguomōu igiseimōu fogōu yai.

⁴⁶ E diāmokōu tobou, Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Ma mosobe diho baga tobolōu idi moso. *Aisaia 56:7*
Kenōu si ni degeiye,

Ma mosobe hiyou moŋudi o kedia womogōu di moso sagai degeli. *Jeremaia 7:11*

⁴⁷ Kegemōu, sawisie i olōu fei Yesuha ile, Godiha moso kekaimidu egei hehegie tobōu di. E kege degeimōu be, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu, kansole obōu kedia e walamōu degele i.

⁴⁸ O sasai kediānōu si egei Yesuha hehegie tobōu di ke dulo tagale i. Kegei kaha degemōu, hiye o kediage Yesube toto ta wolo sagai duguli mei.

20

Hiye o kedia Yesukōu, name koyoha huya ke dabai degediya? de yodulo i (Matyu 21:23-27; Mak 11:27-33)

¹ Sawisie i ta, Yesu e Godiha moso kekaimidu egei hehegieibe, ta uwo bolofei ke o sasai kediāmokōu tobolōu dalamōu, mogōu du dalaguadi hiye

obōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu, odo odobōu kediā haguasiemōu, emokōu yodulo i,

² nā eimokōu tobōu, nāme dabai koꝑume koyohā hūya kē degediya? Nāme o koyohā tobōu mōu, dabai koꝑu kuhe degediya?

³ E o kediāmokōu tobou, ane nīmokōu tā ta yodulamōu. Nī amokōu dōudo dege tobōu ma,

⁴ Jonhā fafeleya degedibe o kediā dabai? Ha hebenihā dabai?

⁵ Kegemōu, hiye o kediā dioꝑunōu tugulo tobolōu i, di hebenihā biyode tobōu babe, ege, nī Jonhā tobōu di kēme kagemōu damaleyodili mei? de yoduye.

⁶ Haba di obenōu tawaga degediyode tobōu bane, o kediā di igiye wouba tofigile ile. Yobe, o sasāi kediāge Jonbe habage-degele-duguo-tobōu di odade tawale i kahā degemōu.

⁷ Kegemōu, o kediā Yesukōu tobolōu i, Jonbe o koyohā tobōu mōu haguei kēme ei ta tewe meiyode tobolōu i.

⁸ Yesuhāne tobou, ane o koyohā a tobōu mōu dabai koꝑu dege haguei kēme a nīmokōu ta tobolōu meiyodei.

*Tā makaibe midihō kasagai milōu ga idi o kediā hebe hai dia dalaguadi kokōu mā tobou
(Matyu 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Yesuhā o sasāi kediāmokōu tā makai kōu gue tobou, o tahā e hebe haimikōu hebe hou sogogama, o ilo kediāmokōu e hebe hai kē heliofeī nelemōu, makisi degemabeede tobou. E hebe kolo ilo kelebe e biyode tobōu ma, sa ahudo kuhe fogōu i. Folomōu, sa kele hiyedo delei.

¹⁰ Habage, hebe kolo suwi degeimōu, hebe hai obōu kahā ahudo dalali, hebe kolo ilo kele moꝑuma hagua yoꝑumakōu nemabadomōu, e dabai o ta tobōu mōu i. Keṅōu si hebe hai dabai degele idi o kediāge dabai o ke hagua feleimōu duguomōu, diā e tolōu mā womamōu, nāme mōu fogōu iyede tobolōu i.

¹¹ Kegeimōu, hebe hai obōu kahā haba o ta tobōu mōu imōu, diā o keṅe tolōu mā, bōu basiado womamōu, nāne mōu fogōu iyede tobolōu i.

¹² Kegemōu, e o haba ta tobōu mōu i. Ile foloumōu, o keṅe diā woma hebele mugu.

¹³ Kegemōu, hebe hai obōu kahā tobou, a kagele? A tawali, a mā o dihi, mayoꝑu tagalido kokōu tobōu ba, e ibasi, diā e tā dulo ileyodei.

¹⁴ Dihi kē ile foloumōu, hebe hai dabai degele idi o kediā e duguomōu, dioꝑunōu tugulo tobolōu i, o koꝑume, e aye toubabe, e ayehā bi olōu feibe e moloꝑu. Kegei degemōu, di dihi koꝑune wouba tolo iba, hebe hai koꝑu di moꝑumebeede tobolōu i.

¹⁵ Diā kege tobōu ma, dihi kē tolōu mā malā ya, hebe hai hagulekōu ge woumōu tolo iyodei.

Kegemōu, Yesuhā haba yodu, hebe hai obōu kahāge diāmokōu be kagele?

¹⁶ Hebe hai obōu kahāge ile, o hebe hai dabai degele ili kediā wouba tofigieiba, e hebe hai kē o ilo kediāmokōu neleyode tobou. O kediā tā kē dulomōu tobolōu i, kegebe ta degeda.

17 Kenōu si, Yesuhā diāmokōu maselemōu yodu, tā Godihā kuguokōu nalai dala koꞑumahā sibige kagei?

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimōu kōu igile filei keme e haba meleya mouti fogou. *Buk Song 118:22*

18 O kedia mouti kaha tagetōu fiya foubabe, die dio olōu fei gobōu gile male. Mouti kaha o tagetōu fiya foubabe, die dio olōu feibe gagile tuweledo maleyode tobou.

19 Kegemōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu kedia Yesuhā tā makai keme diāmokōu nou mā tobolōu dade tawalemōu, Yesube toto tolōu mā tā salamōu kōu degele iye, kenōu si dia o sasai kediamokōu gue degemōu kege ta degeli mei.

Obege gamani hiye o Sisarkōu be gamani sibidi sele de nele, haba nele sagai mei?

(Matyu 22:15-22; Mak 12:13-17)

20 Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kedia Yesu diho ebele dalaguali, die dabai degedi o kediamokōu tobōu mōu, dia amafei, Yesuhā tā kage tobolōu ke dulamōu yai. Hiye o kediage tā e tobolōu kokōu ge hobōu e tolōu ba, gamani hiye o kokōu neiba, gamani hiye o kaha e kuhe tā sayadomōu degele i.

21 Hiye o kedia die dabai degedi o kedia Yesukōu ya fologa kōu gue tobolōu i, Tisa, ei kōu tewe, na eimokōu tā doundonōu hehegie tobōu di. Nage o hu dalabōu, o hu meibōu kediamokōu tā tanōu feinōu tobōu di. Na Godihā midihō hehegedibe, damaledo kenōu hehegedi.

22 Ei yodu tā huyadefei ta dala. Dige sibidi sele kefema, gamani hiye o Sisarkōu de nele, ha nele sagai mei?

23 Kenōu si Yesuhage diame taenōu tobolōu dade tawai. E diāmokōu tobou,

24 sele dio ta mala hagua, amokōu hegimabeedei. Figisa koꞑubōu, hu koꞑubōu debe koyohale? Diage Sisarhaleyodele i.

25 Yesuhā diāmokōu tobou, damaledo, Sisarha bi debabe, Sisarkōu nema. Godihā bi debabe, Godikōu nemabeedei.

26 Yesuhā o sasai dihile kokōu ge kegenōu tobou. E tā kasagai ta tobōu mōu dulo ili mei. Tā keme dia ta sima tobolōu ili mei. Kesigiemōu, tā mei degele i.

Sadyusi o kedia Yesukōu be, o toubabe de hagua gehe degele? de yodulo i
(Matyu 22:23-33; Mak 12:18-27)

27 Kegemōu, Sadyusi o kedia Yesukōu yai. Diage o tofigieibe hagua gehe degele ile meiyode tobolōu idi. Dia ya fologamōu, Yesukōu kōu gue yodulo i,

28 Tisa, Mosesha dimokōu tā ta kōu gue nalai, o taha sobōu huloba dihi degeli mei toubabe, e sosōu mei degeiye deba, haba e malaha kwei sasai ke huloba dihi degeibabe, dihi keme e eyehā dihi degele.*

29 Afudo, o eye mala olōu feibe dioyosi kege. Wolo kaha sobōu huye, dihi degeli mei tolo i.

30 Tolo imōu, ha e malahane sobōu kenōu hu.

* 20:28 20:28 Lo 25:5

³¹ Kene tolo i, dihi degeli mei. Ha e maḷa taḥane nebe kenōu tefei. Kenōu tefele kegega iligi olōu fei dioyosi kege tofigiema mei degei. Dihi ta degele ili mei.

³² Habagedo sobōu kene tolo i.

³³ Kegeba, o tofigile i kedia hagua iba, sobōu kene haguobabe, sobōu keme o koyoha sasai? O dioyosi kege kedia sobōu ke kōu humōu iyode tobolōu i.

³⁴ Kegemōu, Yesuha diamokōu kōu gue tobou, ifi kōu bōu gebe, oye sasai hudi, sasaiyene o hudi.

³⁵ Kenōu si habagebe, Godiha tobōu ba, o tofigiei kediame hagua gehe degemababe, sobōu hulo mei, mōu kege tafalaguale.

³⁶ Yobe, dia haba tofigile mei, esol o sagai degele ile. Diame Godiha sisigo, widaimikōu ge haguagieimōu, gehe degele i kaha degemōu.

³⁷ Moseshane o tofigiei kedia haguale ke kōu hehegiei. Ege hebe ta douye noumōu dugu kaha ta ke kuguokōu nalai dala kuhe,

Hiye O eme Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekopha Godi.* *Kisim Bek 3:6*

³⁸ Eme tofigiei o kedia Godi mei. Godibe o gehe dalagua kedia die Godi. E dihiḷe kelebe o sasai olōu fei sosou dalayode tobou.

³⁹ Kuolōu yo dulo i o ilo kele ta, Yesuha tobolōu ke dulomōu tobolōu i, Tisa, ne taḷe bolofeydoyodele i.

⁴⁰ Kegemōu, Sadyusi o kedia emokōu gue degemōu be, haba tage ta yodulo ili mei.

Yesuha o sasai kediāmokōu be, Godihā makai o Kelesube koyo? de yodu (Matyu 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Kegemōu, Yesuha o sasai kediāmokōu kōu gue yodu, kadegemōu diage Godihā makai o Kelesube Devitha* dihiyode tobolōu iya? dei.

⁴² Diḷe Fedi Kuguokōu be, di dugulube, Devithanōu tobou, Hiye Oha ma Hiye Okōu kōu gue tobou, na ma dobogou delekōu duwoba ibe deba,

⁴³ a ne ho o kedia momumaba, ne abogou hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

⁴⁴ Devithage Kelesube e Hiye Oyodei debabe, niḷe kageimōu o keme Devitha dihiyodele iya?

Yesuhage kuolōu yo dulo i o kediame midihō kasagai milōu ga idiyodei (Matyu 23:1-36; Mak 12:38-40; Luk 11:37-54)

⁴⁵ O sasai kedia Yesuha ta tobolōu ke dulo dalaguamōu, e yōu e dabai degedi o kediāmokōu tobou,

⁴⁶ kuolōu yo dulo i o kediāmokōu be niōu tawaibōu. O kediage yukuei sasado ke kama suluguadibe, kefegudi sa kokōu ge oe dia duguo agali bolofeyodele idi ke tagale idi. Egei mosokōu ne fologamōu be, egei tobolōu o ke hafeido dege duwogualenōu tagale idi, o sasai kedia diame hubōu odade tawamabadomōu. Oe nale hiyedo kefema digumōu, nala idi kelegene, diame duwodi bolofeyido kokōu duwogualenōu tagale idi.

* **20:37 20:37** O kediame afudo tofigile i, kenōu si Godihā dihiḷe kokōu be sosou dalaguayodei.

* **20:41 20:41** Devitbe Juda o sasai kedia die kōu guai hiye o.

⁴⁷ Diā kuei sobōu kediamokōu ogōu ga idibe, die mosokōu fologa, ogōu ga tobōu ma, bi hiyouye moŋuma idi. Haba tabe, diho baga tobolōu idine, diā taenōu sasado dege tobolōu idi. O kegele idi kediamē Godihā hebe kasagai hiye folodo neleyode tobou.

21

Kuei sasai taḥa Godikōu tei sele dio nei
(Mak 12:41-44)

¹ Yesuhā masele dalali dugube, selebōu o kediā sele moŋuma haguasie, Godihā moso kekaimidu sele sadi bokisi kokōu sa imōu dugu.

² Kuei sasai ta, ɛme bibōu mei, ɛne tei sele dio bolounōu fei ke sele sadi kodu sagimōu dugu.

³ Yesuhā ke duguomōu tobou, a n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Sele, kuei sobōu bibōu mei koŋumahā neibe hiyedo. O kediā nele i ke olōu fei gabai.

⁴ Selebōu o kediā sele sa ibe, die bi hiye kōu dalamōu, huyadefejnōu sa i. Kenōu si kuei sasai koŋumahaḡe ɛ nale moloŋu sele uwagefei ke sagiyode tobou.

Yesuhā Godihā moso makolo ke tobou
(Matyu 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Kegemōu, o ilo kediā tobolōu ibe, Godihā mosobe igi nebōu do kebōu, bimai bolodo oye Godikōu nele i kebōu de bologuado togoga* iyode tobolōu i. Haba Yesuhā tobou,

⁶ n̄i ifi moso olōu fei koŋu dugulube, habagebe igi taḥa igi yogoha tagetōu ta tilaba dugulo mei. Obe biyolugi moso igisema mei degele ileyode tobou.*

Yesuhā hagi sudo habage tama degele ke tobou
(Matyu 24:3-14; Mak 13:3-13)

⁷ Kegemōu, diā Yesukōu yodu, Tisa, na tobolōu keme koboge tama degele? Kei makaiye bukōu tama degeiba, ei duguoba ise na tobou keme tama degeladidade kuhe tawale ile?

⁸ ɛ tobou, n̄iōu tawaibōu, kegeligi o ilo kediā n̄i ogōu gaiye. Yobe, o sudo haguasieba, ma huya ke ogōu ga kōu gue tobolōu ile, ame Godihā makai o, uwage sawisieibe hafei degeiyode tobolōu ibabe, n̄i die ta duloba sesedama.

⁹ N̄i biyolu uwo dubabe, hobōu gue degedama. Hagi gehe gehe degeli uwo dubane, n̄i hobōu ta kesigidama. Keme ebukōu tama degemaba, ise uwage sawisieibe habage kuhe hagua koguloyode tobou.

¹⁰ Yesuhā diamokōu haba tobou, sa ta obiyei kediā yaba, sa ta obiyeibōu de biya ile. Sa ta hiye o taḥa ile, sa ta hiye obōu de biyale.

¹¹ Haba sa sa iloyane gigima hiyedo haguale. O sasaiye hegiebōu, dobōu de hiyedo dugulo ile. Haba, agudiletōu gene, midihō gehe gehe tama degougouba dugu guhe degele ile.

¹² Kenōu si, hagi olōu fei ke tama degeiyo mei kelegebe, o ilo kediage n̄ime tolōu ma makolo imaba ile, egei moso kokōu ta sama didiō masa

* **21:5 21:5** Moso togoga i - Sa Jerusalemkōu be, Godihā moso hiye ta delei. Moso keme tanōu fei mei, moso sudo kekai duledu hafei hafei dege biyomōu i delei. * **21:6 21:6** Juda o kediamē igiyenōu moso togolo idi.

ile. N̄i ȁmokōu damaleyodeibabe, oe n̄ime hiye o kediȁbōu, gamani o ilo kediȁbōu die dih̄ile kokōu tefegieba tȁ sa ile.

¹³ Tȁ soubabe, n̄ige diȁmokōu be tȁ uwo bolofej̄i kenōu hehegie tobōu ma.

¹⁴ Tȁbe n̄i kage tobolōu deba, f̄i hiyedo maȁba, guȅ degedama.

¹⁵ Yobe, ȁ tawagai tȁ ke n̄imokōu tobōu ba, n̄ige tȁ saikōu foloba kenōu tobōu babe, diȁge n̄i tȁbe ta sima tobolōu ile mei, mōu dulo fogōu le ile.

¹⁶ Aye adiōu bōu, eyȅ malȁ diȁbōu, sosōu tanōu diȁbōu, mogo diȁbōu, diȁne n̄i tolōu ma, ho o kediȁmokōu sesegulo ile. Seseguba, n̄i ilo kelebe diȁge wouba tofigile.

¹⁷ O olōu fej̄i kediȁge n̄ime dafa ile, yobe n̄i ȁmokōu damaleyodei kaha degemōu.

¹⁸ Kenōu si, f̄i hiyedo maȁdama. N̄i widio towe ke ta mei degele mei.

¹⁹ N̄i neleȅdo dege dalaba iligi, f̄i geȅ tolōu ba, tofousogo tofolōu ile.

*Yesuhȁ sa Jerusalemb̄e makoloye dalayode tobou
(Matyu 24:15-21; Mak 13:14-19)*

²⁰ Yesuhȁ haba kōu gue tobou, n̄ige ami o kediȁ haguasie, sa Jerusalem silemōuba dugubabe, sa koȁume ise makoladidade tawamabeedei.

²¹ Kegeiba duguobabe, sa Judia o sasaj̄i kediȁme kama fosige ya, bitōu kotōu fologamabeedei. Sa Jerusalem o sasaj̄i kediȁne die sa hiye ke tōu fogōu, sa ta kokōu fogōu yamabeedei. Figikōu dalaguadi o sasaj̄i kediȁne sa hiyekōu hobōu fologadamabeede tobou.

²² Yobe, sawisiei kelege, Godihȁ hebe kasagaj̄i olōu fej̄i neleȅbe, kuguokōu kōu nalȁga i ke damaleȅdo tamȁ degele.

²³ Sawisiei kelegebe, solōu do hiyedo, sasaj̄i dihi guokōu bōu kediȁbōu, sasaj̄i dihididiōu bōu kediȁme hagi hiyedo degeiba dugulo ile. Yobe, sa kuokōu hagi hiyedo degeiba dugulobe, Godihȁ gofoȁu ȅ obiyei kokōu degeiba dugulo.*

²⁴ Kegeiba, ho o kediȁ haguasie, Juda obiyei ke aweki me bolōu kaha wouba tofigile. O ilo kelebe didiȅ dege wōu ma, sa ta iba sa ta iba dele ile. Haba, sa ta o kediȁge sa Jerusalemkōu haguasie felegaba dalaguali, Godihȁ diȁmokōu tobōu ba fogōu yaleyode tobou.

*Habage O Kediȁ Dihi ȅ haguale
(Matyu 24:29-31; Mak 13:24-27)*

²⁵ Yesuhȁ haba kōu gue tobou, O Kediȁ Dihi ȅ hagaladi kelegebe, asobōu, uguobōu, kuidihōbōu kokōu be midihō geȅ geȅ tamȁ degegouba dugulo. Sa sibige kuokōu be, o sasaj̄i kediȁ f̄i fofōu guele ile. Haba tȅ hiye kaha fufuale uwo hiyedo kene duloȁba guȅ degele ile.

²⁶ O sasaj̄i kediȁ f̄i hiyedo ma ilebe, sa sibige kuokōu be keȅye tamȁ degelamōu degeiya de fimȁ ile. Guȅ degeba, dihō hebemaga ile, yobe Godihȁ neleȅyenōu agudio tatabai degeiba, bimaj̄i olōu fej̄i kotōu dalagua keme awale hobogolōu.

²⁷ Kelegenōu, diȁ dugulobe, O Kediȁ Dihi ȅme neleȅbōu, hohō hiyedo kebōu de mabiye tōu gōu ma migiba dugulo ile.

* **21:23 21:23** Tȁ koȁume Yesuhȁ Juda o sasaj̄i kediȁmokōu tobou.

²⁸ Midiho kegei ke yoma tama degeibabe, ni hagua agudiletou daladuguo masele hobogolou, Godiha ni mamolou keme hafei degei kaha degemou.

*Ni hebe kiyou ke tawama
(Matyu 24:32-35; Mak 13:28-31)*

²⁹ Yesuha ta makai ta diamokou tobou, ni hebe kiyou ke duguoba, haba hebe ilo kelene dugumabeedei.

³⁰ Ni dugube, guo gehe bisoumou be, sa bolodo biyamou iladidade tawale idi.

³¹ Nebe kenou tefei, ni hagi a nimokou kou tobou sagai ke dugubabe, nige Godiha wolou dalale keme hagualadidade tawamabeede tobou.

³² A nimokou damaledo tobolou kuhe. Ifi kou bou ge dalagua o sasai be tofigili mei dalaguaba, a kou tobolou ke olou feido tama degele.

³³ Agudiobou sa sibigebou olou feibe mei degele. Kenou si ma tabe ta mei degele mei.

Yesuha dabai degedi o kediamede feido tawaibou

³⁴ Yesuha haba kou gue tobou, niou tawaibou, ni tigi kolo huei gofou ke nalaba totou dege, sa sibige kaha hagi kokou nou fi hiyedo madama. Kegeligi, Hiye Oha toto haguba,

³⁵ nime salemaiye tou sagai degeiye deba. Yobe, sawisie ke keme, sa sibige kuokou ge, o sasai olou fei kedia dugulo ileyodei.

³⁶ Ni defeido duwoli, Godikou diho бага tobou ba, e nimokou nele neiba, midiho kasagai ke gaboubabe, O Kedia Dihi e haguba, nime e dihile kokou douonou tofolou ileyode tobou.

³⁷ Sawisie olou feibe, Yesu e Godiha moso kekaimidu haguamou, o sasai kediamokou egei hehegi. Huliamebe, e ilemou, bitou Oliviyodele idi kotou folo tiadi.

³⁸ Sabiyomou be, o sasai kedia haguasie, Godiha moso kekaimidu Yesuha tobolou ke dulamou felega kefele idi.

Yesu e do hiyedo duguomou, tolo ilemou hagua gehe degei

(Ta Hiye 22-24)

22

*Judasha Yesube Juda hiye o kediamokou seseguloyodema makai
(Matyu 26:1-5, 14-16; Mak 14:1-2, 10-11; Jon 11:45-53)*

¹ Ou mola mei sidi sawisie kaha dowo ke nale kefema nadi ke hafei degei. Keme Gabama I Sawisieiyodele idi*.

² Gabama I Sawisie ke hafei degeimou, mogou du dalaguadi hiye obou, Mosesha kuolou yo dulo i obou kedia dioounou amafei kefema, Yesu gabale walamou doususulo i, yobe dia o sasai kediamokou gue degemou.

³ Kegemou, Tamaha Judas e duledu felei. Judas eme Iskariotyodele idi. O keme Yesuha o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi o.

* **22:1 22:1** Gabama I Sawisie, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigiei, kelegebe Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei kaha e tobou, ni Gabama I Sawisie ke hohobolou ba, nale kefema na demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

⁴ O kaha ile folomou, mogou du dalaguadi hiye obou, Godiha moso dia daladi hiye obou de ta keibe, e Yesu tolou ma diamokou sesegulo kaha ta ke doususulo i.

⁵ Hiye o kedia ta ke dulomou, hoho degemou, emokou sele neleyodeimou,

⁶ ege boloyode tobou mamou, Yesube kageligi tolou ba hiye o kediamokou sesegulo domou fi hiyedo ma delei. O sasai sudo kefeli mei kelege sesegulamou degei.

*Dabai degedi o bolou kedilie nale kefei
(Matyu 26:17-25; Mak 14:12-21; Jon 13:21-30)*

⁷ Ou mola mei sidi kaha sawisie kelegebe, Gabama I Sawisie kaha dowo ke wai sipsip wili woma sidi.

⁸ Kegeimou, Yesuha Pita dilie Jon diliemokou tobou, Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale olou fei kefema dogogu imabeedei.

⁹ Dilie emokou yodu, nage ele nale keme kilija ke kefema dogogulo ke tagaiya?

¹⁰ E kou gue tobou, nele sa Jerusalemkou ya fologaba dugu, o ta bilika huei dou tolou iba kenou sesele ima. Moso o kaha foulu kokou nelene fologaba,

¹¹ moso obou kokou kou gue yoduma, ele Tisabou eibe Gabama I Sawisie kaha dowo ke nalebe kilija kelege kefema nala ile?

¹² Nele kege yodubabe, o kaha fou gou moso hiyedo kotou dala ke hegiba, fafaibou, duwodibou olou fei kotou dalaba dugulo. Nele di nalebe kefema kotou nou dogogumabeede tobou.

¹³ Kege tobou mou, dilie ya fologamou dugube, bi olou fei Yesuha tobou sagai keme dalaguamou dugu. Duguomou, dilie Gabama I Sawisie kaha dowo ke nale olou fei kefema dogogulo i.

*Yesuha ou sibou, tigi kolo huei gofoudo kebou de e dabai degele idi o kediamokou nei
(Matyu 26:26-30; Mak 14:22-26; 1 Korin 11:23-25)*

¹⁴ Habi degeimou, Yesu e nale nalamou baha duwomou, e ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediane duweguei.

¹⁵ Duwoguali, e diamokou tobou, a nibou de duwoli, Gabama I Sawisie kooumahā dowo ke nale nalamou degeli kooume a tagalido. Nama mei degeiba, ame do hiyedo dugulo.

¹⁶ A nimokou tobolou kuhe, a nale haba ta nale mei dalali, Godiha wolou daladi sa kokou ge Gabama I Sawisie kaha dowo damaledo ke kuhe naleyode tobou.

¹⁷ Kegemou, e kopekou tigi kolo huei gofoudo dou ke mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, diamokou tobou, ni kou malaaba file nama.

¹⁸ Yobe, a nimokou tobolou kuhe, sa kuokou be a tigi kolo huei gofoudo haba ta nale mei ibe deba, Godiha wolou dalale ke kuhe sawisiale yode tobou.

¹⁹ Kegemou, e ou si ta mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou mamou, ou si ke bafigima, e dabai degele idi o kediamokou nelemou kou gue tobou, kooume ma tou, a ni dowoye nelī kuhe. Ni kou nolugibe, amokou fimamabeedei.

²⁰ Ōu si n̄ama mei degeimōu, ɛ huei kopekōu sōu guo maji ke mala tolōu mōu tobou, koŋume ma kafei. Ma kafei koŋumahage o sasai ni Godibōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili kuhe.

²¹ Kenōu si duguma, o ta, a ho o kediamokōu sesegulo keme abōu de duwoli, nale nolu kuhe.

²² Damaledo, O Kedia Dihi ɛ tolo ilebe, Godiha kōu makai sagai kenōu tefele tolo ilye, kenōu si O Kedia Dihi ho o kediamokōu sesegulo o name noŋu tawaibōu.

²³ Yesuha kege tobōu mōu, ɛ dabai degedi o kedia dioŋusie, di dala kōu lebe koyoha kegela degeimōu tobōu ya? de yoduga i.

Hu hiyedo obe koyoha degele domōu tae biya i

²⁴ Kegemōu, Yesuha ɛ dabai degedi o kedia dioŋunōu kile hu hiyedo obe koyo degele domōu tae biya i.

²⁵ Tae biya imōu, Yesuha diamokōu kōu gue tobou, sa ilo kelegebe hiye o kedia o sasai nelede dege dia dalaguadi. Die hūbōu o kediage o sasai kediamokōu hagi nelemōu be, dioŋusie diame o sasai dogōu gulo idi oyodele idi.

²⁶ Kenōu si n̄ime kege degedama. Widio o n̄ibōu de kile dala ɛme haba o hugulidofei kaha degedi sagai kenōu tefele degedei. Ni dia daladi obe n̄ibōu de dabai degedi o sa dege.

²⁷ Ni fimama, o koyobe hūbōu o? O nale milōu ma fidi ke haba, o duwoli nale n̄adi ke? A tawalibe, nale nolu keme hūbōu o. Kenōu si ame n̄ibōu de dalali, ni dogōu gulamōu dabai degeli kuhe.

²⁸ Hagiye amokōu kōu hagua kogudiye, ni abōu de delei.

²⁹ Ma Ayeha amokōu be o sasai wolōu dalayede tobou. Haba kenōu tefei, age n̄imokōu o sasai wolōu dalamabeede tobolōu kuhe.

³⁰ Godiha wolōu daladi sa kokōu gebe, ni abōu de duwoguali, nalebōu hueibōu nala ile. N̄ime hiye o degeba, duwodi bolodo kotōu duwoguali, Israel kedia huti olōu fei 12 kege ke dia dalagualeyode tobou.

*Yesuha kōu gue tobou, Pitaha ame tobekōu muguloyode tobou
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Jon 13:36-38)*

³¹ Kegemōu, Yesuha tobou, Saimon, Saimon, na du. Oe nale segei kefedibe, kofai olōu fei hebesemamōu, sibigenōu kefedi sagai kenōu tefei, Tamahage ni amokōu damaleyodei ke tefele dugulamōu kege degeliyodei.

³² Kenōu si a Godikōu kōu diho бага tobou, ne damaleyodei keme mihikōu fiyeiye domōu. Kegeiba, na boholōu ma haguaba, ne mogo diamokōu dedei sasagieyede tobou.

³³ Pitaha emokōu tobou, Hiye O, ame nabōu de ile, oe na kōu didio degeleye, kenōu si a na tōu fogolōu mei. A nabōu de tolo ilamōu yode tobou.

³⁴ Yesuha tobou, Pita, a namokōu tobolōu kuhe. Sabiyale hafei kelege, sio ayomōu you tale dalaba, na kamadia kege kōu gue tobolōu, a Yesu tewe meiyodele.

Yesuhage ɛ dabai degedi o kediame sele sadibōu, yebōu, awekibōu de tōu ma imabeedei

³⁵ Kegemōu, Yesuhā ē dabai degedi o kediamokōu kōu gue yodu, afu, a n̄imokōu sele sadibōu, yebōu, abogōu mosōbōu de hobōu moūma idamabeede tobōu mōu yai kelegebe, n̄ime bi mei yaibe de hagi dugu? Kegeli mei, ei hagi ta duguli meiyode tobolōu i.

³⁶ Haba ē diamokōu tobou, ifinōu si o koyohā sele sadi dalababe moū. Ye dalaba kene moū. Haba o koyohā eme aweki dala mei debabe, ē yukuei sasado ke tiga, sele malaba, aweki me bolou ke moūyedei.

³⁷ Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, O sasaiyega, eme Godihā kuolōu tā dudiyo mei oyodele i. *Aisaia 53:12*
A n̄imokōu tobolōu kuhe, kōu le dalaguadi o sasai kediage ame o kegei keyodele ile. Yobe, Godihā kuguokōu nalai keme damaledo tama degeladi kuheyode tobou.

³⁸ Diā tobou, Hiye O, nā dugu, eibe aweki bolou kōu le dalayode tobolōu i. Ege kenou feiyode tobou.

Yesuhā bitou Olivkōu ge Godikōu diho baga tobou
(Matyu 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Kegemōu, Yesuhā yoū degedi sagai kenou tefele, sa Jerusalem tōu fogou, bitou Olivkōu i. E dabai degedi o kediane ē sesele yai.

⁴⁰ E kokou ile folomou, diamokou tobou, n̄i diho baga tobou ma, kegeligi tefele dugu ta haguba, n̄i fiasigeiye.

⁴¹ E kege tobou mamou, tafei teguo ibe, ahube obe igi hebele filei fiyadi sagai kege ilemou kokou yubu sugulo fiamou duwoli, kōu gue diho baga tobou,

⁴² Aye, nā tagaibabe nā akoguba, a hagi ke dugulo mei. Kenou si a tagai sagai keme hobou degeda. Nā noū tagai sagai kenou degeyede tobou.

⁴³ Kegemōu, esol o taha hebenitōu ge migilemōu, emokōu dedej sagi.

⁴⁴ Hagi hiyedo duguomōu dalali, haba diho baga hiligedo tobou mōu, e duei fuamōu mihikōu fiasigeibe, kafei sagai kaha fiasigei.

⁴⁵ Dihō baga tobou mei degemōu, haguā, boholōu mā haguamōu dugube, ē dabai degedi o kediamē yogōu gua tiasigei dugu. Hagi hiyedo kaha die tōu tatabai degeimōu, diā kuhe tiasigei.

⁴⁶ E yodu, n̄i kagemōu tiasigei dalagua? Haguāba, Godikōu diho baga tobou ma, kegeligi, tefele duguye haguba, n̄i fiasigeiye.

Judashā Yesu tolōu mōu ho o kediamokōu sesegu
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Jon 18:3-11)

⁴⁷ Yesuhā kege tobolōu tafalali dugube, o sudo haguasieimōu dugu. O ē hu Judasbe amulo hagumōu dugu. O kene Yesuhā dabai degedi o olou fei 12 kege kaha duo kile daladi ta. E Yesuhā tafala kokou haguamōu, Yesu nogou lamou degei.

⁴⁸ Kenou si Yesuhā emokou yodu, Judas, nage O Kedia Dihibe nogou maba, ho o kediamokou kuhe sesegulamou degeli? de yodu.

⁴⁹ Kegeimou, Yesubou de suluguadi o kediage ke degeladi ke duguomou yodulo i, Hiye O, ei diame awekiye wolo de bolofei?

⁵⁰ Kege tobou mōu, dioū kile o tanou taha awekiye mogou du daladi hiye ohā dabai degedi o ke fai, kehe dele ke taga mugu.

⁵¹ Kehe ke taga mugumōu, Yesuha kege fogōu mabeede tobōu mamōu, e o kihiyōu ke kugumōu bolō degei.

⁵² Mogōu du dalaguadi hiye obōu, Godiha moso dia dalaguadi hiye obōu, odo odobōu diame kele tafalaguamōu, Yesuha diamokōu kōu gue tobou, ni kageimōu awekibōu biyabōu de tōu ma haguasie, a tolōu iya? Ame hiyou moṽudi o mei, biyadi o mei.

⁵³ Sawisiei olōu fei ame Godiha moso kekaimidu n̄ibōu de kōu daladiye, kenōu si n̄ige ame ta tolōu ili mei. Ha ifibe ni sawisiei kuhe. Hulia koṽumahage hohō ke gabama iyode tobou.

Pitaha Yesube e tewe meiyode tobou

(Matyu 26:57-58, 69-75; Mak 14:53-54, 66-72; Jon 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ O kedia Yesu tolōu mamōu, mogōu du daladi hiye ohā moso kekaimidu wolōu ya fologai. Pita ene ahu dege sesele i.

⁵⁵ Moso kekaimidu kilebe, o kedia dou ha duwoguamōu, Pita ene folomōu, diabōu de dou ke ha duwei.

⁵⁶ Pita e dou ha duwomōu, dabai degedi sasai tahā duguomōu, emokōu maselemōu tobou, o keme Yesubōu de daladiyode tobou.

⁵⁷ Kenōu si Pitahage, o keme a tewe meiyode tobou.

⁵⁸ Haba tafēi dala dema, o tahane Pita duguomōu tobou, nane die o tayode tobou. Kenōu si Pitahage, ame e dabai degedi o meiyodei.

⁵⁹ Aso diho tanōu sagai kege ta mei degeimōu, o tahane tā nelēdo dege tobou, damalēdo, o kene ebōu de daladi. Eme sa Galili tie oyodei.

⁶⁰ Kenōu si Pitaha tobou, na ke tobolōu be age ta tawaiyo mei. E kege tobolōu tafalamōu, sio ayomōu tai.

⁶¹ Sio ayomōu toumōu, Hiye Ohā boholōu mōu, Pitakōu masele dalamōu, ege Hiye Ohā kōu gue kōu tobou, sio ayomōu you tale dala kelege, na kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolōu yode tobou ke tawalemōu,

⁶² tamakōu fogōu mulomōu, hiligedo gesei.

Diā Yesukōu susuga tobolōu yilomōu wala i

(Matyu 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³ O Yesu dia dalagua kedia susuga tobolōu yilomōu e wala i.

⁶⁴ Woulugi, e diho yukuei kaiye diōu guo tigamamōu, yilomōu kōu gue tobolōu i, habage-degele-duguo-tobōu di-o, name o koyohā fouya? de yoduga i.

⁶⁵ Diā kege degele iligi, tā kasagaine emokōu hiyedo tobolōu i.

O kedia kansole kedia dihile kokōu Yesu tā sa i

(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Jon 18:19-24)

⁶⁶ Sabiyomōu, odo odo kedia kansole haguasie kefele ibe, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu olōu fei kedia haguasie kefeguo dalaguamōu, o tae Yesu wolōu hagua feleimōu, diā emokōu kōu gue yodu,

⁶⁷ na eimokōu tobōu, Hiye Ohā makai o Kelesube na? E tobou, a n̄imokōu tobōu babe, n̄ige ta damaleyodele ile mei.

⁶⁸ Haba a n̄imokōu tā ta yodubabe, n̄ige amokōu ta tobolōu sagai mei.

⁶⁹ Kenōu si ifi yoma ibe deba habage kelegebe, O Kedia Dihibe Godiha dobogou delekou duwolo. Godiha nelebe hiyedoyode tobou.

⁷⁰ Kegemou, o olou fei kedia emokou yodu, name Godiha dihi? E tobou, niou tobolou ili keme damaledo, ame kuheyode tobou.

⁷¹ Kege tobou mou, dia tobolou i, tabe kehefei. You e mogouye tobou mou di kou dulo hobogou kehe.

23

*O kedia Yesu gamani o Pailatha dihile ta sa i
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Jon 18:28-38)*

¹ Kegemou, hiye o olou fei kedia haguama, Yesu tolou ma, gamani hiye o Pailatkou wolou yai.

² Fologamou, dia emokou yoma tae biyamou tobolou ibe, o koumahage Juda obiyei eimokou be midihogodo mei ke milou mabeede tobou mou dulo idi. Ege ei sibidi sele kefema, hiye o Sisarkou nedamabeede tobou di. Haba, you eme ei wolou daladi hiye o Kelesuyode tobou mou dulo idiyode tobolou i.

³ Kege tobolou imou, Pailatha Yesukou, Juda o kedia hiye obe na? de yodu. Yesuhage, na tobolou be damaledo-yode tobou.

⁴ Kege tobou mou, Pailathage mogou du dalaguadi hiye obou, o kele kefele ibou kediamokou tobou, a o koumahag midihog kasagai miloube ta duguyo meiyodei.

⁵ Kenou si dia ta neledo dege kou gue tobolou i, e sa Judia o sasai kediamokou ta gehe gehe hehegiemou siadi. Sa Galilikou ge yoma hehegiemou hagulugi, di sa kuokou fele, e ta ke hehegiemou sulu kuheyodele i.

O kedia Yesube hiye o Herotha dihile ta sa i

⁶ Pailatha Yesube sa Galili tou fogou hagueiyodeimou dulomou, e diamokou be, o koume sa Galili o? de yodu.

⁷ E Yesube sa Galili odade tawalemou tobou mou, dia Yesu Herotkou wolou yai. Yobe, Herot eme sa Galili dia daladi o, ene sa Jerusalemkou hagua felemou tafei delei kaha degemou.

⁸ Kegemou, Herotha Yesu feleimou duguo, hohog hiyedo degei. Yobe afudo hagulugi ifine, e Yesu dugulo sagai hiyedo degedi. Yesuha midihog gehe gehe milou goluyode tobolou imou ta uwo dudi kaha degemou, midihog gehe ta milou ba ene dugulo sagai degei.

⁹ Yesu hagua feleimou, Herotha emokou yodugaiye, kenou si ege ta tobou li mei.

¹⁰ Mogou du dalaguadi hiye obou, kuolou yo dulo i obou kedia haguasie felega tafalaguadi, emokou tae biya tobolou i.

¹¹ Tae biya tobolou imou, Herotha e ami o diabou de Yesukou yilomou susuga tobolou gi, yukuei bolodo ta kagiemou tobou mou, dia Yesu Pailatkou bohoulou ma wolou yai.

¹² Sawisie kelege, Herot dilie Pailat dilie mogo degele i. Afuge diliebe kege ta mogo degediyo mei.

Pailathā Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degemabeedei
(Matyu 27:15-26; Mak 15:6-15; Jon 18:38-19:16)

¹³ Kegemōu, Pailathā mogōu du dalaguadi hiye obōu, gamani o kediabōu, o sasaibōu olōu fei kediā haguismōu, haguasie kefele i.

¹⁴ Kefeguo dalaguamōu, e diāmokōu tobou, nige o koꝑume amokōu kōu wolōu haguasie kōu gue tobolōu i, o koꝑumahage o sasai kediā midihō bolō mei hehegiliyodei. Kegei kaha degemōu, a nī dihile kuokōu ge defeido yodugama mei degemōu dugumōu be, eme midihō kasagai ta milōu li mei. Nige eme mōu tā salamōu degele iliyode tobou.

¹⁵ Herothā fimaine kegeinōu dala. E o kuokōu tobōu mōu, dimokōu bohōlōu mā kuhe hagua felei. Niōu tawali kehe, o koꝑume midihō kasagai ta degeiye tolo ile meiyodei.

¹⁶⁻¹⁷ Kegei kaha degemōu, age eme dofōu yenōu woma tōu fogōu ba kuhe fogōu ileyode tobou.

¹⁸ Kenōu si o sasai kele tafalagua kediā hiligedo tobou, o koꝑume wouba tolo ile. O Barabasbe telemayede tobolōu i.

¹⁹ Barabas eme afu sa hiye kokōu ge gamani kediabōu de biyolugi, gamani o ta woumōu tolo i kaha dowoye didiō degei daladi.

²⁰ Pailathā haba tage o sasai kediāmokōu, Yesube telemoyba fogōu ileyode tobouye,

²¹ kenōu si diā Pailatkōu hiligedo tobolōu i, na eme hebe fufuguomaikōu ikoke dege. Hebe fufuguomaikōu ikoke degeyede tobolōu i.

²² Haba tage yodu, kadegemōu? Ege midihō kasagai kagei ke milōu lou? Age midihō kasagai e miloube ta duguli mei kaha, age eme toe debe ta tobolōu sagai mei. A tobōu ba, o tae dofōu yenōu woma fogōu ba yoꝑu fogōu ileyode tobou.

²³ Kenōu si diā haba hiligedo tobolōu ibe, hebe fufuguomaikōu ikoke degedele i. Tā uwo hiyedo kahage Pailathā t̄abe huyafei degei.

²⁴ Diā e tā duli mei kaha degemōu, e diā tobolōu ili sagai kenōu degei.

²⁵ Gamani kediabōu de biyolugi, gamani o ta woumōu, didiō degei o keme, o sasai kediage Pailatkōu telemayede tobolōu imōu telemaj. Haba, Yesube, o sasai kediā tobou sagai kenōu tefele, ami o kediāmokōu sesegumōu wolōu yai.

Diā Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degele i
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ami o kediā Yesu wolōu yolugi, sa Sailini o ta hagumōu dugulo i. E hube Saimon. Duguomōu, o ke tolōu mamōu, hebe fufuguomaj ke e ilitōu dogogumōu, o kaha hebelemōu, Yesuha habage sesele i.

²⁷ Youmōu, o sasai sudo sesele yaibe, sasai ilo kediame e sihou gosoloma yai.

²⁸ Gosoga youmōu, Yesuha bohōlōu mōu diāmokōu tobou, sa Jerusalem tie sasai, nī mā sihou gosodama. Nī niōu nī sihoubōu, nī sisigō diā sihoubōu denōu gosomabeedei.

²⁹ Yobe, sawisie ta kelege, o sasaiye hagi hiyedo ta duguoba kōu gue tobolōu ile, dihi moloꝑu sagai mei sasai nī hohō degema. Dihi moꝑudiyo meibōu, dihi bu nediyō meibōu sasai nī hohō degemabeede tobolōu ile.

³⁰ Sawisieie kelegebe,
 Diā bitōukōū be kōū gue tobolōū ile, nige ei diōū guoba wōmogōū
 dalamabeede tobolōū ile. *Hosea 10:8*

³¹ Ame hebe gehe sa degei ke makolo ile. Haba nime hebe fafagai sa degei
 keme kagele ile? Damaledo, nime bou basiado makolo ileyode tobou.

³² Kege yaibe, ami o kedia o bolou tane wou ma yai, Yesubou de wouba
 tofigile imabdomou. O bolou kediliebe midihō kasagai milolou idi o.

³³ Yolugi, bitou huyadefei ta, O Widio Dio Sayodele idi kokou fologamou,
 dia Yesu hebe fufuguomai kou ikoke degele i. Midihō kasagai milolou idi
 o bolou kene Yesuha figi kokou, tabe dobogoou delekou, tabe dobogoou
 fofoukou, kege ikoke degele i.

³⁴ Hebe fufuguomai kou ikoke degeimou, Yesuha Godikou tobou, ma Aye,
 na die midihō kasagai koume gebe meiyode. Diouge dia degeli koume
 ta tawale iyo meiyode tobou. Ami o kedia e yukuei tanou tanou mala
 ilamou igi sagai degei ke hebesa yale i. O koyoha yaiye bolu degeimou be,
 yukuei tanou ta mala dega yale i.

³⁵ Kegeimou, o sasai kedia masele tafalaguamou, Juda hiye o kedia
 Yesukou kou gue susuga tobolou i, ege o ilo kelege dogou gudi. O koume
 Godiha makai o Kelesu damaledo debabe, e yousiene dogou guyede
 tobolou i.

³⁶ Ami o kediane haguasie, emokou yilmou susuga tobolou gi, hebe kolo
 huei afido ke emokou nelamou

³⁷ tobolou i, name Juda o kedia hiye o debabe, na nousie dogou guyede
 i.

³⁸ Hebe fufuguomai tagetou, Yesuha widio hebe tage kotou be kou gue
 nalaiye delei,

O KOU ME JUDA O KEDIA HIYE O.

³⁹ Kegemou, midihō kasagai milou di o tanou ta hebe fufuguomai kou
 tafala kahane Yesukou kou gue susuga tobou, name Godiha makai o
 Kelesuyodeibe de damale? Kegei debabe, na nousiebou elebou de dogou
 guyede tobou.

⁴⁰ Kenou si midihō kasagai milou di o ta kaha o kokou gofoou dege tobou,
 hagi o koumahā dugulu keme nane dugulu kaha degemou, na Godikou
 gue degeyedei.

⁴¹ Da midihō kasagai milolou idi kaha hebe keme dugulu kuhe. Keme
 tabou mei. O kouunou si midihō kasagai ta milou li meiyode tobou.

⁴² Kege tobou mamou, e haba Yesukou tobou, na hiye o degeibabe, na a
 totou degeda.

⁴³ Yesuha tobou, a namokou damaledo tobolou kuhe, ifibe name
 hebenikou folo, abou de dalaleyode tobou.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Kegemou, agali duo kelege sa olou fei hulia degemou dalali, habi 3
 klok degei,

⁴⁵ aso hohogudibe mei degei. Hulia degeimou, yukuei hiyedo, Godiha
 kuolou moso adikou diou gou duladi keme younou duoya bafolou mou,
 ilo imou ilo imou dei.

⁴⁶ Kegemōu, Yesu e hilgedo haguisa tobou, Aye, a ma fibe ne dobogou tagetou dogogulu kuhe. E kege tobou ma fogou mou tolo i.

⁴⁷ Ami o kedia dia daladi o e olou fei ke degegai ke duguomou, e Godiha hu hebele fuguomou kou gue tobou, damaledo, o koume doudo oyode tobou.

⁴⁸ O sasai kefeguomou masele dalagua kediane ke degegolou ke duguomou, dia solou do hiyedo degemou diousie die biliekou fafamou fogou yai.

⁴⁹ Yesuha e mogo Diane ahu sagai dege masele tefeleguei. Sasai, sa Galili tou fogou mou, Yesu e habage haguasiei kediane kele tafalaguali, degegolou ke masele i.

*Yesu tei mala ile, ulou daimidu dogogu
(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)*

⁵⁰ O ta delei, e hube Josep. Eme sa Arimatea o. Sa keme sa Judia duo kile. O keme kansole o, bolofeido doudo o.

⁵¹ Kansole o olou feido kedia Yesu woloyadomou doususulo imou be, Josep ege ta boloyodili mei. Ene Godiha haguaba o sasai wolou dalale ke dia daladi o.

⁵² E Pailatkou folo yodu, a Yesu tei moloube de bolou? Pailatha boloyodeimou, e ile,

⁵³ Yesu tei mala hebele migile, yukuei fou degei kaha tigama mala ilemou, ulou ta kou dama fogou kodu dogogu. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei.

⁵⁴ Josepha Yesu tei toto mala i kaha yobe kou gue, sawisie ke keme nale kefele idi sawisie, misiholo duwodi sawisie ke hafei degeli kaha degemou.

⁵⁵ Sasai, sa Galili tou fogou mou, Yesubou de fogou haguasiei kedianou be Josep sesele yamou, e Yesu tei ke ulou daikou dogogumou dugulo i.

⁵⁶ Dia duguo fogou mou, bohoulou ma ya, mosokou fologamou, bi ho bolofei ilo kelebou, huei hobou bou kenou kefema milou ga ima ma fogou mou be, misiholo duwodi sawisie kelegebe, kuolou dogogu ke seselemou, dia dabai ta degeli mei.

24

*Yesu e haba hagu gehe degei
(Matyu 28:1-10; Mak 16:1-8; Jon 20:1-10)*

¹ Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimou, haba sabiyomou, sasai kedia ulou daikou yaibe, dia bi ho bolofei diou kou milou gama mai ke kefema tou ma yai.

² Yolugi dugube, ulou dai a tefegu igi hiyedo keme kogolo ilemou figikou dogogu dalamou dugulo i.

³ Kenou si ulou dai kodu muguamou dugube, Hiye O Yesu teibe mei dugulo i.

⁴ Fi hiyedo maga dalaguali dugube, o bolou dilie hafei dege tafalaguamou dugu. Dilie yukuei kaike fou degei hoho hiyedo dugu.

⁵ Sasai kedia o bolou kedilie duguomou, gue degemou, yubu sugulo fiya, miye duwoguamou, o bolou kedilie diamokou yodu, nime o gehe dege kou haguama i keme kagemou o tei wida i sa kuokou dugulamou hagua ka iya?

⁶ Eme kōu le dala mei. E gehe dege haguama i. Afu, e sa Galilikōu dalali, nimokōu kōu gue tobou,

⁷ O Kedia Dihi eme o ilo kediage midihō kasagai milōu di o kediāmokōu seseguba, hebe fufuguomaikōu ikoke degeiba, tolo ileba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, e gehe dege haguama ileyodei ke fimaba tawamabeede tobolōu i.

⁸ Kegemōu, sasai kedia ta Yesuha afu kōu tobōu mōu du ke fimamōu tawale i.

⁹ Dia ulou dai tōu fogōu mōu boholōu ma hagua felega, e dabai degedi o 11 kege kediāmokōu tobōu mamōu, haba o sasai olōu fei kediāmokōu ne dia dugugai ke olōu fei tobolōu i.

¹⁰ Sa Makdala sasai Mariabōu, sasai ta Joanabōu, Jemsha adiōu Mariabōu, sasai ilo diabōu de deleigueibōu diage ta ke ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokōu tobolōu i.

¹¹ O kedia ta ke kōu dulo iye, ha ta damaleyodele ili mei, totōu degei tayodele i.

¹² Pita enōu si toto hagua, ulou daikōu foukua ile folomōu, ulou daimidu dugube, yukueiyenōu tilamōu dugu. Kegemōu, e boholōu ma hagulugi, ke degei kokōu fi hiyedo mamōu haguei.

*O bolou dilie Yesube sa Emeuskōu idi alikōu dugulo i
(Mak 16:12-13)*

¹³ Sasai kedia tei ulou daikōu dugu yai sawisiei kelegenōu be, Yesuha dabai degedi o bolou diliene sa ta Emeusyodele idi kokōu yai. Sa Jerusalemkōu ge sa kokōu be ahube kilomita olōu feibe 11 sagai kege.

¹⁴ Dilie yolugibe, degegoumōu dugulo i kaha ta ke susumōu yai.

¹⁵ Dilie ke susumōu tugulo tobōu mōu yolugi dugube, Yesu habageya hagumōu duguo geleguomōu, dio ufeji yai.

¹⁶ Kenōu si dilie duguomōu be, eme Yesudade ta tawale ili mei.

¹⁷ Kegemōu, e diliemokōu, nelebe keji ta totobōu mōu haguasieiya? de yodumōu, dilie kesigiemōu dio ugoū tafalaguali, solōu do hiyedo degele i.

¹⁸ O bolou, tanōu taha e hube Kliopas, o kaha emokōu be, name sa Jerusalem kōu tōu fogōu haguluye, kenōu si sa kilege we tama degei keme nage tewe mei? de yodu. A tawali, nanōu si tewe mei, o ilo kediame olōu fei kōu tewe degele hobogou.

¹⁹ Yesuhage kejiye tama degelou? de yodu.

Kegemōu, dilie emokōu tobou, elege sa Nasaret o Yesu tobolōu ili. Eme habage-degele-duguo-tobōu di-o. Godiha dihilebōu, o sasai kedia dihilebōu kokōu eme dabai neledone degegadi, haba ta neledone tobōu di.

²⁰ Kegemōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu, ei gamani obōu kedia eme gamani hiye okōu sesegumōu, ta sa imamōu, hebe fufuguomaikōu ikoke degele iyode tobolōu i.

²¹ E tolo ili mei kelegebe, eige eme sa Israel o ei mamōu lamōu haguei oyade tawale i.

Ta tabe, ke tama degei kelege tofogōu haguamōu, ifibe komā sawisiei.

²² Haba tabe, ifi gusugudobe, damaleyodei sasai ilo kedia widai kokōu ya, boholōu ma haguasie, ta ta tobōu mōu ei dulo kesigile i.

²³ Keme kōu gue, sasaj̄ kediā ya fologamōu dugube, Yesu teibe mei dugulo i. Kegemōu, diā boholōu mā haguasie felegamōu, eimokōu kōu gue tobolōu i, ei midihō gehe ta dugube, esol o bolou dugulo i. Diliege eimokōu be, eme haguā gehe degeiyode tobōu mōu dulo i.

²⁴ Ei sasaj̄ kediā tā ke dulomōu, ei mogo ilo kediane widaimikōu yamōu dugube, sasaj̄ kediā tobolōu imōu du sagaj̄ kegeinōu dalamōu dugu. Kenōu si diage Yesu teibe ta duguli meiyode tobolōu i.

²⁵ Kegemōu, Yesuhā diliemokōu tobou, nelebe totōu degei o. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā tobolōu i keme nele ta dulo damaleyodele ili mei.

²⁶ Nelebe Godihā makai o Kelesube kadegeimōu tawale iyo mei? E do hiyedo duguma mei degeiba, Godihā e hiye o degema, emokōu hohobolōu ke nalagai dala keme nele tawamabeede tobou.

²⁷ Kegemōu, e diliemokōu, Mosesha Kelesu e habage degele ke nalagai kebukōu hehegiema mei degeimōu, haba, habage-degele-duguo-tobōu di-o olou fei kediā e degele ke nalaga i ke hehegiemōu i. Damaledo, Godihā kuguokōu yoŋu degele ke nalagai ke olou fei diliemokōu hehegiei.

²⁸ Diā yolugi, sa dilie yolu ke hafei degeimōu dugube, Yesube fogōu ila deimōu dugu.

²⁹ Kenōu si dilie e fogōu ilebe dafamōu tobou, aso mulu, sa nuguladi kaha degeimōu, na elebōu de imebeede tobou. E dilie tobolōu ke dulomōu, mosokōu ile folomōu, diliebōu de duwei.

³⁰ Dilie Yesubōu de nale nala ilamōu, e ōu si ta mala tolou mōu, Godikōu bolofeyode tobōu ma, ōu si ke bafigima, diliemokōu nei.

³¹ Ōu si ke neimōu, dilie diho kusiamōu, Yesuhā e midihō kuhe duguo tawale i. Kenōu si e kelege susuafogoube, dilie haba ta duguli mei.

³² Dilie dilou sie tobolōu i, damaledo, da ibigi haguasiligi, e Godihā kuguokōu nalagai kaha sibige ke damokōu hehegie tobōu mōu du, kelegebe da solou kesigile i, hele?

³³ Kegemōu, dilie sa Jerusalemkōu toto boholōu mā ya fologamōu dugube, e dabai degedi o 11 kege kediabōu, die mogo ilo kelebōu diā kefema dalaguamōu dugu.

³⁴ Fologomōu, o kediā diliemokōu tobolōu i, damaledo, Hiye Obe haguā gehe degei. Haguā gehe degema, Saimonkōu tamā degeimōu dugu.

³⁵ Diliemokōu kege tobolōu imōu, diliene dilou alikōu dugu ke tobolōu i. Diliege, e ōu si bafigi kelege dilie e midihō kuhe duguo tawale iyode tobolōu i.

*Yesuhā e dabai degedi o kediamokōu tamā degei
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Jon 20:19-23)*

³⁶ E dabai degedi o kediā tā tobolōu tafalaguamōu, Yesuhā diā tafalagua kilegenōu tamā degemōu tafalali, ni bologuado dalaguamabeedei.

³⁷ E tafalamōu, diā duguomōu be, kesigie guē dege, koŋume tei boboyade tawale i.

³⁸ Kegeimōu, e kōu gue tobou, kadegeimōu ni kesigile iya? Ha kadegeimōu ni fi sudo maga iya?

³⁹ M̄a do**bo**gō**ŋ**ubōu, m̄a abogō**ŋ**ubōu duguma. Anōu dala. A kuguoba tawama, ̄ame hujbōu dala. ̄ame tei bobo debabe, nige ̄ame hujbōu kōu gue dalaba ta dugulo mei, dionōu dalaba dugulo.

⁴⁰ E kege tobōu mamōu, e do**bo**gō**ŋ**ubōu e abogō**ŋ**ubōu diāmokōu hehegiei.

⁴¹ Hehegieimōu, diā kōu hohō degele iye, kenōu si diā fī hiyedo magamōu be, ta damaleyodele ili mei. Fī hiyedo maga imōu, e diāmokōu be, nime nale kōu lege nale ta de dala? de yodu.

⁴² Kege yodumōu, diā emokōu miye si bafou ke nej.

⁴³ E miye ke malā nōumōu dugulo i.

⁴⁴ Kegemōu, e diāmokōu tobou, a n̄ibōu de dalali kōu gue kōu tobou, Moses̄a kuolōu tā nalagai kebōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā nalaga i kebōu, Die Fedi kuguobōu kokōu be, tā olōu fei a degele ke tobolōu i keme damaledo tamā degeleyode tobou.

⁴⁵ E kege toboube, ege die fim̄ayege tā Godihā kuguokōu nalagai dala ke defeido tawale imabadomōu tobou.

⁴⁶ E haba diāmokōu tobou, Godihā kuguo kahage kōu gue tobou, Godihā makai o Kelesu eme do hiyedo duguoba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, e haguā gehe degeleyodei.

⁴⁷ Yo**ŋ**u e h̄uya ke oe sa sa obiyei olōu fei kediāmokōu hehegieiba, diage fī bohōu babe, Godihā die midihō kasagai milolōu idi keme gebe meiyode tobolōu. E h̄uya ke oe sa Jerusalem kōu lege tofogōu ba kuhe hehegiemōu imabeedei.

⁴⁸ N̄iōu dugugai kebōu du kebōu de hehegie tobōu mabeede tobou.

⁴⁹ Duma, Duo Bolofei**be**, m̄a Ayehā n̄imokōu neleyodema kōu makam̄aj, keme a tobōu ba n̄imokōu migile. N̄i sa kuokōu nōu dalaguaba, hebeni dedei kahanōu migileba, n̄i kuhe wolōu dalaleyode tobou.

*Godihā Yesu malā, hebenitōu bohōlōu m̄a felei
(Mak 16:19-20; Dabai 1:9-12)*

⁵⁰ Kegemōu, Yesuhā e dabai degedi o kediā sosogōu ile, sa Betani figikōu fologai. Fologamōu, e do**bo**gō**ŋ**u hebele foguomōu, Godihā diāmokōu midihō bolofei hehegieyadomōu yodu.

⁵¹ E tobolōu dalali, diā tōu fogōu mōu, Godihā e malā, hebenitōu fogōu i.

⁵² Fogōu imōu, diā yubu sugulo fiya duwoguali, emokōu diho bagā tobolōu i. Hohobolōu m̄a, sa Jerusalemkōu bohōlōu m̄a fogōu yai.

⁵³ Ya fologamōu, diā Godihā mosokōu duwoli, sawisiei olōu fei e h̄u hebele fogulo idi.

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj

Tawale Ta

O Jon ɛme Yesuha dabai degedi o ta.* Ege yoŋu ɛ hudo Jonbe naladiyo mei. Eme Yesuha mogoyodenou nalagadi.

Godiha ta kuguo olou fei Jonha nalagaibe kuhe:

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj
Ege Sasafei Jonha Nalama Nei
Ege Sasama Jonha Nalama Nei
Egei Koma Jonha Nalama Nei

Mogogou Ta Yesu Kelesuha Jonkou Hegi

Jon ɛme gisiai kelegebe, Yesu sesele sulugi, odo degeimou be, ɛ kuguo sudo nalagai.

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalaj kuguo kuokou be, ege Yesube Ta Bolodo keyode nalaj. Ta Bolodo kaha o bagama hagua, o sasai dibou de delei. Jonha o sasai olou fei Godiha Dihi Yesukou damaleyodemabodomou, Yesube Kelesu, Godiha maka dege tobou mou, di mamouyadomou hagueiyode nalaj. O koyoha Yesukou damaleyodebabe, o keme fi tofousogo tofousogo tofolou ke molouyode nalaj.

Haba tabe Jonhage ta makai sudo Yesuha hehegiei ke nalagai. Sa sibige koumahaga bi sudo kuokou ta makai ke tobou dibe, Yesuha damaleyodele kaha midihog ke dimokou hehegiedi. Kegei degemou, ta makai kuguo kuokou nalaiibe wibou, hueibou, ou bou, hohobou, tigi kolo huei gofoudobou, wai sipsip dia daladi obou olou fei kokou ma tobou ke nalagai.

Kuguo Jon koumahaga ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1

Ta Bolodo kaha o бага haguamou o sasai bou de delei.

Ta Hiye 2-4

Yesuha ɛ hubou ɛ nelebou hiyedo ke dimokou hegilamou midihog gehe gehe yoma milou gai.

Ta Hiye 5-10

Yesuha ɛ dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibou, Godiha sawisie hiye kebou olou fei hehegiedi.

Ta Hiye 11-12

Yesu ɛ sa Judiabou Jerusalebou keke ile folo sumou, hiye o kediga ɛ walamou doususulo i

Ta Hiye 13-17

Yesuha ɛ dabai degedi o kediamokou, ame ni tou fogou, ma Ayekou bohoulou ma ileyode tobou.

Ta Hiye 18-20

Yesu ɛ do duguo tolomou, haba hagua gehe degei.

Ta Hiye 21

* : **(Tawale Ta)** Jon, kuguo kou nalaj keme fafeleya degedi o Jon mei. Yesuha ɛ dabai o ta.

Yesuha ẹ dabai degedi o kediamokou haba tage tama degei.

Ta Bolodo kaha o бага haguamou o sasaibou de delei

(Ta Hiye 1)

Ta yoou kegenou dalale ta kaha o bagai

¹ Afudo, Godiha bi ta milou li mei kelegebe, Ta Bolodo keme yoou kegenou delei. Ta keme Godibou de delei. Haba Ta kenou be ẹme Godi.

² Afudobe, Ta Bolodo keme Godibou de delei.

³ Godiha degeiye, Ta Bolodo kaha bi olou fei milou gai. Haba Ta Bolodo keme ta deleli mei debabe, bi olou fei ta tama degeli mei.

⁴ Ta Bolodo keme fi gehe yoou kegenou dalale ke nedi o. O sasaiye ẹ dugumou be, hoho hiyedo ke dugulo idi.

⁵ Hoho hiyedo kaha hulia kokou hohogumou be, hulia kahage hoho keme ta somouudiyo mei.

⁶ Kegemou, Godiha o ta tobou mou haguei, ẹ hube Jon.

⁷ Jon ẹ hagueibe, hoho hiyedo ke hehegielamou haguei, o sasai olou fei damaleyodemabodomou.

⁸ Ẹme hoho hiyedo ke mei. Ẹ hagueibe, hoho hiyedo kenou hehegielamou kuhe haguei.

⁹ Hoho keme damaledo hoho. O sasai olou fei dimokou hohogudi kaha hagualadi.

¹⁰ Godiha degeiye, Ta Bolodo kaha sa sibige olou fei kou milouye, kenou si ẹ sa sibige kuokou migile dalamou be, sa sibige o sasai kediage ẹme ta tawale ili mei.

¹¹ Ẹme yoou ẹ sabekou hagua feleiye, kenou si yoou ẹ obiyei kediage emokou hoho degele ili mei.

¹² O sasai emokou hoho degemou, damaleyodele imou be, ẹ degeiye diame Godiha sisigo degele i.

¹³ Godiha sisigo degei keme aye adiou kedia bi mei, tou ha bi mei, o ta ẹ bi meido. Godiha sisigo degei keme Godiha yoou ẹ binou.

¹⁴ Ta Bolodo kaha o бага hagua felemou, o dibou de delei. Di dugube, ẹ hubou, ẹ nele hiyedo kebou de dalamou dugu. Aye Godiha yoou ẹ huya ẹ Dihido ke tobou mou hagua dalali, di habaguguemou, ẹ Ayeha ta damaledo ke dimokou hehegiei.

¹⁵ Jonha o kaha degele ke hehegedibe, ẹ ta hiligedo, o ma habage haguale o kahage ame gaba feleido. Yobe, a deleli mei kelegebe, ẹme yoou kegenou delei kaha.

¹⁶ Ẹme o habaguguedi o kaha degemou, ẹ di hiyedo habaguguemou idi.

¹⁷ Godiha Moses tobou mou, kou guai o kediamokou ẹ kuolou ta ke kou nei. Kenou si Godiha haba tobou mou, Yesu Kelesuha hagua, di habagugueguomou, ẹ ta damaledo ke dimokou hegi.

¹⁸ Godibe o tae ta duguli meido. Godiha ẹ Dihi diliebe bolou mei, tanou feido, yoou ẹ Dihido, ẹ Ayeha duwo kokou duwo, enou si ẹ Aye duguomou, dimokou kou hegi.

*Fafeleya degedi o Jonhā egei tobou
(Matyu 3:1-12; Mak 1:7-8; Luk 3:15-17)*

¹⁹ Juda hiye o, sa Jerusalem tie kedīage mogōu du dalaguadi obōu,* Livaihā hūti obōu kedīa tobōu mōu ya, Jonkōu nāme koyo? de yodulo i.

²⁰ Kege yodulo imōu, e ta ogōu gali mei, tamā dege, aṃe Godihā makai o Kelesu* meiyodei.

²¹ Diā yodulo i, hababe nāme koyo? Nāme Elaija? Kē mei, aṃe Elaija mei. Nāme habage-degele-duguo-tobōu di-o ei e haguale kē baha duwogua o kē? Kē mei, aṃe o kē meido.

²² Diā emokōu haba yodulo i, nāme koyo? O eimokōu tobōu mōu haguasiei kedīamokōu be, eige kage tobolōu? Nāge no[usiebe kage tobōu ya?

²³ E habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kōu tobou sagai kegenōu, Hebe mei mihinōu sa kelege Hiye Ohā e a doususumabeede tobolōu ta uwo kē,
Aisaia 40:3
keme anōu.

²⁴ Juda hiye o kedīa tobōu mōu haguasiei, o ilo kelebe Farisi o.

²⁵ O kedīane Jonkōu kōu gue yodulo i, nāme Godihā makai o Kelesu mei, nāme Elaija mei, nāme habage-degele-duguo-tobōu di-o kē mei debabe, kageimōu nā o sasai fafeleya degeiya?

²⁶ Jonhā kōu gue tobou, aṃe talekōu nōu fafeleya degedi. Kenōu si o tabe nibōu de kile kōu dalaye, nige ta tawale iyo mei.

²⁷ O keme mā habage haguale. E hube folodo dala kaha degemōu, e hagubabe, aṃe e abogo[ū moso kai keme ta tegile sagai mei.

²⁸ Jonhā ta olou fei kē toboube, sa Betanikōu ge tobou. Sa keme to Jordan ilobōu dala. Kokōu ge Jon e o sasai fafeleya degedi.

Yesube Godihā wai sipsip wili

²⁹ Sabiyomōu, Jonhā Yesu emokōu hagumōu dugumōu tobou, duguma, Godihā wai sipsip wili eme hagulu kuhe. Eme sa sibige o sasai di midihō kasagai kē igile mugulamōu hagulu.

³⁰ O ko[ume, a o mā habage haguale o tahage aṃe gaba feleido. Yobe, a deleli mei kelegebe, eme yo[ū kegenōu deleyodeibe kuhe.

³¹ Ane eme defeido o kedade tawali meiyē, kenōu si Israel o sasai ni e tawamabadomōu, a ni kuhe talekōu fafeleya degega dala.

³² Kegemōu, Jonhā e dugu kē kōu gue hehegiei, Duo Bolofeiha hebenitōu ge sio isusu бага fulōu migile emokōu biyoumōu duguyodei.

³³ Ane eme defeido tawali meiyē, kenōu si o amokōu tobōu mōu, talekōu fafeleya degeli kaha amokōu kōu gue kōu tobou, nā dugulobe, Duo Bolofeiha o ta kokōu migile duwoba dugubabe, keme o e Duo Bolofeiha neleyenōu o sasai fafeleya degeleyodeibe kehe.

³⁴ A duguo tawalemōu, nimokōu kōu gue kōu tobou, o ko[ume damaledo Godihā Dihiyodei.

* **1:19 1:19** Mogōu du daladi o keme ('pris') Godihā moso kodu dabai degedi. Godibe tagetōu dalamōu, ha o sasai kedīa hayedu dalamōu, eme mogōu du daladi. * **1:20 1:20** Kelesube Godihā di mamōuyadomōu makai o.

O kamadia kege Yesuhā dabai degedi o degele i

- ³⁵ Sabiyomōu, Jon e haba e dabai degedi o bolōubōu de kele tefeleguei.
³⁶ Tafalaguali dugube, Yesu hagua dohōu gōu imōu, Jonhā tobou, nī duguma, Godihā wai sipsip wilibe ili kuhe.
³⁷ Dabai degedi o bolōu kedilie tā ke dulomōu, diliene Yesu sesele yai.
³⁸ Youmōu, Yesuhā bohōlōu mōu dilie duguomōu, yodu, nele kei tagaiya? Dilie yodulo i, Rabai, nāme kilīya tiadiya? Tā Rabai kaha sibigebe Tisa Hiye.
³⁹ Yesuhā tobou, nele dugu haguama. Dilie habi degeimōu ya fologamōu, e tiadi moso ke dugu, ebōu de kele dalaguali, huliā degei.
⁴⁰ O bolōu, Jonhā tobōu mōu, Yesu sesele yai tabe Andru, Saimon Pitahā e malā.
⁴¹ Andru e toto ile, e eye Saimon duguomōu, Mesaiabe ele duguyodei. Hū kaha sibigebe Grik taege Godihā makai o Kelesu.
⁴² Kegemōu, Andruhā e eye Simon Yesukōu wolōu i. Yesuhā emokōu masemamōu tobou, nāme Saimon, Jonhā dihi. Kenōu si ne hū tabe Sifasyodele ile. Grik taege Pita. *

Yesuhā o Filipbōu o Natanielbōu haguī sai

- ⁴³ Sabiyomōu, Yesu e sa Galilikōu fogōu ilamōu degei. E o Filip geleguomōu, emokōu tobou, nā a sesele hagua.
⁴⁴ Filip eme sa Betsaida o. Andrubōu Pitabōu diā sa tanōu.
⁴⁵ Kegemōu, Filiphā o Nataniel geleguomōu tobou, Mosesahā e kuolōu tā nalagai kokōu,* o ta hagualeyodei keme hagumōu, ei kōu dugulo i. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediane o kaha degele ke kōu nalaga i.* Eme sa Nasaret o Yesu, o Josephā dihi.
⁴⁶ Natanielhā kesigiemōu yodu, sa Nasaret o? Sa Nasaretkōu ge bi bolō ta de tamā degele? Filiphā tobou, nā ile dugu.
⁴⁷ Kegemōu, Yesuhā Nataniel hagumōu duguomōu tobou, o keme Israel o bolodo. Eme ogōu gai tā tobōu diyo mei.
⁴⁸ Natanielhā Yesukōu yodu, nāge a me kage dugu tawai? Yesuhā tobou, Filiphā nā haguī sali mei kelegedo, age nāme hebe kiyōu yokōu duwomōu dugu.
⁴⁹ E tobou, Tisa Hiye, nāme Godihā Dihi. Nāme Israel o sasai ei Hiye O.
⁵⁰ Natanielhā kege tobōu mōu, Yesuhā kōu gue sima tobou, age nāme hebe kiyōu yokōu duwomōu duguyode tobou kahanōu, nā amokōu kuhe damaleyodei. Habagesi, a midihō gehe hiyedo milōu ba nā dugulo.
⁵¹ Yesuhā haba tobou, a nīmokōu damaledo tobolōu kuhe, habage hebeni a soŋugou dalaba nī dugulobe, Godihā esol o kediane O Kedia Dihi e tageya foloma muma dele iba dugulo ile.

**Yesuhā e hūbōu e nelebōu hiyedo ke dimokōu
 hegilamōu midihō gehe gehe yoma milōu gai**
(Tā Hiye 2-4)

2

Sa Kanakōu o tahā sasai hu yoti

* 1:42 1:42 Hū bolōu kaha sibigebe Bogo. 7:14; Jeremaia 23:5

* 1:45 1:45a Stat 3:15, 49:10

* 1:45 1:45b Aisaia

¹ Sawisiei bolou mei degemou, sa Galili o taha sasai hulo yoti. Sa Galili duo kile sa ta delei, e hupe Kana. Sa kokou be, o sasai ilo kele ya fologa, o kaha sasai hulo yotilamou degei. Yesuha adiou ene ile kele delei.

² Yesubou e dabai degedi obou diane digumou, kele ya deleigui.

³ Tigi kolo huei gofoudo ke nala iligi olou fei mei degeimou, Yesuha e adiou ha emokou kou gue tobou, ei tigi kolo huei gofoudobe mei degei.

⁴ E sima tobou, adiou, keme ne bi. Ma bi mei. Dabai a degelebe you.

⁵ Kegemou, e adiou ha moso kodu dabai o sasai kediamokou kou gue tobou, e nimokou ta ta tobou babe, nige defeido milou ma.

⁶ Moso kokou be, igiye milou gai hueina hiyedo olou fei walajyosi kege delei. Mou youtuwa ta delesi mei, Juda o dio du diabou, die nale milou di bibou olou fei bigile idi, diame Godiha dihile kokou bolodoyodemamou. Hueina olou fei keme hiyedo, tanou tanou e makabe 100 lita kege.

⁷ Kegemou, Yesuha moso kaha dabai degedi o sasai kediamokou kou gue tobou, ni hueina olou fei kokou huei sosou gueligi, amagamabeedeimou, dia kege sosou gule iligi, hueina hiyedo ke olou fei amaga i.

⁸ Hueina ke olou fei amaga imou, Yesuha diamokou tobou, huei huyadefei dou laba, nale kefei dia daladi o kokou mala ya neyedeimou, dia kege degele i.

⁹ Huei keme kou tigi kolo huei gofoudo ke bagai kaha nale kefei dia daladi o kaha huei ke nai. Kenou si tigi kolo huei gofoudo keme kiliya kele dou la i keme e ta tawali mei. Moso kaha dabai degedi o sasai kedianou si kou tewe. O kaha sasai hu o ke hagusai,

¹⁰ hagumou emokou tobou, tigi kolo huei gofoudo koume sebedo. Kagemou, na tigi kolo huei gofoudo kou habagie dalali, o sasai kediamokou nelamou degeiya? O ilo kele yotile idibe, tigi kolo huei gofoudo sebedo kebukou neimou nala idi. Habage, tigi kolo huei gofou kaha o totou degele imou be, tigi kolo huei gofou sebe mei ke o kediamokou kuhe nedi. Nanou si kegeiyo meiyode tobou.

¹¹ Midiho gehe, Yesuha sa Galili duo kile sa Kanakou ge milou keme midiho gehedo. E milou ma hegibe, you e hubou, e nele hiyedo kebou de hegimou, e dabai degedi o kedia duguomou, emokou damaleyodele i.

¹² Kegemou, e bitou sa ke tou fogou mou, e adiou bou, e mala diabou, e dabai degedi o kediabou de sa Kaperneamkou muguai. Muguamou, sawisie i ilo kele kokou deleigui.

O kedia Godiha moso kekaimidu makisi degele imou, Yesuha folo igisei (Matyu 21:12-13; Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Juda o kedia Gabama I Sawisie* hiye kaha nale kefeguo nadi ke hafei degeimou, Yesu e sa Jerusalemkou ile felei.

* **2:13 2:13** *Gabama I Sawisie*, 'Pasoba' ta kaha sibigebe kou gue: Afu Godiha sa Isip o sisigo wolo ke woumou tofigeimou, e Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei degemou, e tobou, ni *Gabama I Sawisie* kaha dowo ke nale kefema na demabeedei. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou yai (Kisim Bek 12:1-42).

14 Godihā moso kekaimidu folomōu dugube, o kediā makisi degele imōu dugu. Wai bulumakoubōu, wai sipsipbōu, sio kulubōu de makisi degele imōu dugu. Sele tiga moṽudi o ilo kelene duwoguamōu dugu.

15 Makisi degele imōu duguomōu, e tigi dofōu ta malā milōu mamōu, obōu, wai sipsipbōu, wai bulumakoubōu olōu fei ke igiseimōu fogōu yai. Sele tiga moṽudi o kediā selene bohōu sema, die fafai biligisei.

16 Sio kulu makisi degeli o kediāmokōu kōu gue tobou, nī sio olōu fei moṽuma fogōu ima. Mā Ayehā mosobe makisi degedi moso degedama.

17 E dabai degedi o kediā e degeli ke duguomōu, Godihā kuguokōu tā kōu gue nalāi dala ke tawale i,

A ne mosobe tagalido kaha, moso keme bologuado dalayadomōu, a dabai hiyedo degeli. *Buk Song 69:9*

18 Kegemōu, Juda o kediā emokōu kōu gue tobolōu i, nā kegele kaha, nā midihō gehe kagei ke milōu ba ei duguoba, nāme Godihā tobōu mōu kuhe hagueidade tawale ile?

19 Yesuhā die tā sima tobou, nī Godihā moso koṽu igile muguba, sawisiei kamadia kege mei degeiba, a haba togoma mei degele.

20 Juda o kediā tobolōu i, o kediā moso koṽu togomōu hagueibe, sadebe olōu feibe 46 kege mei degei. Igile mugubabe, haba nāge sawisiei kamadianōu mei degeiba haba togoma mei degele?

21 Kenōu si Godihā moso Yesuhā tobou keme yoṽu e tōu ke.

22 Habage, e tolo imōu, Godihā haguagimōu, gehe degeimōu, e dabai degedi o kediā e tobou ke tawalemōu, tā Godihā kuguokōu nalagai dalabōu, tā Yesuhā toboubōu kokōu damaleyodele i.

Yesuhage o sasai olōu fei midihōbe kōu tewenōu

23 Jerusalemkōu ge Gabama I Sawisiei kaha kefegu kelegebe, Yesuhā midihō gehe gehe milōu goumōu, o sasai sudo duguomōu, eme damaledo Godihā tobōu mōu hagueidademōu, e huya ke damaleyodele i.

24 Diage emokōu be kōu damaleyodele iye, kenōu si ege diage ta dōdo damaleyodele ilidadili mei, yobe e o sasai die midihōbe olōu fei kōu tewe kaha degemōu.

25 Midihō o sasai kediā duledu dala keme o tae emokōu ta tobolōu sagai mei, ege die midihōbe yoṽu olōu fei kōu tewe kaha degeimōu.

3

Yesuhā o Nikodemusbōu de tā kei

1 Farisi o ta e hube Nikodemus. Eme Juda o kediā kansole hiye o.

2 E huliame Yesukōu ilemōu tobou, Tisa Hiye, ei tewe nāme hehegiedi o, Godihā tobōu mōu haguei. Yobe, Godihā nabōu de dala mei debabe, midihō gehe gehe nā milōu gadi keme nā ta milōu diyo mei.

3 Kegemōu, Yesuhā emokōu tobou, a namokōu damaledo tobolōu kuhe, o koyo nāme fi bohōlōu ba, haba dihi бага malā fele gehe dege dala mei debabe, Godihā wolōu dalale sa keme nāge ta dugulo mei.

4 Nikodemushā emokōu yodu, o eibe kōu odo degei keme haba kage dihi бага malā fele gehe degele? Eibe ei adiōu hā guamedu foloba, ei adiōu hā haba dihi бага ta malā fele sagai mei.

⁵ Kegemōu, Yesuhā emokōu sima tobou, a namokōu damaledo tobolōu kuhe, o koyobe, Duo Bolofeibōu hueibōu kaha e fi boholōu, dihi бага mala fele gehe degeli mei debabe, eme Godihā wolōu dalale sa kokōu be folo mei.

⁶ Tōu hā mala felī keme tōu hā bi. Haba Duo Bolofeihā mala felī keme fi hā bi.

⁷ A odo ni, ni fi boholōu ba dihi бага mala fele gehe degemabeede tobolōu ke duloba, na hobōu kesigida.

⁸ Wiyege yoŋu tagali sagaiya kenōu ima haguama dedi. Obege wi uwobe kōu dudiye, kenōu si wi kaha kiliyage haguya, haba kiliya iya keme obe ta tawadiyo mei. Nebe, Duo Bolofeihane yoŋu tagali sagaiya kenōu o sasai ilo kelebe e nele kaha gehe dege dalagua.*

⁹ Kegemōu, Nikodemushā kōu gue yodu, na tobou keme kage degele?

¹⁰ Yesuhā tobou, name Israel o sasai kedia tisaye, kenōu si nage a tobou keme kageimōu totōu degeiya?

¹¹ A namokōu damaledo tobolōu kuhe, eige ei kōu tewebōu, ei kōu dugubōu, kenōu nimokōu hehegie tobolōu iliye, kenōu si ei tabe nige dafa ili.

¹² A nimokōu kōu tobou keme sa sibige bi kenōu tobouye, kenōu si ni ta damaleyodele iyo mei. A hebeni bi kene tobōu babe, ni ta damaleyodele ile mei.

¹³ O taha ta hebenitōu feli meido. O Kedia Dihi enōu si hebeni tōu fogōu mōu migi, haba boholōu mā folo dala.

¹⁴ Hebe mei mihjōu sa kelege, Mosesha bei ke hebele fogu* sagai kenōu tefele, o ilo kelege O Kedia Dihi e hebele fogulo ile.

¹⁵ Kegeiba, o sasai koyoha emokōu damaleyodebabe, fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moloŋu.

¹⁶ Godihā sa sibige o sasai olōu fei solōu do hiyedo degemōu, yoŋu e Dihi tanōu fei ke dimokōu nei. O koyoha emokōu damaleyodebabe, o keme makolo mei, fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moloŋu.

¹⁷ Godihā e Dihi tobōu mōu migibe, sa sibige o sasai di ta salamōu migili mei. Di mamōu lamōu migi.

¹⁸ O koyoha Godihā Dihikōu damaleyode ho fogōu babe, o keme ta saiye tou dala, Godihā Dihihā huya ke ta damaleyodili mei kaha degemōu. O koyoha e Dihikōu damaleyodebasi, o keme ta saiye tolōu mei.

¹⁹ Ta sale kaha yobe kōu gue, sa sibige kuokōu hohō kōu migiye, kenōu si o sasai kedia hohō ke dafamamōu, huliānōu tagamōu, midihō kasagainōu milolōu idi kaha degeimōu.

²⁰ Midihō kasagai milolōu idi kediage hohō keme dafa idi. Dia die midihō kasagai ke tama degeiye domōu, hohō kokōu haguasile kuhe dafa idi.

²¹ Kenōu si o damaledo midihō kenōu milolōu kahage hohō kokōu haguadi. Obe eme Godihā neleya kenōu dabai degeidade defei duguo tawamabadomōu.

* **3:8 3:8** Wibōu, duobōu, fibōu olōu feibe Grik taege tanōu fei 'pneuma'-yodedi. * **3:14 3:14** Namba 21:9 - Mosesha igiye bei milōu mamōu, hebe sasado kokōu sigama hebele ile mihjōu fogōu fogōu mōu, yoŋu kege tefelei. O ta damaledo beie galoumōu be, e igi bei kotōu daladugumōu bolo degedi.

Fafeleya degedi o Jonhā Yesube Godihā makai oyode tamā dege tobou

²² Kegemōu, Yesubōu ē dabai degedi obōu diā sa Jerusalem tōu fogōu, sa Judia duo kodu yamōu diābōu de kele dalali, o sasai fafeleya degegai.

²³ Sa Ainon, sa Salim hafei kokōu ge Jon ēne o sasai fafeleya degegai. Tō keme hiyedo kaha, o sasai sudo kedia Jonhā fafeleya degeyadomōu haguasiei.

²⁴ Kelegebe, Jon ēme o Herothā didiq degeli mei delei.

²⁵ Kegemōu, Jonhā dabai degedi o ilo kediaōu, Juda o tabōu de Godihā dihi ke kokōu dōudo o degelamōu tō todi midihō kaha tā ke tobolōu mōu tae biya i.

²⁶ Tae biya iligi, Jonkōu ya kōu gue tobolōu i, Tisa Hiye, o nabōu de tō Jordan ilobōu dalamōu, nā ē degele kaha tā tobou o kaha o sasai fafeleya degeimōu be, o olōu feibe emokōu yolu.

²⁷ Jonhā diamokōu tobou, hebeni Hiye Ohā o takōu makali mei debabe, o kahage dabai ta degele mei.

²⁸ Age ame Godihā makai o Kelesu mei, ame Godihā tobōu mōu mābukōu hagua dalayode tobou keme niōu kōu dulo i.

²⁹ Sasai o tahā hu keme, o ē hu kaha bi. Sasai ke hu o kaha tā tobōu mōu, ē mogo tahā ē tā uwo ke dulomōu, hohō hiyedo degedi. Ame sasai hu o kaha mogo ke sa degei. Kenōu tefei, hohō keme mā bi, mā duledu amamai dala.

³⁰ Ame hiye o mei. Mā mogo ē hunōu si sibige hiyedo degeiba, mā hūbe sibige mei degele.

³¹ O hebenitōu ge migi keme hiyedo folodo. Sa sibige obe, sa sibige onōu. Sa sibige kaha tanōu tobōu di. O hebenitōu ge migi o enōu si hiyedo folodo.

³² O hebenitōu ge migi kaha hehegiedibe, yoū dugudibōu dudibōu kenōu hehegiediye, kenōu si o sasai kediage ta dulomōu damaleyodele idiyo mei.

³³ Kenōu si, ē tā ke dulomōu tolōu sulu o kahage eme Godihā tae damaledo-yodema, Godi eme damaledo tā tobōu diyodedi.

³⁴ Yobe, o Godihā tobōu mōu migi o, ege Godihā tanōu tobōu di, Duo Bolofeibe ē duledu hiyedo dala, Godihā emokōu nei kaha degeimōu.

³⁵ Aye Godihā ē Dihikōu hohō hiyedo degemōu, bi olōu fei ke ē Dihihā dobogoū tagetōu nōu dogogu.

³⁶ O koyohā Godihā Dihikōu damaleyodeibabe, eme fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moloū. Haba o koyohā Godihā Dihi tobekōu mugubabe, eme fi gehe dege tofousogo tofolōu mei, Godihā gofoūbe o kebōu de dala.

4

Yesuhā sa Samaria sasai tabōu de tā kei

¹ Farisi o kedia, Yesuhā o sasai fafeleya degeimōu, ē dabai degedi o sudo degeliyodemōu dulo i. Haba Jonhā fafeleya degei obe hiyefei meiyode tobolōu imōu dulo i.

² Kenōu si Yesuhage o ta fafeleya degediyo mei. E dabai degedi o kedianōu o sasai fafeleya degele idi.

³ Hiye O Yesuhā o kediā kege tobolōu imōu dulomōu, sa Judia tōu fogōu mōu, sa Galilikōu haba fogōu i.

⁴ E ile, sa Samaria duo kileya ke i.

⁵ Kegemōu, e iligi, sa Samaria duo kile sa ta, e hu Sikarkōu felei. Sa keme, sa Jekophā e dihi Josepkōu nej ke hafeido.

⁶ Sa kokōu be ulou dai huei ta delei, kōu guai o Jekophā huei dōu lamōu dai. Agali duo kelege, Yesuhā ilemōu, ulou huei dai fe kokōu misiholo duwei.

⁷ Duwoli dugube, sa Samaria sasai ta huei dōu hagumōu duguomōu, amokōu huei ta dōu la neyedei.

⁸ E ke yodu kaha yobe, e dabai degedi o kediame olou fei e tōu fogōu, sa hiye kokōu seleye nale moŋu yai kaha.

⁹ Yesuhā amokōu huei dōu la neyede tobōu mōu, Samaria sasai kaha kesigiemōu tobou, name Juda o, ame Samaria sasai, kegei keme age namokōu be kage huei dōu la nele? Yodu kaha yobe, Juda o sasai kediage sa Samaria o sasai kediabōu de ta mogo dege daladiyo mei kaha degeimōu.

¹⁰ Yesuhā tobou, bi Godihā namokōu nelamōu degeli keme nage ta tewe mei. Haba o huei dōu la neyede tobou o keme na tewe debasi, na emokōu yoduba, e fi nedi huei ke dōu la nele.

¹¹ Hiye O, name hueina ta mei. Ulou dai huei koŋume mōu gulido. Na fi nedi huei keme kiliya dolou?

¹² Sasai kaha haba tobou, ulou dai huei keme di kōu guai o Jekophā eimokōu nei. Yoŋu ebōu, e sisigobōu, e wai bulumakoubōu, sipsipbōu olou fei kediame huei koŋunōu nala idi. Jekopbe na gabai dala?

¹³ Yesuhā tobou, o koyohā hueido koŋu noubabe, e haba huei nale sagai degele.

¹⁴ Kenōu si o koyohā huei a emokōu nelamōu degeli ke noubabe, eme haba huei nale sagai degele mei. Huei kamaha e duledu to sounōu tefele, felenōu dalaba, eme fi tofousogo tofousogo kegenōu tofolōu.

¹⁵ Sasai kaha tobou, Hiye O, na huei ke amokōu dōu la ne, a huei nale sagai degeiba, haba huei dōu hagueiye deba.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā sasai kokōu tobou, na ile, ne ma duguoba, ebōu de bohōu ma hagua.

¹⁷ Sasai kaha kōu gue tobou, ame obōu mei. Kege tobōu mōu, Yesuhā emokōu, nage name obōu meiyode tobolōu keme damaledo.

¹⁸ Yobe, afuge name o olou fei houyosi kege kōu huye fogōu mōu, o gehe hu ifi nabōu de dala keme na hiyouye moŋu. Na tobou keme damaledo.

¹⁹ Sasai kaha tobou, Hiye O, a tawali, name habage-degele-duguo-tobōu di-o.

²⁰ Ei kōu guai o kediage bitōu kuokōu ge* Godikōu diho бага tobōu haguasiedi. Kenōu si Juda o nige eibe sa Jerusalemkōu nōu ya, Godikōu diho бага tobōu mabeede tobolōu idi.

²¹ Kegemōu, Yesuhā kōu gue tobou, sobōu de, na ma ta du. Sawisie ta, ni bitōu kotōu ge Aye Godikōu diho бага tobolōu bōu, sa Jerusalemkōu ge diho бага tobolōu bōu ke mei degelebe hagua koguladi.

* 4:20 4:20 Bitōu kaha e huŋe Gerisim.

²² Sa Samaria o sasai nige o ni tewe mei kokou diho baga tobolou idi. Haba Juda o sasai eige o ei kou tewe kokou diho baga tobolou idi. Yobe, Godihage o sasai mamolo uyodema, e Juda o ta kou tobou mou haguei kaha degeimou.

²³ Sawisie ta kelege, damaleyodei o sasai kedia Aye Godikou diho baga tobolou ilebe, dia Duo Bolofeiha neleya kenou diho baga tobolou ile. Mou diho baga tobolou ile mei, damaleyodema diho baga tobolou ile. Ifi kou bou gene, o sasai ilo kele kege degele ili. Aye Godihage o kegele i kedia emokou damaleyodema, diho baga tobolou ile ke tagali.

²⁴ Godibe duonou. O sasai kedia Aye Godikou be Duo Bolofeiha neleya kenou diho baga tobou ma. Mou diho baga tobou dama. Godikou damaleyodema diho baga tobou ma.

²⁵ Sasai kaha Yesukou tobou, o Mesaia, Godiha makai o Kelesuha hagualebe a kou tewe. Haguaba, dimokou sibige olou fei kou hegeleyodei.

²⁶ Kege tobou mou, Yesuha emokou tobou, o keme anou, nabou de ta kolu kuhe.

²⁷ Kelegenou, Yesuha e dabai degedi o kedia bohoulou ma haguasiemou dugube, eme sasai tabou de ta koumou duguo kesigile i, kenou si dia Yesukou na kei tagaiya? de ta yodulo ili mei. Haba na kagemou sasai kebou de ta kouya? dene ta yodulo ili mei.

²⁸ Kegemou, sasai kaha e hueina ke kele dogoguo fogou ile, sa hiyekou folomou, o sasai kedia mokou tobou,

²⁹ ni a sesele yaba, o ta duwo ke duguma. Midiho a milou gai keme e olou fei kou tewenou, amokou kou kusigile tobou. Age o keme Godiha makai o Kelesuyade tawali.

³⁰ Kege tobou mou, o sasai kedia sa hiye ke tou fogou mou, Yesukou haguasiei.

³¹ Haguasieimou, e dabai degedi o kedia Yesukou tobou, Tisa Hiye, na nale na.

³² Kenou si e tobou, nale a dala koume ni ta tewe mei.

³³ Kege tobou mou, dia dio usie yoduga i, o tae emokou nale ta kou nei?

³⁴ Yesuha diamokou kou gue tobou, ame Godiha tobou mou haguei kaha, e tagali sagai ke seseleba, e dabai degega iligi mei degele keme ma nale sa degei.

³⁵ Ni tobou dibe, ogo bolou bolou kege mei degeiba, nale segei kuhe suwi degeleyodele idi. Kou kegeiye, a nimokou tobolou kuhe, hebe haibe nale olou fei kou suwi degei molo unou dala.

³⁶ Nale segei moudi o kaha e dabai kaha hebe bolodo keme nale segei e molo ube, ta mei degele mei, yoku kegenou dalale. Kegeba, nale hou sogodi obou, nale segei moudi obou dilie hoho degele ile.

³⁷ Kegeimou, o sasaiyege o taha nale hou sogoumou, haba o tahage hagua, nale segei ke mouidiyodele idi keme damaledo ta.

³⁸ A tobou mou, hebe hai, ni ta dabai degeli mei, o ilo kelegenou dabai degei kokou ni ya, die segei dia nele kusiei kenou mala i.

³⁹ Kegemōu, sa Samaria duo kile sa hiye Sikar tie o sasai sūdo kedia Yesukōu damaleyodele i. Yobe, sasai kahage midihō olōu fei e kōu milōu gai keme Yesuhā emokōu kusia tobouyodei kaha.

⁴⁰ Samaria o sasai kedia Yesukōu damaleyodema haguasiemōu, na eibōu de dalayede tobolōu imōu, e sa hiye kokōu sawisie bolōu kege diābōu de delei.

⁴¹ E kele dalali, Godihā tā hehegie tobōu mōu, o sasai sūdo ilo kediane emokōu damaleyodele i.

⁴² Diā Yesukōu damaleyodema, sasai kokōu kōu gue tobolōu i, ei Yesukōu damaleyodele ilibe, tā na tobou kahanōu mei. E tā hehegieimōu, eiyōu dulo ilibe, o koŋume sa sa o sasai di mamoloŋu odade tawale ili kaha.

Yesuhā gamani o tahā dihi bologuomōu bolō degei

⁴³ Yesu e sa Samariakōu diābōu de sawisie bolōu kege dala dema, sa Galilikōu fogōu i.

⁴⁴ Yesu yoŋu kōu gue kōu tobou, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia hūbe mosōmā oyege ta hebele fogulo idiyo mei.

⁴⁵ Kegemōu, e ile sa Galilikōu foloumōu, sa kele tie o sasai kedia e duguomōu hohō degele i. Yobe, Gabama I Sawisie kelegebe diāne sa Jerusalemkōu dalaguali, midihō daga daga e milōu gai olōu fei ke kōu dugulo i kaha.

⁴⁶ Kegemōu, e sulugi, sa Galili duo kile sa Kanakōu haba felei. Sa kokōu gebe, e hueido ke bohōlōu mōu, tigi kolo huei gofoŋudo ke degeimōu diā kōu dugulo i. Kelegebe sa hiye Kaperneamkōu gamani o ta delei. O kaha e o dihi do degei.

⁴⁷ Dihi do tilamōu, e ayeħa dube, Yesube sa Judiakōu ge, sa Galilikōu bohōlōu mā hagueiyodeimōu dulomōu, e Yesukōu ilemōu, mā dihibe tolo iladi, na mulōba, mā dihi bologuayedei.

⁴⁸ Yesuhā o kokōu tobou, o sasai nige a midihō geħe geħe ta milōu goumōu dugulo ili mei debabe, ni amokōu kege ta damaleyodele iyo mei.

⁴⁹ Gamani o kaha tobou, Hiye O, na totodo abōu de ime, kegeligi mā dihi tolo iye.

⁵⁰ Yesuhā tobou, na i. Ne dihibe tolo mei, eme bolō dege dalaleyode tobōu mōu, o kaha tā keme damaleyodemamōu fogōu i.

⁵¹ Kegemōu, gamani o kaha iligi, ali duo kelege e dabai degedi o kedia haguasie geleguomōu, ne dihibe tolo ili mei, bolō degeyodei.

⁵² E diāmokōu yodu, dihibe koboge bolō degelou? Diā tobou, i agali kelege, suguai do ke meido degei.

⁵³ Kege tobōu mōu, dihi aye kahage, i agali kelegenōu Yesuhā ne dihi tolo mei, bolō dege dalaleyode tobou ke tawai. Kegei kaha degemōu, ebōu e sosōu bōu olōu fei Yesukōu damaleyodele i.

⁵⁴ Midihō geħe, Yesuhā sa Galilikōu ge milou keme midihō geħe tage milou. Yesu e sa Judia tōu fogōu hagua felemōu, e midihō geħe ke milou, keme o sasai kedia eme Godihā tobōu mōu hagueidade tawale imabadomōu milou.

Yesuhā ē dabai degeligibe, misiholo duwodi sawisieibōu, Godihā sawisieī hiye kebōu olōu feī hehegiēdi

(Tā Hiye 5-10)

5

Yesuhā hueī hieī Betesdakōu ge do o ta bologuomōu bolō degei

¹ Sawisieī ilo kele mei degeimōu, Yesu ē sa Jerusalemkōu i, Juda o kediā kefegulo sawisieī hiye ke hafeī degeimōu.

² Sa Jerusalem kekai kahā adi ta kahā hūbe Wai Sipsip Kediā Ayodele idi. Adi ke hafeī dege kokōu be hueī hieī ta dala. Hibru taege Betesda-yodele idi. Hueī hieī keme kefegudi mosō olōu feī houyosi kege silēma togolo i.

³ Kefegudi mosō olōu feī kokōu be, do o sasai sūdo tilaguadi. Dihō du degele i obōu, ibigidio tofigile i obōu, abogoŋu dobogoŋu olōu feī tofigile i obōu olōu feī kediā [hueī kahā uwo degeiba dulamōu kele dia tilaguadi.

⁴ Yobe, Hiye Ohā esol o tahā migile hueī hieī kokōu uwo degeiba, do o tahā ebukōu hueī hieī kokōu soloŋu mūmōu be, do olōu feī ē dala keme mei degedi kahā.]

⁵ O tanōu ta ē kele do tilei. E do tileibe, sadebe olōu feī 38 kege mei degei.

⁶ O ke tilamōu Yesuhā dugube, eme afudo do tilei degemōu ē tawalemōu yodu, nāme de bolō degele sagai degeli?

⁷ Kegemōu, do o kahā Yesukōu tobou, Hiye O, hueī hieī kahā uwo degeimōu be, o tae a kodu malā mudiyo mei. Mayoŋunōu mulāmōu degeimōu, o tae toto ebukōu mudi.

⁸ Do o kahā kege tobōu mōu, Yesuhā tobou, haguā ne botegei ke malāba fogōu i.

⁹ Kelegenōu do o ke bolōdo degeimōu, ē haguā, ē botegei malā fogōu i.

Sawisieī keme misiholo duwodi sawisieī.

¹⁰ Kegemōu, Juda o kediā o kokōu, ifibe misiholo duwodi sawisieī, Juda o di kuolōu be nā ifi kege ne botegei hebele siadayedei.

¹¹ O kahā sima tobou, o a bologuaj kahā amokōu, ne botegei ke malāba fogōu iyedei.

¹² Kege tobōu mōu, diā emokōu kōu gue yodulo i, o namokōu ne botegei ke malā iyedei o keme koyo?

¹³ Keŋōu si o do bolō degei kahage, o ē bologuaj o keme ta tawali mei, Yesuhā o sasai sūdo kefei kiliya ke amafeī fogōu i kahā degeimōu.

¹⁴ Kegemōu, Yesuhā ile, Godihā mosō kekaimidu folomōu dugube, o do bolō degei keme kele tafalamōu tobou, nā du, nāme bolō degei. Nā midihō kasagai haba ta milōu gada, nā hagi hiyedo ta duguye domōu.

¹⁵ Yesuhā kege tobōu mōu, o kahā Juda o kediāmokōu ilemōu, o a bologuajibe Yesuyode tobou.

¹⁶ Kegemōu, Juda o kediā Yesu makolamōu degele i, ē misiholo duwodi sawisieī kelegebe kegenōu degedi kahā degeimōu.

¹⁷ Yesuhā ē makolamōu degele imōu duguomōu, diāmokōu kōu gue tobou, mā Ayeḥā ē dabai degega hagulugi, ifi kuḥe. Ane dabai degedi.

18 Juda o kedia e kege tobou mou dulomou, dia e woloyodema fi hiyedo ma i. Yobe, ege misiholo duwodi sawisie kaha kuolou kenou gobou li mei, ege Godibe yofu e Ayeyodemou Godibou diliebe tanou feiyodedi kaha degeimou.

Godiha Dihibe e Ayeha huya ke haguei, e dabai degeyadomou

19 Kegemou, Yesuha Juda o kedia ta ke sima tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, dihi yofunou be dabai ta degele sagai mei. Dabai olou feibe e Ayeha degeimou dugudi sagai kenou degedi.

20 E Ayeha e Dihikou hoho hiyedo degemou, dabai yofu degedi olou fei ke e Dihikou hehegiedi. Ni kesigimabeedemaba, Ayeha midihogehe gehe ilo kele, yofu degegai ke gaba folodo kene e Dihikou hehegile.

21 E Ayeha tofigiei o sasai haguagiema, fi gehe ke nedi sagai kenou tefele, e Dihihane yofu tagaiya ke fi gehe ke nedi.

22 Haba tabe, Aye Godi ege o sasai ta sadi dabai ke tou fogou mou, dabai ke e Dihikou nei.

23 E ke degei kaha yobe, o sasai kedia Aye Godiha hu hebele fogulo idi sagai kenou tefele, e Dihihane hune hebele fogumabadomou kuhe degei. O koyoha Dihi kaha hu hebele fogu ho fogou babe, Dihi ke tobou mou haguei o kaha hune ta hebele foguyo mei.

24 A nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha ma ta duloba, a tobou mou haguei o kokou damaleyodebabe, o keme tofousogo tofousogo tofolou. Ta saiye tolou mei. O keme todi ke kou tou fogou mou, fi gehe yofu kegenou dalale ke mou dala.

25 A nimokou damaledo tobolou kuhe, sawisie ta kelege, ifi sawisie kooumahane, o tofigiei kedia Godiha Dihihane ta uwo dulo ile. O sasai dulo kediamme fi tofousogo kegenou tofolou ke moloofu.

26 Yobe, Aye Godibe tofousogo tafaladi kaha obou kaha degemou, e degeiye e Dihihane fi tofousogo tofolou ke nedi.

27 Eme O Kedia Dihi kaha degeimou, e Ayeha e hu hiyedo ke emokou nelemou, na o sasai ta sayedei.

28 Nige a tobolou kokou fi hiyedo madama. Yobe, sawisie ta kelege o tofigeimou wida i kediamme Godiha Dihihane ta uwo duloba,

29 haguagilema fologaba, midihogehe bolofei milou di o kediamme fi tofousogo tofolou ile. Haba o midihogehe kasagai milou di kediamme ta saiye tolou ba, diame makolo.

O ilo kelegene Yesube Godiha makai oyode tobolou i

30 Yesuha haba kou gue tobou, a mayoofu ma fimaiyenou dabai ta degele sagai mei. A o sasai ta sadibe, ma Ayeha tobou mou du sagai kenou sesele ta sadi. Age o sasai be doundonou ta sadi. Yobe mayoofu tagai sagaiya ke ta sadiyo mei. O a tobou mou haguei kaha tagaliya kenou ta sadi kaha.

31 A ma midihogehe tama dege tobou babe, a tobolou keme obe ta dulo damaleyodele ile sagai mei.

32 O ta dala,* enou si ma midihogehe tama dege tobolou sagai, a tewe, ta e tobolou keme damaledo.

* 5:32 5:32 Yesuha o tayode tobou keme Godi.

³³ Nige o ilo kele tobou mōu, Jonkou ya yodumou, e nimokou ta damaledo kou tobou.*

³⁴ A tawalibe, o tae a dogou guo tobou keme mabou sa degei, kenou si Jonha tobou keme a nimokou tobolou kuhe, yobe ni e ta ke dulo damaleyodeibasi, Godiha ni mamolo uyodei kaha.

³⁵ Jon eme kamai sa degei kaha hohoguo dalamou, ni e hoho ke duguomou, emokou huyadefei hoho degele i.

³⁶ Kenou si, dabai a degeli kaha ta Jonha tobou keme gabai. Ame Aye Godiha e dabai ke degema mei degeyede tobou mōu kuhe haguei. Ni a dabai ke degeimou, ame e tobou mōu hagueidade duguo tawale ili kuhe.

³⁷ Aye Godi, a tobou mōu migi kaha a degedi ke tama dege tobou. Kenou si nige e ta uwobe ta dulo idiyo mei. E midihone ta dugulo idiyo mei.

³⁸ E tane ni ta tolou ili mei, yobe ni o e tobou mōu haguei kokou ta damaleyodele ili mei kaha.

³⁹ Nige Godiha ta e kuguokou dala ke husolou kaha, nime tofousogo tofolou ileyode tawalemou defeido husolou idi. Kenou si ta keme midihō a degedi kenou ye,

⁴⁰ ni amokou haguasie, fi gehe yo kegenou dalale ke molo ube dafa idi.

⁴¹ A ta kou tobolou kaha yobe ni ma hu hebele fogumabodomou tobou yo mei.

⁴² Kenou si nime age kou tewe. Nige Godibe tagale iyo mei.

⁴³ Ame ma Ayeha huya ke hagueiye, kenou si nige ma ta ta dudiyo mei. O taha yo e huya ke hagubabe, ni e ta ke dulo ile.

⁴⁴ Nime niou sie yogoha hu kenou hebele fogomou fogomou delesi tagale idi kaha degemou, ni amokou kage damaleyodele? Godiha ni hu hebele fogulobe ni ta tagale idiyo mei.

⁴⁵ Nige a ma Ayeha dihile kokou ni ta saleyode tawale idama. Moseshasi ni ta sale. Nige e ni dogou guloyode tawale iliye, kenou si ege nime ta dogou gulo mei.

⁴⁶ Ni e ta kokou damaleyodei debabe, ni amokou ne damaleyodele i, yobe e a degele ke nalagai kaha degeimou.

⁴⁷ Kenou si ni ta e nalagai kokou ta damaleyodeiyo mei kaha degemou, ta a tobolou ne ni ta damaleyodele ile mei.

6

*Yesuha o 5,000 kege kediamokou nale nei
(Matyu 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)*

¹ Kegemou, Yesubou dia mosole samou, ohueiyai Galili dama, ilobou fologai. Ohueiyai kaha hu tabe Taiberias.

² O sasai sudo kediane sesele yai. Yobe, diage e midihō gehe gehe milou gamou, do o sasai bologuomou bolō degeimou kou dugulo i kaha degemou.

³ Fologamou, Yesubou e dabai degedi o kediabou de diame bitou ta fologa duweguei.

* 5:33 5:33 Jon 1:19-23

4 Juda o kedia Gabama I Sawisiei keme hafei dege dala.

5 Duwoguali, Yesuha dugube, o sasai sudo haguasieimou duguomou, e Filipkou yodu, dige ou sibe kiliya mamalaba, o sasai kediamokou neiba nala ile?

6 E ta ke yodube, Filip tefele dugulamou yodu. E degele keme youtu kou tawalemou.

7 Kegemou, Filipha sima tobou, di sele 200 kege* dala debane ya, ou si mamalaba bafigima fibane, o sasai kediamme olou fei tefele nala ile sagai mei.

8 E dabai degedi o ta, e huwe Andru, eme Saimon Pitaha e mala, e dalali tobou,

9 dihi ta kou le tafala, e ou si hu baliyodele idi ke olou fei houyosi kegebou, haba miye bolounou kege tolou dala. Kouunou feibe o tefele sagai meiyode tobou.

10 Yesuha o sasai kediamme tobou ba duwoguamabeedei. Sa kelebe dio sunou. Kegemou, o sasai kedia duweguei. O kele duwegueibe olou fei 5,000 sagai kege.

11 Kegemou, Yesuha ou si ke mala tolou mou, Godikou bolofeyode tobou ma, o sasai duwogua kediamokou ou si ke fimou i. Fibe, o sasai kedia tagale sagai kegenou fimou i. Miyene kenou tefele fimou i.

12 Nala iligi guokou degele imou, Yesuha e dabai degedi o kediamokou tobou, nale ilo kele fogouye deba isimo fogou ke mouuma kefema.

13 Kege tobou mou, diage ou si baliyodele idi olou fei houyosi kege kaha isimo, o kedia fogou ke tigi moso tegei olou fei 12 kege kodu saga i.

14 Kegemou, o sasai kedia midihogehegehe e milou goulou ke duguomou kou gue tobolou i, o koume habage-degele-duguo-tobou di-o ta, sa sibige kuokou hagualeyodele idi keme ifi hagua felei kuheyode tobolou i.

15 Kege tobolou imou du, diage Yesu eme tolou ba, die gamani hiye o degeleyodema degele imou tawalemou, e sa ke tou fogou, haba esofei bitou takou fogou i.

*Yesuha ohueiyai tageya tofou tofou i
(Matyu 14:22-33; Mak 6:45-52)*

16 Habi degeimou, Yesuha e dabai degedi o kedia ohueiyai biyakou muguamou,

17 ohueiyai ilobou mosole sama sa Kaperneamkou bohoulou ma yai. Hulia degeimou be, Yesube diabou de geleguli mei, you.

18 Mosoleye youlugi, wibou to boboubou hiyedo hagumou dugulo i.

19 Wibou to boboubou hiyedo degeimou, dia bala dege youlugi, huyadefei ahu dege kilomita olou fei 5 sagai, 6 sagai kege dohou gou mou dugube, Yesube ohueiyai tageya ke tofou tofou hagulugi, mosole hafei degeimou duguo gue hiyedo degele i.

20 Kenou si e diamokou, ni hobou gue degedama. Koume anou yode tobou.

* **6:7 6:7** Die tae huwe 'denarius'. Sawisiei tanou kaha dabai degei hebe keme sele 'denarius' tanou fei mouudi.

21 Kege tobou mōu dulomou, dia hohō degele ima, Yesu dobogo ukou tolou mōu, mosole foudu sagile i. Kegemamou, dia youlugi sa dio u fologalamou yolu kokou fologai.

O sasai kedia Yesu dugulamou ka i

22 Sabiyamou, o sasai ohueiyai ilobou kefema deleigui kedia tawale ibe, mosole tanou feibe i kege kou fogou i. Yesube mosole foudu ta foloumou dugulo ili mei, e dabai degedi o kedianou mosole sama youmou dugulo i.

23 O sasai mōu yōuwa dalaguamou, sa Taiberias o kedia mosole ilo kelene haguasie felegai. Sa kelebe, Hiye Oha Godikou bolofeyodemamou, o sasai kedia ou si nala i.

24 O sasai sudo kedige Yesubou e dabai degedi obou kediamē sa kokou dalaguamou dugulo ili mei. Kegemou, dia mosole samamou, sa Kaperneamkou Yesu ka yai.

Yesu eme fihā ou

25 Kegemou, o sasai kedia mosoleya ya, ohueiyai ilobou fologa, Yesu ka iligi duguomou, emokou, Tisa Hiye, name kou lebe koboge hagua felou? de yodulo i.

26 Yesuha tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Godiha a makoumou, a nimokou midihō gehe gehe ke milou gai kaha a kuhe ka haguasieyo mei. Ou si nama guokou degele i kaha degemou, ni a kuhe ka haguasili.

27 Nige nale tabale ke molo u kaha dabai ke degedama. Nale tabale mei ke molo u kaha dabai kenou degema. Nale ke mo ubabe, O Kedia Dihi ege nimokou fi tofousogo tofolou ke nele. Aye Godihage e Dihibe kege degeyadomou tobou mōu hagua dala kuhe.

28 Kegemou, o sasai kedia Yesukou kou gue yodulo i, Godiha ei e dabai ke degeyedeibabe, eige kage degele?

29 Yesuha tobou, Godiha dabai keme kou gue, nige yōu tobou mōu haguei o kokou nou damaleyodema.

30 Kegemou, dia emokou yodu, eige na midihō gehe kagei ke milou ba, ei duguoba, na tobou keme damaledade tawale ile?

31 Di kou guai o kedia hebe mei mihinou sa keleya suluguali, ou mana fiyasigeimou nala idi. Keme Godiha kuguokou be,

E hebeni ou ke diamokou neimou nala idiyode nala dala. *Kisim Bek 16:4*

32 Yesuha diamokou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, Moseshage hebeni ou be nimokou ta neli mei. Damaledo ma Ayehanou si hebenitou ge migi ou ke nimokou neli kuhe.

33 Godiha nedi ou keme, o Godi yōu tobou mōu migile, sa sibige o sasai kediamokou fi tofousogo tofolou ke neli kuhe.

34 O sasai kedia kou gue tobolou i, Hiye O, na sawisie olou feido ou keme eimokou nelenou dalayede tobolou i.

35 Yesuha kou gue tobou, ame fi nedi ou. O koyoha amokou hagubabe, eme hegie degele mei. O koyo na, amokou damaleyodeibabe, name huei nale sagai degele meiyode tobou.

³⁶ Yesuhā haba tobou, ā n̄imokōu kōu gue tobou, n̄ige āme kōu duguye, kenōu si n̄i āmokōu ta damaleyodele iyo mei.

³⁷ Aye Godihā āmokōu makai o sasaī kediamē āmokōu haguasile. O koyohā āmokōu hagubabe, āge o kēme ta igile mugulo mei.

³⁸ Yobe, āme mayōū mā tagai sagaī kē degelamōu migili mei. Āme o ta kahā yōū ē tagali sagaī kenōu degeyedema tobōu mōu kuhe migi.

³⁹ Ā tobōu mōu haguei o kahage yōū āmokōu makai o sasaī kediamē, tanōu ta fogōu dayede tagali. Kenōu si uwage sawisiei kelegebe, diame olōu feī haguagieiba haguama gehe degele ileyode tobou.

⁴⁰ Yobe, mā Ayehā tagalibe, o sasaī koyohā ē Dihi duguoba damaleyodili kēme, ēme fī tofousogo tofolōu kē molōū. Uwage sawisiale kelegebe, o kēme ā haguagiba, gehe degele.

⁴¹ Kegemōu, Juda o kediā gofōū degele i, Yesuhage āme hebenitōu ge migi ōu keyodei kahā degeimōu.

⁴² Diage o Yesu kōume, o Josephā ē dihiyodele i. Dige ē ayebōu ē adiōu bōu be di kōu tewe. Ege haba kageimōu āme hebenitōu ge migiyode tobōu ya? de yodulo i.

⁴³ Yesuhā tobou, n̄iōu nōu gofōū dege tugulo tobōu dama.

⁴⁴ O tahā yōū ē tagaiyenōu āmokōu haguale sagaī mei. Mā Aye, ā tobōu mōu migi kahanōu si o kahā fī kodu tobōu ba, o kēme āmokōu kuhe haguale. Uwage sawisiale kelegesi, o kēme ā haguagiba gehe degeleyode tobou.

⁴⁵ Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā kōu gue nalaga i, O sasaī kediamē Godihanōu hehegile. *Aisaia 54:13*
O sasaī, Aye Godihā tobolōu kē duloba tolōu ile kediamē āmokōu haguasileyode tobou.

⁴⁶ Yesuhā haba tobou, o taega Aye Godibe ta duguli mei, Godihā tobōu mōu migi o kahanōu si ē Aye kōu dugu.

⁴⁷ Ā n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe, o sasaī koyohā āmokōu damaleyodebabe, ēme fī tofousogo tofolōu kē molōū.

⁴⁸ Āme fīhā ōu.

⁴⁹ N̄i kōu guai o kediā hebe mei mih̄inōu sa keleya suluguali, ōu mana fiyasigeimōu mōuma nalā idi. Kenōu si diame olōu feī tofigile i.

⁵⁰ O koyohā hebenitōu ge migi ōu kōu n̄oubabe, ēme tolo ile mei.

⁵¹ Āme fīhā ōu, hebenitōu ge migi. O koyohā ōu kōu n̄oubabe, ēme tofousogo tofolōu. Ōu kōume mā tōu, ā sa sibige o sasaī n̄imokōu neiba, n̄ime fī tofousogo tofolōu kē malā ile.

⁵² Kegemōu, Juda o kediā diōunōu tae biya i. O kōumahā ē tōu kēme di kage nayedema neleyode tobōu ya? de yodulo i.

⁵³ Kegemōu, Yesuhā kōu gue tobou, ā n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe, O Kediā Dihihā ē tōu kē n̄i nā ho fogōu babe, n̄i tofousogo tofolōu mei. Ē kafei kene n̄i nā ho fogōu babe, n̄ime fī tofousogo tofolōu kēme ta malā ile mei.

⁵⁴ O koyohā mā tōu bōu mā kafeibōu kē n̄oubabe, ēme fī tofousogo tofolōu kē molōū. Uwage sawisiale kelege, o kēme ā haguagiba, gehe degele.

⁵⁵ Yobe, mā tōu be damaledo nale, haba mā kafeine damaledo huei.

⁵⁶ O koyohā mā tōu bōu mā kafeibōu ke nōubabe, o keme ābōu de dalale, haba āne ēbōu de dalale.

⁵⁷ Aye Godi, eme yoŋū kegenōu daladi, e a tobōu mōu migile, yoŋū e neleya ke āne yoŋū kegenōu dala. Nebe kenōu tefei, o koyohā mā tōu nōubabe, eme mā neleya ke tofousogo tofousogo tofolōu.

⁵⁸ Ōu koŋūme hebenitōu ge migi. Nī kōu guai kediā ōu mana ke nalā imamōu be, diame olōu fei tofigile i. Kenōu si o koyohā ōu koŋū nōubabe, eme tofousogo tofousogo tofolōu.

⁵⁹ Yesuhā sa Kaperneamkōu dalali, die egei mosoduge hehegie tobōu di kelegebe, e tā ke hehegie tobolōu delei.

Tā Yesuhā tobolōu keme fi tofousogo tofolōu kahā tā

⁶⁰ Yesuhā e tōu bōu e kafeibōu kahā tā ke tobōu mōu, e dabai degele idi o sasai sudo kediā dulomōu, e egei tobolōu keme hagido duguluyode tobolōu i. Di ta dulo sagai meiyode tobolōu i.

⁶¹ Gofōŋū dege tobolōu imōu, Yesuhā tawalemōu, diāmokōu kōu gue yodu, a tā ke tobou kahage nī amokōu damaleyodei ke dafa ili?

⁶² O Kediā Dihi keme yoŋū delei sa kokōu haba bohōlōu mā folouba duguobabe, nīge kage tawale ile?

⁶³ Duo Bolofeiha nele kahage nī fi tofousogo tofolōu ke moloŋū. Nī tōu hā nele kahage nīme mōu yoŋūwanōu dala. Tā a tobolōu keme nī dulo tōu babe, Duo Bolofeiha nele kahage nī tofousogo tofousogo tofolōu ile.

⁶⁴ Kenōu si nī o ilo kelebe damaleyodele iyo mei. Tā e tobou kahā e sibigebe kōu gue, o damaleyodele ili mei kediābōu, haba o e tolōu ba, ho o kediāmokōu sesegulo o kebōu olōu fei keme afu kugulege yoŋū kōu tawalemōu haguei.

⁶⁵ Kegemōu, e haba tobou, kegei kahā degemōu a nīmokōu kōu gue kōu tobou, Aye Godiha o takōu tobōu li mei debabe, o keme amokōu ta haguale sagai mei.

⁶⁶ Kegemōu, Yesuhā e dabai degele idi o sasai sudo kediā tā e tobolōu ke dulomōu, e tobekōu muguomōu, e sesele yalebe dafa i.

⁶⁷ Dafa imōu, Yesuhā e dabai degedi o olōu fei 12 kege kediāmokōu, nīne a tōu fogōu yalamōu degele ili? de yodu.

⁶⁸ Kegemōu, Saimon Pitahā kōu gue tobou, Hiye O, eige o koyokōu yale? Eibe ne tā kenōu dubasi, ei fi tofousogo tofolōu ke moloŋū.

⁶⁹ Eige nāme o bolodo, Godiha tobōu mōu hagueidade tawale ili.

⁷⁰ Kegemōu, Yesuhā tobou, damaledo, nīme mā dabai degedi o olōu fei 12 kege. Age nīme kōu makaiye, kenōu si nī o tanōu tabe Tamahā dihi.

⁷¹ Tā Yesuhā tobou keme Saimon Iskariothā dihi Judas tobou. Judashage eme ho o kediāmokōu sesegulo ke yoŋū kōu tawale delei.

7

Yesu e ba moso togoga imamōu kefegulu kokōu i

¹ Kegemōu, Yesube sa Galiliya kenōu siei. E sa Judiakōu ilebe dafai, yobe Juda o kediā e wala ila domōu.

2 Sa Galiliya ke sumou be, Juda o kedia ba moso togogama kefegudi sawisie hiye keme hafei degei.

3 Kefegulo ke hafeido degeimou, Yesuha e mala dia emokou tobou, name sa kou tou fogou ba, Judiakou iba, ne dabi degele idi o kediage na midihogehe gehe milou goubaduguloyode tobolou i.

4 O taha dabi e degedi keme o sasai sudo kedia tawamabadomou be, e mogogou degediyo mei. Na ileba, midihogehe daga daga na milou gadi ke sa sa o olou fei kedia dihle kokou ge milou gayede tobolou i.

5 E mala diane emokou ta damaleyodele ili meido.

6 Kegemou, Yesuha diamokou tobou, dabi a degele kaha sawisie keme you dala. Nime nibukou ile deba, haba habage ile deba kene tabou mei.

7 Sa sibige o sasai kediage nibou dafa iyo mei, anou dafa ili, yobe a die midihogehe kasagai ke tama dege tobolou kaha degeimou.

8 Nime kefegulu kokou yama. Ame habage ile. Yobe, dabi a degele kaha sawisie keme you dala kaha degeimou.

9 E kege tobou mamou be, sa Galilikou nou delei, ta ili mei.

10 Kegemou, e mala dia kefegulu kokou diabukou youmou, ene habage amafei womou gue ibe, o sasai kedia ta tawale ili mei.

11 Kegeimou, Juda o kedia kefeguo dalaguali, e dugulamou ka isemou, o keme kou? de yodulo i.

12 O sasai kediane amafeinou, eme o bolodoyodele i. Haba ilo kediage, eme ogou gai ta tobou di oyodele i.

13 Kenou si dia Juda hiye o kediamakou gue degeimou, Yesuha degeli keme tama dege tobolou ili mei, amafeinou tobolou i.

14 Kegemou, kefegudi sawisie kelege kefeguo dalaguali, duo tofou mou, Yesu e Godiha moso kekaimidu folomou, egei yomogou hehegiei.

15 E Godiha ta hehegie tobolou dalamou, Juda o kedia kesigiemou, o koume tewebe kiliya kele molou? Kuolou yo dulo i o kediage emokou be ta hehegili meiyode tobolou i.

16 Yesuha kou gue tobou, ta a hehegie tobou di keme mayou kou ma ta mei. O a tobou mou migi o kaha, e tayode tobou.

17 O koyoha Godiha tagali sagai ke sesele tagaibabe, enou si ta a tobolou keme damaledo Godiha tadade tawale.

18 O koyoha ta youkou tagali sagai kenou tobou babe, o keme youkou e hunou hebele fougomou tobolou. Dabi degedi o koyoha o e tobou mou haguei o kaha hu kenou hebele fougobasi, o keme damaledo ta tobou di o, ogou gai ta ta tobou diyo mei.

19 Yesuha haba tobou, Moseshage nimokou kuolou ta kou maiye, kenou si ni o taha ta kuolou ta ke sesele idiyo mei. Ni kageimou a walamou degele iya? de yodu.

20 Dia tobolou i, name duo kasagaiye tou o. O koyo dia na walamou degele iya?

21 Kegemou e sima tobou, nige a misiholo duwodi sawisie kelege midihogehe tanou fei ke milou kokou nou fi ma ili.

²² Moseshage n̄ime o sisigo kediã kolo diafigile idi ke* hegi. Kenõu si n̄i kōu guai o kediage, Moseshã kuolõu ta ke mal̄i mei kelege kōu yomogolõu i. Kegei kahã degemõu, misiholo duwodi sawisie kelegene, n̄ige n̄i o sisigo kediã kolo diafigile idi.

²³ Misiholo duwodi sawisie kelege, n̄i o sisigo kediã kolo diafigile idi keme Moseshã kuolõu ta gobõu diyo mei debabe, misiholo duwodi sawisie kahã a do o milõu gougõu bolõ degei keme, kageimõu gofoũ degele iya?

²⁴ Midiho ta obe milõu goubã, n̄i dugubabe, n̄i mōu figa tobõu dama. Midiho e milõu ga i ke figa tobõu lababe, n̄ige doudonõu tobõu ma.

O sasã kediage Yesu eme koyo domõu defeido tawalamõu degele i

²⁵ Sa Jerusalem o sasã ilo kediã Yesuhã degegolõu ke duguomõu, hiye o kediã walamõu degele i obe kuhe? dema dioũsie yoduga i.

²⁶ E tamakõu tafalali, e ta ke hehegie tobõu mōu be, o tae ta e akoguyo mei. Di hiye o kediage eme damalẽdo Godihã makai o Kelesudade de tawale ilidei?

²⁷ Kenõu si o koũme dige e sabe kōu tewe. Godihã makai o Kelesuhã hagubasi, o taegẽ e sabe ta tawale meiyode tobolõu i.

²⁸ Kegemõu, e Godihã mosõ kekaimidu egei hehegie tobolõu gi, hiligedo yodu, n̄i tawalibe n̄ige ame kōu teweyodele ili? Haba mã sane n̄i kōu teweyodele ili? Ame mayoũ mã tagaiya ke hagueli mei. Damalẽdo tanõu tobõu di o kahã tobõu mōu, a kuhe haguei. O keme n̄i ta tewe mei.

²⁹ Anõu si eme kōu tewe. Yobe ame ebõu de dalali, e a tobõu mōu kuhe migi kahã degemõu.

³⁰ Kege tobou kahã dowoye, o kediã e tōu lamõu degele i. Kenõu si ta tolõu ili mei, yobe sawisie Godihã o kediã e tolõu ile ke makai keme you dala kahã degeimõu.

³¹ O sasã kefegu kilegebe, o sudo emokõu damaleyodema, kōu gue tobolõu i, Godihã makai o Kelesu e hagubabe, midiho gehe gehe e milõu gale kahage o koũmahã milõu golu keme gabale sagã meiyodele i.

Juda hiye o kediã die kasamane o tobõu mōu Yesu didio degelamõu haguasiei

³² O sasã kediã Yesuhã degeli ke amafeinõu tobolõu imõu, Farisi o kediã dulomõu, diabõu mogõu du dalaguadi hiye obõu kediã die kasamane o kediã tobõu mōu, Yesu tolõu ba ta salamõu haguasiei.

³³ Kegemõu Yesuhã diamokõu tobou, ame n̄ibõu de huyadefeinõu dala demaba, o a tobõu mōu haguei o kokõu haba boholõu mã ile.

³⁴ A fogõu ibabe, n̄i a koubã ta dugulo mei. A ileba dalale kokõu be n̄ige ta ile sagã mei.

³⁵ Kege tobõu mōu dulomõu, Juda o kediã dioũsie yoduga i, o koũmahã di e koubã ta dugulo meiyode tobolõu keme e kiliya ilamõu? Eme Juda o sasã ilo kele, Grik sabekõu dalagua kediãmokõu ilamõu? Haba Grik o sasã kediãmokõu egei hehegie ilamõu? de tobolõu i.

* **7:22 7:22** Juda o kediã die o sisigo kediã kolo diafigidi keme Godihage diame yoũ e biyodema makadi. Stat 17:12 kokõu Godihã Abrahamkõu, n̄i o dihi malã feleba, die sawisie olõu fej dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeede tobou.

³⁶ E fogou ibabe, ni a kouba ta dugulo meiyodei. Haba e ileba dalale kokou be nige ta ile sagai meiyode tobou kaha e sibigebe kagei? de yodulo i.

Yesuha ta makaibe fi nedi huei kokou ma tobou

³⁷ Kefegudi kaha uwage sawisie keme sawisie hiyedo. Sawisie hiye kelege, Yesuha hagua tafalali, hiligedo kou gue tobou, o koyoha huei nale sagai degeibabe, amokou haguaba, huei kou u nayede tobou.

³⁸ Godiha kuguokou nalai dala keme kou gue, o amokou damaleyodili o keme e duledube fi nedi huei kaha folo amamouba ilenou dalaleyode tobou.

³⁹ Yesuha fi nedi huei ke tobou kaha sibigebe Duo Bolofei. Habage damaleyodele i o sasai kedia tou yedema, Godiha Duo Bolofei tobou ba migile. Yesuha ta ke tobou kelegebe Duo Bolofei keme neli mei, yobe Godihage Yesuha hupe solooumou hebele foguli mei, you kelege e ta ke kuhe tobou.

O sasai filemou sosou bolou degei

⁴⁰ O sasai kedia Yesuha kege tobou mou dulomou, ilo kediage, o kouume habage-degele-duguo-tobou di-o di e haguale ke dia dalaguabe kuheyode tobou i.

⁴¹ O ilo kediage o kouume Godiha makai o Kelesuyode tobou i. Ilo kelege tobou ibe, Yesu eme Godiha makai o Kelesu mei. Yobe, Kelesuha hagubabe, eme sa Galilikou ge tofogu haguale meiyodele i.

⁴² Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Godiha makai o Kelesube hiye o Devitha huti. Kegei kaha degemou, eme Devitha sa Betlehemkou ge mala feleyode tobou i.

⁴³ Kege tobou iligibe, o ilo kele Yesukou damaleyodele i, haba ilo kediame dafa i. Fi tanou degele ili mei.

⁴⁴ O ilo kedia e tolou ba didio degelamou degele iye, kenou si eme o taha ta tou li mei.

Juda hiye o kedia Yesukou damaleyodele ili mei

⁴⁵ Kegemou, kasamane o kedia bohoulou ma yai. Mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kediakou ya fologoumou, diage ni kageimou o ke tolou ma wolou haguasieyo mei? de tobou i.

⁴⁶ Kasamane o kedia tobou, ta o kaha tobou di keme daga. O tae ta e tobou di sagai kege ta tobou diyo meiyode tobou i.

⁴⁷ Farisi o kediage, nine e tobou kokou damaleyodele ili? de yodulo i.

⁴⁸ Ni dugulube, gamani obou, Farisi obou olou fei eige emokou de damaleyodele imou dugulo ili? Ei ta damaleyodele iyo mei.

⁴⁹ O sasai kuolou ta ta tawale ili mei kedianou si emokou damaleyodele i. O sasai kediame Godiha toboube, diame habage makoloyode tobou i.

⁵⁰ Farisi o ta Nikodemus ene kokou duwei, eme Yesukou kou i o. O kaha yogo diakou yodu,

⁵¹ di kuolou taage, o tabe mou de ta sa idi? Di kege ta degediyo mei. O ta ta salamou be, o kaha you degegai ke tobou mou, di defeido dulomou kuhe ta sa idiyode tobou.

⁵² Yogo diã Nikodemuskôu kôu gue tobolôu i, nãne sa Galili o sã degei. Nã ile, Godihã kuguokôu habage-degele-duguo-tobôu di-o sa Galilikôu ge ta de haguei deba husoꞑuma duguye de tobolôu i.

[O kediã midihõ kasagã milou sasã ke wolôu haguasie, Yesukôu felegã

⁵³ Kegemôu, o kediã die mosokôu fogôu yai.

8

¹ Yesu ẽ bitou Olivkôu ile felei.

² Sabiyomôu, ẽ bohólôu mã ile, Godihã mosõ kekaimidu foloumôu, o sasã sũdo haguasie kefeguo silẽmã dalaguamôu, ẽ duwoli, egei hehegiei.

³ Egei tobolôu duwomôu, Mosesã kuolôu yo dulo i obôu, Farisi obôu kediã sasã ta, o hiyou degei ke tolôu haguasie, o sasã kediã dihile kokôu tefegile i, ẽ midihõ kasagã milôu môu kôu dugulo i kahã degeimôu.

⁴ Sasã ke tafalamôu, diã Yesukôu kôu gue tobolôu i, Tisa, eige sasã koꞑume o tahã hiyouye wolôu sumôu dugulo i.

⁵ Mosesã kuolôu tãege sasã kegesi keme igiye wouba tolo iyedei. Nãge kage tawaiya?

⁶ Diã ke yodulo ibe, môu yoꞑuwa yodulo ili mei. Yesu ẽ tã ta tobôu ba diã tefele duloba, ẽ kuhe tã salamôu degele i. Kenôu si ẽ balẽ mulomôu, dobogoꞑuye mihikôu nalagai.

⁷ Kegemôu, diã haba yoduga imôu, ẽ haguãmôu tobou, nĩ kile o koyohã midihõ kasagã ta milôu li mei debabe, sasã keme o kahã ẽbukôu do igi malã fayede tobou.

⁸ Ẹ kege tobôu ma, haba balẽ fiyamôu dobogoꞑuye mihikôu nalaga duwei.

⁹ Diã Yesuhã tã ke tobôu môu dulomôu, diã tanôu tanôu fogôu ma yolugi mei degei. Odo kediã diãbukôu youmôu, o ilo kediãme habage yai. Kelebe Yesuhã ẽsofeji dalamôu, sasã kenôu si kele tefelei.

¹⁰ Kegemôu, Yesuhã haguãmôu, sasã kokôu yodu, o kediãme kiliya yolou? O tae namokôu ne midihõ kasagã kahã hebe keme nelĩ mei?

¹¹ Hiye o, kegesi mei, diã amokôu mã midihõ kasagã kahã hebe keme ta nelĩ meiyode tobou. Yesuhã emokôu kôu gue tobou, ane namokôu hebe kasagã ke ta nelĩ mei. Nã ileba, midihõ kasagã haba ta milôu dayede tobou.]*

Yesube sa sibige koꞑumahã hohõ hiyedo

¹² Kegemôu, Yesuhã o sasã kediãmokôu haba kôu gue tobou, amẽ sa sibige koꞑumahã hohõ hiyedo. O koyohã a sesele ibabe, ẽ huliãya ta siale mei, eme fiã hohõ hiyedo ke moloꞑu.

¹³ Kege tobôu môu, Farisi o kediãge, nã noꞑu degedi koꞑu tobolôu kahage, o eige ne tã keme ta dulo damaleyodele sagã meiyode tobolôu i.

¹⁴ Yesuhã sima tobou, a mayoꞑu degedi ke kôu tobolôu ye, kenôu si nige mã tã duloba damaleyodema. Yobe, sa a dala dema haguei kebôu, a ile sabôu keme mayoꞑu kôu tewe kahã degeimôu. Nĩnôu si sa a dala dema haguei keme nĩ ta tewe mei. Haba a ile sa kene nĩ ta tewe mei.

* **8:11 7:53-8:11** Tewe o ilo kediã tawale ibe, maka [...] koꞑumahã mogôu du dala tã koꞑume Jonhã nalalĩ mei, kenôu si o tae habage nalajidade tawale i.

15 N̄ime sa sibige koꝑumaha midihoya kenou figa ta sa idi. Anou si ta sadibe dafaiye,

16 kenou si a figa ta soubabe, a damaledo kenou tobolou. Yobe ame masofei dala mei kaha degemou. Ame ma Aye a tobou mou haguei o kebou de dala.

17 Niou ni kuolou ta kuguo kokou be kou gue nalai dala, o bolouye ta tanou fei tobou babe, ta keme damaledo tobolou yode tobou.

18 Kegemou, a mayoꝑu degedi ke tobolou kuhe. Haba, ma Aye Godi, e a tobou mou haguei o kahane a degedi ke tobolou.

19 Kegemou, Farisi o kedia emokou ne ayebe kou? de yodulo i.

E tobou, nige ame tewe mei. Ma Ayene nige ta tewe mei. Ni a tawali debabe, nige ma Ayene tawaliyode tobou.

20 Yesuha ta ke tobou kelegebe, eme Godiha moso kekaimiduge sele sa idi ke hafei dege tafalali, egei hehegie tefelei. Kenou si o tae e ta tou li mei, yobe sawisie Godiha makai keme you dala kaha degeimou.

Yesuha sa e ile kokou be o sasai kedia ta yale sagai meiyode tobou

21 Yesuha haba o sasai kedia mokou tobou, a fogou ibabe, nige a ka ile. A ile kokou be ni ta ile sagai mei, nime midihou kasagai milou ga idi kaha degemou, nime tofigile ile.

22 E kege tobou mou dulomou, Juda o kedia dioꝑusie kou gue tobolou i, eme yoꝑusie wouba tolo ilamou tobolou dei? Kegei kaha a ile kokou be ni ta ile sagai meiyode kuhe tobouyode tobolou i.

23 Kegemou Yesuha diamokou tobou, nime hayemou o. Ame tagetou o. Nime sa sibige koꝑumaha o, ame sa sibige koꝑumaha o mei.

24 Age nime midihou kasagai milou ga idi kaha degemou, nime tofigilenou yode tobou. Ame Yoꝑu Kegenou Daladi O,* ni amokou damaleyode ho fogou babe, nime tofigile ile, midihou kasagai milou ga idi kaha degemou.

25 Kegemou, dia emokou name koyo? de yodulo i. Kegemou e kou gue tobou, afu a tobou mou niou kou dulo i o anou be kuhe.

26 Ta a nimokou tobou lamou degeli koꝑume ni midihou kasagai milou ga i kaha hebe kaha ta ke tobou lamou degeli. Kenou si o e a tobou mou haguei o keme damaledo tanou tobou di o. E amokou tobou mou du kenou be age haba sa sibige o sasai nimokou tobou di.

27 Kege kou tobouye, kenou si diage eme e Ayeha ta tobolou dade ta tawale ili mei.

28 Kegeimou, Yesuha diamokou tobou, ni O Kedia Dihi ke sugutou hebele fogubabe, nige ame Yoꝑu Kegenou Daladi Odade tawale ile. Kegeibasi, nige ame mayoꝑu ma tagaiya ke degediyo meidade tawale ile. Age ma Ayeha amokou tobou mou du kenou tobou mou ili.

29 O e a tobou mou haguei o kahage ame dogou guonou dala. E a tou fogou li mei, age e hohou degedi kenou degegadi kaha degeimou.

30 E kege tobou mou, o sasai sudo kedia dulomou, emokou damaleyodele i.

Damaledo ta kahage o sasai di kofou ga degele dala

* **8:24 8:24** Yesuha hu tabe Yoꝑu Kegenou Daladi O. Godiha hune Yoꝑu Kegenou Daladi O. Dilie hu be tanou fei.

31 Kegemōu, Yesuha Juda o sasai emokōu damaleyodele i kediamokōu, ni ma ta ke dulo defeido tou babe, nime ma dabai degedi o bolodoyode tobou.

32 Ni ma ta damaledo ke tawale ibabe, nime kofou ga degele ile.

33 Kegeimou dia kou gue sima tobolou i, eibe Abrahamha huti, eibe sa ta o kedia hayedu ta deleli mei. Fisimou dabai degele idi keme ei ta degele idiyo mei. Nage eibe habage kageimou kofou ga degele ileyode tobou ya? de yodulo i.

34 Kegemou, Yesuha diamokou tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, midihog kasagai milou di o keme kofou ga dege ta daladiyo mei, eme midihog kasagai kaha dabainou degele daladi.

35 Midihog kasagai kaha dabai degele idi o kediam Godiha sosou bou de ta tofousogo tofolou ile mei. Godi yofu e sisigog kedianou si tofousogo tofousogo tofolou ile.

36 Godiha e Dihaha degeiyenou, ni kofou ga degele ile keme damaledo kofou ga dege yofu kegenou kuhe dalale.

37 A tewe, nime kou Abrahamha hutiye, kenou si nige ame wouba tolo ileyodema ama dalagua kaha degemou, ma ta kofume nige ta dulomou tolu ili mei.

38 Age nimokou be ma Ayeha amokou hegi ke tobou di. Nine ni ayeha nimokou tobou kenou degele idi.

39 Kegemou, diage Abraham eme ei kou guai oyode tobolou i. Yesuha sima tobou, Abrahambe ni kou guai o debabe, nine midihog e milou gadi sagai kenou milou ga idi.

40 Damaledo ta Godiha amokou tobou keme a nimokou kou tobouye, kenou si ni a wouba toloyode tobolou ili kuhe. Midihog keme Abrahamhage kege ta degeli mei.

41 Nime niou ni ayeha degegadi sagai, nine kenou degele iliyode tobou. Kegeimou, dia sima tobou, eibe sasai hiyou mofudi o kedia sisigog mei. Ei Ayedobe Godinou yode tobolou i.

42 Yesuha diamokou kou gue tobou, Godibe ni Aye debabe, ni amokou hohog degele ili. Yobe ame Godikou ge hagua dala kaha degeimou. Ame mayofunou tawaga hagueli mei. Godiha tobou mou a kuhe haguei.

43 A tobolou keme ni kageimou tawale iyo mei? Yobe, ni ma ta dulo dafa idi kaha degemou.

44 Nime ni aye Tamaha sisigog. Ni ayeha tagali kenou degelamou degele ili. Ni aye eme afudo o womou tofigie haguabe demou, ifine kegenou dala kuhe. Eme ta damaledo ta tobou diyo mei, damaledo ta keme e tou li mei kaha degemou. E ogou gai ta tobou dibe yofu e taenou tobou di. Yobe eme ogou ga tobou di o, ogou gadi midihog kaha e obou kaha degemou.

45 Anou si damaledo tanou tobou diye, ni ma ta damaleyodele iyo mei.

46 Nige a midihog kasagai milou ta de tawale ili? Kegei ta tawaibabe, ni toto tama dege tobou ma. Age damaledo tabe kou hehegiediye, nige ma tabe kagei kaha degeimou damaleyodele iyo mei?

47 O sasai Godiha e sisigog kediam Godiha ta dulo sesele idi. Nime Godiha sisigog mei kaha degemou, nige ma ta dulo ile mei.

Yesuhage Abrahambe e adiou ha mala fele mei kelege, ame mayoꝑu kege deleiyode tobou

⁴⁸ Kegemou, Juda o kedia Yesuha ta simamou, name Samaria o, duo kasagaiye toudei? de tobolou i.

⁴⁹ Kege susuga tobolou imou, Yesuha kou gue tobou, ame duo kasagaiye tou o mei. Ame ma Ayeha hunou hebele fogudi. Kenou si nige ma hu huyafei degele ili.

⁵⁰ Ame mayoꝑu ma hu hebele fogulamou degeiyo mei. O tahasi ma hu hebele fogulamou degeli. O keme ta sai fidi Hiye O.

⁵¹ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha ma ta ke duloba defeido tou babe, o keme tolo ile mei.

⁵² Kegemou, Juda o kedia emokou, eige name duo kasagaiye toudade tawale iliyode tobolou i. Abrahambe tolo i. Habage-degele-duguo-tobou di-o kediane tofigile hobogouye, kenou si nage o koyoha ma ta duloba defeido tou babe, eme tolo ile meiyode tobolou.

⁵³ Nage ei kou guai o Abrahambe huyafei degema nanou si hiyedo o dala dale? Eme tolo i. Habage-degele-duguo-tobou di-o kediane kou tofigile hobogou. Noꝑuge name koyoyode tawaiya?

⁵⁴ Yesuha sima tobou, a mayoꝑusie hohobou babe keme mou yoꝑuwa degeli. Ma Aye, nige ni Godiyode tobolou idi kahanou si ma hu hebele fogudi.

⁵⁵ Nige eme tewe mei, anou si eme kou tewe. Age eme tewe meiyode tobou babe, ame ogou gai ta tobou di o, ni sa degei dala. Kenou si age ma Ayebe kou tewe, e tabe a dulomou tolou daladi.

⁵⁶ Ni kou guai o Abrahamhage a migile ke duguloyodema hoho dege dalali, a migimou duguomou hoho hiyedo degei.

⁵⁷ Juda o kedia emokou tobolou i, name ne sadebebe olou fei 50 kege degeli mei, you dalaye, kenou si nage Abrahambe kou dugu dale?

⁵⁸ Yesuha tobou, a nimokou damaledo tobolou kuhe, Abraham e deleli mei kelege, ame Mayoꝑu Kegenou kuhe Delei.*

⁵⁹ E kege tobou mou, Juda o kedia igi moꝑuma, e walamou kou degele iye, kenou si e Godiha moso kekai ke tou fogou, amafei fogou i.

9

Dihq du degei o kaha ta

¹ Yesuha sulugi dugube, dihq du degei o ta duwomou dugu. O keme e adiou ha dihq du degei kegei kuhe mala felei.

² Yesuha o ke dugumou, e dabai degedi o kedia emokou yodulo i, Tisa Hiye, o koume e adiou ha mala felemou dugube, e dihq du degei dugu keme kageimou degei? O koumahayou e midihq kasagaiye degei? Haba, e aye e adiou dilie midihq kasagaiye degei?

³ Kegemou, Yesuha tobou, kegei mei, o koume midihq kasagai ta milou kaha hebeye degeli mei. E ayebou e adiou bou diliene midihq kasagai ta

* **8:58 8:58** Ta Yesuha tobou kaha sibigebe ame Godiyode tobou. O Yoꝑu Kegenou Daladi O keme Godiha yoꝑu e hu ta.

milou li mei. Keme Godiha e neleye o kofu bologuouba bolu degeiba ni dugulo ile kaha degeimou, e diho kuhe du degei.

⁴ Ifi sabiyei dala kou bou ge, o e a tobou mou haguei o kaha e dabai keme di degeme. Hulia degeibabe, o tae ta dabai degele sagai mei.

⁵ A sa sibige kuokou dala kou legebe, ame sa sibige kuokou hohogudi hoho sa degei.

⁶ Kege tobou ma, Yesuha koso mihikou hele muguo, kosobou mihibou tiagewoma, diho du degei o kaha diho kokou dogoguomou,

⁷ na ile, huei hiei Siloamkou to toyede tobou. Ta Siloam kaha e sibigebe kou gue, o taha o ta tobou mou i. Yesuha diho du degei o ke tobou mou ile, to toma, boholou ma hagulugi, e diho bolu degeimou e bimai olou fei bologua dugu.

⁸ Kegemou, diho du degei o keme, e mosoma diabou, haba afu e sele hawagoumou kou dugulo idi o kediabou diage e diho bolu degei ke duguomou yoduga i, o kofume sele hawaga duwodi obe kuhe? dele i.

⁹ O ilo kediage, damaledo, eme kuheyodele i. Haba o ilo kelege tobolou ibe, kegele mei, eme o ta, e midihobe sele hawaga duwodi o kaha midihou sa degei. Kegeimou, o kaha yofu tobou, o keme anou kuheyode tobou.

¹⁰ Kegemou, o kedia emokou, ne dihobe kageiye bolu degelou? de yodulo imou,

¹¹ e tobou, o ta e hube Yesuyodele idi kaha mihi kosobou de tiagewoma, ma dihokou dogoguomou, amokou na ile, huei hiei Siloamkou to toyedeimou, a ile to tomamou, a kuhe bologua duguluyode tobou.

¹² Diage o keme kou? de yodulo imou, ege a tewe meiyode tobou.

¹³ Kegemou, dia o e diho bolu degei o ke Farisi o kedia mokou wolou yai.

¹⁴ Sawisiei Yesuha kosobou mihibou tiagewoma, diho du degei o ke bologuai sawisiei keme misiholo duwodi sawisiei.

¹⁵ Kegei kaha degemou, Farisi o kediane o emokou, ne dihobe kageiye bolu degei? de yodulo i. Ege, o kaha kosobou mihibou tiagewoma, ma dihokou dogogumou, a to toma, diho bolu degeimou bologua duguluyode tobou.

¹⁶ Kege tobou mou, Farisi o ilo kediage, o diho du degei o bologuai o keme Godiha tobou mou hagueli meiyode tobolou i. Yobe, eme misiholo duwodi sawisiei kaha kuolou ke sesediyo mei kaha degeimou. Haba o ilo kelege kou gue tobolou i, eme Godiha tobou mou hagueli mei debabe, ege midihou gehe gehe ke ta milou gadiyo mei. Midihou kasagai degedi oyege kege degediyo meiyode tobolou i. Kege tobolou imamou, dia fi tanou degele ili mei, filemou sosou bolou degei.

¹⁷ Kegemou, dia o e diho bolu degei o kokou haba yodulo i, o ne diho bologuai o keme nage kagei oyode tawaiya? O kahage, o keme habage-degele-duguo-tobou di-oyode tobou.

¹⁸ Kenou si Juda o kediage o diho du degei ke bologuomou bolu degei keme ta damaleyodele ili mei. Dia o ta tobou mou ile, o diho du degei ke bolu degei kaha e ayebou e adiou bou wou ma hagumou,

19 diliemokōu yoduga i, o koꝑume de nele dihi? Nelege o koꝑume e adiōu ha maḷa feleimōu dugube, de diho du degei dugulo i? E ifibe kageiye diho bolō dege duguomōu suya? de yoduga i.

20 E aye dilie e adiōu diliege, o koꝑume ele dihido. E adiōu ha maḷa feleimōu dugube, diho du degei keme yoꝑu kegei kuhe dugulo iyode tobolōu i.

21 Kenōu si, e kageiye bolō dege duguu sulu keme ele ta tawaiyo mei. O ele dihi e diho bologuaj o keme koyo kene ele ta tawaiyo mei. Ele dihibe hiye degei kaha, ni yoꝑumakōu nōu yoduba, yoꝑu tobolōu ke duma.

22 E aye dilie e adiōu diliege Juda o kediaḷmokōu guē degemōu kege kuhe tobolōu i. Yobe, Juda o kediaḷge o koyoha Yesube Godiha makai o Kelesuyode tobōu mōu be, o keme egei mosokōu folodayede tobolōu idi kaha degeimōu.

23 Juda o kediaḷ kuolōu ke ma i kaha degeimōu, o e diho bolō degei kaha e aye dilie e adiōu dilie, ele dihibe hiye degei kaha degeimōu, ni yoꝑumakōu yodumabeede kuhe tobolōu i.

24 Kegemōu, Juda o kediaḷ o e diho bolō degei ke haba haguismōu hagumōu tobolōu i, na Godiha huya ke damalēdo tanōu tobōu yedele i. Ei tawalibe, o nabōu de ta kei o keme midihō kasagaj milōu di odadele ili.

25 O kaha tobou, o keme midihō kasagaj milōu di o sagaj, haba kegediyo mei sagaj, kene a ta tewe mei. Tanōu fei a tawalibe, ame kōu diho du degei oye, ifibe ame bologua duguomōu sulu kuhe.

26 Kegemōu, dia emokōu, o kahage namokōu kage degelou? Ne dihoḷe e kage degeiye bolō degelou? de yoduga i.

27 E diaḷmokōu tobou, age nimokōu kōu tobouye, ni ta dulo ili mei. Nige haba kadegeimōu dulamōu degele iya? Nine e dabai degedi o degelamōu degele ili?

28 Kegemōu, dia e susugamōu be, nanōu si o kaha e dabai degedi o. Haba eibe Mosesha dabai degele idi oyodele i.

29 Ta Godiha Moseskōu tobou keme ei kōu tewe. Haba ne diho bologuaj o kaha sa e tofoguōu mōu haguei keme ei ta tewe mei.

30 O afu diho du degei o kaha tobou, nime totōu degemōu tobolōu ili. Nige e tofoguōu haguei sa keme tewe meiyē, kenōu si e ma diho bologuomōu bolō degei.

31 Di tewe, o sasaj midihō kasagaj milolōu idi kediaḷ diho baga tobōu mōu be, Godihage die diho baga tobolōu keme dudiyo mei. Godikōu hohobōu di o sasaj, Godiha tagali kenōu degele idi kediaḷ diho baga tobōu mōu si, Godiha die ta dudi.

32 O e adiōu ha diho du degei kegei kuhe maḷa felei ke bologuomōu bolō degei kaha tabe di afu ta dulo idiyo mei.

33 O keme Godiha tobōu mōu hagueli mei debabe, ege dabai kege ta degele mei.

34 Kegemōu, Farisi o kediaḷ gofoꝑu degemōu, o e diho bolō degei kokōu, name ne adiōu ha na maḷa feleimōu kelege, na midihō kasagaj yomoguōu milōu gamōu hagulugi ifine kuhe. Na eimokōu egei tobōu dayedele ima, hele mugulo i.

Damaleyodili mei o kediame diho du degei o sa degei

³⁵ Yesu dube, hiye o kedia o e diho bolō degei o ke hele muguyode tobolōu imōu dulomōu, e o ke kolugi duguomōu, o kokōu, nage O Kedia Dihi kokōu be de damaleyodili? de yodu.

³⁶ O kaha yodu, Hiye O, O Kedia Dihi keme koyo? Na amokōu tobōu ba, ane tawaleba emokōu damaleyodeleyode tobou.

³⁷ Yesuha tobou, nage o keme kōu dugu. Eme nabōu de ta kolu kuheyode tobou.

³⁸ Hiye O, ame ifi namokōu damaleyodili kuheyode tobōu ma, yubu sugulo fiya duwoli, Yesukōu diho бага tobou.

³⁹ Kegemōu, Yesuha tobou, a sa sibige kuokōu hagueibe, o sasai figalamōu haguei. Kegeiba, o diho du degele i kedia diho bolō degeiba, haba o diho bolō kediame diho du degele ileyode tobou.

⁴⁰ Farisi o ilo, ebōu deleigui kedia ta ke dulomōu, nage eine diho du degei dugulu? de yodulo i.

⁴¹ Yesuha tobou, ni diho du degele iyodele i debabe, nime midihō kasagai kaha hebe ta moloŋu dala mei. Kenōu si ni niōu sie nime diho boloyode tobolōu i kaha degemōu, nime midihō kasagai kaha hebe keme moloŋu dala.

10

Yesube wai sipsip dia daladi o bolofeido

¹ Yesuha kōu gue tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe, o koyoha wai sipsip kekaimidu folobe, folodi a kōu dalaba, kekai tageya gabama fiyoubabe, o keme wai sipsip hiyou moŋudi o.

² O kekai aya kenōu soloŋuma folodi o keme damaledo wai sipsip dia daladi o.

³ Wai sipsip dia daladi o kaha falamōu be, kekai kaha adi dia daladi o kaha a tefei soŋugōu mōu, e folo toumōu be, wai sipsip kedia e ta ke dulo idi. Die hu tanōu tanōu soloŋu haguismōu dulo imōu be, e sosogōu tamakōu fogōu idi.

⁴ Sosogōu tamakōu folomōu, eme ebukōu imōu be, e wai sipsip kediage e habage yadi, yobe dia e ta kōu tewe kaha degeimōu.

⁵ O tae ibabe ta sesele yale mei. Dia mōu kama fosigile, yobe o kaha tabe dia ta tewe mei kaha degeimōu.

⁶ Yesuha o kediāmokōu ta makai ke tobōu mōu be, o kediage sibige ta tawale ili mei.

⁷ Kegemōu, Yesuha haba kōu gue tobou, a nimokōu damaledo tobolōu kuhe, mayoŋu ame wai sipsip kekaimidu folodi a.

⁸ A hagueli mei kelegebe, o ilo kediabukōu haguasiemōu, gule wai sipsip dia daladi oyodele idi. Kenōu si o kediame wai sipsip hiyou mala idi o. Dia tobolōu be, wai sipsip kediage ta dulo idiyo mei.

⁹ Ame wai sipsip kekaimidu folodi a. O koyoha a keleya ke felejibabe, a o ke mamoloŋu. Kegeiba, o keme muma felema dega dalalibe, hegie ta degele mei.

¹⁰ Hiyou mo^udi o kediage haguasie, wai sipsip hiyouye mo^uma, ilo kele woumou tofigile idi, haba ilo kelebe makolo idi. Anou si, diame tofousogo tofousogo tofolou ke mala iyadomou kuhe haguei.

¹¹ Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Wai sipsip dia daladi o boloyege wai sipsip kaha dowoye, tolo ilebe tabou mei.

¹² Sele dabainou degedi o wai sipsip dia daladi o keme, wai sipsip kedia obou mei. Si soye haguba duguba, wai sipsip kedia tou fogou kama folo. Kama foubu, si soye folo, wai sipsip ilo kele wouba, ilo kele kama fosigile.

¹³ O kegei kaha e me kama fodi, e me sele dabainou degedi kaha degemou. Wai sipsip kedia mokou be e ta solou do degele mei.

¹⁴ Ame wai sipsip dia daladi o bolodo. Age ma wai sipsip kedia me olou feido tewe. Diane ame defeido tewe.

¹⁵ Aye Godiha a tewe. Ane ma Aye Godibe tewe, nebe kenou tefeibe, ma wai sipsip kedia me tewe. Ame ma wai sipsip kedia dowoye tolo ile

¹⁶ Ma wai sipsip ilo kele kekai ta kokou dalagua kene a ile, wou ma haguale. Ma tabe dio^u kou tewe kaha degemou, dia ma ta duloba, ma wai sipsip kou le dalagua kebou de geleguo tanou degele. Wai sipsip olou fei ke dia dalale obe tanou fei.

¹⁷ Ma Ayeha amokou hoho degeli kaha yobe, age oe a wouba tolo ilebe tabou mei kaha degeimou. Wouba tolo ileba, haba hagua gehe degele.

¹⁸ Ame o taha tagaiya ke tolo ile mei. A mayo^u ma tagaiya kenou tolo ile. Ame mayo^u tagaiya kenou toloba, haba hagua gehe degele. Ma Ayeha amokou kege degeyede tobou kaha degeimou.

¹⁹ Yesuha kege tobou mou dulomou, Juda o kedia dio^uusie fi tanou degele ili mei, haba filemou sosou bolou degele i.

²⁰ O sudo kedia kou gue tobolou i, o ko^ume duo kasagaiye touye, fi totou dege tobou mou sulu. Di e ta dudamebeede tobolou i.

²¹ Haba o ilo kediage kou gue tobolou i, duo kasagaiye tou oyeye kege ta tobou diyo mei. Duo kasagaiyege diho du degei obe ta bologuadiyo mei.

Juda o kedia Yesukou tae biyamou tobolou i

²² Kegemou, Juda o sasai kedia Godiha moso kaha dowo hohobou di ke kefegulo i. Keme kulio a kelege.

²³ Kelegebe, Yesu e me Godiha moso kekaimidu dalali, kefegudi moso, obe Solomonha mosoyodele idi kodu siei.

²⁴ Sumou, Juda o kedia haguasie silema dalaguali yodulo i, name o keyodebe kou bou ge tobolou? Name Godiha makai o Kelesu deba, haba o ke mei deba eimokou totodo tobou yede tobolou i.

²⁵ Kegemou, Yesuha tobou, a nimokou kou tobouye, kenou si ni ma ta ke ta damaleyodele ili mei. Midiho gehe gehe a ma Ayeha huya ke milou gadi kaha e nimokou ame ma Ayeha tobou mou hagueiyodema hegidi.

²⁶ Kenou si ni ta damaleyodele ili mei, yobe nime ma wai sipsip mei kaha degemou.

²⁷ Ma wai sipsip kediage ma ta uwo ke dulo idi. Age diame tewe, kegei kaha degemou dia a sesele yadi.

²⁸ Mā wai sipsip kediamokōu be a fi tofousogo tofousogo tofolōu ke nei kaha degeimōu, diame makolo ile mei. O sasai mā dobogoū tagetōu dalagua kediamē o tae ta igile mugulo mei.

²⁹ Mā Ayehā o sasai kediamē amokōu nei. Mā Aye eme nele hiyedo folodo. Mā Ayehā e dobogoū tagetōu dalagua kediamē o taha ta igile mugulo mei.

³⁰ Abōu mā Ayebōu elebe tanōu fei.

³¹ Haba, Juda o kedia igi moūma, e igiye wouba toloyodema degele i.

³² Kenōu si Yesuhā diamokōu tobou, Aye Godihā a tobōu mōu hagua dalali, midihō gehe gehe sudo nimokōu kōu hehegiedi. Kelege a midihō gehe kou degei kahage, ni dafale sagai degeimōu, ni a kuhe igiye walamōu degele iya?

³³ Kegemōu, Juda o kedia sima tobou, midihō gehe gehe milōu gai keme tabōu mei. Nā Godi huyafei degei kaha degeimōu, ei nā igiye kuhe walamōu degele ili. Yobe, nāme sa sibige oye, kenōu si nage nāme Godiyode tobōu di.

³⁴ Kegemōu, Yesuhā die tā simamōu tobou, ni kuolōu tā kokōu be Godihā, Aye nime godiyode tobōu. *Buk Song 82:6*

Ke nalai dala.

³⁵ Godihage niōu ni kōu guai o kediamē godiyode tobou. Yoū e tā ke nalai kuguo diamokōu nei keme yoū kegenōu dalale, di ta igile sagai mei.

³⁶ Kenōu si ame Aye Godihā yoū e biyode makama tobōu mōu sa sibige kuokōu kuhe haguei. A mayoūsie ame Godihā Dihiyode tobou keme, nige kageimōu ame Godi huyafei degeiyode tobolōu iya?

³⁷ A mā Ayehā dabai ta dege ho fogōu babe, ni mā tā kuokōu ta damaleyodedama.

³⁸ A tobōu di keme nige ta damaleyodele ili meiyē, kenōu si a mā Ayehā dabai degelemōu, midihō gehe gehe a milōu gadi kokōu be ni damaleyodema. Kegeiba, ni tawalebe, Aye Godibe abōu de dogōu guo dala, haba ane ebōu de dogōu guo daladade tawale ile.

³⁹ Kegemōu, Juda o kedia haba e tōu lamōu degele iye, kenōu si e dohōu gōu imōu dia tou defega i.

⁴⁰ Kegemōu, Yesuhā bohōlōu mā i, tō Jordan dama ilemōu, Jonhā afu fafeleya degedi sa kokōu folo delei.

⁴¹ Dalamōu, o sasai sudo emokōu haguasie felegamōu, dioūnōu tugulomōu, Jonhage midihō gehe ta milōu li meiyē, kenōu si e o koū tobōu di keme damaledo tamā degei kuheyode tobolōu i.

⁴² Sa kele tie o sasai sudo Yesukōu damaleyodele i.

Yesu e sa Judiabōu Jerusalembōu kele ile folo sumōu, hiye o kedia e walamōu doususulo i

(Ta Hiye 11-12)

¹ O ta, e hu Lasarus keme do degei. E sabe Betani. Sasai bolou Mariabou e owou Martabou diliene sa Betanikou deleigui.*

² Sasai Maria keme sasai, Hiye O Yesuha abogou kokou huei hobou ke sou guomou, e widio towe sasado kaha toguei sasai ke.* Do o Lasarus eme Mariabou Martabou dilie mala.

³ Lasarus e do tilamou, e owou bolou dilie Yesukou, Hiye O, ne mogo eme do dalayode tobou ma dogogulo i.

⁴ Yesuha ta ke dulomou tobou, do keme tolo do tila mei. O kaha do ke tilabe, o sasai kedia Godiha nele ke duguoba, Godiha Dihi e hu hebele fogulo iyadomou kuhe do tila.

⁵ Yesuha Martabou, e malasai Mariabou, haba dilie mala Lasarusbou kediamokou solou do degei.

⁶ Kenou si Lasarusbe do tilayode tobou mou dulomou, e toto ta ili mei, sawisie bolou kege tiamou,

⁷ ise e dabai degedi o kediamokou, di sa Judiakou bohoulou ma imebeede tobou.

⁸ Dabai degedi o kedia tobolou i, Tisa Hiye, wefej Juda o kediage name igiye walamou degele i keme nage haba toto kageimou bohoulou ma ilamou degeiya?

⁹ Yesuha die ta simamou, e ta makai kou gue tobou, sabiyei hohobe gusugu aso felemou iligi aso mumou kuhe hulia degedi. Obe sabiyei sumou be, fiyadiyo mei, yobe eme sabiyei sulu kaha degemou.

¹⁰ O koyoha huliame subabe, o keme fiyale, yobe, hoho ta mei kaha degeimou.

¹¹ E kege tobou mamou, e dabai degedi o kediamokou haba kou gue tobou, di mogo Lasarusbe tiei tila. Tiei kaha degeimou, a ile tiliguba, e haguale.

¹² Dia sima tobolou i, Hiye O, eme tiei tilababe, e dobe mei degeladiyode tobolou i.

¹³ Yesuha Lasarusbe tolo iyode tobolou keme diage ta tawale ili mei. Dia tawaiabe Lasarusbe yogou gua tiei tobolou yade tawale i.

¹⁴ E tobou kaha sibige ke tawale ili mei kaha degeimou, e diamokou tama dege, Lasarusbe tolo iyode tobou.

¹⁵ Ame e tolo i kokou be deleli meiyee, kenou si a ni ma nele ke duguoba, damaleyodele kaha degeimou a hoho degeli. Di emokou ime.

¹⁶ Kegemou, Tomasha, e hu tabe Didimus*, e yogo diamokou be, dine ime, di yolugi, di Tisabou de tofigiemebeede tobou.

Yesuha eme tofigiei haguagiedi o, haba enou be fi nedo oyode tobou

¹⁷ Kegemou, Yesuha ile, sa Betanikou folomou, o sasai kedia tobolou imou dube, Lasarusbe toumou widaimikou dogogube, sawisie bolou bolou kege mei degeiyode tobolou imou du.

¹⁸ Betanibe sa Jerusalem hafeido, kilomitabe 3 kegenou.

¹⁹ Kegei kaha degemou, Juda o sasaine sudo haguasie, Martabou Mariabou dilie dogou guomou, dilie mala Lasarusba sihou gosolo deleigui.

* **11:1 11:1** Luk 10:38-42 * **11:2 11:2** Ta keme na Jon 12:3 kokou dugu. * **11:16 11:16** Hu Didimus kaha sibigebe kou gue, sawisie tanou kelege, e adiou ha dihi bolou mala felei.

20 Kegemōu, Martabe o kediā Yesu haguluyodele imōu dulomōu, Yesu gelegulamōu a kaga i. Mariabe mosokōu duwei.

21 Martaha Yesu geleguomōu tobou, nā kōu le delei debabe, mā malābe tolo ili mei.

22 Kenōu si ā tawali, nā ifi Godikōu diho bagā tobōu babe, ege nā yodulu keme namokōu neleyode tobou.

23 Kegemōu, Yesuha Martakōu, nē malābe haba haguā gehe degeleyode tobou.

24 Martaha tobou, ā tewe, uwage sawisie kelege, tofigiei olōu fei haguā iba, mā malā ene haguā gehe degele.

25 Kegemōu, Yesuha emokōu tobou, āme o tofigiei haguāgiedi o. Haba fi nēdi one anōu. O koyoha amokōu damaleyodema, tolo ibane, e fi tofousogo tofousogo tofolōu.

26 O koyoha fi tofousogo tofousogo tofolōu ke mōu lababe, amokōu damaleyodebasi, eme haba ta tolo meiyode tobōu mamōu, Martakōu, nage ā tobolōu keme de damaleyodili? de yodu.

27 Kegemōu, ege Yesukōu, Hiye O, damaledo, age name Godiha Dihidade tawali. Age name Godiha makai o Kelesu, sa sibige kuokōu hagualeyodele idi kaha hagueidade tawaliyode tobou.

Yesuha Lasarus solōu do degeimōu, e sihou gesei

28 Martaha kege tobōu ma fogōu, boholōu mā ilemōu, e malāsaiikōu amafei kihiyōudu, Tisaha hagua dalali, nā iyede tobolōu yodei.

29 Mariaha tā ke dulomōu, Yesu duguloyodema toto haguāma i.

30 Yesube mosokōu feli mei, hagulekōu Martaha ile gelegu sa kokōu nōu delei.

31 Mosokōu be, Juda o sasai kediā Maria dogōu guo gosolo duwoguali dugube, eme totonōu haguāma mūmōu duguomōu, diage wa, e malā tei widaimikōu gasalamōu iliyademōu, diane sesele yai.

32 Mariaha ile, Yesuha tafala kokōu folomōu, Yesukōu yubu sugulo fiya duwoli, Hiye O, nā kōu le delei debabe, mā malā eme tolo ili meiyode tobou.

33 Kegemōu, Yesuha dugube, Mariabōu, o sasai e sesele haguasiei kediabōu de gosolo imōu duguomōu, ene gosolo sagai degei.

34 Nī e teibe kiliya dogogulou? de yodu. Hiye O, di ile dugumebeede tobolōu i.

35 Yolugi, Yesu e gesei.

36 Gosoumōu, Juda o sasai kediage, Lasarusbe e mogodo kaha degeimōu, ene solōu do degeimōu gosolu keheyode tobolōu i.

37 Kenōu si o ilo kediage, o koūmahage diho du degei o bologuomōu kōu bolō degei. Ege Lasarusaha tolo i keme kageimōu akoguli mei de tobolōu i.

Yesuha Lasarus tei haguagimōu gehe degei

38 Kegemōu, Yesube solōu do hiyedo degeimōu, e ile tei dogogu ulou kokōu folo, hafei dege tefelei. Tei keme uloudu dogoguomōu, igi hiyedo kaha ulou adi ke goguo fogōu le i.

³⁹ E diamokou tobou, igi ke kogolo imabeedei. Kege tobou mou, o tei kaha e owou Martahage, Hiye O, o tei uloukou deleibe, sawisie bolou bolou kege mei degei. Hue kasagai hiyedo duguloyode tobou.

⁴⁰ Yesuha e ta simamou, age namokou be, na damaleyodeibasi, Godiha nele hiyedo keme na duguloyode kou tobou.

⁴¹ Kege tobou mou, dia igi hiye ke kogolo i. Igi kogolo imou, Yesuha hebenitou daladuguomou kou gue tobou, Aye, na ma ta du kaha degeimou, a namokou bolofeyodili.

⁴² A namokou diho бага tobou mou, na ma ta dudi keme a kou tewe. Kenou si age o sasai kou le dalagua kediage ame na tobou mou hagueidade tawamabadomou, a namokou kuhe diho бага tobou.

⁴³ Yesuha kege tobou ma, hiligedo haguismou, Lasarus, na tamakou feleyede tobou.

⁴⁴ Yesuha kege tobou mou, o tei ke haguama tamakou felei. E dobogouubou, e abogouubou e midihobou olou fei yukueiye tigei kebou de felei. Yesuha diamokou tobou, ni yukueiye tigei ke kusiouba yofu fogou ile.

*Hiye o kedia Yesu wouba toloyodema doususulo i
(Matyu 26:1-5; Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)*

⁴⁵ Kegemou, Juda o sasai sudo kedia Yesukou damaleyodele i. Yobe, dia Maria dogou guo solou do degelamou haguasieye dugulo ibe, Yesuha o tei ke haguagimou dugulo i kaha degemou.

⁴⁶ Kenou si o ilo kedia Farisi o kedia mokou ya fologamou, Yesuha degei ke tobolou i.

⁴⁷ Kege tobolou imou, mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kedia kansole o olou fei haguismou, haguasie kefeguomou, dioounou tugulo tobolou i. Di kage degele? O koumahage midihoge gehe gehe sudo milou goluyode tobolou i.

⁴⁸ Di akogu ho fogou babe, o sasai olou fei kediage eme Godiha tobou mou hagueiyodema emokou damaleyodele ile. Kegeiba, sa Rom hiye o kedia ke duloba, die ami o tobou ba haguasie, Godiha mosobou Juda o sasai dibou olou fei makolo ile.

⁴⁹ Hiye o tanou ta, e hube Kaiafas. Eme Yesu wei sadebe kilegenou, mogou du daladi hiye o degei. Ege yogo diamokou be, nime ta tawale iyo meidoyode tobou.

⁵⁰ Sa Rom o kedia haguasie, Juda o di woma mei degeiye deba, o tanou feiye di dogou guyadeba tolo ilebe bolou, keme nige tawale iyo mei.

⁵¹ Kaiafasha habage degele ta ke toboube, e yofu e fimaiyenou tobou li mei. Eme Yesu wei sadebe kilegenou, mogou du daladi hiye o degei kaha, ege Yesuha Juda o sasai dogou gulaba tolo ileyodema kuhe tobou.

⁵² Haba, Juda o sasai kedianou mei, Yesuha teibe, Godiha sisigo sa tanou tanou dalagua olou fei kefeguo sosou tanou fei degeleyodema kuhe tolo i.

⁵³ Kaiafasha kege tobou mou kelegenou, Juda o kedia Yesu wouba toloyodema, dioounou amafei tugulo tobolou i.

⁵⁴ Kegeimōu, Yesube o sasaj̄ kediā dih̄ile keleya sieli mei. Sa ke tōu fogōu mōu, sa ta, hebe mei mih̄inōu sa hafej̄ dege dala kokōu fogōu i. Sa kaha h̄ube Efraimyodele idi. E e dabai degedi o kediābōu de sa kokōu delei.

⁵⁵ Juda o kediā Gabama I Sawisiei ke hafej̄ degeimōu, o sasaj̄ sudo die sa tōu fofōu guema, sa Jerusalemkōu yai. Gabama I Sawisiei kelege, Godih̄a dih̄ile kokōu bologuādo dalagualeyodema diōu die tou bigile ilamōu yai.

⁵⁶ Fologamōu, diā Godih̄a moso kekaimidu fologa kefema, diōusie yoduga i, n̄i kage fim̄a iya? E di kefegulu kuokōu be de haguale sagaj̄, haba haguale sagaj̄ mei? de yoduga i.

⁵⁷ Kenōu si, mogōu du dalaguadi hiye obōu, Farisi obōu kediā tā kōu gue tobolōu i, o koyo n̄a Yesuh̄a dala ke tawaiababe, n̄a hagua eimokōu tobōu ba, ei e tolōu ba didiō degele ileyode tobōu ma deleigui.

12

*Mariah̄a huej̄ hōbōu ke Yesuh̄a abogōukōu sōu gu
(Matyu 26:6-13; Mak 14:3-9)*

¹ Gabama I Sawisiei ke hagua hafej̄ degeimōu, sawisiei walaj̄yosi kegenōu dalamōu, Yesube sa Betanikōu ile felei. Sa keme o Lasarus̄a sa, o tolo imōu, Yesuh̄a haguagimōu gehe degei o kaha sa.

² Sa kokōu be, diame Yesukōu hohōbolōu mōu nale kefeguo nal̄a i. Martabe nale fimōu, Lasarusne o Yesubōu de nale nal̄a ili kediābōu de duwei.

³ Kegemōu, Mariah̄a hōbōu huej̄ dou bolōdo ke tolōu felei. Huej̄ hōbōu keme bolofej̄ido, di tawaga tobolōu sagaj̄ mei, afu sele hiyedoye mamōu. E Yesuh̄a abogōu tagetōu huej̄ hōbōu ke olōu fej̄ sōu guomōu, yōu e widio towe sasado kaha tōgueimōu, o sasaj̄ mosodu duwogua kediā hō bolōdo ke dulo i.

⁴ Kenōu si, Yesuh̄a dabai degedi o ta, Judas Iskariot, habage Yesu tolōu ba ho o kediāmokōu sesegulo o kaha huej̄ hōbōu bolōdo ke sōu gumōu duguomōu e dafamōu tobou,

⁵ di makisi degemaba, sele 300 kege mal̄aba, bi mei o kediāmokōu nel̄i debabe bolō.

⁶ Judas ege bi mei o sasaj̄ kediāmokōu ta solōu do degemōu tobōu li mei. Eme Yesubōu diā sele sai dia daladi oye, kenōu si sele sa imōu be, e ilo kele hiyouye n̄adi.

⁷ Kegemōu, Yesuh̄a Judaskōu tobou, sasaj̄ kuokōu gofōu degeda. E huej̄ hōbōu dou ke yōu kege dogoguo dalali, habage a toubā widalaba mā tōu guebōu sōu guloyode tobou.

⁸ O bi mei o kediame n̄ibōu de hiyedo dalaguale. Anōu si n̄ibōu de hiyedo dalale mei, ame toto fogōu ile.

Mogōu du daladi hiye o kediā Lasarus wouba toloyode tobolōu i

⁹ Juda o sudo kediage Yesube sa Betanikōu dalayode tobolōu imōu dulomōu, Yesubōu, haba o kōu teiye Yesuh̄a haguagi o Lasarusbōu de dugulamōu haguasiei.

¹⁰ Kegei kaha degemōu, mogōu du daladi hiye o kediage Lasarus ene wouba toloyode tobolōu i.

11 Yobe, Yesuha Lasarus tei haguagimōu, Juda o sasai sūdo kedia mogōu du dalaguadi hiye o kedia tā dulo idi ke tōu fogōu mōu, Yesukōu damaleyodele i kaha degeimōu.

*Yesuha sa Jerusalemkōu feleibe, gamani hiye onōu tefe felei
(Matyu 21:1-11; Mak 11:1-11; Luk 19:28-40)*

12 Gabama I Sawisie i ke hafei degei kaha degeimōu, o sasai sūdo sa Jerusalemkōu ya fologa kefeguo tiei sabiyei dalaguali dube, Yesube sa Jerusalemkōu haguluyode tobolōu imōu dulo i.

13 Dulomōu ya, fagai guo sagai ke diafigima tōu mamōu, Yesu gelegulamōu aba yai. Yolugi hiligedo kōu gue totobōu mōu yai, Di hohobōu me.

Hiye Ohā huya ke hagulu o keme Godiha dogōu guyedeibasi. *Buk Song 118:26*

Eme Israel o sasai di Hiye O.

14 Kegemōu, o tae wai dōki ta wolōu hagumōu, Yesuha kotōu folo bilomōu i. Wai dōki tagetōu bilomōu i keme Godiha kuguokōu kōu gue nalai dala,

15 Sa Saion* tie o sasai ni hobōu gue degedama. Duguma, ni Hiye Obe wai dōki wili kaha tagetōu folomōu haguluyode tobou. *Sekaraia 9:9*

16 Kenōu si, Yesuha e dabai degedi o kediage eme wai dōki tagetōu folo duwomōu duguomōu be, diage kaha sibigebe ta tawale ili mei. Habage, Godiha Yesu e hu damaledo ke soloꞑumōu hebele fogumōu, kelegesi diage oe kuguokōu habage tama degele ke nalagai keme Yesukōu kege kuhe tama degeidade tawale i.

17 O sasai sūdo Yesubōu de dalaguali, e Lasarus tei widai kokōu ile, hagnosisamōu, tei haguagimōu, tamakōu feleimōu dugulo i o sasai kedia tā ke totobōu mōu suluguei.

18 O sasai sūdo kedia midihō gehe, Yesuha milou kaha tā ke dulo i kaha degemōu, dia e gelegulamōu yai.

19 O sasai kedia Yesu alikōu ge gelegulo imōu, Farisi o kedia dioꞑunōu tobolōu i, dugume, di degelamōu degeli keme di ta degele sagai mei. O sasai olou feibe enōu sesele yolu.

Sa Grik o ilo kediāne haguasie, Yesu dugulamōu degele i

20 Gabama I Sawisie i ke kefegulo i kelebe, sa Grik o ilo kediāne haguasie, Godikōu diho бага tobōu lamōu degele i.

21 Haguasie felegamōu, Filipkōu yai. Filipbe sa Galili duo kodu o, e sabe Betsaida. Sa Grik o kedia ya, Filipkōu fologamōu, hiye o, eibe Yesu dugulamōu yode tobolōu i.

22 Kege yodulo imōu, Filipha ile, Andru tobōu ma, dilie ya, Yesukōu tobolōu i.

23 Yesuha diliemokōu be, sawisie i Godiha makai keme hafei degei. O Kedia Dihi e hu damaledo keme Godiha soloꞑuba hebele foguloyode tobou.

24 A nimokōu damaledo tobolōu kuhe, nale hou mihikōu fiya, mihī kolo dulemōu tabali mei debabe, nale hou keme tanōu feinōu kege dalale, ta sūdo degele mei. Nale hou fiyaba, mihī kolo dulemōu tabaibasi, nale hou kahaḡe foloba, haba hou sūdo degele.

* **12:15 12:15** Sa Saion keme sa Jerusalem.

²⁵ O koyohā yoŋu ɛ fī kenōu tagaibabe, ɛ fī keme mei degeiba tolo ile. Haba o koyohā sa sibige kuokōu tofolōu ke dafoubabe, ɛme ɛ fī ke tolōu ba, tofousogo tofousogo tofolōu.

²⁶ O koyo nā mā dabai degeibabe, nāme mā habage sesele i. A dala kokōu be, mā dabai degedi one dalale. Mā Ayehā mā dabai degedi o kahā hūbe hebele fogulo.

O Kedia Diihā ɛ tolo ile ke tobou

²⁷ Yesuhā haba kōu gue tobou, ɛme hagi hiyedo dugulu keme. Age keiyode tobolōu? Aye, nage hagi amokōu hagualadi keme nā akogulobe de bolofei? Kege mei, keme bolō mei. Mā Ayehā ɛme hagua, hagi kōu gue duguyede tobōu mōu, ɛ kuhe haguei.

²⁸ Aye, nage nē nele hiyedo ke hegiba, o sasai kedia nē hū hebele foguyede tobou. Yesuhā kege tobōu mōu, tā uwo ta hebenitōu ge kōu gue tobou, ɛ kōu hegi ke, haba tage hegileyode tobōu mōu dulo i.

²⁹ O sasai kele tefeleguei kedia tā uwo ke dulomōu, keme dibieye toluoyede tobolōu i. Ilo kelege tobolōu ibe, ɛsol o tahā ebōu de tā koluyode tobolōu i.

³⁰ Kegemōu, Yesuhāge, tā uwo keme ɛ dogōu gulamōu tobōu yo mei. Ni dogōu gulamōu tobolōu yode tobou.

³¹ Ifibe Godihā sa sibige o sasai kedia midihō bolōbōu midihō kasagai bōu ke file asō diho. Ifibe sa sibige kahā hiye one Godihā igile mugulo.

³² Ame ifi sa sibige kuokōu dala, kenōu si o kedia ɛ hebele fogulo ibabe, ɛ degeiye, o sasai olōu fei amokōu haguasile.

³³ E kege tobou kahā ɛ sibigebe, ɛ do hiyedo duguoba tolo ile kokōu mā tobou.

³⁴ Kegemōu, o sasai kedia tobolōu i, Mosesahā kuolōu tā kuguo kokōu toboube, Godihā makai o Kelesube haguaba yoŋu kegenōu dalaleyode tobou dulo idi. Kenōu si nā tobolōu be, O Kedia Dihi ɛme o kedia hebele fogulo ileyodili,* nage kageimōu kege tobōu ya? O Kedia Dihi ɛme koyo? de yodulo i.

³⁵ Kegemōu, Yesuhā diamokōu tobou, hohōbe nibōu de huyadefeinōu dalale. Hohō dala kōu bōu gebe nime hohōya kenōu suluguama, kegeligi huliā kahā hagua nī goguye. O koyohā huliāme subabe, ɛme ɛ ili keme ta tawalemōu iyo mei.

³⁶ Hohō koŋu dala kōu bōu gebe, nī hohō kokōu damaleyodebasi, nime hohō kahā binōu degele.

Juda o sasai sudo Yesukōu damaleyodele ili mei

Yesuhā kege tobōu ma mei degeimōu, ɛ o sasai tōu fogōu, ile amafei mogogou.

³⁷ O sasai dihi ke kokōu ɛ midihō gehe gehe sudo kōu milōu gadiye, kenōu si ɛme damaledo Godihā tobōu mōu hagueidade tawale ili mei.

³⁸ Keme kōu gue, Godihā tā, habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiaha nalai keme damaledo tamā degeli. Yobe, Aisaiaha kōu gue tobou, Hiye O, o koyohāge egei ei tobōu di ke dulomōu damaleyode iya?

* **12:34 12:34** Hebele fogulo ile kahā sibigebe hebe fufuguomaitōu hebele fogulo ile.

Haba o koyohaḡe Hiye Ohaḡ dabai hiyedo ifi degeli sagai kegei ke degemou dugulou? Kegeli mei, o tae ta duguo tawaiyo mei. *Aisaia 53:1*

³⁹ Dia Yesukou ta damaleyodele ili mei. Kegei keme Aisaiahaḡ haba kou gue nalai,

⁴⁰ Godihaḡ degeiye, diame diho du degei, die fiḡe hiligido dalagua. Kegeliḡ, die dihoḡe duguo, sibigeḡ tawaleba, fiḡ boholou amokou haguasieiba, a bologuquba, bolq degele iye domou. *Aisaia 6:10*

⁴¹ Aisaiahaḡ kegei tobou keme, e mou yoḡuwa tobou li mei. E Yesu migili mei kelege, Yesuhaḡ neleḡou hohobou ke kou duguomou tobou.

⁴² Kansole o sudo kediane Yesukou kou damaleyodele iye, kenou si dia Farisi o kediamokou gue degemou, ta tamaḡ degei tobolou ili mei. Yobe, Farisi o kediaḡe, o koyohaḡ Yesukou damaleyodeibabe, o keme egei mosokou folodayede tobolou i kahaḡ degeimou.

⁴³ Yesukou damaleyodele i kansole kediaḡe obe die huḡ hebele fogulo kenou tagale idi. Haba Godihaḡ die huḡ hebele fogulo keme ta tagale idiyi mei.

Ta Yesuhaḡ tobou di kahaḡe o sasai fileba, midihq dioḡu milou ga idi kahaḡ hebe kenou nemou ile

⁴⁴ Kegemou, Yesuhaḡ hiligedo kou gue tobou, o tahaḡ amokou damaleyodeibabe, eme amokou nou damaleyodeiyo mei, o e a tobou mou haguei o kokou ne damaleyodili.

⁴⁵ Amokou damaleyodei o kahaḡ a dugulu keme, ege o e a tobou mou haguei o kene dugulu.

⁴⁶ A sa sibigeḡ kuokou hagueibe, hohq saḡ degeiye haguei. O koyohaḡ amokou damaleyodei keme, eme huliaḡ kokou ta dalale mei.

⁴⁷ O koyohaḡ maḡ ta duloba, sese ho fogou babe, aḡe eme ta ta sale mei. Yobe, a hagueibe, sa sibigeḡ o sasai ta salamou hagueli mei. A hagueibe, sa sibigeḡ o sasai mamou lamou haguei.

⁴⁸ O koyohaḡ a tobekou muguoba, maḡ tane mou dulo fogou babe, eme uwage sawisieḡ kelege hebe kasagai ke moloḡu. Ta a heheḡe tobou di kahaḡe, eme ta sale.

⁴⁹ Yobe, a mayoḡu maḡ tagaiya ke tobou diyo mei. Aye Godi e a tobou mou haguei o kahaḡ amokou naḡ maḡ ta ke o sasai kediamokou tobou yede tobou mou, a kuhe tobou di.

⁵⁰ A tewe, o sasai koyohaḡ Godihaḡ ta dubabe, eme fiḡ tofousogo tofousogo tofolou ke moloḡu. Ta olou feḡ a heheḡe tobou di keme Aye Godi yoḡu amokou tobou sagai kenou tobou di.

Yesuhaḡ e dabai degedi o kediamokou, ame ni tou fogou, ma Ayekou boholou ma ilamou yode tobou
(*Ta Hiye 13-17*)

13

Yesuhaḡ e dabai degedi o kedia abogoḡu bigi

1 Gabama I Sawisiei ke hafei degeimou, Yesuhage eme sa sibige kou tou fogou, e Aye Godikou fogou faladidade tawai. E yoku e o sasa sa sibige kuokou dalagua kediamokou solou do degemou dalali, e kuhe fogou i.

2 Hulia degeladi kelege, Yesubou dia nale nala duweguei. Tamahage Saimonha e dihi Judas Iskariotkou be, Yesu tolou ba ho o kediamokou seseguyadomou fimabe agalikou kou nei.

3 Yesuha tawai, Aye Godihage bi olou fei keme e dobogou tagetou dogogu daladade tawai. Eme Godikou ge hagua dalali, haba Godi yoku makou bohoulou ma iladidade tawai.

4 Kegemou, Yesu e nale nai hiyafogou mou, hagua, e yukuei sasado ke telemamou, towole mala silema kai.

5 Towole silema kamou, dilise ta mala kokou huei sou guomou, e dabai degedi o kedia abogou ke bigima, towole silema kai kaha toguema dega iligi,

6 Saimon Pitaha abogou bigilamou degeimou, ege Hiye O, name ma abogou bigilamou degeli? de yodu.

7 Kegeimou, Yesuhage ifi a degeli keme na ta tawaiyo mei, habagesi na tawaleyode tobou.

8 Kenou si Pitahage ma abogou tube bigidayede tobou. Kegeimou, Yesuhage a ne abogou bigi ho fogou babe, name abou de dalale meiyode tobou.

9 Pitaha tobou, Hiye O, kegeibabe, ma abogou unou bigima fogou da, ma dobogou ubou, ma widiobou kene olou feido bigiyede tobou.

10 Yesuha e ta simamou, ta makai kou gue tobou, o to toma mei degei keme sibigi ta dala mei. E abogou unou bigibabe keme bolu. Nime to toma mei degei, sibigi ta dala mei. Kenou si ni o tabe kege ta degeli mei.

11 E tobou kaha yobe kou gue, o kahage eme ho o kediamokou seseguloyode tawai. Kegei kaha degemou, ege ni o tabe sibigibou dalayode kuhe tobou.

12 Die abogou bigima mei degeimou, e yukuei sasado dile mai ke mala kamou, e yoku duwodi kokou bilo fiya duwolige, diamokou, a kou degeli kaha sibige keme ni de tawali? de yodu.

13 Ni amokou tobolou idibe, Tisayo, haba Hiye Oyodele idi. Ni amokou Tisayo, Hiye Oyodele idi keme doudo tobolou idi.

14 Damaledo, ame ni Hiye O, ni Tisa a ni abogou bigi kaha degeimou, nine niou sie yogoha abogou bigiba bigiba dema.

15 A ifi midihou bolu nimokou hegi keme nine kenou tefele degemou ima.

16 A nimokou damaledo tobolou kuhe, dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei. O taha o ta tobou ba ile, sa takou dabai degeibabe, emokou dabai nei o keme dabai o kahage ta gaba feli mei.

17 Midihou a nimokou hegi kaha sibige keme ni kou tawale i. Ni defeido seseibabe, nime hohobou ma.

18 Age ni olou feido tobou yo mei. O a makama fogou kediamou a tewe. Kenou si Godiha kuguokou nalai dala keme damaledo tama degele. Ta keme kou gue,

Ni o ta abou de ou nala duwo kahaḡe ma widiletou e abogo[utiye tofougou
ba makolo. *Buk Song 41:9*

¹⁹ Ke tama degeli mei, you kelege, a nimokou tobolou kuhe. Habage
a tobolou ke tama degeibabe, nige duguoba, ame Yonu Kegenou Daladi
Odade tawale ile.

²⁰ A nimokou damaledo tobolou kuhe, o koyoha o a e tobou mou haguei
o ke duguo hoho degeibabe, eme amokou hoho degeli. O koyoha amokou
hoho degeibabe, eme o e a tobou mou haguei o kokou hoho degeli.

Judasha Yesube ho o kediamokou sesegulo
(*Matyu 26:20-25; Mak 14:17-21; Luk 22:21-23*)

²¹ Yesuha kege tobou mamou, hagi hiyedo degeimou tobou, a nimokou
damaledo tobolou kuhe. Ni o tahage ame ho o kediamokou sesegulo.

²² Kege tobou mou, e dabi degedi o kedia dio[usie masele i. Diage o
keme kehede ta tawale ili mei.

²³ Die o tabe, Yesuha e mogodo,* eme Yesu hafei dege duwei.

²⁴ O e mogo hafei dege duwo kokou, Saimon Pitaha widioyenou
hegiemou, o koyo deba nage yoduyedei.

²⁵ E bohoulou mou Yesuha kihiyodu, nage o koyo tobou ya? de amafei
yodu.

²⁶ Yesuha tobou, a ou si nale si huei mekidu muguoba, o a tobolou
kokou neleyode tobou ma, e ou si nale si hueikou muguomou, Saimon
Iskariotha dihi Judaskou nei.

²⁷ Judasha ou si ke mala noumou, Tamaha e duledu foloumou, Yesuha
emokou tobou, na degeladi keme totodo degeyede tobou.

²⁸ E kege tobou mou o kedia kou dulo iye, kenou si diage Yesuha emokou
ta ke tobou kaha sibige keme ta tawale ili mei.

²⁹ Judasbe sele sai dia daladi o kaha degeimou, o ilo kediage Yesuha
emokou Gabama I Sawisiei kelege nale nale mamou[uyadomou tobolou,
haba bi mei o kediamokou sele neyadomou tobolou de tawale i.

³⁰ Judasha ou si ke mala nama mei degeimou, e mihikou fogou mumou,
sa hulia degei.

Yesuha e dabi degedi o kediamokou egei gehe hehegiei

³¹ Judas fogou imou, Yesuha tobou, ifi kou bou gebe O Kedia Dihi e hu
damaledo keme solo[uba hebele fogulo iladi. E Godiha nele hiyedo ke
hehegile kaha degeimou, o sasai kedia e Ayeha hune hebele fogulo ile.

³² Godiha e Dihia degeiye, dia Godiha hu damaledo ke solo[uba hebele
fogulo ibabe, ene e Dihia hu hebele fogulo. E Dihia hube totonou do
hebele fogulo.

³³ Ma sisigo diama, a nibou de huyadefeinou dalale. A fogou ibabe, ni a
hiyedo ka ile. A Juda o kediamokou tobou sagai kenou haba nimokou ne
tobolou kuhe, a ili sa kokou be nige ta haguale sagai mei.

³⁴ A egei gehe ni dumabeede kou gue tobolou, ni o yogokou solou do
degema. A nimokou solou do degei sagai kenou tefele nine niou sie
yogokou solou do degeiba solou do degeiba dema.

* **13:23 13:23** Yesuha e mogodobe Jon, e kuguo kou nala.

³⁵ Nī mogo degenōu dalababe, o sasai kedia ke duguoba, nime ma dabai degedi odade tawale ile.

*Yesuha kou gue tobou, Pitaha ame tobekou muguloyode tobou
(Matyu 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³⁶ Saimon Pitaha Yesukou kou gue yodu, Hiye O, name kiliya ile? Yesuha tobou, a ile kokou be, na toto sesele ile sagai mei, habagesi na ma habage hagualeyode tobou.

³⁷ Pitaha emokou yodu, Hiye O, ifibe kageimou a na sesele sagai meiyode tobou ya? A na dogou guba, o kedia abou de wolone tabou meiyode tobou.

³⁸ Kegemou, Yesuha emokou yodu, nage a dogou guba dia nane wolone tabou meiyodili dale? A namokou damaledo tobolou kuhe, sio ayomou tali mei dalaba, nage kamadia kege a Yesu tewe meiyode tobolou.

14

Yesu eme Aye Godikou idi a

¹ Yesuha haba kou gue tobou, ni hobou hagi degedama. Godikou damaleyodemaba, amokou ne damaleyodema.

² Ma Ayeha mosodube fou gou moso sudo dala. Kegemou, ame ni timou milou ga ili. Kegei ta dala mei debabe, a nimokou ta kege ta tobou yo mei.

³ A abukou ile folo, ni timou bologua milou ma mei degeiba, haba boholou ma migile, ni wou ma foloba, nine a dala kokou dalaguale.

⁴ Sa a iladi kokou idi abe ni kou tewe degele i.

⁵ Kegemou, Tomasha tobou, Hiye O, sa na ile keme ei ta tewe mei. Sa kokou idi a keme ei kage tawale? de yodu.

⁶ Yesuha tobou, ame a, ame damaledo ta kaha yo, haba ame fi gehe nedi o. Aye Godikou yale abe ta dala mei. Godikou yale abe tanou fei, anou.

⁷ Nige ame tawai debabe, ma Ayene nige tewe degele i. Ifi kou bou gesi nige eme tawale ili, nige eme kou dugulo i kaha degemou.

⁸ Kegemou, Filipha tobou, Hiye O, nage Aye Godi eimokou hegibabe, kahage eibe tefele fogolou.

⁹ Yesuha tobou, ame afudo hagua, nibou de deleibe, kegenou dala keme, Filip nage ame kageimou tewe meiyodeiya? O koyoha a dugu debabe, ege ma Ayene dugu. Nage Aye Godibe eimokou kageimou hegiyede tobou ya?

¹⁰ Ame Aye Godibou de dogou guo dala, haba ene abou de dogou guo dala keme nage kageimou damaleyodeiyo mei? Ta a nimokou tobolou keme mayou ma ta mei. Aye Godi, abou de dogou guo dala kaha, you e dabai degeli.

¹¹ A nimokou ame Aye Godibou de dogou guo dalamou, haba ene abou de dogou guo dalayode tobolou kokou ni damaleyodema. Haba, ma ta toto damaleyode ho fogou babe, midihogehe gehe a milou golu ke duguoba, kokou ge ni kuhe damaleyodema.

¹² A nimokou damaledo tobolou kuhe, o sasai koyoha amokou damaleyodeibabe, ene dabai a degedi sagai kenou tefele degele. Dabai e degele kahage a degei keme gabama folodo degele. Yobe, ame Aye Godikou ili kaha degeimou.

13 Nī mā hūya ke diho bagā amokōu yodubabe, age nī yodulu keme degele. Kegeiba, Aye Godihā hū damaledō keme e Dihihā degeiye, o sasai kediā soloūba hebele fogulo ile.

14 Bi olōu feido nī mā hūya ke amokōu diho bagā yodubabe, nī tagali keme, a milōu gale.

Yesuhā Duo Bolofei tobōu ba migileyode tobou

15 Yesuhā haba kōu gue tobou, nī a tagaibabe, tā a tobolōu keme nī defeido sesele yale.

16 A Aye Godikōu yoduba, ege nī dogōu gulo o ta tobōu ba migile. O keme nībōu de dolodo kegenōu dalale.

17 Nībōu de dogōu guo dalale obe Duo Bolofei, ege nīmokōu damaledō Godi ke hehegile. Sa sibige o sasai kediage eme migiba tolōu ile sagai mei, yobe eme duguo tawale sagai mei kaha degemōu. Kenōu si nige eme kōu tewe, e nībōu de dala, haba hagua, nī duledu dalale.

18 A nī tōu fogōu ba, nīme gube dihi dege dalaguale mei. Ame haba nīmokōu bohōlōu mā haguale.

19 Huyadefei dala demaba, sa sibige o sasai kediage ame ta dugulo ile mei. Ninōu si a dugulo, ame haba gehe degele kaha degeimōu, nīne gehe dege tafalaguale.

20 Sawisieie kelegebe, nī tawalebe, ame mā Ayebōu de dalamōu, nīne abōu de dalamōu, haba ame nībōu de dalamōu dilidade tawale ile.

21 O koyohā mā tā defeido dulo sesele ibabe, ege ame tagaido. O a tagali keme mā Ayehane eme tagali. Ane e tagaiba, a mayoūsie emokōu tamā degele.

22 Kegemōu, Judas ta, eme Iskariot mei, kaha Yesukōu yodu, Hiye O, nā eimokōu tamā degele kelegebe, haba sa sibige o sasai kediamokōu be kageimōu tamā degele meiyode tobōu ya?

23 Yesuhā tobou, o koyohā a tagaibabe, ege tā a hehegieili keme defeido sesele. Mā Ayehā e tagaiba, ele emokōu hagua, ebōu de tofousogo kegenōu dalaguale.

24 O koyohā a taga ho fogōu babe, eme egei a hehegiedi keme ta dudiyo mei. Tā a tobolōu koūme mayoū mā tā mei, o e a tobōu mōu haguei o kaha tā.

25 A nībōu de dalali, nīmokōu olōu fei ke tobolōu kehe.

26 Kenōu si, nībōu de dogōu guo dalale o ta, Aye Godihā mā hūya ke tobōu ba haguale keme Duo Bolofei. Ege haguaba, nīmokōu egei a kōu hehegiei ke olōu fei haba hehegie tobolōu. E degeiye, afu a nīmokōu hehegieimōu kōu dulo iye haba totou degele i olōu feibe nī haba tawale ile.

27 A nī tōu fogōu fogōu ilamōu, nīmokōu fī hemele fiyadi ke nībōu de dalayadomōu nīmokōu nelī. A fī hemele fiyadi ke nelībe, sa sibige o sasai kediā nedī sagai kegei mei. Nī hagi degeba, fī hiyedo māba, gue degedama.

28 Nige a nī tōu fogōu fogōu ileba, haba nīmokōu bohōlōu mā hagualeyode tobōu mōu kōu dulo i. Nī a tagale i debabe, nīme hohō degele ile, ame Aye Godikōu ili kaha degeimōu. Yobe ame hiye o mei, Aye Godinōu si hiye o folodo.

29 A you ile dala kelege nīmokōu kōu tobou kehe. Habage, a fogōu ibabe, nī damaleyodele ile.

³⁰ Mā t̄abe sasado dege ta tobolōu mei, yobe sa sibige hiye o keme hagulu kaha degeimōu. O kaha ame tolōu sagai meiyē,

³¹ kenōu si sa sibige o sasai kediyage a mā Ayebe tagai hiyedo kaha, age e tobolōu kenōu dulo milōu gadidade tawamabadomōu. Ni haguama, di ime.

15

Yesu eme hebe bolodo

¹ Yesuha haba ta makai kōu gue tobou, ame hebe bolodo, hebe haimikōu tafala. Mā Aye eme hebe hai obōu.

² Hebe go, sibige mādiyo mei keme mā Ayeha diafigima hebesedi. Hebe go sibige mādi keme huyadefei kasagai degei ta dugumōu be bologuama fogōu di, sibige hiyedo mayadomōu.

³ Ta a n̄imokōu tobōu di kahage, n̄ime hebe go bologuomōu bolō degele i kenōu tefei dalagua.

⁴ Ni abōu de dogōu guo dalaba, ane n̄ibōu de dogōu guo dalale. Hebe gobe yoūnōu dalamōu be, sibige mādiyo mei. Hebe gobe yoū e tōu guebōu asōu gie dalamōu si, sibige mādi. Nebe kenōu tefei, n̄ine amokōu asōu gie dala mei debabe, n̄i sibige ta mā ile mei. Amokōu asōu gie dalabasi, n̄i sibige mā ile.

⁵ Ame hebe tōu, n̄ime hebe go. O koyo na, abōu de dogōu guo dalaba, ane nabōu de dogōu guo dalaba debabe, na sibige hiyedo male. Na a tōu fogōu, nesofei dalababe, na sibige ta male mei.

⁶ O ta abōu de dogōu guo dala ho fogōu babe, o keme hebe gonōu tefei, o tae diafolōu muguba fafagale fiyale. Kegele i keme, moūuma, doulukōu hebesomōu, douye wobolōu fiyadi.

⁷ Ni abōu de dogōu guo dalaba, mā tane n̄ibōu de dalababe, n̄i bi ta tagaiba amokōu yodubabe, age n̄i yodulu keme nele.

⁸ Ni sibige hiyedo moūba, o sasai kedia n̄ime mā dabai degele idi odade tawale ibabe, mā Ayeha hu damaledo ke dia soloūba hebele fogulo ile.

⁹ Aye Godiha amokōu hohō degedi sagai kenōu tefele ane n̄imokōu hohō degedi. Ni abōu de dalababe, di mogo dege dalame.

¹⁰ A mā Ayeha na duyedei ke dulo seseimōu, ele mogo degenōu daladi. Nebe kenōu tefei, n̄ine a n̄i dumabeedei ke dulo seseibabe, di mogo dege dalaguale.

¹¹ A n̄imokōu ke tobolōu kaha yobe kōu gue, a hohō degedi sagai n̄ine kenōu tefele hohō degemabadomōu tobolōu. Kegeibasi, hohō n̄i dugulo keme hiyedo, n̄i duledu amamale.

¹² A n̄i dulo kōu gue tobolōu kuhe. A n̄imokōu solōu do degedi sagai kenōu tefele n̄ine n̄iōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

¹³ O taha e mogo diamokōu solōu do dege dogōu guba, o tae e wouba tolo ilebe tabōu mei. O kamaha e solōu do degedi midihō kahage solōu do degedi midihō ilo keme gabama folodo dala.

¹⁴ Ni a tobou ke dulo seseibabe, n̄ime mā mogo dia.

¹⁵ Ifi kōu bōu gebe age n̄ime dabai degedi oyode tobolōu mei. Yobe, dabai degedi oege dabai n̄edi o kaha degedi olōu fei keme tewe mei kaha

degeimōu. Mā Ayehā amokōu hehegiei olōu fei keme a nimokōu kōu hehegiei kahā degemōu, age nime mā mogo diānōu yode tobou.

¹⁶ Nige ame ni bi degeleyodema makali mei. Ninōu si kolo mamabadomōu, age nime mā bi degeleyodema makai. Kolo ni mā ile keme tabale mei, yoŋu kegenōu dalale. Kegeiba, ni mā huya ke Aye Godikōu diho baga tobōu babe, ege ni yodulu keme nimokōu nele.

¹⁷ A ni dulo kōu gue tobolōu kuhe. Ni niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

Sa sibige o sasai kedia Yesuha e dabai degedi o kediamokou dafa ile

¹⁸ Yesuha haba kōu gue tobou, sa sibige o kedia nimokōu dafa ibabe, totou degedama, amokōu dafa i sagai kenōu tefele nimokōu ne dafa ilidade tawama.

¹⁹ Nime sa sibige o sasai sagai dalagua debabe, diage nibōu de mogonōu dala. Kenōu si nime diā sagai dala mei. A ni makamomōu, ni sa sibige o sasai kedia tōu fogōu, amokōu haguasiei kahā degeimōu, diage nimokōu kuhe dafa ili.

²⁰ A nimokōu kōu gue tobou keme, ni defeido tawama, dabai degedi oyene, e hiye obe gabama feli mei.*
O a makolo i kediage nime makolo ile. Haba mā tā dulo i kediage ni tane dulo ile.

²¹ Ni amokōu damaleyodele i kahā degeimōu, diā nimokōu bōu basiado degele ile. Yobe, o e a tobōu mōu haguei o keme diā tewe mei kahā degemōu.

²² A hagua o kediamokōu tobōu li mei debabe, o sasai kedia midihō kasagai milōu gadi kahā hebe ke ta moloŋu dala mei. Kenōu si a hagua, egei hehegiei kahā degeimōu, diā midihō kasagai milōu gadi kahā hebe keme tōu fogolōu sagai mei.

²³ O koyohā a dafolu keme, eme mā Ayene dafolu.

²⁴ A o sasai dihile kokōu dabai, o tae ta degeli mei ke degemōu ili mei debabe, o sasai olōu fei midihō kasagai kahā hebe ta moloŋu dalayodili mei. Kenōu si diā midihō gehe gehe a milōu gadi ke kōu dugulo idiye, haba mā Ayebōu elemokōu dafa idi kahā degemōu, diā midihō kasagai kahā hebe ke malā ile dala.

²⁵ Midihō diā milōu ga i keme die kuolōu tae kōu gue tobou kenōu tefele degele idi.

Diā amokōu be mōu dafa i.

Buk Song 35:19

²⁶ Duo Bolofei, nibōu de dogōu guo dalale o eme Aye Godibōu de dala. A e tobōu ba hagua, damaledo Godibe nimokōu hehegiemōu ile. Eme mā Aye Godikōu ge haguaba, nimokōu mā midihōbōu a degedibōu olōu fei ke hehegile.

²⁷ Nime o sasai kediamokōu a degedi ke hehegie tobōu ma. Yobe, nime abōu de yoma dabai degemōu haguabe demōu, ifine kegenōu dala kahā degemōu.

* 15:20 15:20 Jon 13:16

16

¹ Yesuhā haba kōu gue tobou, ta olōu fei a n̄imokōu koŋu hehegieibe, n̄i damaleyodei ke tōu fogouye domōu kuhe tobou.

² Hiye o kedia n̄ime egei mosokōu folodamabeede akogulo ile. Haba sawisie ta kelege, o iloye n̄i wouba tofigieiba, diaḡe keme Godihā dabai bolodo degeliyade tawale ile.

³ Dia midihō kegei ke degele ile kaha yobe, diaḡe Aye Godibōu abōu debe defei ta tawale iyo mei kaha.

⁴ A koŋu tobolōu kaha yobe, habage n̄i hagi olōu fei koŋu duguba, egei a n̄imokōu tobou koŋu tawamabadomōu kuhe tobolōu.

Yesuhā, Duo Bolofeiḡa dabai degele ke tobou

Yesuhā haba kōu gue tobou, afuge ta koŋume aḡe n̄imokōu tobōu li mei, yobe ame n̄ibōu de delei kaha.

⁵ Ame o a tobōu mōu haguei kokōu bohōlōu ma ilamōu. Kenōu si, n̄i o tahā amokōu, n̄ame kiliya iya? de ta yodulo iyo mei.

⁶ A ta koŋu tobolōu kahaḡe n̄i hagi hiyedo degeli.

⁷ A n̄imokōu damaledo tobolōu kuhe. Ame n̄i dogōu gulamōu fogōu iladi. A n̄i tōu fogōu fogōu i ho fogōu babe, n̄i dogōu guo dalale obe n̄imokōu haguale mei. A ibasi, a tobōu ba, e n̄imokōu haguale.

⁸ E migileba, sa sibige o sasai kediamokōu, midihō kasagai kaha sibigebōu, midihō bolodo kaha sibigebōu, Godihā ta sale kaha sibigebōu olōu fei ke hehegieiba, dia defeido tawale ile.

⁹ Midihō kasagai kaha sibigebe, o sasai kedia amokōu damaleyodele iyo mei ke.

¹⁰ Midihō bolodo kaha sibigebe, a Aye Godikōu ibabe, n̄i a haba ta dugulo mei.*

¹¹ Godihā ta sale kaha sibigebe, sa sibige kaha hiye o eme ta saiye tolōu yode tobou.*

¹² A n̄imokōu ta hiyedo kōu tobolōu dalaye, kenōu si n̄i toto dulo tawale mei.

¹³ Duo Bolofei e hagubasi, ege Godihā ta damaledo kenōu hehegile. E yoŋu e ta ta tobolōu mei. Godihā tobōu mōu du sagai kenōu tobolōu. Ege n̄imokōu habage degele kenōu hehegile.

¹⁴ E n̄imokōu ma ta kenōu mala hehegieiba, ma hubōu ma nelebōu hiyedo degele.

¹⁵ Aye Godihā bi olōu feibe ma binōu kaha degeimōu, a n̄imokōu kōu gue kuhe tobou, Duo Bolofeiḡe ma tanōu malaḡa n̄imokōu hehegileyodei.

Hagi duguo mei degeiba, haba hohobolōu ile

¹⁶ Yesuhā haba kōu gue tobou, huyadefei dala demababe, n̄i a dugulo mei. Haba habage huyadefei dala demaba, n̄i a dugulo ile.

¹⁷ E dabai degedi o ilo kedia dioŋusie kōu gue yoduga i, e huyadefei dala demababe, n̄i a dugulo mei. Haba huyadefei dala demaba, n̄i a

* **16:10 16:10** Juda o kediage Yesube midihō kasagai milōu di oyade tawale i. Kenōu si Godihā e hebenitōu mala felei kaha hegibe, eme midihō bolodo milōu di oyodei. * **16:11 16:11** Yesu e hebe fufuguomajkōu tolo i kelegebe, o sasai kediage eme yoŋu e midihō kasagai kaha hebe ke moloŋuyade tawale i. Kenōu si kege degeli mei. E sa sibige o sasai di dogōu gulamōu tolmōu haguage degei. Yesuhā tei keme, Godihā Tamā ta sama abogōŋutiye tofogōu.

duguloyode toboubōu, haba tabe, yobe ʼame Aye Godikōu ileyode toboubōu kaha sibigebe kei?

¹⁸ Haba dio ʼusie kegenōu yoduga i, huyadefeji dalaleyodei kaha sibigebe kei? E ta ke tobou kaha yobe di ta tewe mei.

¹⁹ Dia emokōu yodulamōu degele imōu Yesuha tawalemōu, diamokōu kōu gue tobou, ni a huyadefeji dala demababe, ni a dugulo mei. Haba huyadefeji dala demaba, ni a duguloyode tobou kaha sibigebe tawale iyo mei kaha degemōu, ni amokōu yodulamōu degele ili.

²⁰ A nimokōu damaledo tobolōu kuhe, nige ma sihou gosolo ile, kenōu si sa sibige o sasai kediamе hohobolōu ile. Ni hagi duguo dalagua dema mei degeiba, ni haba hohobolōu ile.

²¹ Sasaiye dihi mōu lamōu be, e do hiyedo dugudi. Kenōu si dihi mala felemōu be, e do dugu ke ta fimadiyo mei, e dihi kokōu nōu hohobōu di.

²² Nebe kenōu tefei, nine hagi duguluye, kenōu si a haba ni dugubabe ni hohobolōu ile. Ni ke hohobolōu ile keme o tae ta igile mugulo sagai mei.

²³ Sawisiei kelegebe, ni amokōu ta yodulo ile mei. A nimokōu damaledo tobolōu kuhe, ni ma huya ma Ayekōu bi ta yodubabe, bi ni yodulu keme e nimokōu nele.

²⁴ Afudo tofogōu haguabe demōu ifine, ni ma huya bi ta yodulo idiyo mei. Ni ma huya ke yoduma, kegeibabe ni bi ke malaba hohobolōu be hiyedo folodo.

Yesu ege sa sibige kaha nele ke gabai dala

²⁵ Yesuha haba kōu gue tobou, age nimokōu be ta makainōu tobōu di. Sawisiei tabe a nimokōu ta makai ta tobolōu mei, age nimokōu ma Ayeha degelebe tamado tobolōu.

²⁶ Sawisiei kelegebe, ni niōu nōu ma huya ke Aye Godikōu diho бага tobolōu ile. Age nimokōu be a Aye Godikōu ni dogōu guyedema diho бага tobolōu yodeiyo mei.

²⁷ Damaledo, Aye Godihage nimokōu hoho degeli, yobe ni amokōu hoho degemōu, ame Godibōu de dalali hagueidade damaleyodele ili kaha degeimōu.

²⁸ Ame Aye Godibōu de dalali, sa sibige kuokōu kuhe migi. Ame haba sa sibige ko ʼu tou fogōu, Aye Godikōu bohōu ma iladi.

²⁹ Kegemōu, e dabai degedi o kedia emokōu kōu gue tobolōu i, ta na ifi tobolōu be, ta makai ta tobōu yo mei. Na tamanōu tobolōu.

³⁰ Ise ei tawale ili, na olou feji kōu tewe kaha, obe namokōu you yoduladi keme na kōu tawale dalamōu habage kuhe yodudi. Kegei kaha degemōu, ei name Godibōu de dalali hagueidade damaleyodele ili.

³¹ Kegemōu, Yesuha tobou, ise ni damaleyodele ili?

³² Ni duma, sawisiei ta mei, ifi degeladi, ni a tou fogōu, niōu ni sabekōu kusia fosigeiba, a masofeji dalale. Kenōu si, masofeji dalale mei, ma Aye e abou de dalale.

³³ A tagalibe ni abou de dogōu guoba, himi dege dalamabadomōu, a nimokōu ta ko ʼu kuhe tobolōu. Sa sibige kuokōu be, nime hagi dugumōu ile, kenōu si ni nelede dege tafalama. Sa sibige kaha nele keme a kōu gabai dala.

17

*Yesuha Godiha e dogou guyadomou diho baga tobou**

¹ Yesuha e dabai degedi o kediamokou ta ke hehegiema mei degeimou, e hebenitou daladuguomou diho baga tobou,

Aye, sawisie nã makaibe kuhe. Nã ne Dihihã hu hebele fogu. Kegeiba ne Dihihane ne hu hebele fogulo.

² Yobe, nã ne Dihikou hu hiyedo nelemou migile, sa sa o sasai kedia die hiye o dege dalali, o sasai na emokou makai kediamokou fi tofousogo tofousogo tofolou ke neyadomou.

³ Fi tofousogo tofousogo tofolou keme kou gue, o sasai fi gehe ke mala i kediage name damaledo Godi tanou do, gehe ta dala meiyode tawale ili. Yesu Kelesu, na tobou mou haguei, ene dia tawale ili.

⁴ A dabai na amokou degeyedei ke degema mei degei kahage, ne hubou ne nelebou hiyedo ke sa sibige o sasai kediamokou hegi.

⁵ Aye, na sa sibige kou milou li mei kelegebe, a nabou de hu hiyedo kegenou delei. I fi na haba hu hiye ke amokou neiba, a nabou de dalale.

Yesuha Godiha e dabai degedi o sasai, ebou de suluguei kedia dogou guyedema diho baga tobou

⁶ Yesuha haba kou gue diho baga tobou,

Age ne hube sa sibige o sasai na amokou nei kediamokou kou hehegiei. Diame ne o, na amokou neimou, dia ne ta defeido dulo sesele i.

⁷ I fi dia tawale ili, bi olou feido na amokou nei keme namokou genou hagueidade tawale ili.

⁸ Ta olou fei na amokou hehegiei keme a diamokou ne hehegieimou, dia defeido dulo damaleyodema, ame nabou de kou deleiye, na tobou mou a kuhe migidade tawale ili.

⁹ Age na ma o sasai kedianou dogou guyadomou diho baga tobolou. Sa sibige o sasai olou feido dogou guyadomou diho baga tobou yo mei. O sasai na amokou makai kedianou dogou guyadomou, a namokou kuhe diho baga tobolou, diame ne bi degei dalagua kaha degeimou.

¹⁰ Ma o sasai olou feibe ne bi. Haba ne o sasai olou feibe ma bi. Sa sibige o sasai kedia da bi kedia dugulo ilibe, dia ma hubou ma nelebou hiyedo ke dugulo ili.

¹¹ Ame sa sibige kuokou hiyedo dalale mei, namokou iladi. Kenou si ma o sasai kediame sa sibige kuokou dalaguale. Aye, name damaledo Godi, na sagai ta dala meido. Nage diame ne hu amokou nei kaha neleyenou dia dala. Da fi tanou dala sagai kenou tefei diane kegenou dalamabadeba.

¹² A diabou de dala kou legebe, age diame hu na amokou nei kaha dia daladi. Tanou ta fogou li mei. O tanou si a tou fogou mou, e yousie makoloyadomou fogou i. Yobe, Godiha kuguokou nalai dala keme damaledo tama degeyadomou.*

* **17: (17:0 widio ta)** Kalai ta kuguo Ta Hiye 17 kuokou be widio tqkamadia dala. Pisin ta kuguokou be tanou fei dala. * **17:12 17:12** Buk Song 41:9

¹³ Ame namokou fogou iladi. Iyo mei, sa sibige kuokou you dala kou lege, a hohobou di ma duledu dala sagai kenou tefele diane kege hohobou mabadomou kuhe diho baga tobolou.

¹⁴ A ne ta ke ma dabai degedi o sasai kediamokou hehegieimou be, haba sa sibige o sasai kediage diamokou dafa idi. Yobe, ma o sasai kediamme sa sibige o kedia bi mei, ane sa sibige o kedia bi mei kaha degeimou.

¹⁵ Age na ma o sasai, sa sibige kuokou dala ke toto mojuma iyedema diho baga tobou yo mei. Age Tamaha dia makeiye domou, na dia dia dalayadomou kuhe diho baga tobolou.

¹⁶ Ame sa sibige kojumaha o mei, diane sa sibige kojumaha o mei.

¹⁷ Ne tabe damaledo. A tagalibe, na ne ta kaha degeiye, die duledu dabai degeligi, diame nou ne sosou do dege.

¹⁸ Na tobou mou, a migile, sa sibige o sasai bou de dala sagai kenou tefei, age diame ya, sa sibige o sasai bou de dalaguamabeedei.

¹⁹ A ma o sasai dogou gulamou, mayousie namokou nelikuhe, diane nou ne sosou bolodo degemabadomou.

Yesuha Godiha damaleyodei o sasai olou fei kedia dogou guyadomou diho baga tobou

²⁰ Yesuha haba kou gue diho baga tobou,

Age na ma dabai degedi o sasai kedianou dogou guyadomou diho baga tobou yo mei. O sasai olou fei die ta duloba amokou damaleyodele ile kediane dogou guyedema diho baga tobolou,

²¹ fi tanou degemabadomou. Aye, na abou de dala, haba ane nabou de dala sagai kenou tefele, diane dabou de dalamabadomou. Sa sibige o kediage kegeiba duguobabe, ame na tobou mou migidade tawale ile.

²² Ma hubou ma nelebou hiyedo, na amokou nei keme, age diamokou nei, diame fi tanou fei dege, da dala sagai kenou tefele dalamabadomou.

²³ Ame diabou de dalamou, haba nane abou de dalamou dei kaha degeimou, diane fi tanou fei degemabadomou a kuhe diho baga tobolou. Kegeibasi, sa sibige o sasai kediage, ame na tobou mou migi, haba na amokou hoho degeli sagai kenou tefele na diamokou ne hoho degelidade tawale ile.

²⁴ Aye, o sasai na amokou nei kediamme, age abou de a dalakou dalali, ma hohobou ma nelebou hiyedo na amokou sa sibige kou milou li mei kelege nei keme diane dugulo ke tagali.

²⁵ Aye, name doudo o, sa sibige o sasai kediage name tewe meiyee, name a tewe kaha degeimou, o sasai amokou damaleyodele i kediage ame na tobou mou migidade tawale ili.

²⁶ A diamokou hehegieimou, dia na tewe degei. A haba hehegile, na a tagadi sagai kenou tefele, diane diousie yogo tagaiba tagaiba deiba, ane diabou de dalale.

Yesu e do duguo tolomou, haba hagua gehe degei
(Ta Hiye 18-20)

18

*Judasha Yesu tolou mou ho o kediamokou sesegu
(Matyu 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)*

¹ Dihō bagā tobōu ma mei degeimōu, Yesuhā ē dabai degedi o kedīabōu de tō Kidron dama yai. Tō kaha ilobōu be hebe hai ta delei. Diā yamōu, hebe hai kokōu fologai.

² Yesu ho o kediamokou sesegulo o Judas, ene hebe hai ke kou tewe, Yesubou ē dabai degedi obou dia kokou kou kefegulo idi kaha.

³ Kegemou, Judas ē ami o kedia sosogou haguei. Mogou du dalaguadi hiye obou, Farisi obou kedia kasamane o ilo kelene tobou mou, Judasbou de kamaibou, disio mibou, biyadi bibou de tou ma haguasiei.

⁴ Haguasieimou, Yesu ē hagi yo umakou haguale keme yo u kou tewe kaha, ē ilemou diamokou yodu, nime koyo ka haguasieiya?

⁵ Kege yodumou, o kedia tobou, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili. Yesuhā tobou, o keme a. Judas ene ho o kedīabōu de tefelei.

⁶ Yesuhā o keme ayode tobou mou, o kedia dulo kesigiemou tegulo iye, mihikou fiyasigei.

⁷ Kegemou, Yesuhā haba yodu, nime koyo ka haguasieiya? Kege yodumou, dia tobolou i, eibe sa Nasaret o Yesu ka haguasili.

⁸ A nimokou kou tobou, o keme anou. Ni a ka haguasili debabe, o abou de dalagua ko udiame tou fogou ba dio u yale.

⁹ E kege tobou kaha yobe, afu ē o na amokou makai kedīame, age tanou ta tou fogou li meiyode tobou.*

Keme damaledo tama degeyadomou kuhe tobou.

¹⁰ Kegemou, Saimon Pitaha ē aweki me bolou, yukuei foudu sai ke telemou, mogou du daladi hiye o kaha dabai o ke fai, kehe dele ke taga mugu mihikou fiyei. Dabai o kaha hube Malkus.

¹¹ Kehe ke mihikou fiyoumou, Yesuhā Pitakou tobou, ne aweki ke boholou sagi. Hagi ma Aye Godiha a duguyedei keme, nage a hagi ke dugulobe dafoluyode tawali?*

Diā Yesu o Anaskou mala yai

¹² Kegemou, ami o kedīabōu, die hiye obou, haba Juda o kedia kasamane o kedīabōu de Yesu tolou tigama,

¹³ o Anaskou mala yai. O keme Kaiafasha ē kei. Kaiafasbe sadebe dia Yesu woumou tolo i kelegebe mogou du daladi hiye o delei.

¹⁴ O keme, afu, Juda o kediamokou, o olou fei dowobe o tanou ye tolosi bolofeyode tobou ke.*

Pitaha Yesube ē tewe meiyode tobou

(Matyu 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)

¹⁵ Kegemou, o kedia Yesu tolou tigama mala youmou, Saimon Pitabou, Yesuhā dabai o tabou dilie Yesu sesele yai. Yesuhā dabai o ta keme mogou du daladi hiye o kahage kou tewe kaha degeimou, ē Yesu sesele, mogou du daladi hiye o kaha moso kekaimidu felei.

* **18:9 18:9** Jon 6:39 * **18:11 18:11** Pisin taēge ta makainou tobou. Kalai taēge ta sibige kenou nalai. * **18:14 18:14** Jon 11:50

¹⁶ Kenōu si Pita ume feli mei, kekai adi hafei dege tefelei. Tafalamōu, Yesuha dabai o, mogōu du daladi hiye ohā kou tewe kaha bohōlou mā hagua, kekai adi dia daladi sasai kokōu tobōu ma, Pita kuhe wolōu felei.

¹⁷ Pita foloumōu, kekai adi dia daladi sasai kaha duguomōu yodu, didio degei o kaha dabai o tabe na? E sima tobou, kege mei, ame o kaha dabai o meido.

¹⁸ Folomōu dugube, mogōu du daladi hiye ohā dabai obōu, kasamane obōu kedia sa kulio degeimōu, dou tōu ma ha tafalaguamōu, Pita ene diabōu de dou ke ha tefelei.

*Mogōu du daladi hiye ohā Yesu tā sai
(Matyu 26:59-66; Mak 14:55-64; Luk 22:66-71)*

¹⁹ Kelege, mogōu du daladi hiye ohā Yesukōu e dabai o kediaōu, egei e hehegiedi kebōu de tawalamōu yodugai.

²⁰ Yesuha sima tobou, age tamakōu genōu o sasai kediamokōu hehegiedi. Age Juda o sasai di kefegudi egei mosodugebōu Godiha moso kekaimidugebōu denōu egei hehegiedi, mogogōu ta hehegiediyo mei.

²¹ Na amokōu kageimōu yodugouya? Na o sasai mā tā dulo idi kediamokōu yoduga, tā a toboudibe dia tewe.

²² Yesuha kege tobōu mōu, kasamane o hafei dege tafala kaha e midihokōu famōu tobou, kageimōu na mogōu du daladi hiye o kokōu kege sima tobōu ya?

²³ Yesuha tobou, a tā kasagai tobou debabe, na amokōu defeido tobōu. Haba a tā bolodo tobou debabe, na kageimōu a fouya?

²⁴ Kegemōu, Anasha tobōu mōu, haba Yesu wōu ma, mogōu du daladi hiye o Kaiafaskōu yai. Tigiye tigei ke kusieli mei, kege dalamōu.

*Pitaha haba Yesube e tewe meiyode tobou
(Matyu 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

²⁵ Saimon Pita e dou ha tafalamōu, o kedia emokōu yodu, nane didio degei o kaha dabai o ta? E haba sima tobou, kege mei, ame o kaha dabai o mei.

²⁶ Kegemōu, mogōu du daladi hiye ohā dabai o Malkusha* sosōu taha Pitakōu kou gue tobou, age name didio degei o kebōu de hebe haikōu tafalamōu dugu.

²⁷ Pitaha haba, kegei meiyode tobōu mōu, kelegenōu sio ayomōu tai.

*O kedia Yesu o Pailatkōu wolōu yai
(Matyu 27:1-2, 11-14; Mak 15:1-5; Luk 23:1-5)*

²⁸ Sabiyoumōu, Juda o kedia Kaiafasha moso tōu fogōu mōu, Yesu gamani hiye o kokōu wolōu yai. Kenōu si diame Gabama I Sawisiei kaha dowo ke wai sipsip nalā ilamōu degele ili kaha degemōu, dia gamani o kaha mosodu fologali mei, adikōu nōu tefeleguei. Kegelige, dia Godiha dihile kokōu sibigi degeiye domōu.*

* **18:26 18:26** O Malkusbe Pitaha faj kehe dele taga mugu o ke (Jon 18:10). * **18:28 18:28** Gamani o keme Pailat. Pailat ume Juda o mei, ume sa Rom o. Juda o kedia kuolōu yege, dia sa ta o taha mosodu fologaba, dia Godiha dihile keke sibirigibōu dalali, Gabama I Sawisiei kaha dowo ke wai sipsip nalā ilebe kuolōu hiyedo.

29 Adikōu tafalaguamōu, Pailathā migilemōu, diāmokōu yodu, nige o koŋume kei dowoye tā salamōu degele iya?

30 Diā tobolōu i, o koŋume midihō kasagai milōu gadiyo mei debabe, ei namokōu ta wolōu haguasieiyo mei.

31 Kegemōu, Pailathā Juda o kediāmokōu kōu gue tobou, ni o ke wolōu ya, niōu ni kuolōu sesele tā sama. Pailathā kege toboumōu, Juda o kediage, eibe o ta wouba tolo ilebe kuolōu yodele i.*

32 Juda o kediā kege tobolōu i kaha yobe, afu Yesuhā ɛme obe wouba tolo ileyodei keme damaledo tama degeli kehēdadomōu kuhe tobolōu i.

33 Kegemōu, Pailathā mosokōu bohōlōu mā folomōu, Yesu haguismōu foloumōu yodu, Juda o kediā hiye obe nā?

34 Yesuhā sima tobou, nā noŋunōu tawaga amokōu yodulu? Haba o tae a degegai ke tobōu mōu dulomōu kuhe yodulu?

35 Pailathā sima tobou, ɛme Juda o mei. Noŋu ne sosōu bōu, mogōu du dalaguadi hiye obōu kediā nā amokōu sesegulo ili. Nā kei degeiye diā nā amokōu wolōu haguasilou?

36 Kegemōu, Yesuhā tobou, ɛme sa sibige o sasai kediā hiye o mei. A sa sibige o sasai wolōu dala debabe, mā o diā biyoubā, ɛme o taha Juda o kediāmokōu sesegulo sagai mei. Kenōu si mā sabe sa sibige kuokōu mei.

37 Kege tobōu mōu, Pailathā yodu, name damaledo o sasai kediā hiye o? Yesuhā sima tobou, nage ɛme o sasai kediā hiye oyodilibe noŋunōu tobolōu. Mā adiōu hā a sa sibige kuokōu malā feleibe, a dabai tanōu fei damaledo tā kenōu hehegielamōu. O olōu fei tā damaledo ke dulo seseli kediame mā tā dulo idi.

38 Pailathā yodu, tā damaledo keme kei?

*Pailathā Yesu hebe fufuguomaiḱōu ikoke degemabeedei
(Matyu 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)*

Pailathā kege tobōu ma fogōu, haba mihikōu mulomōu, Juda o kediāmokōu tobou, age o koŋume midihō kasagai milou ta duguli mei.

39 Kenōu si age sadebe olōu fei, Gabama I Sawisiei tōu mōu be, didiō o tanōu telemadi. Ni tagalibe, age Juda o ni hiye o koŋume telemale?

40 Kenōu si, o kediā tā digio degemōu, o ke mei, o Barabas telemayedele i. Barabas ɛme sa Rom gamanibōu de biyoumōu kuhe didiō degei.

19

1 Kegemōu, Pailathā tobōu mōu, ami o ilo kediā Yesu tigi dofōu ye woma,

2 tigi ayebōu ta malamōu, hiye o kediā heti sagai kege milōu gamamōu, Yesuhā widiletōu mugulo i. Yukuei wej degei sasado ta kene emokōu kagile i.

3 E midihoya ke ima haguama dele iligi susuga tobolōu i, Juda o kediā hiye o nā gusugu bolofeyodele imōu, e midihokōu fa i.

4 Kegemōu, Pailathā haba tamakōu migile, Juda o kediāmokōu tobou, a o ke nimokōu wolōu migiba, ni tawama, age ɛme midihō kasagai ta milōu li mei dugulu.

* **18:31 18:31** Sa Rom o kediā Juda o kediāmokōu o tā sama wodamabeedema kuolōu dogogulo i. O tā sama hebe fufuguomaiḱōu ikoke degedi midihobe sa Rom o kediā midihō.

⁵ Kege tobōu mamōu, Yesu telemōumōu tamākōu migimōu dugulo ibe, tigi ayebōu heti бага milou ke widiletōu mugu kebōu, yukuei wej degei sasado kebōu de kaj kaha migimōu dugulo i. Pailathā tobou, duguma, o koꝑume kuhe.

⁶ Kegemōu, mogōu du daladi hiye obōu, kasamane obōu kedia Yesu duguomōu, tā digio dege, hebe fufuguomaikōu ikoke dege. Hebe fufuguomaikōu ikoke degeyede tobolōu i. Pailathā sima tobou, n̄iōu wolōu ya, ikoke degema. Age eme midihō kasagai ta milōu li mei dugu.

⁷ Kenōu si Juda o kedia kōu gue sima tobolōu i, ei kuolōu tā dala, kuolōu kahage o koꝑume toyedei, yobe e yoꝑusie eme Godihā Dihiyode tobōu di kaha.

⁸ Kege tobolōu imōu, Pailathā dulomōu, guē hiyedo degei.

⁹ E mosōdu bohōlōu mā folomōu, Yesukōu yodu, ne sabe kilija? Kenōu si Yesuhā tā ta sima tobōu li meido.

¹⁰ Kegeimōu, Pailathā yodu, nā amokōu tā tobolōu dafa? Nage ame hiye o ke de tawali? A ikoke degemabeede tobōu babe, dia nā ikoke degele ile. Haba a nā tōu fogōu mabeedeibabe, dia nā tōu fogōu le ile.

¹¹ Kegemōu, Yesuhā Pailatkōu tobou, o hebenitōu duwo kaha namokōu hū hiye ke nelj mei debabe, name nelebōu mei, nā a huyafej degele sagaj mei. Kegeimōu, midihō kasagai nā milolōu keme huyadefei. O a wolōu hagua, namokōu sesegu o kesī e midihō kasagai hiyedo folodo.

¹² Pailat e Yesuhā kege tobōu mōu dulomōu, e Yesube kage tōu fogolōu domōu fimā delei. Kenōu si Juda o kedia tā digio dege tobolōu i, nā o koꝑu tōu fogōu babe, name hiye o Sisarhā mogo mei. O koyohā yoꝑusiebe o sasaj wolōu daladi hiye oyode tobōu babe, o keme Sisarhā ho o.

¹³ Kege tobolōu imōu dulomōu, Pailathā Yesu mihikōu wolōu mulō, Igiye Fafai Sa kokōu yamōu, Pailat e tā sai fidi o kaha duwodi kotōu duwei. Igiye Fafai Sa keme Hibru tae Gabata-yodele idi.

¹⁴ Sawisieī keme Gabama I Sawisieī kaha nale kefele idi sawisieī. Agali degeimōu, Pailathā Juda o kedia mokōu tobou, duguma, o koꝑume n̄i hiye o.

¹⁵ Kenōu si o kedia tā digio dege tobolōu i, malā ile, hebe fufuguomaikōu ikoke degeyedele i. Pailathā yodu, a n̄i hiye o koꝑu de ikoke degele? Mogōu du dalaguadi hiye o kedia kōu gue tobolōu i, ei hiye obe ta dala mei, tanōu fej sa Rom o Sisarnōu.

¹⁶ Kegemōu, Pailathā ise Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degemabadamōu, ami o kedia mokōu sesegumōu, wolōu yai.

*Diā Yesu hebe fufuguomaikōu ikoke degele i
(Matyu 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

¹⁷ Yesuhā yoꝑu e hebe fufuguomaj ke hebele iligi, O Widio Dio Sakōu fologai. Hibru taege Golgotayodele idi.

¹⁸ Fologamōu, o kedia e hebe fufuguomaikōu ikoke degele i. O bolōune Yesubōu de ikoke degele i. Ta ilokōu, ta ilokōu. Yesube duo kile.

¹⁹ Kegemōu, Pailathā tobōu mōu, dia tā ta nalāmamōu, Yesuhā widio hebe kotōu diōu golōu i. Nalaj keme kōu gue:

SA NASARET O YESU,
JUDA O KEDIA HIYE O.

20 Nalaj keme Hibru tabou, Rom tabou, Grik tabou de nalaga i. Yesu hebe fufuguomajkou ikoke degele i sa keme Jerusalem hafej kaha, Juda o sasaj sudo kedia haguasie nalagai ke husolou i.

21 Kegemou, mogou du daladi hiye o kedia nalaj ke husouma, Pailatkou tobou, na Juda o kedia hiye oyode nalada, o kahage, ame Juda o kedia hiye oyode tobouyode nalaga.

22 Kegemou, Pailatha sima tobou, a kage nalaj keme kehefej.

23 Ami o kedia Yesu hebe fufuguomajkou ikoke degema fogou mou, e yukuei ke dosou yosi kege kefema mamamou, dia maj tanou tanou mala i. E tou mugu sasado keme sasaj kedia gofolou ili mei, yukuei tanou feje milou gai dugulo i.

24 Kegeimou, dia tobolou i, tou mugu koume diafou dame. Di yame. O koyoha yayiye bolou degeibabe, yukuei keme e moloou. Dia ke degele i keme Godiha kuguokou,

Dia ma yukuei fimamou, ma tou mugube dia yama, o taha yayi bolou degeimou, e moyodei
Buk Song 22:18
ke damaledo tama degei.

25 Yesuha e adiou bou, e adiou tabou, Klopasha sasaj Mariabou, sa Makdala sasaj Maria tabou dia hebe fufuguomaj hafej dege tefeleguei.

26 Tafalaguamou, Yesuha dugube, e adiou bou, e dabai o ta, e mogodo, kebou dilie hafej dege tafalaguamou, e adiou kou tobou, adiou, o koume ne dihi.

27 Haba e dabai o kokou tobou, sasaj koume ne adiou. Kelege tofougou mou, o kaha Yesuha adiou e mosokou wolou ile delei.

Yesu tolo i

(Matyu 27:45-56; Mak 15:33-41; Luk 23:44-49)

28 Yesuha ise e dabaibe olou fei mei degeidade tawalemou, a huei nale sagaj degeliyodei. Ta ke tobou kahage, ta ta Godiha kuguokou nalaj dala ke* damaledo tama degeiyodemou tobou.

29 Ami o kedia ke dulomou, hebe kolo huei dou afido ta kele dala kodu bi suo degei ke muguomou, hebeya ta kokou tigama, hebele fuguomou, Yesuha mogoukou elegulo i.

30 Yesuha hebe kolo huei ke namamou, mei degeliyode tobou ma, e widio suguama fiamou tolo i.

Ami o taha Yesuha figikou malaye ti

31 Sawisie, o kedia Yesu ikoke degele i kelegebe, misiholo duwodi sawisie hiye kaha nale kefedo sawisie kaha degeimou, Juda o kedia o ikoke degei kediam kege dalaguale dafoumou, Pailatkou die ibigidio gobou giba, toto tofigieiba, oe mouma yamabadomou tobolou i.

32 Pailatha ta ke dulomou, ami o ilo kele tobou mou ya, Yesubou de ikoke degele i o bolou kedia ibigidio gobou gile i.

33 Kenou si Yesube kou tolo i degeimou, e ibigidio ta gobou gile ili mei.

34 Haba ami o taha malaye Yesuha figikou timou, kelegenou kafeibou hueibou de migimou dugu.

* 19:28 19:28 Buk Song 69:21

³⁵ O ke dugu kaha ta damaledo tobolou kuhe.* O kahage ta e tobolou koume damaledadili. Nine damaleyodemabedomou kuhe nalolu.

³⁶ Midiho olou fei ke hagua kogu keme mou yo'uwa tama degeli mei. Godiha kuguokou nalagai ke damaledo tama degeyadomou kuhe tama degei. Nalaj ta keme kou gue nalaj,

Di a e dio ta gobolou ile mei.

Kisim Bek 12:46

³⁷ Nalaj ta keme kou gue nalaj,

O figikou malaye ti keme dia dugulo ile.

Sekaraia 12:10

*Yesu tei mala ya, ulou ebele dai ta kodu dogogulo i
(Matyu 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)*

³⁸ Sa Arimatea o, e hu Josep, ene Yesuha dabai oye, kenou si e Juda o kediamokou gue degeimou, e damaleyodei tama degeli mei. Kegemou, Josepha Yesu tei mala ilamou, Pailatkou ile yodumou, Pailatha deyodemou, e ile Yesu tei mala i.

³⁹ Yesu tei mou ibe, o ta e hu Nikodemusha Josepbou de i. Nikodemusha hebe kolo mola ho bolodo tei hudi ke hiyedo 30 kilo sagai kege mala i. Nikodemusbe o huliame ta kelege Yesubou de ta kei o ke.*

⁴⁰ Dilie Yesuha tou kokou mola ho bolodo ke humamou, yukuei fo degei kaha tiga i. Keme Juda o kedia tei widalamou degedi sagai kenou tefele degele i.

⁴¹ Yesu hebe fufuguomajkou ikoke degele i sa kelebe, hebe hai sa ta hafei kele delei. Hebe hai sa kokou be, obe ulou ebele dama fogou ta delei. Ulou kodube tei ta dogogulo ili mei.

⁴² Sawisie keme Juda kedia nale kefele idi sawisie kelege kaha degeimou, dilie Yesu tei toto mala ya, ulou dai kodu dogogulo i, ulou dai keme hafeido dala kaha.

20

*Yesu e haba hagua gehe degei
(Matyu 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-12)*

¹ Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimou, sa you biyoumou, sa Makdala sasai Mariaha Yesu widaikou ile dugube, ulou a tefei igi hiyedo keme kogolo i figikou dogogu dalamou dugu.

² Duguomou, boholou ma foukua hagua, Saimon Pitabou, Yesuha e mogodo, e dabai o kebou diliemokou tobou, di Hiye O tei widai keme oe mala ya, dogogulo i sa keme ei ta tewe mei.

³ Kegemou, Pitabou, dabai o ta kebou dilie haguamou, toto widaikou yai.

⁴ Dilie foukua yaibe, o ta kaha Pita gabamou, widaikou ebukou ile felei.

⁵ Folomou, adikou genou ulou daimidu dugube, yukueiyenou tilamou dugu, kenou si e dugule feli mei.

⁶ Adikou nou tafalamou, Saimon Pitaha habage haguamou, uloududo folomou dugube, Yesu tigei yukuei kahanou dalamou dugu.

⁷ Haba e widio tigei yukuei keme defei bologuado tigama esofei dogogu dalamou dugu.

* **19:35 19:35** O keme kuguo kou nalaj o Jon sa degei. * **19:39 19:39** Jon 3:1-21

⁸ Ise, dabai o, ulou dai kokōu ɛbukōu ile felei, ɛne uloudu folomōu, Yesu tei tila mei ke duguomōu damaleyodei.

⁹ Kelegebe Godihā kuguokōu Yesube toloba haguā gehe degeleyodei keme,* dilie ta tawale ili mei.

¹⁰ Kegemōu, dilie bohōlou mā mosokōu yai.

*Sa Makdala sasai Mariahā Yesu dugu
(Matyu 28:9-10; Mak 16:9-11)*

¹¹ Kegemōu, Maria ɛ ulou dai adi kokōu gosolo tafalali, ulou daimidu dugube,

¹² ɛsol o yukuei fō degei kaj bolou Yesu tei dogogu kokōu duwoguamōu dugu, tabe widio hebekōu, tabe kati hebekōu.

¹³ ɛsol o bolou kedilie yodu, sasai, nā kageimōu gosouya? ɛ tobou, o kedia mā Hiye O tei malā yai, diā dogogu sabe ā tawaiyo mei kaha kuhe gosoulu.

¹⁴ Kege tobōu ma, bohōlou mōu dugube, Yesu tafalamōu dugu, kenōu si ege o keme Yesudade tawali mei.

¹⁵ Kegemōu, Yesuhā Mariakōu yodu, nā kageimōu gosouya? Nā koyo ka haguei? Maria ɛ tawaiibe, o keme hebe hai sa ke dia daladi oyademōu, o kokōu, tei koꞑume nā malā i debabe, nā dogogu sa ke amokōu tobōu ba, ā ile moloꞑuyode tobou.

¹⁶ Kege tobōu mōu, Yesuhā ɛ hu sou, Maria deimōu, ɛ haba bohōlou mōu Hibru tae Rabonai de tobou. Ta kaha sibigebe Tisa Hiye.

¹⁷ Yesuhā tobou, nā ā tōu da, yobe ame Aye Godikōu ili mei, you dala kaha. Kenōu si nā mā mogo diāmokōu ileba, ame mā Aye, nī Ayekōu iliyode, mā Godi, nī Godikōu iliyode tobou.

¹⁸ Kegemōu, sa Makdala sasai Maria ɛ ile, Yesuhā ɛ dabai degedi o kediamokōu, age di Hiye Obe kōu duguyodema, Yesuhā emokōu tobou ke olou fei diāmokōu tobou.

*Yesuhā ɛ dabai o kediamokōu tamā degei
(Matyu 28:16-20; Mak 16:14-18; Luk 24:36-49)*

¹⁹ Misiholo duwodi sawisie ke mei degeimōu, sawisie ta kaha hulia degeimōu, Yesuhā dabai o kedia Juda o kediamokōu gue degeimōu, mosokōu kefema, a tefegama duwoguamōu, Yesuhā diā duwogua kilegenōu tamā degemōu tafalali, nī bologuado dalaguamabeede tobou.

²⁰ Kege tobōu mamōu, ɛ dobogoꞑubou, ɛ figikōu bōu malaye ti ke diāmokōu hehegiei. Diā Hiye O duguomōu, hohō hiyedo degele i.

²¹ Hohō hiyedo degele imōu, Yesuhā haba tage nīme bologuado dalamabeede tobou. Aye Godihā ā tobōu mōu haguei sagai kenōu tefele ane nī tobōu ba yaleyode tobou.

²² Kegemamōu, ɛ diāmokōu mogouye haguiguomōu, nī Duo Bolofei moꞑumabeede tobou.

²³ Nī o taha midihō kasagai milou ke gebe mei ho fogōu babe, o keme hebe kasagai moloꞑu. Nī o taha midihō kasagai milou ke gebe meiyodeibasi, Godihane o kaha midihō kasagai keme gebe meiyodeiba mei degele.

* 20:9 20:9 Buk Song 16:10

Yesuhā Tomaskōu tamā degei

²⁴ Yesuhā ẹ dabai degedi o kediamokōu tamā degei kelegebe, o olōu fei 12 kege suluguadi o ta Tomas, ẹ hū tabe Didimus, ẹme kokōu deleli mei.

²⁵ Kegemōu, dabai degedi o ilo kedia ẹmokōu be, eige di Hiye Obe kōu dugulo iyode tobolōu i. Kenōu si ẹ tobou, ikoke degele i a, ẹ dobogoꞑukōu dala kokōu, ẹ mā dobogoꞑu dosōu muguo dugu ho fogōu babe, ẹge ta damaleyodele mei. Ẹ figikōu malaye ti a kokōu ne ẹ dobogoꞑu muguo ho fogōu babe, ẹge damaleyodele mei.

²⁶ Fula ta mei degeimōu, Yesuhā ẹ dabai degedi o kedia haba mosokōu kefema duwoguamōu, Tomas ẹne duwei. A tefega ima duwoguamōu, Yesuhā dia duwogua kilegenōu haba tamā degema tafalali, ni bologuado dalamabeede tobou.

²⁷ Kele tafalali, Tomaskōu tobou, nā hagua, mā dobogoꞑukōu ne dobogoꞑu dosōu ye muguo dugu. Haba, ne dobogoꞑuye mā figikōu ne muguo dugu. Nā hobōu fi bolou degeda, amokōu nou damaleyode.

²⁸ Kege tobōu mōu, Tomashage name mā Hiye O, mā Godiyode tobou.

²⁹ Kegemōu, Yesuhā ẹmokōu, name ẹ duguomōu kuhe damaleyodili. Kenōu si o ẹ duguli mei damaleyodele i kediamo hohobōu mabeede tobou.

Kuguo koꞑumaha ẹ sibigedo

³⁰ Yesuhā ẹ dabai degedi o kedia dihile kokōu midihō gehe gehe sudo milōu gai. Kuguo kuokōu be olōu fei keme nalagali mei.

³¹ Midihō gehe gehe milōu gai ke nalagai kaha yobe kōu gue, nige Yesu ẹme Godihā Dihi, Godihā makai o Kelesudade tawamabadomōu. Ni ẹmokōu damaleyodebabe, ẹ huya ke fi tofousogo tofousogo kegenōu tofolōu ke moloꞑu.

Yesuhā ẹ dabai degedi o kediamokōu haba tage tamā degei

(Tā Hiye 21)

21

Dabai degedi o dioyosi kege kedia Yesu dugulo i

¹ Kegemōu, Yesuhā ẹ dabai degedi o kediamokōu haba ta tamā degeibe, ẹ ohueiyai Taiberias* biyakōu ge kōu gue tamā degei.

² Saimon Pitabōu, Tomas, ẹ hū tabe Didimusbōu, haba sa Galili duo kile sa Kana o ta Natanielbōu, haba o Sebedihā dihi bolou kegebōu, haba Yesuhā ẹ dabai degedi o bolou tabōu de dioꞑufeji kele kefema deleigui.

³ Kele kefema dalaguali, Saimon Pitaha, ẹme neke mā ilamōu degeliyode tobōu mōu, o ilo kediane, di dioꞑufeji imebeede tobolōu i. Dia mosole sama ya, hulia sogo dabai hiyedo kōu degele iye, kenōu si miye ta mala ili mei.

⁴ Neke maga iligi sabiyomōu dugube, Yesube ohueiyai biyakōu tafalamōu dugulo i. Diage o keme Yesudade tawale ili mei.

⁵ Ẹ tafalali diamokōu haguisa yodu, mogo diama, ni miye ta de mala i? Eibe miye moꞑuyo meiyode tobolōu i.

* **21:1 21:1** Ohueiyai kaha hū tabe Galiliyodele idi.

⁶ Kege tobolōu imōu, e diāmokōu tobou, neke mosole figi deleya hebele muguoba, miye moꞑumabeede tobōu mōu, diā ke dulomōu neke deleya ke hebele muguomōu dugube, nekebe miye suꞑdo sai amamaj dugu. Mosole fodu malā folo sagaj duguli mei.

⁷ Kegemōu, dabai degedi o Yesuhā e mogodo kaha Pitakōu tobou, o keme di Hiye Oyodei. Saimon Pitahā ke dulomōu e yukuei sasado digima maj ke kamōu, ohueiyakōu fogu fiamōu i, Yesuhā tafala kokōu felei.

⁸ E fogu fiya imōu, dabai degedi o ilo kediane mosoleye e habage sesele yai. Ohueiyai biyā ahu mei, mita olōu fei 100 sagaj kegenōu fei kaha degeimōu, neke fodu miye sai kege dalamōu, ohueiyai biyakōu gisigama yai.

⁹ Ohueiyai biyakōu ya fologamōu, dou wobolōu kokōu dugube, miyebōu ōu bōu de si dalamōu dugulo i.

¹⁰ Yesuhā diā fologomōu duguomōu tobou, miye ni malā i keme ilo kelebe amokōu malā haguama.

¹¹ Kege tobōu mōu, Saimon Pitahā mosole fodu folomōu, neke gisigama biyakōu felei. Neke keme miye sai amamaj. Miyēbe hiye hiyedo olōu fei 153 kege moꞑye, kenōu si nekebe dulali mei, yoꞑu bolodo kegenōu delei.

¹² Kegemōu, Yesuhā diāmokōu, ni hagua, nale namabeede tobou. Die o taha ta nāme koyo? de yodulo ili mei. Guē kōu degele iye, kenōu si o keme die Hiye Odade tawale i.

¹³ Fologomōu, Yesuhā doulukōu ōu si ke moꞑuma, diāmokōu nej. Miyene moꞑuma nej.

¹⁴ Yesuhā tolomōu hagua gehe degemōu, e dabai degedi o kediamokōu tamā degeibe, ohueiyai biyakōu keme komā tamā degei.

Yesuhā Pitakōu, nāme mā wai sipsip wōu ma dalayede tobou

¹⁵ Kegemōu, nale nalā ima mei degeimōu, Yesuhā Saimon Pitakōu yodu, Jonhā dihi Saimon, nāge ame tagai hiyedo kaha degeimōu, o ilo koꞑudia a tagai keme nāge de gabai? Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, a nā tagai keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, nāme mā wai sipsip sisigefei ke dabayede tobou.

¹⁶ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba yodu, Jonhā dihi Saimon, nā a tagaibe de hiyedo? de yodu. Pitahā tobou, Hiye O, nā tewe, a nā tagali keme nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, nāme mā wai sipsip kedia wōu ma dalayede tobou.

¹⁷ Kegemōu, Yesuhā Saimon Pitakōu haba tage yodu, Jonhā dihi Saimon, nāge ame de tagali? Tage kege yodumōu dulomōu, Pitahā yoꞑusie solōu do dege fimamōu tobou, Hiye O, nā olōu fei tewe. A nā tagali kene nā kōu tewe. Kegeimōu, Yesuhage, nā mā wai sipsip olōu fei ke dabayede tobou.

¹⁸ Kegemōu, Yesuhā Pitakōu tobou, a namokōu damaledo tobolōu kuhe, nāme gisiai kelegebe, nā yukuei noꞑunōu mōu sama, noꞑu tagali sagaj kele siadi. Nā odo degeibabe, nā dobogoꞑudio doususuguba, o tae nā yukuei mōu samaba, sa nā ile tagali mei kokōu wolōu ile.

¹⁹ Yesuhā tā ke tobou kaha sibigebe kōu gue, Pitabe kagei toubasi, o sasaj kedia Godikōu hohobolōu domōu kege kuhe tobou. Yesuhā kege tobōu mamōu, Pitakōu da imebeede tobou.

Dabai degedi o, Yesuhā ẹ mogodo kahā degele tā

²⁰ Kegemōu, Pitahā bohōlōu mōu dugube, dabai degedi o Yesuhā ẹ mogodo kahā, dilie sesele hagumōu dugu. Afu nalẹ nalā i kelege, o kahāge Yesuhā kihiyōudu amafei, Hiye O, nāme o koyohādo ho o kediamokōu sesegulo? de yodu.

²¹ O kẹ hagumōu duguomōu, Pitahā Yesukōu yodu, Hiye O, o kẹme kagele? de yodu.

²² Yesuhā Pitakōu tobou, age o kẹme yoṣu kegenōu dalaba ibe deba, a bohōlōu mā haguale kẹ tagali. A emokōu degele kẹme nẹ biyodema tobolōu? Nāme anōu sesele haguayede tobou.

²³ Yesuhā tā kege tobou uwo kẹme damaleyodele i o sasai kedia dulomōu tawale ibe, dabai degedi o kẹme damaledo tolo meiyade tawale i. Kenōu si Yesuhage o kẹme tolo ile meiyode tobou li mei. Ege kōu gue tobou, age o kẹme yoṣu kegenōu dalaba ibe deba, a bohōlōu mā haguale kẹ tagali. A emokōu degele kẹme nẹ biyodema tobolōu? de tobou.

²⁴ Dabai degedi o kahāge olōu fei kẹ nīmokōu hehegiemōu nalagai kuhe. Di tewe, tā ẹ hehegili koṣume damaledo tā.

²⁵ Yesuhā dabai sūdo ilo kelene kōu degegadiye, kenōu si dabai tanōu tanōu olōu fei ẹ degegai kẹme oe kuguokōu olōu fei nalaga i debabe, dige kuguo sūdo olōu fei kẹ kiliya maga ile? Di sa sa olōu feibe kuguo sūdo kẹ magalebe timōu mei degele, mōu fegegulo.

Ta-Bolofei-Mala-Suluguadi-O Kedia

Dabai Degele I

Tawale Ta

Kuguo ko^ume o Lukha^u nalai. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^u dabai degele i kaha^u ta^u ke^u nalai. E kuguo tane kou^u nalai. Kuguo keme Yesuha^u degei kaha^u ta^u, di *Ta Uwo Bolofei Lukha Nalaiyodele* ili.

Kuguo ko^ume e nalama, o Tiofiluskou^u nei. O keme Juda o mei. Kuguo ke^u nalama nei kaha^uge dine o kedia^u dabai gehe^u gehe^u degele idi ke^u tawamabadomou^u kuhe^u nalama nei dala.

Kuguo ko^uumaha^u ta^u sibigebe kou^u gue: Duo Bolofeiha^u neleya kenou^u ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^u sa sa o sasai^u kedia^umokou^u Yesuha^u ta^u hehegiemou^u suluguei.

Ta^u hiye 1 ile 12 keme Pitaha^u dabai degei kaha^u ta^u. Ta^u Hiye 13 ile 28 keme Polha^u dabai degei kaha^u ta^u. Sawisiei ilo kelegebe Luk e Polha^u sulu sesele siei.

Luk e^ume medigo dabai degedi o sa^u degei. Kolosi 4:14 kokou^u duguma.

Dabai kuguo ko^uumaha^u ta^u sibige tanou^u tanou^u olou^u feibe kuhe:

Ta^u Hiye 1:1-8:3

Sa Jerusalemkou^u ge, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^u Yesuha^u degei kaha^u ta^u ke^u hehegile i.

Ta^u Hiye 8:4-12:25

Sa Judiabou^u, sa Samariabou^u keleya ke, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^u Yesuha^u degei kaha^u ta^u ke^u hehegiemou^u suluguei.

Ta^u Hiye 13:1-21:14

Polha^u sa sa sudo^u keleya ke Yesuha^u degei kaha^u ta^u ke^u hehegiemou^u siei.

Ta^u Hiye 21:15-26:32

Sa Judiakou^u ge, o kedia^u Pol e didio degemamou^u, ta^u sa i.

Ta^u Hiye 27-28

Ami o kedia^u Pol sa Romkou^u tolou^u yai.

Sa Jerusalemkou^u ge, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^u Yesuha^u degei kaha^u ta^u ke^u hehegile i

(Ta^u Hiye 1:1-8:3)

Yesuha^u Duo Bolofei tobou^u ba hagualeyodema makai

¹ Mogo Tiofilus, ta^u dagado a^u namokou^u nalama nei kokou^u be, Yesuha^u degegai kebou^u, ta^u e hehegiei kebou^u olou^u fei^u nalai.

² Yesuha^u dabai degega haguabe demou^u, Godiha^u e hebenitou^u mala^u felei keme a^u kou^u nalai. Godiha^u e mala^u ili mei kelege, Yesuha^u e ta-bolofei-mala-suluguadi-o, e kou^u makagai kedia^umokou^u tama^u degemou^u, Duo Bolofeiha^u neleya ke^u dia^umokou^u egei tobou.

³ E tolo ilemou^u hagua^u gehe^u dege dalali, dia^umokou^u tama^u degemou^u, e^ume gehe^u dege dalayodemamou^u hehegiemou^u siei. Sawisiei olou^u fei^u 40 kege dia^ubou^u de dalali, Godiha^u o sasai^u wolou^u dalaleyode tobolou^u delei.

⁴ Sawisiei ta, Yesuhā diābōu de nalē nalā duwoli, egei kōu gue tobou, n̄i sa Jerusalem tōu fogōu dama. Ā n̄imokōu mā̄ Ayeħā bi ta neleyodeiyode tobōu mōu du ke dia dalama.

⁵ Jonħage huejilikōu fafeleya degedi. Kenōu si sawisiei hiyefei tieli mei, n̄ime Duo Bolofeiħā fafeleya degeleyode tobou.

⁶ Kegemōu, ta-bolofei-malā-suluguadi-o kediā kefeguomōu, emokōu yodulo i, Hiye O, ifi nā di sa Israel hiyedo degemaba, di hiye o taħā di sa haba de wolōu dalale?

⁷ Ē sima tobou, keme n̄i bi mei. Sawisiei keme Aye Godi yōunōu makaiyode tobou.

⁸ Kenōu si habage, Duo Bolofeiħā migileba, n̄imokōu nelē hiyedo neiba, n̄i mā̄ tā sa Jerusalemōu, sa Judiabōu, sa Samariabōu olōu fei kokōu hehegiemaba, habage sa sa olōu fei kene tefele hehegiemōu sulugualeyode tobou.

*Yesu hebenitōu fogōu i
(Mak 16:19-20; Luk 24:50-53)*

⁹ Yesuhā tā kē tobou mei degeimōu, o kediā dugube, Godiħā neleye e malā foulugi, mabi taħā ē gogumōu, diā ē dugulo ili mei.

¹⁰ Fogōu imōu, diā agudiletōu baha tafalaguamōu, o bolōu ta toto tamā degemōu, diābōu de tefeleguei. O bolōu kedilie yukueibe fō degele i dugulo i.

¹¹ Dilie tobou, Galili o diama, n̄i kageimōu agudiletōu baha tafalagua? Ifi Yesube n̄i tōu fogōu mōu, Godiħā hebenitōu malā i. Habagesi, n̄i ē imōu dugu sagaī kenōu tefele bohōlōu mā̄ hagualeyode tobolōu i.

O kediā Judashā timōu molōu o ta makai

¹² Kegemōu, ta-bolofei-malā-suluguadi-o kediā bitōu Oliv tōu fogōu, sa Jerusalemkōu bohōlōu mā̄ yai. Ahu mei, hafeido.

¹³ Sa Jerusalemkōu fologamōu, fōu gou mosō diōu duwoguadi kotōu fologai. O kediā, die hube olōu fei kuhe, Pita, Jon, Jems, Andru, Filip, Tomas, Bartolomyu, Matyu, Alfiushā dihi Jems, Saimon ē hū tabe Selot, Jemshā dihi Judas.

¹⁴ O kediāme fī tanōu dege kefeguo duwoguali, dihō bagā tobolōu idi. Sasaī ilō kelebōu, Yesuhā ē adiōu Mariabōu, ē malā diābōu olōu feine, o kediābōu de duwoguali dihō bagā tobolōu idi.

¹⁵ Kelegebe, damaleyodei o sasaī olōu feibe 120 sagaī kege delei. Kegemōu, Pitahā duo kile haguā tafalali tobou,

¹⁶ mogo diama, Judashā degei kahā tā, o Devithā Duo Bolofeiħā neleya kē kōu tobou keme Godiħā kuguokōu nalaī dala.* Kegemōu, Judashā Yesu o kediāmokōu sesegumōu kuhe tolōu mā̄ tā sa i kahā degemōu, tā Devithā toboube damaledo tamā degei kehe.

¹⁷ Judas eme eibōu de kōu dalali, dabai tanōu degediyode tobou.

¹⁸ Kegemōu, Judashā midihō kasagaī milou kahā hebe kē sele malamōu, asōu kolo ta mamōu. Asōu kolo kē mamōu kokōu gē eme mihikōu fiyamōu, gua olōu fei tigile mugumōu, ē tolo i.

* 1:16 1:16 Buk Song 41:9

¹⁹ Sa Jerusalem o kedia e degei ta ke dulomou, die tae asou kolo kaha hube Akeldamayodele idi. Hu kamaha e sibigebe Kafeibou Sa.

²⁰ Kegemou, Pitaha haba tobou, ke degei keme Die Fedi Kuguokou be kou gue nalai dala,

Sa e tiadi keme yo'u mou kege dalale. Kelebe o ta daladayedei. *Buk Song 69:25*

Tabé kou gue,

O taha e timou ke mo'ubane bolou.

Buk Song 109:8

²¹ Kegei kaha degemou, di o ta makame. Hiye O Yesuha dibou de sumou, o ilo dibou de suluguei o kele ta makame.

²² Jonha Yesu e fafeleya degei kelege haguabe demou, Godiha e hebenitou mala imou dugu o kele ta makame. O kegei kamaha dibou de dabai degeleba, Yesube tolo ilemou hagua gehe degeiyode tobou mou sialeiyode tobou.

²³ Kegemou, o kedia o bolou ta maka degele i. O ta e hube Josep, e hu tabe Barsabasyodele idi. E hunou tabe Jastus. O tabe e hube Matias.

²⁴ O kedia o bolou kege maka degemamou, dihoga baga tobolou i, Hiye O, o fi olou feidobe na tewe. Na o koyo maka degeiya, na eimokou hegiyedele i.

²⁵ Judas eme di dabai ke tou fogou, sa yo'u dalale sagai kokou fogou i. O koyoha e timou ke mala, ta-bolofei-mala-siadi-o degele ke eimokou hegiyedema dihoga baga tobolou i.

²⁶ Dihoga baga tobou mamou, igi yale iligi, Matiasha e hu tama degeimou duguomou, eme ta-bolofei-mala-siadi-o ta degemamou, o kegele i 11 kege kediamokou geleguomou, olou feibe 12 kege degei.

2

Duo Bolofeiha migi

¹ Misiholo duwodi sawisie Pentikos* tou mou, damaleyodei o sasai kedia kefeguo duwei.

² Duwoguali, agudiletou ge uwo ta toto degeimou dulo i. Uwo keme wi hiyedo uwo sa degei kaha moso dia duwogua kodu olou fei tefei.

³ Uwo ke dulomou dugube haba dou i sagai kegei kaha o olou fei tolou hobogou dalamou dugulo i.

⁴ Dou i sagai ke dugumou, Duo Bolofeiha dia tolou hobogou mou, kelege dia ta daga daga taenou yoma tobolou i. Keme Duo Bolofeiha degeiyenou dia ta daga daga ke kuhe tobolou hobogou.

⁵ Kelegebe, sa sa tie o sasai sudo sa Jerusalemkou kou haguasie felega deleigui. O sasai kediamé die hutibe Juda, egei dudi o.

⁶ Uwo ke hagumou dulomou, sa sa o sasai kedia kesigiemou kefegulo i. Yobe, Yesukou damaleyodele i o sasai kedia die Galili tae tobolou ili mei, kenou si sa sa o sasai dio'u die taenou tobolou imou dulo i.

⁷ Kege dulo kesigiemou tobolou i, ta ko'u tobolou ili o olou fei kediamé Galili o sasainou.

* **2:1 2:1** 'Ista' sawisie mei degeimou, sawisie olou fei 50 kege mei degeimou be, *Pentikos* sawisie ke kuhe tou di. *Pentikos* sawisie dagado kelege, Kelesuha Duo Bolofei tobou mou migi.

8 Kageiye tā diā toboloū ilibe, di diyoū di taenoū toboloū imoū dulo iya?

9 Di kōū hagua kefeguo dalagua o sasaī di sa sa hū oloū feibe Partia, Midia, Elam, Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus, Esia,

10 Frigia, Pamfilia, Isip. Di ilo kelebe sa Libia tie o, sa Sairini hafeī dege dalaguadi o. Di o ilo kelebe sa Rom tie o.

11 Di o ilo kelebe damaledō Juda o. Di o ilo kelebe Juda o kediā egei dudi o. Tō tibi sa Krit oboū, sa Arebia oboū, di oloū feibe Godihā dabai neledō dege degedi kahā tā kē diyoū di taenoū toboloū imoū dulo ili kuheyode toboloū i.

12 Diā diōū die tāe toboloū imoū dulo kesigiemoū, fī hiyedo mā imamoū, diōunoū tugulo toboloū i, kōume keiyedo tamā degeiya?

13 Kenoū si o ilo kelege susuga toboū moū iligi, o kediā tigi kolo hueī gofōudo kē naī kahā degemoū, fī totoū degele iyode toboloū i.

Pitahā egei tobou

14 Kegemoū, Pitahā tā-bolofeī-malā-suluguadi-o 11 kege kediāboū de dogoū guo tafalali, o sasaī kediāmokoū tā neledō dege koū gue tobou, mā mogo diāma, hut̄i Juda o niboū, sa Jerusalem tie o niboū oloū fei, tā a kōū tobou lamoū degeli kōume nī oloū fei defeidō duma. Nī kōū dugulu kahā sibige keme nī tawayadomoū ā tobou ladi kuhē.

15 Nīge wa, o kōudiame tigi kolo hueī gofōudo kē namā fī totoū degele iliyade tawale ili. Kege meido. Koū boū gebe gusugudo dala. Gusugu koū boū ge obege tigi kolo hueī gofōudo namā fī totoū degele idiyo mei.

16 Kōū degelibe, o Joelhā koū tobou sagaī kenoū tefele degeli. O habage-degele-duguo-toboū di-o kahā tobou keme kuguokoū nalaī dala kuhē,

17 Godihā koū gue tobou, uwage sawisiēi kelege, ā mā Duo Bolofeī toboū ba mulō, o sasaī oloū feī toū ba, nī o sisigoboū nī sasaī sisigoboū kediā mā tā, habage tamā degele kahā tā kē hehegie toboloū ile. O gisiaī kediā dihō bohouloū mabā, tawale hobogoloū. Odo kediā tieimi dugulone, damaledō kenoū dugulo ile.

18 Damaledō, sawisiēi kelegebe, ā mā Duo Bolofeī toboū ba mulō, mā dabai degele idi oboū, mā dabai degele idi sasaīboū kediā toū ba, diā habage tamā degele kē toboloū ile.

19 Ā degeiye, agudiletoū ge midihō gehē gehē kē tamā degegouba oe duguoba hiyedo kesigile ile. Haba asoū be kōune ā midihō gehē gehē hehegile. Kafeiboū, douboū, dou dahaīboū de hiyedo tamā degeleyode tobou.

20 Asone hulīā degele, oguone duhidō kafeī sagaī degele. Kegeibabe, Hiye Ohā haguale sawisiēibe hafeī degeli kehē. Sawisiēi keme Hiye Ohā ē neleboū ē hohoboū kē hegile sawisiēi.

21 Kegeba, o koyohā Hiye Ohā huyā kē ā dogoū guyedema dihō bagā toboū babe, o keme Godihā mamolōū. *Joel 2:28-32*

22 Israel o diāma, nī mā tā duma. Sa Nasaret o Yesu eme Godihā toboū moū hagua, nīoū nī dihīle kokoū midihō gehē gehē kē miloū gamoū sumoū nī duguomoū hiyedo kesigile i keme nī oloū feī koū tewe. Godihā nīge o keme yōū toboū moū hagueidade tawamabadomoū ē kuhē degei.

²³ Godihā Yesube n̄imokōu seseguloyodema fogou, habage degele ke e kōu tewe. Kegemōu, habage, Godihā Yesube n̄imokōu sesegumōu, n̄ige Godihā tā dudiyo mei o kediamokōu sesegumōu, hebe fufuguomajikōu ikoke degele imōu, kuhe tolo i.

²⁴ Kenōu si Godihā Yesu e todi kaha do degeli ke mōu duguo fogou li mei, haguagimōu gehe degei dala. Yobe, todi kahage eme ta tolou dalale sagai mei.

²⁵ Afu Devithane e degei ke kōu gue tobou, Hiye Ohā a hafei dege dalamōu dugudi. E ma dobogou delekou duwo kaha degemōu, ame neledo dege dala kuhe. Gue ta degediyo mei.

²⁶ Kegei degemōu, ma fiibe bolofeido, hohonou. A ta tobolou ne, hohog dege tobolou. Ame Godihā amokou midihog bolodo degele ke dia dala.

²⁷ Nage a ta tou fogou ba, tofigiei sa kokou dalale mei. Na nou ne biyodema makai o bolodo keme widaimikou be ta tabale mei.

²⁸ Na amokou tofousogo tofousogo tofolou kaha midihog ke kōu hegi. A nabou de dalaba, na degeiye a hohog hiyedo degeleyode tobou. *Buk Song 16:8-11*

²⁹ Mogo diama, a n̄imokōu damaledo tobolou kuhe, di kōu guai o Devit eme kege nalamamou tolo imou, oe e wida i. Widai keme ifi kōu bou gene dibou de dala.

³⁰ Kenou si Devit eme habage-degele-duguo-tobou di-o kaha degemou, Godihā you e huya kenou makamamou kōu gue tobou keme e kōu tewe, Habage a ne huti o ta makamaba, e hiye o dege nebe nou na sagai kege dalaleyode tobou. *Buk Song 132:11*

³¹ Devitha ke toboube, e Godihā habage degele ke kōu duguomou, Godihā makai o Kelesube* haguā gehe degeleyodei. Godihā eme o tofigiei sa kokou ta dalaba duguo fogolou mei. Widaimikou ne ta tabale meiyode tobou.

³² O keme Yesu. O Yesu eme Godihā haguagimou, gehe degei dala. Ei olou fei eme kōu dugulo i. Kegemou, eige ei dugulo i kaha ta ke tobolou idi.

³³ Eme haguā gehe degeimou, Godihā tobou mou hebenitou folomou, e Godihā dobogou delekou duwoli, Duo Bolofei e Ayeha neleyode tobou ke mou. E Duo Bolofei malamou tobou mou migimou, ni Duo Bolofeha dabai degeli ke duguomou dulo ili kuhe.

³⁴ Devit e Yesuha hebenitou felei sagai kenou tefele feli mei, kenou si e kōu gue tobou,

Hiye Ohā ma Hiye Okou kōu gue tobou, na ma dobogou delekou duwoba ibe deba,

³⁵ a ne ho o kedia momumaba, ne abogou hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

³⁶ Israel o diama, kegei degemou, ni defeido tawama. Yesu, ni hebe fufuguomaitou ikoke degele i keme Kelesu, Godihā makoumou, eme Hiye O degei, o sasai olou fei mamolou uyodei.

O sasai sudo fi bohoulou mou, fafeleya tofolou i

³⁷ O sasai kedia Pitaha ta ke dulomou kesigie gue degemou, Pitabou e mogo diamokou bou de yodulo i, mogo diama, eibe kagele?

* **2:31 2:31**Kelesube Godihā di mamou uyadomou makai o.

³⁸ Kegemōu, Pitahā diāmokōu tobou, nī olōu feido fī boholōu ba, Yesu Kelesuhā huya ke fafeleya tofolōu ibasi, midihō kasagaj, nī milōu ga idi ke Godihā gebe meiyodemaba, e Duo Bolofejine nīmokōu nele.

³⁹ Godihā Duo Bolofej neleyode tobou keme nī sisigo diāmokōu bōu, o sasaj olōu fei, ahuya dalagua kediamokōu bōu de nele. Damaledo, o sasaj, di Hiye O Godihā yoꞑumakōu haguamabadomōu haguislamōu degeli, o sasaj kediamokōu be Godihā e Duo Bolofej neleyode tobou.

⁴⁰ Pitahā egei ilo kele tobōu mōu iligi, tā neledo dege kōu gue tobou, niꞑu tawaibōu, nīme o midihō kasagaj milōu ga idi kediabōu de makeiye.

⁴¹ Tā ke tobōu mōu, o sasaj sudo dulomōu fafeleya tofolōu i. Sawisiei kelegebe, o sasaj 3,000 sagaj kege kedia Yesukōu kōu damaleyodei kediabōu de geleguo sudo degei.

Damaleyodei o sasaj kedia fī tanōu dege delei

⁴² Damaleyodei o sasaj kedia tā-bolofej-malā-suluguadi-o kedia hehegili ke dulomōu, dioꞑusie yogo dogōu gumōu dogōu gumōu dele idi. Haba kefeguomōu be, nale nalāmōu, diho bagā tobolōu idi.

⁴³ Godihanōu degeiye, e tā-bolofej-malā-suluguadi-o kedia midihō gehe gehe ke milōu ga idibe, o sasaj kedia dihile kokōu milōu gōumōu duguomōu kesigie guē degele idi.

⁴⁴ Damaleyodei o sasaj olōu fei kediage fī tanōu dege kefeguomōu, dioꞑunōu bimaj neimōu neimōu dele idi.

⁴⁵ Diā die asōu kolobōu, die bimajibōu olōu fei ke tiga nemamōu be, sele ke moꞑumamōu, o bi mei obōu, nale mei obōu kediamokōu file idi.

⁴⁶ Sawisiei olōu fejibe, diā Godihā moso kekaimidu fologa kefegulo idi. Haba die moso tanōu tanōu yane nale nalāmōu suluguadi. Fimaj tanōu dege, hiyedo hohobolōu nale nalā idi.

⁴⁷ Diā Godihā hunōu hebele fogulo imōu be, o sasaj damaleyodili mei kediane diāmokōu hohō degele idi. Sawisiei olōu fejibe Hiye Ohā o sasaj ilo kele mamōꞑumōu be, o ebukōu damaleyodei kediabōu de geleguo sudo degedi.

3

O ta ibigidio tofigiei ke bolō degei

¹ Sawisiei olōu fei, Juda o kedia diho bagā tobōu dibe, habi 3 klok kelege tobōu di. Sawisiei ta Pitabōu Jonbōu diliene diho bagā tobōu lamōu, Godihā mosokōu yai.

² Dilie fologomōu, o ilo kelege o ta, e ibigidio tofigiei ke hebele haguasiei. O keme e ibigidiobe e adiōu hā tofigiei kegei kuhe malā felei. Sawisiei olōu fejibe, o kedia o ke hebema haguasiemōu, Godihā moso kahā kekai adi ta kokōu dogogulo idi. Adi kahā hūbe Nebōu do Adiyodele idi. O sasaj Godihā moso kekaimidu fologomōu be, e sele hawaga duwodi.

³ E Pitabōu Jonbōu dilie Godihā mosokōu fologomōu duguomōu, e diliemokōu sele ta neyadomōu hawai.

⁴ Pita dilie Jon dilie emokōu hiligedo masemamōu, Pitahā tobou, nā elemokōu dugu.

⁵ Dilie emokou sele ta neleyademou e diliemokou masele duwei.

⁶ Kenou si Pitaha tobou, ame selebou mei. Bi a dala keme namokou nelamou. Nasaret o Yesu Kelesuha huya ke na haguama iyede tobou.

⁷ Kege tobou mamou, Pitaha o kaha dobogoou delekou tolou haguagimou, kelegenou ibigidio tofigiei o ke bolu degei.

⁸ E foguo folo fiya tofoguou mou tofou tofou i. Diooufeji Godiha moso kekaimidu fologai. E hobou ga sulugi, Godiha hunou hebele foguo, hohobolou mou hobou ga siei.

⁹ O sasai kedia dugube, eme sulugi, Godiha hu hebele fogumou dugulo i.

¹⁰ Dia e midihou duguo tawale i, eme Nebou do Adi kokou duwoli, sele hawagadi odadele i. Eme bolu degei duguomou, dia kesigie, fi mei degele i.

Pitaha Godiha mosodu egei tobou

¹¹ Sa ke tie o sasai kediage ke degei ke dulomou, kesigie, Godiha mosokou foukua ya, kefegudi moso, dia Solomonha mosoyodele idi kokou fologa dugube, hawagadi o kaha Pitabou Jonbou dilie tolou ma tafalamou dugu.

¹² Pitaha dia haguasieimou duguomou, diamokou tobou, Israel o diama, kageimou ni kouu duguo kesigile iya? Kageimou, ni elemokou masele iya? Ni tawalibe, ele neleyenou degeiye o kouu kou gue haguama sulu, he, elebe Godiha dihile bologuado daladi kaha o kouu kuhe haguama suluyode tawale ili? Kege mei.

¹³ Keme Godiha neleya kenou Yesuha degei. Di kou guai o Abrahambou Aisakbou Jekoubou die Godihanou si e dabai degedi o Yesukou be hu hiyedo kou nej. O kenou be ni ho o kediamokou seseguomou, Pailatkou woyede tobolou i. Kenou si Pailathage tou fogou ba yoou ileyodeiye, haba nige kegelebe dafamou, tou fogou dayede tobolou i.

¹⁴ Eme Godihale, Midihou Doudu kenou Degedi O. Kenou si, nige eme dafamou, Pailatkou o wodi o ta ke tou fogou ba, nimokou haguayede tobolou i.

¹⁵ O fi nedi o eme ni wala imou tolo i. Kenou si Godiha eme widaikou haguagimou, hagua gehe degeimou ele duguomou kuhe tobolou ili.

¹⁶ Yesukou damaleyodei kahanou, o kasagai, ni kou dugudi tewe kaha ibigidio ke kuhe nele degei dala. Ni o keme Yesuha huya ke damaleyodema, bolu degeimou dugulo ili kuheyode tobou.

¹⁷ Mogo diama, a tawali, ni Yesu woumou tolo ibe, ni defeji ta tawale ili mei. Nebe, ni hiye o kediane kenou tefei.

¹⁸ Kenou si habage-degele-duguo-tobou di-o kedia Godiha o makai Kelesube do duguloyode tobolou ibe, dia ni degele i ke tobolou i. Kegemou, die ta keme olou feji damaledo tama degeiyodei.

¹⁹ Kegei kaha degemou, ni fi bohoulou ba, Godikou damaleyodema. Kegeibasi, Godiha ni midihou kasagai milou di kaha hebe keme togule mugulo.

²⁰ Damaledo, ni fi bohou babe, Hiye Oha degeiye ni misiholo duwolo. Kegeibasi, Godiha yoou makai o Kelesu tobou ba hagua ni dogou gulo. O a tobolou keme Yesu.

21 Ifibe, ẹme hebenitōu dalali, Godihā bimaj olōu fei gehe degeleyode tobou ke dia dala. Godihā afudo tā keme yoŋu ẹ habage-degele-duguo-tobōu di-o kediamokōu kōu tobōu mōu dulomōu tobolōu iyode tobou.

22 Moseshane kōu gue kōu tobou, Nj Hiye O Godihā o ta makalebe, ẹ nj o habage haguale ta makale. O keme nebe anōu tefei, habage-degele-duguo-tobōu di-o degele. Tā ẹ tobōu babe, nige defeido duloba sesegama.

23 Habage-degele-duguo-tobōu di-o ke haguba, o koyohā ẹ tā ke ta du ho fogōu babe, o keme Godihā sosōu o kedjabōu de ta tofousogo dalale meiyode tobou. *Lo 18:15, 18-19*

24 Habage-degele-duguo-tobōu di-o olōu fei kedia koŋu tamā degei keme kōu tobolōu i. Yomogoube, o Samuelhā tobōu mōu haguabe demōu, o ilo kele tanōu tanōu tobōu mōu haguasiebe demōu, ifine kuheyode tobou.

25 Njime habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia sosōu degei. Afudo, Godihage nj kōu guai o kediamokōu ebōu de mogo degedi midihō ke ẹ milolōu yodema hegibe, ẹ Abrahamkōu kōu gue tobou, Ne habage haguale o kahā degeiyeye, Godihā sa sa o sasaj olōu fei kediamokōu midihō bolofej hehegileyode tobou. *Stat 22:18*

26 Damaledo, Godihā ẹ dabai degedi o ke haguagie tobōu mōu, njmokōu bukōu hagua felej, midihō bolofej ke hehegieiba, nj tanōu tanōu midihō kasaj ke tōu fofōu guemabdomōu.

4

Hiye o kedia Pitabōu Jonbōu didio mugulo i

1 Pita dilie Jon dilie o sasaj kediamokōu tā tobolōu imōu, mogōu du dalaguadi o kedjabōu, Godihā moso dia daladi hiye obōu, Sadyusi* o kedjabōu de haguasiei.

2 O kedia gofoŋu degele i, dilie o sasaj kediamokōu tobōu mōu iligi, Yesu ẹ tolo ilemōu hagua gehe degei kahā degemōu, tofigile i o sasaj kediane hagua gehe degele ileyode tobōu mōu dulomōu dia gofoŋu degele i.

3 Dia dilie tolōu mōu, tā salamōu degei, sa nugumōu, idiba kege tā saleyodemamōu, didionōu mugulo i.

4 Kenōu si, o sasaj sudo egei ke dulomōu, damaleyodele i. Ebele damaleyodeibōu, ebukōu damaleyodeibōu geleguo olōu fejibe folodo, 5,000 sagaj kege.

Hiye o kedia Pitabōu Jonbōu kansole o kedia dihile kokōu tā sa i

5 Sabiyomōu, Juda hiye o kedjabōu, haba odo odobōu, Moseshā kuolōu yo dulo i obōu kedia sa Jerusalemkōu kefegulo i.

6 Mogōu du daladi hiye o Anasbōu, o Kaiafasbōu, o Jonbōu, o Aleksanderbōu, haba mogōu du dalaguadi hiye o ilo kedjabōu de kefegulo i. Mogōu du daladi hiye o kedjame sosōu tanōu fei.

7 O kedia kefeguomōu, dilie tefegiemōu, kōu gue yodulo i, nele dabai koŋu degeibe, o koyohā neleya ke degelou? Koyohā huya ke degelou de yodulo i?

* **4:1 4:1** Sadyusibe sa hū mei, egei hū ta sa degei. Sadyusi o kedjage o tofigiei kedjame ta hagua gehe degele meiyade tawale idi.

⁸ Kegemōu, Pita e Duo Bolofeiha tōu mōu, o kediamokōu tobou, Israel hiye o diama, odo odo diama,

⁹ ele o ibigidio kasagai ke dogōu gu kaha degemōu, ni ele kuhe ta solu. Ni o ke kage degeiye bolō degei domōu tawalamōu degele ili.

¹⁰ Kegei kaha degemōu, ni bōu Israel obōu, ni olōu fei ko unōu tawama, sa Nasaret o Yesu Kelesu, ni hebe fufuguomai kōu ikoke degeimōu, Godiha haguagimōu gehe degei o kaha, e huya kenōu o ibigidio kasagai ke kuhe bolō dege tafalamōu ni dugulo ili kuhe.

¹¹ Yesuha degei keme o taha Godiha kuguokōu kōu gue nalai, Mouti, moso togodi o ni dugube kasagai degeimōu igile filei keme e haba meleya mouti fogou. *Buk Song 118:22*

¹² O taha di mamolo u sagai ta dala mei. Yesuha huya kenōu si o sasai di bolofei dege dalale. Enōu si Godiha di mamoyadomōu makaiyode tobou.

¹³ Pitaha ta tobōu mōu be, hiye o kediage fi hiyedo ma i. Dia kōu tewe, Pita dilie Jon diliebe sokōu lōu hiyedo duwegueli mei, mōu yōuwa o. Kenōu si dia dugube diliebe gue degeiyo mei, ta dilie tobolōu be neledo. Kegeimōu, diage diliebe Yesubōu de kōu deleiyode tawale i.

¹⁴ O e ibigidio bolofei degei keme diliebōu de tafalamōu duguomōu, diliemokōu ta ta sima tobōu li mei.

¹⁵ Kegemōu, hiye o kedia diliemokōu kansole kedia moso ke tōu fogōu mugua, mihikōu tafalaguamabeedemōu, dilie muguomōu, dio unōu tugulo tobolōu i.

¹⁶ Di o bolou keme kage degele? Midiho gehe, dilie milou keme sa Jerusalem tie o sasai olōu fei kōu tawale i. Dige ta gale sagai mei.

¹⁷ Kegei kaha degemōu, di o bolou kediliemokōu be o kaha huya ke hobōu ta ta tobōu damabeedeme. Kegeligi, ta ko u sa sa o sasai olōu fei tefeledu.

¹⁸ Hiye o kedia dio unōu tugulo tobōu ma mei degemōu, dilie haguismōu, felegomōu, nele Yesuha huya ke hobōu ta tobolōu ba hehgedamabeede tobolōu i.

¹⁹ Kenōu si Pita dilie Jon dilie die ta simamōu, kōu gue tobolōu i, Godiha dihi kokōu be, midiho kage degeibasi doodo? Elege ni ta sesele, ha, Godiha ta sesele ke doodo? Niōu nōu file duguma.

²⁰ Kenōu si ele ta ko u tobolōu be ta fogolōu mei. Ele diho ye dugu kebōu kihioye du kebōu de ele hehgielamōu yode tobolōu i.

²¹ Kegemōu, kansole kedia diliemokōu ta neledo dege tobolōu ima, diliebe fogōu imabeedele i. Yobe, o sasai olōu fei kedia ke degei ke kōu duguomōu, Godiha hu hebele fogulo i kaha degemōu, hiye o kedia diliemokōu hebe kasagai nelebe gue degele i.

²² Yobe, midiho gehe ke milouye bologuomōu bolō degei o kaha e sadebe olōu feibe 40 kege gabama i.

Damaleyodei o sasai kedia egei tobōu di kaha nele ke molo uyodema diho baga tobolōu i

²³ Kansole o kedia Pitabōu Jonbōu dilie tōu fogōu mōu, dilie bohōlōu ma, dilie mogo diamokōu fogōu yai. Ya fologamōu, ta olōu fei mogōu du

dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kedia diliemokōu tobolōu i ke, diliene dilie mogo diāmokōu tobolōu i.

²⁴ Dilie mogo dia ta ke dulomōu, fi tanōu dege, Godikōu kōu gue diho бага tobolōu i, ei Wolōu Daladi Hiye O, nāme agudiobōu mihibōu to dawalabōu, bimaj olōu fei du dala koŋu milōu gai o.

²⁵ Afudo, nā kōu tobōu mōu Duo Bolofeiha neleya ke, ei kōu guai o, ne dabai degedi o Devitha kōu gue tobou, Kagemōu sa sa o olōu fei gofoŋu degele iya? Kagemōu o sasaj kedia midihō kasagaj milōu lamōu tugulo tobolōu iya?

²⁶ Sa sa olōu fei dia daladi o kedia biyalamōu doususulo ili. Hiye o kedia kefeguomōu, Hiye O Godibōu, e makai o Kelesubōu de huyafei degemebeede tobolōu ili. *Buk Song 2:1-2*

²⁷ Damaledo, ei sa kuokōu be, Herotbōu, Pontius Pailatbōu, haba sa ta o ilo kelebōu, Israel o kediabōu de kefeguomōu, ne dabai degedi o Yesu, noŋu ne dabai degeyadomōu makai ke huyafei degele ileyodema tugulo tobolōu i.

²⁸ O kedia ke degeibe, ne neleyenōu nā kōu degeleyode tobou sagaj kenōu kuhe degele i.*

²⁹ Hiye O, nā dugu, o kedia eimokōu tae biyamōu tobolōu ili. Kenōu si nā ne dabai degedi o ei dogōu guba, ei ne ta kuhe tobōu mōu suluguale, ei ta gue degele ile mei.

³⁰ Nā do o kediāmokōu ne dobogoŋu dogoguoba bologua. Haba o sasaj kedia dihle kokōu be, ne dabai degedi o Yesuha huya ke midihō gehe gehe ke milōu ba, dia olōu fei duguoba kesigile ileyodema diho бага tobolōu i.

³¹ Damaleyodei o sasaj kedia diho бага tobōu ma mei degeimōu, moso duwo ke fifigimōu dugulo i. Moso duwo ke fifigile dalamōu, Duo Bolofeiha dia tolōu hobogōu mōu, dia Godiha ta yomogōu tobolōu i. Dia ta gue degele ili mei, hiligedo egei tobolōu i.

Damaleyodei o sasaj olōu fei kedia dioŋusie yogo dogōu gumōu dogōu gumōu dele idi

³² Yesukōu damaleyodei o sasaj olōu fei kedia mogo tanōu degemōu, die fimaine tanōu fei degele i. Die bimajbe mā bidoyodele idiyo mei, dioŋusie yogokōu neimōu neimōu dele idi.

³³ Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia egei neledo dege tobōu mōu sulugalibe, ei Hiye O Yesube tolo ilemōu hagua gehe degeimōu duguomōu, ei kuhe hehegiemōu suluguayode tobolōu idi. Hehegiemōu suluguamōu, Godiha damaleyodei o sasaj olōu fei kedia habaguguei.

³⁴ Dia nalebōu, bimajbōu ta mei degediyo mei. Yobe, die o taha asōu kolo sagaj, moso sagaj kegei ta dalamōu be, o kaha ke tiga sele malamōu ile,

³⁵ ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokōu neimōu, o kediage damaleyodei o bibōu nalebōu mei kediāmokōu file idi.

³⁶ Kegeimōu, o ta delei, e hube Josep. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia e hu ta tibe Barnabasyodei. Hu kaha sibigebe Dedei Sagidi O. O keme e hutibe Livai. E sabe to tibi sa Saiprus.

* **4:28 4:28** Kenōu si o kedia dioŋunōu tawaga degele iliyade tawale i.

³⁷ O kaha ẹ asou kolo ta tiga sele mala ile, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamokou nej.

5

Ananias dilie Safaira dilie Godi ogou galamou degele i

¹ O ta delei, ẹ hube Ananias. E sasaiha hube Safaira. Diliene dilie asou kolo ta tiga sele mala i.

² Sele ke malamou, ilo kele Ananaiasha yonu ẹ bi degeleyodema, mogogou dogogu. E sasaiha ke degeibe kou tewe. Sele ilo kele mogogou dogogoumou, ilo kenou mala ile, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediamokou folo nej.

³ Kegeimou, Pitaha tobou, Ananias, na kageimou Tamaha ne duledu dabai degeiya? Na ne asou kolo tigei sele ilo kelebe nou mogogou dogogou fogou mou, name Duo Bolofei ogou galamou degeli.

⁴ Ne asou kolobe tiga sele mou li mei kelegebe, nou ne asou kolo. Asou kolo dowo sele kene nou ne sele. Kageimou na sele ilo ke mogogou mou, eimokou sele olou fei neliyode tobou ya? Na o einou ogou gouyo mei, na Godine ogou goluyode tobou.

⁵ Ananias ẹ ta ke dulomou, tolo fiyei. O sasai kedia ta uwo ke dulomou, gue hiyedo degele i.

⁶ Kegemou, o gisiai kedia haguasiemou, ẹ tou ke yukueiye tigama, hebema yamou wida i.

⁷ Aso diho kamadia sagai kege mei degeimou, kelege Ananaiasha ẹ sasai hagua felei. E maha tolo i keme ẹ ta tawali mei.

⁸ Pitaha emokou tobou, na dugu, nele asou kolo dowo sele moube kouunou fei? Sasai kaha tobou, damaledo, na tobolou be doudayode tobou.

⁹ Pitaha haba tobou, kageimou, nele Hiye Oha Duo Bolofei ogou gamebedema ogou ga ilou? Na du, ne ma wida i o kediame haguasie, adikou felegaladido. Haba nane hebema yaleyode tobou.

¹⁰ Pitaha ta ke tobolou kelegenou ene Pitaha abogonu hafei dege kele tolo fiyei. Tolo imou, o gisiai kedia haguasie felegamou dugu, sasai kene tei tilamou duguomou, ẹ tou kene hebema yamou, ẹ ma widai hafei kele wida i.

¹¹ Kegemou, damaleyodei o sasai kediabou, haba o sasai ilo, ta uwo ke dulo i kediabou olou fei gue hiyedo degele i.

Midiho gehe gehe tama degeimou dugulo i

¹² Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia o sasai kedia dihle kokou midiho gehe gehe ke milou goumou duguomou hiyedo kesigile i. Damaleyodele i kediame mogo tanou degemou, kefegudi moso, Solomonha mosoyodele idi kokou fologamou kefegulo idi.

¹³ O sasai damaleyodili mei kediage damaleyodei o sasai kediamokou hohobolou idiye, kenou si diabou de kefegulo idiyo mei, dia gue degele idi.

¹⁴ Kenou si o sasai sudo Hiye Okou damaleyodemamou o ebukou damaleyodei kediabou de geleguomou, olou fei sudo degei.

15 Kegei kaha degemou, o sasai kedia do o mouma haguasiemou, a Pitaha ilya kaha feya ke fafai tageya dogogule i. Yobe, Pitaha haguba, e taye kaha do o ilo kediamokou diou guyadomou degele i.

16 O sasai, sa Jerusalem hafei dege tie kediane do o sasibou, duo kasagaiye tolou i o sasibou de mouma haguasie dogogueimou, olou fei bologuoumou bolou degele i.

Esol o kaha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dogou gumou, didio moso ke tou fogou fogou yai

17 Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dabai degeimou, mogou du daladi hiye obou, e mogo Sadyusi o kediabou de duguomou, gofoou degemou, kona degele i.

18 Gofou degemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediane tou gama, didio degeimou, midihou kasagai degele idi o kediabou de deleigui.

19 Kenou si huliame Hiye Oha esol o taha hagua, didio moso a sougou mou, dioufeji tamakou muguamou tobou,

20 ni ya, Godiha moso kekaimidu fologaba, o sasai kediamokou fi gehe kooumahou midihou kou dugulu kou olou fei hehegie tobou mabeede tobou.

21 Esol o kaha kege tobou mou, dia dulo i. Sabiyomou dia ya, Godiha moso kekaimidu fologa, o sasai kediamokou yomogou hehegie tobolou i.

Kegemou, mogou du daladi hiye oha e mogo diabou de haguasie kefegulo i. Kefeguomou, hiye o kediage kansole o kediabou, Israel odo odo kediabou olou fei haguismou, haguasie kefegulo i. Olou fei kefeguomou, die dabai degedi o kedia tobou mou, didio mosokou yai, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia wou ma haguasiemabdomou.

22 Kenou si dabai degedi o kedia didio mosokou fologamou dugube, diame didio mosodu mei dugu. Mei duguomou, boholou ma haguasiemou, hiye o kediamokou kou gue tobou,

23 ei dugube, didio moso a tefeibe hiligedo tefegu dugu. Adi dia dalaguadi one kou tafalaguamou dugu. Kenou si ei a tefei solooumou dugube, didio o olou feibe mei duguyode tobolou i.

24 Godiha moso dia daladi hiye obou, mogou du dalaguadi hiye obou kedia ta ke dulomou, fi hiyedo ma imamou tobou, o kediane kage kama fosigelou?

25 Fima imou, o taha hagua, hiye o kediamokou kou gue tobou, duma, o ni didio masai kediane kou bou gebe Godiha moso kekaimidu tafalaguali, Godiha ta o sasai kediamokou hehegie tobolou iliyode tobou.

26 Ta ke dulomou, Godiha moso dia daladi hiye obou, e dabai degele idi obou kedia yamou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia wou ma haguasiei. Kenou si hiye o kediage dia ta makolo ili mei. Yobe, dia o sasai kediamokou gue degele i, o sasai kedia dia igiye wala iye domou.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia kansole kediamokou ta tobolou be ta gue degele ili mei

27 Godihā moso dia dalaguadi o kedia tā-bolofei-mala-suluguadi-o kedia wou ma haguasie, kansole kedia dihile kokou tofou giesama fogou mou, mogou du daladi hiye oha diamokou kou gue tobou,

28 eige nimokou o kaha huya hobou hehegie tobou damabeedema kou kuolou ma i. Kenou si ni ta dulo ili mei, sa Jerusalem kou lebe ni ta keme olou fei kou tefei. Ni eimokou o ke woumou tolo i kaha hebe kasagai ke nelamou degeli kuhe.

29 Kenou si Pitabou dia sima kou gue tobou, eige Godihā tā kenou sesele, o taha tā ta sesele meiyode tobou.

30 Nige Yesube hebe fufuguomai kou ikeke degeimou kou tolo iye, kenou si di kou guai o kedia Godihā e haguagimou hagua gehe degei.

31 Eme Godihā mala hebenitou folomou, Godihā dobogo u delekou dogogumou duwo. Yobe, eme Hiye Oha Dihi, e dimokou a hegieba, di mamou lamou. E Israel o di dogou guo dala, di fi bohou ba, midihog kasagai, di milou ga idi ke Godihā gebe meiyodeyadomou.

32 Eige Godihā degeli olou fei ke kou duguomou kuhe tobolou ili. Duo Bolofei, Godihā e tā dulo idi o sasai kediamokou nei, ene ke kou duguomou tobolou dalayode tobou.

Kansole o Gamalielha tā-bolofei-mala-suluguadi-o kediamokou hebe kasagai ta nedamebeede tobou

33 Kansole o kedia Pitaha tā ke dulomou gofo u degemou, tā-bolofei-mala-suluguadi-o kediamame wouba tofigileyode tobolou i.

34 Kenou si kansole o ta, eme Farisi* o, e hube Gamaliel, Mosesha kuolou yo du o. O sasai olou fei e hu hebele fogulo idi. O kaha haguamou tobou, didio o kedia moso tou fogou mulo, mihikou baha tafalamabeede tobou.

35 Mihikou muguoumou, Gamalielha kansole o ilo kediamokou kou gue tobou, Israel o diama, ni o kediamokou hebe kasagai nelababe, ni defeido fimamaba hobou yode tobou.

36 Ni tewe, sadebe sudo mei degeli mei, kelege o Teudas e hagua, ame hiye o, anou be hubou yode tobou. Kege tobou mou, o 400 sagai kege kedia emokou damaleyodele i. Kenou si o tae e woumou tolo i. Tolo imou, o emokou damaleyodele i kediane kama fosigei. Dabai e degelamou degeibe, mou mei degei.

37 Habage kelege, gamani o kedia o sasai hu solo u imou, Galili o Judas e hagua tobou mou, o sasai kedia e tā dulo sesele i. Dia e sesele ya biyama, gamani o kedia igile mugulamou degele i. Kenou si o kene o tae woumou tolo i. O emokou damaleyodele i o kediane kama fosigei.

38 Kegei kaha degemou, a ifi nimokou tobolou kuhe, ni o ko u diame tou fogou ba fogou imabeedili. Yobe, dia dabai ke degelibe dio u die fiyenou degeibabe, dabai keme ile kasagai degele.

39 Kenou si dabai keme Godi yo u tobou mou degeli debabe, nige diame ta akogulo sagai mei. Kegelig, ni Godikou biya iye.

Gamalielha tā ke tobou mou, kansole o kedia ke dulomou,

* 5:34 5:34 Farisi hube sa hu mei, egei hu ta sa degei. Farisi o kedia tawaibe, o tofigiei kediamame hagua, gehe degele iledade tawale i.

⁴⁰ tā-bolofei-mala-suluguadi-o kedia hagnosisomou, hagnosisimou, dofou ye wala i. Dofou ye wala imamou, kuolou ma i, ni Yesuha huya ke hehegie tobou damabeedema, tou fofou gueimou, dia fogou yai.

⁴¹ Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia kansole kedia moso ke tou fogou fogou yamou hoho degele i. Yobe, Godihage kou tawai, diame Yesuha dowoye hagi malaba, neledo dege tafalagualebe tefeidadei.

⁴² Sawisiei olou fei, dia Godiha ta hehegiele idibe, Godiha moso kekaimidu fologa hehegiele idi. Haba ya, o sasai kedia moso tanou tanou yane ta uwo bolofei ke tobou mou suluguadi. Dia hehegiele idi ta fogou le ili mei, Yesu eme Godiha makai o Kelesuyode tobolou mou hehegiele idi.

6

Damaleyodei o kedia o olou fei dioyosi kege maka degei, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia dogou gumabadomou

¹ Kelegebe, Yesuha dabai degedi o kediame sudo degei. Dia olou feibe o huti Juda oye, kenou si o ilo kelebe Grik tae tobolou idi, haba ilo kelebe Hibru tae* tobolou idi. Kegemou, o Grik tae tobolou idi o kediage o Hibru tae tobolou idi o kediakou be dafamou kou gue tobolou i, nige nale mei o kediame kou dogou gulo idiye, kenou si ei kuei sobou kediame nige ta dogou gulo idiyo mei.

² Kegei kaha degemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei 12 kege kedia Yesuha dabai degedi o olou fei hagnosisomou, hagnosisimou, diakou tobou, eibe Godiha ta hehegiendi ke fogou ba, nale fidi dabai ke degeibabe, doudo mei.

³ Mogo diama, ni o dioyosi kege ni dala duo kile kama. O koyobe o sasai dihile kokou doudo o, Duo Bolofeha e tou mou, e tawagai doudo dala, o kegele i kedianou nale fidi dabai ke degemabeedema maka degema.

⁴ Eiyou ge sawisiei olou fei dihogou baga tobolou ba, Godiha ta hehegielamou yode tobou.

⁵ Damaleyodei o sasai kedia ta ke dulomou, hohobolou i. O dioyosi kege makamabe, dia o Stivenbukou makamaj. Eme neledo dege damaleyodei o, Duo Bolofeha e tou dala. Tabe o Filipbou, o Prokorusbou, o Nikanorbou, o Timonbou, o Parmenasbou, o Nikolasbou. O Nikolas e sabe Antiok. O keme Juda o meiyee, kenou si eme Juda o kedia egei dudi o.

⁶ O kediame damaleyodei o sasai kedia ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediakou wou ma youmou, dia die widiletou dobogou dogoumou, dihogou baga tobolou i, o kediame nale file dabai ke degemabadomou.

⁷ Kegemou, Godiha tabe sa Jerusalem kilebe olou fei tefei. Sa ke tie o sasai sudo Yesuha dabai degedi o degele hobogou mou, olou fei sudo degei. Mogou du daladi o sudo kediame Godiha ta dulomou, damaleyodele i.

Juda o kedia o Stiven ta sa i

⁸ O Stiven eme Godiha habagugueguo, nele neimou, o sasai dihile kokou midihogou gehe gehe ke milou goumou duguo kesigile i.

* **6:1 6:1** Ta Hibru sagai, ta Aram sagai kegei tobolou idi.

⁹ Kenōu si o ilo kedia haguasiemōu, emokōu tae biya i. O kediame afu fisimōu dabai degedi ke tou fogou mōu, bologuado dalaguali, dio[unōu diesofei egei gehe dudi. O kediame Juda oye, kenōu si die sa hiyedobe sa Sairinibōu sa Aleksandriabōu. Haba ilo kelebe sa Silisia duo kile sa sabōu, haba sa Esia duo kile sa sabōu kele tie o.

¹⁰ O kedia Stivenkōu tae biya imōu, Duo Bolofeiha degeiye, Stiven e tawagai doudo kaha degeimōu, o kedia eme gabali mei.

¹¹ Kegemōu, dia o ilo kediāmokōu amafei womogōu mōu, nige kōu gue tobōu mabeedei, eige Stivenhage Mosesbōu Godibōu dilie huyafei degelamōu tobōu mōu dulo iyodemabeede tobolōu i.

¹² O ilo kedia ta ke dulomōu, Stivenha degeli mei ke o sasai kediāmokōu ogōu ga tobolōu i. Haba odo odobōu, Mosesha kuolōu yo dulo i obōu kediame ogōu gai ta ke dulomōu, gofo[ū degemōu, e tolōu mamōu, kansole o kediāmokōu tolōu ya fologai.

¹³ E tolōu fologamōu, dia o ilo kele makamamōu, ta sai kokōu ge e degeli mei ke tae ogōu ganōu tobōu mabeedele i. Ta ke dulomōu, o kedia kōu gue tobou, sawisiei olōu fei ei dudibe, o kahage Godiha mosobōu, Mosesha kuolōu tabōu kokōu bōu basia tobōu mōu dulo idiyode tobolōu i.

¹⁴ Damaledo, eige e sa Nasaret o Yesuhage Godiha moso ko[ū makomaba, haba Mosesha kuolōu ta dimokōu nei kene igile muguoba, ta gehe ke hehegileyode tobōu mōu dulo i.

¹⁵ Ogōu gai ta ke tobōu mōu, kansole o olōu fei kele duwogua kedia emokōu masele iligi dugube, e midihobe hoho hiyedo, esol o midihō sagai degeimōu dugulo i.

7

Stivenha kansole o kediāmokōu egei tobou

¹ Kegemōu, mogōu du daladi hiye oha Stivenkōu yodu, o kedia ta ko[ū tobolōu ilibe de damale, ha gulokou?

² Stivenha tobou,* mogo diama, aye diama, ni duma. Afu kelege, di kōu guai o Abraham e sa Mesopotemiakōu duwei, sa Harankōu ili mei, you kelegebe, Godi, e hohobōu e nelebōu hiyedo, e hagua tama degemamōu,

³ Abrahamkōu kōu gue tobou,
Na ne sabōu ne hutibōu de tōu fogōu ba, sa a namokōu hegile kokōu fogōu iyede tobou. *Stat 12:1*

⁴ Kegemōu, Abrahamha sa Kaldia* o sasai kedia tōu fogōu mōu, e aye dilie sa Harankōu fogōu yai. Fologa dalaguali, e aye tolo imōu, Godiha haguayede tobōu mōu, e hagua, sa ni dalagua kuokōu felei.

⁵ Feleimōu, Godiha emokōu asōu kolo ta ka nelī mei, eme asōu kolo meido. Kenōu si Godiha sa ko[ūme olōu feido emokōu neleyodema makamamōu kōu gue tobou,

A sa ko[ūme nabōu, ne sosōu bōu, ne habage hagua ilebōu nimokōu nejba, ni sa kuokōu haguasie tofolōu ileyode tobou. *Stat 17:8*

Abraham eme dihi mei kelege, Godiha ta ke kuhe tobou.

* **7:2 7:2** Ta sasado (7:2-53) Stivenha ko[ū tobou keme 'Stat' kuguobōu, 'Kisim Bek' kuguobōu kele dagado nalagai dala. * **7:4 7:4** Sa kaha hu tabe 'Mesopotemia'.

6 Godihā Abrahamkōu be kōu gue tobou,

Ne sosōu, ne habage haguā ile kedīame asōu sabekōu ya dalaguali, fisiba dabai degele ile. Fisiba dabai degele iba, sa obōu kedīa diā makomōu iligi, sadebe olōu fei 400 kege mei degele.

7 Kenōu si ni fisiba dabai degele kahā hebe kasagai keme a sa obōu kedīamokōu neleyode tobou. Kegeiba, ne habage haguā ile kedīame asōu sa ke tōu fogōu haguasie felegaba, sa kuokōu mā dabai degele ileyode tobou. *Stat 15:13-14*

8 Kegemōu, Godihā Abrahamkōu mogo degedi midihō ta hegieba, ni o sisigo olōu fei kolo diafigima, diame mayoū mā biyodema kege makamabeede tobou. Abrahamhā ke dulomōu, e sasaihā dihi Aisak malā feleimōu, sawisie olōu fei dimayosi kege mei degeimōu, Abrahamhā dihi Aisakhā kolo diafou. Kolo diafōu mōu, habagedo, Aisakhā sasai kahā dihi Jekop mala felei. Malā feleimōu, habage Jekophā sasai diane dihi olōu fei 12 kege moūma felegai. O kedīame di hūti yodo.

9 Kegemōu, di kōu guai o kedīa die malā Josepkōu kona degemōu, o ilo kedīamokōu sesegu, fisiba dabai degeyadomōu. Sese gumōu, o kedīa Josep wolōu, sa Isipkōu yai. Kenōu si Godihā Josep dogōu guo delei.

10 Godihā dogōu gumōu, Josep e hagi olōu fei mei degei. Godihā emokōu tewe hiyedo neimōu, e Isip kedīa hiye o kebōu de tā kōumōu, o kahā emokōu hohō degemōu, makamomōu, e gamani dabai degeligi, sa Isip kile bimai olōu fei ke dia daladi.

11 Kegemōu, sa Isipbōu sa Kenanbōu kile hegie hiyedo hagua kogumōu, o sasai hagi hiyedo degele i. Di kōu guai o kedīane nale olōu fei mei degele i.

12 Kenōu si o Jekop e sa Isipkōu nale dalayode tobolōu imōu dulomōu, e di kōu guai o kedīamokōu tobōu mōu, dagado yamōu, nale moūma haguasiei.

13 Haba tage ya fologomōu, Josephā e eye diamokōu ame Josepyode tobou. Isip o sasai kedīa hiye o kahane Josephā e sosōu diame dalayodele imōu dulo tawai.

14 Ke dulomōu, Josephā e aye Jekopbōu, e sosōu ilo kelebōu olōu fei 75 kege kedīa haguamabeedemamōu tā tobōu ma dogogu.

15 Kegemōu, Jekop e sa Isipkōu ile dalali tolo i. E sisigo, di kōu guai o kedīane olōu fei tofigile hobogou.

16 Tofigile hobogōu mōu, habagedo, di kōu guai o ilo kele tofigiei olōu fei moūma haguasiemōu, sa Sekemkōu wida i. Widai sa keme, afudo Abrahamhā o Hamor hūti kedīa sa ke e seleye kōu tiga moū.

17 Tā Godihā Abrahamkōu kōu tobou keme damaledo tamā degele hafei degeimōu, kelege di Israel o sasaine sa Isipkōu sudo degei.

18 Di Israel o sasai sudo degeimōu, sa Isip hiye o ta haguā tofou. Hiye o kahage Josepbe ta tewe mei.

19 Sa Isip hiye o kahā di kōu guai o kedīa ogōu gama, o sasai makolamōu, dihi diefei tofigieyadomōu, aye adiōu kedīamokōu dihi die moūma hebesemabeede tobou.

²⁰ Kelegebe, Mosesha adiou ha dihi Moses mala felei. Godiha dugube, dihi keme bolofeido. Mala feleimou, e aye dilie dihi ke hebele fileli mei, dilou dilie mosokou fofolou dalali, ogo kamadia kege mei degei.

²¹ Ogo kamadia kege mei degeimou, dilie dihi ke aikou dogogu dalamou, sa Isip hiye o kaha saai dihi kaha sulugi dihi ke duguomou, e mosokou mala ile, fofolou gi, hiye degei.

²² Moses eme sokou lou duwoli, Isip o kedia tawagai ke e olou fei mou. Eme ta neledo dege tobou di o, dabaine neledo dege degedi.

²³ Kege dalali, Mosesha e sadebe olou fei 40 kege mei degeimou, e yoiu e o Israel o kediakou ileyodema i.

²⁴ E ilemou dugube, Isip o taha Israel o ta woumou duguomou, e yogoha dowoye Isip o ke woumou tolo i.

²⁵ E tawaiye, e mogo diage Godiha degeiye e dia dogou guloyode tawale iliyade tawaiye, kenou si dia ta tawale ili mei.

²⁶ Tiei sabiyomou, e iligi dugube, Israel o bolou ta biya imou dugu. Duguomou, biyolu ke akogulamou tobou, nelebe eye mala. Kagemou nele nolou sie makolo iya? de yodu.

²⁷ Kenou si o e yogo walamou degeli kaha Moses ka filamou tobou, Name o koyoha makaiye, hiye o degemamou, ei ta souya?

²⁸ Na i Isip o wei saai kenou tefele, na ane kege walamou degeli? *Kisim Bek 2:14*

²⁹ Mosesha ta ke dulomou, kama folo ile, sa ta o Midiankou delei. Dalali, e saai hulomou, o dihi bolou kege mou.

³⁰ Kegemou, Moses e dalali, sadebe 40 kege mei degeimou, ilemou, sa hebe mei mihinou sa, bitou Sainai hafei dege dala kokou ge, esol o taha emokou tama degeimou dugu. E tafalali dugube, hebe huyadefei taha goya ke olou fei dou wobolou imou, esol o kaha dou i kaha duo kile tafalamou dugu.

³¹ E ke degeli ke duguomou, fi hiyedo mai. E ile, hafei dege dugulamou degeimou, Hiye Oha kou gue tobou mou du,

³² Ame ne kou guai o kedia Godi. Damaledo, ame Abrahamha Godi, Aisakha Godi, Jekophah Godi. *Kisim Bek 3:6*

Mosesha ta ke dulomou, gue degemou dio koulugi kokou ta maseli mei.

³³ Kegemou, Hiye Oha emokou haba tobou,

Na ne tamaka tigiga. Yobe, sa na tafala koume ma sanou.

³⁴ A dugulube, Isip o kediage ma Israel o saai makolo imou dugulu. A ma o saai kedia gosolo uwo dulu kaha degemou, a dia dogou gulamou migile dala kuhe. Kegei degemou, na sa Isipkou iyede tobou. *Kisim Bek 3:5, 7-8, 10*

³⁵ O keme Moses. Afu e mogo dia eme tobekou muguomou kou gue yodulo i,

Name o koyoha makaiye, hiye o degemamou, ei ta souya? *Kisim Bek 2:14a*
Moses eme Godiha hiye o degeba, Israel o kedia mamouyede tobou. Esol o hebe douye wobolou kodu tama degeimou dugu kelege Godiha emokou kege tobou.

³⁶ Kege tobou mou, e fogou hagua, Israel o sasai sosogou, sa Isip tou fogou fogou haguasiei. E o sasai kedia dihi kokou midihoge hehe gehe ke milou goumou duguomou kesigile ibe, e sa Isipbou, dawala Wei Degeibou,* haba hebe mei mihinou sabou kokou e midihoge hehe gehe milou gamou sulugi, sadebe olou fei 40 kege mei degei.

³⁷ O keme Moses. E Israel o kediamokou kou gue tobou, Godiha o ta makalebe, e ni o habage haguale ta makale. O keme nebe anou tefei, habage-degele-duguo-tobou di-o degeleyodei. *Lo 18:15*

³⁸ Di kou guai o kedia hebe mei mihinou sa kokou dalaguali, Mosesha bitou Sainakou felei. Foloumou, esol o ta kaha Godiha ta emokou hehegie tobou. Ta kenou be e di kou guai o kediamokou ne hehegie tobou. Haba dimokou ne tobolou dala kuhe. Ta keme ta mei degele mei, yonu kegenou dalale.

³⁹ Kenou si di kou guai o kediage Mosesha tabe ta dulo ili mei. Dia e tobekou muguomou, sa Isipkou bohoulou ma ile sagai degele i.

⁴⁰ Dia o Aronkou* kou gue tobolou i, O Moses, sa Isipkou ge di wou ma haguei keme kagelou? Eige ta tawaiyo mei. Kegei kaha, na ei godi ilo kele milou gamaba, ei sosogou ba iyede tobolou i. *Kisim Bek 32:1*

⁴¹ Kelege, dia ogou gai godi ta wai bulumakou dihi sa dege igiye milou mamou, gali sile nelemou, die ogou gai godi kaha hu hebele fogou, hohobolou i.

⁴² Kenou si, Godiha dia tobekou mugumou, diage asobou uguobou kuidihobou kokou nou diho baga tobolou mou, die dabai kenou degele idi. Habage-degele-duguo-tobou di-o kedia ke tobolou idi ke die kuguo kokou kou gue nalai dala,

Israel o diama, nime hebe mei mihinou sa kokou sulugualibe, sadebe olou feibe 40 kege kelege, ni wai sipsipbou, gali ilo kelebou de woma sidibe, ni amokou sima nele idi? Kegeli mei, ni amokou sima nele idiyo mei.

⁴³ Ni ogou gai godi Molekha falai moso ke hebema suluguadi. Ogou gai godi Refanha kuidihoge figisa kene ni hebema suluguadi. Damaledo, ni ogou gai godi figisa ke milou gamamou, yubu sugulo fiamou, diho baga tobolou idi. Kegei kaha degemou, a ni igiseiba, ni niou ni sa tou fogou fogou ile, asou sa Babilon figi ilokou dalaleyode tobou. *Amos 5:25-27*

⁴⁴ Afudo, di kou guai o kedia hebe mei mihinou sa kokou deleibe, dia Godiha falai moso keme diabou de delei. Falai moso keme Godiha kuolou ta dala kaha moso. O kedia moso ke togolo ibe, Godiha Moseskou tobou mou du sagai kenou tefelemou togolo i. Damaledo, Godiha Moseskou hegimou dugu sagai kenou tefele togolo i.

⁴⁵ Dia Godiha falai moso ke togoma, die sisigo diamokou nemou haguasiligi, o Josuaha di kou guai o kedia sosogou mou, dia falai moso ke hebema haguasiei. Godiha ho o kou le afu deleigui ke igiseimou, dia sa konu malamou, falai moso kebou de mala haguasie felegai. Felegoumou, falai moso ke kou le kegenou dalali, Devitha hagua hiye o degei.

* **7:36 7:36** To dawala kaha hu tabe Fefe Su. * **7:40 7:40** Aronbe Mosesha e eye.

46 Devitbe Godihā habaguguegu dala. E Jekophā Godihā moso ta togoloyodema diho baga tobou.

47 Kenōu si Devit e Godihā moso ke ta tegeli mei, e dihi Solomonhā tegei.

48 Kenōu si Damaledo Godi eme moso oe tegei kodu daladiyo mei. Kegei keme habage-degele-duguo-tobou di-o kahage kou gue tobou,

49 Hiye Ohā kou gue tobou, hebenibe a duwodi sa. A kuokou duwoli, ni wolou daladi. Sa sibigekou be a abogo unu muguo tofogu duwo. Kegei kaha nige ma moso kagei ke tagalamou? Ame kiliya misiholo duwolo?

50 Bi olou fei keme a mayo unu milou gaiyode tobou. *Aisaia 66:1-2*

51 Stivenhā kansole o kediamokou haba tobou, nime dulo idiyo mei o. Nime asou sa o sa degei, ni kihiyube tefegai dala. Nime Godikou damaleyodele ili mei o sa degei, ni fine totou degele inou. Nime niou ni kou guai o kedia degedi sagai kenou tefeli, Duo Bolofeiha ta dulo idiyo mei.

52 Ni kou guai o kedia habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kediam makolo idi. Damaledo, Midiho Doudo kenou Degedi O hagualeyodele imou, ni kou guai o kedia dia wala imou tofigile idi. Habage, e hagumou ne, nige eme ho o kediamokou sesegumou, wala imou tolo i.

53 Godihā kuolou ta keme esol o kedia nimokou kou neiye, kenou si nige ta keme ta dulo sesele idiyo meiyode tobou.

O kedia Stiven igiye wala imou tolo i

54 Kansole o kedia Stivenhā ta ke dulomou, gofo unu hiyedo degemou, me tiliga i.

55 Kenou si Stiven e Duo Bolofeiha tou mou, agudiletou daladugube, Godihā hoho hebenitou dalamou dugu. E dugube, Yesube Godihā dobogou delekou tafalamou dugu.

56 E ke dugumou tobou, ni duguma. Hebeni a so ugou dalamou, O Kedia Dihi eme Godihā dobogou delekou tafalamou a duguluyode tobou.

57 O kedia Stivenhā ta ke tobou mou dulomou, hiligedo tige fuamou, die kihiyu tefele ima, emokou fokua yamou, e tolou ma i.

58 Dia e tolou mou wolou, sa kaha figikou yamou, igiye wala i. E ta sai o kedia die yukuei sasado ke digima, o gisiai ta, e hube Sol, dia Solha tafala hafei kokou yukuei ke dogogule i.

59 Igiye wala imou, e kou gue diho baga tobou, Hiye O Yesu, nage ma fi mo uyedei.

60 E yubu sugulo fiya duwoli, neledo dege tobou, Hiye O, midiho kasagai kou unu milolou ili kaha hebe keme, nage diamokou hobou nedayede tobou mamou, e kuhe tolo i.

8

1 O Solha Stiven wala ibe douyode tawai.

Sol eme damaleyodei o sasai makodi o

Sawisie, o kedia Stiven wala i kelegebe, sa Jerusalem tie o kedia damaleyodele i o sasai kedia yomogou makomou i. Makomou imou, damaleyodele i kedia kama fosige ya, sa Judiabou sa Samariabou keleya

ke ya deleigui. O ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia^o si fosigili mei, sa Jerusalemkou kile deleigui.

² Hagi ke duguomou, egei dudi o ilo kedia Stiven tei widamamou, e sihou hiyedo gosolo i.

³ Kenou si Solhane damaleyodei o sasai makolamou ile, die moso tanou tanou folo gisigima ile, didio degedi.

Sa Judiabou, sa Samariabou keleya ke, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Yesuha degei kaha ta ke hehegiemou suluguei

(Ta Hiye 8:4-12:25)

O kedia ta uwo bolofei ke Samariakou tobolou i

⁴ O sasai kama fosigei kedia sa sa olou fei yai. Yamou, ta uwo bolofei ke o sasai kedia^o mokou tobou mou suluguei.

⁵ O Filip ene sa Samariakou ilemou, sa kaha duo kile sa ta ile felei. Folomou, e Godiha makai o Kelesuha degei ke hehegiemou siei.

⁶ Hehegiemou sulugi, midihogehe gehe kene milou gougou, o sasai kedia duguomou, e ta tobou mou be diage kihiyou dogoguo, defeido dulo idi.

⁷ Yobe, Filipha duo kasagaiye tolou i o sudone duo kasagai igiseimou, gou guama fosigeimou dugulo idi. O sudo abogou^oubou dobogou^oubou kasagai degele i kene bologuomou, bologehele imou dugulo idi.

⁸ Sa ke tie o kedia kegei ke duguomou, hohogehele hiyedo degele i.

⁹ Sa kelege o ta delei, e hube Saimon. Eme hou milou gadi o. Afudo kege milou gamou iligi, kegenou delei. Sa Samaria o sasai kedia ke duguomou be, fi hiyedo ma idi. E yousie hiye degemou,

¹⁰ hou kege milou gougou, o hubou obou, o hubou mei obou kedia e ta dulomou tobou mou iligi, Godiha nele, di Nele Hiyedoyodele idi keme o kou^oubou de dala kuheyode tobolou i.

¹¹ Damaledo, o kedia e ta defeido dulo idi. Yobe, afudo hou kegenou milou gougou duguo kesigile idi kaha degeimou.

¹² Kenou si Filipha haguamou, ta uwo bolofei ke tobou mou, o sasai kedia e ta kenou dulo i. Filipha Godiha dia wolou dalaleyodema, Yesu Kelesuha huya ke tobou mou, o kedia^o haba sasai kedia^o de damaleyodele imamou, fafeleya tofolou i.

¹³ Saimon ene damaleyodemamou, fafeleya tofou. E Filipbou de sulugi, Filipha midihogehe gehe sudo milou gougou duguomou e fi hiyedo maji.

¹⁴ Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia sa Jerusalemkou dalaguali dube, sa Samaria o sasai kedia^o Godiha ta dulomou damaleyodele iliyodeimou dulomou, Pitabou Jonbou tobou mou, dilie o sasai kedia^o mokou yai.

¹⁵ Dilie ya fologamou, Godiha Duo Bolofeha sa Samaria o sasai kedia tou yadomou diho bage tobolou i.

¹⁶ Yobe, Duo Bolofehage o sasai kedia^o ta tou li mei delei kaha. Dia fafeleya tofolou ibe, Hiye O Yesuha huya kenou fafeleya tofolou i.

17 Kegemōu, Pitabōu Jonbōu dilie diho baga tobōu mamōu, o sasai kediamokōu dobogoꞑu dogogumōu, Duo Bolofeiha dia tōu mōu i.

18 Kegemōu, Saimonha dilie dobogoꞑu dogogumōu, Duo Bolofeiha o sasai olōu fei tolōu hobogōu mōu duguomōu, e sele ta diliemokōu mala haguamōu tobou,

19 nele dedei ke amokōu ne nema. Kegeiba, ane o takōu dobogoꞑu dogoguba, o kene Duo Bolofeiha tolōu yode tobou.

20 Kenōu si Pitaha kōu gue tobou, name ne selebōu de makoloyodei. Nage Godiha solōu do nedi keme seleye mamōꞑudiyade tawai, kenōu si keme seleye moꞑudi bi meido.

21 Godiha dihle kokōu be ne fi be doꞑdo mei kaha degemōu, ele dabai koꞑu degelibe, nabōu degele mei.

22 Na fi bohōlōu ba, ne midihō kasagai ke tōu fogōu ba, Hiye Okōu diho baga tobōu basi, e ne fimai kasagai ke gebe meiyodele sagai.

23 A kege tobolōu kaha yobe age name kona degeimōu duguluyodei. Ne midihō kasagai kahaḡe name didiḡ degei sagai kenōu tefei dalamōu duguluyode tobou.

24 Saimonha tobou, nele Hiye Oha a habagugueguyadeba diho baga tobōu ma, nele tobou kahaḡe amokōu hagua koguye domōu.

25 Kegemōu, dilie egei tobolōu iligi, Hiye Oha degeimōu dugu ke hehegie tobolōu i. Tobolōu imamōu, sa Jerusalemkōu bohōlōu ma haguasiei. Haguasiligi, ta uwo bolofei ke sa Samaria duo kileya ke tobōu mōu haguasiei.

Filipha ta uwo bolofei ke sa Itiopia o ta kokōu hehegie tobou

26 Kegemōu, Hiye Oha esol o taha Filipkōu kōu gue tobou, na kōu le tōu fogōu ba dolōu gi, sa Gasakōu yadi a, sa Jerusalemkōu ge hebe mei mihinōu sa duoya ke idi kokōu folo.

27 Filipha ta ke dulomōu iligi, ali duo kelege sa Itiopia o ta gelegu. O keme gamani o, sa Itiopia dia daladi sasai Kandasihā gamani hiye o, gamani sele olōu fei ke dia daladi. O keme sa Jerusalemkōu hagua, diho baga tobōu mamōu, bohōlōu ma imōu dugu.

28 Sa Itiopia o kaha e sabekōu bohōlōu ma ibe, kalōu wai hosye gisigama idiya ke i. E tagetōu duwoli, kuguo habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā nalai ke husoloꞑu duwei.

29 O ke imōu duguomōu Duo Bolofeiha Filipkōu tobou, na ileba, kalōu ke hafei dege iyedei.

30 Filipha ta ke dulomōu, foukua ile hafei degemōu dube, o keme habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiahā kuguo nalai ke husoꞑumōu dulomōu, e kōu gue yodu, ta na husoloꞑu kaha sibigebe na de tawali?

31 O kaha tobou, o tae amokōu tobōu ho fogōu babe, sibigebe a ta tawale meiyodei. Filipkōu haba tobou, na kalōu tagetōu fele duwoba da imebeede tobou.

32 Kuguo o kaha husoloꞑu keme kōu gue nalai dala, Eme wai sipsip walamōu mala imōu degedi sagai kenōu tefei, e ta tali mei. Haba wai sipsip dihi, oe e towe kagimōu ne, e ta tadiyo mei ke sagainōu tefei.

³³ O kedia e mabou sagai dege ta sa ibe, ta doudo ta sali mei. Haba eme e sosou bou mei o kaha degemou, oe e sosou dia degele idi kaha ta ta susulo tobolou sagai mei, oe e wala imou tolo i. Eme sa sibige kuokou be ta dala mei.

Aisaia 53:7-8

³⁴ Kegemou, kuguo nalai ke huso umamou, hiye o kahage Filipkou yodu, mogoya, habage-degele-duguo-tobou di-o kahage koyoha degei ke tobolou mou nalai? Haba, e youtu degei ke nalai, ha o tae degei ke nalai? de yodu.

³⁵ Kege yodumou, Filipha emokou kuguo kaha ta kokou ge yomogou hehegie tobou mou iligi, Yesuha degei ta uwo bolofei ke olou fei tobou.

³⁶⁻³⁷ O bolou kedilie kalou ya ke iligi, to ta duguomou, sa Itiopia o kahage Filipkou tobou, to kou dugu. Na a de fafeleya degele? de yodu.

³⁸ Kegemou, e kalou mala siadi o kokou kalou dogoguyede tobou. Dogogumou, dilie talekou mulomou, Filipha eme fafeleya degei.

³⁹ To ke tou fogou fologoumou, kelegenou Hiye Oha e Duo Bolofeiha Filip mala fogou imou, ege Filip haba ta duguli mei. E hoho degemou, kalou ya ke fogou i.

⁴⁰ Filip youtu dugube, eme sa Asdotkou tafalamou dugu. Ile, sa sa olou fei keleya ke sieibe, e ta uwo bolofei Yesuha degei kaha ta ke tobou mou iligi, sa Sisariakou felei.

9

Solha fi bohou

(Dabai 22:4-16, 26:9-18)

¹ Kelegebe, o Solha gofou do degemou, Hiye Oha dabai degedi o sasai olou fei woma mei degeleyode tobou di. Kegei kaha degemou, e o mogou du daladi hiye okou ilemou,

² kou gue tobou, a sa Damaskou ile, sa ke tie o sasai, midihogehe ke sesele ili ke dugubabe, didio tou ma haguaba, sa Jerusalem kuokou ge ta saleyodei. Na tawale ta kaha kuguo ilo kele nalagama, amokou neiba, a mo uma ile, Juda o, egei moso dia dalaguadi o kediamokou neiba, Diane a degele ke tawale ile.

³ Solha kuguo olou fei ke mo uma, sa Jerusalem tou fogou, sa Damaskou fogou i. Iligi, sa Damaskus hafei degeimou, hoho ta agudiletou ge toto migilemou, e silemaj.

⁴ Silemoumou, e mihikou fiamou tilali, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Sol, Sol, na kageimou a makouya?

⁵ E yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumou, Hiye Oha, ame Yesu, na anou makodiyode tobou.

⁶ Kenou si na haguaba, sa Damaskou folouba, o taha na degele ke tobolou yode tobou.

⁷ O Solbou de yolu kedia kesigiemou, ta talj mei. Ta uwo ke kou dulo iye, kenou si o ke tolu kaha tou be ta dugulo ili mei.

⁸ Talj mei tafalaguamou, Sol e hagu, diho kusiamou dugube, dugulo sagai kegei duguli mei. Kegeimou, e mogo dia e dobogou tolou, sa Damaskou fologai.

⁹ Dihō du dege deleibe, sawisiei kamadia kege delei. E nale nali mei, haba huejine ta nali mei.

¹⁰ O ta, Hiye Ohā dabai degedi o, e hube Ananaias, eme sa Damaskus tie o. E diho bohōlōu māō dube, Hiye Ohā e hū Ananaias de soloū hagnosisōmōu du. Dulomōu e tobou, Hiye O, ame dala kuhe.

¹¹ Hiye Ohā emokōu tobou, nā haguama ileba, a e hube A Dōdo ke ile, o Judashā mosokōu foloba, nā o kediāmokōu be sa Tarsus o Solbe kōu le de dala? de yodu. O keme kōu bōu gebe diho baga tobolōu dala.

¹² O kaha e diho du degei ke kegenōu dalali, diho bohōlōu māō dugube, o ta, e hube Ananaias hagua felejimōu dugu. O Ananaiashā emokōu haguamōu, e haba duguyadomōu e dihokōu dobogōu dogogumōu dugu.

¹³ Kegemōu, Ananaiashā sima tobou, Hiye O, a o sudo kediā Solhā ne o sasai sa Jerusalem tie kediāmokōu midihō kasagai milōu gamōu hiyedo makodi ke tobolōu imōu du.

¹⁴ Eme mogōu du dalaguadi hiye o kediā tobōu mōu hagua, o sasai ne hū hebele fogudi kediā olōu fei tōu ma ile, didiō masaleyode tobou.

¹⁵ Kenōu si Hiye Ohā Ananaiaskōu be nā iyede tobou. Age Solbe mā dabai degeyadomōu kōu makai. E ileba, sa ta o sasai bōu, die hiye o olōu fei bōu, Israel o sasai bōu kediāmokōu mā huya ke egei tobōu mōu siale.

¹⁶ Mā dowoye e hagi gehe gehe ke dugulo ke age emokōu kōu hehegie tobolōu yodei.

¹⁷ Kegemōu, Ananaiashā ile, mosō Solhā duwo kokōu folomōu, e dobogōu Solkōu dogogumōu tobou, mā mogo Sol, Hiye O Yesu, nā alikōu gelegu kaha tobōu mōu a kuhe hagulu, ne diho haba bolō degeiba duguba, Duo Bolofei hā nā tōu yadomōu yode tobou.

¹⁸ Kege tobōu mōu, kelegenōu miye gebe sagai kaha dogoma deleigui ke gugusomōu, Sol e diho bologuomōu bolō degeimōu, e haguama ile, fafeleya tofou.

¹⁹ Fafeleya tofou mei degemōu, e nale nama nele degei.

Solhā sa Damaskuskōu tā uwo bolofei ke hehegie tobou

Kegemōu, Sol e sa Damaskuskōu huyadefei deleibe, Hiye Ohā dabai degedi o kediā bōu de delei.

²⁰ E kele dalali, Juda o kediā egei mosō tanōu tanōu ya Yesube Godihā Dihiyode tobōu mōu siei.

²¹ Sa ke tie o sasai kediā e tā ke dulo kesigiemōu, dioūnōu kōu gue tobolōu i, o kōūme Yesuhā hū hebele fogulo idi o sasai makodi oyodele i. Sa Jerusalemkōu kōu kegema fogōu hagua, haba kōu le o sasai kegele i kediāne didiō tōu ma sa Jerusalemkōu ile, mogōu du dalaguadi hiye o kediāmokōu seseguba, tā salamōu degeli sagai yode tobolōu i.

²² Kenōu si Sol e nelebe hiye degeligi, Yesu eme Godihā makai o Kelesuyodema tamādo hehegie tobōu mōu, Juda o, sa Damaskus tie kediā dulo kesigiemōu, ta tā ili mei.

Juda o kediā gofōu degele imōu, Sol e kama fou

23 Sol ume sa Damaskuskou hiyedo dalali kelege, Juda o kedija kefegomou, e wouba tolo ileyodema doususulo i.

24 Kenou si Solha o kedija degelamou degele ili ke du. Sa Damaskus kekai adi tanou tanou kokou be, oe agalibou huliamebou ama dalaguadiyode tobolou imou du.

25 Kenou si huliame ta kelege, e dabai degedi o kedija e kekai tagetou wolou fologamou, tigi moso tegei kodu sagiemou, tinou tou fofou guemou mulugi, mihikou mulu kogu.

Sol e sa Jerusalemkou ile delei

26 Kegemou, Sol e sa Jerusalemkou ile folomou, damaleyodei o sasai kedija gelegulamou degeimou, o sasai kedijage wa, ume Yesuha dabai degedi o degeli meiyade tawalemou, gue degele i.

27 Kenou si o Barnabasha e wolou mou, ta-bolofei-mala-suluguadi-okediamokou i. O kaha o kediamokou susulo toboube, Solbe Hiye O ali duo dugumou, Hiye Ohu emokou tobou mou, e sa Damaskukou felei. Folomou gue degeli mei, e Yesuha huya ke egei tobou mou sieiyode tobou.

28 Kegemou, Sol e o kedjabou de dalali, sa Jerusalem keleya ke siei. E ta gue degeli mei, Hiye Ohu huya ke egei tobou mou siei.

29 Juda o ilo kelebe Grik taenou tobolou idi. E o kedjabou de tae biyadi, kenou si o kedija e walamou degele i.

30 E mogo dia ta ke dulomou, dia e wolou mugua, sa Sisariakou fologa emokou tobou mou, e sa Tarsuskou fogou i.

31 Kegemou, damaleyodele i o kedija sa Judiabou, sa Galilibou, sa Samariabou kile bologuado dalaguadi. Oe ta makodiyo mei, die damaleyodele neledo dege dalaguadi. Hiye Ohu hayedu dalaguamou, Duo Bolofeha dedei sasagiemou, o sasai sudo ebele damaleyodemamou, olou fei sudo degei.

Pitaha o Ainas bologuomou bolu degei

32 Pita e sa sa keleya ke sulugi, sa ta Lidakou ne folomou, Godiha o sasai sa kele tie kedjabou de delei.

33 Sa kokou o ta, e hu Ainas, ume dobogo-ubou abogo-ubou olou fei tofigiei dalamou dugu. O keme haguale sagai mei dalali, sadebe olou feibe dimayosi kege mei degei.

34 Pitaha o kokou tobou, Ainas, name Yesu Kelesuha bologuomou bolu degeli kuhe. Na haguaba, ne tiadi bimai ke bologuayede tobou mou, kelegenou o kaha hagai.

35 Sa Lida o sasibou, imi sa Saron o sasibou kedija o ke bolu degeimou duguomou, fi boholou mou, Hiye Okou damaleyodele i.

Pitaha sasai Tabita kou tolo i ke haguagimou gehe degei

36 Sa Jopakou Yesuha dabai degedi sasai ta delei, e hu be Tabita, Grik taeye Dorkasyodele idi. Sasai kahage o sasai kediamokou midihou bolofei kenou milou gamou, haba bi mei o sasai kediane dogou gudi.

37 Sawisie ta kelege, e do duguomou, tolo i. Tolo imou, e mogo dia e tou ke bigimamou, fou gou moso kotou mala fologa dogogulo i.

³⁸ Sa Jopabe sa Lida hafei dege dala kaha degemou, Yesuha dabai degedi o kedia Pitabe sa Lidakou dalayodeimou dulomou, die o bolou ta tobou mou ya fologamou, Pitakou na sa Jopakou totodo iyede tobou.

³⁹ Kegemou, Pita e o bolou kediliebou de i. Yolugi, mosokou fologoumou, dilie e wolou, fou gou moso kotou fologai. Fologoumou, kuei sasai kedia kefeguo, e silema gosolo i. Sasai kaha gehe dalali, yukuei gofou gai ke mouma, Pitakou hehegiemou gosolo i.

⁴⁰ Yukuei ke hehegile imou, Pitaha sasai kedia tobou mou, mihikou mugua hobogou mou, e yubu sugulo fiya duwoli, diho baga tobou mou iligi, sasai tei kokou midihog degemou tobou, Tabita, na haguayede tobou mou, sasai kaha diho kusiamou, e duguomou, hagua biyei.

⁴¹ E sasai kaha dobogouu tolou haguagimou, hagua tefelei. Hagua tafalamou, e Godiha o sasibou, kuei sasibou olou fei kedia haguismou, fologoumou, e Tabita tei gehe degei ke hegimou dugulo i.

⁴² Pitaha ke degei ta ke sa Jopa tie o sasai olou fei dulo tefemou, o sasai sudo Hiye Okou damaleyodele i.

⁴³ E sa Jopakou hiyedo deleibe, o gali kolo dabai degedi o, e hu Saimonbou de delei.

10

Esol o taha Korniliuskou tama degemou tobou

¹ Sa Sisaria tie o ta, e hu be Kornilius, eme sa Itali ami o kedia dia daladi o.*

² Ebou e sosou bou diame olou fei egei dulomou, Godiha hayedu dalaguadi o sasai. Ege Juda o sasai bibou mei kedia dogou gudi. Godikou ne diho baga tobou di.

³ Sawisiei ta kelege, habi 3 klok sagai kege, e diho boholou mamou tamado dugube, Godiha esol o taha folomou kou gue tobou, Kornilius deimou du.

⁴ E ke dulomou, gue hiyedo degemou yodu, Hiye O, na kageimou amokou tama degeiya?

Kegemou, esol o kaha emokou kou gue tobou, na Godikou diho baga tobou dibou, haba bi mei o kedi mokou bi nedibou keme Godiha ta totou degeli mei, e hohog degediyode tobou.

⁵ Ifi na o ilo kele tobou ba, sa Jopakou ile, o ta, e hu be Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobou ba, namokou haguayedei.

⁶ Pita eme o ta, e hu be Saimonbou de dala, gali kolo dabai degedi o kaha mosokou. Moso keme to dawala ko kokou duwoyode tobou.

⁷ Kegemou, esol o kaha Korniliuskou ta ke tobou ma fogou imou, Korniliusha e dabai degedi o boloubou, haba ami o tabou de haguissai. Ami o kene egei dudi o, Korniliusbou de daladi.

⁸ O kamadia kedia haguasieimou, e diamokou e dugu ke olou fei tobou mamou, ni sa Jopakou imabeede tobou mou, fogou yai.

Pitaha diho boholou ma dugu

* **10:1 10:1** E ami o olou feibe 100 kege dia delei.

⁹ O Korniliusha tobou mou yai kedia yolugi ali tiasigei. Sabiyomou yolugi, agali duo sa Jopa hafei degeimou be, Pita eme moso tagetou * diho baga tobou lamou felei.

¹⁰ E duwoli, hegie degemou, nale nale sagai degei. O tae nale you sili kelege, e diho bohoulou ma dugube,

¹¹ agudio a solo umai. Yukuei ye sagai degei ke migimou dugube, ti bolou bolou kaha tolou mou tou fofou gue, mihikou migimou dugu.

¹² Yukuei ye kodu gali sudo dalamou dugu, wai sagai bou, sabi sagai bou, siobou sudo dalaguamou dugu.

¹³ E ke maseligi, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Pita, na haguaba, gali kou woma nayedeimou du.

¹⁴ Kenou si Pitaha tobou, Hiye O, a gali kou meido. Gali kuolou mai dalamou be a ta nadiyo mei. Ne dihle kokou gali kou nou babe kasagaiyode tobou.

¹⁵ Ta uwo kaha emokou haba tage kou gue tobou, gali Godiha nayede tobou keme hobou kasagaiyode tobou dayede tobou mou du.

¹⁶ Yukuei ye kaha kamadia kege tama degemamou, kelegenou bohoulou ma, agudiletou mala foloumou dugu.

¹⁷ Kegemou, Pita e yoku dugu kaha sibigebe kage domou fi hiyedo ma duwomou, o Korniliusha tobou mou haguasiei o kedia haguasiligi, omokou Saimonha mosobe kiliya duwo de yodugamou haguasiligi, moso adikou felegai.

¹⁸ Felegamou tafalaguali kou gue haguisa tobou, o Saimon, e hu tabe Pita, o keme kou le de dala?

¹⁹ Pita e yoku dugu kenou fima duwomou, Duo Bolofeiha emokou tobou, na du, o kamadia kege na ka haguasiliyodei.

²⁰ Na haguama muloba, o kediabou de i. Na hobou fi hiyedo ma da. Diame a tobou mou, haguasieiyode tobou.

²¹ Kegemou, Pitaha mulo, o kedia duguo tobou, o ni dugulamou kolube, a kuhe. Ni me kadegeimou haguasieiya?

²² O kedia tobou, eibe ami o kedia dia daladi o Korniliusha tobou mou, haguasili. Eme dou do o, Godiha hayedu daladi. Juda o olou fei kediane eme o bolodoyode tobolou idi. Kegemou, e tobou mou, ei kuhe haguasili. Yobe, Godiha esol o taha name e mosokou ileba, egei tobou ba ege duyede tobou.

²³ Pitaha ta ke dulomou tobou, ni kou le tiamabeedei. Tiei sabiyomou, hagua, o kediabou de i. O ilo, damaleyodei o sa Jopa tie o kediane yai.

Pita e ile, Korniliusha mosokou felei

²⁴ Pitabou dia yolugi, ali tanou tiasigemou, sa Sisariakou fologai. Kelegebe, Kornilius eme yoku e sosou bou, e mogodo diabou olou fei kedia kou haguismou, e mosokou kefeguo baha duwoguamou, Pita kuhe felei.

²⁵ Pitabou dia mosodu falamou degeimou, Korniliusha mulomou, Pitaha e abogoku hafei dege yubu sugulo fiamou duwei.

* **10:9 10:9** Die mosobe meleyabou mei, mou bo degeinou.

26 Kenōu si Pitaha ẹ dobogoŋu tolōu haguagiemōu, na haguayedei. Ane sa sibige onōu yode tobou.

27 Dilie ta komōu mosodu fologamōu, Pitaha dugube, o sasai sudo kefeguo duwoguamōu dugu.

28 Kegemōu, Pitaha o sasai kediamokōu tobou, Juda o eibe sa ta obōu de geleguo duwolobe kuolōu hiyedo keme niōu kōu tewe. Mosesha eimokōu be, ni sa ta o kediamē gelegudamabeedema kuolōu dogogu. Kenōu si Godiha amokōu hegibe, sa ta o kediamē Godiha dihile kokōu ta kasagaiyodema, diabōu gelegulo ke ta kuolōu dogogudayede tobou.

29 Kegei kaha, ni amokōu haguayede toboube, a dulomōu hagulu kuhe. A dafali mei. Haba a nimokōu yodulube, kageimōu ni a haguayede tobolou?

30 Kegemōu, Korniliusha tobou, sawisie 4 kege you mei degele dalamōu kelege, habi 3 klok nebe kōu gueimōu, a ma mosokōu duwoli, diho бага tobou. A diho бага tobolōu duwoli dugube, o ta toto haguamōu, amokōu midihō dege tafalamōu dugube, ẹ yukueibe fo degei hohō hiyedo dugu.

31 Esol o kaha amokōu kōu gue tobou, Kornilius, Godihage na diho бага tobou dibe kōu du. Haba na o sasai bi mei kediamokōu bibōu selebōu nedi kene ẹ kōu tewe.

32 Kegemōu, na o ilo kele tobou ba, sa Jopakōu ile, o Saimon, ẹ hu tabe Pitayodele idi ke tobou ba, haguayedei. O keme o gali kolo dabai degedi o Saimonha mosokōu dala, moso to dawala ko kokōu duwo ke.

33 Esol o kaha ta ke tobou mōu, kelegenōu a o ilo kele totodo tobou mōu yai, na tobou ba haguayadomōu. Ei name haguei kaha bolofejiyodili kuhe. Ifibe ei olōu fei haguasie, Godiha dihile kuokōu kefeguo duwogua kuhe, Hiye Oha namokōu tobou ke na eimokōu hehegie tobou ba, ei olōu fei dulamōu.

Pitaha Korniliusha moso kokou ge egei tobou

34 Kegemōu, Pitaha kōu gue tobou, damaledo, ifibe a tawali, Godiha sa sibige o sasai dibe esofei esofei dei mei, olōu fei tefelenōu do dugulu.

35 Sa sa o sasai koyoha Godiha hayedu dalali, midihō doudo kenōu milōu mōu be, o keme Godihage tobekōu mugudiyo mei, o kokōu hohō hiyedo degedi.

36 Ta, Godiha Israel o sasai eimokōu nei keme ni kōu tewe. Ta uwo bolofei keme kōu gue, Yesu Kelesube o sasai olōu fei di Hiye O. E degeiye, di Godibōu de mogo tanōu degei.

37 Sa Israel kokōu tama degemōu ibe ni kōu tewe. Keme sa Galilikōu ge yomogoube, Jonha fafeleya tofōu mabeedei kelege yomogou.

38 Godiha sa Nasaret o Yesu emokōu Duo Bolofeibōu, nele hiyedobōu de nelemōu, ebōu de dalamōu, ẹ sa sa olōu fei sulugi, midihō bolofei milōu gamōu, o sasai Tamaha tōu mōu suluguadi kedia olōu fei bologuomōu, bolō degele i.

39 Eibe ẹ sa Judabōu sa Jerusalebōu kokōu ge ẹ milōu ga sumōu dugu ke hehegie tobolōu idi. Eme o kedia hebe fufuguomaitōu dogoguomōu, ikeke degele imōu tolo i.

⁴⁰ Kenōu si sawisiei kamadia kege mei degeimōu, Godihā e haba haguagimōu, e gehe dege haguama ilemōu, o sasai dihile kokou sumou dugulo i.

⁴¹ E tama degeibe, e Juda o olou fei kediamokou tama degeli mei. E Godihā makai o eimokou nou tama degei. E widaikou ge haguama hagua felemou, eibou de duwoli, nalebou hueibou de nala duwei.

⁴² E eimokou be o sasai kediamokou egei tobolou ba, haba Godihā eme o sasai tofigili meibou tofigieibou olou fei kedia ta sai fidi oyodema makamajyode tobou mabeede tobou.

⁴³ Habage-degele-duguo-tobou di-o olou fei kedia e habage degele ke kou gue tobolou idi, o sasai olou feibe e huya ke damaleyodeibasi, die midihō kasagai milou gadi keme Godihā gebe meiyodele.

Duo Bolofeiha sa ta o kedia tolou hobogou

⁴⁴ Pitaha egei ke tobolou dalamou, o sasai ta ke dulo ili ke Duo Bolofeiha tolou hobogou.

⁴⁵ Juda o damaleyodele i, Pitabou de haguasiei kedia ke duguo kesigiemou tobolou i, Godihā e Duo Bolofei tobou mou migimou, sa ta o sasai kediamokou ne solou do neliyode tobolou i.

⁴⁶ Kege tobolou i kaha yobe kou gue, sa ta o sasai kediamou ta gehe gehe ta tobolou mou, Godihā hu hebele foguo tobolou imou dulo i kaha degemou. Pitaha ke dulomou, kou gue tobou,

⁴⁷ Godihā eimokou be Duo Bolofei kou nei sagai kenou tefei, ege sa ta kediamokou ne nelu kuhē. Kegei kaha degemou, o sasai kedia hueilikou fafeleya tofolou keme obe akogulo sagai meiyode tobou.

⁴⁸ Pitaha haba o sasai kediamokou, ni Yesu Kelesuha huya ke fafeleya tofou mabeede tobou. Fafeleya tofou mamou, dia Pitakou diabou de huyadefei dalayede tobolou i.

11

Pitaha sa Jerusalemkou bohoulou ma ile folomou, sa ta kokou tama degei kaha ta ke susu

¹ Ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, damaleyodele i o sa Judiakou dalaguabou olou fei kedia sa ta tie o sasai kedia Godihā ta dulo iliyodeimou dulo i.

² Kegemou, Pita e sa Jerusalemkou ile foloumou, Juda o damaleyodei o, kolo diafigidi o kediage emokou gofoū dege tobolou i.

³ Gofou dege kou gue tobolou i, name kageimou o kolo diafigidiyo mei o kedia mosokou folo duwoli, o kediabou de nale nadiya?

⁴ Kegemou, Pitaha midihō emokou tama degei ke olou fei susulo tobolou gi,

⁵ a sa Jopakou diho baga tobolou dalali, diho bohoulou mamou, a yukuei ye sagai degei ke migimou dugube, ti bolou bolou kaha tolou mou tou fofou gue, a dalakou migimou dugu.

⁶ A defeido tawalamou dugube, yukuei ye kodube gali sudo dalamou dugu. Dabai wai sagaihou, fia wai sagaihou, sabi sagaihou, siobou sudo dalaguamou dugu.

⁷ A ke masele dalali, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Pita, na haguaba gali kou woma nayedeimou du.

⁸ Kenou si a tobou, Hiye O, a gali kouume nale meido. Gali kuolou mai dalamou be, a ta nadiyo mei. Ne dihile kokou gali kou noubabe kasagajyode tobou.

⁹ Ta uwo kaha hebenitou ge haba tage kou gue tobou, gali bolodo Godiha nayede tobou keme hobou kasagajyode tobou dayede tobou mou du.

¹⁰ Yukuei ye kaha kamadia kege tama degemamou, haba bimai ke bohoulou ma, agudiletou mala foloumou dugu.

¹¹ Kegemou kelegenou, o kamadia kege ta sa Sisaria o taha tobou mou haguasiei kedia moso a dala kokou felegai.

¹² Felegoumou, Duo Bolofeiha amokou kou gue tobou, na o kediabou de ilebe, fi hiyedo madayedei. Kege tobou mou, a i. Damaleyodei o olou fei walajyosi kege kouudiane abou de yolugi, o kaha mosokou fologai.

¹³ Fologoumou, o kaha eimokou toboube, esol o taha e mosokou tama degema, emokou kou gue tobou, na o ilo kele tobou ba, sa Jopakou ya, o Saimon, e hu tabe Pitayodele idi ke tobou ba, haguayede tobou ke tobou mou dulo i.

¹⁴ Na o kaha egei tobolou ke dubabe, Godiha nabou ne sosou bou olou fei kege mamolouuyode tobou.

¹⁵ E amokou kege tobou ma mei degeimou, a egei tobolou gi, Duo Bolofeiha o kediamakou migimou dugu. Diamokou migine, afu dimokou migi sagai kenou tefele migi.

¹⁶ A ke duguomou, Hiye Oha kou gue kou tobou ke tawai, Jonhage o sasabe huejikou fafeleya degedi. Kenou si nime Duo Bolofeiha fafeleya degeleyodei ke tawai.

¹⁷ Dibe Hiye O Yesu Kelesukou damaleyodeimou, Godiha e Duo Bolofei dimokou solou do nei. Nebe kenou tefei, e o sasai kediamakou ne solou do nei. Kegei kaha degemou, age Godiha dabai keme ta akogulo sagai meiyode tobou.

¹⁸ Juda o damaleyodei kedia Pitaha ta ke dulomou, tabou meiyode tobolou i. Dia Godiha hunou hebele foguomou tobolou iligi, ifi Godiha sa ta o sasai kediane fi bohoulou ba, fi gehe ke mala iyadomou dogou guluyode tobolou i.

Sa Antiok o sasai kedia Kristen degei

¹⁹ Stiven wala imou tolo i kelege, Yesukou damaleyodei o sasai ilo kediane makolo imou, o ilo kele kama fosigei. Kama fosige ya, ilo kele sa Fonisiakou youmou, ilo kele to tibi sa Saipruskou youmou, ilo kele sa Antiokkou youmou dei. O sasai olou fei kedia Yesuha degei ta keme Juda o kediamakou nou hehegie tobolou i.

²⁰ Kenou si o ilo kelebe, to tibi sa Saiprusbou sa Sairinibou kele tie o kedia sa Antiokkou ya fologa, Hiye O Yesuha degei ta uwo bolofei ke Grik ta tobou di o sasai kediamakou ne tobolou i.

²¹ Hehegie tobolou deleigueibe, Hiye Oha dedei ke o kediabou de dalamou, o sasai sudo fi bohoulou mou, Hiye Okou damaleyodele i.

²² Damaleyodei o, sa Jerusalem tie kedia sa Antiokkou ge degeli ke dulomou, o Barnabas tobou mou, e sa Antiokkou i.

²³ E ile folomou dugube, Godiha habaguguei midihog ke duguomou, e hohog hiyedo degei. E hohog hiyedo degemou diamokou Hiye Ohag tag defeido sesemabeedema dedej sasagiei.

²⁴ Barnabas eme o bolodo, Duo Bolofehag tou dalali, neledo dege damaleyodei o. O sasaj sudo kediane Hiye Okou damaleyodema haguasiei.

²⁵ Kegemou, Barnabas e sa Tarsuskou o Sol ka i.

²⁶ E Sol duguomou, sa Antiokkou wolou haguei. Sadebe tanou ta dilie damaleyodei o sasaj kedibou de dalali, Hiye Ohag tag ke o sasaj sudo kediamokou hehegie tobolou i. Hu Kristen keme sa Antiokkou ge yoma hu tile i.

²⁷ Kelege, habage-degele-duguo-tobou di-o ilo keke sa Jerusalem tou fogou mou, sa Antiokkou haguasie felegai.

²⁸ Die o ta e hube Agabus, e Duo Bolofehag neleya ke tafalali, sa sa olou feibe hegie hiyedo tamag degeleyode tobou. Habage, Sisar Klodiushag sa sa dia delei kelege, hegie hiyedo ke damaledo kuhe tamag degei.

²⁹ Yesuhag dabai degedi o sasaj kediage Agabushag tag ke dulomou, tag doususuma, sele dia dala sagaj ke kefema, damaleyodele i o sasaj, sa Judiakou dalagua kediamokou nelamou degele i.

³⁰ Sele kefema, Barnabasou Solbou diliemokou neimou, dilie malag ya, damaleyodei o sasaj wolou daladi o kediamokou nej.

12

Herothag Jems woumou tolo imou, haba Pita didiq mugu

¹ Kelege, hiye o Herothag damaleyodei o sasaj ilo keke makomou i.

² E o ilo keke tobou mou, aweki me bolou kahag Jems walamou tolo i. Jemsbe Jonhag e eye.

³ Juda o kedia e ke degei kokou hohog degele imou duguomou, e haba Pitane tou, didiq mugulamou. O mola mei ou sidi sawisiehi hiye kelege e ke degei.

⁴ E Pita tolou mou, wolou ile, didiq muguomou, ami hiye okou e ami o olou fei 16 kege Pita dia dalaguamabeedei, dosou dia dosou dia kegega degemou ileba, Gabama I Sawisiehi* tolou kelege, Herothag Pita telemaba, o dihiile kokou tag salamou degei.

⁵ Kegemou, ami o kediage Pitabe didiq mosokou dalamou dia deleigui. Kenou si damaleyodei o sasaj kedia Godihag Pita dogou guyedema hiyedo dihog bagag tobolou i.

Esol o tahag Pita dogou gumou, didiq mosog tou fogou fogou i

⁶ Kegemou, sawisiehi Herothag Pita tag saleiyodema maka degeibe idiba kege domou. Huliag kahage ami o ta ilokou haba ta ilokou dema, Pita eme mogou

* **12:4 12:4** *Gabama I Sawisiehi*, 'Pasoba' tag kahag sibigebe kou gue: Afu Godihag sa Isip sisigo wolo ke woumou tofigieimou, e Israel sisigo kedianou si ta weli mei, mou gabama i. Kegei degemou, e tobou, ni *Gabama I Sawisiehi* kahag dowo ke nale kefema nag demabeede tobou. Kege tobou mou, Israel o kedia sa Isip tou fogou, die sabekou fogou kogolo yai (Kisim Bek 12:1-42).

du tiei. Eme tigi neledo bolouye tigei, haba ami o ilo kelene adikou dia deleigui.

⁷ Kelegenou, Hiye Oha esol o taha didio moso kodu totonou tama degeimou, hoho hiyedo hohogu. Pita tilamou esol o kaha e figikou kuguo tiliguomou, na toto haguayede tobou mou, tigi neledo, e dobogou tigei ke kusiama, mihikou fiasigei.

⁸ Esol o kaha emokou ne yukueibou ne tamakabou kayede tobou. Pita e kenou tefele degeimou, esol o kaha haba tobou, ne yukuei sasado ke kaba, a sesele haguayedei.

⁹ Kege tobou mou, Pitaha didio moso e tiei ke tou fogou, esol o ke sesele i. Kenou si ege esol o kaha ke degelibe damaledade tawali mei, ege wa, tieimi duguluyade tawai.

¹⁰ Dilie ya, ami o bolou adikou tafalaguamou dohou gou fogou yamou, haba ami o ilo kelene dohou gue yolugi, kekai adi neledo dege tefei kokou fologai. A ke solo uma muguamou be sa hiyekou yadi. Dilie kodu tafalaguali dugube, a ke yonou solo umou dilie telema, tamakou muguai. Aba huyadefei yamou, kelegenou esol o kaha Pita toto tou fogou i.

¹¹ Kegemou, Pitaha ise keme damaledade tawai. Herotbou Juda obou kedia a bou basia makolamou degeimou, Hiye Oha e esol o tobou mou hagua, a kuhe dogou guludade tawai.

¹² E damaledade tawalemou, Mariaha mosokou i. Sasai keme Jonha e adiou. Jon e hu tabe Mak. O sasai sudo sasai kaha mosokou kefeguomou, diho бага tobolou duweguei.

¹³ Pitaha ile falamou, moso adikou koga tafalamou, dabai degedi sasai ta, e hu Rodaha a tefei sou lamou haguei.

¹⁴ Kenou si e Pitaha ta uwo ke dulo tawalemou, hoho hiyedo degeiye, kenou si a tefei sou li mei, toto bohoulou ma mosodu folomou, Pitabe hagua fele, adikou tafalayode tobou.

¹⁵ O sasai kediage emokou be, gulokou, na fi totou dege tobolou yode tobolou i. Kenou si e damaledo damale, Pitaha tafalayode tobou mou be, haba diage name Pitaha e esol* duguyode tobolou i.

¹⁶ Kenou si Pita e adikou koganou dalamou, dia a tefei solo umou dugube, damaledo e tafalamou duguo kesigile i.

¹⁷ E dobogou uye tadamabadomou akoguomou, diamokou, Hiye Oha degeiye, e didio degei ke tou fogou ke susulo tobou mamou, nige Jemsbou, damaleyodei o sasai ilo diamokou bou, a nimokou tobolou ke tobou mabeede tobou. E kege tobou mamou, sa ta fogou i.

¹⁸ Sabiyomou, ami o kedia dugube, Pitabe mei degeimou, dia ke-sigiemou, gue hiyedo degemou, dio usie Pitabe kagelou? de yoduga i.

¹⁹ Pita didio mosokou meiyode tobolou imou dulomou, Herotha e ami o kedia tobou mou ya, Pita ka sulugueiye, kenou si dugulo ili mei kaha degemou, Herotha e ami o, Pita dia deleigui kedia kefemamou

* **12:15 12:15** Esol keme Godiha esol mei. Afudo Juda o ilo kediage esol sagai o tanou tanou dogou guo suluguadi kedia midihobe o sasai midihobe sagaiyode tawale idi.

yodugoumōu, Pitabe diā dugulo ili meiyode tobolōu imōu, ẹ gofoṣu hiyedo degemōu, ami o kediamē wouba tofigileyode tobou. Kege tobou ma, sa Judia tōu fogōu, sa Sisariakōu fogōu ile tefelei.

Herot ẹ tolo i

²⁰ Hiye o Herotha sa Tair o sasaiḅou, sa Saidon o sasaiḅou kediamokōu gofoṣu hiyedo degeimōu, o kedia kefemamōu, ẹ dugu yai. Yobe, o sasai kediamē asōu kolo mei. Ẹ asōu kolo kokōu nōu nale mala idi kaha degemōu. Ya fologamōu, ẹ tiadi mosodu dabai degedi o Blastusbou ta doususumamōu, Herot emokōu ya, na ei solou do degeba, gofoṣu degeli ke fogou yede tobolou i.

²¹ Kegemōu, sawisieḅi yoṣu kōu makai kelege, Herotha yoṣu ẹ yukueḅi bolodo ke kama, yoṣu duwodi bolodo kotou duwoli, o kediamokōu ta hiyedo tobou.

²² O sasai kedia ẹ ta tobolou ke dulomōu, hiligedo kōu gue tobolou i, koṣume obe tobou yo mei, godi taha tobolou yode tobolou i.

²³ Herotha ta ke dulomōu, Godiha hu hebele foguli mei. Kegeimōu, kelegenou Hiye Oha esol o taha ẹ woumōu, do hiyedo emokōu hagua kogumōu, diabeye ẹ duledu nale iligi tolo i.

²⁴ Kenou si Godiha tabe neledo degemōu, sa sa olou feḅi tefeḅi siei.

²⁵ Kegemōu, Barnabasbou Solbou dilie sa Jerusalemkōu sele ke nele fogou. Dilie sa Antiokkōu boholou ma yalamou be, o Jon Makbou de wolou yai.

Polha sa sa sudo keleya ke Yesuha degei kaha ta ke hehegiemou siei

(Ta Hiye 13:1-21:14)

13

Damaleyodei o kedia Barnabasbou Solbou dilie Godiha dabai degemabadomou makamaj

¹ Sa Antiokkōu, damaleyodele ili o sasai kedia dalagua kilebe habage-degele-duguo-tobou di-obou, Godiha ta hehegiēdi obou ilo kelene deleigui. O kegei tabe o Barnabas. Tabe o Simeon, ẹ hu tabe Niger.* Tabe o Lusius, o keme sa Sairini tie o. O ta ẹ huḅe Manain, o keme gamani hiye o Herotha ẹ mogo. Haba o ta eme Sol.

² Damaleyodei o kedia Hiye Oha dabai degelemōu, nale nale iyo mei kelege, Duo Bolofeiha o kediamokōu kōu gue tobou, ni Barnabasbou Solbou dilie ma dabai, a dilie degemabeedei ke degele ke maka degemabeede tobou.

³ Ta ke dulomōu, o kedia nale nali mei diho baga tobolou iligi, diliemokōu dobogoṣu dogoguemamōu, nele Godiha ta tolu fogou imabeede tobolou i.

Barnabas dilie Sol dilie ta uwo bolofei ke to tibi sa Saipruskou tobolou i

⁴ Duo Bolofeiha tobou mōu, dilie sa Selusiakōu yai. Sa Selusia tōu fogou mōu, mosoleye to tibi sa Saipruskou yai.

* **13:1 13:1** Niger - O dosogo degeiyodele idi.

⁵ Yolugi, dilie sa Salamiskōu fologai. Fologamōu, Juda o kedia egei moso tanōu tanōu ya Godihā tā hehegiemōu suluguei. Jon Mak ɛne dilie dogōu guo siei.

⁶ Dilie tō tibi sa Saiprus kileya ke olōu fei tefehe hehegiemōu suluguali, sa Pafoskōu fologamōu, Juda o ta, ɛ hube Barjisas ɛ duwomōu dugulo i. Eme hōu milōu gadi o, ogōu gai egei ke tobōu di.

⁷ E gamani hiye o tabōu de daladi. Hiye o kaha ɛ hube Sergius Paulus, fi gofoꞑudo degei o. O kaha Barnabasbōu Solbōu de haguamabeede tobou, Godihā tā dulo sagai degemōu.

⁸ Hōu milōu gadi o, Grik taege Elimasyodele idi, ege dilie dabai degeli ke akogulamōu degei, gamani hiye o keme Yesukōu damaleyodeiba dugulobe dafamōu.

⁹ Kenōu si Sol, ɛ hu tabe Pol, ɛme Duo Bolofeiha tōu mōu, Elimaskōu maselemōu tobou,

¹⁰ name Tamaha dihi. Name midihō bolofei ke dafadi o. Ogōu gadi midihōbōu, midihō kasagai bōu olōu fei kegele i keme ne duledu amamaj dala. Na Hiye Ohā a dōdo ke gulai degelamōu degedi midihō keme ta tōu fogolōu sagai mei?

¹¹ Na du. Ifi Hiye Ohā dobogoꞑuye na wouba, ne diho du degele. Sawisiei huyadefei tiamōu ilebe, na aso ta dugulo meiyode tobou. Polha kege tobōu mōu, kelegenōu, mabi hulia degei kaha Elimasha diho gogumōu, ɛ diho du degeimōu ɛ dobogoꞑu tolōu ile o ta ka siei.

¹² Gamani hiye o kaha ke degei ke duguomōu ɛ damaleyodei. Yobe, Polbōu Barnabasbōu dilie Hiye O Yesuha degei tā ke hehegie tobōu mōu dulo kesigi kaha degemōu.

Barnabasbōu Polbōu dilie sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkōu egei tobolōu i

¹³ Polbōu dia sa Pafos tōu fogōu mōu, mosoleye sa Pamfilia duo kodu sa hiye Pergakōu ya fologai. Kenōu si Jon Makbe dilie tōu fogōu mōu, haba sa Jerusalemkōu bohōlōu mā i.

¹⁴ Dilie sa Perga tōu fogōu mōu, sa Pisidia duo kodu sa hiye Antiokkōu ya fologai. Misiholo duwodi sawisiei kelege dilie Juda kedia egei mosodu fologa duweguei.

¹⁵ Dilie duwoguamōu, o ilo kedia Mosesha kuolōu tabōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia tabōu de husoloꞑu imōu dulo i. Husoloꞑu imamōu, egei moso dia daladi o kedia o ta tobōu mōu, diliemokōu kōu gue tobou, mogo dilie, nele eimokōu dedei sasagile tā ta dalababe, tobōu mabeedei.

¹⁶ Kegemōu, Polha haguamōu, dobogoꞑuye tadamabadomōu akogumōu tobou, Israel obōu, haba sa ta o, Godihā hayedu dalaguadi obōu, ni olōu fei duma.

¹⁷ Israel o sasai ei Godihā ei kōu guai o kedia me makamōumōu, yoꞑu ɛ sosōu degei. Dia die sa tōu fogōu mōu, sa Isipkōu fogōu ya dalaguali, Godihā degeiye dia sudo degeimōu, Godihā yoꞑu ɛ neleyenōu sosogōu bohōlōu mā haguei.

18 Hebe mei mihinōu sa kokōu suluguamōu be, Godihā die midihō kasagaj milolōu ke duguomōu hagi dege deleibe, sadebe olōu fei 40 sagaj kege mei degei.

19 Sa Kenankōu be, Godihā tobōu mōu, diā obiyei olōu fei dioyosi kege woma mei degemamōu, sa keme Godihā Israel o sasaj kediamokōu nej, die sa degeyadomōu.

20 Kegegāmōu iligi, sadebe olōu feibe 450 sagaj kege mei degei. Kegemōu, Godihā die tā sai fidi o tanōu tanōu makamamōu hagulugi, habage-degele-duguo-tobōu di-o Samuel kuhe haguā tofou.

21 Samuelbe Godihā dabai degedi o dalamōu, diā hiye o ta mōu lamōu yodumōu, Godihā o ta makamaj, e hube Sol. O kahā hiye o degema dia deleibe, sadebe olōu fei 40 kege delei. O keme Kishā dihi, Benjaminhā hūti.

22 Kenōu si habage Godihā Sol igile muguomōu, e Devit die hiye o maka degei. Maka degemōu, kōu gue tobou,

A dugube, Jesihā dihi Devit eme mā fimajya ke dabai degeimōu dugu. Ege a tagali sagaj kenōu seseleyode tobou. *1 Samuel 13:14; Buk Song 89:20*

23 Godihā yoŋu kōu tobou sagaj kenōu tefelemōu, e Devithā hūti o Yesu Israel o sasaj eimokōu nej, ei* mamoyuyadomōu.

24 Yesu e dabai yomogōu li mei kelege, Jonhā Israel o eimokōu tobou, ni fi bohoolōu, fafeleya tofōu mabeedei.

25 Jonhā e dabai degedi ke fogōu lamōu kelege, e o kediamokōu kōu gue yodu, nige ame koyoyode tawale iya? Ame o ni baha duwogua ke mei. Kenōu si ni duma, habage o ta haguale. O kahā tamaka kaj keme age ta tegile sagaj mei, ame o bolō mei kahā degemōu.

26 Mogo diāma, Abrahamhā hūti obōu, sa ta o, Godihā hayedu dalaguadibōu, ni olōu fei duma. Godihā o sasaj mamoloyuyode tobou tā keme dimokōu tobou. Tā keme ifi dibōu de dala.

27 Jerusalem o sasajbōu, die hiye o olōu feibōu kediage Yesube defei ta tawale ili mei. Misiholo duwodi sawisie i olōu feibe diā Godihā tā kōu dulo idiye, kenōu si diā ta tawale idiyo mei. Diā Yesube wouba tolo ileyodei kelege, tā habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā kōu tobolōu i sagaj kenōu tefeledamaledo tamā degei.

28 Diā Yesu tā samamōu dugube, e midihō kasagaj miloube ta dugulo ili meiyē, kenōu si diage eme wouba tolo ileyodema Pailatkōu sesegulo i.

29 Habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā oe emokōu degele kōu tobolōu i sagaj ke olōu fei tefeledagemamōu, diā Yesu hebe fufuguomaitōu delei ke malā migilemōu wida i.

30 Kenōu si eme Godihā haba haguagimōu, gehe degei.

31 E gehe dege haguama ilemōu, o sasaj, sa Galilikōu ge e sesele ya sa Jerusalemkōu fologai kediamokōu sudo tamā degegai. Kōu bōu gebe, o sasaj kediamē Juda o eimokōu Yesuhā haguā gehe degei ke hehegiemōu suluguadiyode tobou.

* 13:23 13:23 Na Dabai 13:26 dugu.

³² Godihā ei kōu guai o kediamokōu tobou keme tā uwo bolofei ele n̄imokōu tobolōu kuhe.

³³ Ifi die sisigo ei dihile tā keme damaledo tama degei. Godihā Yesu haguagimōu, gehe degei dala. Keme Die Fedi Kuguo tā hiye 2 kokōu kōu gue nalai dala,

Name mayoŋu mā Dihi. Ifibe ame ne Aye degei.

Buk Song 2:7

³⁴ Godihā Yesu tei haguagimōu gehe degei kaha, e widaikōu ta tabale mei kene kuguokōu nalai dala,

A n̄i hiye o Devitkōu midihō bolofei hegileyodei keme a n̄imokōu ne hehegile. Damaledo, n̄ige mayoŋu tobou sagai kenōu tefele tama degeiba dugulo ile.

Aisaia 55:3

³⁵ Haba Godihā kuguokōu tā ta kōu gue nalai dala,

Nā noŋu ne biyodema makai o bolodo keme widaimikōu be ta tabale mei.

Buk Song 16:10

³⁶ Di tewe, hiye o Devit eme sa sibige kuokōu Godihā tā sesele iligi tolo i. Tolo imōu, o ilo kelege yoŋu e kōu guai o wida idi kokōu nōu wida imōu tabale fiyei.

³⁷ Kenōu si Godihā haguagimōu, gehe degei o eme ta tabali mei.

³⁸ Mogo diama, kegei kaha ele n̄i tawayadomōu tobolōu be, Yesuhā hagua, midihō kasagai, n̄i milōu ga idi keme gebe meiyodelamōu haguei ke tobolōu kuhe.

³⁹ N̄ime Mosesha kuolōu tā seselebe tefei mei kaha, Godihage n̄ime doḡdo o sasaiyode tobolōu mei. O sasai koyoha Yesukōu nōu damaleyodeibasi, eme Godihā dihile kokōu doḡdo o degele.

⁴⁰ Kegei kaha degemōu, n̄iōu tawaibōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia tobou ke n̄imokōu tama degeiye. Kōu gue nalai dala,

⁴¹ Susuga tobōu di o n̄ime makouba n̄iōu duguo kesigile ile. N̄i dalagua kile a degele keme n̄i ta damaleyodele ile mei. Haba o taha n̄imokōu tobōu bane, n̄i ta damaleyodele ile mei.

Habakuk 1:5

⁴² Polha tā ke tobōu mamōu, Barnabas dilie egei moso tōu fogōu fogōu yala degeimōu, o kedia tobou, nele misiholo duwodi sawisie ta kamaha haba haguasieba, tā kegei ke hehegiemabeedele i.

⁴³ Dia olōu fei egei moso tōu fogōu youmōu, Juda obōu, die egei dudi obōu sudo kedia dilie sesele yai. Sesele youmōu, dilie o sasai kediamokōu egei tobōu mōu yolugi, kōu gue tobolōu i, Godihā habaguguei keme n̄ibōu de dalabanōu suluguamabeedei.

⁴⁴ Kegemōu, misiholo duwodi sawisie ta kahage sa ke tie o sasai sudo Hiye Ohā tā du yai.

⁴⁵ Juda o kedia o sasai sudo kefegulo i ke duguomōu, kona degemōu, Polha tobolōu ke huyafei degelamōu susuga tobolōu i.

⁴⁶ Kenōu si Pol dilie Barnabas dilie gue degele ili mei, die tā simamōu tobou, ele Godihā tā Juda o sasai n̄imokōu bukōu tobolōu sagaiye, kenōu si n̄i dafamamōu, n̄iōu degeiye, fi gehe ke moloŋube ta tefei mei kaha, ele n̄i tōu fogōu ileba, sa ta o sasai kediamokōu hehegielamōu.

⁴⁷ Yobe, Hiye Ohā elemokōu kōu gue tobou,

Age name sa ta o sasai kediamokōu hohō sagai degeyadomōu makamai.

Kegeiba, na sa sa olou fei ma dabai degemou suba, sa sa o sasai kediame mayou mamolou uyode tobou. *Aisaia 49:6*

⁴⁸ Kegemou, sa ta o sasai kedia Polha kege tobou mou dulomou hohobolou i. Hohobolou mou, Hiye Oha ta keme bolofejidoyodele i. Kegeimou, o sasai olou fei, Godiha tofousogo tofousogo tofolou yodema makamai kediame damaleyodele i.

⁴⁹ Hiye Oha ta keme sa kokou olou fei tefei.

⁵⁰ Kenou si Juda o kedia degeiye, hubou sasai, Juda kedia egei dulo idibou, sa ke dia dalaguadi obou kedia Polbou Barnabasbou diliemokou gofou degeimou, sa ke tie o sasai olou fei kediame gofou degemou dilie hele mugulo i.

⁵¹ Hele mugumou, dilie fogou yalamou be, dilie abogou ukou duotele dala ke igile filei, sa ke tie o sasai kedia dio die midihog kasagai ke tawamabadomou. Duotele ke igile filamou, dilie sa Antiok tou fogou mou, sa Aikoniamkou fogou yai.

⁵² Kenou si Yesuha dabai degele idi o sasai, sa Antiok tie kediame Duo Bolofeiha tou mou, hohobolou idi.

14

Barnabasbou Polbou dilie sa Aikoniamkou egei tobolou i

¹ Sa Aikoniamkou fologamou, Polbou Barnabasbou dilie nebe dilou degei sagai kenou tefele, Juda o sasai kedia egei mosodu fologa, egei tobolou i. Dilie ta bolodo ke tobolou imou Juda o sasai bou, Grik o sasai bou sudo kedia dulomou damaleyodele i.

² Kenou si Juda o ilo kediage egei ke dulomou be, ta damaleyodele ili mei, gofounou degele i. Dia degeiye, sa ta o kediame Yesukou damaleyodele i o sasai kediamekou gofou degele i.

³ Polbou Barnabasbou dilie sa Aikoniamkou hiyedo dalaguali, damaleyodele i o sasai kediamekou egei tobolou ta gue degele ili mei. Hiye Oha habaguguei kaha ta ke hehegiemou iligi, Hiye Oha neleya ke midihog gehe gehe o sasai kedia dihile kokou milou goumou duguomou kesigile i. Kegei kaha degemou, Hiye Oha ta dilie tobolou ili keme damaledo kuhe hehegiedi.

⁴ Kenou si sa ke tie o kedia dio usie filemou, ilo kediame Juda o kediabou de fi tanou degele i. Haba ilo kediame Pol dilie Barnabas diliebou de fi tanou degele i.

⁵ Fi tanou degele ili mei, Juda o ilobou, sa ta o ilobou, haba die hiye obou diage diliebe makoma, igiye wouba tofigileyodele i.

Barnabasbou Polbou dilie sa Likonia duo kodu egei tobou mou suluguei

⁶ Dilie walamou degele ili ta uwo ke dulomou, dilie kama fosige ya, sa Likoniakou fologai. Fologamou, sa kaha duo kile suluguali, sa Listrabou, sa Derbebou, sa huyadefebou kileya ke suluguei.

⁷ Dilie sa kileya ta uwo bolofei ke tobou mou suluguei.

⁸ Sa Listra kelebe o ta delei. O keme ibigidio tofigiei. E adiou ha kegei kuhe mala felei, ta siadiyo mei.

⁹ E Polha hehegili ke dulo duwomou, Polha emokou masele dugube, eme yoou e damaleyodei kaha bolofei degele sagai dugu.

¹⁰ Polha ke duguomou, hiligedo tobou, na haguayedeimou, o kaha foguo folo tofougou mou tofou tofou siei.

¹¹ Kegemou, o sasai sudo kedia Polha ke degeli ke duguomou, sa Likonia tae kou gue tobolou i, godi bolou kedilie o bagamamou, dimokou migiyodele i.

¹² O sasai kedia Barnabasha hube Susyodele i. Haba Polha hube Hermesyodele i,* Pol eme ta tobou di o kaha degemou.

¹³ Ogou gai godi Suskou gali sidi mosobe sa hiye kaha figikou duwei. Moso ke dia daladi hiye o kaha wai bulumakou oye boloubou, haba hebe fibou guobou tigiye fagai kebou mouma, sa hiye kaha kekai adikou haguei. Hagumou, o sasai kefeguomou, diliemokou wai bulumakou sima nelamou degele i.

¹⁴ Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o Polbou Barnabasbou diliege o kedia kege degele iladi ke dulo kesigiemou, dilou dilie yukuei kai ke dulagile i. Dilie foukua yamou, o sasai kefei sudo kodu fologamou kou gue tobolou i,

¹⁵ mogo diama, ni kageimou kege degele iya? Elebe o nebe ni sagai degei. Ele hagua, ta uwo bolofei kouu nimokou tobolou be, ni ogou gai godi, sibige ta dala mei ke tou fogou ba, yoou kegenou daladi Godikou haguamabadomou. Damaledo Godi eme agudiobou, sa sibigebou, to dawalabou, bi olou fei kodu dalagua kebou de milou gai Godi.

¹⁶ Damaledo, afudo, kou guai o kedia deleigui kelegebe, obiyei olou fei kedia dioou tagai sagai degele imou, e mou duguo fogou di.

¹⁷ Kenou si Godibe ni duguye domou, mogogou daladiyo mei. Sawisiei olou feibe Godiha nimokou midihou bolofeinou milou di. E degeiye, agudiletou ge huei toumou be, segei moudi a kelege ni segei moudi. Damaledo, Godiha nimokou nale hiyedo neimou, ni hohou hiyedo degele idiyode tobolou i.

¹⁸ Dilie kege tobolou iye, kenou si o sasai kedia diliemokou wai sile neleyodema nele degele i. Nele degele imou, diliene neledo dege akogulamou degele i.

¹⁹ Kegemou, Juda o Antiokbou Aikoniambou kile dalagua kedia haguasiemou, sa Listra o sasai kedia fimai ke bohou mou, o kediane dilie dafamou, Pol igiye wala i. Walamou, diage eme teiyademou, e tou ke gisigama ya, sa hiye kaha figikou mamou fogou yai.

²⁰ Kenou si Yesuha dabai degele idi kedia haguasie, e silema tafalaguamou, e haguamou, sa hiye kodu felei. E folo tiei sabiyoumou, Barnabas dilie sa Derbekou yai.

Barnasbou Polbou dilie Yesukou damaleyodele i o sasai kediakokou dedei sasagiei

* **14:12 14:12** *Susbou Hermesbou* diliebe Likonia kedia kou guai o kedia ogou gai godi bolou.

²¹ Dilie tā uwo bolofeī ke sa Derbekōū tobōū mōu, o sasaī sūdo Yesukōū damaleyodele i. Kegemōu, dilie haba bohōlōū mā sa Listrabōu, sa Aikoniambōū keleya ke titiamōū yolugi, sa Antiokkōū fologai.

²² Dilie yolugi, Yesuhā dabai degedi o sasaī kediā dedeī sasagemōu, kōū gue tobōū mōu yai, n̄i Yesukōū damaleyodeibe nelēdo dege dalama. Godihā e sa di wolōū dalale kokōū fologalababe, di hagi hiyedo kebukōū dugumōū iligi kuhe fologaleyode tobolōū i.

²³ Dilie yolugi, sosi tanōū tanōu, damaleyodele i o sasaī wolōū dalale o maka degegāmōu yai. Maka degegāmōu, nalē nalī mei dihō бага̄ tobōū mōu yolugi, o damaleyodele i kediāme Hiye Ohā̄ dobogōū tagetōū dogoguēmōu yai.

Barnabasbōū Polbōū dilie sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkōū bohōlōū mā ya fologai

²⁴ Barnabasbōū Polbōū dilie sa Pisidia duo kileya yolugi, haba sa Pamfiliakōū fologai.

²⁵ Fologāmōu, sa kileya suluguali, sa hiye Perga tie o sasaī kediāmokōū egei hehegiemāmōū fogōū yolugi, sa hiye Ataliakōū muguai.

²⁶ Dilie sa Atalia tōū fogōū mōu, mosoleye sa Antiokkōū bohōlōū mā yai. Afu, sa kelegebe damaleyodei o kediāge diliebe Godihā dobogōū tagetōū kōū dogoguomōu, Godihā habagugueiya ke dabai degemabeede tobolōū i. Dabai ke mei degeimōu, kelege dilie sa Antiokkōū bohōlōū mā ya fologai.

²⁷ Dilie fologāmōu, damaleyodei o sasaī haguasiemabeede tobōū mōu, haguasie kefegulo imōu, midihō Godihā degei olōū feī dilie dugulo i ke susulo tobolōū i. Godihage sa ta o sasaī kediā Yesukōū damaleyodele ile abe solōumaī dalayode tobolōū i.

²⁸ Ke olōū feī susulo tobōū mamōu, dilie Yesuhā dabai degedi o kediābōū de sa Antiokkōū hiyedo deleigui.

15

Sosikōū dabai degele idi o kediā sa Jerusalemkōū kefegulo i

¹ Kegemōu, sa Judia tie o ilo kediā sa Antiokkōū ya fologāmōu, damaleyodei o kediāmokōū kōū gue hehegie tobolōū i, n̄i Moseshā kuolōū tā ke seseleba, kolo diafigi ho fogōū babe, n̄ime Godihage ta mamolōū meiyodele i.

² Pol dilie Barnabas dilie tā ke dulomōu, o kediābōū de tāe biya imōu, damaleyodele i o kediā diliebōu, o ilo kelebōū de maka degegāmāmōu, n̄i sa Jerusalemkōū ya, tā-bolofeī-malā-suluguadi-o kediābōu, damaleyodei o sasaī wolōū daladi o kediābōū de hagi kōū doususumabeede tobolōū i.

³ Kegemōu, damaleyodei o kediā Polbōū diā tobōū mōu, sa Jerusalemkōū yai. Diā sa Fonisiabōū sa Samariabōū duoya ke yolugi, sa ta o sasaī kediā fī bohōlōū i ke totobōū mōu yai. Sa sa ke tie o sasaī, Yesukōū damaleyodele i kediā tā ke dulomōu, hohō hiyedo degele i.

⁴ Polbōū diā yolugi, sa Jerusalemkōū fologoumōu, damaleyodei o sasaībōu, die wolōū daladi obōu, tā-bolofeī-malā-suluguadi-obōu olōū feī

kediã diãmokou agali bolofeyodele i. Kegemou, dilie diãmokou midihõ Godihã degei olou fei dilie dugulo i ke tobolou i.

⁵ Kenou si Farisi* o ilo kelebe Yesukou damaleyodele i o. O kediã haguãmou kou gue tobolou i, sa ta damaleyodele i o kediãme kolo diafigimaba, Mosesha kuolou ta kene defeido sesele imabeede tobolou i.

⁶ Kegemou, ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediãbou, damaleyodei o sasai wolou daladi o kediãbou olou fei kefeguomou, hagi ke doususulo i.

⁷ Hagi kaha ta ke hiyedo tugulo tobolou imamou, Pitaha haguãmou kou gue tobou, mogo diãma, afu, Godihã dimokou dabai nemou ibe, ame sa ta tie o kediãmokou ta uwo bolofei tobolou ke makamai,* o sasai kediã ke duloba, damaleyodemabodomou.

⁸ Godihage o sasai di duo olou fei kou tewe, e Duo Bolofeiibe sa ta o sasai kediãmokou nei, afu dimokou nei sagai kenou tefele nei. Godihã ke degei kahage dimokou hegiliba, e sa ta o kediãme ta tobekou muguyo mei, diãmokou ne hohõ degeli ke hegili kuhe.

⁹ Godihage dimokou midihõ esofei ta degema, haba sa ta o kediãmokou midihõ esofei ta degema dediyo mei. Sa ta o sasai diãne damaleyodei kaha degemou, Godihage die midihõ kasagai milou gadi kaha hebe ke togule muguomou, yo[u] e dihile kokou sibigibou mei dalagua.

¹⁰ Kegei degemou, ni kageimou Godi tefele dugulo iya? Damaleyodele i o sasai kediãmokou be hagi nedamabeedei. Afu di kou guai o kediãbou, ifi dine hagi keme ta tolou sagai mei.

¹¹ Di Hiye O Yesuha habaguguei kahanou si Godihã di mamoudadele i. Nebe, Godihã di mamou sagai kenou tefele, sa ta o sasai kediãne kegenou mamouyode tobou.

¹² Pitaha ta ke tobou mou, o kefei dala kediã ta ta tobou li mei. Barnabasbou Polbou dilie Godihã neleya ke sa ta o sasai kediã dihile kokou midihõ gehe gehe milou goumou dia duguo kesigile i ke tobolou imou dusua duweguei.

¹³ Dilie ta ke tobou ma mei degeimou, Jemsha kou gue tobou, mogo diãma, ni a tobolou kou[u] duma.

¹⁴ Saimonha* Godihã sa ta o sasai kediãmokou dagado solou do degemou, ilo kele mamouma, yo[u] e biyodema makai ke kou susulo tobou.

¹⁵ Ta e tobou keme habage-degele-duguo-tobou di-o kediã tobolou i sagai kenou tefei, Godihã kuguokou be kou gue nalai dala,

¹⁶ Devitha huti o kediãme mosõ bilama i sagai dala. Hiye O a habage bohoulou ma muloba, mosõ gehe ta togolo.

Mosõ kasagai bilama i keme a haba togouba, gehe dege duwolo.

¹⁷ Kegeba, o ilo kediãge Hiye O ame ka suluguale.

Sa ta o sasai olou fei mayo[u] ma biyode kou makamai kediã a ka sulugualeyode tobou.

Ta, Hiye Oha kou tobou, keme habage damaledo tama degele. *Amos 9:11-12*

¹⁸ Afudo, Hiye Oha tobou keme o sasai kediã dumou hagulugi, ifine kegenou dulo ili kuhe.

* 15:5 15:5 Farisi o kediã Mosesha kuolou ta ke hiligedo tolou dalaguadi. * 15:7 15:7 Na Dabai 10 dugu. * 15:14 15:14 O Saimon e hu tabe Pita.

¹⁹ Kegei kaha, ma fimai^{be} kou gue, sa ta o kediam^e die fi Godikou^u boh^ou degemou^u, dige hagi ta nedame.

²⁰ Di kuguo ta diamokou^u nalama neibasi de. Di nalalebe, kou gue nalame, nime ogou^u gai godikou^u wai si kasagai^u keme nadama, sasai^u hiyoubou^u, o hiyoubou^u de siadama, gali oe gabagidu tigamamou^u wei keme nadama,* haba kafeine nadamabeede tobolou^u ba nalame.

²¹ Di tewe, sa sa kilija olou^u feibe obe Mosesha^u ta ke hehegiemou^u hagulugi ifine kuhe. Misiholo duwodi sawisieⁱ olou^u fei kelege, e ta ke obe husolo^uu tobolou^u idiyode tobou.

O kedia sa ta o sasai damaleyodele i kediamokou^u kuguo nalama nele i

²² Kegemou^u, ta-bolofei-mala-suluguadi-obou^u, damaleyodei o sasai wolou^u dalaguadi obou^u, damaleyodele i obou^u olou^u fei kedia hagi ke doususumamou^u, dio^uu die o bolou^u ta makamai. O tabe Judas, e hu tabe Barsabas. Haba o tabe Sailas. O kediliebe damaleyodele i kedia wolou^u dalaguadi o. Kegei degemou^u, dia Judasbou^u Sailasbou^u diliebe Polbou^u Barnabasbou^u de sa Antiokkou^u imabeede tobolou^u i.

²³ Dia kuguokou^u ta kou gue nalai ke, diliemokou^u neimou^u mala yai. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o eibou^u, haba damaleyodei o sasai wolou^u dalaguadi o eibou^u, eibe ni mogodo. Ei kuguo kou^u sa ta o sasai nimokou^u nalolube, ei sa Antiok tie o sasaibou^u, haba sa Siriabou^u sa Silisiabou^u duo kile sa sa tie o sasaibou^u olou^u fei nimokou^u agali bolofeyodili kuhe.

²⁴ Ei o ilo kedia nimokou^u ya fologamou^u, ta dia tobou keme ni dulomou^u hagi degele iyodeimou^u du. Kenou^u si diame ei imabeedeimou^u yali mei.

²⁵ Kegei kaha degemou^u, ei tugulo tobolou^u ima, fi tanou^u degemou^u, o bolou^u ta makamai, nimokou^u yamabadomou^u. O kediliege ei mogodo Barnabasbou^u Polbou^u dilie sesele yale.

²⁶ Diliebe oe kou wala ile sagaiye, kenou^u si dilie ta gue degele ili mei, di Hiye O Yesu Kelesuha^u huya ke egei tobou mou suluguadi.

²⁷ Kegei kaha degemou^u, ei Judas dilie Sailas dilie tobou ba, nimokou^u ile foloba, ta ei nalai sagai kenou^u dilie mogouye tobou ba, ni duma.

²⁸ Duo Bolofeibe eibou^u dala kaha ei fi tanou^u dege, nimokou^u hagi ta nele sagai mei. Kegei kaha degemou^u, eige nimokou^u kuolou malebe, dosou yosi kege male kenou^u do sesemabeedili kuhe.

²⁹ Ogou^u gai godikou^u gali si keme nadama, kafei nadama, gali oe gabagidu tigamamou^u wei kene nadama, haba sasai hiyoubou^u, o hiyoubou^u dene siadamabeedei. Ni midihq kasagai^u olou^u fei kou^u dege ho fogou^u babe, keme bolofeido. Ei ta kenou^u fei. Ni defei dalama.

³⁰ Dia kuguo nalama mei degemou^u, Polbou^u diamokou^u tobou mou, sa Antiokkou^u mala ya fologamou^u, damaleyodele i o sasai kedia haguasie kefegumabeede tobou mou, kefegumou^u, kuguo nalai ke nei.

³¹ Damaleyodele i o sasai kedia husou^uumamou^u, hohq degele i, dedei sasagiei ta bolofei ke mou kaha degemou^u.

* 15:20 15:20 Kafei du dala kaha degemou^u.

³² Judas dilie Sailas diliebe habage-degele-duguo-tobōu di-o kaha degemōu, dilie damaleyodei o kediāmokōu dedej sasagiemōu, egei hiyedo tobolōu i.

³³⁻³⁴ Sa Antiokkōu dalaguali, damaleyodele i o kedia diliemokōu, nele tobōu mōu haguasiei o kediāmokōu bologuado boholōu mā imabeedeimōu, dilie fogōu yai.

³⁵ Kenōu si, Pol dilie Barnabas diliebe yali mei, sa Antiokkōu kege dalaguali, sa ke tie o sudo kediābōu de Hiye Ohā tā uwo bolofej ke tobolōu deleigui.

Pol dilie Barnabas dilie fi tanōu degeli mei

³⁶ Sawisiei ilo kele mei degeimōu, Polhā Barnabaskōu tobou, sa sa, da Hiye Ohā tā hehegiemōu i kokōu be, da haba boholōu mā ya, da mogo diame bologua dalagua, haba bōu basia dalagua deba duguo tawamebeede tobou.

³⁷ Kege tobōu mōu, Barnabashage o Jon, e hu tabe Makbōu de wolōu ilamōu degei.

³⁸ Kenōu si Polhā dafamōu kōu gue tobou, afu, o keme sa Pamfiliakōu ge da tōu fogōu mōu, dabōu de dabai degemōu sialebe tagali mei. Dage o keme wolōu idamebeedei.

³⁹ Dilie dilōu sie tae biya imamōu, yogo esofej imōu, yogone esofej imōu dele i. Barnabashā Mak wolōu ilemōu, mosoleye tō tibi sa Saipruskōu yai.

⁴⁰ Haba Polhā Sailas wolōu ilamōu degeimōu, damaleyodei o kediage Hiye Ohā habagugueibe nelebōu de dalayodema diho bagā tobōu ma fogōu mōu, dilie fogōu yai.

⁴¹ Yolugi, sa Siriabōu sa Silisiabōu duoya ke o sasai damaleyodele i kediāmokōu dedej sasagiemōu yai.

16

Polhā o Timoti wolōu i

¹ Pol dilie Sailas dilie ya, sa Derbekōu fologamōu, haba sa Listrakōu ya fologai. Sa kele Yesuhā dabai degedi o ta delei, e hu be Timoti. E adiōu be Juda sasai, Yesukōu damaleyodei. Haba e ayebe sa Grik o.

² Sa Listra damaleyodei o sasai bōu, sa Aikoniam damaleyodei o sasai bōu kediage Timoti eme o bolofejidoyodele idi.

³ Polhā Timoti e wolōu ilamōu, e kolo diafou. Yobe, Juda o, sa ke tie kediage Timotiha e ayebe sa Grik odade tawale i kaha.*

⁴ Kolo diafolōu mōu ya, sa sa keleya ke kuolōu tā, hiye o kedia* sa Jerusalemkōu ge mā i ke o sasai kediāmokōu hehegiemōu, ni tā ke sesemabeede tobōu mōu suluguei.

⁵ Egei tobōu mōu suluguamōu, sa sa o sasai damaleyodele i kedia ke dulomōu, nele do dege damaleyodele i. Haba sawisiei olōu feido o sasai ilo kediāne damaleyodemamōu, ebukōu damaleyodei kediābōu de geleguomōu olōu fei sudo degemōu i.

* **16:3 16:3** Sa Grik o kedia die o sisigo kolo diafigidiyo mei. * **16:4 16:4** Hiye o kediame tā-bolofej-malā-suluguadi-obōu, damaleyodei o sasai wolōu dalaguadi obōu kedia.

Polhā sa Masedonia o ta dugu

⁶ Polbōu diā sa Esia duo kileya ke Godihā tā hehegiemōu sulugalamōu degeimōu, Duo Bolofeiḥā diā akogu. Akogumōu, diā haba sa Frigiabōu, sa Galesiabōu duo kileya suluguali,

⁷ sa Misiahā figikōu fologai. Fologamōu, haba sa Bitiniaḥā duo kodu fologalamōu degei, kenōu si Yesuhā Duo Bolofeiḥā haba akogu.

⁸ Kegeimōu, diā sa Misia duoya ke mōu yoḥuwa yolugi, sa hiye Troaskōu muguamōu kele tiasigei.

⁹ Huliame Polhā diḥo bohōlōu mamōu dugube, sa Masedonia tie o ta tafalali, emokōu kōu gue tobou, nā mosole saba, sa Masedoniakōu hagua, ei dogōu guyedeimōu du.

¹⁰ Polhā e dugu ke tobōu mōu, ei* toto sa Masedoniakōu yalamōu a ka i. Godihā tā uwo bolofei ke ei o sasai kediamokōu tobōu yadomōu hegilidadede tawale i.

Sasai Lidia, e Kristen degei

¹¹ Kegemōu, ei sa Troas tōu fogōu mōu, mosoleye sa Samotreskōu ya fologai. Kele tiei sawisie, ei haba mosole sama, sa Neapoliskōu ya fologai.

¹² Ei sa Neapolis tōu fogōu ile, sa Filipaikōu fologai. Keme sa hiyedo, Rom o kediā afu ya kokōu fologa deleigui sa, sa Masedonia duo tie o sasai die sa hiyedo. Ei sa hiye kokōu sawisie ilo kelenōu deleigui.

¹³ Misiholo duwodi sawisie kelege, ei sa hiye kahā kekai aya ke telema ya, tō ko kokōu muguai. Ei tō ko kokōu be, obe diḥo bagā tobolōu idi sa daladadema yamōu dugube, sasai ilo kediā kele keleguo duwoguamōu dugulo i. Ei geleguo duwoguali, sasai kediabōu de tā kolo i.

¹⁴ Ke tā kolo duweguei kilebe, sasai ta, e huḥe Lidia, ene kile dusuā duwei. Eme yukuei weḥi degei kahā sele tiga moḥudi sasai. E sadobe sa Taiataira. Eme Godikōu hohōbōu di sasai. Polhā tā tobōu mōu, Hiye Ohā degeiye, e fi bohōlōu mōu, tā ke defeido dulo duwei.

¹⁵ Defeido dulo duwo dema, ebōu e sosōu bōu diā fafeleya tofōu mamōu, e eimokōu, nige ame Hiye Okōu damaleyodei sasaidade tawaibabe, ni mā mosokōu ile dalamabeede tobou. Ege eibe e mosokōu doḥodo dege imabeede tobōu mōu, ei ebōu de yai.

Polbōu Sailasbōu dilie sa Filipaikōu didio degei

¹⁶ Sawisie ta, ei diḥo bagā tobōu di sa kokōu yolugi, fisimōu dabai degedi sasai ta alikōu gelegu. Sasai keme duo kasagaiye tōu mōu, habage tama degele ke duguo tobōu di. Sasai kahā dabai ke degedi kahā, e bōse diame sele hiyedo malā idi.

¹⁷ Sasai ke geleguomōu, e Polbōu ei seselemōu, neḥodo dege, o koḥudiame Damaleḥo Godihā dabai degedi o, Godihā ni mamoloḥu kahā tā ke hehegile idiyode tobōu mōu i.

¹⁸ Sawisie sudo kege degeimōu, kelege Polhā dafamōu bohōlōu mōu, duo kasagai kokōu, a Yesu Kelesuhā huḥa ke namokōu tobolōu kuḥe, nā sasai koḥu tōu fogōu fogōu iyede tobou. E kege tobōu mōu, duo kasagai kahā sasai ke tōu fogōu fogōu i.

* **16:10 16:10-17** Kuguo koḥu nalai o Lukhage e Polbōu de sulu kelegebe eiyode naladi.

19 Kegemōu, fisimōu dabai degedi sasai kaha e bose diage sele moṽudi ke mei degei ke tawalemōu, Polbōu Sailasbōu dilie tolōu dufolōu yamōu, gamani o, sa kefegudi sa kokōu duwogua kediamokōu fologai.

20 Dilie ta sai fidi o kedia dihile kokōu tefegiemōu kōu gue tobolōu i, o koṽudiliebe Juda o. Dilie di sa kuokōu hagi hiyedo moṽuma felegai.

21 Felegamōu, sa Rom o di degediyo mei midihō keme diliege di degemabeedele iliyode tobolōu i.

22 O sasai ilo kediaṅe dogōu guomōu, ta keme damaleyodemōu, diliemokōu taṅe biya ibe demōu, ta sai fidi o kedia dilie yukuei tegisema, o ilo kediamokōu tobōu mōu, tigiye wala i.

23 Dilie bōu basiado wala imamōu, didiṅ masa i. Masamamōu, didiṅ moso dia daladi o kokōu defeido dia dalayede tobolōu i.

24 O kahage ta ke dulomōu, dilie didiṅ moso duledudo wōu ma folomōu bibigei. Dilie abogoṽu hebe koṽu boloye hiligedo timogu kaha, tele sagai mei degema fogou.

25 Kegemōu, huliame duodo kelege, Polbōu Sailasbōu dilie Godikōu diho baga tobōu de, diṅ fei de dega duwoguamōu, didiṅ o olōu fei dusua duweguei.

26 Dusua duwoguamōu, gigima hiyedo toto haguamōu, moso mouti ke olōu fei biligiselamōu degeligi a olōu fei soṽusei. Didiṅ o olōu fei kedia tigigi ti kene olōu fei kusigise hobogou.

27 Didiṅ moso dia daladi o kaha tiei kesigiemōu dugube, a olōu fei soṽusei ke duguomōu, didiṅ o olōu fei kama fosigeiyade tawalemōu, e aweki me bolou ke telemōu, yoṽusie walamōu degei.

28 Kenōu si Polha hagusama, neledo dege tobou, na noṽusie woda. Eibe olōu fei dalayode tobou.

29 E ta ke dulomōu, o ta tobōu mōu, disio mile tolōu hagumōu, e malamōu, moso Pol dilie Sailas dilie duwogua kodu foukua felei. Folomōu, e gue hiyedo degemōu, dio koulugi, yubu sugulo fiyei.

30 E haguamōu, dilie wōu ma, mihikōu mulomōu yodu, hiye o bolou dilie, ame kageibasi, Godiha a mamoloṽu?

31 Kegemōu, dilie kōu gue tobolōu i, na Hiye O Yesukōu damaleyodeibasi, Godiha nabou ne sosou bōu olōu fei mamoloṽuyodele i.

32 Kege tobōu mamōu, dilie Hiye Oha ta didiṅ moso dia daladi obōu, e sosou bōu olōu fei kediamokōu hehegile i.

33 Huliame kilegenōu, o kaha dilie wōu ma ile, hebe koṽuyey timogu do ke hueiye bigimamōu, kelegenōu ebōu e sosou bōu olōu fei fafeleya tofolōu i.

34 Fafeleya tofōu mamōu, e dilie wōu ma ile, e mosokōu fologamōu, nale neimōu nala i. Ebōu e sosou bōu dia olōu fei Godikōu damaleyodele i kaha degemōu hohō hiyedo degele i.

35 Tiei sabiyomōu, ta sai fidi o kediaṅe kasamane o kedia tobōu mōu ya, didiṅ moso dia daladi o kokōu tobolōu i, ta sai fidi o kediaṅe o bolou ke tōu fogōu ba yaleyodele i.

36 O kahage ta ke dulomōu, Polkōu ta sai fidi o kediaṅe nelebe tōu fogōu ba imabeedei. Kegemōu, nele bologuado imabeedema egele tobou.

³⁷ Kɛnōu si Polh̄a kasamane o kediamokōu tobou, elebe sa hiye Rom o. Kageimōu t̄a sai fidi o kediage ele t̄a kɛ defei duli mei fogolou? O sas̄aɪ dih̄ile kokōu dīa ele wala imamōu, didiɔ degei. Haba kageimōu dīa ele amafeido tele filouba fogōu ile? Dīa kege degedama. Dioŋunōu haguaba, ele kuhe telemamabeede tobou.

³⁸ Kegemōu, kasamane o kedia Polh̄a tobou kɛ dulomōu, bohōlōu ma ya, t̄a sai fidi o kediamokōu, o koŋudiliebe Rom oyode tobolōu i. Dīa kɛ dulomōu, guɛ hiyedo degele i.

³⁹ Guɛ degemōu, dīa didiɔ mosokōu ya fologamōu, diliemokōu solōu do t̄a tobou mamōu, mih̄ikōu wōu ma muguamōu, nele ei sa tōu fogōu fogōu imabeede tobolōu i.

⁴⁰ Dilie didiɔ moso tōu fogōu muguamōu, sas̄aɪ Lidiah̄a mosokōu yai. Ya fologamōu dugube, damaleyodele i o kedia duwoguamōu duguomōu, diamokōu dedei sasagiedi t̄a tobou mamōu fogōu yai.

17

Sa Tesalonaika o kedia Polbōu Sailasbōu dilie walamōu degele i

¹ Polbōu dīa sa Amfipolisbōu sa Apoloniabōu keleya kɛ titiamōu yolugi, sa Tesalonaikakōu fologai. Sa kokōu be Juda o kedia egei moso ta duwei.

² Pol ɛ yoŋu degedi saḡaɪ kege egei mosokōu folo, misiholo duwodi sawisieɪ kamadia kege, Godih̄a t̄a, kuguokōu nal̄aɪ dala kɛ o kediabōu de doususuga tobolōu deleigui.

³ E Godih̄a t̄a kah̄a sibige kɛ tobou mamōu, haba diamokōu kōu gue tobou, Godih̄a makai o Kelesube do hiyedo duguoba, tolo ile, haba hagūa gehe degele kah̄a t̄a kene kuguokōu nal̄aɪ dala. A n̄imokōu Yesu ɛme Godih̄a makai o Kelesuyode tobolōu kuhe.

⁴ Polh̄a t̄a kɛ doɔdo dege tobou mōu, Juda o sas̄aɪ ilo kele t̄a kɛ dulomōu damaleyodema, Polbōu Sailasbōu dilie sesega sulugui. Sa Grik o sas̄aɪ, Godikōu hohobolōu idi o ilo kediabōu, haba h̄ubōu sas̄aɪ sudo kediane damaleyodema, dilie yolu kɛ sesega yai.

⁵ Kɛnōu si Juda o kedia dugube, o sas̄aɪ kedia dilie sesele youmōu duguomōu, kona dege dafa i. Dafamōu, midih̄o kasaḡaɪ degedi o, aliya mōu suluguadi ilo kediabōu de kefeguomōu, sa kɛ tie o sas̄aɪ sudo kedia fufuguemamōu, dioŋufeɪ gofoŋu dege biyalamōu, foukua ya, o Jesonh̄a moso adi kɛ bafolōu mugulo i, Polbōu Sailasbōu duguoba, tolōu ma o sas̄aɪ kediamokōu sesegulamōu degele i.

⁶ Kɛnōu si diliebe moso kodube mei degemōu, dīa Jesonbōu, damaleyodele i o ilo kelebōu denōu tōu ma dufolōu ma yai. Dufolōu ma yolugi, sa kɛ dia daladi hiye o kediamokōu fologamōu, hiligedo tobolōu i, o koŋudiane sa sa olōu feɪ hagi n̄emōu suluguadi o. Ifi kōu lene haguasie dalagua kuhe.

⁷ Diame Jesonh̄a ɛ mosokōu wōu ma delei. Di hiye o Sisarh̄a kuolōu t̄abe dīa ta dulo idiyo mei, hiye o ta dala, ɛ h̄ube Yesuyode tobolōu idi.

⁸ Juda o kedia kege tobolōu imōu, sa kɛ tie o sas̄aɪbōu, sa kah̄a hiye obōu dīa dulo kesigiemōu, gofoŋu hiyedo degele i.

⁹ Kegemōu, sa kaha hiye o kedia tobōu mōu, Jesonbōu, damaleyodele i obōu diā tā sai fidi o kokōu sibimōu, diā nī fogōu yamabeede tobolōu i.

Pol dilie Sailas dilie sa Beriakōu ya dabai degele i

¹⁰ Huliā degeimōu, damaleyodele i o kedia Pol dilie Sailas dilie tobōu mōu, sa Beriakōu yai. Dilie ya fologamōu, Juda o kedia egei mosokōu yai.

¹¹ Juda o sasai, sa Beria tie kedia me bolodo. Die midihobe Juda o, sa Tesalonaika tie kedia midihō sagai kegei mei. Yobe, Polha egei tobōu mōu dulomōu, hohō hiyedo degele i kaha. Sawisieie olōu fei Godiha kuguo husoūma, Polha tā keme gulokou, haba de damaledo domōu file idi.

¹² Juda o sasai sūdo Yesukōu damaleyodele i. Sa Grik sasai hū dala kedia bōu, sa Grik o sūdo kedia bōu de damaleyodele i.

¹³ Kenōu si, Juda o, sa Tesalonaika tie kedia Polha Godiha tā sa Beriakōu hehegie dalayodeimōu dulomōu, ya fologamōu, sa Beria tie o sasai fufugue tobōu mōu, o kedia ne diliemokōu gofoū degele i.

¹⁴ Gofou degele imōu, kelegenōu, damaleyodei o kedia Pol tobōu mōu, tō hiye kaha ko kokōu i. Sailas dilie Timoti dilienōu si yali mei, sa Beriakōu kege deleigui.

¹⁵ Damaleyodele i o ilo kedia Pol wolōu mōu, sa Atenskōu ya fologai. Fologamōu, Pol kele dalamōu, diā bohōlōu mā yala degeimōu, Polha Sailasbōu Timotibōu diliebe toto haguamabeedema tā dogogu.

Polha sa Atenskōu egei tobou

¹⁶ Polha sa Atenskōu Sailasbōu Timotibōu dilie haguba dugulamōu dia dalali dugube, ogōu gai godi milōu gai sūdo dalaguamōu duguomōu, e hagi hiyedo degei.

¹⁷ Kegei kaha degemōu, e ilemōu, Juda o kedia egei mosokōu folomōu, Juda o kedia bōu, sa ta o, Godikōu hohobōu di kedia bōu de doususuga tobolōu deleigui. Haba e kefegudi sa kokōu ne ile folomōu, o sasai kefeguo dala kedia bōu de doususuga tobolōu deleigui.

¹⁸ Kefegudi sa kokōu be, Epikurian tewe obōu, Stoik tewe obōu kedia ne deleigui. Dalaguai, diā Polbōu tae biya i. Ilo kedia kōu gue tobolōu i, tā sebe degega siadi o kamahage eimokōu be kei tā tobōu lamōu? Haba ilo kedia e sa ta godi kedia tā tobōu lamōu degeliyode tobolōu i. Yobe, Pol ege Yesubōu, e haguā gehe degeibōu kaha tā uwo bolofei kenōu hehegie tobōu di kaha.

¹⁹ Doususuga tobolōu mōu, tewe o kedia Pol wolōu ya, die kansole o kedia sa bitōu Areopaguskōu kefeguomōu, Polkōu kōu gue tobolōu i, tā gehe, na o kedia mokōu hehegie tobōu di keme eine tawale sagai degeli.

²⁰ Ei dumōu be, ne tā keme esofei kaha, eige tā kaha sibige ke tawalamōu degeliyode tobolōu i.

²¹ Sa Atens tie o kedia bōu, sa ta o, sa Atenskōu dalaguadi kedia bōu olōu fei dabai ta degele idiyo mei. Tā uwo gehe kenōu dulo sagai degele idi. Tā gehe ta dulomōu be, dioūnōu doususuga tobolōu idi.

²² Kegemōu, kansole kedia bitōu Areopaguskōu kefeguomōu, Polha die dihile kokōu ge haguamōu tobou, sa Atens o diama, age nime godi sūdo kokōu nōu hohobolōu imōu dugulu.

²³ A n̄i sa kuokōu sulugi, n̄i godi milōu gai dalaguamōu dugu. Igi milōu gai ta kokōu be kōu gue nalaj dala, Koŋume godi ei ta tewe mei kaha igiyodei dugu. Godi n̄i ta tewe mei, mōu yoŋuwa hohobolōu idi keme a ifi n̄imokōu hehegie tobōu ladi kuhe.

²⁴ Godi sa sibige kōu milou, enōu si damaledo Godi. Eme bimaj agudiletōu dalaguabōu, mihikōu dalaguabōu olōu fei kaha Hiye O. Eme egei moso obe tegeikōu be daladiyo mei.

²⁵ Godi e bi ta mei degele mei. O di dobogoŋuye bi ta milōu maba, emokōu nele sagaj mei. Yoŋunōu si fibōu hohobōu, bi olōu fei ke o sasaj dimokōu nedi.

²⁶ Godiha o tanōu ta milōu ma dogogumōu kaha hutigamōu hagueibe, ifi dine sa sa olōu fei dalagua kuhe. E o di dalale aso diho ke maka degema, haba sa di suluguale kene maka degega i.

²⁷ Yobe, Godihage o sasaj e kolugi duguomōu emokōu haguasili ke tagadi. Kenōu si eme ahudo dala mei, eme di tanōu tanōu hafei dege dala.

²⁸ Godiha degeiye, dibe fibōu dalali, e neleyenōu di sulugua kuhe. Damaledo, afu, niōu n̄i tewe o kedihage dine yoŋu e sisigoye dalaguayodele i.

²⁹ Dibe Godiha sisigo kaha degemōu, di Godibe sele igi golye milouyode tawadame. Eme sele igi silvaye milōu li mei. Igido igiye milōu li mei. Eme o taha fimama dobogoŋuye milouyode tawadamebeede tobou.

³⁰ Afu o kedihage Godibe ta tewe mei kelegebe, Godihage dia midihō kasagaj milōu ga imōu be, e mōu duguo fogōu di. Kenōu si ifibe e neledo dege, sa sa olōu fei o sasaj dibe fi bohōu mabeede tobolōu.

³¹ Yobe, e sa sibige o sasaj di ta sale sawisie keme kōu makamaj kaha degemōu. Sawisie kelegebe, yoŋu e midihō doudo keleyanōu, ta sai file o, e kōu makai kaha di midihō ke file. Ta sai file o keme tolo imōu kōu widaiye, haba haguagimōu gehe degei kaha, dige Godiha ta sai file dabai keme o kokōu nōu neidade tawamebeede tobou.

³² Polha o tabe tolomōu haguajiyode tobolōu ke dulomōu, o ilo kedihage emokōu susuga tobolōu i. O ilo kedihanōu si na ta ke haba tobōu ba ei dulo sagaj degeliyode tobolōu i.

³³ Kege tobolōu imōu, Pol e tewe o kedihage tōu fogōu fogōu i.

³⁴ Kenōu si o ilo kele e ta dulomōu damaleyodele i. O ta, e hube Dionisius, o keme kansole o, bitou Areopaguskōu e yogo diabōu de kefema dabai degedi. Sasaj ta, e hu Damaris, ene damaleyodei. O sasaj ilo kedihage damaleyodele i.

18

Polha sa Korinkōu egei tobou

¹ Kegemōu, Pol e sa Atens tōu fogōu, sa Korinkōu i.

² Folomōu, Juda o ta gelegu, e hube Akwila, e sadobe sa Pontus duo kile delei. E sasaj Prisila diliebe sa Itali tōu fogōu ya, sa Korinkōu be ebelenōu fei fologai. Yobe, Hiye o Sisar Klodiusha Juda o sasaj olōu feibe sa Rom tōu fogōu fogōu yamabeedeimōu. Kegemōu, dilie sa Korinkōu dalaguamōu, Polha dilie dugulamōu i.

³ Pol ɛ sele dabai degedibe falai moso togogadi, dilie dabai degedi sagai kenou degedi. Kegei kaha degemou, ɛ diliebou de dalali, dabai ke degele deleigui.

⁴ Misiholo duwodi sawisie olou fei kelegebe, ɛ Juda o kedia egei mosokou folomou be, o kediabou de ta kolo duwodi. Ta kolo duwoli, Juda obou Grik obou kediamokou dou do dege, ni Yesukou damaleyodemabeede tobou di.

⁵ Kegemou, Sailasbou Timotibou dilie sa Masedonia tou fogou, sa Polha dala kokou ya fologai. Fologoumou be, Pol ɛme sele dabai degedi fogou mou, egeinou tobolou delei. E Juda o kediamokou Yesu ɛme Godiha makai o Kelesube a kou teweyode tobou di.

⁶ Kenou si Juda o kedia ɛ ta ke dafamou susuga tobolou imou, Pol ɛne dafamou, ɛ yukueikou kofai ke fifigimamou, kou gue tobou, nime tou fogou babe, a mei, yobe niou degeiyenou. Ifi a ni tou fogou ili, sa ta o sasai kediamokou egei tobou lamou.

⁷ Polha kege tobou mamou, egei moso ke tou fogou ilemou, o ta ɛ huɓe Titius Jastusha mosokou felei. O keme Godikou hohobou di o. E mosobe Juda o kedia egei moso ke hafei dege delei.

⁸ Kenou si egei moso ke dia daladi o, ɛ hu Krispusbou ɛ sosou bou olou fei diame Hiye O Yesukou damaleyodei. Sa Korin o sasai sudo kediane Polha tobolou ke dulomou, damaleyodemamou, fafeleya tofolou i.

⁹ Kegemou, hulia ta kelege, Polha diho bohoulou mamou dugube, Hiye Oha tama degemou, emokou tobou, na gue degeda. Na egei kegenou tobou mou iyedei.

¹⁰ Ame nabou de dala. O taha ta na makolo mei, yobe, sa kou tie o sasai be ma bi degele i sudo dalagua kaha degemou yode tobou.

¹¹ Pol ɛ ta ke dulomou, sadebe tanou oگو walajyosi kege kele dalali, o sasai kediamokou Godiha ta hehegie delei.

¹² Kenou si, gamani o Galioha sa Akaia duo kile sa sa olou fei wolou delei kelegebe, Juda o kedia gofou degemou, fimai tanou dege kefema, Pol tolou, ta saikou yamou, kou gue tobolou i,

¹³ o koumahage o sasai kediamokou be di kuolou be sesedamabeedema, haba egei ta, ɛ hehegiendi kenou dumabeede tobou diyode tobolou i.

¹⁴ Polha die ta sima tobou lamou degeiye, kenou si Galioha Juda o kediamokou tobou, Juda o diama, o koumahage kuolou, gamani o ei mai ke gobolou ba, midihog kasagai milou debasi, a ni ta dulo.

¹⁵ Kenou si kegele mei, ni tobolou ili keme sibige ta dala mei. Niou sie tae biya idi. Hu gehe gehebou, niou ni kuolou mai kebou keme ma bi mei. Niou nou dou susuga tobou ma. Age ta sai filebe dafayode tobou.

¹⁶ Hiye oha kege tobou ma, Juda o kediane igiseimou, fogou muguai.

¹⁷ Dia olou fei muguamou, o Sostenes tolou i. O keme egei moso dia daladi o. Dia o ke ta sai fidi moso midou kokou tolou ma wala imou, Galioha mou duguo fogou.

Pol ɛ sa Siria duo kodu sa hiye Antiokkou bohoulou ma i

¹⁸ Polha sa Korinkou hiyedo dala dema, damaleyodele i o kediamokou egema fogou ile, sa Senkriakou felei. Kelege, haba mosole foudu folomou,

sa Siriakōu i. Sasaj̄ Prisila dilie o Akwila diliene Polbōu de yai. Pol ẹ sa Senkria tōu fogōu li mei kelegebe, ẹ widio towe waj̄, Godih̄a dih̄ile kokōu ta degeleyodema kōu makai kah̄a degemōu.*

¹⁹ Mosoleye yolugi, sa Efesuskōu fologamōu, Polh̄a dilie tōu fogōu mōu, yoṅunōu ile, Juda o, sa kele tie kedīa egei mosodu folomōu, diābōu de tā kolo duwei.

²⁰ Duwomōu, diā emokōu tobolōu i, name eibōu de kōu le dalayedele imōu, ẹ sima tobōu, kegele mei, ame kōu le dalale meiyodei.

²¹ Egema fogōu ilamōu, ẹ haba tobou, Godih̄a boloyodeibabe, ame haba bohōlōu mā hagualeyodema, mosole foudu folomōu, sa Efesus tōu fogōu fogōu i.

²² Ile, sa Sisariakōu folomōu, Pol ẹ mosole tōu fogōu mōu, sa Jerusalemkōu ilemōu, damaleyodele i o kediamokōu folomōu, agali bolofeyode tobōu ma fogōu mōu, sa Antiokkōu kuhe ile felei.

²³ Sa Antiokkōu folomōu, Pol ẹ sawisie sū sagaj̄ dala demamōu, ẹ ile, sa Galesiabōu sa Frigiabōu duo keleya ke sulugi, o sasaj̄ Yesuh̄a dabai degele idi kediamokōu dedej̄ sasagiemōu siei.

O Apolosh̄a sa Efesuskōu egei tobou

²⁴ Kelegebe, Juda o ta, ẹ h̄ube Apolos, ẹ sadobe Aleksandria, ẹ ilemōu, sa Efesuskōu delei. Eme tā bologuado tobōu di o. Haba, Godih̄a tā kuguokōu nalagai dala keṅe ẹ tewedo.

²⁵ O ilo kelege emokōu Hiye Oh̄a midih̄o dōudo ke kōu hehegiedi kah̄a degemōu, ẹ egei neḷedo dege tobōu di. Yesuh̄a degei ke defej̄do hehegiediye, keṅōu si eme Jonh̄a fafeleya degedi midih̄o keṅōu tewe.

²⁶ E ta gue degeli mei, Juda o kedīa egei mosokōu folomōu, Godih̄a tā yomogōu hehegiei. Prisilabōu Akwilabōu dilie ẹ tā ke dulomōu, ẹ wolōu yamōu, dilie mosokōu ge emokōu Godih̄a midih̄o ke defej̄do tawayadomōu hehegile i.

²⁷ Hehegile imōu, ẹ sa Akaia duo kodu ilamōu degeimōu, damaleyodei o kedīa ẹ dedej̄ sagiemōu, kuguo ta, Yesuh̄a dabai degedi o sasaj̄, sa ke tie kedīa ẹ wolōu dalamabeedema nalaj̄. Apolosh̄a kuguo ke mal̄a ile, sa Akaia duo kodu folomōu, ẹ o sasaj̄, Godih̄a habagugueimōu, damaleyodele i kedīa hiyedo dogōu guo delei.

²⁸ Yobe, sa ke tie o sasaj̄ dih̄ile kokōu ẹ Juda o kedīa tā tobolōu idi ke dōsusulomōu, o kediamokōu tamado kōu gue hehegie tobōu di, Godih̄a kuguoyege Yesu eme Godih̄a makai o Kelesuyodei ke hehegie delei.

19

Polh̄a sa Efesuskōu egei tobou

¹ Apolos ẹ sa Korinkōu dalamōu, Polh̄a bitōu saya ke iligi, sa Efesuskōu felei. Folomōu, ẹ Yesuh̄a dabai degedi o ilo kele geleguomōu,

* **18:18 18:18** Juda o kedīa midih̄obe kōu gue, diā Godih̄a dih̄ile kokōu ta degeleyodema makama dalali, degeleyodema makai ke degemamōu be, die widio towe w̄a idi.

² Ɛ o kediamokou yodu, ni ebelenou fei damaleyodeimou be, Duo Bolofeiha ge nime de tolou i? Kegeli mei, eige Duo Bolofei be ta dalayodeimou dulo idiyo meiyode tobolou i.

³ E haba yodu, nime kagega fafeleya tofolou ilou? Eibe Jonha fafeleya degedi sagai kenou tefele tofolou iyode tobolou i.

⁴ Kegemou, Polha tobou, Jonha o sasai fafeleya degeligibe, ni fi boholou ba, hobou fafeleya tofou mabeedei. O ta ma habage haguale dala kokou damaleyodemabeede tobou. Jonha o ta e habage hagualeyodei keme Yesu.

⁵ O kediage ta ke dulomou, Hiye O Yesuha huya ke fafeleya tofolou i.

⁶ Polha e dobogou diamokou dogogumou, Duo Bolofeiha diamokou migimou, ta gehe gehe tae tobolou i. Haba habage tama degele kene tobolou i.

⁷ O kediamé olou feibe 12 sagai kege.

⁸ Kegemou, Polha Juda o kedia egei mosokou folomou, egei yomogou tobou. E ta gue degeli mei, ogo olou feibe kamadia kege, e sa ke tie o sasai kediabou de dalali, nelédo dege Godiha di wolou dalayode tobolou delei.

⁹ Kenou si Juda o ilo kelebe, die fimaiya kenou suluguei, damaleyodele dafa i. O sasai dihile kokou midihogé gehe keme bou basiado tobolou i. Bou basiado tobolou imou, Polha o kedia tou fogou mou, Yesuha dabai degedi o sasai wou ma fogou ilemou, sawisieí olou fei o Tiranusha sokou lou mosokou fologamou be, o kediabou de ta kolo idi.

¹⁰ E egei hehegie dalali, sadebe bolou kege mei degei. Kegemou, sa Esia duo kile, Juda o sasai bou Grik o sasai bou olou fei Hiye Oha ta dulo hobogou.

O Skevaha sisigo diage o duo kasagaiye tolou i ke igisalamou degele i

¹¹ Godiha degeiyége, Polha midihogé gehe gehe milou gadi.

¹² Haba, yukuei kai, Polha kou mala siadi ke, obe mouma yamou, do o sasai kediamokou dogogule imou be, bolou degele idi. Haba duo kasagaiye tolou i o sasai kediane bolou degele idi.

¹³ Juda o ilo kediane duo kasagaiye tolou i ke igisemou suluguadi. Ilo kelebe Hiye O Yesuha huya ke igisalamou, kou gue tobolou idi, Yesu, Polha hehegiédi kaha huya ke, a duo kasagai nime fogou imabeedele idi.

¹⁴ Juda o ta, mogou du daladi hiye o, e hube Skeva, e o dihi olou feibe dioyosi kege. Diane Yesuha huya ke duo kasagaiye tolou i ke igisemou suluguadi.

¹⁵ Sawisieí ta kelege, dia Yesuha huya ke dabai degemou suluguamou, duo kasagai taha tobou, Yesubou Polbou diliebe a kou tewe. Kenou si nime koyo?

¹⁶ Kege tobou mou, duo kasagaiye tou o kaha woulugi, die yukuei dulagisema, kolo kagiseimou, dia moso ke tou fogou mou, bese kama fosigei.

¹⁷ Juda obou Grik obou, sa Efesuskou dalaguadi kedia ke degei ke dulomou, gue degemou, Hiye O Yesuha hu hebele fogulo i.

¹⁸ Damaleyodele i o sudo kedia haguasiemou, o sasai dihile kokou ge midihogé kasagai, dio afu milou ga idi ke kusigile tobolou i.

19 Hagai wodi obōu, hōu milōu gadi obōu sūdo kediane die midihō milōu gadi ke nalaḡai kuguo olōu fei ke dou tolōu ibe, o sasai die dihile kokōu ge dou tolōu i. Afu kuguo olōu fei ke mamoube, sele 50,000 kegeye mamala i.

20 Hiye Ohā nele kahage e ta keme sa kilebe olōu fei tefeimōu, one sūdo damaleyodema neleḡo dege deleigui.

Sa Efesus o kedia Polkōu gofoḡu degele i

21 Olōu fei ke degegāmōu, Duo Bolofeiha degeiye, Pol e sa Jerusalemkōu ileyodema, sa Masedoniabōu sa Akaiabōu duo keleya ke iligi, sa Jerusalemkōu kuhe foloyodei. Kele dala demababe, haba sa hiye Romkōu ne ileyode tobou.

22 Kegeleyodemāmōu, yoḡu e dabai degedi o bolou, Timoti dilie Erastus dilie sa Masedoniakōu imabeede tobōu mōu, diliebukōu yai. Pol yoḡuge sa Esiakōu huyadefei delei.

23 Kelegebe, o ilo kedia Hiye Ohā midihō gehe ke dafamōu, gofoḡu dege, tae biya i.

24 O ta, e hube Demetrius, eme sele igi silvaye bi milōu gadi o. Sele dabai ke degedibe, e sele igi silvaye ogōu gai sasai godi, e hu Artemisha egei moso sagai kegei fisigofei dege togogadi. O ilo, ebōu de dabai tanōu degele idi kediane sele hiyedo mala idi.

25 Kegemōu, Demetriusha e yogo diaḡōu, haba o bi gehe milōu gadi o ilo kediaḡōu olōu fei haguismōu, emokōu haguasieimōu tobou, dabai tanōu degedi o diaḡa, di dabai kahage di sele hiyedo moḡudi keme ni kōu tewe.

26 Ni dulomōu dugube, ta o Polha tobōu mōu, o sasai sūdo dulo kesigiemōu, midihō doḡo mei sesele imōu dugu. E ke degedibe, sa Efeskōu nōu degediyo mei, sa Esia duo olōu fei kileya kene ta e tobōu di kaha tefele siama mei degeladi. Di dobogoḡuye milōu gama damaleḡo godiyodele idi keme ege damaleḡo meiyode tobōu di.

27 Ta, e tobolōu kahage di sele dabai kaha hu ke huyafei degeiba, haba di sasai godi Artemisha egei moso kene oe damaleḡo meiyode tobolōu iye. Ifibe sa Esia tie o sasaiḡōu, sa sibige o sasaiḡōu olōu fei kediane sasai godi kokōu damaleyodema, e hu hebele foguomōu hiye degele idi. Kenōu si o Polha ta kahage di sasai godi kaha hu keme huyafei degele sagaiyode tobou.

28 Kegemōu, o kedia ta ke dulomōu, gofoḡu degemōu, hiligedo kōu gue tobolōu i, di godi Efesus sasai Artemis, eme bolodo.

29 Kege tobolōu mōu, uwo hiyedo degemōu, fimai tanōu dege foukua yolugi, o bolou ta tolōu dufolōu ya, sa kefegudi sa kokōu fologai. O kediliebe sa Masedonia o, Polbōu de suluguadi. Dilie hube Gaiusbōu Aristarkusbōu.

30 Polha biyolu kodu ilamōu degeiye, kenōu si Yesuha dabai degedi o kedia idayede sima tobolōu i.

31 Sa Esia duo kodu gamani o ilo kediaḡe, Polbe die mogodo kaha degemōu, kefegudi sa kokōu be hobōu idayedema ta dogogulo i.

32 O sasai kele kefema deleigui kedia fi totōu degemōu, ta daga daga hiligedo tobolōu i. Ke kefele i kaha yobe o sūdo kediaḡe ta tawale ili mei.

³³ Juda o kedia o Aleksander tolou fugumou, e ile, o sasai kedia dihile kokou tefelei. Tafalamou, o ilo kelege duguomou be, eme hagi kaha yobe eyade tawale i. E die ta ke sima tobou lamou, dobogoŋuye tadamabadomou akogu.

³⁴ Kenou si o sasai kedia eme Juda oyode tawalemou, ta hiligedo tobolou i, di godi Efesus sasai Artemis, eme bolodo. Kegenou tobolou iligi, aso diho bolou kege mei degei.

³⁵ Kegemou, sa Efesuskou, die kuguo nalagadi gamani o kaha tadamabeede tobou mamou, e haba kou gue tobou, sa Efesus o diama, ni duma. Sa Efesus o di sasai godi Artemisha egei moso ke dia daladibe sa sa o sasai olou fei kedia kou tewe. Haba igi agudiletou ge migi ke di dia daladi kene o sasai olou fei tawale i.

³⁶ Di ke degedi keme o tae ta gulokouyode tobolou sagai mei. Kegemou, ni tadama, toto hobou gofoŋu degeba kage ta degedama.

³⁷ Ni o bolou koŋu kuokou kou wou ma haguasieieye, kenou si dilie ta kasagai degeli mei. Dilie egei mosodu bi ta hiyouye mou li mei. Haba sasai godi koŋumaha hune ta huyafei dege tobolou ili mei.

³⁸ Demitriusbou, dabai tanou degele idi o kediabou de hagi ta dalababe, ta sai fidi mosobe a tefeli mei dala. Hiye o ta sai filamou dia dalagua kedianou doususuloyodei.

³⁹ Haba ni hagi ilo kele dala debabe, gamani o ei tobou ba, kelegenou di olou fei kefemaba doususume.

⁴⁰ Kegeieye, gamani hiye o kedia di ifi degeli koŋu duloba, ta sa iye. Ta soubabe, dige ta ta sima tobolou ile sagai mei. Gofou dege biya ili kaha yobe ta dala meiyode tobou.

⁴¹ Sa Efesus gamani o kaha ta ke tobou ma mei degemou, ni imabeede tobou.

20

*Polha sa Masedoniabou sa Grikbou * kele i*

¹ Gofou dege biya i olou fei ke mei degeimou, Pol e Yesuha dabai degedi o sasai kedia haguasieyede tobou mou, haguasie kefegumou, e o sasai kediamokou dedei sasagiemamou, egema fogou, sa Masedonia duo kodu fogou i.

² Iligi, sa sa keleya ke damaleyodele i o sasai kediamokou dedei sasagiemou, egei tobou mou i. Kege iligi, sa Grikkou kuhe felei.

³ Folomou dalali, ogo kamadia kege mei degeimou, e sa Siriakou bohoulou ma ilamou fimaj. Mosoleye ilamou degeligi dube, Juda o kedia e woloyodei ke du. Kegemou, e abogoŋu a sa Masedonia duo keleya ke bohoulou ma fogou i.

⁴ Bohoulou ma fogou imou, o sudo ebou de yai. O ta, e hube Sopater, o keme Pirusha dihi, e sadobe Beria. O bolou tabe sa Tesalonaika tie o, dilie hube Aristarkusbou Sekundusbou. O tabe Gaius, e sadobe Derbe. Tabe Timoti. O bolou tabe sa Esia tie o, dilie hube Tikikusbou Trofimusbou.

⁵ O kedia diabukou yamou, sa Troaskou fologamou, ei haguasieiba dugulamou dia deleigui.

* 20: 20:0 Sa kaha hu tabe 'Akaia'.

⁶ Ōu mola mei sidi sawisieie ke mei degeimōu, ei sa Filipai tōu fogōu yamōu, mosoleye yolugi, sawisieie houyosi kege mei degeimōu, sa Troaskōu fologai. Fologamōu, ei mogo diā geleguomōu dalaguai, sawisieie dioyosi kege mei degei.

Polhā sa Troaskōu ge o gisiai Yutikus tei ke haguagimōu gehe degei

⁷ Dalaguai, misiholo duwodi sawisieie kelege, ei ya kefeguomōu, nale nala imamōu, Polhā damaleyodei o sasai kediamokōu egei sasado tobolōu gi, huliā duo degei, e idiba kege fogōu ileyodei kaha degemōu.

⁸ Fōu gou moso, ei kefegu kotōu be, kama mimigieie sudo delei.

⁹ Fōu gou moso sugutōu kaha akai kotōu be, o gisiai ta duwei, e hube Yutikus. Pol e ta sasado tobōu mōu imōu, Yutikushā egei ke dulo duwoli yogōu gua tieiye wilōu mā fiyei. Fiyomōu, ei mugua foguomōu dugube, kōu tolo i dugu.

¹⁰ Pol ene mulo, o gisiai kaha tagetōu fiya tilali tolōu mōu, o sasai kediamokōu ni hagi degedama, e teli mei, sosou dalayode tobou.

¹¹ Kege tobōu mamōu, haba bohōu mā fologa, nale nala imamōu, e egei tobolōu gi, sabiyomōu, e fogōu i.

¹² O gisiai keme sosou dalamōu, o ilo kedia e mosokōu wolōu yamōu, hohō hiyedo degele i.

Polhā sa Troas tōu fogōu mōu, sa Miletuskōu i

¹³ Ei Pol tōu fogōu, eibukōu mosoleye sa Asoskōu ya fologamōu, Pol abogoŋu a hagulu ke dia deleigieie. Yobe, Polhāge eibe eibukōu mosoleye kōu imabeedema, eme abogoŋu a ileyodei kaha degemōu.

¹⁴ Kegemōu, Pol sa Asoskōu felejimōu, ei e wolōu, mosole sama yolugi, sa Mitilini kōu fologai.

¹⁵ Ei sa Mitilini tōu fogōu mōu, mosoleye yolugi, sabiyomōu to tibi sa Kios dohōu gōu yolugi, haba sabiyomōu yolugi, sa Samoskōu fologai. Haba sabiyomōu yolugi, sa Miletuskōu fologai.

¹⁶ Yobe, Polhā sa hiye Efesus dohōu golōu yodei kaha, ei sa Miletuskōu toto ya fologai. E sa Esia duo kodu hiye sialebe dafai. Sa Jerusalemkōu totodo ilamōu degei, misiholo duwodi sawisieie Pentikos* kelegebe, eme sa Jerusalemkōu kōu folo duwobasi boloyodei kaha degemōu.

Polhā sa Efesus damaleyodei o sasai wolōu daladi hiye o kediamokōu egele tobou

¹⁷ Ei sa Miletuskōu fologamōu, Polhā sa Efesus damaleyodei o sasai wolōu daladi o kedia haguasiemabeedema ta dogogu.

¹⁸ O kedia haguasiemōu, e kōu gue tobou, a afu sa Esia duo kodu dagado felemōu, midihō bolonōu degemōu hagulugi, ifine kegenōu degeli keme ni kōu tewe.

¹⁹ Juda o kedia a makoloyodele imōu be, a hagi hiyedo duguomōu gosodi. Kenōu si a Hiye Ohā dabai degele dafadiyo mei, kegenōu degedi. A mayoŋu mā hu hebele fogudiyo mei kene olōu fei ni kōu tewe.

* **20:16 20:16** Pentikos - Dabai 2:1 kokōu tawale ta dala. Na dugu.

20 A n̄i dogōu gulamōu egei olōu fei tobōu mōu i keme n̄i kōu tewe. A ta gue degediyo mei, o sasai kedia dihīle n̄imokōu hehegiedi, haba n̄i moso tanōu tanōu yane hehegiemōu siadi.

21 A egei nelēdo dege hehegiedibe, Juda o sasai bōu Grik o sasai bōu olōu fei kediamokōu hehegiedi. Age dibe Godikōu fī boholōu ba, di Hiye O Yesukōu damaleyodemeebeede tobōu di.

22 Mogo diama, ifine n̄i duma. Duo Bolofeihānōu degeiye, a sa Jerusalemkōu ile. A iba, amokōu midihō kageiye tamā degele keme a ta tewe mei.

23 Kōunōu si a kōu tewe, sa sa keleya a idibe, Duo Bolofeihā ame didiobōu, hagibōu hiyedo duguloyode tobōu di.

24 Kenōu si o tae a wouba tolo keme a gue degeiyo mei. Mā fimai tanōu feibe kōu gue, a mā dabai degema mei degelamōu. Damalēdo, Hiye O Yesuhā a e dabai degeyede tobou kahā degemōu, a Godihā di habaguguei kahā tā uwo bolofei ke kuhe hehegielamōu yode tobou.

25 Mogo diama, n̄i duma. A n̄ibōu de dalali, Godihā di wolōu daladi ke hehegiemōu siadi. Kenōu si ifi a tawalibe, a fogōu ibabe, n̄i a haba ta dugulo mei.

26 Kegei kahā degemōu, ifi a tamado n̄imokōu kōu gue tobolōu, n̄i mā ta, a afu tobōu di ke sese ho fogōu dalali toubabe, yobe a mei, niōu nōu.

27 Yobe, a n̄imokōu Godihā fimai olōu fei kōu hehegiedi kelegebe, a ta gue degediyo mei.

28 Niōu tawaibōu, niōu sie defēido dia dalama. Yesukōu damaleyodei o sasai kediane defēido dia dalama. O sasai kediane Godihā bi, e Dihiā kafeiyenōu mamou. Duo Bolofeihāge n̄i Godihā wai sipsip ke dia dalamabadomōu makamai.

29 A n̄i tōu fogōu iba, si so gofōudoye n̄imokōu haguasieba, wai sipsip wala idi kenōu tefele n̄ine wala ile ke a kōu tewe.

30 O ilo niōu dalagua kilegene tā gulokou tobolōu ba, Yesuhā dabai degedi o sasai sosogōu yaba, diōu degeli sagai kenōu sesele imabeedema degele iba dugulo ile.

31 Kegei degemōu, niōu tawaibōu. Sadebe olōu fei kamadia kege mei degei kahā duo kilegebe, agalibōu huliamebōu de, a solōu do degemōu geseibōu, n̄i tanōu tanōu n̄imokōu egei tobōu di. N̄i ke totōu degedamabeede tobou.

32 Ifi age n̄ime Godihā dobogōu tagetōu dogogulu, ege n̄ime kōu solōu do degeleyode tobou kahā degemōu. Godihā habaguguei kahanōu, n̄i fī nelēdo dege dalaguabasi, e yōu e biyodema makai o sasai kediamokōu neleyodei bi bolodo keme n̄imokōu ne neleyode tobou.

33 Age selebōu yukueibōu o tahā bi keme ta tagadiyo mei.

34 Age mayōu mā dobogōu sele dabai degedi kahanōu nale mamoūdi. Abōu de dalaguadi o kediane mayōunōu dogōu guo wolōu daladi keme niōu kōu tewe.

35 Midihō olōu fei a milōu gadi kahā n̄imokōu hegibe, dabai hiyedo kegei kokōu gebe, dige o sasai diōusie dogōu gulo sagai mei kedia dogōu gumebadomōu milōu gadi. Hiye O Yesuhā toboube, o bi mōudi o keme

hoho huyadefej. O bi neđi o kenou si hoho hiyedo folodo. Yoŋu tobou keme di totou degedamebeede tobou.

³⁶ Polha kege tobou ma, yubu sugulo fiyamou, o kediabou de diho бага tobou.

³⁷ Diho бага tobou mamou, o olou fei kedia gosolomou, e tolou ma nogou lou i.

³⁸ O kedia solou do hiyedo degele i, ni ma midihogaba ta dugulo meiyode tobou kaha degemou. Kegemou, o kedia e mosole dalakou wolou yamou, e mosole foudu felei.

21

Polha mosoleye sa Jerusalemkou i

¹ Ei sa Efesus o kedia tou fogou mou, mosole foudu fologamou yolugi, to tibi sa Kosbou, to tibi sa ta Rodesbou keleya ke titiamou yolugi, sa Patarakou fologai.

² Sa kelege ei mosole ta, sa Fonisiakou ilamou degeimou duguomou, ei mosole kokou fologamou yolugi,

³ to tibi sa Saiprus dobogoŋu fofoukoku dalamou duguogou yolugi, sa Siria duo kodu sa hiye Tairkou fologai. Yobe, dabai degedi o kedia mosole kodu bisai keme kele talama dogogulo ile kaha degemou.

⁴ O kedia bisai tala dalaguamou, ei ya, Yesuha dabai degedi o sasai ilo kele duguomou diabou de dalaguali, sawisie dioyosi kege mei degei. Duo Bolofeiha degeiye, dia Pol e sa Jerusalemkou idayede tobolou i.

⁵ Sawisie dioyosi kege mei degeimou, ei sa ke tou fogou fogou yala degeimou, dia Polbou ei to biyakou wou ma yai. Die sasibou, die sisigobou olou fei kedia ei sesele ya, to biyakou muguamou, yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobolou i.

⁶ Ei yogokou egeimou egeimou demamou, ei mosole foudu fologomou, o kedia die mosokou boholou ma yai.

Sa Sisariakou ge habage-degele-duguogou-tobou di-o Agabusha Polkou egei tobou

⁷ Kegemou, ei sa Tair tou fogou mou, fogou yolugi, sa Tolemeskou fologai. Fologamou, ei damaleyodei o sasai kediamokou agali bolofeyode tobou mamou, die mosokou tiasigei.

⁸ Sabiyomou, ei fogou yolugi, sa Sisariakou fologai. Fologamou, ei o Filipha mosokou deleigui. O keme ta uwo bolofei ke hehegedi o, tabolofei-mala-suluguadi-o kedia dogou gudi, o dioyosi kege kaha duo kile daladi o.*

⁹ O kaha e sasai dihi gisiai olou feibe bolou bolou kege delei. Sasai gisiai kedia egei tobolou idibe, habage tama degele ke tobolou idi.

¹⁰ Kegemou, ei sa Sisariakou be sawisie ilo kele dalaguamou, habage-degele-duguogou-tobou di-o ta, e hube Agabus, e sa Judia tou fogou hagua felei.

¹¹ E eimokou fele, Polha fiyati ke malamou, yoŋu e dobogoŋubou abogoŋubou de tigamamou kou gue tobou, Duo Bolofeiha tobolou be, Juda

* 21:8 21:8 Na Dabai 6:5-6 kokou dugu.

o, sa Jerusalemkōu dalaguadi kediā fiyati koꝑumahā e obōu be koꝑunōu tefele tigamaba, sa ta o kediāmokōu sesegulo ileyode tobou.

¹² Kegemōu, ei tā ke dulomōu, eibōu sa ke tie o sasaībōu ei Pol e sa Jerusalemkōu idayedema neḷedo dege tobolōu i.

¹³ Kenōu si Polhā sima tobou, nī kageimōu gosolo iya? Nī gosolo ili kahā ame hagi hiyedo degeli. Ame Hiye O Yesukōu damaleyodei kahā degemōu, sa Jerusalemkōu ile folouba, oe ā didiō degeibane, wouba tolone tābōu mei.

¹⁴ Ē kege tobōu mōu be, eige haba tā ta tobolōu ili mei. Yobe, ege ei tābe ta dulo sagaī mei kahā. Eige Hiye Ohā tagai sagaī ke yoꝑū emokōu tamā degeleyodele i.

Sa Judiakōu ge, o kediā Pol e didiō degemamōu, tā sa i

(Tā Hiye 21:15–26:32)

Polhā sa Jerusalemkōu ile felei

¹⁵ Sawisiē ilo kele mei degeimōu, ei bi kefemamōu, sa Jerusalemkōu kuhe yai.

¹⁶ Sa Sisaria tie o ilo, Yesuhā dabai degedi kediā eibōu de yai. Fologamōu be, o kediā ei wōu ma, o Nasonhā mosokōu yamōu, ei kele deleigui. O keme tō tibi sa Saiprus tie o, Yesuhā dabaibe afudo degemōu haguei.

¹⁷ Ei sa Jerusalemkōu fologomōu be, damaleyodele i o kediā eimokōu bolofeyode tobōu ma, hohobolōu i.

¹⁸ Sabiyomōu, Polbōu ei Jems dugulamōu ya fologai. Damaleyodei o sasaī wolōu daladi o kediāne haguasie kefele i.

¹⁹ Kefegumōu, Polhā gusugu bolofeyode tobōu ma, dabai yoꝑū degedi kahā tā olōu fei ke susulo tobou. Godihā degeiye, e dabai degeimōu, sa ta o sasaī kediāne fī boholōu mōu, Yesukōu damaleyodele i ke susulo tobou.

Damaleyodei o sasaī wolōu daladi hiye o kediā Pol tobōu mōu Godihā mosokōu i

²⁰ Damaleyodei o sasaī wolōu daladi hiye o kediā Polhā tobou ke dulomōu, Godihā hū hebele fogulo i. Kegemōu, diā Polkōu kōu gue tobolōu i, mogo, sa Jerusalem kuokōu Juda o sūdo Yesukōu damaleyodei keme nā de dugulu? Damaleyodemamōu, Moseshā kuolōu tā kene dulo, defeido sesele ili.

²¹ Sesele iligi, gulokou tā uwo ta, Juda o, asōu saya dalaguadi kediāmokōu nage Moseshā kuolōu tā keme sesedamabeede tobōu diyodele i ke dulo i. Kolo diāfigidi midihobōu, haba ei kōu guai o kediā midihō olōu fei kebōu debe nage sesedamabeede tobōu diyodele i ke dulomōu gofoꝑū hiyedo degele i.

²² Diā nā hagueiyode tobōu ba dulo ile. Kegei kahā degemōu, di kagele?

²³ Nā ei tobōu ladi koꝑū du. Ei kōu lebe o boloū boloū kege kediā Godihā dihile kokōu ta degeleyodema makamā dalagua.

²⁴ Nā o boloū boloū kediā wōu ma ileba, Godihā dihile kokōu sibigi igile mugudi midihō, di kōu guai o kediā degedi ke degemaba, noꝑū nē seleye wai sipsip ta mamalaba, Godikōu sile neḷeba, nī widio towe wama.* Nī

* **21:24 21:24** *Widio towe wadi kahā sibigebe, nā Dabai 18:18 kahā tawale tā kokōu dugu.*

kege degeiba, o sasaj kedia duguo tawalebe, ta uwo keme damaledo mei, gulokoudade tawale ile. Nane Moseshā kuolōu ta kōu sesedi odade tawale ile.

²⁵ Kenōu si sa ta o sasaj, Yesukōu damaleyodele i kediamokōu be, di kōu doususuma kōu gue nalai, nime ogōu gai godikōu gali si keme nadama, kafei nadama, gali oe gabagidu tigamamōu wei kene nadama, haba sasaj hiyoubōu, o hiyoubōu dene siadamabeedema nalaiyode tobolōu i.

²⁶ Polhā die ta ke dulomōu tiei sabiyomōu ile, o bolou bolou kedia sosogōu ilemōu, Godihā dihile kokōu sibigi igile mugudi midihō ke milolōu i. Milolōu imamōu, Pol e ile, Godihā mosokōu folomōu, mogōu du daladi o takōu kōu gue tobou, ei Godihā dihile kokōu sibigibe mei degemaba,* ise, ei tanōu tanōu gali kuhe sima, Godikōu nemōu ileyode tobou.

Juda o kedia Pol Godihā mosoduge tolōu mā i

²⁷ Sawisiei dioyosi kege mei degela degeimōu, Juda o, sa Esia duo kile tie kedia haguasie, Pol e Godihā moso kekaimidu tafalamōu dugulo i. Kodu tafalamōu duguomōu, dia o sasaj fufuguemamōu, diofufej Pol tolōu māi.

²⁸ Dia hiligedo kōu gue tobolōu i, Israel o diama, ni ei dogōu guma. O koūmahage sa sa olōu fej sulugi, ta gehe hehegiemōu be, Juda o sasaj di huyafej degedi. Haba e Moseshā kuolōu tabōu, Godihā moso koūbōu dene huyafej degedi. Haba tabe, e Grik o ilo kedia wōu ma haguamōu, Godihā moso kekaimidu felegai. Kegei kaha, Godihā moso koūme kasagai degei dala kuheyode tobolōu i.

²⁹ Kege tobolōu i kaha yobe kōu gue, dia sa Efesus o Trofimusbe, Polbōu de sa Jerusalem kodu kōu sumōu dugulo i kaha degemōu, diage o keme Polhā wolōu, Godihā moso kekaimidu feleiyade tawalemōu kuhe tobolōu i.

³⁰ Kegemōu, sa ke tie o sasaj olōu fej kedia kesigie gofoū hiyedo degemōu, fokua haguasie kefeguomōu, Pol tolōu mā gisigama muguomōu, o ilo kedia Godihā moso kekai a olōu fej totonōu tefega i.

Sa Rom ami o kedia Pol tolōu mā i

³¹ Sa ke tie o kedia Pol walamōu degele imōu, ami kedia hiye oha sa Jerusalem o olōu fej kediamē gofoū dege biya iliyodeimōu du.

³² E ke dulomōu, e ami o kediabōu, ami dia daladi o kediabōu de totodo muguamōu fokua yamōu, o sasaj kefema dalagua kele fologai. O sasaj kedia ami o kedia haguasieimōu duguomōu, gue degemōu, Pol wala ili ke fogōu le i.

³³ Ami kedia hiye oha ile hafej degemōu, Pol tolōu mamōu, ami o kediamokōu, o koū tigi nelēdo bolou kaha tigamabeede tobōu mamōu yodu, o koūme koyo? E kej degelou?

³⁴ O sasaj sudo dalagua kedia hiligedo tamōu, ta gehe gehe tobolōu i. Uwo hiyedo degele i kaha ami kedia hiye oha ta kaha sibigebe ta tawali mei. Ami o kediamokōu be, ni o koū tolōu ile, di mosokōu wolōu folomebeede tobou.

* **21:26 21:26** Sawisiei dioyosi kege mei degeimōu be, diame Godihā dihile kokōu sibigi ta dala meiyode tawale i. Na Dabai 21:27 dugu.

³⁵ Ami o kediā Pol tolōu yamōu, die moso kaha boba yokōu fologamōu dugube, o sasai kediā biyei hiyedo degeimōu duguomōu, diā Pol hebema fologai.

³⁶ O sasai sūdo kediā habage haguasiligi, hiligedo o keme wouba toloyode tobōu mōu haguasiei.

Polha Juda o kediāmokōu yoŋu damaleyodei kaha sibige ke tobou

³⁷ Ami o kediā Pol wolōu, die mosokōu falamōu degele imōu, Polha ami kediā hiye okōu Grik tae, a namokōu ta ta de tobolōu de yodu? Kege yodumōu be, haba hiye o kaha simamōu be, name Grik tae kōu tewe de yodu?

³⁸ Age name wa sa Isip o, gamani kediāmokōu biyalamōu, we awekiye biyadi o olōu fei 4,000 kege wōu ma, hebe mei mihinōu sa kokōu i obe nayade tawai.

³⁹ Kenōu si, Polhage ame Juda oyodei. Ame sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsus tie o. Ma sa keme hu hiyedo dala. A o sasai kediāmokōu ta ta de tobolōu?

⁴⁰ Kegemōu, ami kediā hiye oha boloyode tobōu mōu, Polha bobagekōu tafalali, dobogoŋuye tadamabadomōu akogu. Die ta olōu fei mei degeimōu, e o sasai kediāmokōu Hibru tae tobou.

22

¹ Mogo diama, aye diama, ni duma. Ame midihō kasagai ta milōu li meiyode tobou.

² O sasai kediage Polha dioŋu die ta Hibru tae tobōu mōu dulomōu, ta mei degema, amafeido duweguei.

Kegemōu, Polha haba kōu gue tobou,

³ ame Juda o. Ma adiōu ha ame sa Silisia duo kodu sa hiye Tarsuskōu mala felei. Kenōu si ei sa ke tōu fogōu haguamōu, sa Jerusalem kuokōu dalali, a kuhe hiye degei. A dihifei delei kelegebe, Farisi hiye o Gamalielbe ma tisa dalali, amokōu di kōu guai o kediā kuolōu yo ke bologuado hehegiedi. Hehegieimōu, a kuolōu Mosesha dogogu ke olōu fei hiligedo tōu lamōu degei. A Godiha tagai sagai ke seselamōu dabai hiyedo degedi, ifi ni degeli sagai kenōu tefele degedi.

⁴ Midihō gehe ke sesele ili o sasai kediame age makolamōu degedi. Damaledo, age woloyodema, tigiye tigingimamōu, didio mosokōu moŋuma idi.

⁵ A ke degegadibe, mogōu du daladi hiye obōu, kansole o kediabōu de kōu tewe kaha degemōu, diage nimokōu tobolōu nōu. Haba afune, o kediā kuguo nalagama amokōu neimōu, a di mogo Juda o, sa Damaskus tie kediāmokōu nelamōu mala i. Kuguo kokōu be, age Yesukōu damaleyodei o sasai, sa ke tie kediā didio tōu ma, sa Jerusalemkōu wōu ma haguaba, ta sama, hebe kasagai ke nelamōu degei ke nalaga i.

Polha e Kristen degei ke susu

(Dabai 9:3-19, 26:12-18)

⁶ Polha haba tobou, a titiamōu iligi, sawisiei ta agali duodo kelege, sa Damaskus hafei degeimōu, hohō hiyedo ta agudiletōu ge toto migilemōu, a silemai.

7 Silemoumou, a mihikou fiamou tilali, ta uwo ta kou gue tobou mou du, Sol, Sol, na kageimou a makouya?

8 A yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumou, Hiye Oha, ame sa Nasaret o Yesu, na anou makodiyode tobou.

9 O abou yolu kedige hohobe kou dugulo i, kenou si ta uwo amokou tobou keme ta dulo ili mei.

10 Kegemou a haba yodu, Hiye O, ame kagele? Hiye Oha amokou kou gue tobou, na haguaba, sa Damaskou folouba, o taha namokou haguaba, dabai olou fei a namokou makai ke tobolou yode tobou mou du.

11 Hoho hiyedo kaha ma diho du degeimou, o abou yolu kedia a dobogou tolu, sa Damaskou fologai.

12 Kegemou, o ta e hu Ananaiasha a dugu haguei. Eme egei dudi o, Mosesh kuolou ta sesedi. Juda o sa Damaskus tie o olou fei kedige eme o bolodoyodele idi.

13 E hagua felemou, amokou hafei dege tafalali tobou, mogo Sol, ne diho ye duguyedeimou, kelegenou do ma diho bolu degeimou, a e dugu.

14 E haba tobou, di kou guai o kedia die Godihage name youtu tagali sagai ke tawayadomou makai. Kegemou, na Midihou Doudo kenou Degedi O ke duguoba, youtu tobou ba dulo.

15 Nage na kou dugubou, na kou dubou, haba na habage dugulobou dulobou keme olou fei o sasai kediamokou hehegiemou siayedei.

16 Na kageimou kegenou duwo? Na hagua, fafeleya tofou yedei. Na Hiye Oha hu souba, ege ne midihou kasagai ke bigima mei degeleyode tobou.

Godiha Pol e sa ta o kediamokou egei tobou mou siayede tobou

17 Polha haba tobou, a sa Jerusalemkou bohoulou ma hagua felemou, a Godiha mosokou ile folomou, diho baga tobolou duwoli, diho bohoulou mamou,

18 Hiye O dugu. Hiye Oha amokou kou gue tobou, na totodo haguaba, sa Jerusalem tou fogou fogou iyedei. Nage ma ta keme sa kuokou hehegieibabe, o sasai kedige ta dulo ile mei, dia dafa ileyode tobou mou duyodei.

19 A tobou, Hiye O, o kedige a egei moso tanou tanou ya damaleyodele i o sasai didio degegammou, tigi dofou ye womou siadi keme diage defeido kou tewe.

20 Dia ne ta mala siadi o Stiven wala i kelegebe, ame hafei dege tafalamou, ma dihle kele ke degeibe bolofeido dugu. A dia Stiven wala ili ke maselemou, die yukuei mai ke dia tefelei.

21 Kenou si Hiye Oha amokou be na iyedei. Name a tobou ba, o gehe sa sa ahudo dalagua kediamokou fogou ileyode tobou.

Polha ami o kediamokou eme sa hiye Rom oyode tobou

22 Juda o kedia Pol eme sa ta o sasai kediamokou fogou ileyode tobou mou dulomou, dafa i. Dafamou, hiligedo o keme wouba toloyodele i. O kegei keme eibou de dalale sagai mei.

23 Gofou degemou hiligedo kege tobolou mou, yukuei digimamou, mihbou de hebesele i.

²⁴ Ami kedia hiye oha gofo^u ta uwo hiyedo ke dulomou, e ami o ilo kediakou, Pol tolou ya, di mosokou fologaba, tigi dofou ye woulugi, e midihog kasagai kage degei ke yodugamabeede tobou. E o sasaj kedia Polkou gofo^u degemou, hiligedo tobolou ili kaha sibige ke tawalamou.

²⁵ Ami o kedia Pol wolou fologamou, e dobogou^{ubou} e abogou^{ubou} tigiye tigamamou, dofou ye walamou degele imou, Polha ami o kedia dia daladi o ta hafej dege tafalamou duguomou, o kokou tobou, nige ame ta sali mei keme kagemou dofou ye walamou degele iya? Ame sa Rom o. Niou ni kuolou maj kokou gebe Rom o dofou ye wolobe de bolo, haba kasagai?

²⁶ Kegemou, ami o kedia dia daladi o kaha ke dulomou ilemou, e hiye okou tobou, na o kou^{ume} kagele? Eme sa Rom oyode tobou.

²⁷ Ami kedia hiye oha ta ke dulomou, Polkou ile folomou kou gue yodu, name sa Rom oyodeibe damale? Polha damaleyode tobou.

²⁸ Kegemou, hiye o kaha tobou, ma sele hiyedoye kou tiga mamou kaha degemou, ame sa Rom o degeiyode tobou. Haba Pol e tobou, ame ma adiou ha kele mala felej kaha degemou, ame sa Rom o degeiyode tobou.

²⁹ Ami o kedia ta ke dulo kesigiemou, Polkou yodugama tobeye toto fogou yai. Ami kedia hiye oha Polbe sa Rom oyode tawalemou, ene gue degei, e Pol kou tigamabeede tobou kaha degemou.

Polha Juda kansole o kediakou ta tobou

³⁰ Ami kedia hiye oha Juda o kedia Polkou tae biya ili kaha sibige ke tawalamou, sabiyomou, e Pol tiga i tigi ke kusia filej. Kusia filamou, e mogou du dalaguadi hiye obou, kansole obou olou fej kedia haguasiemabeede tobou mou, haguasie kefeguo dalaguamou, e Pol wolou migilemou, die dihile kokou tefegi.

23

¹ Kegemou, Polha kansole kediakou maselemou tobou, mogo diama, ame Godiha dihog tageyanou sulugi, ifine kegenou sulu kuhe. Ma duledube bolonou dalayode tobou.

² Mogou du daladi hiye o Ananaiasha ke dulomou, Polkou hafej dege tafalagua kediakou tobou, nige e mogoudu famabeedei.

³ Kege tobou mou, Polha hiye o kokou tobou, Godihage nou^u nanou wolo. Name tou bou midihobou kou boloye, kenou si ne duledube kasagai ta mogogou dala. Na Moseshag kuolou ta kokou tofogou mou, a ta sai filamou kou hagua duwoye, kenou si na o kediakou ma mogoudu famabeede tobolou kahage kuolou ta keme na gobolou kuheyode tobou.

⁴ Kegemou, o hafej dege tafalagua kedia ta ke dulomou, Polkou, Godiha mogou du daladi hiye o kokou be na ta bou basia kege tobou dayede tobolou i.

⁵ Polha sima tobou, mogo diama, age o kou^{ume} mogou du daladi hiye odade tawali mei. A kou tewe debabe, kege ta tobou li mei. Yobe, Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala,

Ni wolou daladi hiye o kokou be ta bou basia ta tobou damabeedei. *Kisim*

Bek 22:28

⁶ Kegemōu, Polhā tafalali dugube, kansole o ilo kelebe Sadyusi o, ha ilo kelebe Farisi o dalaguamōu, e kansole o kediamokōu neleḏo dege tobou, mogo diama, ame Farisi o taḥa dihi. Ane Farisi o. A o sasaj tofigile i kediamē haba haguā, geḥe degele iledade tawadi kaha degeiyenōu, a kōu le tafalaba, ni a ta saladī kuḥe.

⁷ Kegemōu, Farisi obōu, Sadyusi obōu kedia Polhā ta ke tobōu mōu dulomōu, tae biya iligi, duoya filemōu, ilo kefegumōu ilo kefegumōu dei.

⁸ Yobe, Sadyusi o kediage o tofigiei kediamē ta haguā ile meiyodele idi. Haba tabe, eṣol obōu duo kasagaiḃōu keṇe ta dalagua meiyodele idi. Keṇōu si Farisi o kedia olōu fei kokōu damaleyodele idi.

⁹ Kegemōu, o olōu fei kedia hiligedo ta i. Mosesha kuolōu yo dulo i o ilo kelebe Farisi o. O kedia tafalaguali, ta hiligedo kōu gue tobolōu i, eige o koḥumahage midihō kasagai ta milōu li mei dugulu. Ta e tobōu dibe damaleḏo sa degei. Eṣol o tae sagai, ha duo bolofei tae sagai kaha emokōu kōu migile tobou sa degeiyode tobolōu i.

¹⁰ Tae hiyedo biya imōu, ami kedia hiye oḥa guḥe degei, Juda o kedia Pol wala iba teiye domōu, e ami o kediamokōu, ni Pol o kedia dobogoḥu tagetōu dala ke ka muguoba, wolōu ile, mosokōu folomabeede tobou.

¹¹ Mosokōu foloumōu, huliame, Hiye O Yesuha hagua, Pol hafei dege tafalali, kōu gue tobou, na guḥe degeda. Sa Jerusalem kuokōu ge na a degei kaha ta ke hegegiedi sagaiḃe, haba sa Romkōu ne keṇōu tefele hegegie tobōu yede tobou.

Juda o kedia Pol wouba toloyodema doṣusulo i

¹² Sabiyomōu, Juda o kedia mogogōu kefema, Pol wouba toloyodema, neleḏo dege kōu gue maka dege tobolōu i, di naleḃōu hueiḃōu ta nale meido dalali, o Polbe wouba toloyodele i.

¹³ O ke degeleyodema mogogōu doṣusulo i kediamē olōu fei 40 gabama folo kege.

¹⁴ Doṣusulo imamōu ya, mogōu du dalaguadi hiye obōu, odo odobōu kediamokōu fologamōu, ei nale ta nale mei dalali, Polbe wouba tolo ileyodema doṣusulo iyode tobolōu i.

¹⁵ Kegei kaha degemōu, niḃōu kansole obōu, ni olōu fei ami kedia hiye o tobōu ba, e Pol wolōu, nimokōu haguayede tobōu ma. Nige emokōu ōu ga kōu gue tobōu ma, ei Pol ta sai kaha sibige ke tugulo tobōu ma tawalamōu yode tobōu ma. Kegeiba, e Pol wolōu haguba, ei alikōu ama duwoguali, Pol tolōu ma wouba tolo ileyode tobolōu i.

¹⁶ Keṇōu si Polhā e bobōu sieḥa o kedia ama duwogualeyode tobolōu ili ke dulomōu, e ile, ami o kedia mosokōu folomōu, ta e du ke Polkōu tobou.

¹⁷ Polhā ta ke dulomōu, ami o kedia dia daladi o ta haguismōu hagumōu tobou, na o gisiai koḥu wolōu, ami kedia hiye okōu folouba, e ta ta tobolōu yode tobou.

¹⁸ Ami o kaha e wolōu ile, ami kedia hiye okōu folomōu tobou, didiḡ o Polhā a haguisa toboube, o gisiai koḥu wolōu iyedeimōu, a kuḥe wolōu hagulu. E namokōu ta ta tobōu lamōu yode tobou.

¹⁹ Kegemōu, ami kedia hiye oḥa o gisiai ke dobogoḥu tolōu tafei ilemōu kōu gue yodu, na amokōu kei ta tobōu lamōu?

²⁰ O gisiai kahā tobou, Juda o kediāge nā idiba mā babōu wolōu, kansole o kediā mosokōu muba, diā tā sai kahā sibigē kenōu tawalamōu yode tobolōu ile. Kenōu si tā keme gulokou.

²¹ Nā die tā ke dulo seseda. Die o olōu feibe 40 dohōu gōu folo kege alikōu ama duwogualeyodele i. Diā nalebōu huejbōu nalē mei dalali, mā babōu wouba tolo ileyodema maka degei. Nā boloyode tobōu ba, mā babōu aba wolōu haguba dugulamōu ama duwoguayode tobou.

²² Ami kediā hiye ohā tā ke dulomōu, e o gisiai kokōu tobou, nā i. Nā tā amokōu tobolōu koꞑume, o takōu hobōu kege tobōu dayede tobou.

Ami o kediā Pol gamani hiye o Felikskōu wolōu yai

²³ Kegemōu, ami kediā hiye ohā e ami o dia daladi o bolou ta haguismōu, haguasieimōu, diliemokōu kōu gue tobou, nele ami o kediāmokōu yale ama dalamabeede tobōu ma. Ami o olōu fei 200 kegebōu, haba ami o, wai hos tagetōu duwodi olōu fei 70 kegebōu, haba ami o mala tōu di olōu fei 200 kegebōu olōu fei kediā tobōu ba, ifi huliame 9 klok kelege sa Sisariakōu imabeedei.

²⁴ Pol ene wai hos tagetōu bigeba, gamani hiye o Felikskōu kuhe defeido wolōu ima. Haba wai hos ilo kelene moꞑumaba, mōu yoꞑuwa wōu ma imabeedei.

²⁵ Ami kediā hiye ohā diliemokōu kege tobōu ma, kuguo ta kōu gue nalai,
²⁶ Ame Klodius Lisias, ā kuguo koꞑu gamani hiye o Feliks namokōu nalama neli. Agali bolofeyode tobolōu kuhe.

²⁷ Juda o kediā o koꞑu tolōu mōu walamōu degele iye, kenōu si ā mā ami o kediābōu de yamōu, ka muguomōu wolōu haguasiei. Yobe, eme sa Rom oyode tobōu mōu du kahā degemōu.

²⁸ Age o kediā e tā sai kahā sibigē ke tawalamōu, ā e wolōu ile, Juda kansole o kediāmokōu folomōu, die dihīle kokōu tefegi.

²⁹ O kediā tobolōu ibe, ā o koꞑumahā dioꞑu die kuolōu mai kenōu gobōu giyode tobolōu imōu du. Diā tā sa iye, kenōu si age file dugube, eme wouba tolo ile sagai midihobōu, didiō degele sagai midihobōu de milōu gaibe ta duguli mei.

³⁰ Ifi ā o tahā tobōu mōu dube, o ilo kediā e wouba tolo ileyodeimōu du kahā degemōu, ā mā ami o kediāmokōu, e wolōu, namokōu totodo yamabeede tobou. E tā sale o kediāne, ā namokōu imabeede tobou. Kegeba, nage tā sa ile kahā sibigē ke duloba tawayadomōu.

³¹ Kegemōu, ami kediā hiye ohā kuguo ke nalama, o takōu neimōu, e ami o kediā e tā ke dulo seselemōu, huliame kelege, Pol wolōu ya, sa Antipatriskōu fologai.

³² Tiasigei sabiyomōu, ami o, hos tagetōu duwoguadi kediā Pol wolōu, sa Sisariakōu youmōu, haba ami o ilo kediā boholōu ma, sa Jerusalemkōu yamōu, die mosokōu fologai.

³³ Wai hos tagetōu duwoguadi kediā yamōu, sa Sisariakōu fologai. Fologamōu, kuguo nalai ke gamani hiye o kokōu nelemōu, haba Polne e dobogoꞑu tagetōu dogogulo i.

³⁴ Gamani hiye o kaha kuguo nalaj ke huso umamou, Polkou yodu, name sa kilija tie o? Polhage ame sa Silisia tie oyode tobou.

³⁵ Gamani hiye o kaha tobou, o na ta sa i o kedija haguasieiba, a ne ta kuhe duloyode tobou. Kegemou, e ami o kediamokou, ni o kome gamani o Herotha mosokou wolou ya, didiq degemabeede tobou.

24

Juda hiye o kedija Pol ta sa i

¹ Sawisiei houyosi kege mei degeimou, mogou du daladi hiye o Ananaiasbou, odo odo ilo kediabou de sa Sisariakou muguai. O ta, sa Rom o kedija kuolou yo du o, e huwe Tertulus, ene diabou de mu. Dia gamani hiye o kaha dihile kokou ge Pol ta salamou muguai.

² Muguoumou, gamani hiye o kaha Pol haguismou hagua feleimou, Tertulusha Pol ta salamou, yomogou kou gue tobou, hiye o Feliks, na ei dogou gumou, ei bologuado deleibe, biyei ta duguli mei. Ne fimaj bolodo kaha degemou, midihou ei afu milou gadi keme nage doususugai.

³ Hiye o Feliks, na ei olou fei dogou gudi ke duguomou, ei namokou bolofeidoyode tobolou ili kuhe.

⁴ Kegelig, a ta sasado dege tobouye. Na eimokou solou do degeba, ei ta tou degeifei kou du.

⁵ Ei dugudibe, o komahage omokou hagi nemou sulugi, Juda o, sa sa olou fei kile tie kediamokou biyamabeedema fufugue tobou mou sumou dugudi. O sasaj ilo kelebe ei tou fogou mou, ebou de geleguomou, midihou gehe ta sesele yadi. Diame obege Nasaret o sasajyodele idi. Eme die widio hiye o.

⁶⁻⁷ E Godiha mosodune midihou kasagai degelamou kou degeiye, kenou si ei e tolou mamou didiq degei.

⁸ Kegei kaha degemou, nage emokou yoduba, youu e mogouya tobolou ke duloba ise, ei e ta sa i kaha sibige ke olou fei kuhe tawaleyode tobou.

⁹ Tertulusha ta ke tobou mou, Juda o kediane ta keme damaledo-yodemou dogou guo tobolou i.

Polha o Feliskou egei tobou

¹⁰ Kegemou, gamani hiye o kaha Polkou ise ta tobou yadomou dobogouye hegimou, Polha kou gue tobou, age name sa kou tie o sasaj kedija ta sai fidi o degemou hagueibe sadebe sudo mei degei keme kou tewe. Kegei kaha degemou, a Juda o kedija ta sima tobolou be ta gue degeiyo mei, hohodo degeli.

¹¹ Sawisiei 12 kege you mei degele dalamou kelege, a sa Jerusalemkou ilemou, Godiha mosokou dihou baga tobou lamou felei. Na o komudiamokou yodubabe, a kou tobolou kome nage defeido tawale.

¹² Juda o kedijage a Godiha mosoduge tae ta biyoumou dugulo ili mei. Haba egei moso tanou tanou yabou, sa hiye kodubou debe a ta fufuguemou sumou dugulo ili mei.

¹³ Ifi o komudia a ta sa ili kome damale mei kaha, ta sai komaha sibigebe namokou be doudo ta hegile meiyode tobou.

14 A midihō gehe, obege ebele midihō kasagaiyodele idi ke sesele ili keme a kusigile tobolou kuhe. Kenou si ei kou guai o kedia Godine a ta tou fogou li mei, a e dabai kegenou degedi. Haba Moseshā kuolou tabou, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia kuguokou nalagai tabou olou fei kokou ne a damaleyodei dala.

15 A Godiha o sasai, douodobou, doudo meibou olou fei tofigiei ke haguagiba gehe degele ile ke dia dala. Nebe kenou tefei, Juda o kou le dalagua kediane Godiha ke degele kenou dia dalagua.

16 Kegei kaha degemou, a ma duledube bolonou degelamou degeli, Godibou o sasai olou fei kedibou die diho tageya amokou kasagai ta deleiye domou.

17 A sa sa olou fei sulugi, sadebe ilo kele mei degeimou, boholou ma ile, ma obiyeikou felei. A sele, sa ta o ilo kedia kefei ke mala ilemou, bi mei o sasai kediamokou filamou degei. Haba tabe, a Godiha mosodu gali silamou degei.

18 A Godiha moso kekaimidu feleibe, a mou feli mei. A ei kou guai o kedia sibigi igile mugudi midihō ke milou mamou, Godiha dihile kokou o bolodo degemamou kuhe foloumou dugulo i. A tafalamou be, o sasai sudo ta kefegomou, amokou ta gofo[u] dege biya ili mei.

19 Kenou si, a kele tafalamou, Juda o, sa Esia tie ilo kedia fologamou, a tolou ma i. O kedia a ta salababe, dio[unou] kou le hagua felegaba, hiye o Feliks ne dihile kou le ta samabeedei.

20 Haguasie ho fogou babe, Juda hiye o, kou haguasie dalagua kediametobou mabeedei. Die kansole dihile kokou ge dia a kou ta sai file imamou, midihō kasagai a kage degei ke dugu keme haba namokou tobou mabeedei.

21 Kenou si a die dihile kele tafalali, hiligedo kou gue tobou, o sasai tofigile i kediametobou haba haguama gehe degele ile kokou a damaleyodeiyode tobou. A tawalibe, a kokou damaleyodei kaha ta ke tobou kahanou, a kuhe ta sa iliyode tobou.

22 Kegemou, Polha ta tobou ma mei degeimou, gamani o Feliks, e midihō gehe ke kou tawalemou, sabiyei ta kelege kuhe ta sama mei degeleyodei. Ami kedia hiye o Lisias migiba, a kuhe ta doususuloyode tobou.

23 E ami o kedia dia daladi o kokou Pol didio degeyede tobouye, kenou si didio hiyedo degedayedei. Polha e mogo dia emokou nale dogou gulo ke hobou akogudayede tobou.

Feliksha Polbe didio mugumou dalali, sadebe olou fei bolou kege mei degei

24 Sawisiei ilo kele mei degeimou, Feliksou, e sasai Drusila, Juda sasai kebou dilie haguasie felegamou, Pol haguismou haguei. E Polha Yesu Kelesukou damaleyodei kaha ta ke tobou ba dulamou.

25 Polha midihō doudo degedi kebou, haba tou e tagadi midihō kasagai ke akogudi kebou, Godiha habage di ta sale kebou de tobou mou dulomou, e gue hiyedo degemou, Polkou na iyedei. Habage a dabai ta mei deba hobou, na haba kuhe haguayede tobolou.

²⁶ E ta fimaibe, Polha emokou sele ta neiba, e didio degei ke telemouba fogou ileyode tawai. Kege tawalemou, e sawisiei sudo Pol hagnosisomou hagomou, dilie ta kolo idi.

²⁷ Kegemou, sadebe bolou mei degeimou, gamani o ta, Porsius Festusha Feliks e timou mou. Feliksha Juda o kedia hohobou mabadomou, e Pol telemali mei, didio mosodu yonu kegenou delei.

25

Polha sa Rom hiye o Sisarhage e ta sai fiyede tobou

¹ O Festus eme sa Judia o kedia gamani hiye o degei. E sawisiei kamadia kege kele dala dema, sa Sisaria tou fogou, sa Jerusalemkou ile felei.

² Foloumou, mogou du dalaguadi hiye obou, Juda hiye obou olou fei kedia emokou haguasiemou, Pol ta sale ta neledo dege kou gue tobolou i,

³ nage ei dogou guo, o ta tobou ba ile, Pol sa Jerusalemkou bohoulou ma wolou haguale ke tobou yede tobolou i. Ta ke tobolou i kaha yobe, Juda o kedia alikou ama duwoguali, Pol haguba, wouba tolo ile ke fimamou kuhe tobolou i.

⁴ Festusha die ta ke dulomou sima tobou, Polbe sa Sisariakou didio degei dala. Huyadefei dala dema, mayounou sa kokou ile.

⁵ Kelege, ni hiye o ilo kediane abou de sa Sisariakou muguaba dugu, e midihou kasagai ta kou milou debasi, dia e ta sale boloyode tobou.

⁶ Festusha kege tobou mamou, e o kediabou de sawisiei olou fei 8 sagai, haba 10 sagai kege dala dema, sa Sisariakou mulou felei. Folomou, tiei sabiyomou, e ta sai fidi mosodu folo duwoli, Pol wolou haguamabeede tobou.

⁷ Pol e hagua feleimou, Juda o, sa Jerusalemkou ge migigai kedia e silema tafalaguali, e degeli mei ta tobolou mou, hiyedo ta sa i. Kenou si ta sai kaha sibigebe Festuskou be doudo ta hegili mei.

⁸ Dia ta sa ima mei degeimou, Polha die ta simamou kou gue tobou, age Juda o ei kuolou ta kebou, sa Rom hiye o Sisarha ta kebou debe, a ta gobou li mei. Haba Godiha mosou kene ta huyafei degeli mei.

⁹ Kenou si Festusha Polha ta ke tobolou ke dulomou, e Juda o kediabou de mogo degelamou, e Polkou kou gue yodu, da sa Jerusalemkou ileba, a na kelege ta sai filebe de tagali?

¹⁰ Polha sima tobou, mosou a ifi tafala kouume hiye o Sisarha ta sai fidi mosou. Mosou kuokou genou Sisarha dabai degedi o taha a ta sai fiyedei. A Juda o kediamokou midihou kasagai ta degeli mei keme na kou tewe.

¹¹ Age midihou kasagai, a wouba tolo sagai ta milou debasi, a tolo ile keme tabou mei. Kenou si Juda o kouudia a ta sa ili keme damaledo mei kaha degemou, o tae ta ame o kouudiamokou sesegulo sagai mei. A tagalibe, sa Rom hiye o Sisarhanou a ta sai file sagaiyode tobou.

¹² Festusha ta ke dulomou, e kansole o kediabou de tugulo tobolou imamou, e Polkou kou gue tobou, na Sisarhanou na ta sai fileyode tobolou kaha degemou, o tae na Sisarkou wolou ileyode tobou.

Festusha hiye o Agripakou Polbe kagele de yodu

13 Sawisiei ilo kele mei degeimōu, hiye o Agripabōu e bobasi Bernaisibōu dilie sa Sisariakōu hagua felegamōu, Festuskōu agali bolofejyodemamōu ebōu de deleigui.

14 Dilie sawisiei ilo kele kile dalaguamōu, Festusha Pol didio degei kaha ta ke hiye okōu kōu gue tobou, o ta, Feliksha didio degei dalali, ifine yoŋu kegenōu dala.

15 A sa Jerusalemkōu imōu, Juda o kedia die mogōu du dalaguadi hiye obōu, die odo odobōu olōu fei kedia didio o ke ta sa imamōu, amokōu be, na ta sai ke fimaba, hebe kasagai o kokōu neyede tobolōu i.

16 Kenōu si a die ta simamōu kōu gue tobou, sa Rom o eige hebe kasagai be mōu yoŋuwa nediyō mei. Ei o ta ta sai fimamōu be, emokōu yodugama, e tobolōu keme ei defeido dulo idiyode tobou.

17 Kegemōu, a sa Sisariakōu bohōlōu ma hagueibe, Juda o kediae abōu de haguasiei. Felegamōu, a mōu yoŋuwa duweli mei, tiei sabiyomōu, a ta sai fidi mosokōu ile duwoli, didio o Pol amokōu haguayede tobou.

18 Hagumōu, Juda o kedia hagua imōu, a tawai be, midihō kasagai, Polha milou ta tobōu lamōu degele ileyade tawai. Kenōu si kegei ta tobolōu ili mei.

19 Dia dioŋu die egei dudi midihō kenōu tobolōu mōu, emokōu tae biya i. Haba o ta tolo i kaha e hube Yesu, o keme Polhage hagua gehe degeiyode tobōu di kaha degemōu, dia emokōu tae biyamōu kuhe tobolōu i.

20 A ta kaha sibige ke tawalamōu degeiye, kenōu si ta tawali mei. Kegemōu, a Polkōu yodu, na sa Jerusalemkōu iba, sa ke tie hiye o kedia na ta sai filebe de tagali?

21 Kenōu si Polhage eme didio degei kege duwoba, hiye o Sisarhanōu ta sai fiyede tobou. Kegemōu, age eme didio mosokōu kege duwoba, a ami o tae Sisarkōu kuhe wolōu iyede tobolōu yode tobou.

22 Hiye o Agripaha ta ke dulomōu tobou, a mayoŋunōu o kaha ta ke dulo sagai degeli. Kege tobōu mōu, Festusha, name idiba duyede tobou.

23 Tiei sabiyomōu, hiye o Agripabōu, e bobasi Bernaisibōu dilie bologuado momomamōu, kefegudi mosokōu yai. Yamōu, ami kedia hiye obōu, sa kaha hiye obōu olōu fei kefegudi mosodu fologa duweguei. Duwoguali, Festusha o ta tobōu mōu, Pol wolōu haguei.

24 Wolōu hagumōu, Festusha kōu gue tobou, hiye o Agripabōu, o eibōu de kōu le dalagua obōu, ni olōu fei o koŋu duguma. Juda o olōu fei, sa Jerusalemōu, sa koŋu tie obōu kedia amokōu o koŋu woyedema, eige eme sosou dalalebe dafayodele idi.

25 Anōu si e wouba tolo ile sagai midihobe ege ta milou duguli mei. Ege di hiye o Sisarhanōu e ta sai fiyede tobou kaha degemōu, age eme Sisarkōu ile keme kōu doususu dala.

26 Kenōu si a ta sai kaha sibigebe di hiye o Sisarkōu kage nalama nele, keme a defeido ta tawaiyo mei. Hiye o Agripa, kegei kaha degemōu, a o koŋume nabōu, o ilobōu nimokōu wolōu haguei. Di e ta tobōu ladi kaha sibige defeido dulo tawaleba, a kuguokōu kuhe nalalamōu.

27 A didio o ta tobōu ba mōu yoŋuwa ibabe, midihō keme doudo mei. E ta sai kaha sibige ke tawaleba ta ke tolōu ibasi bolō.

26

Polha hiye o Agripakou egei tobou

¹ Kegemou, hiye o Agripaha Polkou na nou ne ta ke tobou yedeimou, Polha dobogou foguomou, kou gue tobou,

² hiye o Agripa, age Juda o kedia a ta sai ke bohoulou tobou ba, na filebe a hohodegeli.

³ Damaledo, a hohodegelibe, nage midihode, Juda o ei milou ga idibou, ei tae biya idibou olou fei keme na kou tewe kaha a hohodegeli. Kegei kaha degemou, na duwoli, ma ta kou defeido du.

⁴ Juda o olou fei kediage a tofou mou haguei keme kou tewe. Damaledo, a dihifei kelegebe, ma obiyeibou de dala demamou, haba ile, sa Jerusalemkou delei keme dia kou tewe.

⁵ Ame gisiaifei kelege, Farisi o degeibe kegenou dalali, ifine kegenou dala kuhe. Ame Juda o ilo kedia egei dudiyo mei, Farisi o kedia egeinou dulomou, die kuolou ta olou feibe a defeido sesele haguei keme diage kou tawale hobogou kaha degemou, diou tobolou be bolode.

⁶ Juda o kedia a ta sai ke ifi na file kaha yobe, a Godiha ei kou guai o kediamokou tobou sagai ke degeiba dugulamou dia dala kuhe.

⁷ Juda o eibe hutu olou fei 12 kege, ei Godikou damaleyodema, agalibou huliamebou e dabai degeligi, yonu tobou ke damaledo degeiba dugulamou dia dalagua. Hiye o Agripa, na du. Ane kenou dia dala kaha degeimou, Juda o kedia a kuhe ta sa ili.

⁸ Kageimou, ni o ilo kedia Godiha o tofigiei ke haguagiba gehe degele kokou damaleyodele iyo mei?

⁹ Afudo, ane sa Nasaret o Yesuha hube huyafei degeleyode tawai.

¹⁰ Kegemou, a sa Jerusalemkou gene midihode kenou degedi. Mogou du dalaguadi hiye o kedia tobou mou, age Hiye O Yesuha o sasai sudode didiomasadi. Haba o ilo kelege damaleyodei o sasai womabeede tobolou imou be, ane bolofeyode tobou di.

¹¹ Haba tabe, a egei mosode tanou tanou yane sulugibe, o sasai tou ma ilemou, ta sama hebe kasagai nedi. A Yesu huyafei degemabeedemamou ne fufuguedi. Damaledo, a gofou hiyede degemou ile, sa sa ahudo o sasai kediane kamou sulugi duguomou makodi.

Polha yonu Kristen degei ke susu (Dabai 9:3-19, 22:6-16)

¹² Polha haba kou gue tobou, kegega sulugi, mogou du dalaguadi hiye o kedia tobou mou, a die huya ke sa Damaskou i.

¹³ Hiye o Agripa, a agali duodo kelege, aba iligi dugube, hohodehiedo ta agudiletou ge migimou dugu. Hohodekeme hiyede folodo, asodehohodegabai. Hohodekaha abou, o abou yolu kebou olou fei silemai.

¹⁴ Silemoumou, ei olou feido mihikou fiyasigemou, a tilali, ta uwo ta amokou Hibru tae kou gue tobou mou du, Sol, Sol, na kageimou a makouya? Na hebe tou do kokou abogouye woulu keme na nou usienou do neli.

15 Kegemōu, a yodu, Hiye O, name koyo? Kege yodumōu, Hiye Oha, ame Yesu, na anōu makodiyode tobou.

16 Kenōu si na hagua tofōu . A ifi namokōu hagua, na ma dabai tolōu ba degeyadomōu maka degeli kuhe. Kegeiba, na ifi dugulu kebōu, a habage namokōu hehegile kebōu olōu feido na o sasai kediamokōu hehegie tobōu mōu sia.

17 Kegeiba, noŋu ne obiyeibōu, sa ta o sasai bōu olōu fei kedia namokōu midihō kasagai milōu babe, a na dogōu guba, na makolo ile mei. A na tobōu ba, o sasai kediamokōu ileba,

18 diho bagai dalagua ke kusigiba, die fi boholōu ba, hulia ke tōu fogōu ba, tamakōu felegale. Damaledo, dia Tamaha nele ke tōu fogōu ba, Godikōu haguasie felegouba, Godiha die midihō kasagai milōu gadi ke gebe meiyodeiba, diame Godiha yoŋu makai o sasai, amokōu damaleyodei kedibōu de geleguo dalagualeyode tobou.

Polha hiye o Agripakōu e dabai degega siei ke susu

19 Polha haba kōu gue tobou, hiye o Agripa, a hebenitōu ge tobou ke dulomōu, a e ta ta gobōu li meido.

20 A egei ke sa Damaskus o sasai kediamokōu hehegiemamōu, haba sa Jerusalemkōu ile, sa ke tie o sasai kediamokōu hehegiei. Hehegiema fogōu mōu, sa Judia duo kileya ke hehegiemōu siei. Sa ta o sasai kediamokōu ne a egei tobōu mōu siei. A egei tobōu mōu sieibe, kōu guenōu hehegiedi, ni fi boholōu ba, Godikōu damaleyodema, midihō dōudo, oe nime fi bohōu o sasaidade tawale sagai kenōu milōu mabeede tobōu di.

21 A egei kegei ke hehegiedi kaha degemōu, Juda o kedia a Godiha moso kekaimiduge tolōu ma walamōu degele i.

22 Kenōu si Godiha a dogōu guo haguabe demōu ifine kuhe. Kegei kaha degemōu, a kōu le tafalali, o hubōu bōu, o hubōu meibōu kediamokōu ta damaledo kenōu hehegiedi. A ta gehe ta tobōu yo mei, Mosesbōu, habage-degele-duguo-tobōu di-obōu kedia kōu tobolōu idi sagai kenōu tefele tobolōu kuhe.

23 Dia kōu gue kōu tobolōu deleigui, Godiha makai o Kelesu eme do hiyedo duguoba, tolo ile, haba ebukōu hagua gehe dege dalali, Godiha hohoya ke Israel obōu, sa ta obōu kediamokōu egei tobolōu.

Polha hiye o Agripa, name Yesukōu damaleyodeyede tobou

24 Polha tolo ile, hagua gehe degele kaha ta ke tobōu mōu, Festusha hiligedo tobou, Pol, name fi totōu degei. Name sokōu lōu hiyedo duwoli tewe kahanōu degeiye, fi totōu degeiyode tobou.

25 Polha tobou, hiye o Festus, ame fi totōu degei mei. Age damaledo kōu tawagamōu tobolōu.

26 Ta a koŋu tobolōu be, hiye o Agripahane kōu tewe. Kegei kaha degemōu, a ta gue degeiyo mei, a di hiye okōu dōudo kuhe tobolōu. A tewe, olōu fei ke degegai keme e kōu tewe, ta mogogōu degeli mei.

27 Hiye o Agripa, nage habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kedia tobolōu idi keme de damaleyodei? Age na kōu damaleyodei dalayode tawali.

²⁸ Polhā kege tobōu mōu, hiye o Agripahā yodu, nage aso diho tōu degeifei kōu bōu gebe, ne ta koꝑumahanōu degeiye, ame de Kristen degele sagai tawali?

²⁹ Polhā kōu gue tobou, aso diho sasa debane, tōu debane tabōu mei. Age nabōu, o sasai mā ta dulo ili olōu feibōu, nīne a sagai degele imabadomōu a Godikōu diho baga tobolōu. Kenōu si nī didiō degele ile keme, age ta tagaiyo meiyode tobou.

³⁰ Kegemōu, Polhā kege tobōu ma mei degeimōu, hiye o Agripabōu, sasai Bernaisibōu, gamani hiye o Festusbōu, haba o ilo kele, diabōu de dalaguabōu diā olōu fei haguamamōu,

³¹ moso ke tōu fogōu mōu, dioꝑunōu kōu gue tobōu mōu yai, o koꝑume wouba tolo ile sagai midihobōu, didiō degele sagai midihobōu debe ta milōu diyo meiyode tobolōu i.

³² Hiye o Agripahā Festuskōu kōu gue tobou, o kahage di hiye o Sisarhanōu e ta sai fiyedili mei debabe, nage eme didiō degei ke tōu fogōu ba fogōu ilebe boloyode tobou.

Ami o kedia Pol sa Romkōu tolōu yai

(Ta Hiye 27-28)

27

Ami o kedia Pol mosole foudu sagiemōu sa Romkōu yai

¹ Gamani o kedia doꝑusumamōu, ei* mosoleye sa Italikōu imabeedema, Polbōu didiō o ilo kelebōu de ami o kedia dia daladi o kahā dobogoꝑu tagetōu dogogulo i. O kahā e hube Julius. Eme hiye o Sisarhā ami dabai degedi o.

² Ei sa Adramitium o kedia mosole sama yai. Mosole keme sa Esia duo kodu sa sa, to dawala kahā ko kokōu dalagua keleya ke sialamōu. O ta, e hube Aristarkus, e sabe Masedonia duo kodu sa hiye Tesalonaika, o kene eibōu de i.

³ Yolugi sabiyomōu, ei sa Saidonkōu fologai. Fologamōu, Juliusā midihō bolofeido ke Polkōu hegiemōu, nā ile, ne mogo diā duguba, diā namokōu nale neibabe boloyode tobou.

⁴ E ile, boholōu mā hagumōu, eiyōu fei mosole foudu fologamōu, sa Saidon ke tōu fogōu yolugi, wi kahā doꝑdo ile sagai mei degeimōu, ei to tibi sa Saiprushā figiya ke yai. Keleyabe wi kasagai keme ta hagueli mei.

⁵ Ei to dawala duoya ke dama, sa Silisiabōu sa Pamfiliabōu hafei dege dohōu gōu mōu yolugi, sa Lisia duo kodu sa hiye Mairakōu fologamōu, mosole ke kele tōu fogou.

⁶ Kelege, ami o kedia dia daladi o kahā sa Aleksandria o kedia mosole ta, sa Italikōu ilamōu degeimōu dugu. Duguomōu, e ei mosole kodu sagimōu yai.

⁷ Ei amafei amafeinōu yai, wi kasagaiye akogudi kahā degemōu. Mosole foudu dabai degedi o kedia dabai hiyedo degele iligi, sa Nidus kuhe hafei degei. Kenōu si wi kahā haba akogumōu, ei ile sagai mei degeimōu, ei huyadefei boholōu mōu, to tibi sa Krit a taya ke yai. Yolugi, to tibi kahā

* **27:1 27:1-28:16** Kuguo koꝑu nalaj o Lukhage e Polbōu de sulu kelegebeeiyode naladi.

bitou Salmone buguli dalamou duguomou yolugi, to tibi kaha figiya ke yai. Kelebe wi kasagai keme ta haguyo mei.

⁸ Mosole foudu dabai degedi o kedia dabai hiyedo degele iligi, to tibi sa Kritha figiya ke yolugi, sa ta kaha hube Mosole Gabou Bolofeyodele idi kokou fologai. Sa keme sa hiyedo Lasea hafei dege dala.

⁹ Ei sawisie sudo kele dalaguamou, Juda o kedia nale nala idiyo mei sawisie hiye kene mei degei. Kelegebe, wi kasagai hiyedo haguadi kahanou, mosoleye ile sagai mei. Kegei kaha degemou, Polha kou gue tobou,

¹⁰ o diama, ni duma. A tawalibe, di ifi ibabe, di ta bologua yale mei. Mosole makouba, bisai olou fei mei degele. Haba, diyou dine makoloyode tobou.

¹¹ Kenou si ami o kedia dia daladi o kahage Polha tabe ta duli mei. Mosole tolou siadi o kebou, mosole kaha obou kebou dilie tanou dulo seselemou, di imebeede tobou.

¹² Wi kasagai haguadi kelegebe, mosole gabou ei delei keme bolofei mei, wiye mosole makolo sagai kaha degemou. O sudo kedia, di mosole gabou ta Finiskou ileba, wi hiyedo hagulu ke mei degele ke dia dalaguamebeedei. Mosole gabou Finiksbe to tibi sa Krit kaha mosole gabou ta. Mosole gabou kokou ge tafalali dugube, to hiyedo aso mulu kokou tilamou dugu. Haba dugube, figi iloya iloya olou feibe toyenou dalamou dugu.

Wi gofoudobou to boboubou kaha mosole mouma hebeseimou siei

¹³ Ei baha duwoguamou, wi aso mudi kokou ge figi ilo fofouya ke hagumou dugulo i, kenou si wi hiyefei mei. Kegemou, hiye o kedia mosole gabou Finiskou sasale iledade tawale i. Kege tawalemou, mosole ti gisigama fologamou, ei to tibi sa Krit hafeiya ke dohou gou yai.

¹⁴ Kenou si youmou, wi kahage totonou boholou mou, to tibi sa Krit kokou ge neledo dege haguei. Wi gofoou kaha hube aso haguadi kokou ge figi ilo fofou wi. Wi neledo kaha haguamou,

¹⁵ mosole kokou tilemou mala iligi, to tibi sa ke ahudo degei. Mosole foudu dabai degele idi o kedia boholou ma ilamou degeiye, kenou si ile sagai mei, hagi hiyedo degeimou dia sesegumou, wi kaha mosole mala, to duokou do i.

¹⁶ Wi kaha mosole tolou iligi, to tibi huyadefei ta kaha e hube Kadayodele idi ke dohou gou mou, to tibi sa kaha wi ke akogumou, ei dabai hiyedo degele iligi, diou dalaguou mala hagua, mosole foudu folo dogogu.

¹⁷ Mosole foudu dabai degedi o kedia diou ke mosole foudu dogoguomou bagagiemou, mosole hayeya tigiye silema, hiligedo gomogulo i, mosole gagiye domou. Yolugi, sa Afrika hafei dege to duo kele welikou folo dogoguye domou gue degemou, dia falai sugutou diou golou i* ke tulo dogogumou, wi kaha mosolekou nou timou amafei kuhe i.

¹⁸ Wibou to boboubou kaha mosole ke mouma hebeseimou sulugi, sabiyomou, dia bisai ilo kele talama, talekou hebesa i.

* 27:17 27:17 Falai sugutou diou golou i kokou wiye timou, mosole kuhe totonou idi.

¹⁹ Haba sabiyomōu, diā fī hiyedo mā iligi, mosole falaibōu, falai diōu gōu di hebebōu ilo kele moṽuma, talekōu hebesa i.

²⁰ Ei sawisie i sudo yolugi, asō hohōbōu kuidihōbōu ta dugulo ili mei. Wi kasagai kaha mosole timōu, eibe kama folo mei, ei olōu feido toye wolodade tawale i.

²¹ Ei nale nala ili mei hiyedo dalaguāli, Polha hagua tofolōu mōu kōu gue tobou, o diāma, nī mā tā dulo seseleba, di tō tibi sa Krit tōu fogōu li mei debabe, hagi koṽu ta dugulo iyo mei, di bisaibe ta mei degeli mei.

²² Kenōu si ā ifi nīmokōu guē degedamabeede tobolōu kuhe. Dibe tanōu ta tolo mei. Mosolenōu si makolo.

²³ Ame Godiha bi, ē dabai degedi o. I huliame Godiha esol o kaha hagua, ā hafei dege tafalali, kōu gue tobōu mōu du,

²⁴ Pol, nā hobōu guē degeda. Nā hiye o Sisarha dihile kokōu tafalayedei. Nā du, Godiha solōu do degeiba, o olōu fei nabōu de mosole kodu dalagua keme ta tofigile meiyode tobou.

²⁵ O diāma, esol o kaha kege tobou kaha degeimōu, nī guē degedama. Age Godiha amokōu tobou sagai keme damaledo kege degeledade tawali.

²⁶ Kenōu si, wi koṽumaha di mosole mala ileba, tō tibi sa ta kokōu tolōu maleyode tobou.

²⁷ Fula bolou mei degeimōu, wi kaha timōu, mosolebe dawala Meditereniana ke iligi, huliame duo kelege, mosole foudu dabai degedi o kediage mosolebe ise tō biya ta hafei degelidade tawale i.

²⁸ Kegemōu, diā tō ai tefedi bi ke tō dulemōu hebele muguomōu dugube, tō ai makabe 40 mita dalamōu dugulo i. Ke duguomōu, mosole tafei teguo ilemōu, tō ai tefedi bi ke haba hebele muguomōu dugube, tō ai makabe 30 mita dalamōu dugulo i.

²⁹ Diā kegeligi, mosole kaha ileba, bogo, tō dulemōu dala tagetōu foloba gagiye domōu guē degele i. Guē degemōu, diā dio bimai hagido mosole tolōu mā duwodi* dosōu yosi kege ke mosole siowoṽukōu ge tō dulemōu hebesa i, wiye mosole mala iye domōu. Hebesamamōu, toto sabiyayedema diho baga tobolōu duweguei.

³⁰ Sabiyomōu, mosole foudu dabai degedi o kedia mosole tōu fogōu kama fosigelamōu degele i. Diā diou, mosole foudu tila ke ti kokōu tolōu amafei tōu fofōu gue mulo, talekōu dogoguomōu, ogōu ga kōu gue tobolōu i, ei dio bimai hagido mosole tolōu mā duwodi ilo kele mosole widiokōu ge tō dulemōu hebesalamōu yode tobolōu i.

³¹ Kenōu si Polha ami o kedia dia daladi obōu, ē ami obōu olōu fei diamokōu kōu gue tobou, mosole foudu dabai degedi o koṽudia di tōu fogōu fogōu ibabe, nī olōu feibe makolo sagaiyode tobou.

³² Polha kege tobōu mōu, ami o kedia diou ti ke diafigimōu, diou ke toye mala i.

³³ Sabiyala degeimōu, Polha, nī olōu fei nale namabeedei. Nī fula bolou kegebe hagi hiyedo ke duguomōu nale nala ili mei deleigui kaha.

* **27:29 27:29** Dio bimai hagido mosole tolōu mā duwodi be Tok Pisin taege 'anka'. Dio bimai hagi hiyedo tigikōu bagagi daladi ke tō dulemōu hebele muguomōu mosole tolōu mā duwodi.

³⁴ Kegei kaha degemou, ni nale nama. Duma, nime tafei makolo mei. Ni olou feibe bolonou dalagualeyode tobou.

³⁵ E kege tobou mamou, ou si ta mala tolou, die dihile kokou ge Godikou bolofeyode tobou ma kagimamou, ta mala nai.

³⁶ Noumou, o olou fei kediane hoho degemou nale nama i.

³⁷ Mosole foudu dala o eibe olou fei 276 kege.

³⁸ Nale nama ima mei degeimou, alasi sagai* makisi degelamou sai ke talama, talekou hebesoumou, mosole howo degei.

Mosole makei

³⁹ Sabiyomou, to dawalakou ge, mosole foudu dabai degedi o kediage to biya ta duguomou, sa kedade ta tawale ili mei. Kenou si dia dawala ko keme we bolodo dalamou duguo, mosole kaha keleya ile bolofeinou dade tawale i.

⁴⁰ Dia dio bimai hagido mosole tolou ma duwodi ti ke to dulemou diafigisai. Diafigisamou, mosole mala siadi bala tigei ke kusiei. Kusiamou, haba falai wiye timou mosole kuhe idi ke tigikou bagagiemou dalagumou tou gule foloumou, wi kaha mosole to biyakou mala i.

⁴¹ Ilemou, mosole widio kaha to duo kele welikou folo dogogumou, to bobou kaha mosole siowo u ke hebele fofogueligi gagi.

⁴² Mosole yomogou gagimou be, ami o kediage didio o olou fei wouba tofigileyodele i, kegeligi to ilobou suwa fologaba kama fosigeiye domou.

⁴³ Kenou si ami o kedia dia daladi o kaha Pol dogou gulo fimamou, didio o wouba tofigileyodele ili ke akogu. E o to suwadi tewe ke nime nibukou fogu fiyasigeba, to suwa dasigemabeede tobou.

⁴⁴ O ilo nime hebe tofo ubou, mosole bafigiseibou ke mo umaba kaha to suwa damabeede tobou. Ei olou fei ta ke dulomou, to biyakou dama fologai, ei ta makeli mei.

28

Pol e to tibi sa Maltakou folo delei

¹ Ei to biyaya ke dama fologamou, to tibi sa kaha hube Maltayodele imou dulo i.

² O sa ke tie kediage midihou bolofeinou eimokou hehegile i. Huei tou mou, kulio degeimou be, dia ei wou ma yamou, dou tou ma fogou mou, ei dou ke ha duweguei.

³ Polha dou kefema tou lamou degeimou, bei taha dou kefei kodu duwoli, dou ne degeimou, telema folomou, Polha dobogo ukou gala homogou delei.

⁴ Sa ke tie o kedia bei kaha Polha dobogo ukou gala homogou dalamou duguomou, dia dio unou, o koume o woumou tofigiedi oyodele i. Eme toye wala teli meiyee, kenou si sasai godi kaha hebe kasagai neimou, beiye gololu kuhe, kegeligi e sosou dege tofouye domou.

⁵ Kenou si Polha e dobogo u fifigiligi bei ke ka mugu, doulukou fiyei, e do ta duguli meido.

* 27:38 27:38 Alasi sagai - keme wit, di ou sagai milou ga idi ke.

⁶ O sasaj̄ ilo kediage ę dobogoꞑube fofaleyadele i. Haba ilo kediage ęme kelegenoū tolo ileyade tawale i. Dią baha deleigueiye, kenoū si emokoū hagi ta tamą degeimoū dugulo ili mei. Kegeimoū, diage ęme godi tayade tawale i.

⁷ Sa ei folo deleiguei kaha hafej̄ kelebe, to tibi sa ke dia daladi o ę hu Publiusha asoū kolo. O kaha ę mosokoū ei woū ma ile folomoū, sawisiei kamadia kege ei bologuado woū ma delei.

⁸ Publiusha ę aye suguaiboū, guadoboū de do tilamoū, Polha folomoū, diho baga toboū mamoū, dobogoꞑu dogoguomoū, do ke bologuoumoū, bolq degei.

⁹ O ke bolq degeimoū duguomoū, do o sasaj̄ ilo, kile tie kediane Polkoū youmoū, bologuoumoū, bolq degele i.

¹⁰ O sasaj̄ kedia eimokoū midihq bolofej̄ido kenoū hehegile i. Ei toū fogoū yalamoū degeimoū ne, dią bi ei dala mei ke eimokoū nele i.

Polha sa Romkoū ile felei

¹¹ Ei to tibi sa Maltakoū dalaguali, oگو kamadia kege mei degeimoū, ei mosole ta kokoū fologai. Mosole keme wi hiyedo haguadi kelegebe to tibi sa kokoū tiladi. Mosole keme sa Aleksandria o kedia mosole. Mosole kaha widio kokoū be, ogoū gai godi Susha o sisigq bolq kedilie figisaboū. Ei mosole kaha yai.

¹² Yolugi, sa Sirakyuskoū fologamoū, sawisiei kamadia kege kele delei.

¹³ Sa Sirakyus toū fogoū moū, mosoleye yolugi, sa Regiumkoū fologai. Kele tiei sabiyomoū, wi asq mudi kokoū ge figi ilo fofoūya ke hagumoū duguomoū, ei sa ke toū fogoū moū mosoleye yai. Yolugi, sawisiei bolq mei degeimoū, ei sa Puteolikoū fologai.

¹⁴ Sa kokoū be ei damaleyodele i o ilo kele gegelegule i. O kedia eimokoū diaboū de dalamabeedema yodulo imoū, ei sawisiei oloū fej̄ dioyosi kege diaboū de deleiguei. Dalagua dema, ei sa hiye Romkoū abogoꞑu a fogoū yai.

¹⁵ Sa Rom tie o, damaleyodele i kedia ei haguasiliyodei ke dulomoū a kaga haguasieimoū, ilo kelebe makisi sa Apiuskoū ge gelegulo i. Haba ilo kelebe habage haguasieimoū, Gabale Tiadi Mosq Kamadia duwo kele gelegulo i. Polha o kedia duguo geleguomoū, Godikoū bolofej̄iyodei. Kegei kaha ę fibe neledq degei.

¹⁶ Kegemoū, ei sa Romkoū ile fologoumoū, gamani o kaha Polbe esofej̄ mosq takoū dalalebe bolqyodei. Ami o tae ę kama fouye domoū dia delei.

Polha ta uwo bolofej̄ ke sa Rom tie o sasaj̄ kediamokoū hehegiei

¹⁷ Sawisiei kamadia kege mei degeimoū, Polha Juda hiye o kedia haguasiemabeede tobou. Hagua kefeguo dalaguamoū, ę o kediamokoū koū gue tobou, mogo diama, age di Juda o sasaj̄ ta huyafej̄ degeli mei. A di koū guai o kedia degedi midihq kene ta huyafej̄ degeli mei. Kenoū si sa Jerusalem o kedia a toloū moū didiq degemamoū, sa Rom o kediamokoū sesegulo iyodei.

¹⁸ Rom o kedia a ta samamoū dugube, ame wouba tolo ile sagaj̄ midihq milube ta dugulo ili mei kaha, ame telemalamoū koū degele iye,

19 kēnōu si Juda o kediā tā kē gobolōu mugulo imōu, a hiye o Sisarhanōu a tā sai fiyede tobou. Yoŋu a tā sai fiyede tobouye, kēnōu si a mā obiyei ke ta tā salamōu degeli mei.

20 Kaha yoyenōu, a ni duguoba, nimokōu tā tobōu lamōu haguismōu haguasiei kuhe. Ame Israel o di dia dalagua kē damaledo degeiba dugulamōu dia dala kaha degemōu, a ifi didiq degei dala kuheyode tobou.

21 Kegemōu, Juda o, sa kē tie o kediage kōu gue tobolōu i, Judia o tae nā degei tā kē kuguokōu nalama, eimokōu ta malā hagueli mei. Ei mogo diane haguamōu, nā midihō kasagai ta milou kaha tā susumōu, ei ta dulo ili meiyodele i.

22 Kēnōu si ei tagalibe, nage noŋu nē fimai kē susuyedele i. Yobe, sa sa o sasai olōu fei kediā midihō gehe kēme kasagayodele ili kēme ei dulo tawale ili kaha degemōu.

23 Kegemōu, sawisiei ta maka degemamōu kelege, o sūdo haguasie, moso, Pol e duwo kokōu kefegulo i. Kefeguo dalaguamōu, e Godiha wolōu dalale tā kē gusugu yomogōu hehegiemōu iligi habi degei. E Mosesha kuolōu tā kebōu, habage-degele-duguo-tobōu di-o kediā tabōu de hehegiemōu doudo dege, ni Yesukōu damaleyodemabeede tobou.

24 O ilo kediage e tā kē tobolōu be damaleyodele i. Haba o ilo kediage ta damaleyodele ili mei.

25 Dioŋunōu tae biya i. Yalamōu degele imōu, Polha haba tobou, Duo Bolofeiha habage-degele-duguo-tobōu di-o Aisaiaha mogouya kē di kōu guai o kediāmokōu damaledo kōu gue tobou,

26 Nā ileba, nē Juda o kediāmokōu kōu gue tobōu, Ni kōu duloye, kēnōu si sibige ta tawale ile mei.

Ni kōu duguloye, kēnōu si sibige ta dugulo ile mei.

27 O sasai kediā die fi be hiligido dalagua.

Die kihiyoye dulobe dafa idi.

Die dihōne bagā idi.

Kegeligi, die dihoje duguo, kihiyoye duloba, sibige tawaleba, fi bohōlōu amokōu haguasieiba, a bologuquba, bolō degele iye domōu. *Aisaia 6:9-10*

28-29 Kegemōu, Polha haba kōu gue tobou, kegei kaha degemōu, Godiha tobōu mōu, ei yoŋu di mamoloŋu kaha tā kē sa sa o sasai olōu fei kediāmokōu hehegiemōu sulugua. O sasai kediage dulo ileyode tobou.

30 Kegemōu, Polha moso kodu dalali, sadebe olōu fei bolōu kege mei degei. Moso kokōu be e heliofei dalali, moso obōu kokōu sele nedi. O e mosokōu haguasieimōu duguomōu be, e hohō dege wōu ma folodi.

31 E o sasai kediāmokōu be Godiha wolōu dalale tā kebōu, Hiye O Yesu Kelesuha degei kaha tā kebōu de hehegedi. E ta gue degediyo mei. O tae e ta akogudiyo mei.

Egei Polha Sa Rom O Kediamokou Nalama Nei

Tawale Ta

Polha sa Korinkou dalali, kuguo kou nalai. Tewe o ilo kediage kuguo kouume Polha nalamamou, sasai ta, e hu Fibikou neimou e mala ile, sa Rom o sasai, Yesukou damaleyodele i kediamokou kuhe neidade tawale i. Sa Romkou be damaleyodele i o sasai ilo kelege Juda o, haba ilo kelege Juda o mei.

Kuguo kouumaha ta sibige hiyedobe kou gue, o sasai di olou feibe midihou kasagai milolou idi o. Di kuolou ta olou feibe sesegale sagai mei. Di Yesu Kelesukou damaleyodeibasi, Godiha di midihou kasagai milou di kaha hebe ke igisema, e dihile kokou dibe douo o sasaiyodemaba, di kuhe mamolou.

Sibige tabe, di Yesukou damaleyodeiba, Yesuha yoounou dogou guo dalaba suluguabasi, Duo Bolofeiha dedeiya ke, di midihou bolofeinou milolou sagai.

Haba tabe, Juda o kediage Godibe tobekou kou mugulo iye, kenou si habage Godihage o sasai kediane mamolou ke nalai.

Kuguo Rom kouumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-4

Di damaleyodeibasi, Godiha dibe e dihile kokou douo o sasaiyode tobolou.

Ta Hiye 5-8

Dibe Yesubou de tolo ilemou, haba ebou de hagua gehe dege dalagua.

Ta Hiye 9-11

Polha midihou Godiha Israel obiyei kediamokou degeli ke tobou.

Ta Hiye 12:1-15:13

Polha midihou Kelesukou damaleyodei o sasai kedia degele ke tobou.

Ta Hiye 15:14-16:27

Polha dabai yoou degedi kaha ta kebou, haba sa Rom o kediamokou agali bolofeyodene tobou.

Di damaleyodeibasi, Godiha dibe e dihile kokou douo o sasaiyode tobolou

(Ta Hiye 1-4)

Polha e ta-bolofei-mala-siadi dabai degedi ke tobou

¹ Ame Pol, Yesu Kelesuha dabai degedi o. Godihage ame ta-bolofei-mala-siadi-o degema, e ta uwo bolofei ke tobou yedema makai kaha degemou, a kuhe tobolou.

² Ta uwo bolofei keme Godiha afu e habage-degele-duguo-tobou di-o kediamokou kou tobou mou dulomou, Godiha kuguokou nalaga i dala kuhe.

³ Ta uwo bolofei, o kedia nalaga i keme Godiha Dihi e degele kaha ta. E hagua, o degemou, hiye o Devitha huti kele tofou.

⁴ Godihā ē widaimikōu haguagi kelegebe, Duo Bolofejhage dimokōu be eme Godihā Dihi neledoyodemou hegi. Eme di Hiye O Yesu Kelesu.

⁵ E ke degei kahanou Godihā ei habaguguemou, e huya kenou eimokou ta-bolofei-mala-suluguadi dabai koku kuhe nei, sa sa o sasai olou fei kedia emokou damaleyodema, e ta kenou dulo sesele imabadomou.

⁶ Nime e sosou yenou dalagua. Yobe, Godihā nime Yesu Kelesukou haguamabeede tobou mou, ni dulo i kaha degemou.

⁷ Sa Rom o diama, Godihage nimokou solou do degemou, ni emokou haguamabeede tobou. Nime e sosou do. Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Polha sa Rom o sasai dugulo sagai degei

⁸ Yomogoube, a nimokou kou gue tobou lamou. Sa sa olou fei o sasai kediage ni neledo dege damaleyodema dalagua ke tobolou idi kaha, a Yesu Kelesuha huya ke ma Godikou bolofejyode tobolou dala.

⁹ A Godihā dabai neledo dege degedibe, e Dihihā degei kaha ta uwo bolofei ke hehegi. A e ni dogou guyedema diho бага tobou di keme yoku kou tewe.

¹⁰ Godi yoku tagaiyanou amokou a hegiba, a nimokou totodo ileyodema diho бага tobou di.

¹¹ Ame ni dugulo sagai degeli. A Duo Bolofejha nele daga daga ke nimokou solou do neiba, ni neledo dege dalaguamabadomou.

¹² Ma fimabe kou gue, ni damaleyodei kaha a dedei sagiba, ma damaleyodei kaha ni dedei sasagieiba dema, di olou fei nele dege dalaguale ke tagali.

¹³ Mogo diama, a nimokou ile kou fimadi ke tawama. Ile ke hiyedo fimadiye, kenou si a ili mei. A sa sa obiyei kediame dogou gue sumou, ilo kediame kou damaleyodema dalagua. A o sasai ni dalagua duo kile kediame Kelesukou damaleyodemabadomou dogou gu ilamou degediye, kenou si hagiye felegamou a akogoguemou hagulugi, ifine kuhe.

¹⁴ Godihā dabai koku amokou neibe, sa Grik obou, sa sa ilo obou, haba tewe obou, tewe mei obou olou fei kedia dogou guyadomou kuhe nei.

¹⁵ Kegei kaha degemou, a sa Rom o sasai nimokou ne ta uwo bolofei ke tobolou sagai degeli.

Ta uwo bolofei keme Godihā dedei

¹⁶ A ta uwo bolofei ke hehegilebe ta gue degediyo mei, Godihā dedeibe ta uwo bolofei kokou kou dala kaha degemou. Dedei keme damaleyodei o sasai mamoloku dedei. Mamolokube, Juda o kediabukou mamalaba, haba sa sa o sasai kedia kuhe mamoloku.

¹⁷ Ta uwo bolofei kokou gebe, Godihā dibe doudo o sasai degele ile kaha midihō ke hegili kuhe. Di damaleyodele iba, e dibe doudo o sasaiyode tobolou. Damaledo, Kelesukou damaleyodei kahanou si di Godihā dihile kokou doudo o sasai degele. Keme Godihā kuguokou be kou gue nalai dala, O taha damaleyodemaba, Godihā dihile kokou doudo o degeibabe, eme yoku kegenou dalale.

Habakuk 2:4

O sasai olou fei Godi tobekou mugulo i

18 Godibe hebenikōu duwoli, e gofoṽube omokōu tamaṽ degeli kuḥe. O sasai e tobekōu mugulo ili kediaṽmokōu be Godihaṽ hebe kasagai ke neleyodei, diaṽ midihō kasagai milōu ga idi kahaṽ dowoye. Die midihō kasagai milolōu idi kahaṽ damaledo taṽ keme huyafei degeli.

19 O kediage midihō olōu fei, Godihaṽ milōu gadibe kōu tewe. Godi yoṽu diaṽmokōu kōu hehegile hobogou. Kenōu si diaṽ midihō kasagai kegenōu milōu ga imōu, Godihaṽ hebe kasagai ke neleyodei.

20 Godihaṽ sa sibige koṽu milōu mamōu, bimai olōu fei e milōu gai keme o sasaiye dugumōu haguabe demōu, di ifine dugulo ili kuḥe. Kegeimōu, di Godihaṽ midihō di dugulo sagai mei kebōu, e neleṽ hiyedo, yoṽu kegenōu dalale kebōu, haba eṽme Godidadene di sasale tawale ile sagai. Kegei kahaṽ degemōu, midihō kasagai milōu ga idi o kediage Godibe taṽ dala meiyode tobolōu ile sagai mei.

21 Diaṽ Godi kōu teweye, kenōu si eṽme damaledo Godiyode tawale idiyo mei. Eṽ huṽ hebele fogulo idiyo mei, emokōu bolofeyodele idiyo mei. Die fiṽbe totōu degele i, sibige taṽ tewe mei, die duledube huliaṽ degei dalagua.

22 Diaṽ dioṽusie hiye degemōu, eibe tewe oyodele idiye, kenōu si diame totōu degele inōu.

23 Diaṽ Godi, yoṽu kegenōu dalale kahaṽ hohō keṽ tobekōu muguomōu be, e huṽ hebele fogulo idiyo mei. Ogōu gai godi milōu gamamōu, o tofigiedi sagai kebōu, sio sagai kebōu, wai sagai kebōu, beibōu sabibōu sagai kebōu kegele i kokōu nōu damaleyodema, bimai kegele i kahaṽ hunōu hebele fogulo idi.

O sasai olōu fei midihō kasagai geḥe geḥe milōu ga idi

24 O sasai kediaṽ Godi tobekōu mugulo imōu, Godihaṽ diaṽ tōu fogōu mōu, dioṽu die fimai kasagai kenōu degelemōu, kefema, dioṽusie tōu e tagadi midihō kasagai yogohaṽ yogokōu milōu mōu milōu mōu dele idi.

25 Kegele idi o sasai kediage Godihaṽ taṽ damaledo keme tōu fogōu mōu, gulokou taṽ kenōu tolōu idi. Diaṽ bi olōu fei milōu gai o keme tōu fogōu mōu, bimai eṽ milōu gai kokōu nōu hohobolōu mōu, bimai kahaṽ dabai kenōu degele idi. Kenōu si Godibe bimai olōu fei kahaṽ eṽ obōu do kahaṽ degemōu, di sawisiei olōu feibe eṽ hunōu hebele foguo dalame. Damaledo.

26 Diaṽ Godi tobekōu mugulo i kahaṽ, ege diame dioṽu die midihō kasagai milōu gadi kokōu tōu fogōu mōu dalaguali, die sasaiyene o hulobe dafamamōu, boholōu sasai yogo hudi.

27 O diame kenōu tefei, sasai hulobe dafamamōu, boholōu o yogo hudi. O dioṽusienōu yogo tagaimōu tagaimōu dema, sidifi degedi midihō keṽ dioṽusie yogohaṽ yogokōu milōu mōu milōu mōu dele idi. Kegei kahaṽ, hebe kasagai keme midihō kasagai dioṽu milōu ga idi sagai kenōu tefele moloṽu dala keḥe.

28 Diage Godibe kōu teweye, kenōu si diaṽ dafa idi. Kegei kahaṽ degemōu, Godihaṽ diaṽ tōu fogōu mōu, diaṽ dioṽu die fiṽye tagali kenōu milōu gamōu be, midihō doṽudo mei kenōu degele idi.

29 Midihō doṽudo mei, diaṽ milōu ga idibe kōu gue, midihō kasagai milōu di midihō, bimai duguo tagadi midihō, ho maṽdi midihō, kona degedi midihō, o woumōu tofigiedi midihō, taṽe biyadi midihō, ogōu gadi midihō, o ta

kasagajyodedi midihobou olou fei ke milou ga idi. Midihou kasagai kegele i keme omokou hiyedo dala. Haba tobe tobou di midihou,

³⁰ yogo susuga tobou di midihou, Godi dafadi midihou, ta kasagai tobou di midihou, dioou die hu hebele fogudi midihou, dioousie hiye degedi midihou, midihou kasagai gehe gehe milou gadi midihou, aye adiou ta dudiyo mei midihobou olou fei ke milou ga idi.

³¹ Die fimai be totou degele i. Dia ta degeleyodema maka degele idiye, kenou si dia ta degele idiyo meido. Yogokou solou do degele idiyo mei, ta habaguguediyo mei.

³² Midihou kegegai milou di o sasai kediage Godiha kuolou yege o kegele i keme tofigileyodei keme dioou kou teweye, kenou si dia midihou kegele i kenou milou gamou, die mogo tae midihou kegei ke milou mou be, diage boloyode tobolou idi.

2

Godiha dou do ta sale

¹ Kegei degemou, o ta na midihou nogoha milolou ke hobou fida. Yobe, midihou nogoha milolou sagai kenou tefele nane milou di kaha degemou. Na midihou nogoha milolou ke filababe, na nousiene file dugulo. Kegelig, nane ta saiye touye deba.

² Midihou kegegai ke milou gadi kaha hebe kasagai be kou nele dalaye, kenou si dige Godiha dou do ta salebe kou tewe.

³ Na midihou nogo dia milou ga idi ke figaba, nane midihou dia milou gadi sagai kenou tefele milou babe, na tawalibe, Godiha na ta sale meiyode tawali? Kegele mei, Godiha nane habage ta sale dala.

⁴ Godiha namokou midihou bolofeinou milou di. Hebe kasagai toto nelebe solou do degedi. Na fi bohou yadomou e dia daladi, dafadiyo mei. Keme na tewe mei? Nage keme mabou sa degei dugulu?

⁵ Name ne fi be hiligido dala kaha degemou, na fi bohou yo mei. Godiha gofoou degele keme na nousie kefemou ili. Sawisie Godiha dou do ta sale kelege, e gofoou ke tama degeiba, na hebe kasagai ke moloou.

⁶ Godiha hebe ke nelebe, Midihou di milou ga idi ke fileba, hebe kasagai bou, hebe bolobou de o sasai tanou tanou dimokou kuhe nemou ile. *Buk Song 62:12*

⁷ O sasai ilo kedia midihou bolofei ke defeido milou gamou iligi, hebeni hohou kebou, Godiha dihile kele hu hiye kebou, fi gehe yoou kegenou dalale kebou de mou lamou degele ili o sasai kedia mokou be Godihage fi gehe neiba, tofousogo tofousogo tofolou ile.

⁸ Kenou si, o sasai ilo kedia gili degemou, damaledo ta ke tobekou muguomou, midihou dou do mei ke milou gamou ili o sasai kediamme Godiha gofoou ke duguoba, hebe kasagai ke mala ile.

⁹ Midihou dou do mei ke milou ga idi o sasai kediamme habagebe hagibou dobou kou dugulo ileye dala. Hagibou dobou keme Juda o kediabukou duguoba, haba sa sa o sasai kedia kuhe dugulo ile.

¹⁰ Kenou si Godihage midihou bolofei ke milou ga idi o sasai kedia mokou be hebeni hohobou, hu hiye kebou de neiba, dia bologuado dalaguale. Ke

nelebe, Juda o kediamokou bukou neleba, haba sa sa o sasai kediamokou kuhe nele.

¹¹ Godiha sa sibige o sasai di fidi midihobe, esofei esofei dege fidiyo mei, olou fei tefelenou do fidi.

¹² Kegemou, o sasai Mosesha kuolou ta tewe mei kedia midihokasagai milou babe, diame makoloye dala. Haba o kuolou ta kou tewe kediane midihokasagai milou babe, Godihage kuolou ta kenou sesegaba ta sale.

¹³ O sasai kuolou ta ke mou dulu kediane Godiha dihile kokou be doudo mei. O sasai kuolou ta ke dulomou seseli kedianou si, Godihage diame doudo o sasaiyode tobolou.

¹⁴ Kegemou, sa sa o kediane Mosesha kuolou ta ta dala mei, mou kege dalaguaye, ha dioou die fimajyenou kuolou ta kaha midihokasagai seseibabe, die fimaike kuolou ta sagai dala.

¹⁵ Midihokasagai dia degegolou kaha dimokou hegiliba, Godiha kuolou ta olou feibe die duledu nalagai dala kehe. Die duledugebe, dia midihokasagai milou mamou be, midihokasagai milolou keme kasagaidade tawale idi. Haba dia midihokasagai bolou milou mamou ne, midihokasagai milolou keme bolodade tawale idi.

¹⁶ Ta sale sawisie, Godiha makai kelegebe, di kenou tefei dugulobe, Godiha Yesu Kelesukou tobou ba, e o sasai di ta souba dugulo. Midihokasagai di milou ma mogoguei dala ke olou fei tama degeba ta sale. Ta uwo bolofei a tobou di koumahage olou fei ke tobolou nou dala.

Juda o kediane Mosesha kuolou ta kahage diame ta sale kokou ge dogou gulodade tawale idi

¹⁷ Juda o diama, ni fimaike, Mosesha kuolou ta kahage nime ta sale kokou ge dogou gulodade tawale idi. Nime niou sie hiye degemou, eibe Godiha sosou dade tawale idi.

¹⁸ Ni kuolou ta tawale hobogou kaha degemou, Godiha tagadibou, midihokasagai bolofeibou olou fei keme ni kou teweyodele idi.

¹⁹ Kegemou, ni tawadibe, nige dihokasagai du degei kediane sasale sosogou idiyodema, haba huliakou dalagua o kediamokou ne hohokasagai hohogudiyode tawale idi.

²⁰ Kenou tefei, ni tawadibe, nige o sasai ta tawaiyo mei kedia hehegediyodema, sisigokasagai tisa dabal degediyode tawale idi. Yobe, nige Mosesha kuolou ta kokou gebe tewe kebou, damaledo ta kebou olou feibe ni kou tawale hobogou keheyade tawale idi kaha degemou.

²¹ Damaledo, ni o sasai kediamokou hehegile idi. Haba kageimou ni niou sie hehegie ho fogou ya? Ni omokou hiyou moudamabeede kou tobolou idiye, kenou si niou ne hiyou mala idi.

²² Ni sasai hiyou moudamabeede kou tobolou idiye, kenou si niou ge kege degele idi. Ni ogou gai godibe dafaiyodele idiye, kenou si ni ogou gai egei mosokou fologa bi hiyou mala idi.

²³ Nige niou sie hiye degemou, Mosesha kuolou tabe kou teweyode tobolou idiye, kenou si nige ta keme gobou gilemou, Godi huyafei degele idi.

²⁴ Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Ni degeiyenou, sa sa o sasai kedia Godiha hube huyafei degele idi. *Aisaia 52:5*

Kolo diafigidi midihō doudo

²⁵ Juda o di Mosesha kuolou ta ke dulo seseibabe, di kolo diafigidi midihō kene bolodo.* Kenou si Juda o na kuolou ta ke sese ho fogou babe, name kolo diafigili mei o kedia sa degei dala.

²⁶ O kolo diafou li mei taha Mosesha kuolou ta ke dulo seseibabe, o keme kolo diafou o sagai dalale.

²⁷ Juda o dibe Mosesha kuolou ta nalagai ke kou dalamou, di kolo kuhe diafigile hobogou. Kenou si Juda o ta na kuolou ta ke gobou babe, o gehe ta, kolo diafou li meiye, haba kenou si di kuolou tanou sesedi o kaha na ta sale.

²⁸ O koyoha huyenou Juda o dege dalababe, o keme damaledo Juda o mei. Kolo diafigidi midihō keme tou ha binou mei.

²⁹ O e duledugedo Juda o dege dala kesi damaledo Juda o. Kolo diafigidi midihō kene e duledugedo feleibasi bolō. Midihō keme kuolou ta kaha e duledu milou li mei. Duo Bolofeiha e duledu dalali milou. O kegei kokou be oe ta bolofeyode tobolou sagai mei. Godihanou bolofeyode tobolou.

3

Midihō kasagai kahage midihō bolofei ke huyafei degele sagai mei

¹ Kolo diafigidi midihō keme tou ha binou mei debabe, Juda o dige sa sa o sasai kediame kage gabale? Di kolo diafigidi midihōbe sibige de dala?

² Sibige hiyedo dala, Juda o dibe mabou sagai mei. Olou fei Godiha dimokou nei, sibige hiyedobe kou gue, Godiha yo[u] e ta ke Juda o dimokou nei, di dia dalayadomou.

³ Damaledo, Juda o ilo kedia Godiha ta kokou damaleyodele ili meiye, kenou si Godiha tabe damaledo, e degeleyodema degelenou.

⁴ Godiha e degeleyodei keme e ta totou degediyo mei. O olou feibe ogou ga tobolou idi, kenou si Godi eme damaledo ta kenou tobou di. Keme e kuguokou be kou gue nalai dala,

Godi, eige na ta doudo kenou tobou ba dulo ile.

Oe na kou ta saleye, ta sai kahage name ta tolou mei. *Buk Song 51:4*

⁵ Ha kagele? Di midihō kasagai kaha Godiha midihō doudo ke tama degeibabe, di kage tobolou? Godiha gofo[u] degeba, dimokou hebe kasagai ke neibabe, e defega degeli? Meido. E defega degeiyo mei. Fimai kegei keme o di fimainou.

⁶ Godi eme doudo o mei? Kege meido. Godiha midihō bolō milolou mei debabe, e sa sibige o sasai di ta sale sagai mei.

⁷ Nebe kenou tefei, o tae yo[usie] kou gue tobolou sagai, a ogou ga tobou di kahage, Godiha damaledo ta tobou di ke tama degeiba, o sasaiye Godikou hohobou babe, kageiba, e a ogou gai midihō kasagai milou di kaha hebe ke amokou neleyode tobolou?

⁸ Haba tabe, o ilo kelege ei kou gue tobolou idiyodele idi, midihō kasagai milou di kahage, midihō bolofei kenou tama degele. Kenou si ei kege ta

* **2:25 2:25** Juda o kedia die o sisigo kolo diafigidi kaha sibigebe sisigo kediame Godiha biyodemou maka degele idi.

tobolou idiyo mei. Keme gulokoudo. Godiha ta sale kelegebe, o kediame die ta kasagai ke tobou di kaha hebe ke mala ile.

O taha ta midihog doudo ke milou diyo mei

⁹ Di kage tobolou? Juda o dige sa sa o ilo kele gabai sa degei? Kege meido. Juda o sasibou, Grik o sasibou di olou feibe midihog kasagai milou dinou.

¹⁰ Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Godiha dihile kokou be dibe o doudo ta dala mei. O doudo ta meido.
¹¹ Midihog doudo keme o tae ta tawaiyo mei. O tae ta Godi kadiyo mei.
¹² O sasai olou fei Godi tobekou mugulo i. Olou feidobe midihog kasagai milou gadi o. Midihog bolofei milou di o tanou ta dala mei. Meido. *Buk Song 14:1-3*

¹³ Die mogoube tei widai a solo umai dala ke sa degei. Gulokou ta kasagai hiyedo tobolou idi. *Buk Song 5:9*

Die mogouyege o walamou doususulo idi, hiye bei me kaha galadi sagai kenou tefei. *Buk Song 140:3*

¹⁴ Ta kasagai o makoma, omokou hagi nele ta tobolou idi. *Buk Song 10:7*

¹⁵ Toto ya, o woumou tofigiedi.

¹⁶ Suluguali, o sasai makolo imou, hagi hiyedo degele idi.

¹⁷ Mogo degedi midihog ta tawale iyo mei. *Aisaia 59:7-8*

¹⁸ O kege degele idi kediage Godikou gue degele idiyo mei. *Buk Song 36:1*

¹⁹ Kuolou ta keme Godiha Juda o sasai dimokou nelemou, ni ma ta dumabeede tobou, dibe kuolou ta kaha hayedu dalaguamabadomou. Kenou si, Godiha dihile kokou be dibe doudo o ta dala mei. O tae ta eme doudo oyode tobolou sagai mei. Godiha sa sa o sasai di olou feido kou ta saleye dala.

²⁰ Kegemou, o tae kuolou ta ke seselaba degeibabe, o keme Godiha dihile kokou be doudo o mei dalaba dugulo. Kuolou ta kahasi dibe midihog kasagai milou di o sasaiyodemou hehegiedi.

Yesu Kelesukou damaleyodei obe Godiha e dihile kokou doudo o degei

²¹ Kenou si ifi kou bou gebe, Godiha o sasai di e dihile kokou doudo degele kaha midihog gehe keme dimokou kou hegi dala kuhe. Midihog keme kuolou ta ke seselamou degedi midihog meiyee, kenou si Mosesbou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou dia kuguokou nalai dala.

²² Midihog gehe keme kou gue, o sasai Yesu Kelesukou damaleyodei kediame Godihage doudo o sasaiyode tobou di. Godiha dihile kele doudo degele kaha midihobe gehe ta dala meido.

²³ O sasai di olou feibe midihog kasagai milou di kaha degemou, dige Godiha hohog, hebenitou dala keme ta molo u sagai mei.

²⁴ Kenou si Godiha di habaguguemou, Yesu Kelesu dimokou solou do nej. Yesuha degeiye, Godiha di mamou umou, nime doudo o sasai degei dalayode tobou.

²⁵ Godiha Yesu dimokou neibe, e toloba e kafei kaha o sasai emokou damaleyodei kedia midihog kasagai milou gadi kaha hebe ke igile muguyadomou nej. Midihog keme Godiha di doudo o degele kaha midihog

ke hegi. Afuge Godihage o sasaiye midihō kasagai milōu gadi kaha hebe nelebe solōu do degedi.

²⁶ Ifi kōu bōu gebe, Godihage yoŋu enōu si dōdoyodemōu dimokōu hegili. Haba, e degeiye, o sasai Yesukōu damaleyodele i kediāne dōdo o sasaiyodemōu hegili.

²⁷ Kegei kaha degemōu, o taha yoŋu e hu hebele fogulobe de bolō? Bolō meido. O tae Mosesha kuolōu ta olōu fei ke dulo sesedi debabe, o kaha yoŋu e hu ke hebele fogulobe tabōu mei. Haba o taha Yesukōu damaleyodemabasi, yoŋu e hu hebele fogudayedei.

²⁸ Yobe, di kōu gue tawali, Mosesha kuolōu ta seselamōu degedi kahage dibe Godiha dihile kokōu dōdo o sasai degele mei. Yesukōu damaleyodeibasi, Godiha dibe dōdo o sasaiyode tobolōu.

²⁹ Godibe Juda o sasai di Godinōu? Sa sa ilo obiyei kediabōu Godi mei? Kege meido. Godibe Juda o sasai bōu, sa sa o sasai bōu olōu fei di Godi.

³⁰ Yobe, Godibe tanōu feido. E o kolo kōu diafigile hobogoubōu, haba kolo diafigili mei obōu olōu fei Yesukōu damaleyodele imōu duguomōu, nime ma dihile dōdo oyode tobou.

³¹ Di Yesukōu damaleyodeibe sibige hiyedoyode tobolōu idi kahage, kuolōu ta keme huyafei degele sagai? Kege meido. Dibe Mosesha kuolōu ta keme nelede dege tou dalagua.

4

Godiha Abrahambe dōdo oyode tobou

¹ Di kōu guai o Abrahamkōu be dige keiyode tobolōu?

² Abrahamha dabai yoŋu degedi kaha eme dōdo o degei debabe, dabai e ke degedi kokōu ge e yoŋu e hu hebele fogulobe tabōu mei. Kenōu si kegei debabe, Godiha dihile kokōu be eme dōdo mei.

³ Godiha kuguokōu be kage nalai dala?

Abraham eme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godihage eme dōdo oyode tobou. *Stat 15:6*

⁴ O taha dabai ta degeimōu be, e bōseha dabai ke degei kaha hebe kenōu nedi. Solōu do nediyō mei, dabai ke degei kaha hebe kenōu nedi.

⁵ Kenōu si o taha Godiha dihile kokōu dōdo o degelababe, e kage degeiye dōdo o degele? E dabai hiyedo degeligi, midihō bolōdo ke milōu laba dege ho fogōu ba, Godikōu damaleyodeibasi, Godihage o keme dōdo oyode tobolōu. Yobe, Godihanōu midihō kasagai milōu di obe dōdo o degedi kaha degemōu.

⁶ Devit ene kegenōu tobou, o midihō bolō ta milou deba, haba ta milōu li mei deba, Godikōu damaleyodeibasi, Godiha o keme dōdo oyode tobolōu. O kegele i kediāme hohōbōu mabeedei.

⁷ Damaledo, Devitha kōu gue tobou,

O, Godihage e ta dulo idiyo mei ke gebe meiyodei kediāme hohōbōu ma. Midihō kasagai milōu ga idi kaha hebe kasagai ke moloŋu mei kaha hohō degema.

⁸ Hiye Ohage die midihō kasagai ta daladade tawaiyo mei kaha degemōu, o sasai kediāme hohō hiyedo degemabeedei. *Buk Song 32:1-2*

⁹ O kolo diafigile hobogou kedianou * hoho degele ile? Ha, o kolo diafigile ili mei kediane de hoho degele ile? Abrahambe e damaleyodei kahanou Godihage eme doudo oyode tobou.

¹⁰ Abraham e kage dalamou, Godiha eme doudo oyode tobolou? Eme kolo kou diafou? Ha, diafou li mei, you? A nimokou tobolou kuhe, eme kolo diafou li mei kelegebe, Godiha eme doudo oyode tobou.*

¹¹ E kolo diafou li mei kelege, Godikou damaleyodeimou, Godihage eme doudo oyode tobou. Godiha eme doudo o degeimou duguomou, kolo diafou yede tobou. Kolo diafou keme Godiha eme doudo degeiyodemou maka degei. Kegei kaha degemou, Abraham eme kolo diafigili mei o, Godikou damaleyodele i kedia die kou guai o. Diame kolo diafigili meiye, kenou si Godiha dihile kokou be doudo o.

¹² Kolo diafigile i o ilo kediane, Abrahambe die kou guai o. O kediamemou yo[u]wa kolo diafigili mei. Diane Abraham e kolo diafou li mei kelege, Godikou damaleyodei sagai kenou tefele damaleyodele i o.

Godiha Abrahamkou neleyodema makai ta keme damaleyodele i o sasai dimokou bou de tobou

¹³ Godiha Abrahambou, e sosou bou diamokou sa sa olou fei neleyodema makai keme kuolou ta sesedi kaha mei. Abraham e Godikou damaleyodei kaha degeimou, Godiha kege kuhe tobou.

¹⁴ Godihage kuolou ta ke sesele idi o sasai kediamokou sa sa olou fei neleyode tobou debabe, Yesukou damaleyodei midihou keme sibigebou mei, haba Godiha neleyodema makai keme mou yo[u]wa hiyafogou.

¹⁵ Kuolou maji dalamou be, kuolou ta ke gobou gile idi keme dala. Kege degeli keme Godiha gofo[u] hiyedo degeli. Kenou si kuolou ta ta dala mei debabe, ta ta gobou gile idiyo mei.

¹⁶ Godikou damaleyodeibe sibigebou. Ni дума, Godiha Abraham habaguguegu keme o habage hagua ile kediabou de tanou habaguguegu. Godiha habaguguemou, bi ta solou do neleyodeibe, kuolou ta seseli o kediamokou nou nele tobou li mei, Abrahamha Godikou damaleyodei sagai kenou tefele damaleyodele i o sasai kediamokou ne tobou. Damale, Abraham eme di olou fei di kou guai o.

¹⁷ Keme Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, A degeiye, sa sa obiyei sudo kediage name die kou guai oyode tobolou ile.

Stat 17:5

Damaledo, Abrahamha Godikou damaleyodeimou, eme Godiha dihile kokou di kou guai o degei. Godi, Abrahamha damaleyodei keme tofigiei kediamokou fi gehe nedi Godi. Haba e taenou tobou mou ne, bi kegei ta deleli mei keme tamaga degedi.

¹⁸ Abraham e Godiha emokou solou do neleyodei keme kage nele keme e ta tawali meiye, kenou si e Godikou damaleyodema dia dalali, Godiha degeiye, eme sa sa obiyei sudo die kou guai o degei. Yobe, Godiha kou gue kou tobou kaha,

* **4:9 4:9** O kolo diafigidi o kediamemou Juda obiyei. O kolo diafigili mei o kediamemou sa sa obiyei. * **4:10 4:10** Abraham e Godikou damaleyodema dalali, sadebe 14 kege mei degeimou, o tae e kolo kuhe diafou (Stat 15:6, 16, 17:24-25).

Name nabukōu tafalaba, o ne habage haguā ile kedīame sūdo degemōu ileyode tobou. Stat 15:5

¹⁹ Godihā Abraham emokōu ke tobou kelegebe, e sadebebe olōu fei 100 sagai kege. E tōu be olōu fei nele mei dege, tolo ile sagai delei. E sasai Sarane, sobōu dedo degei, dihi ta moloū sagai mei. Kenōu si Abraham e Godikōu damaleyodeibe, neledo dege delei.

²⁰ Godihā emokōu ke neleyodeimōu, e ta fi bolou mali mei, Godikōu nōu damaleyodei. Damaleyodema, neledo dege dalali, Godikōu hohobōu di.

²¹ E Godihā degeleyodema makai keme damaledo kege degeledade tawai.

²² Kegei kahā degemōu, Godihage eme dōdo oyode tobou.

Stat 15:6

²³ Godihā kuguokōu Abraham eme dōdo oyode nalagai dala keme emokōu nōu tobou li mei.

²⁴ Dimokōu bōu de tobou, dine Godi, di Hiye O Yesu tei haguagi kokōu damaleyodei kahā degemōu, ege dine dōdo o sasaiyode tobolōu.

²⁵ Damaledo, Godihā di midihō kasagai kahā hebe ke igile mugulamōu, e Yesu kuhe tōu fogōu mōu, oe wala imōu tolo i. Haba, Godihā dibe dōdo o sasaiyodele domōu, e Yesu kuhe widaimikōu ge haguagi.

Dibe Yesubōu de tolo ilemōu, haba ebōu de haguā gehe dege dalagua

(Tā Hiye 5-8)

5

*Godihā dibe dōdo o sasaiyode tobou**

¹ Di Godikōu damaleyodei kahā, Godihage dibe dōdo o sasaiyodei. Kegei kahā, di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiyenōu, dibe Godibōu de mogo tanōu degei dala kuhe.

² Di damaleyodei kahā degemōu, Yesuhā degeiye, dibe Godihā habaguguei kodu fologa dalagua. Haba di Godihā hohō, hebenikōu dala kokōu fologale ke dia dalagua kahā degemōu, di hohō hiyedo degele ili kuhe.

³ Di ke degele kokōu nōu hohō hiyedo degediyo mei. Di hagi dugumōu ne, hohō degele idi, di hagi dugulu kahage dibe neledo dege tafalaguam-abadomōu kuhe dugudi.

⁴ Di neledo dege tafalaguale, tefele duguye tamā degeibabe, di mihikōu ta fiyale mei. Di mihikōu fiyale mei, Godihā dimokōu midihō bolodo degele ke dia dalaguale.

⁵ Di Godihā dimokōu midihō bolodo degele ke dia dalagualibe, di ta mōu yoūwa dia dalaguadiyo mei. Yobe, Godihage di solōu do degemōu, Duo Bolofei dimokōu neimōu, e solōu do degedi midihō ke di duledu dala kahā.

⁶ Di nele dege dalali mei, Godi tobekōu muguo dalaguamōu, Godihā sawisieī kōu maka degei kelegenōu, Kelesu e di dowoye kuhe tolo i.

⁷ Dige dōdo o tahā dowoye di ta tolo ile sagai mei. O midihō bolofejido milōu gadi o tahā dowoye dige e dogōu gulabasi tolo ile sagai.

* 5: 5:0 Yesube di dowoye tolo i kahā degemōu.

⁸ Kēnōu si dibe midihō kasagaj milōu di o sasaj kegenōu dalamōu, Kelesu e di dowoye kuhe tolo i, di dogōu gulamōu. Midihō keme Godihā dimokōu solōu do hiyedo degedi midihō.

⁹ Tolomōu, e kafeiye di hebe kasagaj ke togule mugu kaha degemōu, dibe e dihile kokōu dōudo o sasaj degele i. Kegei degemōu, di tewe, Godihā midihō kasagaj milōu gadi o sasaj kediamokōu gofoŋu degeibabe, Kelesuhā degeiye dibe bologua dalaguale.

¹⁰ Di Godibōu ho degei kegenōu dalamōu be, Godihā e Dihi e teibe di ho degei midihō ke mei degei. Ifi dibe Godibōu de mogo tanōu degei dala kaha, di Godihā di mamoloŋudade tawale ili, e Dihibe hagua gehe dege dala kaha degemōu.

¹¹ Haba tabe, di Hiye O Yesu Kelesuhā degeiyenōu dibe Godibōu de mogo tanōu degei. Dibe Godibōu de mogo tanōu degemōu, di emokōu hohō hiyedo dege dala kuhe.

Adamhā degeiye todi midihō ke tamā degei, kēnōu si Yesuhā degeiye fi gehe degedi midihō ke tamā degei

¹² O tanōu fei kaha midihō kasagaj milou kahanōu degeiye, midihō kasagaj sa sibige kuokōu tamā degei. Midihō kasagaj kahage todi midihō kene hagua kogumōu, sa sa o sasaj dibe olōu fei tofigile o sasainōu dala, midihō kasagaj milōu gadi kaha dowoye.

¹³ Moseshā kuolōu tā ta malī mei kelegebe, sa sibige kuokōu be o sasaiye midihō kasagaj milōu ga idi. Kēnōu si, kuolōu tā ta malī mei kaha degemōu, Godihāge midihō kasagaj olōu fei keme mōu duguo fofōu guei, ta husoŋuma nalagali mei.

¹⁴ Kēnōu si Adamhā tofogōu mōu, o sasaj olōu fei tofigiemōu haguabe demōu Moseshā haguamōu delei. O ilo kediage kuolōu tā, Adamhā gobou sagaj kēnōu tefele ta gobōu li meiye, kēnōu si olōu fei tofigiemōu haguei.

Adambe habage haguale o kaha maka sagaj delei.

¹⁵ Kēnōu si midihō kasagaj milou obōu, Godihā solōu do nei obōu diliebe tefeinōu mei. Dilie tanōu tahā Godihā tā gobou kahanōu be, o sasaj olōu fei tofigile idi. Kēnōu si, Godihā Yesu Kelesu dimokōu solōu do nei kahage e habagugueibe o sasaj olōu fei dibōu de hiyedo dala kuhe.

¹⁶ Haba nebe, solōu do nei kebōu, midihō kasagaj milou kebōu diliene ta tefeinōu mei. Midihō kasagaj, dilie tanōu tahā milou kahage, o sasaj olōu fei tā sale kelegebe hebe kasagaj ke malā ileyodei. Kēnōu si o sasaj sudo midihō kasagaj milōu ga imōu be, Godihā habaguguemōu, tā saiye tolōu ile meiyodei, Godihā o sasaj kediamē kōu dōudoyode tobou kaha degemōu.

¹⁷ Damaledo, o tanōu kaha Godihā tā ke gobolōu mōu, midihō kasagaj ke milou kahanōu be, todi midihō ke tamā dege hiye degemōu, o sasaj olōu fei tofigile idi. Kēnōu si Godihā habaguguei kahage todi midihō ke gabamōu, hiyedo degemōu ili. O koyohā Godihā solōu do nei ke moŋuba, Godihā o keme dōudo oyode tobōu babe, o keme fi gehe malāba, tofousogo tofousogo tofolōu. Dabai kene Yesu Kelesuhā degeiyenōu dalali, hiyedo degemōu ili kuhe.

¹⁸ Kegemōu, di defeido fimame. O tanōu kaha kuolōu ke gobou kaha degemōu, Godihage o sasai di olōu feibe ta saiye tolōu yode tobou. Kenōu si Yesu Kelesuha midihō dōdo ke milou kaha, Godiha o sasai dibe dōdoyode tobou, ta saiye di ta tolōu mei.

¹⁹ O tanōu kaha Godiha ta gobou kahanōu degeiye, o sasai olōu fei kediane midihō kasagai milōu ga idi. Kenōu si, Yesu Kelesuha Godiha ta ke dulo sesedi kaha degemōu, o sasai olōu fei kediane Godiha dihile kokōu dōdo o sasai dege dalaguale.

²⁰ Godiha e kuolōu ta ke maibe, o sasai kedia midihō kasagai milōu gale domōu kuhe maji. Midihō kasagai hiyedo milōu ga idiye, kenōu si Godiha o sasai di habagugueibe hiye folodo dala kuhe.

²¹ Midihō kasagai milōu di kahaḡe tadi midihō ke tama degemōu, hiyedo degei. Kenōu si Godiha habagugueimōu, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiyenōu, dibe dōdo o sasai degemōu, fi gehe moꞑumaba, tofousogo tofolōu ile.

6

Dibe Kelesubōu de tofigiei

¹ Ha kagele? Di midihō kasagai sudo milōu gadibe, Godiha habaguguei midihō keme de hiye degele domōu kuhe milōu gadi?

² Kegele meido. Dibe tofigiei o sagai kaha, di midihō kasagai kaha nelebe olōu fei mei degei. Kegei kaha, dibe kageiba midihō kasagai ke kegenōu milōu ga ile?

³ Dibe Yesu Kelesu yoꞑu kōu dogōu guomōu fafeleya tofolōu i kaha degemōu, dibe ebōu de tofigiei dalagua. Keme nige ta tawale iyo mei?

⁴ Di fafeleya tofolōu ibe, dibe tofigiemōu Kelesubōu de widai dalagua, dibe Aye Godiha nele hiyedo kahanōu Kelesu haguagimōu gehe degei sagai kenōu tefei, dine fi gehe ke moꞑumabadomōu.

Di Kelesubōu de fi gehe degele dala

⁵ Dibe Kelesubōu de dogōu guomōu, Kelesu e tei sagai kege dine tofigiei. Nebe kenōu tefele, e haguamōu, fi gehe degei sagai kegenōu dine hagua, fi gehe mala ile.

⁶ E hebe fufuguomaitōu tolo i kelegebe, dine ebōu de dogōu guomōu, di tōu keme e tei sagai kenōu tefele tolo i, tōu e tagadi midihō kaha di ta tōu ba, midihō kasagai kaha dabai degeiye domōu.

⁷ Yobe, o ta tolo imōu be, midihō kasagai kaha neleye o ke ta dia daladiyo mei kaha.

⁸ Damaleḡo, dibe Kelesubōu de tofigiei kaha degemōu, di ebōu de fi gehe moꞑumaba tofousogo tofousogo tofolōu kokōu ne damaleyodele idi.

⁹ Godiha Kelesu e tei kōu haguagi kaha degemōu, e haba ta tolo ile mei keme di kōu tewe. Eme tadi midihō kahaḡe ta gabale dala meido.

¹⁰ E tanōu fei tolo i kelegenōu, midihō kasagai kaha nelebe olōu fei mei degei. E haba ta tolo ile mei. Ifibe eme gehe degei, Godibōu de dala.

¹¹ Nebe kenōu tefei, nīne tofigiei sa degei kaha, nī midihō kasagai kaha nelebe olōu fei mei degei. Yesu Kelesuha yoꞑunōu dogōu guo dalamōu, nī fi gehe degemōu, Godibōu de sulugua ke tawama.

¹² N̄i n̄i t̄ou ta seseguba, midih̄o kasagai kaha n̄i t̄ou dia daladama. T̄ou keme todin̄ou. Kegeliḡi, midih̄o kasagai kaha n̄i t̄ou ba, n̄i k̄e seseiye.

¹³ Midih̄o kasagai kaha n̄i dobogoṽub̄ou, n̄i abogoṽub̄ou n̄i t̄ou ilo keleb̄ou dia dalayedema sesegudama, n̄i midih̄o kasagai mil̄ou ye deba. N̄ime tofigiei o, hagua i k̄e sa degei kaha degem̄ou, n̄iōu sie Godik̄ou n̄ema. Midih̄o bol̄o kahan̄ou n̄i t̄ou ol̄ou fei dia dalayedema seseguoba, n̄i midih̄o d̄oudo ken̄ou mil̄ou ma.

¹⁴ Midih̄o kasagai kahage n̄ime haba ta dia dalale mei. Yobe ifibe n̄ime Mosesha kuol̄ou ta kaha hayedu dala mei. N̄ime Godiha habaguguei hayedu dalagua kaha.

Dibe midih̄o d̄oudo kaha dabai degedi o dalagua

¹⁵ Dibe Mosesha kuol̄ou ta kaha hayedu dalagua mei, Godiha habaguguei kaha hayedun̄ou dalagua. Kegei kaha degem̄ou, di kage degele? Di midih̄o kasagai milol̄ou de bolofei? Kege meido.

¹⁶ N̄ime n̄iōu sie b̄ose o tak̄ou seseguoba, e dabai k̄e degeibabe, n̄i e ta ol̄ou fei ken̄ou dulo sesemabeedei. K̄eme n̄ige ta tawale iyo mei? Nebe ken̄ou tefei, n̄i midih̄o kasagai mil̄ou dibe, n̄ime todi midih̄o kaha dabai degedi. N̄i Godiha ta duloba, e dabai degeibasi, n̄ime d̄oudo o sasai degeiba dugulo.

¹⁷ Bol̄odo, afuge n̄ime midih̄o kasagai kaha dabain̄ou degediye, ken̄ou si ta Godiha n̄imok̄ou hehegiei k̄eme n̄i tol̄ou m̄ou sesedi. Kegei kaha, di Godik̄ou bolofeyode tob̄ou me.

¹⁸ N̄i midih̄o kasagai mil̄ou di kelegebe, n̄ime didio o sagai deleigui. Dalaguam̄ou, Godiha n̄i mam̄ouṽum̄ou, n̄i didio degei k̄e t̄ou fogou m̄ou, midih̄o d̄oudo kaha dabai degedi o degele i.

¹⁹ N̄i a tobol̄ou be ol̄ou fei ta tawale iyo mei kaha degem̄ou, a haba oe tob̄ou di sagai ken̄ou tefele tob̄ou ladi. Duma, afuge n̄ige midih̄o kasagai kaha n̄i dobogoṽub̄ou, n̄i abogoṽub̄ou dia dalayedema seseguom̄ou, midih̄o kasagai sibigib̄ou k̄e mil̄ou ga idi. N̄i Godiha ta tobek̄ou muguom̄ou, e ta ta dulo idiyo mei. Ifibe n̄i midih̄o kasagai k̄e hiyafogou ma. Midih̄o d̄oudo kaha n̄i t̄ou ol̄ou fei dia dalayedema seseguoba, dabai ken̄ou degema. Kegeiba, Godiha dih̄ile kok̄ou bolofeido degeiba, e n̄ime yoṽu e biyode tobol̄ou.

²⁰ N̄i midih̄o kasagai kaha dabai degele idi kelegebe, midih̄o d̄oudo kaha dabaibe ta degele idiyo mei.

²¹ N̄i midih̄o, ifi n̄iōu sidifi degeli sagai ken̄ou mil̄ou ga idi kelegebe, n̄i hebe bolofei k̄e de m̄ou? M̄ou li meido. Midih̄o kegei kahage o di tofigilen̄ou.

²² Ifi k̄ou b̄ou gen̄ou, Godiha degeiye, n̄ime midih̄o kasagai kaha didio degei k̄e t̄ou fogou m̄ou, Godiha dabai degedi o degele i. Kegei kaha degem̄ou, n̄i hebe bolofei ken̄ou mala ile. Godiha n̄ime e dih̄ile kok̄ou bolofeido degele iba, n̄ime yoṽu e biyode tobol̄ou. Uwagebe, n̄i fi gehe k̄ene mala ile.

²³ Midih̄o kasagai mil̄ou di kaha hebebe todin̄ou. Ken̄ou si Godiha dimok̄ou fi gehe k̄e sol̄ou do neim̄ou, di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, di tofousogo tofousogo tofol̄ou ile.

7

Ifi dibe fi gehe kaha dabai ke degele ili

¹ Mogo diama, a ta kou tobou ladibe, o Mosesha kuolou ta ke kou tewe nimokou tobou ladi. O ta teli mei kelegebe, eme kuolou ta kaha hayedu dala. Toubabe, eme kuolou ta kaha hayedube haba ta dalale mei. Keme nige de tewe?

² Sasai taha o hulomou, e ma teli mei dalamou be, Mosesha kuolou maiyege sasai kahage e mabou de dogou gu dalayedei. Kenou si e ma toumou be, kuolou keme mei degeimou, eme mou yoyuwa daladi.

³ E ma teli mei kelege, o ta humou be, eme o hiyou mou sasaiyodele idi. E ma tolo ibasi, kuolou ta dalale mei. E o daga hulobe, kasagai mei, bolofei.

⁴ Mogo diama, nine kenou tefei. Kelesu e tolo i kelege, nine ebou de tofigile i. Kegei kaha degemou, nime Mosesha kuolou ta kaha hayedu dala mei. Ifibe nime o toumou widaimikou dogogumou, e haba hagua gehe degei o kaha yoyu e sosou degei, dibe Godiha tagadi midihou bolofeido kenou milolou ile domou degei.

⁵ Di diyou di tou e tagadi midihou kasagai kaha di dia delei kelegebe, kuolou kaha degeiye, di midihou kasagai milou galamou hiyedo degele idi. Midihou keme tofigile midihonou.

⁶ Kenou si midihou kasagai, di didio degei keme Kelesubou de tolo i kaha degemou, dibe Mosesha kuolou kuguokou nalagai kaha hayedube ta dala meido. Ifi di dabai degelibe, di midihou gehe, Duo Bolofeiha dimokou hegiya kenou dabai degele ili.

Midihou kasagai kahage di kou makei

⁷ Ha kagele? Mosesha kuolou ta kaha degeiye, di kuolou ke gobolou ba, midihou kasagai milou babe, di kage tobolou? Kuolou be kasagai? Kege mei. Kuolou ta dala mei debabe, a midihou ilo kelebe kasagaidade tawadiyo mei. O taha bi ke hobou tagadayede* tobou li mei debabe, age midihou kegei keme kasagaidade tawadiyo mei.

⁸ Age kuolou ta kaha ni hobou degedamabeedei ke dulomou be, a midihou kasagainou milou galamou degedi. Tagadi midihou kasagai daga daga ke ma duledu hiyedo tama degegadi. Kuolou ta ke dala mei debasi, midihou kasagai a milou lamou degedi keme o tei sagai degei, nele meido.

⁹ Afuge a Godiha kuolou ta ta tawali mei delei. Kenou si habage, a kuolou ta kaha na hobou degedayedei ke dulomou, midihou kasagai milou lamou degeli midihou ke ma duledu tama degei.

¹⁰ Kegei kaha degemou, ame tei sagai delei. Mosesha kuolou mai kaha yobe o fi gehe ke moyuyadomou mai. Kenou si a kuolou ta ke dulo seselamou degeimou be, a fi gehe ke ta mou li mei. Kuolou ta kaha degeiye, ame todi kokou delei.

¹¹ A kuolou ta kaha ni hobou degedamabeedei ke dulomou, a midihou kasagainou milou galamou degedi. Midihou kasagai kaha kege ogou gama, a woumou tei sagai degei.

* 7:7 7:7 Kisim Bek 20:17

12 Dige Mosesha kuolou ta keme kage tobolou? Kuolou ta keme Godiha bi, Godi yo umakou genou haguei. Haba, ta olou fei kuolou ta kaha duledu dala kene Godiha yo u e binou kaha, Mosesha kuolou ta keme dou do bolofeido.

13 Kenou si kagele? Kuolou ta bolofei kahage a de woumou tei sagai degei? Kege meido. Midiho kasagai kaha a wei. Mosesha kuolou be bolofeie, kenou si midiho kasagai kahage kuolou ta bolofei kebou de geleguomou, a kuhe wei. Kegemou, midiho kasagai keme tamado feleimou, di tawalibe, midiho kasagai keme kasagaido. Midiho keme dolodo kasagaido gabama folodo.

*Di duledube fi kasagibou fi gehebou dilie biya idi**

14 Di Mosesha kuolou tabe Godi yo unu maiyode kou teweye, kenou si ma tou e tagadi midiho kaha degeie, a Godiha ta ke dulo sesele sagai mei, ame midiho kasagai kaha dabai degedi o kaha degemou.

15 Midiho a milou gadi kaha yobe a ta tawaiyo mei. Midiho a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midiho a tagadiyo mei keme a olou fei milou gadi.

16 A mayo unu tagadiyo mei ke milou gadi kaha hegiliba, a Mosesha kuolou tabe bolofeidade tawali.

17 Kegei kaha, midiho a milou gadi keme a mayo unou milou gadiyo mei. Midiho kasagai, ma duledu dala kaha degeiyenou milou gadi.

18 A tewe, ma duledube bolofei ta dala mei. A ma tou e tagadi kenou tobolou. Damaledo, a midiho bolofei kou milolou sagaiye, kenou si a ta milou diyo mei.

19 Midiho bolofei, a tagadi keme a milou gadiyo mei. Kenou si midiho kasagai, a tagadiyo mei keme a milou gadi.

20 Damaledo, midiho a tagadiyo mei keme a milou gadi. Kegei degemou a tawali, a mayo unou milou gadiyo mei. Midiho kasagai, ma duledu dala kaha degeiyenou milou gadi.

21 Kegemou, a ma duledube midiho kou guei kaha dalamou dugulu, a midiho bolofei milou lamou degeimou be, midiho kasagai kahage akogoguedi.

22 Ma fimai kokou gebe Godiha kuolou ta kenou tagali.

23 Kenou si a midiho taha ma tou ke dia dalamou dugulu. Midiho kasagai kahage midiho bolo, ma fimai kou dala kebou de biyolugi, ame didio o sagai tolou mou, ma dobogo ubou, ma abogo ubou olou fei ke dia dala.

24 Ame o kasagai, hagi hiyedo dugulu. Ma tou e degeie a olou fei tolo ile sagai. O koyoha a dogou guba, a todi midiho ke tou fogolou?

25 Bolofeido. A Godikou bolofeyode tobolou. Di Hiye O Yesu Kelesuha degeie, Godihanou si a dogou gulo.

Kegemou, abou ma fibou olou feibe Godiha kuolou ta kaha hayedu dalaye, kenou si ma tou e tagadi midiho kaha degeie, ame midiho kasagai kaha hayedu dala, kenou si a dogou gulo o dala.

* 7:13 7:14 widio ta Good News Bible kaha widio ta.

8

Yesu Kelesu ẹ di midihọ kasagai kaha hebe ke igile muguomou, haba Duo Bolofei dimokou nei

¹ Kegei kaha degemou, o sasai di Yesu Kelesubou de dogou guo dalaguababe, dibe ta saiye ta tolou ile mei.

² Yobe, dibe Yesu Kelesubou de dogou guomou, Duo Bolofeiha hayedu dalaguamou, ẹ dimokou be fi gehe nei kaha, di midihọ kasagai kaha didio degei keme tou fogou mou, todi midihọ kaha hayedu ta dalagua mei kaha degemou.

³ Mosesha kuolou ta seselamou degedi midihọ kaha di midihọ kasagai kaha hebe keme ta igile muguli mei, yobe di tou e tagadi midihọ kasagai kaha di kuolou ta ke dulo seseli ke akogudi kaha degemou. Kuolou ta kaha ta degeli mei, keme Godihanou degei. Godiha yofu ẹ Dihi tobou mou migile, midihọ kasagai milou di o di бага mala felemou, di dowoye Godiha ẹme ta saikou dogogumou, ẹ toumou, di midihọ kasagai milou gadi kaha hebe keme olou fei emokou neimou, mei degei.

⁴ Godiha ke degei kaha yobe kou gue, Mosesha kuolou tabe doudoye, kenou si di seselamou degele iye, Godiha dihile kokou dibe ta doudo o sasai degele ili mei. Kegemou, dibe Godiha ẹ dihile kokou doudo o sasai degemabadomou, ẹ midihọ gehe ke dimokou hegi. Midihọ keme tou e tagadi midihọ mei, Duo Bolofeiha dogou guo dalamou suluguadi midihọ ke hegi.

⁵ O sasai, tou e tagadi midihọ sesega idi kediage die tou e tagadi kokou nou fima idi. Kenou si o sasai, Duo Bolofeiha dia dalagua kediage Duo Bolofeiha tagai sagai kokou nou fima idi.

⁶ O sasai die tou e tagai kokou nou fima idi kediamе tofigile ile. Kenou si o sasai, die fimai Duo Bolofeiha dia daladi kediamе bologuado dalaguali, fi gehe tofousogo tofousogo tofolou ke mala ile.

⁷ O ẹ tou e tagadi kokou nou fimoubabe, o keme Godikou be ho mai dala. O kegei keme Godiha kuolou ta kaha hayedube dala mei. Ege kuolou ta keme sesele sagai meido.

⁸ Tou e tagadi midihọ kasagai kaha dia dalaguadi o sasai kediage Godiha tagali keme ta degele sagai meido.

⁹ Nime tou e tagadi midihoya ke sulugua mei. Nime Godiha Duo Bolofeiha yofu dogou guo dalamou sulugua. O Kelesuha ẹ Duo Bolofei diabou de dala mei kediamе Kelesuha bi mei.

¹⁰ Midihọ kasagai kaha ẹ ni tou be woumou tofigiei dalagua. Kenou si Kelesube ni duledu dalababe, nime fi gehe degei dalagua, Godiha dihile kokou nime doudo o sasai degei kaha degemou.

¹¹ Godiha Yesu Kelesu tei haguagimou gehe degei. Kegemou, Godiha Duo Bolofei ni duledu dalabasi, ni tofigieiba, haba hagua gehe degele ile.

Duo Bolofeiha degeiye, dibe Godiha sisigo degei

¹² Mogo diama, age di midihọ tanou fei kokou yanou siamebeede tobolou, ha di tou e tagadi midihoya ke ta siamebeede tobou yo mei.

¹³ Yobe, n̄i tōu e tagadi midihō kasagai kokōu suluguababe tofigile ile. N̄i Duo Bolofeiha neleyenōu midihō ke tobekōu mugubasi, n̄i fi gehe tofousogo tofousogo tofolōu ile.

¹⁴ Yobe, Godiha Duo Bolofeiha dogōu gumōu suluguadi o sasai kediamē Godiha sisigo degei dalagua kaha degemōu.

¹⁵ Duo Bolofei, Godiha nimokōu nei kahage n̄ime e fisimōu dabai degedi o degemabeede tobōu li mei. Damaledo, n̄i haba ta gue degele ile mei. Duo Bolofeiha degeiye, n̄ime Godiha sisigo degei dalagua. Dibe Godiha sisigo kaha degemōu, dige Aye,* ma Aye de haguisa idi.

¹⁶ Duo Bolofeiha yoŋunōu di fimai dogōu guomōu tobolōu be, dibe Godiha e sisigo degei dalaguayode tobolōu.

¹⁷ Dibe Godiha e sisigo degei dala kaha degemōu, di bi bolodo Godiha dimokōu neleyodema makai ke dia dalagua. Keme Kelesu di eyeha kōu moy. Di hagi, Kelesu e dugu sagai ke dine duguoba, di Godiha sisigo degei dalaguababe, di habage hebeni hohō ke malaba, ebōu de dalaguale.

Habage di hebenikōu bologuado duwoguale ke malq ile

¹⁸ Damaledo, a hagi di ifi koŋu dugulo ili koŋume hiyefei meidade tawali. Di hebeni hohō ke malaba, bologuado duwoguale keme bolodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei.

¹⁹ Bimai olōu fei Godiha milōu gai kediamē yoŋu e sisigo di tama degeiba dugulamōu dia dalagua.

²⁰ Yobe, ifi sa sibige koŋumaha bi olōu fei, Godiha milōu gai kediamē mōu dalagua. Keme dioŋu tagaiya ke dalagua mei. Godi yoŋu degeiye, kuhe kege dalagua. Dalaguale, midihō bolofei diamokōu tama degele ke dia dalagua.

²¹ Damaledo, ifi kōu bōu ge sa sibige koŋumaha bimai olōu feibe makodi keme didio degei sagai dala. Habage, e tōu fogōu basi, bimai olōu fei kediamē Godiha sisigo dibōu de bologuado dalaguale.

²² Bi olōu fei Godiha milōu gai kediamē hagi dege dalali do hiyedo, sasaiye dihi mōu lamōu dugudi sagai kenōu tefele duguomōu gosomōu hagulugi ifine kegenōu dala keme di kōu tewe.

²³ Bimai olōu fei kedianōu gosolo iyo mei, dine gosolo ili. Godiha e Duo Bolofei dimokōu kōu nei keme bi dagado e dimokōu nei. Kenōu si dine hagi dege gosolo iligi, Godiha dibe e sisigoyode tobōu ba, di tōu be bolodo, tawaga tobolōu sagai meido degele ke dia dalagua.

²⁴ Godihage dibe kōu mamoy, kenōu si dige di dihoje ta duguli mei, you dala. Di e midihō bolodo ke dimokōu hegiba dugulo ke dia dalagua. Damaledo, di ke olōu fei kōu dugulo i debabe, di ke ta dugulamōu dia dalagua mei.

²⁵ Kenōu si di Godiha midihō bolodo hegiba dugulamōu dia dalaguabe, di dedeido dege dia dalagua, di duguli mei, you kaha degemōu.

²⁶ Haba, Duo Bolofeiha o sasai di dedei mei degeimōu duguomōu be, e di dogōu gudi. Di tawadiyo mei, mōu yoŋuwa diho baga tobolōu imōu be, e

* **8:15 8:15** Yesuha taege Aba dilibe, ma 'aye' dili.

Godikōu di dogōu guyedema diho baga tobōu di. Duo Bolofeiha diho baga tobōu dibe, hilige tobōu diyo mei, duledugenōu wodi.

²⁷ Kegemōu, Godihage o duledune dugudi, haba Duo Bolofeiha fimaine e kōu tewenōu. Yobe Duo Bolofeiage Godi yoŋu tagaiya kenōu e o sasai di dogōu guyadomōu emokōu diho baga tobōu di kaha degemōu.

²⁸ Godikōu hohō degele idi o sasai, Godiha yoŋu tagai sagai kenōu degemabdomōu makai kediame Godiha hiyedo dogōu gudi, keme di kōu tewe.

²⁹ Yobe, o sasai, Godiha kōu mamoloŋuyodema makai kediame yoŋu e Dihi sagai kenōu tefemabdomōu, e Dihido keme e sisigo sudo di eyedo degele domōu kuhe makai.

³⁰ O sasai, Godiha kōu makai kediāmokōu be ege haguissama haguamabeede tobou. O sasai yoŋu haguissai kediame ege doudo o sasaiyode tobou. Doudo o sasaiyode tobou mamōu, e hohobōu e nelebōu ke diamokōu nei.

Godiha di solōu do degedi midihō keme midihō tae ta akogulo sagai meido

³¹ Ha kagele? Di Godiha degei kuokōu be kage tobolōu? Godiha di dogōu gubabe, o koyoha dimokōu ho male?

³² Damaledo, Godiha e Dihido ta habali mei. E tobōu mōu migile, di dogōu gulamōu tolo i. Kegei kaha degemōu, di tewe, Godiha dimokōu bi bolodo olōu fei kene nele.

³³ Dibe Godiha makai o sasai, yoŋu e binōu. Kegei kaha, o tae di ta sale sagai meido. Godihage dibe yoŋu e dihile kokōu doudo o sasaiyode tobou.

³⁴ O koyoha tobouye, di hebe kasagai ke moloŋu? Ta meido. Yobe, Yesu Kelesu e tolo imōu, Godiha haguagimōu, gehe degemōu, ifibe Godiha dobogoŋu delekōu duwoli, di dogōu guyedema diho baga tobōu di.

³⁵ Kelesuhage dimokōu solōu do hiyedo degedi kaha degemōu, midihō taega e solōu do degedi keme ta akogulo meido. Di hagi dugubane, do dugubane, oe dimokōu midihō kasagai hegibane, hegie degeibane, yukuei mei degeibane, ho oe di makoubane, biyaba di woubane, kegegai olōu fei kahage Kelesuha dimokōu solōu do degedi keme ta akogulo meido.

³⁶ Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Eibe ne bi kaha degemōu, ho o kedia ei woumōu tofigile idi. Eibe wai sipsip sagai degei duguomōu, di womebeede tobolōu idi. *Buk Song 44:22*

³⁷ Kelesuha dimokōu solōu do degedi kaha degemōu, dige hagi kegei ke duguomōu be gabama folodi.

³⁸ Damaledo, Godiha dimokōu solōu do hiyedo degedi kaha degemōu, a tawalibe, midihō tae e solōu do degedi keme ta akogulo sagai mei. Todibōu, todiyo meibōu, esol o kediabōu, duo kasagai kediabōu, bi ifi dala kebōu, sabita dalale kebōu, duo daga daga neledo neledo olōu fei kebōu,

³⁹ duo sugutōu dalagua kebōu, mihi dulemōu dalagua kebōu, Godiha milōu gai kebōu olōu fei kediage Godiha solōu do degedi keme ta akogulo sagai meido. Godiha di Hiye O Yesu Kelesu dimokōu nei kahanōu be, Godiha dimokōu solōu do degedi ke hegi dala kuhe.

Polha midihō Godiha Israel obiyei kediāmokōu degeli ke tobou

(Tā Hiye 9-11)

9

Polhā Israel obiyei kediāmokōu solōu do hiyedo degei

¹ Ame Kelesubōu de dogōu guo dala kaha degemōu, a gulokou tobōu yo mei. Duo Bolofeiha degeiye, a ma duleduge tawalibe, a damaledo tanōu tobolōu kuhe.

² A hagi hiyedo degemōu, fi hiyedo mamōu, ma duleduge gosolomōu solōu do hiyedo degedi.

³ Age Godiha ma Israel obiyei kedia mamoloū ke tagali. Godiha a Kelesubōu dala ke akoguoba, a makolo debabe, ma Israel obiyei kedia ma timōu moloūne tabōu mei.

⁴ Diame Israel o sasai, Godihage diame yoū e sisigoyodemamōu, e hohobōu e nelebōu ke diāmokōu hegi. E mogo degedi midihobōu, e kuolōu tabōu, e egeibōu olōu fei ke diāmokōu nei. Haba, e midihō bolodo kene diāmokōu degeleyodema makai.

⁵ Israel o die kōu guai o kediame hūti hiye o. Dia dihi moūmōu haguasiligi, Kelesu ene haguai. Eme o degeiye, kenōu si eme Godi. Bi olōu feibe e hayedunōu dala. Sawisiei olōu feibe di e hunōu hebele foguo dalame. Damaledo.

Polhā midihō Godiha Israel obiyei kediāmokōu degeli ke tobou

⁶ Midihō ma Israel obiyei kediage milolōu idi kaha, a hagi hiyedo degeliye, kenōu si Godiha diāmokōu midihō bolō ta milolōu yodema makai keme age mabōu sa degeiyode tobōu yo mei. Dia dihi moūmōu haguasilibe, a tawali, ilo kelebe damaledo Israel o mei.

⁷ Nebe, Abrahamha sosōu ye, kenōu si olōu feibe e sisigodoyode tobōu li mei. Di tewe, Godiha emokōu kōu gue kōu tobou, Ne dihi Aisakha dalali, ise habage ne hūti obe hiyedo dege kuhe biyomōu ileyodei. *Stat 21:12*

⁸ Ta koūmahā e sibigebe kōu gue, sisigo, Abrahamha degei ilo kelebe Godiha sisigo mei. Dihi, Godiha Abrahamkōu neleyodema nei kaha e sisigonōu si e hūtiyodei.

⁹ Godiha dihi neleyodema kōu gue makai,

A haguale makai kelege, a boholōu ma hagua feleba dugulobe, Sarabe o dihi ta malamai duguloyode tobou. *Stat 18:10, 14*

¹⁰ Nebe, di kōu guai o Aisakha sasai Rebeka ene dihi bolōu guokōu degei.

¹¹ Dalali, dihi bolōu mala fei mei, you kelegebe, sisigo bolōu kediliege midihō bolō, ha midihō kasagai ta degele ili meiyē, kenōu si Godiha midihō yoū degedi kenōu sesegamōu, yoū tagai sagaiya ke dihi tanōu fei ta maka degei.

¹² Damaledo, Godihage dabai obe degedi kokōu ta fimadiyo mei, yoū tagai sagaiya kenōu o maka degedi. Kegei kaha degemōu, dihi bolōu ke mala fei mei kelegebe, Godiha dilie adiou kōu tobou,

Dihi ebukōu mala fele keme e mala, habage mala fele kaha dabai degedi o degeleyodei. *Stat 25:23*

¹³ Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Age Jekopsi tagaliye, kenou si Isobe dafoulu.

Malakai 1:2-3

¹⁴ Kegei kaha di kage tobolou? Di Godihage midihog doudo mei ke milolou yode tobolou? Kege meido.

¹⁵ Godihag Moseskou kou gue tobou keme di kou tewe,

A o takou solou do degelababe, a solou do degelenou. Haba, a o takou habaguguegulababe, a habaguguegulonou. *Kisim Bek 33:19*

¹⁶ Kegei kaha degemou, Godihag o ta maka degedibe oe tagai sagai kokou ge mei, haba oe dabai degedi kokou ge mei, Godihag yofu e solou do kokou genou o maka degedi.

¹⁷ Godihag kuguoyege, Godihag sa Isip o kedia hiye okou kou gue tobou keme di kou tewe,

A degeiye, na hiye o degei, a ma nelebe namokou hegiba, haba o sasai sudo ma hu hebele foguoba, a namokou degei ke sa sa olou fei tobou mou suluguamabadomou. *Kisim Bek 9:16*

¹⁸ Kegei kaha degemou, di tewe, Godihag o takou solou do degelababe, e o kokou solou do degelenou. Nebe, e o taha fi hiligilababe, e o kokou kegelenou.

¹⁹ Kenou si a tawalibe, ni o tae amokou kou gue tobolou, Godi e kege degeibabe, kageiye e di midihog kasagai kaha hebe ke dimokou neleyode tobou ya? Godihag degele fimai keme oe ta igile mugulo sagai meiyode tobolou.

²⁰ O ta na Godikou hobou gofou dege tobou da.

Bilika mihiye milou kahage o e milou kokou be na kageimou a milouye a kou gue dala de de yodulo? *Aisaia 29:16*
Kegebe ta yodulo meido.

²¹ O mihi bilika milou di kahage mihi malamou be, yofu tagai sagai kokou nou milou di. Mihi ilobe bilika bolofeido ke milou di, haba ilobe bilika kasagai degei milou di. Midihog keme doudo mei? Age keme midihog doudoyode tobolou kuhe. E yofu tagai sagai kokou nou milou di.

²² Godihane kege degedi. O sasai ilo kelebe mihi bilika kasagai dege milou ke sagai kenou tefei dalaguamou, e mou duguo fogou dalaye, kenou si e gofou degeba, o sasai kegele i kedia makoloba, e nele ke omokou hehegileyodema dia dala.

²³ Haba nebe, o sasai ilo kelebe Godihag habagugueimou mihi bilika bolofei degei ke sagai kenou tefei dalagua. Godihag o sasai kediakokou e hohobou e nelebou ke hehegileyodemamou, e hebeni hohog kebou, bologua duwodi kebou de milou ma tou fogou fogou, o sasai kediakokou habage nelamou dia dala.

²⁴ Mihi bilika, Godihag habaguguei keme o sasai Godihag kou maka degei, di. Keme Juda obiyei dinou mei, sa sa ilo obiyeibou olou fei Godihag hagnosisai.

²⁵ Habage-degele-duguo-tobou di-o Hosea e Godihag tobou ke kuguokou kou gue kou nalai dala,

O sasai ilo kediame ma sosou meiyeye, a ma sosou yode tobolou. O sasai ilo kediame a tagali meiyeye, habagesi age ma tagaidoyode tobolou. *Hosea 2:23*

26 Haba,

Sa, Godihā nīme mā o sasāi meiyode tobou kokōu ge, nīme yoŋu kegenōu daladi Godihā e sisigoyodele. *Hosea 1:10*

27 Aisaia ene e Israel obiyei kediāmokōu fimāmōu, hiligedo kōu gue tobou,

Israel o sasāi kediāme sūdo, tō ko we sà degeiye, kenōu si Godihā ilo kelenōu mamoloŋu.

28 Hiye Ohā sa sa o sasāi olōu fei tā samaba, hebe kasagai ke totonōu nele hobolōu. *Aisaia 10:22-23*

29 Ke tamā degegalebe afu Aisaiaha kōu gue kōu tobou,

Hiye O Godi e nelebe hiyedo folodo kaha di sosōu do diāme kefeguli mei dioŋu kege dalagualeyodei debabe, di olōu feibe sa Sodobōu Gomorabōu makei sagai kegenōu kōu makoma mei degeiyodei. *Aisaia 1:9*

Israel o sasāi kediāme defeido damaleyodele ili mei kaha degemōu, diāme dōudo o mei

30 Ha kegei kaha di kage tobolōu? Sa sa ilo obiyei kediāge Godihā dihile kokōu dōudo o degelamōu dabai hiyedo degele ili meiyē, kenōu si diā Yesukōu damaleyodele i kahanōu be Godihāge diāme dōudo o sasāiyodei.

31 Kenōu si Israel obiyei kediā Mosesha kuolōu tā ke seselamōu degele i. Diāge kuolōu tā sesedi kaha ge Godihā dihile kokōu dōudo o sasāi degeleyade tawale iye, kenōu si Mosesha kuolōu tā kaha ge diāme ta dōudo degele ili mei.

32 Yobe, diāme damaleyodili mei. Kuolōu tā ke seselamōu dabai hiyedo degei kaha ge diāme dōudo o sasāi degeiyade tawale i. Die abogoŋuye igi sà degei kokōu kuwamōu, mihikōu fiyasigei.*

33 Igi keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Ni duma, a bitōu Saionkōu igi ta dogogulu. Die abogoŋuye igi kokōu kuwagaba fiyasigile. Damaledo, igi hiyedo kokōu be obe kuwagaba, mihikōu fiyasigile. *Aisaia 8:14*

O taha emokōu damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*

10

Israel obiyei kediāge Godihā midihōbe tewe mei

1 Mogo diāma, age Godihā Israel obiyei kediā mamoloŋu ke tagalemōu dihō бага tobōu di.

2 Israel o kediāme a tewe kaha degemōu, age diāme midihō Godihā tagali ke seselamōu dabai hiyedo degele ilidade tawali. Kenōu si a dugulube, Godihā tagalido keme diāge defeido ta tawale iyo mei dugulu.

3 Godihā dihile kokōu dōudo o sasāi degedi midihō keme diā ta tawale idiyo mei. Mosesha kuolōu tā kenōu sesele iligi dioŋunōu dōudo o degelamōu degele idi. Godihāge diāme dōudo o degele ke tobekōu mugu. E hayedu dalagua mei.

* **9:32 9:32** Igi keme damaledo igi mei, keme Yesu. *Bitōu Saion* (9:33) keme sa Jerusalem.

⁴ Kelesuhā hagueiye, Moseshā kuolōu tā ke mei degei. Kelesukōu nōu damaleyodebasi, Godihā dihile kokōu dibe dōudo o sasai degele.

⁵ Kuolōu tā sesedi kaha dōudo o degele keme Moseshā kōu gue nalai, O koyohā kuolōu tā ke olōu feido sesele ibasi, ɛme tofousogo tofousogo tofolou. *Wok Pris 18:5*

⁶ Godihā kuguokōu ge damaleyodei kaha dōudo o degele keme kōu gue nalai dala,

Ni niōu sie hebenitōu be o koyohā ile de yodudama. *Lo 30:12*

Ta kegei keme ni Kelesu wolōu migilamōu tobolōu ili sagai.

⁷ Haba,

Ni niōu sie tofigiei kedia sakōu be o koyohā mulō dene yodudama. *Lo 30:13*

Ta kegei keme ni Kelesu widai sakōu ge tamakōu wolōu felamōu tobolōu ili sagai.

⁸ Ta kaha sibigebe kōu gue,

Godihā tabe ni hafeido dege dala. Ni duledune, haba ni mogoudune dala. *Lo 30:14*

Ta keme Yesukōu damaleyodele kaha ta, ei hehegile idi ke.

⁹ Ta keme kōu gue, ni Yesube Hiye Oyode tama dege tobolōu ba, ni duleduge Godihā Yesu widaikōu ge haguagi kokōu damaleyodeibasi, Godihā ni mamoloū.

¹⁰ Di duledube damaleyodei dala kaha degemōu, Godihage dibe dōudo o sasaiyodele. Di mogouye damaleyodei ke tama dege tobōu di kaha, Godihā di mamoloū.

¹¹ Keme Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala keme di kōu tewe, O koyohā ɛmokōu damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*

¹² Juda obōu, Grik obōu kediame Godihā dihile kokōu be tefeinōu do dala. Die Hiye One tanōu fei, di olōu feido, di Hiye O. O koyohā Hiye Ohā a dogōu guyedema diho бага tobōu mōu be, Hiye Ohage o kokōu midihō bolonōu hiyedo hehegiedi.

¹³ Yobe,

O koyohā Hiye Ohā huya ke a dogōu guyedema diho бага tobōu babe, o keme Godihā mamoloū ke nalai dala. *Joel 2:32*

¹⁴ Kenōu si, o sasai damaleyodili mei kediage Hiye Okōu dia dogōu guyedema ta yodulo ile sagai mei. Dia Hiye Ohā tā ke ta tobōu ba dulo ili mei debabe, ɛmokōu kage damaleyodele ile? Ha o tahā egei tobōu ho fogōu babe, dia kage dulo ile?

¹⁵ Ha, o ilo kele egei tobōu di o ta iyede tobōu mōu iyo mei debabe, egei ta tobolōu mei. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, O sasaiye tā uwo bolofei hehegiedi o kedia haguasieiba duguoba, hoho hiyedo degele ile. *Aisaia 52:7*

Israel obiyei kedia tā uwo bolofei ke kōu dulo iye, ta tolōu ili mei

¹⁶ Kenōu si Israel o sasai ilo kedia tā uwo bolofei ke kōu dulo iye, ta tolōu ili mei kaha, Aisaiaha kōu gue yodu,

Hiye O, o koyohage egei ei tobōu di ke dulomōu damaleyode iya? *Aisaia 53:1*

17 Kegemōu, di egei dulo hobogou kahage di damaleyodei dalagua ke tawali. Egei di dulo idi keme Kelesuha ta.

18 Kenōu si, a yodulube, Israel o kediage egei ke ta dulo ili mei? de yodulu. Kege mei, dia kōu dulo i. Godiha kuguokōu kōu gue nalaj dala keme di kōu tewe,

Ta tobolou idi keme sa sibige o sasaj olou fei kedia kōu dulo hobogou. Sa sa olou fei tefele dulo i. *Buk Song 19:4*

19 Haba, a yodulube, Israel o kediage ta kaha sibigebe ta tawaiyo mei? de yodulu. Kege mei, dia kōu tewe. Yomogoube, ta Godiha kōu tobou keme Mosesha nalaj dala kuhe,

Age hubou mei obiyeibou, haba totou degele i o sasajibou kedianou mamouba, ni kona degeba, gofou degele ileyode tobou. *Lo 32:21*

20 Habage, Aisaia e gue degeli mei, ta Godiha kōu tobou keme e nalaj dala kuhe,

O a ka ili mei kediage ame kōu dugulo i. Haba, o sasaj, a dugulamou yoduga ili mei kediamokou be a tama degeiyode tobou. *Aisaia 65:1*

21 Kenou si Israel o kediamokou be e kōu gue tobou,

Nime fi hiligido o sasaj, ta dulo idiyo meiyee, kenou si sawisiee olou fei a nimokou dobogou eleguomou, ni mamou lamou degeliyodei. *Aisaia 65:2*

11

Godiha Israel o ilo kedia habaguguegu

1 A yodulube, Godihage yofou e Israel obiyei kediame tobekou mugu dala? de yodulu. Kegeli mei, tobekou muguli mei. Ane Israel o. Ma kōu guai obe Abraham. Ane Benjaminha huti o.

2 Godiha e obiyei, yofou kōu makai kediame tobekou muguli meido. Elaijaha degei kaha ta, Godiha kuguokou nalaj dala keme ni kōu tewe. Elaijaha Israel o kedia ta salamou, Godikou neledo dege kōu gue diho бага tobou,

3 Ma Hiye O, o kediage ne habage-degele-duguo-tobou di-o kediame woumou tofigile i. Tofigieimou, ne gali sidi moso olou fei kene igisei. Tanou anou si dala kuheye, dia ane walamou degele iliyodei. *1 King 19:10, 14*

4 Kenou si, Godihage emokou be kage tobolou? Kōu gue tobou, A ma o sasajbe olou fei 7,000 kege dalaye, diage ogou gai godi Balkou be ta yubu sugulo fiya diho бага tobolou idiyo meiyodei. *1 King 19:18*

5 Ifine nebe kenou tefei, Israel o ilo kediame Godiha habaguguegomou, yofou e bi degei dala.

6 Die dabai degegadi kokou be e ta fimali mei, e dia habaguguegomou maka degei. Kegeli mei debabe, Godiha habaguguegu keme sibigebou mei.

7 Ha di kage tobolou? Israel obiyei kedia mou lamou degele i keme dia ta mala ili mei. Dia dabai hiyedo degele iye, kenou si ta mala ili mei. Israel o ilo, Godiha yofoumakou makai o sasaj kedianou si mala i. Ke ta mou li mei kediame fi be hiligido dalagua.

8 Keme Godiha kuguokou be kōu gue nalaj dala,

Godihā degeiye, o kediame fī totōu degei. Die diho du degemōu dugulo sagai mei. Die kihiyōune tefegamōu, uwo dulo sagai mei. Kegenōu haguabe demōu, ifine yoŋū kegenōu dala kuhe. *Lo 29:4*

⁹ Devithane kege kōu tobou,

O kediā nale hiyedo kefema nolū kelege, a tagalibe, diame salemaiye gali tōu di sagai kenōu tefele tōu bane, haba ulou dai sagai kodu fiyasigeibane bolō. Haba die abogoŋūye igi sa degei kokōu kuwaba fiyasigeiba, hebe kasagai ke mala ibane bolō.

¹⁰ Die diho du degeiba, haba ta dugulo sagai mei. Die sagi do degeibane, haba ta haguā tofolōu sagai mei, yoŋū kegenōu kuhe dalaleyode tobou. *Buk Song 69:22-23*

Godihā sa sa ilo obiyei kediā mamoloŋū

¹¹ Kegemōu, a yodulube, Israel obiyei kediā igi kokōu abogoŋūye kuwamōu fiyasigei kelegebe, diā haguale sagai mei? de yodulu. Kegeli mei, diame kōu hagualeyē dalagua. Kenōu si diā Godi tobekōu mugulo i kaha degemōu, Godihā sa sa ilo obiyei kediā mamōu lamōu degeliyode tobou. Kegeiba, yoŋū e Israel obiyei kediā duguoba, kona degemabdomōu.

¹² Israel o kediā Godi tobekōu mugulo i kaha degemōu, Godihage boholōu mōu, sa sibige o olōu fei kediā hiyedo dogōu guo dia dala. Damaledo, Israel o kediame mihikōu fiyasigei kaha, Godihage midihō bolodo keme sa sa ilo obiyei kediāmokōu nōu hehegie dala. Haba, Israel obiyei olōu fei kediā Godikōu boholōu mā hagubabe, midihō bolofeido, tawaga tobolōu sagai mei keme dimokōu tamā degemōu ile.

¹³ A sa sa ilo obiyei nimokōu tobōu ladi kuhe. Ame Godihā tā-bolofei-malā-siadi-o. Godihā tobōu mōu a ile, e tā ke sa sa sudo hehegiemōu siadi. A dabai degedi kokōu hohō hiyedo degeli.

¹⁴ A Godihā tā sa sa keleya ke hehegiemōu suba, mā Israel obiyei kediage midihō bolofei Godihā nimokōu hehegili ke duguo kesigieba, nimokōu kona degemabdomōu. Midihō a koŋū degeli kahage, mā Israel obiyei ilo kelene fī boholōu ile sagai, Godihā mamōuyadomōu.

¹⁵ Godihā Israel obiyei kediā igile mugu kelegebe, e degeiye, sa sibige o sasai di olōu feibe ebōu de mogo tanōu degei. Nebe, Godihā Israel obiyei kediā haba mamōubabe, age yoŋū degeiyenōu, o sasai tofigieimōu kōu wida i kediame haba haguā gehe degele iledade tawali.

¹⁶ O tae ōu si ta huyadefei bafolōu ba, Godikōu neibabe, ilo olōu fei kene Godihā binōu. Hebene nebe, tefe keme Godihā bi debabe, hebe go olōu fei kene Godihā binōu.*

¹⁷ Israel obiyei kediame hebe bolofei, haimikōu tafala ke sa degei. Tafalamōu, Godihā hebe go ilo kele diafigisei. Sa sa ilo obiyei nime hebe dibikōu mōu yoŋūwa tafalagua ke sa degei. Kegemōu, Godihā dibi hebe go ilo kele diafigima moŋūma hagua, hebe bolofei kokōu asōu gieimōu, hebe bolofei kaha go diafigisei kaha timōu ke moŋū. Ni die timōu ke malamōu,

* **11:16 11:16** Namba 15:17-21. Tā Polhā koŋū tobou kaha sibigebe kōu gue: Ifibe Israel o ilo kediānōu Yesukōu damaleyodele i. Habagesi, Israel obiyei olōu feido damaleyodele ile.

hebe bolò kahā kōū kẹ mōudibe, yōū ẹ goye mōudi sagaī kenōū tefele mōudi.

¹⁸ Kenōū si n̄i hebe bolò kahā go afu delei kẹ huyafei degeba, niōū n̄i h̄u hebele fogudama. N̄i hebe tefe kokōū ta kōū n̄ediyo mei. Hebe tefe kahāge go n̄imokōū kōū n̄edi kẹ tawama.

¹⁹ Kenōū si n̄i kōū gue tobolōū sagaī, Godihā hebe go ilo kele diafigisei kahā yobe di die timōū kẹ mōuyadomōū.

²⁰ Damalēdo, Godihā kege degei. Kenōū si kẹ degei kahā yobe kōū gue, Israel obiyei kediamē damaleyodili mei kahā degemōū, Godihā diafigisei. N̄inōū si damaleyodei kahā degemōū, n̄ime hebe bolodo kokōū asōū giei dalagua. N̄iōū tawaibōū, n̄i kegeligi, niōū n̄i h̄u hiye degele iye.

²¹ Yobe, hebe go afu delei kẹme Godihā mōū duguo fogōū li mei, diafigisei. Kenōū tefele, n̄i damaleyode ho fogōū babe, ẹge n̄ine mōū ta duguo fogolōū mei, diafigisele.

²² Kegemōū, Godihā midihō bolofeī kebōū, midihō gofōudo kebōū de omokōū hehegiedi kẹme n̄i tawama. O koyohā midihō bolofeī kẹ tōū fogōū babe, Godihā o kokōū gofōū degele. N̄i damaleyodema, midihō bolofeī kenōū tōū basi, Godihā ẹ midihō bolodo kẹ n̄imokōū hegile. N̄i kege dege ho fogōū babe, ẹge n̄ine diafigisele.

²³ Nebe, hebe bolò kahā go, afu ẹ diafigisei kediamē haba damaleyodele ibabe, ẹ diā bohōlōū mōuma asōū gile. Damalēdo, Godi ẹge hebe bolò kokōū haba asōū gilenōū.

²⁴ Yobe, sa sa ilo obiyei n̄ime hebe dibikōū tafalagua kahā go sā degele i, Godihā n̄i diafigimamōū, hebe bolofeī kokōū asōū giei. Hebe bolodo kẹme n̄i hebedo meiyē, kenōū si ẹ n̄i kokōū asōū giei. Di kegei kẹ tewe kahā degemōū, di kōū guene tawali, Israel obiyei kediamē hebe bolofeī kahā go diafigisei kẹ sā degei kahā, Godi yōū sasale bohōlōū mōuma, diōū die timōū kokōū nōū haba asōū gile.

Godihā ẹ habaguguei kẹ o sasaī olōū feī kediamokōū hehegielamōū degeli

²⁵ Mogo diama, n̄ige n̄i tewebe hiyedoyode tawaiye domōū, ā mogogoū tā kōū n̄imokōū kuhe tobōū ladi. Israel obiyei ilo kediamē fībe hiligido, fī bohōū yō mei dalagua. Dīa kegenōū dalaguaba ibe deba, sa sa ilo obiyei, Godihā kōū makai kokōū folo tefeibabe, haba Israel o sasaī kediamē olōū feībe yōū ẹ bi degele ile.

²⁶ Kegeba, Godihā Israel o sasainē olōū feī mamolōū. Kẹme Godihā kuguokōū be kōū gue nalaī dala,

O sasaī dogōū gulo o kahā bitōū Saion tōū fogōū ile, Israel o sasaī mamolōū. Jekophā sosōū diamē Godi tobekōū muguo dalaguaye, kenōū si Hiye Ohā degeiye, dīa haba bohōlōū ba, Godikōū midihō degele ile.*

²⁷ Kelegebe, Godihā kōū gue tobou, āge ābōū de mogo degedi midihō ebele kẹ diamokōū hegile. Midihō kahā sibigebe kōū gue, ā midihō kasagaī dīa milōū gadi kahā hebe kẹme igile muguloyode tobou. *Aisaia 59:20-21; 27:9*

* **11:26 11:26** Bitōū Saion kẹme sā Jerusalem. Jekophā sosōū kẹme Israel obiyei.

²⁸ Israel o kediã tã uwo bolofei ke tobekou mugulo i kaha degemou, diame Godibou ho mai dala. Kegei kaha degemou, Godihage sa sa ilo o sasai ninou dogou guo dala kehe. Kenou si Godihage Israel o sasai kediane yo[u] e biyodema kou makai kaha, e o kediãmokou solou do degedi ke ta fogou li mei, die huti hiye o kediãmokou fimadi kaha degemou.

²⁹ Godiha o ta hagnosisouba, haguba, bimai bolofeido ke nelebabe, e haba fi ta bohoulou meido.

³⁰ Afuge sa sa ilo obiyei ni Godiha ta dulobe dafa i. Haba, ifibe Israel obiyei kediã Godiha ta dulo dafa ili kaha degemou, Godiha habagugueibe ni mou.

³¹ Nebe, ifine Israel o kediane Godiha ta dulobe dafa ili kaha, Godiha habagugueibe sa sa ilo obiyei nibou de dala. Godiha ni habaguguei sagai kenou tefei, Israel obiyei kediane Godiha habaguguei ke mala ile.

³² Godihage e ta dulo dafadi midihou kaha o sasai kediã didio degeyedema mou duguo fogou, yobe, e habagenou olou feido habaguguelamou.

Di Godiha hu hebele fogume

³³ Damaledo, Godiha e midihou bolofeido, e tewebou, e tawagaibou hiyedo dala. Dalali, mih hayemou bou, agudio tagetou bou, haba figi ilo ilo olou feido dala. O sasai dige Godiha fimai olou fei ke ta tawale sagai mei. E degegadi olou feibe di ta tawale ile sagai mei.

³⁴ O taha Hiye Oha fimai ke tawaleba, Hiye Okou de egei tobolou sagai? O taha kege ta degele sagai meido. *Aisaia 40:13*

³⁵ Afu, o tae Godikou bi ta de nelemou, na haba amokou bi kaha hebe ta de neyede tobou? O taha kege ta degeli meido. *Jop 41:11*

³⁶ Yobe, Godiha bimai olou feido milou gai kaha degemou, e neleya kenou dalagua. Eme bimai kaha e obou do. Sawisiei olou feibe di Godikou hohobou me. Damaledo.

Polha midihou Kelesukou damaleyodei o sasai kediã degele ke tobou

(Ta Hiye 12:1-15:13)

12

Diyou di tou bou fimai bou olou fei keme Godikou neme

¹ Mogo diama, Godiha di habaguguei kaha degemou, ni niou sie Godikou nema. Oe gali Godikou sile nedi sagai kenou tefei, nine niou ni tou bou fimai bou olou fei keme Godikou neleba, Godi yo[u] e bido degeba, e tagai sagai dabai kenou degemou ima.

² Damaleyodili mei o sasai kediã, sa sibige kuokou suluguadi sagai kegebe hobou suluguadama. Ni niou sie Godikou seseguba, e degeiye ni fimai gehe degeiba, midihou, ni milou ga idi kene gehe degele. Kegeibasi, ni midihou olou fei ke fileba, Godiha midihou bolofei kebou, midihou yo[u] hohou degele sagai kebou, midihou dou do kebou olou feibe tawale ile.

Dige solou do Godiha dimokou nei kokou nou dabai degega ime

³ Godihā a habaguguei sagaiya ke, a ni tanōu tanōu nīmokōu tobōu ladi. Niōu tawaibōu, ni hu hebele fogudama. Niōu ni fimai ke filebe, ni damaleyodei kahā makaya kenōu tefele fima.

⁴ O e tōu be tanōu feiye, kenōu si e tōu kōu be abogoꞑubōu dobogoꞑubōu dihoꞑbōu kihyoꞑbōu, haba ilo kelene sūdo dala. Kediage dabai tanōu degediyo mei, dabai esofei, esofei degele idi.

⁵ Nebe kenōu tefei, dibe damaleyodele i o sasai sūdo dalaguaye, kenōu si di Kelesubōu de dogōu guomōu, dibe tōu tanōu fei. Damaledo, dibe o ilo kediabōu de dogōu guomōu tanōu fei dege dalagua.

⁶ Godihā solōu do dimokōu tewe esofei esofei kōu nemōu i kahā degemōu, di e dabai daga daga degele idi kuhe. Godihā neleya ke o tae habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia hehegiedi sagai kege hehegile tewe debabe, o kahage e damaleyodei kahā makaya kenōu kuhe egei hehegie tobōu yedei.

⁷ Godihā neleya ke o tabe o sasai dogōu guo dabai degedi ke tewe debabe, o kahage dabai kenōu kuhe degeyedei. Godihā neleya ke o tabe tisa dabai degedi ke tewe debabe, o kahage Godihā ta kenōu kuhe hehegie tobōu yedei.

⁸ Godihā neleya ke o koyobe dedei sasagiedi dabai ke tewe debabe, o kahage e dabai kenōu kuhe degeyedei. Ha, bi mei o kediamokōu bi nedi dabai ke tewe debabe, o kahage hiyedo neyedei. Ha, Godihā o sasai dia daladi dabai ke tewe debabe, o kahage defeido dia dalayedei. Ha, o sasai habaguguei dabai ke tewe debabe, o kahage hohō degeba, yoꞑu e dabai ke degeyedei.

Yesukōu damaleyodei o sasai di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

⁹ Solōu do degedi midihōbe tae tobōu di midihō ke mei. Midihō kasagai keme dafama. Midihō bolofeido kenōu tōu ma.

¹⁰ Ni Yesukōu damaleyodei dala kahā degemōu, eye mala dilōu sie tagadi sagai kenōu tefele, ni niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema. Haba niōu ni hu hebele fogudama. O ilo kedia hunōu hebele foguma.

¹¹ Dabai degelebe dafadama. Nime Duo Bolofeiha yoꞑunōu dogōu guo dalaba, Hiye Ohā dabai degema.

¹² Ni damaleyodema, Godihā nīmokōu midihō bolodo degele ke dia dalaguadi kahā degemōu, ni hohō degema. Hagi dugubabe, neledo dege dalama. Sawisiei olōu fei diho baga tobolōu nōu dalama.

¹³ Godihā o sasai ilo kele bi mei debabe, nige dogōu guma. Haba sa ta tie o sasaiye ni sabekōu ya fologoubane, bologuado dia dalaguama.

¹⁴ O ilo kelege ni makalaba degeibabe, nige Godihā diamokōu midihō bolofei kenōu hehegieyedema diho baga tobōu ma. Damaledo, Godihā midihō bolodo hegiyedema diho baga tobōu ma. Dia makoyedema hobōu diho baga tobōu dama.

¹⁵ Hohō degele ili o sasai kediabōu de hohō degema. Haba, gosolo ili o sasai kedia dogōu guo gosoma.

¹⁶ Nige o sasaj ilo kediabou de midihō tefeinōu milōu ga ima. Niōu sie nime hubou oyode tawadama. Ni o sasaj mogo degele ilebe, hubou mei o kediabou de mogo degema. Ni niōu sie nime tewe oyode tawadama.

¹⁷ Midihō kasagai ke nimokou milou babe, ni hobou muwou milou dama. Sawisiei olou feibe, nige o dihile kokou midihō bolofeinou milou galaba degemabeedei.

¹⁸ Ni nofusie gofou degeba biyadama. Ni mogo dege dalale sagai kenou milou gaba, o sasaj olou fei ni fi tanou dege dalama.

¹⁹ Ma mogo diama, midihō kasagai nimokou milou ba, ni hobou muwou bohoulou milou dama. Di tewe, Godiha midihō kasagai kaha hebe ke nele dala. Yobe, ta Godiha kou tobou keme Mosesha nalai dala kuhe, A muwou diamokou milolou . Damaledo, midihō kasagai milou gadi kaha hebe nele keme ma dabai. *Lo 32:35*

²⁰ Kenou si,

Ne ho o taha hegie degeibabe, nage emokou nale neyedei. Huei nale sagai degeibane, huei dou la neyedei. Kege degeibasi, ege e midihō kasagai milou di ke tawaleba, sidifi degeleyode tobou. *Gutpela Sindaun 25:21-22*

²¹ Midihō kasagai kaha nabou de deleiye. Midihō bolofei kenou milou basi, midihō kasagai keme tou fogou mei degele.

13

Di gamani o kedia ta ke duloba, die hayedu dalame

¹ Gamani o kedia ta keme o sasaj olou fei duloba die hayedu dalamabeedei. Yobe, Godiha maka degeli mei debabe, gamani ta dala mei kaha degemou. Gamani o kedia dabai Godiha nei ke tolou mou kuhe dabai degele idi.

² Kegei kaha degemou, o koyoha gamani o kedia ta ke du ho fogou babe, o kahage Godiha makai o kedia ta ke tobekou mugulu. Kegeli o keme hebe kasagai ke moloou.

³ Midihō bolofei milolou idi o kediame gamani o kediame mokou gue degediyo mei. Midihō kasagai milolou idi o kedianou gue degele idi. Na gue degeiye debabe, midihō bolofeinou milou basi, gamani kediage name bolofeyode tobolou ile.

⁴ Yobe, gamani o kediame Godiha dabai degedi o, na dogou guba, name bologuado dalayadomou. Kenou si na midihō kasagai milou babe, na gue degeyedei. Yobe, gamani o kediage aweki me bolou sagai ke tolou idibe, mou yofuwa ta tolou idiyo mei, Godiha gofou degeimou, diage midihō kasagai milou gadi o kediame mokou hebe kasagai ke nele idi.

⁵ Kegei kaha degemou, di gamani o kedia hayedu dalaguame. Die ta keme defeido dume, kegeligi dia gofou degeba, dimokou hebe kasagai ke nele iye deba. Di duledugene, di gamani kedia ta dudi midihō keme bolodade tawame.

⁶ Kegei kaha yoenou ni sibidi seline kefemamou, gamani o kediame mokou kuhe nedu. O kediame Godiha dabai degedi o kaha degemou, e dabai ke defeido dia dalaguadi.

⁷ Nĩ sibidi sele ta gamani o kediámokōu nele sagai keme doudo dege nema. Sibidi sele kagei kagei ke kefema, gamani sibidi sele kefedi o kediámokōu nema. Haba, nĩ o taḥa hayedu dalaguababe, e ta defeido duma. O taḥa hiye o degeibabe, nĩ e hu hebele foguma.

Di o sasai kediámokōu solōu do degeme

⁸ Nĩ bi ta yogokōu nele sagai keme toto nema. Haba, nĩ niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema. Yobe, o ta yogokōu mogo degeli kahage Mosesḥa kuolōu ta olōu fei ke dulo sesedi.

⁹ Kuolōu be, kōu gue nalai dala keme nĩ kōu tewe, Sasai hiyoubōu, o hiyoubōu hobōu moṽudama.

Kisim Bek 20:14

O hobōu wodama.

Kisim Bek 20:13

Hiyoubōu moṽudama.

Kisim Bek 20:15

O taḥa bi ke hobōu tagadama.

Kisim Bek 20:17

Kuolōu ta koṽubōu, ilo kelebōu olōu fei kaha e sibigebe tanōu fei kōu gue dala,

Na noṽusie tagadi sagai kenōu tefele, nogo diámokōu ne kegenōu tagayedei.

Wok Pris 19:18

¹⁰ O koyoha o sasai kediámokōu solōu do degedi midihō ke milōu gadi kahage, diámokōu be midihō kasagai ta milōu diyo mei. Kegeli o keme Mosesḥa kuolōu ta olōu feibe e tolōu dala.

Di midihō doudo kenōu seseme

¹¹ A nĩmokōu midihō olōu fei ke milōu gamabeedei. Yobe, ifi sabiyei koṽume nĩ kōu tewe. Nĩ yogōu gua tiei kesigima. Di Kelesukōu yomogōu damaleyodele i kelege, Godihā di mamoloṽu sawisie keme ahudo dege deleye, kenōu si ifi hagua hafei degei.

¹² Huliā, koṽume mei degeladi. Haba sabiyale hafei degeladi. Kegei kaha degemōu, di midihō huliame milōu gadi olōu fei keme tōu fogōu ba, hohō kelege biyadi bimai olōu fei kenōu mala tōu me.

¹³ Dige agali kelege suluguadi sagai kenōu tefele suluguame. Tigi kolo huei gofoṽudo nama fi totōu degeba midihō kasagai ta milōu gadame. Sasai hiyoubōu, o hiyoubōu de suluguali, tōu e tagadi midihō kasagai ke ta milōu gadame. Kona degeba, tae biyadame.

¹⁴ Kenōu si, nĩ Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodemaba, e biyadi bimai ke sagai dege tolōu dalama. Tōu e tagadi midihō kasagai ke sesele fimadama.

14

Di damaleyodei o sasai kediā midihō ke fidame

¹ O ta kōu damaleyodeiye, kenōu si e damaleyodei nele mei debabe, nĩ o ke wolōu folo dogōu guma. Ta gehe gehe, o kaha tobolōu ke nĩ file tae biyaba tobōu dama.

² O tanōu ta e damaleyodeibe neledo kaha, e nale olōu fei nadi. Kenōu si, o ta e damaleyodeibe nele mei kaha degemōu, e gali nadiyo mei.

³ Nale olōu fei nadi o kahage gali nadiyo mei midihō ke ta fileba, o kegei ke huyafei dege tobōu da. O gali nadiyo mei o kahage nale olōu

fēi nādi o keme midihō kasagai milōu di oyode tobōu da. O kene Godihā kou malāmōu wolōu dala.

⁴ Nā o taḥā dabai degedi o kaḥā midihō ke hobōu file kasagaiyode tobōu da. O keme nelē dege tafalale deba, haba mihikōu fiyale deba keme ē Hiye Oḥā binōu. Kenōu si ta fiyale mei. Hiye Oḥā degeiye, eme nelēdo dege tafalale.

⁵ O taḥā fimaībe, sabiyei tabe sibigē hiyedo, sabiyei ilo kele gabama folodoyode tawadi. Haba, o ta kaḥāge sabiyei olōu fēibe tefeinōu yode tawadi. O tanōu tanōu yōu ē fimaī ke tawale dugu, dōudo debabe kenōu seseyedei.

⁶ O taḥā ē fiye sabiyei tanōu tabe folodoyode tawaibabe, o keme Hiye Okōu fimamōu kege kuhe degeli. Nālē olōu fēi nādi o keme Hiye Okōu fimamōu kege kuhe nādi. Yobe, o keme Godikōu bolofeīyode tobōu mamōu kuhe nādi. Nālē olōu fēi nādiyo mei o kene Hiye Okōu fimamōu, nālē ilo kele nādiyo mei. O kaḥane Godikōu bolofeīyode tobōu di.

⁷ Di o taḥā ta ē teli mei kelegebe, ē fibōu ē tōu bōu keme yōunōu ē bi mei. Tolo iba kelegene, eme yōu ē bi mei.

⁸ Di sosou dalagua kōu legebe, dibe Hiye Oḥā ē bi, emokōu hohōbōu me. Haba di toubane, dibe Hiye Oḥā ē binōu kaḥā degemōu, di emokōu hohōbōu me. Kegemōu, di kōu le dalabane, haba toubane, dibe di Hiye Oḥā binōu.

⁹ Kegei kaḥā, Kelesu ē tolo ilemōu, haba geḥē degeibe, o sasaī tofigili meibōu, tofigiei o sasaībōu kediā die Hiye O degele domōu kuhe degei.

¹⁰ Nage nē mogohā midihō ke file, kasagaiyode tobōu da. Nogo keme huyafēi degeda. Di olōu fēibe Godihā ē tā sale kokōu tafalaguale.

¹¹ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaī dala,
Ame Hiye O, mayōu kegenōu daladi o kaḥā degemōu, ā damalēdo tobolōu kuhe, sa sa o sasaī olōu fēi amokōu haguasieba, yubu sugulo fiyaba, tamā dege name damalēdo Godiyode tobolōu ile. *Aisaia 45:23*

¹² Kegemōu, di o tanōu tanōu midihō di degele idi ke Godikōu kusigile tobolōu ile.

Dige di mogo diā midihō kasagai kokōu fiyasigemabeedema ta degedame

¹³ Kegei kaḥā degemōu, midihō, mogo diā milolōu keme di hobōu file, kasagaiyode tobōu dame. Di di mogo diā dogōu gubasi bolō. Haba, dige di mogo diame midihō kasagai kokōu fiyasigemabeedema ta degedame.

¹⁴ Hiye O Yesuhā degeiyenōu, mā fiye defēido tawalibe, Godihā dihile kokōu be nālē olōu fēi nādi keme bolofeinōu, kuolōu ta dala mei, nalenōu. Kenōu si o taḥā nālē tabe kasagaiyode tawaibabe, nālē keme o kokōu nōu kasagai.

¹⁵ Kegei kaḥā degemōu, nage nālē ta nogohā fiye nālē keme Godihā kōu kuolōu maiyode tawai ke nōubabe, name nogokōu solōu do degeiyo mei. Kelesube nogohā dowoye tolo i kaḥā degemōu, nā nālē kegei kaḥā nogohā fī makoda.

¹⁶ Nī degele ili nīōu bolofeidade tawale ili keme haba o iloye kasagaiyode tobouye.

¹⁷ Godihā wolōu daladi kaha sibige keme nalebōu hueibōu kaha bi mei. Godihā wolōu daladi midihō keme midihō dōudo kebōu, mogo degedi kebōu, hohō degedi kebōu de olōu fei Duo Bolofeiha hehegieimōu tama degedi.

¹⁸ O taha midihō ke seseligi, Kelesuha dabai degeibabe, Godihage o kokōu hohō degeiba, o ilo kelegene emokōu hohō degeba, boloyode tobolōu ile.

¹⁹ Kegei kaha degemōu, dige mogo degedi midihō ke sesegaba, haba diyōu sie di damaleyodei ke yogokōu dedei sasagieiba sasagieiba deme.

²⁰ Ni nale kele ta tobōu gaba, Godihā dabai makodama. Nale olōu fei keme bolodo, nalenōu. Kenōu si nale ta na nolu kaha degeiye, nogo mihikōu fiyoubabe, keme kasagai hiyedo.

²¹ Nogoha na galibōu tigi kolo huei gofojudo kebōu de nouba duguoba, e damaleyodei keme mihikōu fiyoubabe, na ke hobōu nada. Nebe, midihō ta kegei kene milōu da.

²² Na damaleyodemamōu, ne fiye kage maj keme Godibōu nolōu nōu tewe. O koyo na nojū degedi keme bolofeidade tawaibabe, ne duledu hagi ta dala mei, o kegei ke name hohō degeyedei.

²³ Kenōu si o taha fimaj bolou kege dalali, gali noubabe, o keme hebe kasagai ke molojū, ege ta e damaleyodeiya ke nouyo mei kaha degemōu. Haba di midihō ta di damaleyodeiya ke milōu gadiyo mei keme midihō kasagainōu.

15

Dige Yesu Kelesuha fimajibōu e midihobōu de seseme

¹ Damaleyodei neleđo dege dalagua o sasaj dige nele mei degele i kedia hagi degeiba dogōu gume. Di hobōu diyōu sienōu dogōu gudame.

² Di tanōu tanōu dige di mogo dia dogōu gume, midihō bolofei kenōu milōu gamabeedema. Die damaleyodei ke neleđo dege dalamabeedema, di dedei sasagieme.

³ Di tewe, Kelesuha yojusie ta dogōu gudiyo mei. Keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

Oe namokōu sidifi nele idi keme amokōu ne kōu nele idi. *Buk Song 69:9*

⁴ Ta olōu fei, Godihā kuguokōu nalagai dala kahage dimokōu hehegie dala. Damaleđo, Godihā ta kahage dimokōu dedei sasagieiba, di neleđo dege dalaguali, Godihā dimokōu midihō bolodo degele ke dia dalamabeedema nalaj dala kuhe.

⁵ Godihā di dedei sasagiedibe, e degeiyenōu di neleđo dege dalagua kaha degemōu, a tagalibe, nime yojunōu dogōu guo dalaba, Yesu Kelesuha tagaiya ke ni fi tanōu dege dalaguale ke tagali.

⁶ Kegeiba, ni olōu fei fi tanōu degeba, di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye Godihā hu kenōu hebele fogumabadomōu.

Kelesuha Juda obiyeibōu, sa sa ilo obiyeibōu de dogōu gu

⁷ Kegei kaha degemōu, ni damaleyodele i o sasaj kedia wōu maba, hohō dege dalamabeedei. Kelesuha ni wolōu dalali, nimokōu hohō degedi sagaj kenōu tefele, nine niōu sie yogokōu hohō degeiba hohō degeiba dema. O

sasai kedia ni midihō kege degeiba duguobabe, Godiha hu hiye dege hebele fogulo ile.

⁸ A nimokōu tobolōu kuhe, Kelesu e hagua, dabai degeibe, eme Juda obiyei kedia* dogōu guo dabai degei. E ke degei kahage Godiha afu kōu tobou keme damaledo tayodemou hegi. Damaledo, Godiha Juda o die kōu guai o kediamokōu habage degeleyodema makaibe damaledo tama degei kehe.

⁹ Haba, Kelesu e haguei kaha yo tabe sa sa ilo obiyei kediane Godiha habaguguei ke duguoba, Godikōu hohobōu mabadomōu kuhe haguei. Keme Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Kegei kaha degemōu, a sa sa o sasai kedia dihile kokōu namokōu bolofeyode tobolōu ba, ne hu hebele foguoba die feile. *2 Samuel 22:50*

¹⁰ Ta tabe kōu gue nalai dala, Sa sa o sasai nine Godiha o sasai kediabou de dogōu guoba hohobōu ma. *Lo 32:43*

¹¹ Haba ta tabe kuhe, Sa sa o sasai ni olou fei Hiye Oha e hu hebele foguma. Sa sa obiyei olou fei ni emokōu bolofeyode tobou ma. *Buk Song 117:1*

¹² Ta tabe Aisaiaha kōu gue tobou, Jesiha sosou * kokōu ge, wolou daladi hiye o taha hagua, sa sa obiyei olou fei wolou dalale. Sa sa o sasai olou fei kediage o kaha hagua, diamokōu midihō bolodo degele ke dia dalaguayodei. *Aisaia 11:10*

¹³ Dibe Godiha dimokōu bolodo ta degeleyodema maka degei ke dugulamou dia dalagua. Age nime Godikōu damaleyodema, hoho hiyedo degeba bologuado dalaguale ke tagali. Kegeibasi, Duo Bolofeiha neleya ke, nime Godiha bi bolodo ta neleyodei ke mou laba, neledo dege dia dalaguale.

Polha dabai yo[u degedi kaha ta kebou, haba sa Rom o kediamokou agali bolofeyodene tobou (Ta Hiye 15:14-16:27)

Polha dabai yo[u degeli kokou hoho degei

¹⁴ Ma mogo diama, a damaledo tawalibe, nime midihō bolofei milou gadi o sasai, tewene hiyedo dala kaha degemōu, nige niou sie yogokōu hehegieiba hehegieiba delenou.

¹⁵ Kuguo, a nimokōu nalama neli kōume ilo kelebe huyadefei neledo. Kenou si a kōu nalai kelegebe a ta gue degeli mei. Ni totou degeiye domou a kege kuhe nalai. Yobe, Godiha amokōu solou do degemōu,

¹⁶ e tobou mou, a Yesu Kelesuha dabai degedibe, sa sa obiyei kediamokōu Godiha ta uwo bolofei ke hehegiemou sulu. Ame mogou du daladi o sa dege sulugi, sa sa ilo o sasai mo[uma hagua, Godikōu nedi. Kegeiba, Duo Bolofeiha degeiye, diame Godiha o sasai degeiba, yo[u wou ma hohobou yadomou.

¹⁷ Kegemou, a Yesu Kelesubou de dogou guo dalali, Godiha dabai degeli kaha degemou, a hoho degeli kuhe.

* **15:8 15:8** Grik tæge "kolo diafigidi o kedia"-yodili. * **15:12 15:12** Jesiha sosou - O Jesibe hiye o Devitha e aye.

18 Āge t̄a hiye ta tobolōu saḡai mei, ā kōu guenōu tobōu ladi, Kelesuhā degeiye, ā dabai degedibe, sa sa obiyei kediāmokōu hehegie siadi. Kegeiba, o sas̄ai kediāne Godihā t̄a kē duloba sesemabodomōu.

19 Ā dabai kē degeimōu be, Duo Bolofeihā neleya kē ā o sas̄ai dih̄ile kokōu midih̄o gehē gehē kē milōu mōu siei. Ā kege siadibe, ā sa Jerusalemkōu ge yomogōu mōu, Kelesuhā degei kahā t̄a uwo bolofei kē sa sa olōu fei keleya kē tobōu mōu sulugi, sa Ilirikumkōu felei.

20 Ā t̄a uwo bolofei kē hehegiedi kelegebe, ā sa sa, o sas̄ai Kelesuhā h̄u tewe meiya kenōu hehegie tobolōu saḡai degeli. Damaledo, o tae moutima fogōu ba kokōu ā moso togolobe dafa.

21 Kenōu si, āge Godihā kuguokōu nalai dala saḡai kenōu tefeledelamōu,

O sas̄ai, yōu degei kahā t̄a afu ta dulo ili mei kediage eme dugulo ile. T̄a uwo bolofei kē ta dulo ili mei kediage defeido tawale ile. *Aisaia 52:15*

Polhage sa Rom o kediā duguo fogōu ba hobōu, ise sa Spenkōu kuhe ile ke tagai

22 Dabai ā degedi kahage, ā akogudi kahā, ā n̄imokōu toto ili mei.

23 Kenōu si ā sa kōu leya dabai degega siadibe ifi mei degei. Sadebe s̄udo mei degemōu haguei kelegebe, ā n̄i dugulo saḡai hiyedo degedi.

24 Kegemōu, ā sa Spenkōu ilebe, ā ali duo kele sa Rom o n̄ibukōu duguoba, huyadefei dogōu guo dalali, n̄i ā dogōu guba hobōu, ise sa Spenkōu kuhe ile.

25 Kenōu si ā kōu bōu gefei sa Jerusalemkōu ileba, Godihā o sas̄ai, sa ke tie kediā dogōu gulamōu.

26 Yobe, damaleyodele i o sas̄ai, sa Masedoniabōu Akaiabōu duo kile dalagua kediage bi mei o sas̄ai kediā dogōu gulamōu, sele kefema, Godihā o sas̄ai sa Jerusalem tie kediāmokōu neleyodele i.

27 Sa sa o kediā diōu die fimajyenōu sele kē kefema nelē ibe bolodo. Yobe, afu Juda o kediage Godihā bi bolofeido kē diāmokōu kōu nelē i kahā degemōu, ā tawalibe, sa sa o kediage tōu dogōu gudi bi bolodo kē kefema, Juda o kediāmokōu kuhe nelamōu degelibe bolodo.

28 Ā sele kē sa Jerusalem o sas̄ai kediāmokōu nelē fogōu ileba, ali duo kele sa Rom o n̄ibukōu duguo fogōu ba, ise sa Spenkōu kuhe ileyodei.

29 Ā tewe, ā n̄imokōu ile folobe, ā bi bolofei, Kelesuhā amokōu nēi kē tolōu foloba, n̄imokōu hiyedo nemōu ile.

30 Mogo diāma, di Hiye O Yesu Kelesukōu damaleyodeimōu, Duo Bolofeihā degeiye, di olōu fei mogo degei kahā degemōu, n̄i Godihā ā dogōu guyedema neledo dege dih̄o baḡa tobōu ma.

31 Sa Judia o ilo, Yesukōu damaleyodili mei kediā ā walamōu degele idi kahā degemōu, n̄i Godihā ā dogōu guyedema dih̄o baḡa tobōu ma. Haba tabe, Godihā o sas̄ai, sa Jerusalem tie kediāmokōu be ā sele kē neiba duguoba, diā hoh̄o degemabadeba dih̄o baḡa tobōu ma.

32 Kegeiba, Godihā tagaiya kē ā hoh̄o dege ile, n̄i geleguoba, diyōu fei misiholo duwoguale.

³³ Godi ɛme bologuado daladi kaha obou. E nibou de dogou guo dalale. Damaledo.

16

Polha o sasai kediamokou agali bolofeyode tobou

¹ A damaleyodei sasai, di mogo Fibi ɛme midihɔ bolodo milou di sasaiyode tobolou kuhe. Sa Senkria kokou be, ɛme damaleyodele i o sasai dogou guo dabai degedi.

² E nimokou foloubabe, ni Hiye Oha huya ke bologuado wolou dalam-abeedei. Midihɔ keme bolofei, Godihage yofu e o sasai di milou mabeedei. E hagi ta degeibabe, ni hiye dege dogou guma. Yobe, ɛme o sasai sudo dogou gudi sasai, ane kou dogou gudi kaha degemou.

³ Ni sasai Prisila dilie e ma Akwila diliemokou agali bolofeyode tobou ma. Diliebe Yesu Kelesuha dabai ei tanou degele idi.

⁴ Dilie a dogou gulamou degeligi, kou tofigile sagai ke fogou. Kegemou, a diliemokou bolofeyode tobolou kuhe. Haba, damaleyodei o sasai, sa sa tie kediane bolofeyodele idi.

⁵ Damaleyodele i o sasai, dilie mosokou kefegulo idi kediamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

Haba ma mogodo, o Epainetus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Sa Esia duo kilebe ɛme ebukou do Kelesukou damaleyodei o.

⁶ Haba sasai Maria* emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme ni dogou gulamou dabai hiyedo kou degedi.

⁷ Haba o Andronikusbou sasai Juniasbou diliemokou ne agali bolofeyode tobou ma. Diliebe ei hutu tanou. Ame didio mosokou dalamou be, diliene deleigui. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia duo kilene dilie hu dala. A damaleyodili mei kelege, dilie diliebukou Kelesukou damaleyodele i.

⁸ Haba o Ampliatus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme ma mogodo, Hiye Obou de dogou guo dala kaha degemou.

⁹ Haba o Urbanus emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Eme Kelesuha dabai dibou de degedi.

Ma mogodo, o Stakis, emokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹⁰ Haba o Apeles emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Di ɛme Kelesu sesele siadi oyodele idi.

Haba o Aristobulusbou e sosou diamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹¹ Ni o Herodion emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Elebe hutu tanou.

Haba o Narsisusbou e sosou, Hiye Oha bi degele ibou olou fei diamokou ne agali bolofeyode tobou ma.

¹² Ni sasai Trifinabou sasai Trifosabou diliemokou ne agali bolofeyode tobou ma. Diliebe Hiye Oha dabai hiyedo degele idi.

Haba ma mogo ta, sasai Persis emokou ne agali bolofeyode tobou ma. Ene Hiye Oha dabai hiyedo kou degedi.

* **16:6 16:6** Sasai keme Maria ta, Yesuha adiou mei.

¹³ Nĩ o Rufus ẽmokōu ne agali bolofeyode tobōu ma. Ɛme o bolofeyido, Hiye Ohã makai. Haba ẽ adioũ, ma adioũ sagai dege dala, ẽmokōu ne agali bolofeyode tobōu ma.

¹⁴ Nĩ o Asinkritusbōu, o Flegonbōu, o Hermesbōu, o Patrobashbōu, o Hermasbōu, haba damaleyodele i o ilo diãbōu de dalaguabōu olōu fei diãmokōu agali bolofeyode tobōu ma.

¹⁵ Nĩ o Filologusbōu sasai Juliabōu, haba o Nerusbōu ẽ bobasibōu, haba o Olimpashbōu, haba Godihã o sasai diãbōu de dalaguabōu olōu fei diãmokōu agali bolofeyode tobōu ma.

¹⁶ Godihã o sasai niƙe niõu sie yogo nogõu ba nogõu ba dema.

Sa sa o sasai olōu fei, Kelesukōu damaleyodele i kediyage niĩmokōu agali bolofeyode tobolōu ili kuhe.

O ilo kediyage degeiye, damaleyodele o sasai kediyage duo kele file idi

¹⁷ Mogo diãma, a ta neledo dege niĩmokōu tobōu ladi. Ogõu gai egei tobōu di o kediyamokōu be niõu tawaibōu. O kediyage di egei dudi ke tou fogõu ba, egei gehe dumabeedeibabe ni ta dudama. Ni ilo kele die ta seseiye deba, o kegele i ke ahu dege dalama.

¹⁸ Damaledo, o kegele idi kediyame di Hiye O Kelesuhã dabai degele idiyo mei. Dioũ die tou e tagaiya kenõu dabai degele idi. Ta sebe degemõu, ogõu gai egei tobolōu idi keme o sasai tewe mei kediyage wa, damaleyadele idi.

¹⁹ Kenõu si niĩme Godihã ta dulo sesediyodele i keme sa sa o sasai olōu fei kōu dulo i kahã degemõu, a niĩmokōu hohõ degeli. A niĩme midihõ bolõ olõu fei ke tawamabadomõu tagali. Ha, midihõ kasagai milõu gadi keme tawadamabadomõu tagali.

²⁰ Godi ẽme bologuãdo daladi kahã obõu. Ɛ degeiye, ni Tamabe tofogõu ba, tuẽma, mihi dulemõu ebeguladi.

Di Hiye O Yesuhã habagugueibe niõbõu de dalale.

O ilo kediyage sa Rom o kediyamokōu agali bolofeyodele i kahã ta

²¹ Ele dabai tanõu degedi o Timotihã niĩmokōu agali bolofeyode tobolōu. Haba ma huti o Lusiusbõu Jesonbõu Sosipaterbõu, diãne niĩmokōu agali bolofeyodele ili kuhe.

²² Ame o Tertius. A Polhã tobõu mõu kuguo koũ kuhe nalolu. A Hiye Ohã huya ke niĩmokōu agali bolofeyode tobolōu kuhe.

²³⁻²⁴ O Gaius ẽne niĩmokōu agali bolofeyode tobolōu. Ege ame ẽ mosokõu bologuãdo dia dala. Haba damaleyodele i o sasai, sa kōu le tiene olõu fei ẽ bologuãdo dia daladi.

Gamani sele dia daladi o Erastusbõu, o di mogo Kwartusbõu diliene niĩmokōu agali bolofeyode tobolōu ili kuhe.

Di Godihã hu hebele fogume

²⁵ Godihã degeiyenõu si ni damaleyodeibe neledo degele. Ta uwo bolofeyi, a tobõu di kahãge kegenõu hehegedi. Yesu Kelesuhã degei kahã ta keme afuge mogogou deleiye,

²⁶ kenõu si ifi Godihã degeiye, tamã degei dala kuhe. Godi yoũ kegenõu daladi, ẽ habage-degele-duguo-tobõu di-o kediyamokōu tobõu mõu

diā nalaḡai keṅōū be, ifi ei hehegie tobolōū ili kuḡe, sa sa obiyei olōū feido damaleyodema, e ta ke dulo sesemabadomōū.

²⁷ Damaleḡo, Godi eṅōū si tewe hiyedo folodo. Di Yesu Kelesuḡa degei keṅōū fimaba, sawisiei olōū feibe Godikōū nōū hohobōū me. Damaleḡo.

Egei Sasafei Polha Sa Korin O Kediāmokōu Nalāma Neī

Tawale Ta

Sa hiye Korinbe sa Grik kile delei.

Pol ume sa Efesuskōu dalali, damaleyodei o sasai, sa Korin tie kediāmokōu nalāma neī. Afu, kuguo koŋu nalali mei kelege, Polha die sa kele kōu ile dalali, Yesuha degegai kaha ta ke diāmokōu hehegie tobou. (Dabai 18:1-17 kene dugu.) Hehegie tobou mou be, o sasai ilo kele damaleyodele i.

Kegemou, Pol e tou fogou fogou imou, damaleyodele i o sasai kedia hagi hiyedo dugulo i. Hagi hiyedo dugumou, o ilo kelege ile, Polkou tobolou i. Tobolou imou dulomou, kuguo koŋu diāmokōu egele tobolou mou kuhe nalāma neī.

1 Korin 13, Yesukou damaleyodele i o sasai sudo kedia nalai ke tagale ili. Yobe, ta kaha sibigebe kou gue, di diyou sie yogokou solou do degeimou solou do degeimou dedi keme midihō bolodo Godiha dimokou neī dala keheyodei.

Kuguo 1 Korin koŋumahā ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-4

Damaleyodele i o kediame tae ta biyaba, dioŋu die hu hebele fogudamabeedei.

Ta Hiye 5-6

Midihō kasagai, damaleyodele i o sasai kediabou de dala keme dioŋu doususumabeedei.

Ta Hiye 7

Polha obou sasibou hulomou daladi kaha ta ke tobou.

Ta Hiye 8-10

Damaleyodei o sasai kediage gali, o tae ogou gai godikou neī keme de nalā ile?

Ta Hiye 11-14

Polhage nele, Duo Bolofeha solou do nemou i kebou, haba sosi mosokou kefeguo dabai degedi midihō bolodo kebou de hehegie tobou.

Ta Hiye 15

Tofigile i o sasai kedia hagua gehe degele ile.

Ta Hiye 16

Polha dabai e degeleyode tawai ke tobou.

Damaleyodele i o kediame tae ta biyaba, dioŋu die hu hebele fogudamabeedei

(Ta Hiye 1-4)

¹ Ame Pol, Godiha yoŋu tagaiyenou a haguismou, ame Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-oyodema makai dala. O Sostenes, di mogo, elege kuguo koŋu nalolu kuhe.

² Sa Korin o sasaj Godikou damaleyodei diama, nimokou ele kuguo koku nalama neli kuhe. Yesu Kelesuha degeiye, nime Godiha bi bolodo degei dala. Nibou, haba sa sa o sasaj, di Hiye O Yesu Kelesuha hu hebele fogulo idi kediamokou bou, Godihage nime ma bi bolodo degemabeede tobou. Yesu Kelesube di Hiye O, haba sa sa o sasaj diane die Hiye O.

³ Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Polha Godikou bolofeyode tobou

⁴ A ma Godikou bolofeyode tobou di, ege ni habaguguemou, Yesu Kelesu nei kaha degemou.

⁵ Yesu Kelesuha dogou guyenou, nime Godiha ta hehegedi tewe. Haba e tewe bolu hiyedone nibou de dala.

⁶ Yobe, Kelesuha degei kaha ta ei nimokou hehegie tobou keme ni kou damaledo-yodema dalagua kehe.

⁷ Ni damaleyodema, Hiye O Yesu Kelesuha tama degeiba dugulo ke dia dalabe, Duo Bolofeiha nele daga daga keme nime ta mei degeiyo mei dala kehe.

⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuha nimokou dedei sagiba, nime neledo dege ibe deba, sawisie, e boholou ma haguale kelege, midihog kasagai milou ga idi kaha hebe keme e nimokou ta nele mei.

⁹ Godiha yoku degeleyodei keme e doudo degedi. E Dihi Yesu Kelesu, eme di Hiye O, ege nibou de dogou guomou dala kehe.

Damaleyodele i o sasaj kedia fi tanou mei, filemou bolou degei

¹⁰ Mogo diama, a nimokou nele dege tobolou be, di Hiye O Yesu Kelesuha huya ke nime fi tanou degemabeede tobolou. Fileba, bolou degedama. Fi tanou degeba, fi tanou fei mama.

¹¹ Mogo diama, a o Kloeha sosou diage nime tae biya idiyode tobolou imou du.

¹² A tobolou kaha yobe kou gue, ni sa kile tie o ilo kelegebe o Pol sesele iliyode tobolou idi. Haba ni o ilo kelegebe o Apolos sesele iliyode tobolou idi. Haba o ilo kelegebe o Pita sesele iliyodele idi. Haba ilo kelegebe Kelesu sesele iliyodele idi.

¹³ A nimokou yodugalamou, Kelesuha e tou be kagima fi dala? Kegeli mei. Hebe fufuguomai kou teibe, a ni dowoye tolo i? Kegeli mei. Ni fafeleya tofolou i keme, ni Pol ma huya ke fafeleya tofolou i? Kegeli mei.

¹⁴ A o Krispushou o Gaiusbou nou fafeleya degei. Ni o sudo a fafeleya degeli mei keme bolu, kegei kaha degemou a Godikou bolofeyodili.

¹⁵ Kegeligi, ni kile o taha ame Polha huya ke fafeleya tofouyode tobouye.

¹⁶ A totou degei. O Stefanasbou, e sosou bou dene a kou fafeleya degei. Haba o ilo kelene a kou fafeleya degei debane, age tawaiyo mei.

¹⁷ Kelesuha a tobou mou hagueibe, a fafeleya degedi dabai degeyede tobou mou hagueli mei. Ame ta uwo bolofei kenou tobou yedeimou kuhe haguei. Kenou si, ta keme hehegie totobou mou siayedaimou hagueibe, a sa sibige tewe o kedia tobou di sagai kege tobou diyo mei. Kegeligi, Kelesuha hebe fufuguomai kou tolo i keme sibige mei sa degeiye domou.

Kelesu ɛme Godihɔ dedeinou

¹⁸ Damaledo, o makolo ile o kedia tobolou idibe, hebe fufuguomai kaha tabe sibige ta meiyode tobolou idi. Kenou si, Godihɔ mamolou o sasai diyou nou si tewe, hebe fufuguomai kaha ta sibige hiyedobe, Godihɔ yofu e dedeinou dala.

¹⁹ Yobe, Godihɔ kuguokou be kou gue nalai dala, Tewe o kedia tawagai keme a makouba mei degele. Sa sibige fi gofo o kedia fi gofoou ke ne a hebele filouba mei degeleyodei. *Aisaia 29:14*

²⁰ Sa sibige kuokou * tewe o kediame kou? Kuolou yo du o kediame kou? Fi gofoou degele i o kediame kou? O kegele i obe meido. Godihɔ sa sibige kaha tawagai keme sibigebou mei, totou degele i o kedia tayodili.

²¹ Godihɔ e tewebe hiyedo, sa sibige tewe olou feibe gabama folodo. O sasai kedianou be Godi tawale sagai mei. Tawale sagai mei kaha degemou, Godihɔ a ta maka degei, o sasai mamou lamou. Eine a kaha ta ke hehegedi. Damaleyodele ili mei o kediasei ei ta keme totou degei tayodele idi.

²² Juda o kedia midihou gehe gehe milou gamabeede tobolou idi. Grik o kediage tewe kebou de tanou hehegie tobou mabeedene tobolou idi.

²³ Einou si* Kelesuha hebe fufuguomai kou tolo i kaha ta kenou hehegie tobou mou be, Juda o kedia dafa idi. Sa ta o kedia eimokou nime totou degele i oyodele idi.

²⁴ Godihɔ makai o sasai, Juda tiebou Grik tiebou dige tewe, Godihɔ Kelesu tobou mou hagueibe e yofu e nelebou twebou de hegi.

²⁵ Sa sibige kou le o kediage Godihɔ tewebe totou degeiyodele idiye, kenou si Godihɔ e tewebe hiyedo folodo. Sa sibige o kedia tawagaibe huyadefei. Godihɔ nele, oe huyadefeyodele idi, keme nele hiyedo. Sa sibige o kedia nelebe huyadefeinou.

²⁶ Mogo diama, afu, Godihɔ ni haguismou, yomogou damaleyodele i kelegebe, nime sa sibige o sasai kedia dihile kokou tewe obe sudo meidade tawama. Nime nelebou obe sudo mei. Hubou o sasaine ta sudo mei.

²⁷ Sa sibige o die dihile kokou totou degei o sasai kediame Godihɔ makai, sa sibige tewe o kedia sidifi degemabadomou. Sa sibige o sasaiye nele meiyodele idi keme Godihɔ makai, nelebou o kedia sidifi degemabadomou.

²⁸ Hubou mei o sasai, sa sibige kuokou oe mabou nou degele idi kediame Godihɔ makai. Haba hubou o sasai kediame Godihɔ makali mei, mou yofuwa dalaguayodei, sa sibige koumahanele ke mei degeiba dugumabadomou.

²⁹ Kegei kaha degemou, Godihɔ dihile kokou be o sasai di diyou di hu ke hebele fogudame.

³⁰ Godihɔ degeiye, nime Yesu Kelesubou de dogou guo dala. Tewe, Godihɔ dimokou nei kaha e yobe Kelesu enou. Kelesuha degeiyenou, dibe Godihɔ yofu e bi, e dihile kokou doudo o sasai degei dalagua. Damaledo, Kelesuha degeiyenou, Godihɔ di mamou kaha degemou, midihou kasagai kaha hebe keme di ta moloou meido.

* **1:20 1:20** 1 Korin kuguo kuokou be, Polha sa sibige o sasaiyode tobou dibe, ta kaha sibigebe Yesukou damaleyodele ili mei o sasaiyode tobou di. * **1:23 1:23** Polha eiyodilikeme yofubou, Godihɔ dabai degedi o ilo kelebou de. Tabe Sostenes sa degei (1:1). Haba tabe Timoti sa degei (4:17).

³¹ Kegemōu, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala kenōu seseme, O taḥa yoꞑusie hohobōu lababe, e yoꞑu e hu ke hebele foguda, Hiye Oḥa hu kenōu hebele foguyedei. *Jeremaia 9:24*

2

Polḥa sa Korin o sasai kedia Yesu Kelesukōu damaleyodele i ke tobou

¹ Mogo diama, a afu ile, n̄imokōu folomōu, Godihā mogogou ta ke hehegie tobōu dibe, a tewe o kedia ta geḥe geḥe tobolōu idi sagai kege ta tobōu diyo mei.

² A n̄ibōu de deleibe, fiḥe tanōu fei, Yesu Kelesuha degei kenōu mamōu, e hebe fufuguomaikōu tolo i kaha ta kenōu tobōu di.

³ A n̄i diḥile kokōu tefeibe, ame neḥe mei. A guḥ degemōu, dio kolo tefeilei.

⁴ Tafalalibe, a sa sibige tewe o kedia n̄i fi bohōu yadomōu ta sebe degedi sagai kege ta hehegie tobōu diyo mei. Age Duo Bolofeiḥa neleyanōu hehegie tobōu di, n̄i ma ta damaleyodemabdomōu.

⁵ O di teweyenōu n̄i damaleyodei ke tama degeli keme a dafai. Godihā dedeiyenōu n̄i damaleyodei ke tama degeli keme a tagai.

Duo Bolofeiḥa dimokōu fimaiḥōu tewebōu bolofei ke nei

⁶ Godihā tewe keme eige fi hagua i o sasai kediamokōu nōu hehegie tobolōu idi. Tewe keme sa sibige tewe mei. Sa sa hiye o kedia, die tewe sagai ke ei ta tobōu diyo mei. O tewe kegele i kediamē mei degeladi.

⁷ Ei hehegiēdi keme Godihā tewedo, afu oe ta tawali mei, mogogou delei. Bi ta milōu li mei kelege, Godihā yoꞑunōu di wolōu foloba, e hebeni hohō kokōu dogoguloyode tawai.

⁸ Godihā fimai keme sa sa hiye o kedia ta tawale ili mei. Tawale i debabe, hebeni hohō kaha e obōu do, di Hiye O, eme dia hebe fufuguomaikōu ikoke degele ili mei.

⁹ Ta ei hehegie tobōu di keme Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, O tae ta dugudiyo mei, kihiyoyene dudiyo mei, o fimaiyene ta tawadiyo mei keme Godihā afudo yoꞑu kege kōu tawale fogōu dalali, o sasai emokōu hohō degele idi kediamokōu nelamōu degeliyodei. *Aisaia 64:4*

¹⁰ Ta keme Godihā e Duo Bolofeiḥōu hegimōu, ege eimokōu hehegieimōu tawale ili kuḥe. Yobe, Duo Bolofeiḥa mogogou dala olōu fei ke kolugi, Godihā fimai duledune dugudi.

¹¹ O tae o taḥa fimai ta tawaiyo mei. O yoꞑu e fimai kenōu si tewe. Nebe kenōu tefei, Godihā Duo Bolofei yoꞑunōu si Godihā fimai ke tewe.

¹² Eibe sa sibige kaha duo ke mōu li mei. Godihā yoꞑu e Duo Bolofei ke nei, ei bi olōu fei Godihā eimokōu solōu do nei ke tawamabdomōu.

¹³ Godihā nei kaha ta ke tobolōu be, ei sa sibige koꞑumaha teweya ke tobōu diyo mei, Duo Bolofeiḥa eimokōu hehegiei ta damaledo kenōu tobolōu idi.

¹⁴ Godihā e Duo Bolofeiḥōu de dala mei o kediage bi Godihā nei keme dafa idi, diage keme totōu degeimōu, sibige meiyade tawale idi. Dia tawaiyo mei kaha yobe kōu gue, Duo Bolofeiḥa diamokōu hehegieiyo mei kaha degemōu kuḥe kege tawale idi.

¹⁵ Duo Bolofeibōu de dala o kediāsi midihō kasagai bōu bolobōu de figadi ke tewe. Ha kenōu si, Duo Bolofeibōu o kediā midihōbe o tae ta file sagai mei.

¹⁶ Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,
O tahā Hiye Ohā fimai ke tawagamaba, ege Hiye Okōu de hehegile sagai?
O tahā kege ta degele sagai meido. *Aisaia 40:13*
Dinōu si Kelesuhā fimai bōu de dala.

3

Sosikōu dabai degedi kediāme Godihā dabai degedi o sasai

¹ Mogo diāma, afu, a nīmokōu hehegiei kelegebe, nīme Duo Bolofei hā midihō ke sesele ili mei. Nīme tōu e tagadi midihō ke sesele idi o sasai dalaguamōu, a nīmokōu kuhe hehegiei. Nīme dihi diē sà degei, Kelesuhā degei kahā sibigē keme nī ta tawale ili mei.

² A nīmokōu kōu hehegiei keme a bu sà degei kenōu nei. Nalē gofoū degei keme nī toto ta nalē sagai mei delei. Ifine, nīme nalē gofoū degei ta nalē sagai meido dala.

³ Nīme nī tōu e tagadi midihō kasagai keme ta tōu fogōu li mei. Yobe, nī nīōu sie yogokōu kona degeimōu kona degeimōu dele idi. Haba taene biya idi kahā degemōu, a tawalibe, nī tōu e tagadi midihō kasagai ke sesele idi. Midihō damaleyodele ili mei o sasai kediā milōu ga idi keme nīne milōu ga idi.

⁴ Damaledo, nī kile tie o ilo kelege tobōu dibe, eibe Pol sesele iliyodele idi. Haba nī kile tie o ilo kelege ei Apolos sesele iliyodele idi. Midihō kegei keme damaleyodele ili mei o sasai kediā milolōu idi.

⁵ Nī defeido tawale fimāma. Apolos ume koyo? Pol ame koyo? Elebe dabai degele idi onōu. Hiye Ohā elemokōu dedei esofei esofei neimōu ya, dabai ta, dabai ta de degele imōu, nī Hiye O Yesukōu damaleyodema dalagua kehe.

⁶ Ame segei hou sogodi o ke sà degei. Haba Apolos ume segei huei nedi o ke sà degei. Kenōu si, Godihanōu degeiye, segei hou keme folo hiye degeli.

⁷ Segei hou sogodi o keme hūbōu mei. Huei nedi o kene hūbōu mei. Godi enōu si hūbōu dala, yobe e neleyenōu segei hou ke hiye degemōu ili.

⁸ Segei hou sogodi o kebōu, huei nedi o kedilie dabai degele idibe, fi tanōu fei dege degele idiye, ha dabai kahā hebe ke moloūbe esofei esofeinōu malā ile.

⁹ Elebe Godihā dabai degele idi o. Godibōu de dabai degele idi. Nīme Godihā hebe hai sa sà degei.

Sosikōu dabai degedi obe moso togodi o ke sà degei

Nīme Godihā e moso, yoū togoulu kehe.

¹⁰ Godihā a habaguguegumōu, ame moso togodi bose ke sà degei, moutima fogōu mōu, o tahā moso mouti tagetōu togoulu kehe. O koyo diā moso togoubabe, defeido togoma.

¹¹ Moutima fogou ke haba o ta nā igile muguoba, haba mouti gehe ta fogōu da. Moutima fogou keme Yesu Kelesu enōu.

¹² Mouti tagetōu moso togolo idibe, o ilo kediāme sele igi golye moso togolo ili. Ilo kediāme sele igi silvaye togolo ili, ilo kediāme sele igi kuidihō

fai degeiye togolo ili, ilo kediame hebeye togolo ili, ilo kediame dioye togolo ili, ilo kediame hiye dioye togolo ili.

¹³ Kegei degemou, moso olou fei togogama mei degeiba, sawisie Godiha o sasai di ta sale kelege, dabai di degele i keme Godiha douye tefega dugulo, dabai bolu, he kasagai deba ke tefega duguoba file dala.

¹⁴ O e moso douye nali mei keme e hebe bolu ke moloou.

¹⁵ O e moso douye olou fei nama mei degei debabe, eme dabainou degei. Hebe bolodo e ta moloou mei. E dabai makoma mei degele, ha kenou si yoou eme makolo mei. O keme moso douye noumou, o tae figamou, figikou dogogu ke sa degei dalale, bibou mei.

Nime Godi yoou e moso

¹⁶ Nime Godi yoou e moso. Godiha Duo Bolofeha ni duledu dala keme ni tawaiyo mei?

¹⁷ O taha Godiha moso ke makoubabe, Godiha o kene makolo. Yobe, moso keme Godi yoou e moso kaha degemou. Moso keme ni.

Sa sibige o kedia hu hebele fogudame

¹⁸ Ni niou sie ogou gadama. Ni kile o taha yoousie eme sa sibige tewebe hiyedoyode tawaiyabe, o keme fi bohou yede. E fi bohoulou ba, damaleyodili mei o sasai kedia dihile kokou be eme totou degei o sagai dalaba dugulo. Kenou si Godihage eme tewe oyode tobolou.

¹⁹ Yobe, Godiha dihile kokou be sa sibige tewe keme ta hiye mei. Godihage sa sibige kouha tewebe totou degeinou yode tawali. Damaledo, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Tewe o kedia ogou gadi midihou ke milou goumou be, Godihage salemaye tou di sagai kenou tefele tou lamou ama dala. *Jop 5:13*

²⁰ Haba tabe,

Hiye Oha tawadibe, tewe o kedia fima idi keme sibige meidade tawadi. *Buk Song 94:11*

²¹ Kegei degemou, ni sa sibige o ei hu ke hebele fogudama. Damaledo, bi olou feibe ni bi.

²² Damaledo, Pol a, Apolos, Pita eibe ni mogonou. Sa sibige kene ni binou. Fibou dalagua kebou, tofigile i kebou, ifi kou bou gebou, habage sawisiale kebou debe olou fei niou ni binou.

²³ Ninou sibe Kelesuha e bi. Kelesube eme Godiha bi.

4

Hiye O yoounou e dabai degele idi o sasai kedia figale

¹ Kegei degemou, nige eibe Kelesuha dabai degedi o, Godiha ta mogogou ke dia dalaguadidade tawama.

² Dabai degedi obege e boseha ta ke dulo seseyedei, e boseha e dafaiye domou.

³ Kelesuha dabai, a degedi keme ni fileba, hebe kasagai ke amokou nelebe tabou mei. Ta sai fidi hiye o tae a ta salene tabou mei. A dabai degedi ke mayoousie ta file mei.

⁴ A tawalibe, a midihō kasagai ta milōu li meidade tawaliye, kenōu si sa sibige kuokōu ge ame dōdo oyode tobolōu mei. Hiye O yoūnōu tawaga filesi bolō.

⁵ Ta sale hiyebe you kaha degemōu, ni yogo toto ta file tobōu dama. Hiye Ohā haguale kenōu baha duwoma. Hiye Ohā haguale kelegebe, huliā kodu mogogou dala keme olōu fei hohō kokōu tamā degele. O sasai kedia fimai kene tamā degele. Kelegenōu be, Godihā die midihō milōu gadi kaha hebe ke dimokōu nemōu ile.

Sa Korin o sasai kedia dioū die hunōu hebele fogulo i

⁶ Mogo diāma, Apolos ele dabai degele idi kamahā tā makai, a kōu hegi kokōu defeido fimāma, ni Godihā kuguokōu nalagai ke ta gobōu dama. O taha hū kenōu hebele foguoba, haba o taha hū ke huyafei degedama.

⁷ Mogo tanōu tanōu diāma, o koyohage nāme hiye o degeyede tobolou? Nāme hiye o mei. Bi olōu fei nā dala keme Godihā nā solōu do degemōu nei. Nā ne hū kadegeimōu hebele foguya?

⁸ Nime guokōu hiyedo degeiyodele ili. Haba bi hiyedone dalaguayodele ili. Ni niōu sie nime hiye o hūbōu yodele ilibe de damale, ha gulokou? Nime hūbōu o bolō debabe, di olōu feine hūbōu onōu dalame.

⁹ A tawalibe, sa sibige kuokōu be, Godihage e tā-bolofei-mala-suluguadi-o eibe uwagedo dogogumōu dalaguadadili. Eibe o ilo kelege tā sama wouba tofigile ileyode maka degei o sa degei. Damaledo, eibe sa sibige o sasibōu, esol obōu diā dihile kokōu oe wala iba tofigile kenōu baha duwogua.

¹⁰ Ei Kelesuhā hū hebele fogudi kaha degemōu, eibe o sasai kedia dihile kokōu be totōu degele i o sa degei dalagua. Nige niōu sie tewe oyodemōu, Kelesukōu damaleyodei o bolōdoyodele idi. Haba eibe nige nele meiyodele idi. Ni niōu sie nime nelebōu yodele idi. Nime o sasai kedia dihile kokōu be hūbōu dalaguayodele idi. Einōu sibe nige hūbōu meiyodele idi.

¹¹ Ei afu hegiebōu, huei nale sagai bōu degemōu hagulugi, ifine kuhe. Eibe yukuei bolō mei. O ilo kelegebe ei bōu basianōu woma fofōu gule idi. Eibe mosō mei.

¹² Nale mōu lamōu be, ei dobogoūye dabai hiyedone degele idi. O sasai ilo kedia ei susuga tobolōu imōu be, eige Godihā nimokōu midihō bolōnōu hehegieyedele idi. O kedia ei makolamōu degele imōu be, ei gofoū degediyo mei, neledō dege dalaguadi.

¹³ Eibe o kasagajyode tobolōu imōu be, eige tā bolō kenōu tobolōu idi. Afune, sa sibige o sasai kediage eibe mabōu kofai бага igiselumōu degemōu haguabe demōu, ifine kuhe.

Polhage sa Korin o sasai kediame e midihō kenōu sesele imabadomōu tagai

¹⁴ A nalai koūmahā yobe ni sidifi degemabadomōu nalouyo mei. Nime mā sisigo sa degei, a nimokōu solōu do degemōu kuhe egele tobolōu.

¹⁵ O sūdo, 10,000 kege kedia ni wōu ma, Kelesuhā tā ke hehegie dala debabe, o sūdo kediame ni ayedo mei. Anōu si ni ayedo degei. Abukōu ile, Yesu Kelesuhā tā uwo bolofei ke nimokōu hehegie tobou kelege, ame ni aye dege dalali, ifine kuhe.

¹⁶ Kegei degemōu, a nīme midihō a milōu di sagai kenōu milōu mabeedili.

¹⁷ Nīme mā tā ke dulo sesemabadomōu, a Timoti tobōu ba nīmokōu ile. Timoti ɛme mā dihi sa degei. A ɛmokōu hohō hiyedo degeli. E Hiye Ohā dabai degelebe ta dafadiyo mei, defeido degedi. Kegei degemōu, Timoti ɛ nīmokōu ile foloba hehegile, midihō, a Yesu Kelesu sesele idi ke haba hehegile, afu a hehegiei ke nī totōu degeiye domōu. Tā ɛ hehegile keme, a ne damaleyodele i o sasai, sa sa olōu fei kedia mokōu hehegie totobōu mōu siadi.

¹⁸ Nī o ilo kelege a me nīmokōu bohōlōu mā haguale meiyode tawale ili kaha degemōu, nīme tā a kōu hehegie tobou ke dafolu.

¹⁹ Kenōu si, Hiye Ohā tagaibabe, a nīmokōu ilebe hafei degeli. A nīmokōu folo dalali tawalebe, tā dudiyo mei o kedia taenōu tobolōu ilidade tawale. O kedia Godihā neleye tobolōu ili? Damale he gulokou, a ke tawalamōu degeli.

²⁰ O sasai, Godihā wolōu daladi kedia ge taenōu tobolōu idiyo mei. O sasai kedia me Godihā neleyenōu ɛ tā dulo sesele yadi.

²¹ Nī a kage degele ke tagaiya? A ile foloba, nī egele wolo ke tagali? He, a solōu do degeba, nīmokōu tā amafei tobolōu ke tagali?

Midiho kasagai, damaleyodele i o sasai kedia bōu de dala keme dio u doususumabeedei

(Tā Hiye 5-6)

5

Damaleyodele i o sasai, sa Korin tie kilebe sasai hiyou mōu o ta delei

¹ A dube, nī kile o taha sasai hiyou mala dalayode tobolōu imōu du. Midiho kasagai o kaha milolōu keme kasagai hiyedo. O kaha ɛ ayehā sasai ke hiyou malamōu, sasai kebōu de dalayode tobolōu imōu du. Keme midihō kasagaido, damaleyodili mei o sasai kedia me midihō kegei ke ta milōu diyo mei.

² Midiho kegei keme nībōu de kile kōu dalaye, kenōu si nīge nīōu nī hū hebele fogulo ili. Nī solōu do dege gosoloba, midihō kasagai milou o ke igile muguba mōu yo uwa dalabasi bolō.

³ Damaledo, a me kōu ahudo dalaye, ha mā fi be nībōu de dalali, a file dugulube, midihō keme kasagaido dugulu.

⁴ A di Hiye O Yesuhā hūya ke tobōu lamōu. Nī olōu fei kefeguoba, hagi ke doususuma. Mā fi be nībōu de dalaba, di Hiye O Yesuhā nele kahanōu nī dogōu guo dalale.

⁵ Kege kefeguoba, o kegei keme Tamakōu seseguma. Seseguba, o kaha tōu keme kōu makoloye, kenōu si uwage sawisie, Hiye Ohā haguale kelegebe, o kaha fi keme Godihā mo uba, ɛ bologua dalale.

Damaleyodele i o sasai, sa Korin tie kedia o midihō kasagai milou ke igile mugumabeedei

⁶ Nīōu nī hū hebele fogudi midihō keme bolō mei. Ōu sidi mola huyadefei ke ōu sagai kebōu de tiagewoma fogōu mōu be, yo unōu fofolugi hiye degedi. Nī kegedi keme ta tawaiyo mei?

⁷ Ōu sidi mola kasagai ta n̄ibōu de dala keme hebele filama. Hebele filaba, n̄ime ōu ebele kenōu dalama. Kenōu si, a tewe, n̄ime ōu sidi mola ke dala mei. Yobe, Kelesu ɛme o kedia woumōu tolo i kaha degeimōu. Damaledo, o kediage ɛme Gabama I Sawisie^{*} kaha wai sipsip wili sa dege woumōu tolo i.

⁸ Kegei degemōu, sawisieⁱ hiye kaha dowo keme di ōu molabōu mei ōu si kenōu name. Oe ōu sidi mola olōu fei ke igisedi kenōu tefe, dine midihō kasagai milōu gadi ke olōu fei tōu fogōu fogōu ile, midihō sibigi mei kebōu, ta damaledo tobōu di midihō kebōu denōu milōu game. Midihō bolodo keme ebele ōu, molabōu mei ke sa degei.

⁹ A kuguo n̄imokōu nalama neⁱ kokōu ge toboube, n̄ime sasai hiyou siadi obōu, haba o hiyou siadi sasai bōu de dalaguadamabeedei.

¹⁰ A ke toboube, keme sa sibige kuokōu sasai hiyou siadi obōu, o hiyou siadi sasai bōu olōu fei kediaⁱ me n̄i tōu fogōu mabeede ta tobōu li mei. O taha bimai duguo tagadi obōu, o womamōu bi hiyou mo^uudi obōu, ogōu gai godikōu diho baga tobōu di obōu olōu fei kediaⁱ me n̄i tōu fogōu mabeede ta tobōu li mei. A kege tobou debabe, n̄ige midihō kasagai milōu ga idi o sasai olōu fei kediaⁱ me tōu fogōu ba, sa sibige ko^u olōu fei tōu fogōu dolo fogōu yale.

¹¹ Kenōu si a ko^uu nalai kaha sibigebe kōu gue, damaleyodei o ta, n̄i mogoha sasai hiyou degeibabe, n̄ime o kebōu de hobōu daladama. Nebe kenōu tefe, o taha bimai duguo tagadi midihō kebōu, ogōu gai godikōu diho baga tobōu di midihō kebōu, susuga tobōu di midihō kebōu, tigi kolo huei gofo^uu degei hiyedo n̄adi midihō kebōu, o womamōu bi hiyou mo^uudi midihō bōu olōu fei ke, n̄i kile o taha midihō kegei ke milōu babe, o kebōu de hobōu daladama. Haba tabe, o kegei kebōu de hobōu geleguo nale n̄adama.

¹² Damaleyodele ili mei o sasai kedia file keme ma bi mei. Kenōu si damaleyodele i o sasai n̄i hagi ta dugubabe n̄i ōu sie filebe bolō.

¹³ Godihage damaleyodele ili mei o kediaⁱ me ta sale. Kuguo kōu be kōu gue nalai dala,

Midihō kasagai milōu di o, n̄ibōu de kile dala keme igile mugumabeedei.

Lo 17:7

6

Damaleyodei o sasai dige diyōu sie yogo ta soubu ta soubu dedame

¹ Damaleyodei o sasai n̄i kile o bolou ta dilou sie tae biyaba, o tanou taha Godiha o sasai tobekou muguo ile, damaleyodele ili mei o kedia dihiⁱle kokou ge yogo ke ta soubabe, midihō keme bolō mei, kasagaido.

² Uwage sawisieⁱ kelege, Godiha ɛ o sasai kedia sa sa o sasai fileba, ta sale keme n̄ige de tawale ili? Kegei degemōu, ifi kou bou ge hagi huyadefei ta salebe dabai hiyedo mei.

³ Dige esol o kediaⁱ me fileba, ta sale keme n̄i de tawale ili? Kegei degemōu, sa sibige kuokōu ge tae biya idi ke ta salebe hiyefei mei.

^{*} **5:7 5:7** *Gabama I Sawisie*kelege, Juda o kediage wai sipsipbōu, ōu mola mei kebōu de nala idi. Na Matyu 26:2 kaha tawale ta kokou dugu.

⁴ Tãe biyoumôu biyoumôu demôu be, nige kageimôu damaleyodili mei o kedia ta samabeede tobolou idiya? O kediam damaleyodei o sasai di dihile kokou hubou o mei.

⁵ Ni de sidifi degele ili? Damaleyodele i o bolou dilou sie yogokou tãe biyouba biyouba debabe, ni ta sai file obe de dala, ha mei?

⁶ Ni kou dalaye, kenou si nige damaleyodili mei o kedia dihile kokou ge ni niou sie yogo ta soumou ta soumou dele idi. Ke degele idibe kasagai hiyedo.

⁷ Ta soumou ta soumou dedi midihou kaha hegiliba, nime Kelesuha midihou ke sesega yadi keme tou fogou mou fiasigei dala kuhe. Ni mogo taha nimokou midihou kasagai ta milou babe, nige hebe ta boholou nedama, mou duguo fogou ma. Haba ni mogo taha ni bimai ta figoubabe, tabou meiyodelebe bolou.

⁸ Kou kegeiye, kenou si nige niou sie yogokou midihou kasagai milou mou milou mou dedi. Niou sie yogoha bimai figoumou figoumou dedi.

⁹ Midihou kasagai milolou idi kediam Godiha wolou daladi sa kokou fologale sagai mei. Nige keme de tawale ili? Kegei kaha degemou, niou sie ogou gadama. Ni kou tawama, sasai hiyou siadi o kediabou, o hiyou siadi sasai kediabou, ogou gai godikou dihou baga tobou di o sasibou, o dilou sie hudibou, sasai dilou sie hudibou, o sasai kegele idi kediam Godiha wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai mei.

¹⁰ Hiyou moudi obou, o taha bimai duguo tagadi obou, tigi kolo huei gofo degei hiyedo nadi obou, yogo susuga tobou di obou, o woma bi hiyou moudi obou, o sasai kegele idi kediam Godiha wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai mei.

¹¹ Damaledo, ni ilo kelene kou kegele idiye, kenou si Godiha ni duo tanou tanou olou fei bigimamou, nime ma biyodei. Hiye O Yesu Kelesuha huya ke, di Godiha e Duo Bolofeha degeiye, nime Godiha o sasai doudo degele i dalagua kehe.

Di tou be Duo Bolofeha e moso

¹² Ni o ilo kelege tobolou idibe, a ta degele fimoubabe, a degelenou, kuolou ta dala meiyode tobolou idi. Ta keme kou damaledoye, kenou si midihou olou fei ni milou babe, ni bologua ta dalale sagai mei. Damaledo, a kage degelababe, a kou degelenou ye, kenou si midihou kasagai tae a didio degelebe, a dafa.

¹³ Ni haba tobolou idibe, nale olou feibe gua kaha bi. Gua eme nale sadinou. Ta kene kou damaleyeye, kenou si Godihage nalebou guabou olou fei keme makouba mei degele. Di tou kenou sibe o hiyoubou, sasai hiyoubou de suluguadi kaha bi mei. Di tou be Hiye Oha bi. Di Hiye O eme di tou dia daladi o.

¹⁴ Hiye O tolo imou, Godiha haguagi kaha degemou, haba ene yofu e nele hiyedo kaha di haguagile.

¹⁵ Kelesuha tou keme ninou . Ni tanou tanou be Kelesuha tou bou dala keme ni de tewe? Ni tou ke o hiyou siadi sasai kaha tou bou de gelegubabe de bolou? Keme bolou mei.

16 O taḥa o hiyou siadi sasaiḅou de dogou guo dala keme, diliebe tou tanou fei degei. Nige keme de tawale ili? Godiha kuguokou be tamado dege kou gue nalai dala,

Dilie tou be tanou fei dege dalale.

Stat 2:24

17 Kenou si o taḥa ta Hiye O Yesubou de dogou guo dalababe, diliebe fi tanou fei.

18 Sasai hiyou siadi midihobou, o hiyou siadi midihobou ke olou fei tou fogou babe, haba ta milou gadama. Midihokasagai ilo kahage o tou be ta makolo mei. Kenou si sasai hiyou siadi o kahage yoŋu e tou nou makodi.

19 Duo Bolofei, Godiha nimokou nei, eme ni duledu dala. Ni tou be e moso keme nige de tawale ili? Ni tou be niou ni bi meido.

20 Godiha ni mamoube, bi sibige hiyedoye mamou. Kegei kaha degemou, ni tou hage midihokolonou milolou ba, Godiha hu hebele foguo ima.

Polha obou sasaiḅou hulomou daladi kaha ta ke tobou

(Ta Hiye 7)

7

Polha obou sasaiḅou hulomou daladi kaha ta ke tobou

1 Yodu ta, ni amokou kuguo nalama nei kokou ge, a nimokou tawale tabe kou gue tobou lamou. O ni sasai hulo mei dalalebe bolou.

2 Kenou si, sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihokeme hiyedo milou ga ili kaha degemou, o tanou tanou be yoŋu e sasaiḅou denou dogou guo dalayedili. Haba sasai kediane, dioŋu die mabou denou dogou guo dalamabeedili.

3 O eme sasaiḅou o debabe, e tou be yoŋu e sasaiha bi. Haba sasai ene obou sasai debabe, e tou be e maha bi. Dilie dilou sie akogudama.

4 Obou sasai, e tou be esofei bi mei, e ma diliou fa bi. Sasaiḅou o ene, e tou be esofei bi mei, e sasai diliou fa bi.

5 Sasaiḅou obou hulo i, nele dogou guo sulugualebe, nele nolou sie yogo tobekou muguoba, nele tou ke akogudama. Kenou si, nele fi tanou degeba, Godikou defeido diho baga tobou laba, da tou fogou tafei dalamebeedema tou fogou ba, esofei esofei dalalebe tabou mei. Huyadefei kege dalagua dema, haba bohoulou ma ya, nolou fa dogou guo dalagualebe bolou. Kegelig, Tamaha hagua tefeleduguba, nele tou e tagadi midihokasagai ke milou ga iye.

6 A tobolou keme kuolou ta mei, ma fimaiyenou tobolou, ni dogou gulamou.

7 A tagalibe, o sasai olou fei gisiai, a sagainou dege dalalebe bolou. Godiha neleya ke ame kegenou dala kuhe. Kenou si, nele Godiha nemou ibe, o sasai dimokou esofei esofei de nemou i dalagua kuhe.

8 Gisiai o sasaiḅou, kwei sasaiḅou diama, a nimokou ne ta tobou lamou. Ni olou feine a dege ke mou kegenou dalagualebe bolou.

9 Kenou si, ni tou e tagadi sagai keme ta akogulo sagai mei debabe, ni ile hugalenou. Kegelig, ni hiyouyenou sulugueiye domou.

10 Sasajbōu obōu kōu huga i diāma, a nīmokōu kuolōu dogogulamōu. Ko□ume mayo□u mā fimaj mei. Hiye Ohā tā. Keme kōu gue, sasaiye e mā tōu fogōu idayedede tobou.

11 Kenōu si sasaj tae e mā tōu fogōu ibabe, e haba o ta hudayedili, mōu yo□uwanōu dalale. Kege ho fogōu babe, haba boholōu mā ileba, e mābōu de mogo dege. Haba oyene, e sasaj hobōu hiyafogōu da.

12 O sasaj ilo diāma, a nīmokōu ne tā ta tobōu lamōu. Ko□ume Hiye Ohā kōu tobōu li meiyē, a mā fimajyenōu tobōu lamōu. Damaleyodei o, e sasai be Kelesukōu damaleyodili meiyē, ha sasaj kaha e mābōu de dalale tagaibabe, o kahage sasaj kegei keme hobōu hiyafogōu da.

13 Haba damaleyodei sasaine, e mābe damaleyodili meiyē, ha o kaha e sasajbōu de dalale tagaibabe, sasaj kaha e mā kegei keme hobōu tōu fogōu ida.

14 Yobe, damaleyodili mei o keme e sasajbōu de dogōu guo dalamōu be, diliebe Godihā bi degei, sasaj keme Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu. Haba, damaleyodili mei sasaj kene e mābōu de dogōu guo dalamōu be, diliene Godihā bi degei, o keme Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu. Kegeli mei debabe, nī sisigo diāme Godihā dihile kokōu sibigibōu dalagua. Kenōu si nī sisigo olōu feibe Godihā e binōu.

15 Kenōu si, damaleyodili mei o kaha e sasaj damaleyodei ke hiyafogōu laba degeibabe, nī mōu duguo fogōu ma. Haba damaleyodili mei sasaj kahane, e mā damaleyodei o ke tōu fogōu ilaba degeibane, nī hobōu akogudama. Damaleyodei o keme haba gisiai bagalebe tabōu mei. Damaleyodei sasaj kene haba gisiai бага siale keme tabōu mei. Yobe, Godihage nīme mogo dege hemele fiya dalaguamabeedema kōu makai kaha degemōu.

16 Sasaj, nā ne mā damaleyodili mei kebōu de dogōu guonōu dalababe, ne māhane Kelesukōu yomogōu damaleyodele keme nā ta tewe mei. Haba, o nane ne sasaj damaleyodili mei kebōu de dogōu guonōu dalababe, ne sasaihane Kelesukōu yomogōu damaleyodele kene nā ta tewe mei.

Dibe Godihā yo□u makai sagaj kegenōu dalaguame

17 Dibe Godihā yo□u makai sagaj kokōu nōu kuhe dalame. Godihā di hagnosisai kelege diyōu delei sagaj, kegenōu kuhe dalame. Daladi olōu fej keme Hiye O Yesuhage o tanōu tanōu olōu fej dimokōu kōu nemōu i. Damaleyodele i o sasaj, sa sa olōu fej tie kediamokōu ne a kenōu totobōu mōu siadi.

18 Godihā di hagnosisai kelegebe, o ilo kelege kolo diafigile i delei debabe, o kediamē* dio□u kegenōu dalaguama. Haba o ilo kelege kolo diafigile ili mei debabe, diāne dio□u kegenōu dalaguama.

19 Kolo diafigidi midihobōu, kolo diafigidiyi mei kebōu keme sibige ta dala mei. Godihā tā dulo sesedi midihō kenōu si sibige hiyedo.

20 Nīme Godihā nī hagnosisai kelege, nīōu delei sagaj kegenōu kuhe dalama.

* 7:18 7:18 O kediamē Juda o.

21 Godihā nā hagusai kelegebe, nāme fisimōu dabai degedi ke degele delei debabe, nā hagi ta degeda. Kenōu si fisimōu dabai degedi keme tōu fogōu yedeiba, nā ke tōu fogōu basi bolō.*

22 O tabe fisimōu dabai degedi ke degeimōu, Godihā hagusai keme Hiye O Yesuhā e bi degema, e dihile kokōu fisimōu dabai degedi ke fogōu mōu, mōu dalamōu dugu. Kenōu si o tabe mōu dalamōu hagusai keme Hiye O Yesuhā e dabai degedi o degele.

23 Godihā nī mamōube, bi sibige hiyedoye mamōu. Kegei kaha, nige sa sibige o ilo kedia nī fisileba egei gehe ta dumabeedeibabe, nī die tā ke hobou ta dudama.*

24 Mogo diāma, afu Godihā nī hagusai kelege, nī kage ta delei debabe, ifine kenōu tefele dalali, Godihā yo unōu nī dogōu guo dalaba suluguama.

Polhā gisiai o sasai kediāmokōu tobou

25 Gisiai o sasai diāma, a Hiye Ohā amokōu tobou ke tobou lamōu mei. Mayo u mā fimaiyenōu nī egele tobou lamōu. Yobe, Hiye Ohā amokōu solou do degemōu, e degeiye, ame damaledo tā ke hehegie tobou di o degei.

26 Ifi kōu bou gebe hagi hiyedo hagulu kaha degemōu, a tawalibe, nime niou ifi gisiai dala sagai, kegenou dalaguama.

27 O nāme ne sasibou, haba sasai nane ne obou debabe, kegenou kuhe dalaguama. O nā, ne sasai hiyafogou da. Sasai nane, ne mā tōu fogou ida. Gisiai o debabe, sasai hulaba degeda. Gisiai sasai debane, o hulaba degeda.

28 Kenou si nā sasai hulobe, keme midihō kasagai mei. Gisiai sasaiye o hulo kene midihō kasagai mei. Kenou si sa sibige kuokou be, sasibou obou huga ibabe, diame hagi hiyedo duguo dalaguale. Kegemou, age hagi kegei ke nimokou hagua koguba dugulo dafamou kuhe tobolou.

29 Mogo diāma, uwage sawisie kelege hagi dugulobe hafei degei. Kegei degemou, ifi kōu bou ge yoma kugule ilebe sasibou o kediame sasibou mei o sa dege dalama.

30 Gosolo idi o kediame gosodiyo mei o sa dege dalaguama. Hohobolou idi o kediame hohobou diyo mei o sa dege dalaguama. Bimai mamala idi o kediame bi mei o sa dege dalaguama.

31 Sa sibige kōumahā dabai degele idi o sasai kediāmokōu be dabai dia degele idi keme sibige ta dala meidade tawamabeedili. Yobe, sa sibige di ifi bou dalamou dugulu kōume mei degeladi.

32 A nime sa sibige kuokou ge hagi dugulo keme tagaiyo mei. O gisiai eme Hiye Ohā dabai kokou nou fimamou, midihō Hiye Ohā tagali sagai kenou milou lamou degedi.

33 Sasibou o, eme sa sibige bi kokou nou fimamou, midihō e sasaiha tagali sagai kenou milou lamou degedi.

34 O kege fimadi kaha e fimai be bolou degei dala. Gisiai sasibou, gisiai бага suluguadi sasibou kediame Hiye Ohā dabainou degelamou fima idi. Sasai kegele i kediage, diame Hiye Ohā bi degeba, die tōu bou die fibou

* 7:21 7:21 Fisimōu dabaidegedi o keme sele dabai degediyo mei. O kegei keme o tae fisimōu dabai mōu yo uwa degedi. * 7:23 7:23 Afu, Polhā delei kelegebe, selebou o taha e dabai degele o ta molo u sagai degeimōu be, e makisikōu ile, seleye fisiba dabai degele o ta mamouudi. Godihasi dibe seleye mamou li mei, Yesu e kafei kahanou di mamou, di hebenitou bologuado dalamabadomou.

olou fei keme bolonou dalale ke tagale idi. Kenou si, sasai e mabou eme sa sibige bi kokou nou fimamou, midihog e mahag tagali sagai kenou milou lamou degedi.

³⁵ A ke tobolou kahage ni dogou guba, ni bologuado dalaguamabodomou kuhe tobolou. A ni akoguyo mei. Age nime midihog dou do kenou seseleba, sawisie olou fei Hiye Ohag dabainou degele ke tagali.

³⁶ O tahag sasai emokou tileyodema makai ke hulo sagai hiyedo degeibabe tabou mei, sasai ke hulonou. Sasai keme mou kege dalaba, e sasai ke hulo keme midihog kasagai degeiyo mei.

³⁷ Kenou si, o tahag sasai ke hu ho fogou bane tabou mei. O tae eme ta fisile mei, haba e fimajiyene sasai hulo meiyodema, e tou bou e fimajibou neledo dege dalale kene tabou mei. Sasai ke hu ho fogou ba, dilie gisiai kegenou dalababe, o keme midihog kasagai degeiyo mei.

³⁸ Oe sasai emokou tileyodema makai ke hulo keme tabou mei. Haba, hu ho fogou bane bolofejido.

³⁹ O hu sasai ta, e ma teli mei dalababe, ege e mabou denou dogou guo dalayede tobou. Sasai e ma ke tolo ibabe, eme kuei sasai degele. Haba Hiye Okou damaleyodei o tahag sasai kegei ke hulobe tabou mei.

⁴⁰ Kenou si a tawalibe, kuei sasai kahag o tage hu ho fogou babe, sasai eme hohobolou ba bologuanou dalale. O tae hubabe, hagi huyadefei dugulo sagai tawali. A ma duledune Duo Bolofei daladade tawalemou, ta olou fei ke kuhe tobolou.

Damaleyodei o sasai kediage gali, o tae ogou gai godikou nei keme de nala ile?

(Ta Hiye 8-10)

8

Polhag gali, ogou gai godi kediamokou sile nedo kahag ta ke tobou

¹ A gali, ogou gai godi kediamokou sile nelemou kuhe nala idi kahag ta ke tobou lamou.* Keme di olou fei kou teweyodele idi. Kenou si di diyou sie tewe oyode tobou babe, di diyou di hu kenou hebele fogulu. Di solou do degedi midihonou milou basi, di neledo dege dalaguale.

² O tahag eme tewe oyode kou tawaliye, kenou si eme defei ta tewe mei.

³ O koyohag Godikou hohog degeli o keme, Godihage tewedo.

⁴ Gali, ogou gai godi kediamokou sile nele idi ke nala ilebe kou gue, di tewe, ogou gai godibe mabou nou, sibige ta dala mei, gulokounou. Godibe gehe ta dala mei. Tanou, enou dala.

⁵ Sa sibige kuokou godiyodele idibe sudo. Agudiletou ne dalagua. Haba hiye oyodele idi kediane sudo kou dalaguaye,

⁶ kenou si di Godibe tanou feido, eme di Aye. Di Godi eme bimaj olou fei milou gai kahag e yo. Dibe yo unou dogou guo dalaba sulugualamou degeli

* **8:1 8:1** Sa Korin kokou ge, Yesukou damaleyodili mei o sasai kedia gali sile, ogou gai godi kediamokou nele idi. Gali si keme makisikou mouma youmou, o ilo kedia seleye mamala idi. Yesukou damaleyodei o kedia Polkou ke kou yodulo i, ei gali si ke mouma nalebe de bolog?

kuhe. Di Hiye O ene tanou feido, eme Yesu Kelesu. Ege bi olou fei milou ga dalali, fi gehe kene dimokou nei.

⁷ Kenou si Yesu Kelesukou damaleyodei o sasai ilo kediage keme ta tewe mei, diage wa, ogou gai godibe sibigebou yade tawale idi. O kediamme ogou gai godi sesele idi ke kou fogouye, ha gali sile nei ke nalamou fima idibe, ogou gai godibe sibigebou yode tawale idi. Kegei kaha degemou, diame midihog kasagai milolou yademou hagi degele idi, dia defeido tawaiyo mei kaha degemou.

⁸ Kenou si nale noubane, haba na ho fogou bane keme Godikou ile a mei. Gali si ke nadibe, sibige ta dala mei. Na ho fogou bane sibige ta dala meinou.

⁹ Kenou si niou tawaibou, nale olou fei ni nale tagali keme kuolou ta dala meiyee, ha ni ke nala ili kaha degeiye, damaleyodei nele mei degele i o kedia mihikou fiyasigeiye.

¹⁰ Tewe o ta na, ogou gai godi taha mosokou folo, gali si ke nouba, defei tewe mei o taha ke duguoba, ene folo, gali ke naiye.

¹¹ Na kege degeibabe, ne mogo e damaleyodei nele mei degei, e dowoye Yesu Kelesuha e mamolo uyodema tolo i keme na tawaga kege degeli kahage bou makoulu kehe.

¹² Damaledo, nige ni mogo, defei ta tewe mei o sasai kediamokou midihog kasagai kege degeiba, dia mihikou fiyasigeibabe, nime Kelesukou midihog kasagai bou degele ili kehe.

¹³ Kegei kaha degemou, a gali kegei ke naiye, ma mogoha damaleyodei ke fiyoubabe, age gali kegei keme haba ta nale mei.

9

Polha ta-bolofei-mala-siadi dabai e degedi kaha hebe keme sele ta mou li mei kokou e hohobou

¹ Midihog a kou milou gadi ke ni dugu tawama. Tabe, ame kuolou mai ta dalamou ke sesediyo mei. Tabe, ame ta-bolofei-mala-siadi-o. Tabe, di Hiye O Yesube age kou dugu. Haba tabe, a degeiye, nime Yesukou damaleyodele i dalagua kehede tawama.

² O ilo kelegebe ame ta-bolofei-mala-siadi-o meiyode tawale iliye, kenou si nige ame dabai ke degedi odade tawale i. Yobe, ni Hiye Okou damaleyodei kaha hegibe, ame Hiye Ohag e ta-bolofei-mala-siadi-o damaledo.

³ O ilo kele midihog a milou di ke figa dugulo imamou kasagayodele imou be, a diamokou kou gue sima tobou di.

⁴ Ele* Hiye Ohag dabai ke degedi kaha hebe keme, nige elemokou nalebou hueibou de nele sagaiye, kenou si ni kege ta degediyo mei.

⁵ Ele sasai damaleyodei ta dalaba, ele sasai kegele i kebou wou ma dabai degemou sulugualebe nige kageimou akogulo idiya? Hiye Ohag e ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kediabou, haba e mala diabou, haba Pitabou dia kege degele idi keme o tae ta akogudiyo mei.

* **9:4 9:4** *Polbou Barnabasbou dilienou.* Na 9:6 dugu.

⁶ Barnabas elenōu si sele dabai degedi, mōu ta dalale sagai mei kaha degemōu. Hiye Ohā tā-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kediamē kege degediyo mei, damaleyodele i o sasai kedia dogōu gulo idi kaha degemōu.

⁷ Obe ami dabai degeimōu be, dabai kaha hebe sele moṽudi. Haba, obe hebe hai dabai degeimōu be, segei sibige nadi. Obe wai meme dia dalamōu be, wai meme kaha bu kōu ke nadi.

⁸ A tā kegei ke tobolōu be, a sa sibige kuokōu o tae kōu tobōu di sagai kenōu sesega tobōu yo mei. Kuolōu tā, kuguokōu nalai kahane kenōu tefele tobou dala.

⁹ Damalēdo, Mosesha kuolōu tā kahage kōu gue nalai dala, Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofōu tofōu gugulo ibabe, kegeligi dia alasi nala iye deba, die mogou hobōu komuguo tigadama. *Lo 25:4* Ni kage tawaiya? Godiha ke toboube, e damale wai bulumakou tobou, ha kei tobolou?

¹⁰ Godiha ke toboube, e dimokōu tobou. Nalai kaha yobe kōu gue, o taha hebe hai dabai hiyedo degeligibe, habage nale segei ke e naledade tawadi. Alasi gama kolo gulo o ene alasi ke ene naledade tawadi.

¹¹ Oe segei hou sogodi sagai, kenōu tefei, ele Duo Bolofeiha tā ke ni solōu fedu segei. Kegei kaha degemōu, nige elemokōu tōu dogōu gudi bi nelebe de dōudo? A nimokōu tobolōu koṽu nele kenōu si bolodo.

¹² Bimajbōu nalebōu, ni o ilo kediamokōu nele idi keme elemokōu ne hiyedo dege nelebe bolō.

Kenōu si, ni bimaj, ele moloṽu sagai keme ele ta mōu li mei. Kegei kaha ele hagi hiyedo dugulo idi. Ele mōu li mei kaha yobe, Kelesuha tā uwo bolofei ke sa sa olōu fei tefele keme ele akogulo sagai mei.

¹³ Ni tewe, Godiha mosodu dabai degele idi o kediamē, die nalebe Godiha mosokōu ge mala idi. Haba gali sile Godikōu nele idi o kediane hui ilo kelebe dia nala idi.

¹⁴ Nebe kenōu tefei, Hiye Ohā dimokōu kōu gue tobou, tā uwo bolofei tobolōu idi o kediamokōu ne, dia egei hehegiedi dabai kaha hebe keme o sasai die tā dulo idi kedia nemabeede tobou, Godiha dabai degele idi o kedia mōu tiasigeiye domōu.

¹⁵ Kenōu si ni bi, a moloṽu sagai keme a ta moṽudiyo mei. Ifine, a nimokōu hawamōu nalouyo mei. A hawolu debabe, ame sidifiye tolo ile sagai degele. Hawadi midihō keme a tewe mei kaha degeimōu, a hohō degeli. Midihō, a sesedi ke o tae akogulobe a dafolu.

¹⁶ A tā uwo bolofei tobōu dibe, mayoṽu mā hu hebele fogudiyo mei, dabai keme Hiye O yoṽu degeyedei kaha a kuhe degedi. A egei hehegie tobōu ho fogōu babe, kasagai hiyedo, ame tawajibōu siale sagai.

¹⁷ A mayoṽu mā tagaiya kenōu dabai degeli debasi, a dabai kaha hebe ke kōu moloṽu. Ha, Godi yoṽunōu amokōu dabai ke degeyede tobou kaha degemōu, a dabai kaha hebe ke ta moṽudiyo mei.

¹⁸ A Godiha dabai degedi kaha hebe keme kei moloṽu? A ni bi keme kōu moloṽu sagaiye, haba a ta moloṽu mei. Hebe bolō, a moloṽube, keme kōu gue, age tā uwo bolofei ke o sasai kediamokōu hehegilebe hohō hiyedo degedi. Dabai ke degele hohō hiyedo, a dugulu keme mā dabai kaha hebe bolōdobe kehe.

Pol eme sa sa o sasai olou fei kedia die dabai degedi o

¹⁹ Ame kuolou mai ta dalamou ke sesediyo mei. Ame sa sibige kuokou ge o tae fisimou dabai degediyo meiyē, kenou si mayou ma tagaiya kenou, age o sasai olou fei Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou die dabai degedi o kuhe degei.

²⁰ Ame Juda o kediabou de dalamou be, die midihou kenou sesedi, Diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. Ame Mosesha kuolou ta dulo sesediyo meiyē, kenou si, kuolou ta dulo sesedi o kediabou de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi o sa dege daladi, kegeiba Diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou.

²¹ Nebe kenou tefei, ame sa ta o sasai, Juda o ei kuolou ta dulo sesediyo mei kediabou de dalamou be, ane kuolou ta dulo sesedi ke fogou mou, haba die midihou kenou sesedi, Diane Kelesukou damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. Kenou si a kege dalalibe, Kelesuha ta, Godiha mai kenou dulo sesedi.

²² Nebe kenou tefei, a damaleyodei huyadefei o sasai kediabou de dalalibe, ame dia dalagua sagai kenou tefele daladi, kegeiba Diane Kelesukou defeido damaleyodema, dimokou gelegumabadomou. Damaledo, a sa sa olou fei o sasai kedia midihou kage degele imou be, ane dia degeli sagai kenou sesedi, dia ilo kele Kelesukou damaleyodele iba, Godiha mamouyadomou.

²³ A ta uwo bolofei ke hehegie tobou lamou, dabai hiyedo degedi, bi Hiye Oha neleyodema makai keme ane moloou sagai degeimou.

Di neledo dege foukua ileba, hebe bolodo ke moume

²⁴ O sudo kou foukua idiye, ha o tanou feiyenou si ebukou foloumou be, hebe bolodo keme e mouudi. Hebe bolodo ke mou o kaha foukuai sagai kegenou do kuhe foukua dema.

²⁵ Obe foukuai ebukou folo sa degeimou be, tou doususu dabai hiyedo degele idi, hebe bolodo ke mou lamou. Hebe bolodo, dia moloou keme ta tofousogo dalale mei. Hebe bolodo, di moloou kesi youu kegenou kuhe dalale, ta mei degele mei.

²⁶ Kegei kaha degemou, a mou youuwa foukuadi o sagai kege foukuadiyo mei. A dobogouye biyadi tewedo o ke sagai dege degedi, dobogou mou youuwa hebesediyo mei.

²⁷ A ma tou doususumou be, ma tou ege ma fimai bolou kenou sesedi. Kegeligi, a egei tolou sulugibe, mihikou fiyouba, a ma dabai degeli kaha hebe bolodo ke ta mou ho fogouye domou.

10

Tefele duguye haguba, di fiasigeiye

¹ Mogo diama, age nime a tobou ladi ke tawale ile ke tagali. Mosesha delei kelege, ei kou guai o olou fei kedia mabi hayeya ke to dawala duoya ke ilobou dama yaibe, to kamou ile dalamou, mihj fafagai degeiya ke dasigei.*

* 10:1 10:1 Kisim Bek 14:15-22

2 Mabiye diā wōū mamōū, dawala duoya ke ilobōū dama yai keme fafeleya degedi ke sa degei, Godihā diā olōū feibe Moses sesemabadomōū makai.

3 Diā suluguamōū, nalebe Duo Bolofeiḥanōū diāmokōū neimōū, diā nalāmōū suluguei.

4 Diā olōū feido hueine Duo Bolofeiḥanōū neimōū nalāmōū suluguei. Huei keme bogo to kelege migimōū nalāmōū suluguei.* Bogo keme Kelesu yoūnōū diābōū de dogōū guo siei.

5 Suluguamōū, Godihage o sasai sūdo ilo kediamokōū hohō degeli mei. Hebe mei mihinōū saya ke suluguali tofigile imōū be duguo fogōū suluguei.

6 Hagi, ei kōū guai o kedia dugumōū i kahage dimokōū hegili kuhe, die midihō keme kasagai, di kegei ke hohō dege milōū gadame.

7 Ei kōū guai o ilo kelege ogōū gai godikōū diho bagā tobolōū idi sagai ke tefele degedama. Godihā kuguokōū be kōū gue nalai dala,

O sasai kedia duwoguali, nalebōū hueibōū de nalā imamōū haguā tofolōū ima, ogōū gai godikōū hobolōū idi. *Kisim Bek 32:6*

8 Haba, sasai hiyoubōū, o hiyoubōū dene suluguadama. Ei kōū guai o sasai ilo kedia kegele i kahā degemōū, sawisie tanōū fei ta kelege, o sasai sūdo, olōū fei 23,000 kege tofigile i.*

9 Dige haba Hiye O tefele dugudame. Ei kōū guai o sasai ilo kedia kegele i kahā degemōū, diā ilo kele beiye gogoloumōū tofigile i.*

10 Godikōū gofoū dege tobōū dama. Ei kōū guai o sasai ilo kedia kegele i kahā degemōū, makodi esol o kahā woumōū tofigile i.*

11 Hagi, ei kōū guai o kedia dugulo i kahā tā, Godihā kuguokōū nalagai dala kahage ifi dalagua o sasai dimokōū hegili kuhe, o kedia degele idi sagai keme di ta degedame, uwage sawisie hafei degeli kahā degemōū.

12 Da neledo dege daladade tawaibabe, defeido dalame, kegeligi fiyeiye.

13 Tefele dugu, nimokōū feledi keme daga mei, o olōū feido kōū dugudi kenōū. Ni tefele dugu kegei ke dugubabe, Godihā yoū degeleyodei keme e doūdo degele. E ni dogōū guba, tefele dugu kahā ni nele ke ta gabama folo mei. Godi yoū e neleyenōū ni dogōū guba, ni ta fiyale mei.

Di Godikōū diho bagā tobolōū gige, duo kasagai kediamokōū ne diho bagā tobōū dame

14 Ma mogodo diāma, a kōū tobou kahā degemōū, ni ogōū gai godikōū hobōū diho bagā tobōū dama.

15 Nime tewe o kahā degeimōū, a nimokōū kuhe tobolōū. Ma tā ke defeido figama.

16 Di kopekōū tigi kolo huei gofoūdo sōū guomōū, Godikōū bolofeiḥode tobōū ma nolugi, Kelesu e kafei migi kokōū ne fimamōū, eme dibōū de dogōū guo daladade tawale idi. Nebe kenōū tefei, di ōū si bafigine nolugi, Kelesu e tōū kōū fimadibe, dibe e tōū kokōū sosōū tanōū fei degei daladade tawale idi.

17 Ōū si di nalā idibe tanōū fei kahā degemōū, dibe o sasai sūdoye, kenōū si di olōū feibe sosōū tanōū fei dala.

* 10:4 10:4 Kisim Bek 17:1-7 * 10:8 10:8 Namba 25:1-9 * 10:9 10:9 Namba 21:4-9 * 10:10 10:10 Namba 14:29

¹⁸ Nige Israel o sasaj kedia gali sidi midihō kokōu fimama. O, Godihā dou moso kokōu gali sile, Godikōu nele idi kediage huj ilo kele nōmōu be, o kediane Godibōu de sosōu tanōu fei degei keme ni kōu tewe.

¹⁹ Kegeligi, a tobou kokōu ge, nige ogōu gai godikōu gali sidibe sibige ta dalayade tawale iye. A kege tobou li mei. Age ogōu gai godibe sibige ta dala meiyode tobolōu kuhe.

²⁰ A tobou kaha sibigebe kōu gue, damaleyodili mei o kedia gali sima nele idibe, diame duo kasagai kediamokōu nōu sima nele idi. Godikōu ta sima nele idiyo mei. Haba nime duo kasagaibōu de gelegulo keme a dafa.

²¹ Ni Hiye Ohā huei kopekōu sōu gu ke nōubabe, duo kasagai kedia huei keme hobōu ta nādama. Ni Hiye Ohā ōu si ke nōubabe, duo kasagai kedia ōu si keme hobōu ta nādama.

²² Diyōu tawaibōu, Hiye Ohā kona degeiye. Nige di dedeibe Hiye Ohā dedei keme gabama feleiyade tawale ili? Kegele sagai meido.

Di Godihā hunōu hebele foguo ime

²³ Ni o ilo kelege tobolōu idibe, di ta degele fimōubabe, di degelenōu, kuolōu ta dala meiyode tobolōu idi. Ta keme kōu damaledoye, kenōu si midihō olōu fei di milōu goubabe, di bologua ta dalale sagai mei. Damaledo, di kuolōu ta dala meiyode, kenōu si di midihō kage kage ta milōu gamaba, neledo dege ta dalaguale sagai mei.

²⁴ Di diyōu sienōu dogōu gulaba degedame. Di o sasaj ilo kediamokōu ne dogōu gulaba degeme.

²⁵ Gali huj daga daga makisikōu dalaba dugubabe, ni mamōuma nalenōu. Fimai hiye degeba, yodugadama.

²⁶ Yobe, kōu gue nalai dala,
sa sibigebe Hiye Ohale. Haba, bi olōu fei sa sibige kuokōu dala kene e
binōu. *Buk Song 24:1*

²⁷ Haba tabe, Yesukōu damaleyodili mei o taha ni didigueibabe, ni yale keme tabōu mei. Nale olōu fei o kaha nimokōu neli keme ni nalenōu. Fimai hiyedo degeba, yodugadama.

²⁸ Kōu kegeiye, haba o taha tobolōu gi, gali huj koume ogōu gai godikōu sile neiyode tobōu babe, nādama. Nala ibabe, keme midihō bolō mei. Yobe, kegeligi ke tobou o kaha ni gali ke nōuba duguoba, hagi degeba, fi hiyedo maiye domōu.

²⁹ Age ni defeliyode tobōu yo mei. A tobolōu be, o ta nime defeliyode tawai o kaha defeliyode tobolōu.

Kenōu si, o taha kege tobōu ho fogōu babe, ni nalenōu. Godikōu damaleyodei o sasaj dibe kuolōu ta dala mei. O yo usie kuolōu mai o e amokōu nādayede tobōu babe, a de dulo sesele?

³⁰ A Godikōu bolofeyode tobōu ma, nale ke nōubabe, o taha kageiye nale ke kasagayode tobolōu?

³¹ Ni nalebōu, hueibōu de nolugi, haba dabai kage kage ta degeligne, ni Godikōu nōu hohōbōu dema.

³² Nĩ Juda o sasaiḅōu, Grik o sasaiḅōu, Godikōu damaleyodei o sasaiḅōu kediamokōu defeido fimaba, midihō nĩ milolōu keme diā duguba, mihikōu fiyale sagai keme nĩ milōu gadama.

³³ Ane kegei ke degedibe, a midihō o sasai olōu fei tagale idi kenōu milōu di. Yobe, a mayoḽusie dogōu gulamōu mei. A tagalibe, Godihā o sasai olōu fei kediane mamoyuyadomōu tagali.

11

¹ A Kelesuhā midihō ke milōu di sagai, kenōu tefele, nĩne midihō a milōu di kenōu milōu ma.

Polhage nele, Duo Bolofeiha solou do nemou i kebou, haba sosi mosokou kefeguo dabai degedi midihō bolodo kebou de hehegie tobou

(Ta Hiye 11-14)

Polha widio gogudi midihō ke hehegie tobou

² Nĩ amokōu fimolugi, ta olōu fei a hehegiemōu haguei keme nĩ tolōu dala kahā degemōu, a nĩmokōu bolofeiyyode tobolōu kuhe.

³ A nĩmokōu ta tabōu de hehegie tobōu lamōu. Ta keme kōu gue, Kelesube o di widio o. Sasai kedia widio obe die ma. Godi enōu si Kelesuhā e widio o.

⁴ O koyo na, ne heti kaibōu de diho baga tobōu bane, egei hehegie tobōu bane, na ne widio o ke sidifi nelĩ. Ne widio o keme Kelesu.

⁵ Kenōu si sasai koyo na, ne widio goguli mei dalali, diho baga tobōu de, ha egei hehegie tobōu de deibabe, name ne widio o, ne makōu sidifi nelĩ. Sidifi keme widio towe waj sasai kedia sidifi dugudi ke sa kegei.

⁶ Yobe, sasai tahā e widio gogu ho fogōu babe, sasai keme e widio towe tou dege kagiyede. Kenōu si, sasai kedia die widio towe tou dege kagilebe sidifi hiyedo degele idi. Haba walē kene sidifi hiyedo. Kegei kahā degemōu, sasai kediane die widio towe gogumabeede.

⁷ O dibe di widio gogudame, dige Godihā e hubōu e nelebōu de hehegiele idi kahā degemōu. Sasai kedianōu si die mahā e hubōu e nelebōu de hehegiele idi.

⁸ Godihā obōu sasaiḅōu yufi milōu gai kelegebe, e o miloube, sasai kahā tōu e milōu li mei, e sasai kenōu si o kahā tōu e milou.

⁹ Godihā o miloube, o kahā sasai dogōu guyadomōu milōu li mei. Haba, Godihā sasai milou keṣi, o dogōu guyadomōu kuhe milou.

¹⁰ Kegei kahā degemōu, sasai kedia die widio gogudi kahā esol o kediamokōu hegilibe, Godihage sasai kediane e dabai degemabodomōu makai ke hegili.

¹¹ Kōu kegeiye, Hiye Ohā di dogōu guo dalamōu be, sasai diesofei dala mei, haba one diesofei dala mei. Sasaiḅōu obōu diā dioḽusie yogo dogōu gumōu dogōu gumōu dele idi.

¹² Godihage sasaiḅe o tōu ye milou ke sagai kenōu tefei, obe olōu fei sasai kedia moḽuma feledi. Kenōu si bi olōu fei kahā e yobe Godi.

¹³ Nĩōu nōu kōu gue file duguma. Sasai tahā e widio gogu ho fogōu ba, Godikōu diho baga tobōu babe keme de bolō, ha kasagai?

¹⁴ Midihō di milōu gadi kaha hegilibē, o ta ē widio towe sasado dalababe, keme bolō mei.

¹⁵ Sasaj kedia widio towe sasado dalababe, keme dioŋu die similou. Godiha widio towe sasado ke sasaj kediamokōu nei, die widio gogum-abadomōu.

¹⁶ O koyo na, a widio gogudi ta kefej tobou kaha hebe ke tae biyalaba degeibabe, na koŋunōu tawa, eibe midihō gehebōu sesediyo mei. Godikōu damaleyodele i o sasaj olōu fei kediane midihō kenōu sesele idi.

Sa Korin o sasaj kedia Hiye Oha ōu sibōu, e hueibōu debe dōudo nala idiyo mei

¹⁷ A nīmokōu egele tobōu lamōu. Midihō ni milōu di kokōu be a hohō ta degeiyo mei. Yobe, ni kefeguo, Godiha dabai degeimōu be, dabai ni degedibe kasagaiyode tobolōu imōu du kaha degemōu. Damaledo, dabai ni degele idi keme dōudo degele idiyo mei.

¹⁸ Yomogōu, a ta hebenōu dube kōu gue, damaleyodele i o sasaj ni egei dulamōu kefeguomōu, tae biyama filemōu be, fi tanōu dege dalagua meiyode tobolōu imōu du. Age ta keme huyadefej damaledade tawai.

¹⁹ Yobe, kokōu gebe O Hiye o seselibōu, Hiye O seseiyo meibōu debe tamado duguo tawale.

²⁰ Kenōu si ni sosi mosokōu kefeguomōu, Godiha dabai degemamōu, Hiye O yoŋu e ōu sibōu, tigi kolo huei gofoŋudobōu de ni nala idi keme nige dōudo nala idiyo mei.

²¹ Nige ni nale ke totodo nolugibe, o ilobōu file nala idiyo mei. Haba, o ilo kelegene tigi kolo huei gofoŋudo ke hiyedo dege nama, fi totōu degele idi.

²² Kageimōu, ni kege degediya? Nime nalebōu hueibōu de nadi mosobe mei sa degei. Nige Godikōu damaleyodele i o sasaj kediane mabōu sagaj duguomōu, nale mei o sasaj kedia kuhe sidifi nele idi. A kage tobolōu? Age nīmokōu ta bolofeyode tobolōu sagaj meido.

Hiye O Yesuha ōu sibōu, tigi kolo huei gofoŋudo kopekōu sōu gu kebōu de e dabai degele idi o kediamokōu nei

(Matyu 26:26-29; Mak 14:22-25; Luk 22:14-20)

²³ Ta a nīmokōu tobolōu keme Hiye Oha amokōu tobou kenōu. Hulia, Hiye O Yesu eme Judasha ho o kediamokōu sesegu kelege, ege ōu si ta mala tolōu mōu,

²⁴ Godikōu bolofeyode tobōu mamōu, ōu si ke bafigima tobou, koŋume ma tōu, a ni dowoye neli kuhe. Ni koŋu nolugibe, amokōu fimamabeedei.

²⁵ Ōu si nama mei degeimōu, e huei kopekōu sōu guo maj ke mala tolōu mōu tobou, koŋume ma kafei. Ma kafei koŋumahage Godibōu de mogo degedi midihō ebele ke hegili. Ni habagene kege nalaba, amokōu fimamabeedei.

²⁶ Ōu si kebōu, huei kopekōu sōu gu kebōu de nalaba, ni Hiye O e tolo i ke hehegie tobōu mōu ibe deba, e haba bohōlōu ma haguale.

Dige Hiye Oha e ōu sibōu e tigi kolo huei gofoŋudobōu ke nalababe, di diyōu sie file duguoba kuhe name

²⁷ Kegei kaha degemou, o koyoha Hiye Oha ou sibou, huei kopekou sou gu kebou de mou yowuwa noubabe, o keme midihog kasagai degeli, ou bou tigi kolo huei gofoudobou keme Hiye Oha yowu e tou bou kafeibou ke makai kaha degeimou. Ke mou yowuwa noubabe, o keme hebe kasagai moloou dala.

²⁸ Kegei kaha degemou, ou sibou, huei kopekou sou gubou ke nalababe, ni tanou tanou niou sie fileba dugu, bolog degeiba kuhe nama.

²⁹ O koyoha Hiye Oha e tou kokou fima ho fogou ba, ou sibou tigi kolo huei gofoudo kebou mou yowuwa noubabe, o keme midihog kasagai yowu dededi kaha hebe ke moloou dala.

³⁰ Kegei kaha degemou, ni kile do o sasabou, tou nele mei degele i o sasabou sudo dalagua. Haba ilo kelebe tofigile i.

³¹ Di diyou sie defeido file duguoba, Hiye Oha ou sibou, tigi kolo huei gofoudo kebou de noubabe, dibe hebe kasagai keme ta mala ile mei.

³² Kenou si, Hiye Oha di midihog filemou doususudi. Kegeligi, di sa sibige kuokou damaleyodili mei o sasai kediabou de ta saiye touye domou.

³³ Mogo diama, kegei kaha degemou, ni kefeguo, nale gili dege, toto nadama. Ni o ilo ke baha duwoma.

³⁴ Ni kile o taha hegie degeibabe, e yowu e mosokou ge nale kou nama, sosi mosokou kuhe iyedili. Kegeligi, ni kefeguo noubabe, gili nolu kaha hebe kasagai ke moye.

Ta isimo keme a nimokou ile foloba, hehegie tobolou.

12

Polhage Duo Bolofeha nele daga daga dimokou solou do nemou i ke hehegie tobou

¹ Mogo diama, a Duo Bolofeha nele daga daga nimokou solou do nemou i ke hehegie tobou lamou.

² Ni tewe, afudo, nime damaleyodele ili mei kelegebe, mou yowuwa dalamou, ogou gai egei tobou di o kedia ni wou ma, fi mei godi, ta tobou diyo mei kokou yadi.

³ Kegei kaha degemou, a tagalibe, ni kowu tawama, Godiha Duo Bolofei eme o taha duo kokou dalababe, o kaha Yesube makoyede tobolou mei. Haba o tanou ta e duledube Duo Bolofei dala mei debabe, o kaha Yesube Hiye Oyode tobou diyo mei.

⁴ Duo Bolofeha nele daga daga solou do hiyedo nediyee, kenou si Duo Bolofebe tanou feiye dala.

⁵ Hiye Oha dabai, di esofei esofei kou degeleye, kenou si di Hiye Obe tanou fei dala.

⁶ Di Godiha dabai dededi kaha tewe keme esofei esofei kou dalaye, kenou si Godibe tanou fei, e neleyenou di dogou gumou, e dabai esofei esofei degele idi.

⁷ Duo Bolofeha e nele daga daga keme dimokou mou yowuwa neiyee mei. E solou do degemou nelii, di nele kahanou diyou sie yogo dogou guba dogou guba demabadomou.

⁸ Kegei degemōu, Duo Bolofeiha e nele ta ke o takou neimou be, o kahage fimai bolodo dege dalali, ta bolodo kenou hehegie tobou di. Haba nele ta ke o ta kokou neimou be, o kamahage tewe hiyedo degemou, tewe ke hehegie tobou di. Kenou si Duo Bolofeiibe tanou fei.

⁹ Duo Bolofeiha e neleyenou o ta Yesukou damaleyodema neledo dege daladi. Haba Duo Bolofeiha e nele kahanou o tabe do o sasai bologuoumou bolodogedi. Kenou si Duo Bolofeiibe tanou fei.

¹⁰ Duo Bolofeiha e nele daga daga kahanou be, o tabe midihogehē ke milou gadi. O tabe habage degele duguo tobou di. O taēge o sasai, duoye tolou i keme, duo kasagaiye tou, he Duo Bolofeiye tou domou ke file duguo tawagadi. O tabe ta gehē taē tobou di.* Haba o tabe ta gehē ke tobou mou bohōu di.

¹¹ Duo Bolofeiibe tanou feiye, kenou si e degeiyenou, dabai kegele i olou feibe tama degeimou dugudi. E yo[u] e tagaiya kenou e dedej olou fei ke damaleyodele i o sasai kediamokou fimou i dala kuhe.

Dibe Yesuha tou kokou sosou tanou fei dege dala

¹² O tou be tanou fei, kenou si e tou kou be abogou, dobogou, kehe, dihogehēle i sudo dalagua. Kegele i ke olou fei gelegumou be tou tanou fei degei. Kelesuha e tou ne ke sagai kegeinou dala.

¹³ Yobe, Duo Bolofeiha neleyenou di fafeleya degeimou, dibe Kelesuha e tou kokou sosou tanou fei degei dala. Juda o sasai eibou, Grik o sasai nijou, dabai degedi o sasai diabou, bose diabou, di olou feibe Duo Bolofeiha tou dalagua kuhe.

¹⁴ Di tewe, o di tou be abogouubou dobogouubou kenou fei mei. Di tou kou be diho, kehe, mukuogehēle i sudo dala.

¹⁵ Abogou tae tobolou gi, ame dobogou mei kaha degemou, ame tou koumahā bi meiyode tobou babe, keme gulokou tobolou. Abogou kene tou ha bi.

¹⁶ Haba, kehe tae tobolou gi, ame diho mei kaha degemou, ame tou koumahā bi meiyode tobou babe, kene gulokou tobolou. Kehe kene tou ha binou.

¹⁷ Tou kokou be dihonou debabe, diho kahage obe tobou ba de dulo? Dulo mei. Tou kokou be kihiyounou debabe, kihiyou kahage gali sili ho de dulo? Dulo meido.

¹⁸ Godiha o sasai di tou milou gaibe, abogouubou dobogouubou kegele i olou feido keme e yo[u] tagaiya kenou defeido asou giema fogou.

¹⁹ Di tou be dobogouuyenou dalagua debabe, keme damale tou mei.

²⁰ Damale tou dobe kegei mei. Damale tou dobe dobogou, abogou, kehe, diho kegele i sudo, kenou si tou be tanou feido dala.

²¹ Dihoyege dobogouukou be, na dala mei debabe, a mayoounou sasale dalayode tobolou sagai mei. Widioyene abogouukou be, na dala mei debabe, a mayoounou sasale dalayode tobolou sagai mei.

* **12:10 12:10** Ta gehē taetobou dibe keme Duo Bolofeiha tobou di ta.

²² Kege tobōu babe keme gulokou. Bi, di tōu guebōu dalagua ilo kelebe dige tatabai degeiyode tawale idiye, kenōu si bi kedia dala mei debabe, di tōu be kasagai degeba mōu tilaba dugulo.

²³ Tōu ha bi ilo, di sibige dala meiyade tawadi keme di similōu di. Tōu ha bi ilo, di sidifi degedi keme di yukuei kajye gogudi.

²⁴ Tōu ha bi ilo, di sidifi degediyo mei keme mōu dala. Kenōu si Godiha tōu ha bi olōu fei asōu giemamōu dugube, ilo kelebe hu mei duguye, kenōu si diane sibige dalayodema makai.

²⁵ Kegeligi, tōu ha bi ilo ke diafouye. Tōu ha bi olōu fei kedia dio[usie yogo dogōu guba dogōu guba deibasi bolodo.

²⁶ Tōu ha bi ilo taha do dugumōu be, tōu olōu feine do dugudi. O tae tōu ha bi ilo taha hu hebele fogumōu be, tōu olōu fei hohō degedi.

²⁷ Ni olōu feidobe Kelesuha e tōu. Ni tanōu tanōu be e abogo[ubōu dobogo[ubōu sa degei dalagua.

²⁸ Godiha o sasai sosikōu dabai degemabadomōu makai. Sasafeibe, e ta-bolofei-mala-siadi-o. Sasamabe, habage-degele-duguo-tobōu di-o sasai. Komabe, e midihō hehegie tobōu di o sasai. Midihō gehe gehe milōu di o sasai bōu, do o bologuadi o sasai bōu, o dogōu gudi o sasai bōu, widio o sasai bōu, ta gehe gehe tae tobōu di o sasai bōu kediae Godiha makai, e dabai ke degemabadomōu.

²⁹ Ni kage tawaiya? Godiha dabai degele idi o sasai olōu feidobe de ta bolofei mala suluguadi? Olōu feidobe de habage degelenōu duguo tobolōu idi? Olōu feidobe de Godiha midihō bolofei kenōu hehegie tobolōu idi? Olōu feidobe de midihō gehe gehe kenōu milōu ga idi?

³⁰ Olōu feidobe de do o sasai bologua idi? Olōu feidobe de ta gehe gehe taenōu tobolōu idi? Olōu feidobe de ta gehe gehe kenōu bohōlōu idi? Kegeriyo mei, di tanōu tanōu be dabai esofei esofei degele idi.

³¹ Kenōu si nige Duo Bolofeiha nele daga daga hiyedo folodo ke defeido molo[u tagama.

Di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

Kegei degemōu, a midihō ta nimokōu hehegielamōu. Midihō keme bolodo, di ta tawaga tobolōu sagai mei.

13

¹ A ta gehe tae tobōu di kebōu, esol o kedia tobōu di ta kebōu kōu tobōu diye, haba solōu do degedi midihō ke milōu ho fogōu babe, ame bala woumōu uwo degedi ke sagainōu. Diou go[umōu uwo degedi ke sagai degeinōu, sibige ta dala mei.

² Ame habage degele ke kōu duguo tobōu di debane, Godiha fimai mogogou dala olōu fei ke kōu tewe debane, sa sibige kuokōu tewe olōu fei kene a kōu tawagai debane, a Godikōu damaleyodeibe, a ta tobōu ba, bitouye ma ta dulo tegulonōu debane, kenōu si a solōu do degedi midihō ke milōu ho fogōu babe, dabai a degedi keme sibige ta dala mei.

³ A ma bimai olōu fei ke bi mei o kedia mokōu kōu nei debane, a mayo[usie kōu sesegumōu, oe a tolōu mōu doulukōu sigumōu a tolo i debane, kenōu

si a solou do degedi midihō milou ho fogou babe, ame hebe bolō ta moloū meido.

⁴ O sasai solou do degedi midihō keme kou gue, dafadiyo mei, midihō bolonou hehegiēdi, kona degediyo mei. Midihō kegei ke milou di oyege yoū e hu hebele fogudiyo mei, yoūsie hiye oyode tobou diyo mei.

⁵ Solou do degedi midihō keme midihō kasagai hehegiēdi midihō mei. Solou do degedi oyege yoūsienou fimadiyo mei. Toto gofoū degediyo mei. O tae midihō kasagai emokou milou mou be, e kokou ta fimadiyo mei, mou duguo fogou di.

⁶ Solou do degedi midihō keme midihō kasagai milou di kokou hohō degedi midihō mei. O sasai solou do degedi oyege damaledo midihō kokou hohobou di.

⁷ O sasai solou do degedi oyege, o tae emokou hagi neimou be e mihikou fiyadiyo mei. Godikou nou damaleyodema, Godihage emokou midihō bolodo degeledade tawadi. Hagi kagei kagei ta dugumou be, eme neledo dege daladi.

⁸ Solou do degedi midihō keme mei degele mei. Kenou si habage degele duguo tobou di midihō keme mei degele. Ta gehe gehe tae tobou di kene mei degele. Tewe olou feine mei degele.

⁹ Tewe di dalabe, ilo kelenou fei dala. Dige olou feido tewe mei. Haba, Godiha habage degele ta kene dige olou feido tobolou idiyo mei, ilo kelenou tobolou idi.

¹⁰ Kenou si, midihō doudo ke tama degeibabe, midihō doudo mei keme susaafogolou.

¹¹ Ame dihifei kelegebe, a dihiye ta tobou di sagai kegenou tobou di, sisigoye fima idi sagai kegenou fimadi. A dihiye tawadi sagai kegenou tawagadi. Hiye degeimou be, a sisigo kedia midihō keme tou fogou.

¹² Nebe kenou tefei, ifibe di Godiha fimaj ke olou fei tewe mei. Di midihō dugudi galaseya taye dugudi sagai kenou tefele dugudi. Habagesi, di Godibe midihō gelegulo dala. Damaledo, ifi di tewebe ilo kelenou tewe. Habagesi, Godiha di defeido tewe sagai kenou tefele, dine Godiha e tewe ke olou feido tawale ile.

¹³ Mei degele mei midihō olou fei kamadia kege. Tabe, damaleyodei midihō. Tabe Godiha midihō bolodo degele ke dia daladi midihō. Tabe solou do degedi midihō. Kenou si solou do degedi midihō kahage midihō bolou ke gabama feleido dala.

14

Ni Godiha ta hehegie tobolou be hiyedo tagama

¹ Nige solou do degedi midihō kenou sesegaba, nele daga daga, Duo Bolofeiha solou do nedi kene olou fei moloūuyodemaba degema. Egei, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia tobolou idi kaha nele ke, Duo Bolofeiha nedi kene ni moloūuyodema hiyedo degemou ima.

² Oe ta gehe tae tobolou idibe, keme o sasai kedia mokou tobou diyo mei, Godikou nou tobolou. Damaledo, ta keme o tae ta duyo mei. Duo Bolofeiha neleya kenou ta mogogou dala ke kuhe tobolou.

³ Haba o tae egei hehegieibabe, kesi o sasaj nele dege dalamabadomou hehegie tobolou . O kegei kahage damaleyodei o sasaj kedia dogou guo dedej sasagile.

⁴ O tae ta gehe tae tobou babe, e yosusienou nele degelamou tobolou. Haba egei tobolou o kahanou si Kelesukou damaleyodele i o sasaj kedia neledo dege dalamabadomou hehegie tobou di.

⁵ A ni olou fei ta gehe tae tobolou ile keme kou tagaliye, kenou si ni egei tobolou ile keme a tagalido. O tae ta gehe tae tobou babe, haba o tahage ke tobolou ke bohou yedili, damaleyodele i o sasaj kedia duloba, neledo dege dalamabadeba. Ta ke bohoulou o ta mei debabe, ta gehe tae tobolou be huyadefei bolu. Haba egei tobou di kesi bolofei.

⁶ Mogo diama, ni a tobolou ke defeido file duguma. A ile folo, ta gehe tae nimokou tobou babe, a ni dogou gulo sagai mei. Kenou si, a ile foloba, nimokou egei hehegieibabe, keme ni dogou gulo. Ta, Godiha amokou hegi kebou, tewe ta kebou, habage degele ta kebou de a nimokou hehegie tobou lamou degeli.

⁷ Hohou sabou, gitabou keme fi dala meiye, kenou si dilie uwo bolu mei debabe, dige die uwo defeido ta dulo mei.

⁸ Kibiye bologuado haguisa ho fogou babe, o koyoha haguale?

⁹ Nebe kenou tefei, ni ta gehe tae tobou babe, o sasaj kediage nime mou touba duloba, sibige ta tawale ile mei.

¹⁰ Damaledo, sa sibige kuokou be, ta daga daga sudo dalagua. Ta olou fei ke tobolou idi keme die sibigebou nou dala.

¹¹ Kenou si, o taha e tae tobolou kaha sibige ke a tawaiyo mei debabe, o kahage ame sa ta oyodeiba, haba ane o keme sa ta oyodeiba dele.

¹² Njine ke sagai dala. Kenou si, nele daga daga, Duo Bolofeiha solou do nedo keme nige molo u sagai degele i kaha degemou, ni damaleyodele i o sasaj dedej sasagiedi nele sudo keme mou laba degema.

Polha ta gehe gehe tae tobou di midihou ke hehegie tobou

¹³ O koyoha ta gehe tae tobolou tewe debabe, e ta gehe ke bohoulou kaha nele kene Duo Bolofeiha emokou neyedema, Godikou diho baga tobou yedili.

¹⁴ Yobe, a ta gehe tae Godikou diho baga tobou babe, a ma duo kahanou diho baga tobou di. Kenou si ma fimaiye sibige ta tawaiyo mei.

¹⁵ Kegei degemou, a kage degele? A tagalibe, ma duo kaha diho baga tobou babe, ma fimaiyene diho baga tobou yedili. Ma duo kaha die feibane, ma fimaiyene die feyedili.

¹⁶ Na ne duo kaha ta gehe tae Godikou bolofei yode tobou ma, damaledo yode tobou babe, o taege nabou de damaledo-yodele sagai mei. Yobe, e ne ta uwo kou duloye, kenou si sibige ta tawale mei kaha degemou.

¹⁷ Damaledo, na Godikou kou bolofei yode tobolou ye, kenou si ne diho baga tobolou kaha sibigebe o tae ta tawaleba dedej degele mei.

¹⁸ A ta gehe tae tobou mou hagulu kaha degemou, a Godikou bolofei yode tobolou kuhe. Ni ta gehe geheye tobolou idi keme age gabama feleido dala.

¹⁹ Kēnōu si damaleyodele i o sasai sosi mosokou kefeguo dalaguababe, a egei, dia tawale sagai kenou hehegie tobou lamou . A ta gehe tae sasado dege tobou mou iligi dele mei.

²⁰ Mogo diama, sisigoye fimadi sagai kege fimadama. Midiho kasagai milolou kokou be, nime dihi die totou degele i, midiho kasagai milolou idiyo mei kedia daladi sagai kegenou dalaguama. Kenou si midiho ilo kele milou gale kelebe, ni fimaiibe odoye fimadi sagai kenou tefele fimama.

²¹ Kuolou ta kuguokou be kou gue nalai dala, Godiha tobolou gi, A sa ahudo tie kedia tae o sasai kuokou hehegie tobou babe, sa kou tie kediage ma ta ta dulo ile mei. *Aisaia 28:11-12*

²² Kegei degemou, ta gehe gehe tae tobolou idi midiho, keme Godiha dedei ke, damaleyodele ili mei kedia dugumabadomou hegidi. Kenou si, habage tama degele ta, keme Godiha dedei ke, damaleyodele i o sasai di dugumabadomou hegidi.

²³ Kegei kaha degemou, ni sosi mosokou kefeguba, o damaleyodele ili mei o ilo kedia fologa dube, ni olou fei ta gehe geheyenou tobolou iba dubabe, diage wa, nime totou degei oyade tawale ile.

²⁴ Kenou si, damaleyodili mei o taha foloba dugu, ni egei hehegie tobolou iba dubabe, e yousienou file duguoba, eme midiho kasagai milou di odade tawale.

²⁵ Fimai kasagai, e duledu dala keme tama degeiba, e yubu sugulo fiya, miye duwoli, Godikou diho бага tobolou be, damaledo, Godibe nibou de dalayodele.

Ni sosi mosokou kefegubabe, Godiha dabaibe doudonou degema

²⁶ Mogo diama, kegei kaha degemou, ni sosi mosokou kefegubabe, Godiha dabai ke kage degele ile? A nimokou tobou lamou. Nime dabai tanou tanou degemou ima. Ni ilo kelebe die feile. Ilo kele egei hehegie tobolou. Ilo kele mogogou ta ke hehegile. Ilo kele ta gehe tae tobolou. Ilo kele ta gehe tae tobou ba ke bohoulou. Ni dabai olou fei ke degele ilebe, keme ni damaleyodei ke dedei sagiba sagiba dele.

²⁷ O ilo kele ta gehe geheye tobou lababe, o bolou deba kamadia deba dianou tobolou ile keme bolou. O tanou tanou tobou mou iba, o tae dia tobolou ili ke bohou ma haba ta degayedili.

²⁸ Sosi mosokou be, ta gehe gehe tae tobolou ke bohou di o ta dala mei debabe, ta gehe tae tobou di o nage tobou da, nou amafei Godikou tobou.

²⁹ Egei hehegie tobou labane, o bolou deba kamadia deba dianou tobolou ile keme bolou. O ilo kelebe mou dulo fimabeedili.

³⁰ Sosi mosokou duwo o tanou takou, Godiha mogogou ta ta hegiba, e tobou la debabe, o ta tou gule tobolou tafala ke name tada.

³¹ Kege degeibasi bolou. Ni tanou tanou egei hehegie tobou mou iba, o olou fei tawale, neledo degele ile.

³² Egei hehegie tobolou idi o kediame amafei baha duwoli, ise diou egei tobolou aso diho kelegenou egei kuhe tobou mabeedili.

³³ Yobe, Godi eme doudo dabai degedi o. Dine mogodo degeba, e dabai ke fi tanou dege degele ke tagali.

Godikōu damaleyodele i o sasai kedia sosi mosokou kefeguo,

³⁴ Godiha dabi degeibabe, sasai kediane tale mei, amafei, o kedia hayedu duwomabeedei. Sa sa olou fei kediane di midihō kenou milolou idi. Mosesha kuolou taene kegenou kou tobou dala.

³⁵ Sasai kedia yodu ta ta dalababe, baha duwoli, mosokou fogou ya fologa, dioŋu die makou nou yodumabeedei. Sasaiye sosi mosokou ge ta tobou babe, keme midihō doudo milou yo mei.

³⁶ Kageiye ni dulo idiyo mei? Godiha tabe ni sabekou ge yomogou haguei kaha degemou? Kege mei. He, nimokou nou mala ile foloumou, ni tolou i? Kegeli mei.

³⁷ O ta name egei hehegie tobou di o degeidade tawaiababe, ta a tobolou koŋume na damaledo-yode tobou . O ta name Duo Bolofeiha nelebou de dalayode tawaiabane, name ta a tobolou koŋume damaledo-yode tobou . Yobe, ta a tobolou koŋume Hiye Oha di dumabeedei ke tobolou.

³⁸ O koyoha ma ta ke du ho fogou babe, o sasaiyene e tabe dulo sagai mei.

³⁹ Mogo diama, egei hehegie tobolou be hiyedo dege tagama. Ta gehe gehe tae tobou di midihō ke akogudama.

⁴⁰ Kenou si, ni sosi mosokou dabi doudo kenou degemou ima.

Tofigile i o sasai kedia hagua gehe degele ile

(Ta Hiye 15)

15

Kelesuha tolo ilemou haba haguai

¹ Mogo diama, ta uwo bolofei, a nimokou tobou mou, ni kou dulo tawale, neledo dege dalagua keme ni defeido tawamabadomou haba kuhe nalolu.

² Ta uwo bolofei, a nimokou tobou mou defeido tolou imou, Godiha ni mamou dalagua kehe. Kegelige, ni damaleyodei ta sibige mei degeiye.

³ Ta sibige hiyedo, a kou dulomou, nimokou hehegie tobou keme kou gue, Godiha kuguokou nalai sagai kenou tefei, Kelesu e di midihō kasagai milou ga idi kaha hebe ke di moŋudamabadomou e kuhe tolo i.

⁴ Godiha kuguokou nalai sagai kenou tefei, e tolo imou, widama sawisie kamadia kege tiamou, Godiha e haguagi.

⁵ Godiha e haguagimou ile, Pitakou tama degei. Haba e dabi degedi o olou fei 12 kege kediamokou ne tama degeimou dia dugulo i.

⁶ Haba, damaleyodele i o sasai sudo, 500 gabama folo kege kedia kefeguo dalali dugube, e tama degeimou dugulo i. O kediane olou fei tofigile ili mei, sudo dala. Ilo kelenou tofigile i.

⁷ O sasai sudo kediamokou tama degeimou dugulo imou, e Jameskou ne tama degema, haba ta-bolofei-mala-suluguadi-o olou fei kediamokou ne tama degei.

⁸ Kegemou, uwage, Kelesuha amokou ne tama degeimou a dugu. Ame ma adiou ha dihi bolu mala fei mei sagai degeiye, kenou si amokou ne tama degeimou dugu.

⁹ Ame ta-bolofei-mala-siadi-o tanou ta, kenou si hiye o mei. Ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kedianou si hiye o. Ame hiye oyodele idibe bolu mei.

Yobe, a Godikou damaleyodei o sasai kedia kou makomou haguei kaha degemou.

¹⁰ Kenou si Godiha a habaguguegumou, a kegenou dala kuhe. Godiha habaguguei kaha a mou yo[u]wa dala mei. A dabai neledo dege degemou iligi, ta-bolofei-mala-suluguadi-o ilo kedia dabai degedi ke gabama folodo dala. Kenou si a dabai ke mayo[un]ou degediyo mei, Godiha habagugueiyenou, a dabai degele dala kuhe.

¹¹ A degeibane, haba o ilo kedia degeibane egei hehegie tobolou idi keme tabou mei. Ta ei hehegie tobolou idibe tanou fei, Yesu tolo ilemou, haguama iyode tobolou imou, ni dulo damaleyodele i.

Tofigile i o sasai kediane habage hagua ile

¹² Ei Kelesu e tolo ilemou, haguai ta ke hehegie tobou mou be, haba ni kile o ilo kelege tobolou gi, tofigile i o sasai kediane haguale meiyode kadegeimou tobolou iya?

¹³ Tofigile i o sasai kediane haguale mei debabe, Godiha Kelesube ta haguagili mei.

¹⁴ Godiha Kelesube tolo imou haguagili mei debabe, ta ei hehegie tobolou idi keme sibige ta dala mei, haba ni kokou damaleyodele i kene sibige ta dala mei.

¹⁵ Haba tage, Godiha Kelesune haguagili mei debabe, eibe ogou gai egei hehegie tobolou idi. Kelesu e tolo imou, Godiha haguagiyode tobolou idi kaha degemou. Haba, Godiha Kelesu tolo i ke haguagili mei debabe, tofigile i o sasai kediane hagua ile mei.

¹⁶ Damaledo, tofigile i o sasai hagua ile mei debabe, Kelesu ene tolo ilemou haguai mei.

¹⁷ Godiha Kelesu tolo imou haguagili mei debabe, ni damaleyodei keme sibige ta dala mei, nime midihou kasagainou milou gamou ili.

¹⁸ Kegei debabe, Kelesukou damaleyodele i o sasai tofigile i kediane makei dala.

¹⁹ Di Kelesukou damaleyodema, e dimokou midihou bolodo degele kenou dia dalagua kuhe. Kenou si, di sa sibige kolumaha bi molo[u] kenou dia dala debabe, o sasaiye dimokou solou do degele ile kahage gube dihou solou do degele idi ke gabama folodo degele.

²⁰ Kenou si kege mei. Godiha Kelesu tolo imou haguagi keme damaledo. Godiha o tofigiei ke haguagilebe, yufi e Kelesu haguagi keme hebe hai segei yufido suwi degedi sagai kenou tefei. Habage, tofigile i o sasai kediane haguagile dala.

²¹ O tanou taha degeiye, di olou fei tofigiemou ili sagai kenou tefei, haba o tanou taha degeiye, di olou fei Godiha haguagiba, gehe dege dalaguale.

²² O Adamha degeiye, di olou fei tofigile idi sagai kenou tefele, Kelesuha degeiye, di olou fei gehe degeba, tofousogo tofousogo kegenou kuhe tofolou.

²³ Kenou si, di tofigiema dia dalali, Godi yo[u] makai sagai kelegenou hagua ile. Godiha yufi Kelesu tolo imou haguagi, habage, Kelesuha boholou ma haguale kelege, o sasai e bi kediane hagua ile.

²⁴ Kegeba, uwage sawisiei kelege, bi olōu fei mei degele. Kelesuhage duo daga dagabōu, esol o daga dagabōu olōu fei kediane makoma mei degeiba, e Aye Godikōu sa bolodo ke kuhe dia dalayedele.

²⁵ Yobe, Kelesu eme o sasai wolōu daladi o dege dalaba, Godihage ho o olōu fei ke Kelesuha abogoŋu hayedu kefema dogoguba e tofogōu dalale.

²⁶ Ho o uwagedo, Godiha makolobe, keme todi ke makoma mei degeibabe, haba ta tofigile meido dalaguale.

²⁷ Yobe, Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, Godiha bi olōu fei kefeguo, o e abogoŋu hayedu dogogu dala. *Buk Song 8:6* Bi olōu feiyode tobolōu mōu nalai dala keme Godi yoŋu ebōu de tobōu li mei. Godiha bi olōu fei ke e Dihaha hayedu dogogube, e yoŋusiebōu dogogu dala meiyodei.

²⁸ Godiha bi olōu fei ke e Dihaha hayedu dogoguo mei degeibabe, e Dihi eme haba e Ayeha hayedu folo dalale. Kegeibabe, Godi yoŋu eme bi olōu fei kaha widio hiyedo o dege dalale.

²⁹ Tofigile i kedia haguale mei debabe, tofigile i kedia dowoye, fafeleya tofolōu idi o kediamē kage degele? Tofigile i kedia haguale mei debabe, kagemōu o ilo kedia tofigiei kedia dogōu gumabadomōu fafeleya tofolōu idiya?

³⁰ Eige tofigile i o kediamē Godiha haguagileyode tobōu mōu suluguadi kaha dowoye, o ilo kedia ei walamōu degele idi. Tofigile i kedia haguā ile mei debabe, ei kege ta tobōu mōu suluguadiyo mei.

³¹ Mogo diama, a tobolōu koŋume damaledo. Sawisiei olōu fei ame o ilo kelege wouba tolo hafei degema fogōu di. A ta koŋume n̄imokōu ta mogogolōu mei, yobe a n̄imokōu hohō hiyedo degeli, dibe di Hiye O Yesu Kelesubōu de dalagua kaha degemōu.

³² Tofigile i kedia haguale mei debabe, a mayoŋu tagaiya ke sa Efesus kuokōu si sobōu de biyadi* kaha ame ta dogōu gudiyo mei. Tofigile i kedia haguale mei debabe, di kōu gue tobōu me,

Di nalebōu hueibōu name, idiba di tofigile kaha degemōu. *Aisaia 22:13*

³³ N̄i tewe, Di midihō kasagai milōu di o sasai bōu de mogo degeibabe, dine die midihō kasagai ke sagai milōu gale.*

O tae ta ogōu ga tobōu babe, e ta ke dudama.

³⁴ Totōu degedama. Bologuado fimaba, midihō kasagai n̄i milōu gadi ke olōu fei tōu fogōu ma. N̄i o ilo kediamē Godibe tawale iyo mei. A koŋume n̄i sidifi degemabadomōu tobolōu.

Tofigile i o sasai Godiha haguagile kedia, die tōu be gehedo, sa sibige o kedia tōu sagai mei

³⁵ O tae kōu gue yodulo, Godiha tofigile i kedia haguagibabe, dia kage haguā ile? Die tōu be kageido dugulo ile deibabe?

* **15:32 15:32** Tewe o ilo kele fimā idibe, si so mei, ho o kedianōu Pol makolamōu degele idi. Haba tewe o ilo kedia fimā idibe, ho o kedia die si so kedia Pol womabeede tobōu di kaha ta. * **15:33 15:33** Ta koŋume sa Grikkōu ge tewe o taha nalai.

³⁶ Keme totou degei o kedia yodu tanou. Ni hebe hai kokou nale hou kou tidi ke sogoumou be, kolo keme tabale fiya mei degeimou, e ho kahanou kou tile folodi.

³⁷ Segei hou di sogodi keme alasi hou debane nale hou ta debane kou tili kokou dugubabe, alasi hou keme alasi fua folo hiye degei ke sagai dugulo mei. Segei hou ta debane, e fua folo hiye degei ke sagai dugulo mei.

³⁸ Kenou si, Godiha yoou tagaiya kenou milolou yodema, segei hou olou fei esofei esofei milou mou fologadi. Di segei hou die midihou esofei esofeinou fua fologoumou dugudi.

³⁹ Tou olou feibe tanou fei mei, esofei esofei degai. O sasai di tou be esofei, gali tou ne esofei esofei degai. Sio tou esofei, miye tou ne esofei.

⁴⁰ Haba agudio kaha bi kene tou esofei esofei dala. Sa sibige koumahā bi kene tou esofei esofei dala. Agudiletou bi kaha similou kene esofei. Sa sibige kuokou bi kaha similou kene esofei.

⁴¹ Aso e hohou esofei. Oguo e hohou esofei. Kuidihou die hohou diesofeiye, haba kuidihou tanou tanou, die hohobe tanou fei mei, esofei esofei de hohogulo idi.

⁴² Tofigile i kedia hagualebe, nale houye kou tidi sagai kenou tefele degele. Tofigieiba widoubabe, tou keme mihikou tabale ile. Fiha tou gehe dege haguale keme, kasagai degele mei, yoou tofousogo tofousogo kegenou kuhe dalale.

⁴³ Tou tolo imou, di wida idi keme kasagai, nele olou fei mei degei. Fiha tou gehe dege haguale keme bolodo. Neledo dege, yoou kegenou dalale.

⁴⁴ Tou, di wida idi keme sa sibige koumahā tou . Tou Godiha haguagile, keme hebeniha tou.

Sa sibige koumahā tou dala kaha degemou, hebenikou ne, di fiha tou gehe moloou dala.

⁴⁵ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

Yomogou milou o Adam eme Godiha emokou fi neimou fibou de delei. *Stat*
2:7

Haba Adam ta, habagedo haguei keme yoounou be fi nedi o.

⁴⁶ Godiha o yomogou milou o keme hebeniha tou gehe ke milou li mei, mihī gobolou mou milou. Habagesi, damaleyodele i o sasai di hebeniha tou gehe ke mala ile.

⁴⁷ Yomogou do milou o Adam eme sa sibige koumahale. Godiha eme sa sibige kuokou mihī gobolou mou milou. Haba Adam ta eme hebenitou ge migi.

⁴⁸ Sa sibige o sasai olou feibe sa sibige kuokou mihīye milou o e sagai dege dalagua. Damaleyodele i o sasai kediamē hebenitou ge migi o e sagainou dege dalagua.

⁴⁹ Ifi dibe sa sibige koumahā o бага i dala. Nebe kenou tefei, habage dibe hebenitou ge migi o ke бага ile.

⁵⁰ Mogo diama, di tou, sa sibige kuokou tabale ile keme Godiha wolou daladi sa kuokou be fologale meidade tawama. Tabadi bi kahage tabadiyo mei bi bolodo keme ta moloou sagai mei.

⁵¹ A nimokou tobou ladi koume mogogou ta. Ni duma. Di olou fei tofigile mei, kenou si di tou olou fei boholou ba, tou gehe dege dalaguale.

⁵² Sawisiei uwage kelege, kibi uwage haguṣouba,* dibie bila n̄ai s̄a degei, Godih̄a tofigile i o sas̄ai olōu fēi haguṣgiba, f̄ih̄a tōu gehe bolodo, tabale mei ke mala ile. Haba tofigile ili mei, sosou dala dine di tōu olōu fēi bohōlōu ba gehe degele ile.

⁵³ N̄i koṽu tawama, di tōu, tabale ile keme Godih̄a bohōlōu ba tabale mei tōu ke nēiba dalamabadomōu. Di tōu, tofigile ile keme bohōlōu ba, tolo mei tōu ke nele, di tofousogo tofousogo kegenōu kuhe dalamabeedema.

⁵⁴ Di tōu, tabale ile keme Godih̄a bohōlōu ba tabale mei tōu ke nēiba dalaguale. Di tōu, tofigile ile keme bohōlōu ba, tolo mei tōu ke Godih̄a nēiba, di tofousogo tofousogo kegenōu kuhe dalaguale. Kegeiba, Godih̄a kuguokōu kōu gue nalai,

O e biyolugi, todi ke makoma mei degeiba duguloyode tobolōu mōu nalai,
Aisaia 25:8
keme damaleḍo kege tama degele.

⁵⁵ Todi, nage ei wouba tofigile ile mei. Ne nele olōu fēi keme mei degei.

Todi, nage ei wouba tofigile ke ei ta gue degele mei. *Hosea 13:14*

⁵⁶ Di tolo ke gue degedi kaha yobe kōu gue, di midih̄o kasagai milōu gadi kaha hebe ke moloṽu sagai kaha degemōu. Haba, Mosesha kuolōu mal̄i mei debane, di midih̄o kasagai milōu gadi keme kasagaidade tawale iyo mei.

⁵⁷ Kenōu si di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, todi ke mei degei kaha degemōu, di Godikōu bolofeyode tobou me.

⁵⁸ Ma mogodo diama, kegei kaha degemōu, n̄i hobōu kesigidama, neleḍo dege dalaguama. N̄i Hiye Oh̄a dabai degele idi keme neleḍo dege degema. Yobe n̄i tewe, Hiye Oh̄a dabai keme mōu yoṽuwa dabai mei. Dabai kaha hebe, n̄i mala ile keme bolodo.

Polha dabai e degeleyode tawai ke tobou

(Ta Hiye 16)

16

Polha sa Korin o sasai kedia sele kefema, sa Jerusalem o kediamokou nelamou degei ke tobou

¹ Sele n̄i kefema, Godih̄a o sasai Judia tie kediamokōu nelamōu degeli keme kōu gue degema. A damaleyodele i o sasai, sa Galesia duo kile tie kediamokōu tobou sagai kenōu tefele, n̄ine kegenōu degema.

² Fula tanōu tanōu, Sande kelege, n̄i tanōu tanōu, fula koduge sele mala ili ke fileba, sele ilo kele o kediamokōu neleyodema, n̄iōu n̄i mosokōu dogoguma. N̄i kege kefemōu iligi, sele huyadefei hiye degeiba, habage a ile foloubabe, n̄i sele olōu fēi kōu kefema mai kaha degemōu, n̄i haba ta kefele mei.

³ A n̄i sakōu ile foloubabe, n̄ige sele kefei ke mala yale o ilo kelene maka degema. Maka degeiba, a duguoba, kuguo ta nalama nēiba, dia tolōu ya, sele n̄i sa Jerusalem tie o sasai damaleyodei kediamokōu solōu do neleyodema kefei ke kuhe nele.

⁴ Ane ileyode tawaibabe, a iba, o kedia a sesele yale.

Polha sa Korin o sasai kedia dugu ilamou degei

* 15:52 15:52 Mogogou Ta Hegi 11:15

⁵ A sa Masedonia duo kile tie o sasaj kedīamokōu ile dala dema, n̄i sakōu kuhe ile. Yobe a sa Masedonia keleya ke ile kaha degemōu.

⁶ A n̄imokōu foloba, hiyedo tiamōu iligi, sa kulio degei ke olōu fei mei degele sa degei. Habage, a n̄i tōu fogōu, sa ta ilebe, n̄i a dogōu guba kuhe ile.

⁷ A n̄imokōu toto ile folo huyadefei tiale keme dafa. Hiye Ohā tagaibabe, a habage ile foloba, n̄i sa kokōu hiyedo tafalale sagaj degeli.

⁸ Kenōu si ame sa Efesuskōu kōu le kegenōu dalali, Pentikos Sawisie^{*} ke mei degeiba kuhe fogōu ile.

⁹ Yobe, Godihā amokōu a soŋugōu mōu, a e dabai hiyedo degele dala. Godihā dabai ke akogudi one sūdo dalagua.

¹⁰ O Timoti e ile n̄imokōu foloubabe, e gue degeiye deba, n̄i emokōu midiho bolonōu hehegiema. Eme Hiye Ohā dabai, a degedi sagaj kenōu degedi.

¹¹ E ile foloubabe, emokōu hohō degema. Hobōu duguo fogōu dama. Habage, e n̄i tōu fogōu laba degeibane, n̄i e dogōu guba, e fi hohō degeba n̄i tōu fogōu amokōu bohōlōu mā haguale. A mā mogo diābōu de e haguale ke baha duwoguale.

¹² Di mogo Apolosbe, a eme damaleyodele i o ilo kediābōu de n̄imokōu iyede hiyedo kōu tobōu diye, kenōu si ifibe e n̄imokōu ile dafoulu. Habage, yoŋu fi hohō degeibasi ile.

Polhā tā ilo kele tobolōu mōu nalaj

¹³ N̄iōu tawaibōu, damaleyodema neledo dege dalaguama. Gue degedama, dedeido dege dalaguama.

¹⁴ Godikōu bōu omokōu bōu olōu fei solōu do degebanōu dabai degema.

¹⁵ Mogo diāma, n̄ige o Stefanabōu e sosōu bōu diāme kōu tewe. Sa Akaia duo kilebe damaleyodei o ta deleli mei kelege, diābukōu do Kelesukōu damaleyodele i. Damaleyodema, dioŋu die tagaiyanōu, diā Godihā o sasaj kediā dogōu gulo idi. Kegei degemōu, a n̄imokōu neledo dege tobōu ladi.

¹⁶ N̄i o sasaj kegele i kediā tā defeido dulo sesele ima. Haba o dabai kegei ke dogōu guo degele idi kediā tā kene sesele ima.

¹⁷ O Stefanabōu, o Fortunatusbōu, o Akaikusbōu diā haguasie felegomōu, a hohō degei. Sa Korin o n̄i olōu fei haguasiediyo meiye, kenōu si diā haguasie felegomōu, a duguomōu hohō hiyedo degei.

¹⁸ Felegamōu, diā degeiye, mā duo hohō degei, haba n̄i duone kōu hohō degei. O kegele i kediāme n̄ige duguoba hohō dege dema.

¹⁹ Damaleyodele i o sasaj, sa Esia duo kile tie kediā n̄imokōu agali bolofeyode tobolōu kuhe. Akwila dilie Prisila diliene Hiye Ohā huya ke n̄imokōu agali bolofeyode tobolōu. Haba damaleyodele i o sasaj olōu fei, dilie mosokōu kefeguo, egei dulo idi kediāne n̄imokōu Hiye Ohā huya ke agali bolofeyode tobolōu ili kuhe.

* **16:8 16:8** 'Ista' sawisieⁱ mei degeimōu dalali, haba sawisieⁱ olōu fei 50 kege mei degeimōu be, Pentikos sawisieⁱ ke kuhe tōu di. Pentikos dagado kokōu ge, Kelesuhā Duo Bolofei tobōu mōu migi. Nā Dabai 2:1-13 kokōu dugu.

²⁰ Kelesukōu damaleyodele i o sasai olōu fei kediane n̄imokōu agali bolofeyode tobolōu ili. N̄ime Godiha o sasai degei dalagua kaha degeimōu, n̄i n̄iōu sie yogo nogōu ba nogōu ba degama.

²¹ N̄imokōu agali bolofeyodili koŋume Pol, a mayoŋu ma dobogoŋuyenōu nalolu kuhe.

²² O taha Hiye O hoho dege ho fogōu babe, o keme makolo dala. Hiye O, na hagua.

²³ Hiye O Yesuha habagugueibe n̄ibōu de dalale.

²⁴ Yesu Kelesuha huya ke, a n̄imokōu solōu do degeliyode tobolōu kuhe.

Egei Sasama Polha Sa Korin O Kediāmokoū Nalama Nēi

Tawale Ta

Pol ẽ sa Masedonia duo kile dalali, damaleyodele i o sasai, sa Korin tie kediāmokoū haba kuguo ta nalama nēi. Yobe, o Taitusha sa Korinkoū ile, dala dema, Polkoū fogoū ilemoū be, sa ke tie kediāme midihō kasagai miloū gadi ke fogoū moū fi bohouloū iyode tobou kaha. Kenoū si o sasai ilo, fi bohouloū ili mei kediāge wa, Pol ẽme ta-bolofei-mala-siadi-o mei, ogoū gai egei tobou di oyade tawale i.

Kegei kaha degemoū, fi bohouloū i o sasai kediā hohō degemabadomoū Polha kuguo koū kuhe nalama nēi. Haba fi bohoū li mei o sasai kediāmokoū nalama nēibe, ẽme ta-bolofei-mala-siadi-oyode tobouloū moū nalai. E dabai kagei kagei degedi kene nalai.

Ta ta nalaiibe, sa Korin o kediāge Yesukoū damaleyodei o sasai, bi mei kediā dogoū gulamoū koū tobou kaha degemoū, Pol ẽ sele kefemabeedei tobouloū moū nalai.

Polha kuguo koū nalai kuokoū uwagedo tabe koū gue, nioū tawaiboū, ogoū gai egei toloū suluguadi o kediā ta hoboū dudamabeede tobou, ni damaleyodei ke makeiye domoū.

Kuguo 2 Korin koūmahā ta sibige tanoū tanoū oloū feibe kuhe:

Ta Hiye 1-7

Polhage dabai, Godiha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokoū nēi ke tama dege tobou.

Ta Hiye 8-9

Sa Korin o sasai kediā sele kefema, damaleyodele i o sasai, sa Judia duo kile tie kediāmokoū nelaba dia dalamabeedei.

Ta Hiye 10-13

O ilo kediā Pol susuga tobouloū imoū, sa Korin tie o kediāne emokoū gofoū degele imoū, Polha hagi ke doususu.

Polhage dabai, Godiha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kediāmokoū nēi ke tama dege tobou

(Ta Hiye 1-7)

¹ Ame Pol, Godi yō tagaiyenoū ame Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-oyodema makai. Aboū, di mogo Timotiboū, ele kuguo koū Godikoū damaleyodei o sasai sa Korin tieboū, haba Godiha o sasai, sa sa oloū fei, sa Akaia* duo kile tieboū nimokoū nalama nēi.

² Di Aye Godiboū, di Hiye O Yesu Kelesuboū dilie nimokoū habagugueiba, nime bologuado dalamabadomoū.

Polha Godiha ẽ dogoū gudi ke bolofeyode tobou

* **1:1 1:1** Sa Korinbe sa hiye, sa Akaia duo kile delei.

³ Di Godihā hū hebele fogume. Ẹme di Hiye O Yesu Kelesuhā ẹ Aye. Ẹme di Aye, solōu do degedi midihō kaha ẹ obōu, dimokōu dedej sasagiedi Godi.

⁴ Ele hagi dugumōu be, Godihā elemokōu dedej sasagiedi. Kegei kaha degemōu, elene o hagi dugulu ili kediamokōu dedej sasagilenōu. Godihā elemokōu dedej sasagiedi sagai kenōu tefei, ele o hagi dugulu kediamokōu dedej sasagiedi.

⁵ Hagi hiyedo Kelesuhā dugu sagai keme elene dugulo idi sagai kenōu tefeibe, Kelesuhā ele dogōu guomōu, elemokōu hiyedo dedej sasagiei dala kuhe.

⁶ Ele hagi dugubabe, keme mōu dugulo iyo mei. Ele ni dogōu guoba, dedej sasagie iligi, Godihā ni mamouuyadomōu. Damaledo, ele hagi dugudiye, kenōu si Godihā elemokōu dedej sasagieimōu be, elene nimokōu dedej sasagieli. Kegeibasi, nīne hagi, ele dugudi sagai kenōu tefele dugubabe, ni neledo dege dalagualenōu.

⁷ Elege nīme nele dege dalaledade tawali. Yobe, hagi ele dugudi sagai ke nīne dugudi kaha, Godihage dimokōu be tefelenōu dedej sasagiledade tawali.

⁸ Mogo diama, nīge ele sa Esia duo kile dalaguali, hagi hiyedo dugulo delei kenōu tawama. Damaledo, ele hagi hiyedo duguo dalagualibe, nele olōu fei mei degei. Elebe tofigile hafei degeidade tawale i.

⁹ Damaledo, elebe didio o sa degei, ta sai fidi o tae o keme toloyode tobōu mōu hagi dugudi sagai kenōu tefei, elene hagi hiyedo kegei ke dugulo i. Hagi ke dugu kahage, elebe olōu ele neleyenōu ta dalaguale sagai duguli mei, Godihā neleyenōu wolōu dalalesi bolō dugu. Ẹme tofigiei haguagiedi Godi.

¹⁰ Elebe kōu tolo hafei degeiye, kenōu si Godihā figa mugu. Habagene, elebe ke degei sagai kegenōu dugulo. Damaledo, elebe Godikōu damaleyodei kaha iligi, ẹ ele figa molojudade tawali.

¹¹ Kegei kaha, nīge Godihā ele dogōu guyedema diho бага tobōu ma. Kegeibasi, Godihā o sasai sudo kedia diho бага tobolōu ke duloba, ẹ ele habagugueba dogōu gulo. Kege degeiba, o sasai sudo kedia ke duguoba, Godikōu bolofeyode tobolōu ile.

Polhage sa Korin o sasai kediamē ta ogōu gali mei

¹² Ele hohō degeli kōumaha yobe kōu gue, ele fiye tawalibe, ele sa sa olōu fei kokōu ya ke suluguadibe, elege Godihā midihō bolōdo kenōu defeido milōu gamōu suluguadi. Nimokōu ne, ele midihō bolōdonōu defeido milōu ga idi. Midihō ele milōu gadibe, keme sa sibige midihō ke mei. Midihō ele milōu gadi keme Godihā habaguguei midihō kenōu milōu gadi.

¹³ Ele kuguo kōu nalama nelibe, ni sasale husouma tawale sagai. Mogogou ta mei, ta sibige olōu feibe ni tawale sagai.

¹⁴ Damaledo, ma ta ilo, a nimokōu kōu nalama nei keme nīge sibige defeido ta tawali meiyē, haba ni olōu fei husouma tawaibabe, Hiye O Yesuhā haguale sawisieie kelegebe, ele nimokōu hohō degeiba, nīne kenōu tefele elemokōu hohō degeledade tawali.

¹⁵ Age n̄i elemokōu hohō degele ilidade tawalemōu, ele ile n̄i dugulamōu degei. Duguo fogōu ileba, haba boholōu ma hagulugine, n̄i duguo fogōu ba kuhe hagualamōu degei. N̄i hohō degemabeedema, a n̄ibōu de bolōu kege gelegulamōu kōu degeiye fogou.

¹⁶ Damaledo, a sa Masedoniakōu ilamōu degeibe, a n̄i ali duo kele duguloyodema kuhe ilamōu degei. Haba, boholōu ma hagulugine, n̄imokōu hagua feleyodema kuhe ilamōu degei. N̄i a dogōu guba, a sa Judiakōu kuhe ileyodema fimaiye fogou.

¹⁷ A kōu deyodema fogoube, a fimai bolōu degemōu fogōu li meido. Ma fimaiye sa sibige o ilo kedia fimai sagai kegei mei. Degele meibōu, degelebōu debe a ta tobōu diyo mei.

¹⁸ Godiha e degeleyodei keme e dōudo degedi kenōu tefei, ane a degeleyode tobōu di keme a dōudo degelamōu degedi. Degele meibōu, degelebōu debe a ta tobōu diyo mei.

¹⁹ Godiha dihi, Yesu Kelesuha degei ta keme o Sailasbōu o Timotibōu eige n̄imokōu kōu hehegie tobōu mōu haguei, ege degele meibōu, degelebōu de ta tobōu diyo mei. Kelesuha e degeleyode tobou keme e dōudo degei.

²⁰ Godiha midihō bolō hegileyodema makai keme Kelesu e haguei kelegenōu damaledo tama degei kaha degeimōu, di tewe, Godiha degeleyodei keme olōu fei damaledo tama degeiba, di dugulo ile. Kegei kaha degemōu, di Godiha ta dulomōu be, dige Kelesuha huya kenōu damaledoyode tobōu mamōu, Godikōu hohobolōu idi.

²¹ Godi enōu degeiye, ifibe n̄ibōu eibōu de neledo dege dalagua. Yobe, Kelesube dibōu de dogōu guo dala kaha. Damaledo, Godihage dibe yoŋu e bidoyodema makai dalagua kuhe.

²² E yoŋu e makabe, Duo Bolofei ke dimokōu nei kahage, dibe yoŋu e biyodema hegili. Kegei kaha di tawale ibe, bi olōu fei, Godiha dimokōu habage neleyodei kene e neledade tawale i.

Polha sa Korinkōu toto ili mei

²³ Ta a n̄imokōu tobōu ladi koŋume damaledo. Godi yoŋunōu tewe. A sa Korinkōu toto ili meibe, a n̄imokōu hagi nele dafamōu kuhe fogou.

²⁴ Eige n̄i Kelesukōu totodo damaleyodemabeedema fisilemōu tobolōu idiyo mei. N̄ime Godikōu neledo dege damaleyodema dala kehe. Eige n̄i dogōu guba n̄i hohō degemabadomōu kuhe degeli.

2

¹ A n̄imokōu hagi haba ta nele dafamōu, a n̄i sabekōu kuhe ili mei.

² A hagi n̄imokōu ta nei debabe, n̄ige amokōu be ta hohō degele meido. N̄iōu nōu dalale. Amokōu hohō degele o ta dala mei.

³ A n̄imokōu ileba hagi dugulobe dafai. Di geleguoba hohobolōu sagai ke haba betei degelebe dafamōu, a n̄i doususulamōu ta ke kuhe nalama nei. Age n̄ime abōu de hohō degele iledade tawai.

⁴ A n̄imokōu fimamōu, hagi hiyedo duguo gosolomōu, kuguo ke kuhe nalama nei. A n̄imokōu hagi ta nelamōu degeli mei. A tagalibe, n̄ige a n̄imokōu solōu do hiyedo degelidade tawale ke tagali.

Sa Korin tie o kediage midihō kasagai, o tahā diāmokōu milou keme gebe meiyodemabeedei

⁵ Midihō kasagai milou o tahā hagi degei keme amokōu degeli mei, nimokōu degei. Age emokōu gofoŋu degele dafamōu kege kuhe tobolōu.

⁶ Midihō kasagai milou kaha hebe ke, o sudo ni o kokōu nele i keme kege fogōu ma.

⁷ Kegei kaha nige gebe meiyodemaba, emokōu dedei sagima. Kegeligi, e hagi hiyedo degeba mihikōu fiyeiye.

⁸ Kegei kaha degemōu, age ni emokōu haba mogo degele ke tagali.

⁹ A afu ni tefele dugulamōu nimokōu kuguo ke kuhe nalama nei. Age ni ma ta ke de dulo sesele ili domōu tawalamōu degei.

¹⁰ O tae midihō kasagai ta milou mōu, ni ke gebe meiyodeimōu be, ane gebe meiyodedi. O tae amokōu hagi neimōu be, age ni dogōu gulamōu be, Kelesuha dihile kokōu ge gebe meiyode tobōu di.

¹¹ Kegeligi, Tamaha di ogōu goubā, di mihikōu fiyasigeiye. Tamaha fimaj olōu feibe di kōu tewe.

Polhā o Taitus dugulo sagai degei

¹² A Kelesuha degei ta uwo bolofei ke tolōu mōu hagulugi, sa Troaskōu felemōu dugube, Hiye Ohā a dabai ke degele kaha a ke soŋugōu mōu dugu.

¹³ A felemōu dugube, ma mogo Taitus mei degemōu, a hagi hiyedo degei. Kegemōu, a sa ke tie o sasai kediāmokōu egema fogōu mōu, sa Masedoniakōu fogōu haguei.

Godihā neleyenōu tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediā Tamaha nele gabadi

¹⁴ A Godikōu bolofei yode tobolōu kuhe, eibe Kelesubōu de dogōu guo dalamōu, Godihā ei wōu ma sa sa olōu fei Kelesuha degei kaha ta ke hehegiemōu suluguadi kaha degemōu. Ta bolofei keme hō bolodo ke sagai, o sasai kediā hō dulo idi.

¹⁵ Damaledo, eibe hō bolodo ke sa degei. Hō ke foloumōu be, Godihage Kelesuha honōu dudi. Hō keme Godihā kōu moloŋu o sasai bōu, haba makoma mei degele o sasai bōu kediā olōu fei dulo idi.

¹⁶ Makolo ile o sasai kediame todi kaha hue ke dulo dalaguali kuhe tofigile ile. Godihā kōu moloŋu o sasai kediame fi gehe degele kaha hō ke dulo dalaguali, tofousogo tofolōu ile. O koyohage yoŋu e neleyenōu Godihā tā bolofei hehegile ke tawalemōu dabai degedi? O kaha yoŋu e neleyenōu be dabai ke degele sagai mei.

¹⁷ O ilo kediage Godihā tā hehegile kaha hebe keme sele hiyedo malā idi, kenōu si eibe o kediā degedi sagai kege degediyo mei. Eibe Godihā tobōu mōu ya, e tā hehegiedi keme hebebōu mei, mōu yoŋuwa hehegie suluguadi. Damaledo, eibe Kelesubōu de dogōu guo dalaguali, Godihā dihile kokōu e ta ke defeido hehegile idi.

3

Tā-bolofei-malā-suluguadi-o kediame Godihā midihō ebele kaha dabai o degele i

¹ Ei dabai degedi kahā tā kē toboloū ilibe, eige haba eiyoū ei hū hebele fogulu? Kegeli meido. Ei o ta toboū moū, e ei dogoū guomoū eibe boloyodemoū kuguo ta nalama nel̄i mei. Ei haba nimokoū ne ta toboū moū, nī ei dogoū guomoū eibe boloyodemoū kuguo ta nalama nel̄i mei.

² Eige kuguo kegei keme hoh̄o mei. Nime kuguo kegei kē sā degei. Obe midih̄o nī miloū di kē duguoba hoboū, o nimokoū hehegiedi o kediame bolodade kuhe tawale ile. Kuguo keme o sasaī di duledu dala. O sasaī oloū feī husoūuma tawale ilenoū.

³ Midih̄o bolodo, nī miloū moū tamā degei dala keme kuguo, Kelesuhā nalaī kē sā degei. Damaledo, dabai ei degedi kahage, midih̄o bolofeī, nī miloloū ili keme kuguo sā degei, naladi biye nalalī mei, Godi, yōū kegenoū daladi, e Duo Bolofeīhanoū nalaī. Igi koū nalagali mei, o sasaī di duledu nalagai dalagua.

⁴ Eibe Kelesuboū de dogoū guomoū, Godikoū damaleyodei kahā degemoū, ei nimokoū kege kuhe toboloū ili.

⁵ Damaledo, eige dabai keme eiyoū ei teweyenoū degediyode toboloū iyo mei. Dabai ei degedi keme Godihā neleyenoū degedi.

⁶ Godihā degeiyenoū, ei e midih̄o ebele kahā dabai kē degele idi. Midih̄o ebele keme Moseshā kuoloū tā kuguo kokoū be ta nalalī mei, Duo Bolofeīhā midih̄onoū. Yobe, kuoloū tā oloū feido kē dulo sese ho fogoū babe, tofigilenoū. Duo Bolofeīhā midih̄o ebele kahanoū degeiye, o kuhe tofousogo tofoloū ile.

⁷ Afu, Godihā kuoloū tā kē igikoū nalama neī kelegebe, o sasaī dulo idiyo mei kediame tofigile i. Kenoū si Godihā hoh̄o hiyedo kē Moseshā midih̄okoū hohogumoū, Israel o sasaī kediage e midih̄okoū be defeido dugulo sagaī dugulo ili mei, hoh̄o hiyedo kahā degemoū.* Hoh̄o hiyedo koū degeiye, haba yōunoū amafeī somoūuma iligi mei degei.

⁸ Kegei kahā degemoū, dabai ebele, Duo Bolofeīhā degeli kahā hoh̄o kahage kuoloū tā kahā hoh̄o keme gabama feleido dala.

⁹ Moseshā kuoloū tā dudiyo mei kahā hebe keme tā sale koū deleiye, kenoū si Godihā nalama neī kelegebe, hoh̄oboū de tamā degei. Dabai ebele, Godihage, o sasaī e dihīle kokoū doūdo dalaguamabadomoū degei kene hoh̄oboū de tanoū tamā degei. Dabai ebele kahā hoh̄o kahanoū si afu dabai kahā hoh̄o keme gabama folodo dala.

¹⁰ Godihā dabai afu degeibe hoh̄oboū de tamā degeiye, kenoū si dabai ebele, Godihā habage degei kahā hoh̄o kahā degeiye, afu dabai kahā hoh̄o keme mei degeimoū dugulu.

¹¹ Afu dabai kahā degeiye, kenoū si dabai keme Godihā hoh̄oboū de tamā degei. Kegei kahā degemoū di tewe, dabai ebele keme mei degediyo mei kahā degemoū, e hoh̄o kahage afu dabai kahā hoh̄o keme gabama folodo dala.

¹² Ei damaleyodema, Godihā hoh̄o kē hiyedo degeyadomoū dia dalagua kahā degemoū, eige e tā hehegile ta guē degediyo mei.

¹³ Eige Moseshā degei sagaī kege ta degediyo mei. Moseshā midih̄okoū hoh̄o kē hohoguo delei kē ta somoū lī mei kelegebe, e yōū e midih̄obe,

* **3:7 3:7** Kisim Bek 34:29-30

Israel o sasaj̄ kediā duguye domōu yukueiye goguomōu kuhe delei.

¹⁴ Afu o kediā fī totōu degele i, yukuei sa degei kaha die fimaj̄ ke goguo dalamōu. Ifine, afu midihō kaha kuguo ke husoꞑumōu be, yukueiye gogu sagaj̄ keme yoꞑu kegenōu dala. O tae ta igile muguli mei. Kelesubōu de dogōu guo dala kahanōu si yukuei ke igile muguo mei degei.

¹⁵ Damaledo, ifine obe Mosesha kuolōu ta ke husoꞑumōu be, yukuei sa degei kaha o sasaj̄ die fī ke gogu dalagua.

¹⁶ O taha e fī boholōu ba, Hiye Okōu damaleyodeibasi, Godiha yukuei ke igile muguba, o keme fī gofoꞑu dege tawaga dalale.

¹⁷ A Hiye Oyodei keme Duo Bolofej̄ tobou. Hiye Oha e Duo Bolofej̄ha o takōu dalababe, o keme midihō kasagaj̄ tae hagua diōu gulo sagaj̄ mei. Eme yoꞑu sasale dalale.

¹⁸ Di midihōbe yukueiye goguli mei, di olōu feibe Hiye Oha hohō ke duguomōu, dibe yoꞑu e sagainōu dalali, e hohōbōu de daladi. Damaledo, dibe midihō dugudi galase ke sa degei. Hiye Oha hohō hiyedo ke dimokōu hohogumōu be, hohō kahage haba boholōu mōu, o sasaj̄ ilo kediamokōu ne hohogudi. Hiye O eme Duo Bolofej̄, age e hohō kenōu tobolōu.

4

Ta-bolofej̄-mala-suluguadi-o kediame mih̄ bilika sa degei

¹ Godiha ei solōu do degei kaha degemōu, eige dabai, e eimokōu nej̄ keme dafadiyo mei.

² Midihō ei milōu di keme ta sidifi degemōu, mogogōu degedi midihō mei. Ei ogōu gai midihō ta milōu gadiyo mei. Godiha ta kene ei boholōu mōu haba ta gehe hehegiediyo mei, Godi yoꞑu e ta kenōu defej̄do hehegie tobolōu idi. Eige damaledo ta ke tamanōu do hehegie tobōu ba, o sasaj̄ tanōu tanōu diā ei midihō ke file, dioꞑu die fiye tawagaba, eibe Godiha dih̄le kokōu e dabai dōndonōu degedidade tawale ke tagali.

³ O sasaj̄ ilo, Godiha ta uwo bolofej̄, ei hehegiedi kaha sibige ke tawale iyo mei kediame olōu fej̄ makolo o sasainōu.

⁴ Sa sibige kuokōu ogōu gai godiha degeiye, damaleyodili mei o sasaj̄ kediame fī totōu dege dalaguali, damaledo ta uwo bolofej̄ ke ta tawale idiyo mei. Kelesube Godi yoꞑu sagaj̄. E ta damaledo keme hohō sa degei. Kenōu si diā ta dugulo sagaj̄ mei.

⁵ Nj̄ duma. Eige eiyōu ei hū hebele fogudiyo mei. Ei Yesu Kelesuha hū kenōu hebele fogudi. Damaledo, Yesu eme di Hiye O. Ei e ta kenōu dulo seselemōu, nj̄ dogōu gulamōu degeli.

⁶ Afudo huliayenōu dalamōu, Godiha huliā koduge hohō tama degeyede tobōu mōu,* hohō tama degemōu haguabe demōu, ifine e hohō kaha ei duledu hiyedo hohoguo dala. Hohoguo dalamōu, ei Kelesuha midihōkōu duguomōu, Godiha hohō hiyedo ke tawale ili kuhe.

⁷ Godiha ta bolofej̄ keme sibige hiyedo. Eige eiyōu ei neleyenōu ta ke hehegie tobōu diyo mei. Yobe, eibe mih̄ bilika sa degei, sasale gagilenōu dala kaha. Kegei kaha degemōu, ei Godiha ta ke hehegie tobolōu idibe,

* 4:6 4:6 Stat 1:3

Godi yoŋu ɛ nele hiyedo kahanou ei dogou gumou kuhe hehegie tobolou idi.

⁸ Ei hagi hiyedo kou dugulo iliye, kenou si ta mihikou fiyasigeiyo mei. Ei fi hiyedo kou ma iliye, kenou si ei fimaije ta makolo iyo mei.

⁹ Obe ei kou makolo iliye, kenou si Godihage eibe ta tou fogouyo mei. Ho oe ei fiyasigemabdomou bou basiado kou wala iliye, kenou si ei dolo makolo iyo mei.

¹⁰ Ho o kedia Yesu woumou tolo i sagai kenou tefele, eine wouba tofigileyodema kuhe degele idi. O sasaiye eimokou duguo tawale ilibe, Yesu ɛ hagua gehe degei kaha, ɛ ei dogou guo daladade tawale ili.

¹¹ Ei Yesuha dabai degeimou, ho o kedia ei wala imou, o sasaiye eimokou duguo tawale ilibe, Yesu ɛ haguamou gehe degei dala kaha, ɛ ei dogou guo daladade kuhe tawale ili. E ei dogou gu ho fogou babe, eibe tofigile ile.

¹² Ei ta bolofei ke hehegie suluguadi kaha degemou, ho o kediage eibe wouba tofigileyadomou degele idi. Kenou si, ni ei ta ke dulo damaleyodele i kaha degemou, nime tofousogo tofolou ile.

¹³ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, A Godikou damaleyodei kaha degemou, a kuhe tobolou. *Buk Song 116:10* Eine kenou tefele damaleyodei kaha degemou, ei ta bolofei ke kuhe hehegie tobou di.

¹⁴ Yobe, Godiha Hiye O Yesu haguagi kaha degemou, ei tewe, Godiha eine haguageiba, diyou fei Yesuha duwokou wou ma iledade tawale ili.

¹⁵ Hagi olou fei, ei dugudi keme ni dowoyenou dugudi. Kegei degemou, Godiha o sasai sudo habagugueiba, dia emokou bolofeyodema hohobolou ile.

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Godikou damaleyodema neledo dege deleigui

¹⁶ Ei dabai bolodo, Godiha degei keme ei tawalemou ta dafa idiyo mei. Damaledo, ei tou nou si kou makomou iliye, kenou si ei fi be sawisie i olou fei gehe degeganou daladi.

¹⁷ Ei hagi hiyedo kou dugulo iliye, kenou si eige hagi koume huyadeifei, totonou mei degeledadili. Ei hagi kou dugumou hagulu kahage, eibe hebeni hoho kokou tofousogo tofousogo tofolou dade tawale ili. Hebeni hoho kahage hagi ei dugudi keme gabama folodo dala.

¹⁸ Dige sa sibige kuokou bi di dihoje dugudi kokou be ta masediyo mei. Bi di dugudiyo mei kokou nou masedi. Bi di dugudi keme olou fei mei degele. Bi di dugudiyo mei kenou si mei degele mei, tofousogodo dalaguale.

5

¹ Di kou gue kou tewe, sa sibige kuokou be dibe falai moso* duledu dalagua sa degei. Falai moso ke makoubabe, Godiha moso dimokou nelamou degeli ta dala. Moso keme oe tegeli mei, hebenitou moso, tofousogodo dalale.

* **5:1 5:1** Koume ta makai. *Falai moso* keme di sa sibige kuokou tou nou. *Hebenitou moso* keme di tou gehe, Godiha damaleyodele i o sasai dimokou nemou ile.

² Sa sibige kuokou di fiibe hiyedo gosolo ili, di hebenitou moso, yukuei sa degei ke kaleyadomou be.

³ Yukuei gehe ke koubabe, dibe bese dugulo mei.

⁴ Di sa sibige falai moso kuokou daladibe, di hagi hiyedo duguomou gosolo idi. Di yukuei kou ke telebe gue degele idi, haba hebeni yukuei gehe ke kale kenou si kou tagale idi. Kegeibasi, di tou todi keme mei degeiba, tou gehe ke yofu kegenou dalale.

⁵ Godi yofu dibe tofousogo kegenou dalamabadomou kuhe milou. Di dalamou, Godiha dimokou bi ebukou dobe Duo Bolofei ke nei, dige hebeniha bi olou fei kene dimokou neledade tawamabadomou.

⁶ Kegei kaha degemou, dibe sawisie olou fei neledo dege kou tafalaguaye, kenou si sa sibige tou koubou de dalagua kou legebe, dige Hiye Oha duwo sakou be ta dalaguale sagai meidade tawali.

⁷ Kou legesi, di emokou damaleyodema suluguadi. Eme di dihoje dugudiyo mei.

⁸ Damaledo, di neledo dege dalaguale, sa sibige tou kou tou fogou ba, Hiye Oha duwo sa kotou fologalamou degele ili, kegeiba sa e dala keme di sa degele.

⁹ Di sa sibige kuokou dalagua debane, haba hebenikou dalagua debane, dige sawisie olou fei, midihou, Hiye Oha tagale sagai kenou milou galamou degele idi.

¹⁰ Yobe, di olou feibe Kelesuha dihile ta sai kou tafalaguale, sa sibige kuokou ge degegai kaha hebe keme tobou ba di dulo ile. Di midihou bolou milou gamou haguei debabe, yofu e hebe kenou mala ile. Haba midihou kasagainou milou gamou haguei debane, yofu e hebe kenou mala ile.

Dige o kedia dogou guoba Godibou de fi tanou degeme

¹¹ Damaledo, eibe Hiye Okou gue degemou e hayedu dalagua kaha degemou, eige o sasai Godikou damaleyodemabeede kuhe tobolou idi. Godiha tewe, eibe e dihile kokou midihou bolonou milou ga idi. A tawali, ni fiyene tawale ilibe, ei midihobe douonou dade tawale ili.

¹² Kege tobolou idi kaha sibigebe ei eiyou ei hu hebele fogulo idiyo mei. Nige midihou ei milou gadi kokou hohou degemabadomou ei kuhe nalama neli. Kegei degemou, o ilo kedia diofu die hu hebele fogubabe, nige ei midihou bolou ke diamokou tobou ma. O kediage o duledu dala kokou hohou degele idiyo mei. Haba die kolo tagetou, di dugudi kokou nou hohou degele idi.

¹³ Kenou si nige wa, ta ei hehegiedi keme totou degeiyade tawaibabe, tabou meiyee, kenou si nige eibe Godiha dabai degedidade tawama. Nige ta ei hehegiedi keme douo tadade tawaibabe, nige ei ni dogou gulamou tobou didade tawama.

¹⁴ Kelesuha di solou do degei kaha degemou, eige Godiha dabai degele ta dafa idiyo mei, hiligedo degedi. Yobe, ei tewe, o tanou fei kaha o olou fei di dowoye tolo i kaha degemou, di olou feibe bolou degei dalagua kuhe.

¹⁵ E o sasai di dowoye tolo ibe, dibe diyou sienou fi hiyedo maga sulugadamabadomou kuhe tolo i. Kegei degemou, dige, e di dowoye tolo imou Godiha haguagi kokou nou fimaba suluguame.

¹⁶ Kegei kaha, ifi kou bou ge tofougou ilebe, sa sibige o dige di mogo dia figadame. Afudo, dige Kelesune kou kege figa idiye, kenou si ifibe kege ta degele iyo mei.

¹⁷ O koyoha eme Kelesubou de dogou guo dalababe, Godiha degeiye, e gehe dege dalale. Afu degedi midihog keme mei degele. Midihog gehe kahanou ebou de dalale.

¹⁸ Godi yofu degeiyenou, di gehe dege dalagua kuhe. Afuge dibe Godikou ho dege deleiguiye, kenou si e Kelesu tobou mou hagua, dibou de dogou guo delei kaha, di Godibou de kuhe mogo degei. E dibou de mogo degema, eimokou dabai kou nei, o sasai olou fei di ebou de mogo tanou degele kaha dabai ke nei.

¹⁹ Damaledo, Godiha Kelesu tobou mou haguei kaha degemou, sa sibige o sasai kediamokou be die midihog kasagai kaha hebe ke ta nele sagai mei. Godiha degei kaha ta keme yofu eimokou tobou mou, ei kuhe hehegie suluguadi.

²⁰ Kelesuha eimokou tobou di kenou ei Godiha huya ke tobolou idi kaha degemou, eige nime Kelesuha yofunou dogou guo dalaba, Godiha nibou de mogo degele ta ke kuhe dumabeede tobolou idi.

²¹ Midihog kasagai olou fei, di milou ga idi kaha hebe kasagai hiyedo keme Godihage kefema dimokou ta nelj mei. Haba midihog kasagai milou diyo mei o emokou nou nei, e di dogou guyadomou. Damaledo, di Kelesubou de dogou guo dalaguababe, Godihage dibe e dihile kokou doudo o sasai dalaguaba dugulo.

6

Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia hagi hiyedo dugulo i, Godiha dabai degele idi kaha degemou

¹ Eibe Godibou de dogou guo dabai degeli kaha degemou, ei nimokou neledo dege kou gue tobolou, Godiha habagugueibe nibou de dala kaha degemou, ni mou yofuwa suluguada, Godiha solou do nimokou nei ke ta sibige dege ho fogouye domou.

² Godiha kou gue tobou,

A na dogou gulamou makai sawisie kelege, na dihog baga tobou mou a du.

Sawisie kamahanou a na mamou lamou kuhe dogou gu. *Aisaia 49:8*

Godiha kuguokou be kege nalaj dalamou, a nimokou tobolou kuhe, sawisie koamahanou Godiha ni dogou gulo. Ifi e ni mamolo uyodema dala kuhe.

³ Obe ei dabai degedi keme kasagayodeiye domou, ei o takou hagi ta nediyoy mei. Kegyeyo meido.

⁴ Eibe Godiha dabai degedi o kaha degemou, ei o sasai dihile kokou midihog bolonou milou ga idi. Ei ta dafadiyo mei. Hagine sudo dugumou haguasiei, oene ei makolamou degemou haguasiei, mou yofuwane tiamou haguasiei, kenou si ei neledo dege dalaguadi.

⁵ O ilo kedia ei wala idi, ei didi degele idi, o sudo kefema ei walamou degele idi, kenou si ei neledo dege dalaguadi. Ei haba dabai hiyedo degele idi. Huliame ne tiasigeiyo mei, hegiene hiyedo dugulo idi.

⁶ Ei midihō sibigi mei kē milōu ga idi. Ei tewe dala. Eige o sasaj dogōu gulobe ta dafa idiyo mei. Eibe Duo Bolofej yo unōu dogōu guo dalamōu suluguali, ei taenōu tobolōu idiyo mei, solōu done degele idi.

⁷ Ei damaleḍo ta kenōu hehegie tobōu dibe, ei Godihā neleyenōu tobōu di. Damaleḍo, eibe biyadi o kedia sagaj degei, dobogo u delebōu, dobogo u fofobōu de ei midihō doḍo midihō keme tabōu malabōu бага tōu ma dalaguadi.

⁸ O ilo kelege eimokōu yilo idi. Haba o ilo kelegesi eimokōu hohobolōu idi. Damaleḍo, o sasaj ilo kelege ei susuga tobolōu idi. Haba o ilo kelegesi eibe o boloyode tobolōu idi. Eige Godihā ta damaleḍo kē hehegie tobolōu idiye, kenōu si o ilo kelege eibe ogōu gai egei tobolōu idi oyodele idi.

⁹ O ilo kelege eibe mōu oyodele idiye, haba o ilo kelegesi eibe Godihā dabai degedi o bolodoyodele idi. O ilo kelegebe Godihā ei egele wodiyode tobolōu idiye, kenōu si damaleḍo mei. Ei ta tofigili mei, eibe dalagua kuḥe.

¹⁰ Ei hagi dugudiye, kenōu si ei hohō dege dalagua. Ei bi ta meiyē, kenōu si ei degeiyē, o sasaj sudo bi hiyedo malamōu bologuado dalagua. Damaleḍo, ei bi meiyē, kenōu si ei bi bolodo olōu fei kē kōu tolōu dalagua.

¹¹ Sa Korin o sasaj diama, ei nimokōu tama dege tobolōu kuḥe, ei fimaiḅe ta mogogōu yo mei. Yobe, ei nimokōu solōu do hiyedo degeli kaha degemōu.

¹² Eige nime tobekōu muguli mei. Ei nimokōu solōu do degeli. Ninōu si eibe solōu do degeiyō mei, ei tobekōu mugu dala.

¹³ Dihi aye taḥa e sisigo diamokōu tobōu di sagaj, a nimokōu kenōu tefele tobōu ladi, ei nimokōu solōu do hiyedo degedi sagaj, nime eimokōu kenōu tefele solōu do degema.

Dibe Godihā moso

¹⁴ Damaleyodili mei o kediaḅōu de dogōu guo dalaguadama. Midihō doḍo midihobōu, midihō kasagaj milōu di midihobōu diliebe de geleguo dabai degelenōu? Kegele mei. Hohoya siadi kahaḡe huliaya kē siadiyo mei, esoḑej esoḑej dei dala.

¹⁵ Kelesubōu Tamabōu diliebe fi tanōu degediyō mei. Haba, damaleyodei obōu, damaleyodili mei obōu diliene fi tanōu degediyō mei.

¹⁶ Dibōu ogōu gai godibōu de dabai ta degeleyodema degele idiyo mei. Dibe yo u kegenōu daladi Godi e moso, yo unōu kege tobolōu kuḥe, A diaḅōu de duwoli, dia duoya kile siale. Ame die Godi. Diame ma o sasaj dalale. *Wok Pris 26:12*

¹⁷ Kegei kaha degemōu, Hiye O Godihā tobolōu,

Nige midihō kasagaj milolōu idi o sasaj kediamē tōu fogōu ma. Haba diaḅōu de ta dogōu guo dalaguadama.

Bi sibigibōu dala keme hobōu ta kugudama.

Gelegu ho fogōu babe, a ni molo u. *Aisaia 52:11*

¹⁸ Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, yo u kōu gue tobolōu,

A ni aye dege dalaba, haba nime ma sisigo dege dalale. *2 Samuel 7:8, 14*

7

¹ M̄a mogodo diama, Godih̄a degeleyodema maka degegai k̄eme dimokōu tobōu di kah̄a degemōu, di sibigi olōu fēj, di duledubōu, di f̄ibōu kokōu dalagua k̄e igisema mei degema, Godih̄a dih̄ile kokōu sibigi meido degeba dalaguame. Kegeibasi, di Godih̄a hayedu dalalibe, dibe e saḡai dege dōudo kegenōu dalaguale.

Sa Korin o sas̄ai kedīa f̄i bohōlōu imōu, Polh̄a hoh̄o hiyedo degei

² N̄i ei tobekōu mugudama. Eimokōu solōu do degema. Eige n̄i o takōu midih̄o kasaḡai ta milōu li mei. Ei n̄i o ta makeli mei. Haba ei n̄i o ta ogōu gama, e bi ta hiyouye mōu l̄i mei.

³ Ā n̄imokōu hagi nelamōu kege tobōu yo mei. Ā n̄imokōu kōu gue kōu tobou, di sa sibige kuokōu sosou dalagua debane, ha kōu tofigiei debane, ei n̄imokōu solōu do hiyedo degeleyode tobou k̄eme damaledo ta tobou.

⁴ Ā n̄imokōu tobolōu be ta gūe degeiyo mei. N̄ime o sas̄ai bolodo kah̄a degemōu, m̄a fim̄aibe bolonōu dalali, n̄imokōu hoh̄o hiyedo dege dala. Eibe hagi s̄udo kōu duguluye, kenōu si n̄i f̄i bohōlōu i kah̄age n̄i amokōu dedei sasagieimōu, ā hoh̄o hiyedo dege dala kuhe.

⁵ Ei sa Masedoniakōu haguasie felegamōu, sa duo kile deleigueibe, bologuado deleigueli mei. Hagi ei dugumōu hagueibe, o ilo kedīa eibōu de tāe biya imōu, ei gūe hiyedo degele idi.

⁶ Kenōu si, Godih̄a hagi dugulo idi o kedīa dedei sasagiedi, e degeiye, Taitush̄a hagua felēj kah̄age, ei dedei degei.

⁷ Kenōu si, kenōu mei. Taitush̄a hagua felemōu, n̄ine emokōu dedei sasagieiyode tobōu mōu, ei dulomōu, dedei degei. Ē eimokōu kōu guene tobou, n̄i am̄e dugulo saḡaibōu, solōu dobōu, mogo degele saḡaibōu de hiyedo degele iliyode tobōu mōu ei dulo i kah̄a degemōu, ā hoh̄o hiyedo degeli.

⁸ Age m̄a kuguo n̄imokōu nalama nei kah̄age, n̄i hagi degele idade tawaliye, kenōu si age k̄eme defēj ta solōu do degeiyo mei. Afu, nalama nei kelegesi, ā huyadefēj solōu do degei, yobe, n̄i husoꝑuma hagi degele idade tawai kah̄a degemōu. Ifibe ā defēj ta solōu do degeiyo mei, yobe hagi n̄i degei k̄eme toto mei degei kah̄a degemōu.

⁹ Ifibe ā hoh̄o degeli. N̄i hagi degei kah̄a, ā hoh̄o degeiyo mei. N̄i kōu hagi degele iye, kenōu si n̄i f̄i bohōlōu i kah̄a degemōu, ā kuhe hoh̄o degeli. K̄eme Godih̄a degeiye, n̄i hagi k̄e duguomōu f̄i bohōlōu i. Kegemōu ā tewe, kuguo ā nalama nei kah̄age n̄i ta makeli mei.

¹⁰ Hagi, Godih̄a n̄edi kah̄age o sas̄ai dibe f̄i bohōlōu nōu. F̄i bohōu babe, Godih̄a di mamoloꝑu. Kegei kah̄a degemōu, Godih̄a f̄i bohōu mabeede tobōu babe, hagi degedama. Kenōu si o tah̄a sa sibige kuokōu haginōu dege dalababe k̄eme tolonōu.

¹¹ N̄i fim̄ama. Godih̄a degeiye, hagi n̄i dugu kah̄age, n̄i midih̄o bolodo ke milōu ga ili kuhe. N̄i kesigiemōu, n̄jou sie doususulo i. O midih̄o kasaḡai milou k̄ene n̄ige doususulo i. Haba tabe, n̄i Godikōu ne gūe degemōu, eimokōu solōu do degele ili. Damaledo, midih̄o kasaḡai milou o k̄eme n̄ige doususumamōu, midih̄o bolodo k̄e defējido hehegile i. N̄i hagi k̄e doususumōu

haguasiei kaha degemou, age nime hebe kasagai ke ta moloŋu meidade tawali.

¹² Kuguo, a afu nimokou nalama nei keme midihog kasagai milou o ke doususuyadomou nalama neli mei. Haba o ta, midihog kasagai milou o kaha degeiye hagi dugu kene a dogou gulamou ta nalama neli mei. Godiha dihiŋe kokou, nige eimokou solou do degeidade tawamabandomou ei kuhe nalama nimokou nei.

¹³ Ni fi boholou mou, midihog bolog ke milolou yode tobou mou dulomou, ei bologuado dalagua.

Taitusha haguamou, nime fi boholou iyode tobou mou du kahage, ei bologuado dalaguale dugube haba Taitus yoŋu eme hohog hiyedo degeimou dugu. Yobe, ni Taituskou dedei sasagiemou, e hohog degema fogou hagua felei kaha degemou, eine hohog hiyedo folodo kegenou dalagua.

¹⁴ Afudo, age Taituskou be, nime midihog bolodo kenou milou gadiyode tobou mamou, a ni hu ke hebele fogu. A ke tobou kaha sidifi ta degeli mei, damaledo ta kenou tobou. Ta olou fei ei nimokou tobolou i keme damaledo ta kenou tefei, midihog bolog, ni milou gadi kaha ta ei Taitus emokou kou tobou kene ege damaledo dugu.

¹⁵ Taitus e nimokou ile foloumou, ni gue dege, dio keibou de e wolou dalaguamou, e Godiha ta bolofeido ke tobou mou, ni dulo i. Ifine e nimokou fimamou, e nimokou solou do hiyedo degeli.

¹⁶ Ane ifibe hohog degeli, yobe, ni midihog bolodo milou ga ilidade tawalemou.

Sa Korin o sasai kedia sele kefema, damaleyodele i o sasai, sa Judia duo kile tie kediamokou nelaba dia dalamabeedei

(Ta Hiye 8-9)

8

Damaleyodei kedia sa Judia tie kediamokou sele solou do nelamou kefele i

¹ Mogo diama, ei nimokou tawale ta koŋu tobou ladi. Godiha sa Masedonia duo kile tie o sasai, damaleyodele i kedia habaguguemou dogou gudi.

² O sasai kediamme hagi hiyedo dugulo iye, haba hohog hiyedone degele i. Diame kou bi meido, haba bi mei o ilo kediamokou solou do degemou, sele hiyedo kefema nele i.

³ A doudo tobolou kuhe, dioŋu tagaiya kenou sele kefema nele ibe, bi dia nele sagai keme olou fei nei. Ke nele fogou mou habage kegenou nemou i.

⁴ Damaledo, sa Masedonia tie kedia eimokou yoduga ibe, diame sele kefemaba, Godiha o sasai, bi mei kediamokou neleyodema yoduga i.

⁵ Eige diame selenou neleyode tawale iye, ha dia nei kahage ei fimai ke gaba feleido. Dia dioŋusie Hiye Okou nelemou, haba Godiha tagaiya ke dioŋusie eimokou ne nele i.

⁶ Afu, Taitus e sele kefema solou do nedi dabai ke ni sabekou ge yoma degei. Kegei degemou, ei emokou be, na sa Korinkou boholou ma ile

dugu, sele kefema mei degeli mei debabe, dabai ke toto degema mei degemabeede tobou yede tobou.

⁷ Nime midihq bolodo kenou milou ga idibe, keme Godikou damaleyodema neledo dege dalaguali, e ta ke dedei dege hehegie tobolou idi. Nime tewe hiyedo dalali, Godiha dabai hiyedo degelamou degele idi. Eimokou ne ni hoho degele idi. Kegei degemou, ni solou do degedi dabai kene defeido degema.

⁸ A nimokou diaseiyo mei. O sasai ilo kedia sele kefedi dabai ke hiyedo degele ili kaha degeimou, a tawalamou degeli, nine bi mei o sasai kediamokou de solou do degele ile domou kuhe tobolou.

⁹ Ni tewe, di Hiye O Yesu Kelesu e dimokou solou do hiyedo degemou, yo usie dimokou nei. Hebeni bi olou feibe ebou de kou deleiye, kenou si e hebeni tou fogou, sa sibige kuokou migi. Ni dowoye, eme bi mei o бага siei, ni hebenikou bi ke malaba bologuado dalamabadomou.

¹⁰ Sele kefema solou do nedi dabaibe, a nimokou egele tobou ladi. Sadebe ta kou mei degei kaha, nibukou sele yomogou kefele ibe, ni dabai ke hoho hiyedo dege degele i.

¹¹ Nime sele toto kefema. Afu ni dabai ke yomogou kelegebe, ni hoho hiyedo degele i. Kenou tefele, ni dabai ke toto hoho dege degema mei degema. Ni tanou tanou be, sele ni nele sagai dalaba kenou nema.

¹² O taha bi ta solou do nelaba degeibabe, Godihage bi ke hoho dege molo u. Damaledo, bi hiyedo neibane, bi huyadefei neibane, Godiha hoho dege molo u.

¹³ A nime bi mei kaha hagi degeiba, ha sa ta o sasai ilo kediasi bibou de bologuado dalale ke ta tobou yo mei. Age di olou fei tefei tefeinou dalamebeede tobolou.

¹⁴ Ifibe nime bi hiyedo dala. Bi mei o kediamokou nelenu. Haba sabita ni bi mei degeibane, o kediame bi dalaba, nimokou ne nele. Kegeibasi ni olou fei tefei tefeinou bologuado dalaguale.

¹⁵ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala kenou tefele degema. O nale hiyedo mala idi o kediame nale hiyedo daladiyo mei.

Haba o nale huyadefei mala idi o kediame nale ta mei degediyo mei. *Kisim Bek 16:18*

Polha o ilo kedia tobou mou, sa Korinkou yai

¹⁶ A Godikou bolofeyode tobolou kuhe, Taitus ene nimokou solou do degedi kaha degemou. Godiha degeiye, a ni solou do degedi sagai kenou tefei, Taitus ene nimokou solou do degemou, e ni dogou gulamou hiyedo degeli.

¹⁷ Ei Taitus eme nimokou iyede tobou mou, ege bolofeyodema ilamou hoho hiyedo degei. Yo u e fimaiyene e nimokou kou ilamou degeli.

¹⁸ Ei damaleyodei o tane tobou ba, Taitusbou de ile. Eme damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kediage ta uwo bolofei hehegedi dabai bologuado degediode tobolou idi.

¹⁹ Haba tabe, o keme damaleyodele i o sasai kedia maka ibe, eme eibou de ile, sele kefei ke mala ileyodema maka i. Sele kefema solou do nedi dabai keme ei mou yo uwa degeiyo mei, ei Hiye Okou hohobou lamou degele ili.

Haba eige, o sasai olou fei kediage ei hoho degeba, sele ke defeido mala iledade tawale ke tagali.

²⁰ O tae eibe sele hiyedo ke defeido ta dia dalale meiyode tobolou be ei dafa.

²¹ Eige Godibou, o sasai kediabou die dihileya ke midihō bolonou milou lamou degele ili.

²² Damaleyodei o tane ei tobou ba, e Taitus diliebou de ile.* Ei o keme dabai nemou haguabe demou dugube, eme dabai bologuado degeimou dugulo i. Ifibe e nime midihō bolō milou gadi ke tawali kaha degemou, e solou do degedi dabai ke degelebe hoho hiyedo degeli.

²³ O Taitus eme ni tewe. Eme ma mogo, ele dabai tanou degedi, ni dogou gulamou. O bolou diliebe, damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kediatobou mou, dilie eibou de dabai kuhe degele ili. Dilie dabai degele idi kaha degemou, o sasai kediat Kelesukou hohobolou idi.

²⁴ Kegei degemou, o kediat ya ni sabekou folo dugulobe, ni sele kefema solou do nedi dabai degeiba duguoba, ta uwo ke mala sa sa olou fei tefeiba, damaleyodele i o sasai kediage ni solou do dabai degedi kaha ta ke duloba tawalebe, ei nime midihō bolō milou ga idi o sasaiyode tobolou idibe kou damaledo tobolou ididade tawale ile.

9

Sele kefema, damaleyodei o sasai, bi mei kediamokou solou do neyede tobou

¹ Nime damaleyodele i o sasai kediamokou sele kefema solou do nele keme olou fei kou tewe kaha degemou, a nimokou tawale ta ke sasado ta nalama nele sagai mei.

² A nime bi mei o sasai kediamokou hiyedo dogou gulamou degele ilidade tawali. Damaledo, a sa Masedonia kou le tie o koudiamokou ni hu hebele foguomou kou gue tobou di, sadebe kou tolou hagua mei degei kelege, sa Akaia duo kile tie o sasai kediat sele kefema, bi mei o sasai kediamokou solou do nelamou degele iyode tobolou i kaha degemou, sa kou le tie o sasai sudo kediane ni degedi sagai kenou tefele degele ili kuhe.

³ Kenou si, a ni hu ke taenou hebele foguotobolou keme dafa. A nime sele kefema solou do nedi dabai ke degema mei degeiyode tobou kaha degemou, ni solou do neleyodemaba sele toto kefema dogoguoba kuhe baha duwoma. Kege degeiba, a ma mogo dia tobou ba, dia dabai ni kele degeli ke dugu yale.

⁴ Age nime sele kefema dogoguo daladade tawali, kenou si sa Masedonia kou le o ilo koudia eibou de nimokou ya fologa dugu, sele kefema dogoguli mei debabe, eibou nibou de sidifi degele iye.

⁵ Kegei degemou, a ma mogo dia tobou ba diabukou ya, sele hiyedo, ni solou do neleyode tobou keme dia ni dogou guo toto kefema mei degele. Kegeibasi, a nimokou ile foloba, ni sele hiyedo kefema mei degema dalaba dugulo. Ni kegeligi, ilo kelege dafai dalaba sele ke kuhe neiyeye.

* 8:22 8:18, 22 O bolou dilie huhe di tewe mei.

⁶ Ta makai koŋume totou degedama. O tae nale hou huyadefeinou sogoubabe, nale segei keme huyadefej moloŋu. Ha, o tae hiyedo sogoubabe, nale segei keme sudo moloŋu.

⁷ O sasaj tanou tanou niou ni fimaiye nelamou degeli kenou nema. Nele dafama neibabe, bolou mei. Haba o tae diasele toto neyede tobou ba neibane bolou mei. O koyoha hoho degeba bi ta solou do neibabe, Godihage o kokou be hoho hiyedo degele.

⁸ Godiha nimokou bi hiyedo nelababe, e solou do nelenou. Njine kegeibasi, bi hiyedo dalaba iligi, bi mei o kediamokou nelaba degele ibane, njine solou do dege nelenou. Damaledo, solou do dabai olou fei keme ni degemou ilenou.

⁹ Godiha kuguokou be kou gue nalaj dala, O taha nale hou hebesedi sagaj kenou tefele, bi mei o kediamokou e bimaj ke nemou ili kuhe.

O keme doudo o. E midihou bolou keme ta mei degele mei, yoŋu kegenou
kuhe dalale. *Buk Song 112:9*

¹⁰ Godiha hebe hai dabai degedi o kediamokou nale hou neimou sogolo idi. Godiha degeiye, segei sibige maj, suwi degeimou di mala nadi sagaj, kenou tefei, Godiha bi olou fei kene nimokou neibane ni bologuado dalaguali, damaleyodele i o sasaj ilo, bi mei kediamokou ne ni dogou gulonou. Damaledo, ni midihou bolou ke kegenou degemou ibabe, oe nale hou sogoumou be, nale segei hiyedo madi sagaj keme Godiha nimokou ne nele.

¹¹ Godiha nimokou bi hiyedo nemou ile kaha degemou, ni o sasaj ilo kediamokou ne sele hiyedo kefema solou do nele bolou. Ni sele kefema dogoguba, ei mala ya, bi mei o sasaj kediamokou neibabe, o kedia Godikou bolofeyode tobolou ile.

¹² Ni sele kefema solou do nele dabai ke degeli kaha degemou, Godiha e o sasaj kediane bi ta mei degele mei. Bologuado dalaguali, Godikou bolofeyode tobou mou ile.

¹³ Diage ni dabai bolou ke degeiba duguoba, njime midihou bolodo ke kege milolou ididade tawaleba, Godikou hohobolou ile. Yobe, ni damaleyodema, Kelesuha degei kaha ta uwo bolofei ke dulo idi kahage, ni diabou, haba bi mei o sasaj ilo kediabou de sele hiyedo ke solou do neiba dugulo kaha degemou.

¹⁴ Diage nimokou hoho hiyedo degeba, Godiha ni dogou guyedema diha baga tobolou ile, Godiha ni hiyedo habaguguei dala kaha degemou.

¹⁵ Damaledo, Godiha solou do dimokou nei keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagaj mei. Di Godi emokou hiyedo bolofeyode tobou me.

O ilo kedia Pol susuga tobolou imou, sa Korin tie o kediane emokou gofoŋu degele imou, Polha hagi ke doususu

(Ta Hiye 10-13)

O ilo kedia Pol e dabai ke huyafei degelamou degele imou, e sima tobou

¹ Ni o ilo kelege a tobe tobolou idibe, Pol eme dibou de dalalibe, gue degemou, amafeinou ta tobou di, ha fogou ilemou be, e ta gofo[un]udo dege kuguo nalama nediyodele idi. Kenou si, age nime Kelesuha midihō e milou di kokou fimamabeede tobolou kuhe. Kelesu ege yo[usie] huyafei degemou, ta amafeinou tobou mou siadi. Kegei degemou, a egele tobou ladi ko[ume] ni defeido duma.

² Niou tawaibou, kegeiye, a nimokou ile foloba, ta gofo[un]u dege tobouye. Damaledo, a ile folobabe, ta gofo[un]u dege tobolou. Yobe, ni o ilo kelege eibe sa sibige kuokou midihō kenou milou ga idiyode tobolou idi kaha degemou.

³ Ei sa sibige kuokou kou dalaguadiye, kenou si eige biyadi o kedia degedi sagai kege ta degele idiyo mei.

⁴ Ei biyadi bi keme sa sibige kuokou biyadi bi ke mei. Biyadi bi, ei tolou dalagua ko[ume] Godiha nelebou de dalali, ho o kedia kekai siodi sagai kegei.

⁵ Kegei kaha degemou, ei obou de tae biyolugi, die fimai kasagaibou, die ogou gai tabou olou fei keme huyafei degele ili kuhe. Damaledo, Godi tawalamou degeli ke akogudi fimai kene eige didio degele idi, o sasaiyege Godiha ta duloba, Kelesuha tagaiya kenou degemabodomou.

⁶ Ei dia dalaba, ni ei ta olou fei ke dulo seseibasi, eige ni o ilo kedia ei ta du ho fogou babe, diamokou hebe kasagai nele ile.

⁷ Ni o die tou kenou duguo fi maga tobou dama. O na no[usie] name Kelesuha e bidade tawaibabe, na kou gue tawa, name Kelesuha e bi debabe, eine Kelesuha bidade tawa.

⁸ Hiye Oha eimokou tobou mou, ei e dabai ko[un]u degeli kuhe. Ei ni damaleyodei ke makolo keme e dafolu. E tagaiya kenou ei degeiye, ni damaleyodema neledo dege dalagua kehe. Kegei degemou, ei dabai ke degedi kaha a hohobolou ba, ei hu huyadefei hebele fogubabe, a sidifi ta degele mei.

⁹ Kenou si a kuguo olou fei keme ni gue degemabeedema nalama nelidade hobou tawadama.

¹⁰ Kou kegeiye, ni o ilo kelege tobolou idibe, kuguo olou fei, Pol e nalama nedibe ta gofo[un]ubou, nelebou de nalama nedi. Ha e hagua fele, di geleguo dalalibe, e egei gofo[un]u dege ta tobou diyo mei. O dihile ta tobolou totou yodele idi.

¹¹ Kege tobolou idi o, ni niou tawaibou. Ei ile, nimokou foloba, egele tobou lababe, ei ahudo dalali tobou di sagai kenou tefele tobou lamou. Damaledo, ei nimokou kuguo nalama nedi sagai kenou tefele haba tobou lamou.

¹² O ilo kelegebe dio[un]u die hu kenou hebele fogulo idi. Eige ei hu hebele fogulobe dafa idi. O kegele i kedia dio[un]u die fimaiyenou dio[usie] tawaga file idi. Midihō keme totou degele i o kedia midihō.

¹³ Einou si eiyou ei hu mou yo[un]uwa hebele fogudiyo mei. Godiha ei tobou mou, e dabai degemou suluguali, ni sabekou ne ya fologamou, egei hehegie tobolou i. Kegei degemou, eige Godiha tagaiyanou si, ei hu huyadefei hebele fogulo ili kuhe.

¹⁴ Ei n̄imokōu ya fologa dabai degeli mei debabe, ei eiyōu ei h̄u hebele fogulobe kasagai. Kenōu si Godihā ei tobōu mōu eibukōu ya, Kelesuhā tā uwo bolofej̄ ke n̄imokōu tobolōu i kahā degemōu, eiyōu ei h̄u huyadefej̄ hebele fogulobe tabōu mei.

¹⁵ O tae Godihā dabai degeli keme ei degeliyode tobōu ma, ei h̄u ta hebele fogulo idiyo mei. Dabai, Godihā eimokōu degemabeede tobou keşi ei defej̄do degemōu iligi dugu, n̄ime damaleyodei ke neledō dege dalali, eimokōu hohobōu ba, ei n̄i sabekōu haba yaba, diyōu fej̄ dabai hiyedo degele ile.

¹⁶ Ei sa sa ahudo, n̄i dala figiya ke* ya, tā uwo bolofej̄ ke tobōu lamōu degele ili. Kegeligi, Godihā dabai, sa takōu o tae kōu degei ke, haba eige ei degeiyodema, eiyōu sie ei h̄u hebele foguye.

¹⁷ O tahā yo[usie hohobōu lababe, e yo[u e h̄u ke hebele foguda, Hiye Ohā h̄u kenōu hebele foguyedei. *Jeremaia 9:24*

¹⁸ Yobe, o tahā yo[u e h̄u ke hebele fogubabe, o keme Hiye Ohā dih̄ile kokōu be h̄u hiyefej̄ mei. O tahā e h̄u Hiye Ohānōu hebele fogubasi, o keme e h̄ube hiyedo kegenōu dalale.

11

Polhā midihobe ogōu gai egei tobōu di o kediā midihō sagai kegei mei

¹ Ame totōu degei oe tā tobōu di sagai kegei tobōu lamōu, n̄i mōu duwoli, tā a tobōu ladi ke duma.

² Godihā n̄i dowo kona degedi sagai kenōu tefei, a n̄ine kona dege dia dala kuhe. Sasai gisiai e ayehā omokōu tileyodema makai sagai kenōu tefei, age n̄ime Kelesukōu tileyodema makai dala kahā degemōu, a n̄ime sasai gisiai bolodo sa degei ke, Kelesukōu nelamōu degeli.

³ Kenōu si a guē degeli, bei kahā sasai Ivkōu ogōu ga tobou sagai kenōu tefe, obe n̄imokōu ne kege ogōu ga tobouye domōu. Kegeligi, n̄i fimai olōu fej̄ ke kasagai degeba, n̄i midihō bolō ke tōu fogōu ba, Kelesukōu fimai idi ke tōu fogouye.

⁴ A guē degeli kahā yobe kōu gue, o ilo kele ya, n̄i sabekōu fologa, Yesu sagai tahā tā tobōu mōu be, n̄i damaledō Yesuhā tā, ei hehegiedi ke tōu fogōu mōu, o kediā ogōu gai tā kokōu damaleyodele ili kehe. Ogōu gai tā kokōu damaleyodema dalali, duo gehe ta malā ilamōu degele ili. Duo keme Duo Bolofej̄, n̄i afu kōu mōu sagai kegei mei. Duo ta mōu lamōu, tā uwo bolofej̄, n̄i dulo sesedi ke tōu fogōu mōu, ogōu gai egei dulo seselamōu hohō degele ili.

⁵ N̄ige ogōu gai egei tobolōu idi o kediame h̄u hiyedo dalaguayade tawale iliye, kenōu si age die h̄uyege mā h̄ube ta gaba feli meidade tawali.

⁶ Ame egei hehegiedi o bolodo meiyodele iye, kenōu si ame tewe hiyedo dala. N̄i kōu tewe, eige n̄imokōu tewe kebōu de hehegie tobōu mōu haguei.

⁷ A Godihā tā uwo bolofej̄ ke n̄imokōu hehegiedi kahā hebe sele ta mo[udiyo mei. A Godihā tā ke mōu yo[uanōu hehegiedibe, a mayo[usie

* **10:16 10:16** Ahudo sa keme sa hiyedo Rombōu, sa Spenbōu ke tobou sa degei. Nā Dabai 19:21-bōu Rom 15:24-28-bōu kokōu dugu.

huyafei degemou, ni hu kenou hebele foguomou daladi. A ke degedibe midihog kasagai degediyo mei.

⁸ Damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedia sele amokou nele idi, a ni sabekou Godiha dabai degeyadomou. Midihog keme hiyou mojudi midihog sagai kegei, a o ilo kedia sele mojudi, ni sabekou dabai degedi kaha degemou.

⁹ A nibou de dalali, bi mei degeimou be, a nimokou ta hawadiyo mei. Sa Masedonia duo kile tie o kedianou si ni sa Korinkou ya fologamou be, amokou bi, a dala mei kenou nele idi. A nimokou hagi nele ke dafamou hagulugi, ifine youtu kegenou dala kuhe.

¹⁰ Kelesuha ta damaledo kou abou de dala kaha degemou, a nimokou damaledo tobolou kuhe. Age ni sele mojudiyo mei kaha, a hohog degenou dala. Sa Akaia duo kile tie o ta na midihog bolodo a milou di kaha hohog keme ta akogulo sagai meido.

¹¹ Ni tawalibe, a Godiha dabai degedi kaha hebe sele moloube kageimou dafadiya? A ni tagaiyo mei dale? Kege meido. Godiha tewe, a ni tagaido.

¹² Habagene, a egei tobou di kaha hebe sele ta moloube sagai meido. Yobe, ogou gai egei tobou di o kedia dio die hu hebele fogulamou degeligi, o sasai dihile kokou ei sagai dalalamou degeli. Kegei kaha degemou, a tagalibe, nige tawaleba, ei midihogbe o kedia midihog sagai kegei meidade tawamabadomou, a Godiha dabai degedi kaha hebe sele ta moloube tagaiyo mei.

¹³ O kediamé ta-bolofei-mala-suluguadi-o mei. Godiha dabai ke degele idi o mei. O kediamé ogou gai midihog milou goumou, o sasaiyege wa, diame Kelesuha ta-bolofei-mala-suluguadi-oyade tawale idiye, kenou si gulokou.

¹⁴ O kedia ogou gai midihog milou ga idi kokou be ni hobou kesigidama. Tamé ene ogou gai midihog milou goumou, o sasai ilo kedia duguomou be, diage wa, éme esol o bolodoyade tawale idi.

¹⁵ Tamaha dabai degedi o kediamé die hiye ohá degedi sagai kenou tefele degegoubane, ni hobou kesigidama. O sasai ilo kedia ke duguomou be, diage wa, midihog doudo o kedia degedi sagai ke degeliyade tawale idi. Diame habagebe ogou gai egei hehegiedi kaha hebe kasagai keme mala ile.

Polha ta-bolofei-mala-siei kelegebe hagi hiyedo dugudi

¹⁶ Ta, a kou tobou kenou haba tobou lamou. Nige ame totou degei oyade tawadama. Kenou si ni kege tawaibane, tabou mei. Totou degei o koumahá tobou ba duma. A mayoúsie huyadefei hiye degelamou.

¹⁷ A kou tobou ladibe, a Hiye Ohá tagaliya ke tobou lamou degeiyo mei. A totou degei oe ta tobou di sagai kege mayoú ma hu hebele fogulamou degeli.

¹⁸ O sasai sudo sa sibige koumahá midihog ke sesele yolugi, dio die hu hebele fogulo idi kaha, ane mayoú ma hu hebele fogulamou.

¹⁹ Nige nime fi gofoudo oyode tawale idiye, haba totou degele i o kedia nimokou ogou gai egei tobou mou be, nige ta dafa idiyo mei, hohog dege dulo idi.

²⁰ Damaledo, ogou gai egei tobou di o taha ni fisilemou dabai degemabeede tobou mou ne, ogou ga tobou ma ni bi moúma imou

ne, n̄imokōu bōu basia degeimōu ne, n̄i huyafei degeimōu ne, haba n̄i midihokōu fōumōu ne, n̄ige mōu duguo fogōu le idi.

²¹ Eige kege degele idiyo mei kaha degemōu, n̄ige eibe dedei mei oyodele idi. N̄i ke tobolōu be damaleḍo debabe, әне sidifi hiyedo degeli.

Kenōu si o ilo kediage dioḥu die hu hebele fogulobe ta gue degele idiyo mei. Nebe kenōu tefei, әне totōu degei o sagai degeba, mayoḥu ma hu hebele fogulamōu.

²² O kediame Hibu oye, kenōu si әне Hibu o. O kediame Israel oye, kenōu si әне Israel o. O kedia die huti yodobe Abraham, kenōu si әне ma huti yodobe Abraham.

²³ O kediame Kelesuha dabai degedi oyode tobolōu idiye, kenōu si dabai hiyedo, a degedi kahage die dabai keme gabama feleido dala. Kasagai hiyedo, a totōu degei o бага mayoḥu ma hu hebele foguo tobolōu be sidifi hiyedo degeli. Asi Kelesuha dabai hiyedo degedi kaha degemōu, a hagi hiyedo dugumōu haguei, hagi o kedia dugulo ili keme gaba feleido. Ane didio hiyedo degega haguei. Dofou yene hiyedo wala idi. Damaleḍo, әне tolo kou hafei degema fogou dega haguei.

²⁴ Juda o kedia dofou ye a houyosi kege wala i kelegebe, olou fei 39 kege fa idi.*

²⁵ Haba tabe, әне sa Rom o kedia biyaye kamadia kege wala i. Haba tabe әне igiye wala i. Haba tabe, a to dawalakou mosoleye sulugi, wiye mosole bohōu mōu, toyene kamadia kege wo fegei. Sawisie tanou tabe, әне mosole fe bafou kokou tolou dalamou, huliamebou agalibou toy malasiei.

²⁶ A sa sa ahuya sulugi, hagi sudo dugudi. Toyene walamou degeimou, haba ali duone hiyou moḥudi oe walamou degele imou dei. Haba Juda obou, sa ahudo tie obou kediame walamou degele idi. Sa hiyebou, o mei sabou kelegebe ho oyene wala idi. To dawalakou ge mosole bohōu mōu ne, әне tolo hafei degedi. Haba ogou gai o, gule damaleyodele i kediame a wala idi.

²⁷ A agalibou huliamebou de dabai hiyedo degemou hagueibe, a ta tieli mei. A nalebou hueibou de nale sagaine dugumou haguei. Haba kulio yukuei kali mei mōu yoḥuwa duwoli, kulione hiyedo dugudi.

²⁸ Ane hagi sudo dugumou haguei. Haba hagi a dugudi tabe kou gue, a sawisiei olou fei gue degemou hagulube, damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedia die damaleyodei keme mihikou fiyasigeiye domou, a gue degemou hagulugi, ifine kuhe.

²⁹ Damaleyodele i o sasai nele mei degeimou be, әне fi hagi degedi. O sasai mihikou fiyasigeimou ne, әне hagi hiyedo dugudi.

³⁰ A mayoḥu ma hu hebele fogu ho fogou babe, a egei tobolou be ni ta dulo ile mei. Kenou si a mayoḥu ma neleyenou dabai ke degediyo mei kaha degemou, a mayoḥu ma hu hebele foguoba, әне dedei meiyodenou tobou lamou.

* **11:24 11:24** Juda o kediage o ta dofou ye fa idibe, Lo 25:1-3 kaha tobolou be, olou fei 40 kege fa idi. Kenou si Juda o kediage maka 40 ke gabama folobe gue degemou, 39 kengenou fa idi.

³¹ Hiye O Yesuha e Aye Godiha e hube di sawisiei olou feido hebele fogume. Godiha kou tewe, a dedei mei degei kaha ta, a tobou ladi kome gulokou ta tobou ladiyo mei.

³² A sa hiyedo Damaskou dalamou, die hiye o, e hu Aretasha a ta saleyodema, e dabai dia daladi hiye o kokou tobou, na ami o kedia tobou ba, dia di sa komaha kekai adiya olou fei amagamabeedei.

³³ Kenou si, ma mogo dia tigi moso tegei hiyedo ta malamou, a kodu sagiemou, kekai a kaiya ke tigi kokou tolou tou fofou gue mulugi, mihikou dogogumou, a dabai dia daladi hiye o ke tou fogou kama fou.*

12

Pol e diho bohoulou mamou dugube, Godiha emokou ta hiyedo hehegieimou dugu

¹ A mayoou ma hu hebele fogu ho fogou babe, ni a egei tobou ba dulo ile sagai mei kaha degemou, a mayoou ma hu haba hebele fogulamou. Kenou si a ke degeli kahage, di ta dedei sasagile sagai mei. Tabou mei, a tieimi dugubou, mogogou tabou de, Hiye Oha amokou hehegiei kaha tanou tobou ladi.

² A Kelesubou de dogou guo daladi o ta tewe.* O kaha yoousie dugube, eme Godiha hebenitou tou gulido* mala foloumou dugu. Ke duguomou deleibe, sadebe olou fei 14 kege mei degei. Godiha o keme tou bou gou guei mala felei, ha, finou mala felei, keme a ta tewe mei. Godi yoounou si tewe.

³ O keme Godiha tou bou de mala felei, he, finou mala felei, keme a ta tewe mei. Godihanou si tewe.

⁴ O keme Godiha hebenikou mala foloumou, e dube, ta di ta tawaga tobolou sagai mei ke du. Ta keme kuolou hiyedo.

⁵ A o kegei kaha hu ke hebele fogulamou. Kenou si mayoou ma hube a hebele fogulo sagai mei. A dabai degedibe mayoou ma neleyenou degediyo mei. Kegei degemou, ame dedei mei kaha degemou, a ma hu hebele fogulamou.

⁶ A mayoou ma hu hebele fogulaba degeibabe, a totou degei oe ta tobou di sagai kege tobolou mei. Yobe, a ta damaledonou tobolou kaha degemou. Kenou si a mayoou ma hube hebele fogulo sagai mei, o tae ma hu mou hebele foguye domou. Midiho a degegoumou dugulo idibou, ta a tobou mou dulo idibou kokou genou o sasai kediage ma midiho tewe.

Pol eme aye sagai kegeiye wei dala

⁷ A tieimi dugu sagai kege dugube, Godiha amokou hehegieimou dugu keme di ta tawaga tobolou sagai mei. Kenou si, a mayoousie hoho degeiye domou, Godiha sesegumou, Tamaha e dabai degedi o tobou mou hagua, aye sagai kaha a tahoumou, do hiyedo dugumou hagulugi, ifine kegenou dala kuhe.

⁸ Kegei degemou, a Hiye Oha ma do ke bologouba bolu degeyadomou olou fei kamadia kege diho baga tobou mou haguei.

* 11:33 11:33 Dabai 9:23-25 * 12:2 12:2a Pol e yoousienou tobou. Na 12:7 kokou dugu. * 12:2 12:2b Grik tagege 'hebeni koma' kodu mala foloumou dugu ke nalai. Ta kaha sibigebe hebeni tou gulidomala felei.

⁹ A kege diho baga tobou mou, Hiye Ohage amokou be, name mayo unou habagugueiba siayedei. Na kou nele mei degeiye, haba ma neleyenou subabe, na ma nele hiyedo ke duguloyode tobou. Kegei degemou, ame nele mei degeimou, Kelesuha neleyenou dogou guo dalamou sulu kaha, ame hoho degeli.

¹⁰ Damaledo, a Kelesuha dabai degega sulu kokou ge a nele mei degedibou, oe a susuga tobou dibou, a hagi kagei kagei dugudibou, ho oe a makolamou degedibou, a mou tiadibou kokou be a hohonou degedi. Ame nelebou meiyee, kenou si nele hiyedo dala kuhe.

Polha sa Korin o sasai kedia damaleyodei ke dedei sasagielamou degei

¹¹ A mayo unu ma hu hebele fogu kaha ta nalai keme kasagai, totou degei oe tobou di sa degei. Kenou si ni degeiye a kege kuhe degei. Nige ogou gai egei tobolou idi o kediame hu hiyedodade tawale iliye, kenou si age die huyege ma hube gabama feli meidade tawali. Damaledo, ame hubou meiyee, kenou si ni ma hu hebele fogu debabe bolu.

¹² A ilemou nibou de dalali, ni dihle kokou midihou gehe gehe milou goumou, ni duguo kesigiemou, ame ta-bolofei-mala-siadi-odade tawale i. A hagi hiyedo kou dugudiye, dabai ke neledo dege degedi.

¹³ A damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kedibou de sulugi, midihou, a die sabekou milou ga siadi ke ni sabekou ne milou gadi. Ni bimaine a molo unu sagai degediyo mei. Kegemou, a nimokou degeibe kasagai degei ta de dala? Kegei debabe, nige keme gebe meiyodema.

¹⁴ A nimokou bolou kege kou ilemou haguei. Ifibe a tage iladi kehe. A ile foloba, a bi ta mei degeba, ni a dogou gumabeede tobolou sagai mei. Damaledo, a ileba ni bimai ta molo unu mei. A ninou dugu ilamou degeli. Nime ma sisigo sa degei kaha, a ni dogou gulamou. Ni tewe, dihi huyadeifeiyege e aye adiou diliemokou nale nediyoy mei. Aye adiou dilienou dilie dihkou nale nedi.

¹⁵ Kegei degemou, a ma bimai olou fei ke hoho dege nemaba, haba mayo usiene nimokou nelamou degeli. A nimokou solou do hiyedo degeimou be, nige kageimou amokou huyadefeinou solou do degele iya?

¹⁶ Ni tewe, a ile nibou de delei kelegebe, a nimokou hagi ta nelii mei, haba ni bine a ta mou li mei. Kenou si, ni o ilo kediage wa, Pol yo unu e fi gofo uyenu di ogou gama, bi hiyedo amafei moyade tawale idi.

¹⁷ A ma dabai o tanou ta de tobou mou nimokou ile ogou gama, ni bimai ta de hiyou mou? Kegeli mei.

¹⁸ A Taitusbou, di mogo tabou dilie tobou mou nimokou ile deleigueibe, di olou fei tewe, Taitus ege ni ogou gama ni bimai ta hiyou mou li meidade tawali. A nimokou damaledo tobolou kuhe, Taitus elebe fi tanou degemou, dabai tanou fei degele idi.

¹⁹ A tawali, nige kuguo kou husou uma, ei ni dihle kokou eiyou sie doususulo iliyade tawale ilaye, kenou si kege mei. Ma mogodo diama, eibe Kelesubou de dogou guo dalaguali, Godiha dihle kokou eige ni damaleyodei ke dedei sasagielamou nalolu.

²⁰ Yobe, a n̄imokōu ileba dugu, n̄ime a tagaliya ke dalaguaba dugu ho fogōu ye domōu gue degeli. Ha n̄ige āne o n̄i tagali mei ke duguye domōu. Kegeligi, n̄i t̄ae biya, konabōu gofoṽubōu degeba, n̄iōu n̄i h̄unōu hebele foguo, yogo susuga tobolōu, tobe tobolōu, t̄a du ho fogōu, kefema o walaba dege dele iba duguye domōu, a gue degeli.

²¹ A ileba dugu, n̄ime midihō kasagai kenōu milōu ga iba duguoba, a Godih̄a dih̄ile kokōu sidifi degeiye. N̄i o sasai s̄udo ked̄ia sibigi degedi midihō kebōu, sasai hiyou siadi midihō kebōu, o hiyou siadi midihō kebōu, tōu e tagadi midihō kasagai gehe gehe kebōu olōu fei ke milōu gamōu haguei keme, fi bohōu li mei dalaba, a hagi degeiye.

13

Sa Korin o sasai ked̄ia die damaleyodei keme defeido dia dalamabeedei

¹ A n̄imokōu bolōu kege kōu ile dala dema haguei. Ifibe ā haba tage iladi kehe. Godih̄a kuguokōu be kōu gue nalai dala, O bolōuyo, kamadia kege ked̄ia hagi ke duguo tawaleba doususulo. *Lo 19:15*

² A n̄imokōu bolōu kege kōu ile dala dema haguei. A sasama ke ilemōu dalali, n̄imokōu kōu egele tobou. Ifine, āme kōu ahudo dalaye, haba bohōu mā ilamōu, egele tobolōu mōu nalama nel̄i kuhe. O sasai midihō kasagai, afu miloune, ebele miloune, a duguoba duguo fogolōu mei.

³ N̄ige ā tobolōu keme Kelesuh̄a tobolōu dade tawalamōu degeli kaha degemōu, n̄i koṽu tawama, Kelesuh̄a mā mogouya ke n̄imokōu tobolōu be, t̄a nelē mei dege tobōu yo mei, e nelēdo dege tobolōu.

⁴ Kelesu ē hebe fufuguomaīkōu ikoke degele i kelegebe, e ta nelē degeli mei. Haba Godih̄a neleyenōu ē gehe degei dala. Nebe, Kelesu ē nelē degeli mei sagai kenōu tefei, eine nelē meiye, kenōu si Godih̄a eimokōu nelē neimōu, ei nelē dege dalagua kuhe. Godih̄a nelē keme ei n̄imokōu hehegile.

⁵ N̄i n̄iōu sie file duguma. N̄ime Yesu Kelesukōu de damaleyodei dalagua? N̄ige ēme n̄i duledube de daladade tawale ili? Ē n̄ibōu de dala mei debabe, n̄i emokōu damaleyodele iyo mei.

⁶ N̄ige eibe Kelesuh̄a dabai degeligi, tefele dugumōu be, mih̄ikōu fiyasigeiyo meidade tawama.

⁷ Eige n̄i midihō kasagai milolōu iye domōu kuhe dihō baga tobolōu idi. Eige oe eibe o boloyode tawamabadomōu, dihō baga tobolōu idiyo mei. Haba oe eibe mih̄ikōu fiyasigeidade tawaibane t̄abōu mei. Eige n̄i midihō bolonōu milōu gamabadomōu kuhe dihō baga tobolōu idi.

⁸ Ei damalēdo t̄a koṽume ta huyafei degele sagai mei. Ei damalēdo t̄a kenōu hehegile idi.

⁹ N̄ime kōu damaleyodem̄a nelē dege dalaguaba, einōu nelē mei dege dalaguababe, t̄abōu mei. Ei hohō degele ilenōu . Damalēdo, eige n̄ime Godikōu damaleyodem̄a nelēdo dege dalaguamabadomōu kuhe dihō baga tobolōu idi.

¹⁰ Ā ahudo dalali, egele tobolōu kaha yobe, a n̄imokōu ileba, t̄a gofoṽudo dege tobolōu be ta tagaiyo mei. Hiye Oh̄age āme ileba, n̄i dedei sasagieyedei. Haba ā n̄i damaleyodei ke makoyadomōu iyedili mei.

Polhā uwage tā tobolōū mōū nalagai

¹¹ Mogo diama, a ise tā mei degelamōū uwage tā tobolōū kuhe. Nime neledo dege dalagualaba degema. A tobolōū koū defeido дума. Nī fī tanōū degeba, niōū sie mogo degeiba mogo degeiba dema. Kegeibasi, Godihā nībōū de dalale. Eme solōū do degedi Godi. E degeiye, nī bologuado dalaguadi.

¹² Nime Godihā o sasai degei kahā degemōū, nī niōū sie yogo nogōū ba nogōū ba dema. Godihā o sasai olōū fei kedia nīmokōū agali bolofeyode tobolōū kuhe.

¹³ Hiye O Yesu Kelesuhā nī habagugueiba, Godihā nīmokōū solōū do degeiba, Duo Bolofeihane nībōū de dogōū guo dalale.

Egei Polha Sa Galesia O Kediāmokōu Nalama Nei

Tawale Ta

Afu, Pol e sa Galesia duo kile sieibe, e ta uwo bolofei ke totobou mou siei. Sumou, sa ke tie o sasai kediā Yesukou yoma damaleyodele i. Damaleyodele i dalaguamou, e diā tou fogou, sa ta kokou fogou i. O sasai kediā Yesukou damaleyodele i dalaguamou, ogou gai ta tobolou idi o kediā ya fologamou, ta uwo bolofei ke gulai dege hehegie tobolou idibe, Yesukou damaleyodemaba, haba Mosesha kuolou ta kene dulo sesemabeede tobolou idi. Ebele midihō kebou, haba afu midihō kebou kaha ta ke dulo sese ho fogou babe, nime Godihā dihile kokou doudo o sasai dalale sagai meiyode tobolou idi. Ta keme kou ogou gai egeiye, kenou si diā hehegie tobolou imou be, o sasai sudo dulo sesele yai. Kegemou, Polha kuguo kuokou kou gue nalai, nime Yesukou damaleyodele i kaha degemou, ogou gai egei ke dulo sesedamabeedei.

Kuguo Galesia kōumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-2:14

O Polbe Godihā yōu e ta bolofei ke mala siyadomou kuhe makai.

Ta Hiye 2:15-4:31

Yesu Kelesukou damaleyodei o sasai kedianou si Godihā dihile kokou doudo degei dalagua.

Ta Hiye 5-6

Dibe Kelesuhā degeiye kuolou ta ke tou fogou mou be, Duo Bolofeihā di dogou guo dalamou suluguali, diyou sie yogokou midihō bolonou milou mou milou mou dele idi.

O Polbe Godihā yōu e ta bolofei ke mala siyadomou kuhe makai

(Ta Hiye 1:1-2:14)

¹ Ame Pol, ta-bolofei-mala-siadi-o. Dabai a degedi keme o taha ta neli mei. Ame o tae ta tobou mou hagua dabai kōu degeiyo mei. Yesu Kelesubou, Aye Godi, Kelesu haguagi o kebou, dilie tobou mou a hagua, dabai kōu kuhe degeli.

² Abou, damaleyodei o sasai kuokou dalaguadi kediābou de ei kuguo nalama neli kuhe. Kuguo kōume sa Galesia tie, Kelesukou damaleyodele i o sasai, sosi moso esofei esofei kefegulo idi nimokou nalama neli.

³ Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

⁴ Kelesu eme di Aye Godihā tagaiya ke hagua, yōusie sesegumou, o kediā e wala imou tolo i, kegeligi dibe midihō kasagai diyou milou ga idi kaha hebe ke moye domou. Damaledo, di sa sibige kuokou midihō kasagai milou ga idi ke tou fogou ba, e di mamou lamou kuhe haguei.

⁵ Kegei degemōu, dige Aye Godikōu tofousogodo kegenōu hohobōu mōu ime. Damalēdo.

Tā uwo bolofei keme tanōu feido

⁶ A nī degei ke dulomōu kesigi. Yobe, Kelesuhā degeiye Godihā nī hagnosisamōu kōu habaguguegu keme, nī ke toto tōu fogou. Tōu fogōu mōu, nīme haba tā uwo ta dulomōu, ke sesele ili kahā degemōu.

⁷ Kenōu si keme tā uwo bolofei mei. O ilo kelege degele ilibe, nī fimai kebōu, Kelesuhā tā uwo bolofei kebōu de gulai degelamōu degele ili.

⁸ Kegemōu, ei sagai, ha, esol o taha sagai tā uwo bolofei a kōu hehegie tobou ke gulai degeba, ogōu gai tā ta tobolōu ba, tā uwo keme bolofeyode tobōu babe, age o keme tā samaba, dou sakōu ile ke tagali.

⁹ Ei kōu tobou sagai kenōu a nimokōu haba tobōu lamōu. Tā bolofei, a hehegie tobōu mōu, nī kōu dulomōu tolōu i ke, o taha gulai degeba, ogōu gai tā e tobolōu keme tā uwo bolofeyode tobōu babe, age o keme dou sakōu ile makolo ke tagali.

¹⁰ Nī kage tawaiya? Age mā hūbe obe hebele fogulo ke tagali? Haba Godihā hebele fogulo ke tagali? A mā hūbe o sasaiye hebele fogulo ile ke tagali debabe, ame Kelesuhā dabai degedi o mei.

Pol eme tā-bolofei-malā-siadi-o degei kahā tā

¹¹ Mogo diāma, tā uwo bolofei a nimokōu hehegie tobou keme o tae ta yoŋu e fimaiyenōu tawaga tobōu li meidade tawama.

¹² Tā uwo bolofei keme o tae ta amokōu nelī mei. Haba o tae ta hehegie tobōu li mei. Tā uwo keme Yesu Kelesu yoŋu amokōu tama degemamōu kuhe tobōu mōu du.*

¹³ Midihō kasagai a afu milōu di kahā tā keme susulo imōu nī kōu dulo idi. Damalēdo, ame Juda o degemōu, ei kuolōu tā olōu fei ke seselemōu, a Kelesukōu damaleyodei o sasai kediamokōu gofoŋu hiyedo degemōu makomōu siadi.* A tagalemōu degedibe, damaleyodei obe olōu fei tofigiema mei degeleyadomōu degedi.

¹⁴ A o gisiai kelege, ei kōu guai o kedia kuolōu tā olōu fei ke defeido sesedibe, ame Juda o gisiai ilo kedia sagai mei, gaba folodo delei.

¹⁵ Kenōu si, mā adiōu hā a malā felī mei kelegebe, Godihage ame yoŋu e bi degeleyodema makamai. Kegei kahā degemōu, a midihō kasagai milōu gamōu haguabe demōu, sawisie i yoŋu makai kelege, ege a habagugueguomōu kuhe hagnosisai.

¹⁶ Godihā a hagnosisamōu, e Dihi amokōu hegi, a e Dihihā degegai kahā tā ke sa sa ahudo o sasai kediamokōu hehegie tobōu yadomōu. Godihā amokōu kōu hehegiei kahā degemōu, age defeido tawaleyodema omokōu ta yoduli mei.

¹⁷ Age sa Jerusalemkōu ta ilemōu, o tā-bolofei-malā-suluguadi-o afu deleigui kediabōu de ta tā keli mei. Kenōu si a sa Arebiakōu ilemōu dala dema, haba bohōlōu mā hagua, sa hiye Damaskuskōu felemōu kele delei.

* 1:12 1:12 Dabai 9:1-19 * 1:13 1:13 Dabai 8:1-3

18 Sadebe kamadia kege mei degeimōu, a sa Jerusalemkōu bohōlōu mā ile felei, Pitabōu de tā kalamōu. Folomōu, sawisieī olōu fei 15 kege ebōu de kele deleī.

19 Tā-bolofei-malā-suluguadi-o ilo kedīame age ta duguli mei. Hiye O Kelesuhā e malā Jemsnōu si a kōu dugu.

20 A nīmokōu koŋū nalolūbe, Godihā tewe, a ogōu gai tā ta nalouyo mei, damaledo tanōu.

21 Kegemōu, habage a ile, sa Siriabōu sa Silisiabōu duo kileya ke siei.

22 Sa Judia duo kilebe age ta sieli mei. Kegei kahā degemōu, damaleyodele i o sasai, sa keleya dalagua kedīage mā midihō ta duguo tawale ili mei.

23 Kenōu si diā a degeli tā uwo ke o iloye tobōu mōu dulo ibe, di walamōu degedi o kahage e di damaleyodei midihō, e makolamōu degedi kenōu be, e haba hehegiemōu siadiyode tobolōu imōu dulo i.

24 O sasai kedīa tā ke dulomōu, Godikōu bolofeyode tobolōu i, yobe Godihā mā fi bohōu kahā degemōu.

2

Tā-bolofei-malā-suluguadi-o olōu fei kedīa Polbōu de fi tanōu degele i

1 Kegemōu, sadebe olōu fei 14 kege mei degemōu, a sa Jerusalemkōu haba bohōlōu mā i. Kelegebe, o Barnabasbōu de i. O tabe Taitus wolōu yai.

2 A ke i kahā yobe, Godihā a iyedei kahā degemōu, age damaleyodei o sasai kedīa die widio o kedīamokōu tā uwo bolofei, a sa sa ahudo o kedīamokōu tobōu mōu siadi kahā tā ke diāmokōu nōu amafei tobōu lamōu kuhe i. Kegeligī, dabai a kōu degeibōu, ha degeli koŋubōu de oe akoguba mei degeiye domōu.

3 Abōu de deleī o Taitus eme kōu sa Grik oye, kenōu si widio o kedīage eme kolo diafōu yede ta tobolōu ili mei.*

4 Damaledo, ogōu gama gule damaleyodele i o ilo kelege, eibe Mosesha kuolōu tā de tōu fogōu mōu, Yesu Kelesukōu damaleyodele i dalagua deimōu, amafei ei timiya ke haguasie felega dugulamōu degele i. O kedīage damaleyodele i o dine Mosesha kuolōu tā ke seseleba, kolo diafigidi midihō ke milōu mabeede tobolōu idi. Kenōu si kolo diafigidi keme bolō mei, fisimōu dabai degedi sagainōu degele idi.

5 Kenōu si eige die tā keme ta dulo seseli mei, eige Taitushā kolobe diafōu li mei. Kegeligī, tā uwo bolofei ke gulai degeiye domōu. Tā uwo bolofei keme damaledo tā, ei defeido dia daladi, nime tā bolōdo kenōu sesemabadomōu.

6 Sa Jerusalem kelege, damaleyodele i o sasai kedīa, die widio o kedīame hūbōu o sa degei. Mā fimaiibe, o hūbōu, hūbōu mei keme sibige ta mei. Godihage o hūbōu, hūbōu mei kegei keme e ta fidiyo mei. Kenōu si widio o kedīage Mosesha kuolōu tā ke sesemabeedebe eimokōu ta tobolōu ili mei.

* 2:3 2:3 Juda o kedīame Mosesha kuolōu tā ke sesele ili kahā degemōu, o kedīage die o sisigo diā kolo diafigidi. Keme Godihage o sisigobe yoŋū e biyodemōu makadi. Stat 17:12 kokōu be kōu gue nalai dala, ni o dihi die olōu fei malā feleba dalali, sawisieī dimayosi kege mei degeibabe, die kolo diafigimabeedei.

⁷ A diāmokōu tobōu mōu tawale ibe, Godihā Pita tobōu mōu ile, Juda o sasai kediāmokōu tā uwo bolofei ke tobōu mōu siadi. Kenōu tefeibe, Godihā ane tobōu mōu ile, sa sa ahudo o sasai kediāmokōu hehegie tobōu mōu siadidade tawale i.

⁸ Damalēdo, Pitabe Godihā neleya ke Juda o sasai kediāmokōu tā uwo bolofei ke tobōu mōu siadi. Nebe kenōu tefei, ane Godihā neleya kenōu tā uwo bolofei ke malāmōu, sa sa ahudo o sasai kediāmokōu hehegiemōu siadi.

⁹ Damaleyodei o sasai, sa Jerusalemkōu dalagua kediage Jemsbōu, Pitabōu, Jonbōu kediame die widio o degeiyodele idi. O kamadia kediage ame Godihā habagugueiya kenōu dabai degedidade tawalemōu, diā Barnabas elebōu de dobogoꝑū tōu gimamōu mogo degele i. Ei tā tobōu ma walama ibe, o bolou elebe sa sa ahudo o sasai kediāmokōu ileyodei, haba diame Juda o sasai kediāmokōu ileyode tobolōu i.

¹⁰ Ta ta elemokōu tobolōu ibe, damaleyodei o sasai, bibōu mei, sa Jerusalemkōu dalaguadi kediame dogōu gumabeede tobolōu imōu, a dulomōu hohō degei. Kegemōu, a o sasai kediāmokōu solōu do dege dogōu gue hagulugi, ifine kege dogōu guo dala.

Pol e Pitahā midihō kasagai milou ta ke tamakōu tobou

¹¹ Kenōu si Pita e sa Antiokkōu * hagua felejimōu, a emokōu gofoꝑū degemōu tamakōu tobou. Yobe midihō kasagai e miloubē tamado.

¹² Midihō, Pitahā milōu dibe kōu gue, Juda o Jemshā mogo diā haguasie felegali mei kelege, Pita ene kōu Juda oye, ha eme sa ta o kediabōu de nale nadi.* Kenōu si, Juda o kediā haguasie felegomōu be, e gue degemōu fogōu ile, esofei nale nadi. Yobe, o kediame kōu damaleyodele i oye, kenōu si diage Juda o kediā kolo diafigile idi midihō kene kōu sesele idi kaha degemōu, Pita e gue degei.

¹³ Juda o damaleyodele i ilo kediame gue degemōu, Pitahā degei sagai kenōu tefele degele i. Midihō keme bolō mei. Pitabōu diame taenōu bolō degele idi o. Barnabas ene o kediā degele ili ke duguomōu, ene sa Antiok o kediabōu de nale nadibe gue degei.

¹⁴ Age o kediā tā uwo bolofei ke defeido seseiyo mei ke duguomōu, a o sasai dihile kokōu ge Pitakōu kōu gue tobou, name kōu Juda oye, kenōu si a dugube, name sa ahudo o kediā midihō ke seseimōu dugu. Na sa sa ahudo o kediāmokōu kageimōu fisilemōu, Juda o di midihō ke milōu mabeede tobōu ya?

Yesu Kelesukōu damaleyodei o sasai kediānōu si Godihā dihile kokōu doṽdo degei dalagua

(Tā Hiye 2:15–4:31)

O koyohā Yesukōu damaleyodeibabe, o keme Godihā dihile kokōu doṽdo dalale

* **2:11 2:11** Sa Antiokbe Juda o kediā sa mei. * **2:12 2:12** Moseshā kuolōu majeyge, Juda o sasai kediage sa ta o kediabōu de nale nadiyo mei, kuolōu hiyedo.

¹⁵ Eibe Juda o, ei adiōu diame Juda sasaj kaha degemōu. Juda obiyei eibe sa ahu o mei. Sa sa ahudo o kediage Mosesha kuolōu ta ke sesediyo mei kaha, eige diame midihō kasagai milōu gadi oyodele idi.

¹⁶ Kōu kegeiye, ei tewe, obe kuolōu ta dulo sesele ibabe, Godiha dihile kokōu o dōudo ta dalale mei. Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, o keme Godiha dihile kokōu be dōudo o. Kegei kaha degemōu, Juda o sasaj eine Yesu Kelesukōu damaleyodele i, Godiha eimokōu nime dōudo o sasaiyode tobōu yadomōu. O taha kuolōu ta dulo sesele ila deibabe, o keme Godiha dihile kokōu dōudo ta dalale mei.

¹⁷ Di Kelesukōu damaleyodema, Godiha dihile kokōu dōudo o degelaba degeligi, ha di midihō kasagai milōu babe, Godihage de bolō dugulo? Bolō dugulo mei. Midihō kasagai, Juda o ei milōu bane, ege ta bolō dugulo mei.

¹⁸ A kuolōu ta dulo sesedi ke tōu fogōu, Kelesukōu damaleyodeibabe bolō. Kenōu si haba Kelesukōu damaleyodei ke tōu fogōu, kuolōu ta haba dulo seseibabe, Godiha dugulobe, ame midihō kasagai milōu gadi o dugulo.

¹⁹ A kuolōu ta olōu fei keme kōu teweye, kenōu si a olōu fei sesele sagai mei. Kegei kaha degemōu, kuolōu ta kaha degeiyege, ame kōu tolo i o sagai deleiye, kenōu si Godiha degeiye ifi ame gehe degei dala. Ame Kelesubōu de hebe fufuguomaikōu tolo iye,

²⁰ kenōu si ame Kelesuha haguagemōu, e abōu de dogōu guo dala kuhe. Kelesu e amokōu solōu do dege dogōu gulamōu, e yo[usie omokōu sesegumōu, o kedia e wala imōu tolo i. A sa sibige kuokōu dalabe, a Godiha Dihikōu damaleyodei dala.

²¹ Godiha habaguguei keme age sibige meiyodema tobekōu mugudiyō mei. Mosesha kuolōu ta sesele idi kaha degeiye, di Godiha dihile kokōu dōudo daladi debabe, Kelesu e tolo i keme sibige mei. Kenōu si kege meido.

3

Kuolōu ta dulo sesedi midihōbōu, ha Yesukōu damaleyodei kaha midihōbōu

¹ Sa Galesia o nime totōu degele i onōu. Kelesu hebe fufuguomaikōu ikoke degei ta keme a nīmokōu defeido hehegieimōu, niōu dihoje kōu dugu sagai degele i. Kenōu si haba koyoha degeiye, ni fimaj totōu degele iya?

² A nīmokōu yodu ta huyadefei dala. Duo Bolofeiha ni duledu migile tolōu hobogoube, kagei kokōu ge tolōu ilou? Mosesha kuolōu ta ke dulo sesedi kaha? Haba, ta uwo bolofei ke dulo damaleyodili kaha?

³ Nime totōu degele i o sa degei. Yomamōu be, nime Duo Bolofeiha e neleya kenōu suluguei. Haba ifibe nime mei degelamōu, niōu ni neleya kenōu kuhe sulugua?

⁴ Hagi nīmokōu tama degemōu haguei keme mōu yo[uwa tama degemōu haguei? Kegeli mei. Hagi nīmokōu ke tama degega haguei kaha e sibigebe kōu dala.

⁵ Godiha e Duo Bolofei nīmokōu nei kebōu, e dedeiya ke ni midihō gehe gehe milōu gadi kebōu debe kagei kokōu ge milōu ga idiya? Mosesha kuolōu ta ke dulo sesedi kokōu ge? Haba, ta uwo bolofei ke dulo damaleyodili kokōu ge?

⁶ Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,
Abraham ɛme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godihage ɛme dōudo
oyode tobou. *Stat 15:6*

⁷ Kegei degemōu, Godikōu damaleyodele i o sasai be Abrahamha ɛ sosō
dade tawama.

⁸ Afudo, ta uwo bolofei koŋu tobou ke tama degeli mei kelegebe, Godihā
tawai be, sa sa ahudo o sasai kediane ɛmokōu damaleyodeiba, ege diame
dōudo o sasaiyode tobolōu yodei. Kegemōu, Godihā Abrahamkōu tobōu
mōu, o taha kuguokōu kōu gue nalaj,

Ne sosō o taha degeiye, Godihā sa sa o sasai olōu fei kediamokōu midihō
bolofei hehegileyodei. *Stat 12:3*

⁹ Abrahamha Godikōu damaleyodeimōu be, Godihā ɛmokōu midihō bolofei
ta hegi sagai kenōu tefele, o sasai olōu fei Godikōu damaleyodele ibabe,
Godihage diamokōu ne midihō bolofei ke hehegile.

¹⁰ O koyoha kuolōu ta kenōu dulo seselaba degeligi, Godihā dihile kokōu
ɛme dōudo oyode tawai babe, o keme damaledo makolo dala. Yobe, Godihā
kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

O koyoha Mosesha kuguo kaha kuolōu olōu fei ke dulo defeido ta sese ho
fogōu babe, o keme makoloyodei. *Lo 27:26*

¹¹ Damaledo, kuolōu ta ke dulo sesedi o keme Godihage dōudo o dugudiyō
mei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

Damaleyodei o sasai kediane Godihā dihile kokōu be dōudo o sasai dege
dalaguali, fi tofousogo tofolōu ke moloŋuyodei. *Habakuk 2:4*

¹² Kuolōu ta sesedi midihō keme damaleyodei midihō mei. Kuolōu ta sesedi
midihobe ɛsofei. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

O koyoha kuolōu ta ke olōu feido sesele ibasi, ɛme tofousogo tofousogo
tofolōu. *Wok Pris 18:5*

¹³ Di kuolōu ta olōu fei ke defeido ta sese ho fogōu babe, dibe makolo
ile dala. Kelesuha migilemōu, di dogōu gulamōu be, o kedia ɛ woumōu
tolo i. Ke degei kahanōu si, di makeiye domōu, ɛ di mamou. Kene Godihā
kuguokōu be kōu gue nalaj dala,

O koyobe hebe fogou kotōu diōu gōu babe, o keme Godihā makoloyodei.
Lo 21:23

¹⁴ Kegemōu, Godihā Abrahamkōu midihō bolofei hegiemōu, kōu gue tobou,
ne sosō o taha degeiye, a sa sa ahudo o sasai olōu fei kediamokōu
midihō bolofei hehegileyodei. Yesu Kelesuha degeiyenōu si, ta Godihā
Abrahamkōu tobou keme damaledo tama degei. Kegemōu, di olōu fei
damaleyodema dalaguamōu, Duo Bolofei, Godihā dimokōu neleyodema
makai keme nemōu ili kuhe.

*Ta, Godihā degeleyodema maka degei kahage Mosesha kuolōu ta ke gaba
feleido dala*

¹⁵ Mogo diama, a nimokōu ta makaibe, sa sibige o sasai di degedi
kokōu ma tobōu ladi. O bolouye dabai ta degeleyodemaba ta tobōu ma
walamoubabe, dilie ta tobōu ma walamaj keme ta fogolōu sagai mei.
Godihā ta tobolōu mōu yoŋu makamaj kene ke sa degei dala.

¹⁶ Godihā degeleyodema makai, Abrahamkōu tobou keme Godihā Abrahambōu e sosōu bōu kokōu tobouye, kenōu si e sosōu yode tobou kaha sibigebe sosōu olōu feido kege tobōu li mei. Godihā toboube, Abrahamhā e sosōu o tanōu ta tobou. O keme Kelesu.

¹⁷ Tā a nīmokōu koŋū tobolōu kaha yobe kōu gue, Godihā tā Abrahamkōu degeleyodema makama deleibe, sadebe olōu fei 430 kege hagua mei degemōu, Godihā yoŋū e kuolōu tā ke Moseskōu kuhe hehegie tobou. Kuolōu tā kahage, tā Godihā Abrahamkōu tobou keme ta gaba folo sagai mei. Tā Godihā Abrahamkōu tobou keme ta mei degele mei.

¹⁸ Godihā dibe Mosesha kuolōu tā ke sesemabeede tobou debabe, bi bolofeido e Abrahamkōu neleyodema makai keme sibige ta dala mei. Kenōu si kegele mei, sibige hiyedo dala. Godihā Abrahamkōu neleyodema makai kokōu di damaleyodebasi, di bi bolofeido ke moloŋū.

¹⁹ Kōu kegeiye, ha Mosesha kuolōu tā kaha sibigebe kagei? Godihage midihō kasagai kaha yo ke omokōu hegilamōu degei, o sasaiye kuolōu tā ke dulo sesele ibe deba, ise, Abrahamhā sosōu o ta, Godi yoŋū kōu makamai ke kuhe hagualeyodei. Damaledo, Godihage esol o ilo kedia kuolōu tā ke motōu ladi o Moseskōu neiba, ege o sasai kediamokōu hehegiyedei.

²⁰ Godihā Abrahamkōu degeleyodema makai kelegebe, tā motōu ladi o takōu ta tobōu li mei. Godi yoŋūnōu Abrahamkōu tobou, yobe Godibe tanōu feido kaha degemōu, e yoŋūnōu Abrahamkōu tobou.

Mosesha kuolōu tā kahage di Kelesukōu imabeedemamōu hehegiedi

²¹ Kegei degemōu, di diyōu sie kōu gue yodugame, Mosesha kuolōu tā kaha sibigebe esofei, haba Godi e Abrahamkōu degeleyodema makai kaha sibige kene esofei degai? Kege mei. Godihā Moseskōu fi nedi tā ke nei debabe, di dulo sesele iligi, Godihā dihile kokōu doḡdo o sasai degele i.

²² Kenōu si Godihā kuguokōu ge tobolōu be, midihō kasagai kahage sa sibige o sasai olōu fei dibe didiō o sasai sa degeiyodei. Diyōu di neleya ke ta tōu fogolōu sagai meiyode tobolōu nalai. Di Yesu Kelesukōu damaleyodeibasi, dibe bi bolodo Godihā Abrahamkōu neleyodei keme di moloŋū dala.

²³ Kelesu hagueli mei kelegebe, kuolōu tā kahage dibe didiō o sasai sa dege deleigui. Dalaguali, kuolōu tā seselamōu degega haguabe demōu, ifi Kelesu e hagumōu, dibe emokōu damaleyodele i dalagua kuhe.

²⁴ Mosesha kuolōu tā kahage di Kelesukōu imabeedemamōu hehegiemōu haguabe demōu, Kelesuha migi, di emokōu damaleyodema, Godihā dihile kokōu doḡdo o sasai degeba dalamabadomōu.

²⁵ Ifi dibe kuolōu tā kaha hayedu ta dala mei. Bolodo. Dibe Kelesukōu damaleyodei dala kuhe.

Yesukōu damaleyodili kahanōu si dibe Godihā sisigo dege dalale

²⁶ Yesu Kelesuha dogōu gumōu, ni emokōu damaleyodeimōu, nime Godihā sisigo dege dala kehe.

²⁷ Fafeleya degei kahage, nime Yesu Kelesu ebōu de dogōu guo dalali, e бага i dala kehe.

²⁸ Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagualibe, nīme ɛsofeɪ ɛsofeɪ de ta dala mei. Juda o sasaiḃōu, Grik o sasaiḃōu nīme fī tanōu dege dalagua. Bose o sasaiḃōu, dabai degedi o sasaiḃōu kediane fī tanōu degele i. Haba sasaiḃōu obōu olōu feɪ kediane fī tanōu degele i. Nīme Yesu Kelesubōu de dogōu guo dalagualibe, nīōu sie dogōu gumōu dogōu gumōu dele ili keḃe.

²⁹ Kegemōu, nīme Kelesuha ɛ bi degei dalababe, nīme Abrahamḃa ɛ sosōu. Bi bolodo, Godihḃa Abrahamḃa sosōu kōu neleyodema makai keme Godihḃa nīmokōu ne neḃe.

4

Kelesuha degeiyenōu, fisimōu dabai degedi o dibe Godihḃa ɛ sisigo degei dalagua

¹ A ta makai nīmokōu tobōu lamōu. Dihi tae ɛ ayebōu de dalali, habage ɛ aye tolo imōu be, dihi kaha ɛ ayeḃa bi olōu feɪ ke moḃudi. Dihi huyadefeɪ kelegesi, dihi keme bi mei o, fisimōu dabai* degedi o sa degei daladibe, ɛ ayeḃa dabai degedi o sagainōu daladi.

² Dihi kahaḃe ɛ aye huguli kedia tanōu dulo sesegamōu ibe deba, sadebe, ɛ ayeḃa makamai sagai kokōu kuhe folo kogulo.

³ Dine kenōu tefei. Di Yesu Kelesukōu damaleyodele ili mei kelegebe, dibe dihi ke sa degei deleigui. Di Ayeḃa fimai keme di defeɪdo ta tawale ili mei. Dibe sa sibigeḃōu agudiobōu dia daladi duo kedia fisimōu dabai degele idi.

⁴ Sawisieɪ Godihḃa makai kelegenōu si, ɛ yoḃu ɛ Dihi tobōu mōu hagueibe, dihi diḃe bagamōu, sa sibige sasaiye mala feɪ. Mala felemōu, Dihi keme Mosesḃa kuolōu ta kaha hayedu delei.

⁵ Godihḃe kuolōu ta kaha hayedu dalagua o sasai di dogōu gulamōu, ɛ Dihi kuhe tobōu mōu haguei. Hagumōu, obe ɛ woumōu tolo ibe, ɛ di mamōḃuba, dibe Godihḃa sisigo degemabadomōu.

⁶ Damaledo, nīme Godihḃa sisigo degei. Godihḃe ɛ Dihihḃa Duo Bolofei ke tobōu mōu di duledu hagua dalalibe, Aye,* ma Aye de tobōu di.

⁷ Kegei degemōu, name fisimōu dabai degedi o mei, name Godihḃa dihi. Godihḃa dihi dege dalali, bi bolodo, Aye Godihḃa neleyodema makai keme na mōu lamōu dia dala keḃe.

Pol ɛ sa Galesia o sasai kediamokōu solōu do hiyedo degei

⁸ Afudo, nī Godi tawali mei kelegebe, nīme ogōu gai godi kedia fisimōu dabai degedi o dege deleigui. Ogōu gai godibe mabōu nōu, sibige ta meido.

⁹ Ifisi nīge Godi kōu tewe, ha, a kōu gue tobolōu be bolō, Godihḃe nīme kōu tewe. Kegei degemōu, nī kagemōu Godi tobekōu muguomōu, boholōu ma ya, duo kasagai neḃe mei kedia fisimōu dabai degedi ke haba degelamōu degele iya?

¹⁰ Nīme sawisieɪ hiye sūdo kaha dowo ke hohobolōu idi, yobe, nīme Godihḃa dihiḃe kokōu dōdo o sasai degelamōu degele ili kaha degemōu. Oguo sūdo kaha dowo keḃōu, sadebe sūdo kaha dowo keḃōu de hohobolōu idi.

* **4:1 4:1** Fisimōu dabai degedi o keme sele dabai degediyo mei. O kegei keme o tae fisimōu dabai mōu yoḃuwa degedi. * **4:6 4:6** Yesuha taḃege Aba dilibe, ma 'aye' dili.

11 A midihō nī milōu gadi kokōu fimamōu guē degeli. Kegeligi, dabai a nībōu de degedi keme mōu fogouye domōu.

12 Mogo diama, a nīmokōu egele tobolōu kuhe. A Mosesha kuolōu tā ke tōu fogou sagai kenōu tefele, nīne kuolōu tā ke tōu fogōu ma. A kuolōu tā ke tōu fogōu mōu be, ame sa ta o sasai nī sa degei dala, Mosesha kuolōu tā ta dulo sesediyo mei. Mogo diama, nīge amokōu kasagai ta degele idiyo mei.

13 Nī tewe, a nīmokōu dagado egei hehegieibe, ame dobōu ilemōu nī dala kele felei kaha nīmokōu kuhe hehegiei.

14 Ma tōu be nele meido felei kaha nī hagi hiyedo kōu dugulo sagaiye, kenōu si nīge ame ta tobekōu mugulo ili mei. Nīge abōu de tafalaguale ta dafa ili mei, amokōu hohobōu nōu degele i. Nī amokōu hohobolōu ibe, esol o sagai, ha Yesu Kelesu sagai kegeiye foloumōu hohobolōu i sagai degeimōu dugu.

15 Kelegebe, nīme amokōu kōu hohobolōu imōu duguye, kenōu si ifi nī amokōu hohō degeiyo meibe kagemōu degele iya? A nīmokōu damaledo tobolōu kuhe. Nī amokōu hohobolōu i kelegebe, nīōu nī diho tigima amokōu nele dei debabe, nī kege degele i.

16 A nīmokōu damaledo tā ke tobolōu kahage, nīge ame ho o sa degei dugulu dale?

17 Ogōu gai egei tobōu di o kedia nīmokōu hehegieladi koūmahage nīme bologua dalaguale mei. O kedia tagale ilibe, nīme ei tōu fogōu ba, dioū die midihō, kuolōu tā sesedi midihō kenōu sesele ke tagale ili.

18 Midihō o kedia nī milōu mabeedei keme bolō debasi, tabōu mei. A nībōu de dala kelegenōu mei, sawisiei olōu feido milōu mōu ima.

19 Ma sisigo diama, ame sasaiye dihi mōu lamōu do dugudi sagai kenōu tefele, haba do hiyedo dugulu. Age nīme Godiha sisigodo degeba, e Dihi Kelesu sa dege dalaguamabadomōu kuhe solōu do degeli.

20 Age nīmokōu tobolōu be ta tawaiyo mei. Ame nībōu de dalali hobōu tā kolo sagai degeli. Ahudo dala kaha degemōu, a nī dogōu gulobe ta tawaiyo mei.

Ta makaike Abrahamha sasai ebukōu hu Sarabōu, tage hu sasai Hagarbōu kokōu mā tobou

21 O sasai diama, nīme Mosesha kuolōu tā ke seselamōu degele ilibe, kuolōu tā kaha sibigebe nī de tawale ili? Nī amokōu totodo tobōu ma.

22 Ta Mosesha kuguo kokōu nalai dalabe, fisimōu dabai degedi sasai, Abrahamha tage hu kaha o dihi ta mala felejimōu, haba sasai ebukōu hu kahane o dihi ta mala feleiyode nalai.

23 Fisimōu dabai degedi sasai kaha dihi mala feleibe, keme kōu moūdi kege mala felei. Haba sasai ebukōu hu kaha e dihi moybe, Godiha Abrahamkōu kege neleyodema kōu makai kaha degemōu kuhe mala felei.

24 Ta koūmahā sibigebe hiyedo. Ta makai, sasai bolōu kokōu mā tobou kaha sibigebe midihō kaha tā bolōu kege, Godiha kōu tobōu ma walamai dala. Tanōu tabe midihō, Godiha bitōu Sainaikōu ge Moseskōu hehegiei. Keme sasai Hagarha sisigo diame fisimōu dabai degedi o sasai degele i ke sa degei.

²⁵ Damaleḏo, sasaj Hagarḥa, e sibige tabe bitou Sainai, sa Arebiakou dala. Haba sibige tabe sa Jerusalem, sa sibige kuokou dala. Sa bolou kebou, sa ke tie o sasajibou kediamе olou fei fisimou dabai degele idinou.

²⁶ Kenou si Jerusalem tabe hebenitou dala. Sa keme sasaj ebukou hu, di adiou, e midihou ebele dimokou hehegili kaha sa. E sa keme fisimou dabai degedi sa mei, bologuado daladi sa.

²⁷ Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Dihi mei sasaj na hohobou. Dihi mala felamou do ta duguli mei sasaj na hohou dege. Obou daladiyo mei sasaj name sisigo sudo moloou, obou daladi sasaj kaha sisigo dia gaba folodo dalaguale. *Aisaia 54:1*

²⁸ Mogo diama, nime o Aisak sa degei. Yobe, Godihage Abraham e dihi ta Aisak molouyodema makai sagai kenou tefei, nime Godiha e sisigo degeleyodema kou makai kaha degemou.

²⁹ Abrahamha sasaj bolou dilie deleigui kelegebe, dihi kou moudi kege mala felei dihi kahage e mala, Duo Bolofeha neleya ke mala felei kokou be kasagainou degedi. Ifine kenou tefei, o ilo kelegene di kasagai degele idi.

³⁰ Kenou si Godiha kuguokou be kou gue nalai dala, Nage fisimou dabai degedi sasaj ke dilie, e dihi diliebe igile muguyedei. Sasaj kaha dihi kahage e ayeḥa timou be ta moloou mei. Sasaj ebukou hu kaha dihi kahanou si e ayeḥa timou ke moloou. *Stat 21:10*

³¹ Mogo diama, dibe fisimou dabai degedi sasaj kaha sisigo mei. Dibe bologuado daladi sasaj kaha e sisigo.

Dibe Kelesuha degeiye kuolou ta ke tou fogou mou be, Duo Bolofeha di dogou guo dalamou suluguali, diyou sie yogokou midihou bolonou milou mou milou mou dele idi

(Ta Hiye 5-6)

5

Dige Mosesha kuolou tabe tou fogou ba bologuado dalame

¹ Kelesuha degeiye, di Mosesha kuolou ta ke tou fogou mou bologuado dala kuhe. Kegei degemou, neledo dege dalama. O ilo kelege Mosesha kuolou ta haba sesele imabeede tobou babe, ni ta dudama. Kuolou ta sesele idi keme fisimou dabai degele idi ke sa degei. Ni keme ta sesedama.

² Ame Pol, a tobou ladi kou ni defeido duma. Nime Godiha dihile kokou doudo o degelaba kolo diafigibabe, Godiha ni dogou gulo sagai mei. Yobe, ni Kelesukou damaleyodeibe sibige ta mei.

³ Niou tawaibou, ni Mosesha kuolou ta duloba, kolo diafigibabe, kuolou ta olou fei kene sesemabadomou kuhe tobolou. Yobe, Godiha taeye kege kou tobou dala kaha degemou.

⁴ Nime Godiha dihile kokou doudo o degelaba kolo diafigibabe, ni Kelesube tou fogou le ili kehe. Nime Godiha habagugueibe mei degei.

⁵ Duo Bolofeha neleya ke di Godikou damaleyodemamou, Godiha dibe doudo o sasaiyode tobolou ke dia dalagua.

⁶ Yesu Kelesuha di dogou guo dalababe, kolo diafigidi midihobe sibige mei. Haba kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Yesu Kelesukou damaleyodema, di diyou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba debasi keme damaledo midihou.

⁷ Yomogou mou be, nime defeido Kelesunou sesele yai. Nime ta damaledo ke dulo sesele yadi keme haba koyoha akogumou, ogou gai ta ke sesele youya?

⁸ Godiha ni hagnosisamou, yofu e bido degeleyadomou maka degei. Kenou si ta ni dulo sesele yolu keme Godihage ta hehegie tobou li mei.

⁹ Ou sagai sidi mola huyadefei ta ou sagai kebou de tiagewoma fogou mou, yofunou fofolugi hiye degedi.

¹⁰ A Hiye Okou damaleyodema tawaibe, Hiye Ohage ni dogou gubabe, nine a fimadi sagai kegenou fi maledade tawai. Ni fimai gugulaj degelamou degedi obe koyo, a ta tewe mei. Kenou si o keme e ke degedi kaha hebe kasagai ke molofo daladade tawali.

¹¹ Mogo diama, age nime kolo diafigidi midihou ke sesemabeede tobou di debabe, Juda o kediage ame makolamou degele idiyo mei. Kenou si age Kelesube hebe fufuguomajkou tolo i kaha tanou hehegie tobou di kaha degemou, o kedia amokou gofofo hiyedo degele ili.

¹² O ni fimai makalamou kolo diafigidi midihou milou di kediage diofusie diofo die suabou dohofubou olou feido diafigisemabeedei.*

¹³ Mogo diama, damaledo, nime Godiha hagnosisamou maka degei kaha degemou, Mosesha kuolou ta keme tou fogou mou bologuado dala. Kenou si kuolou ta ke tou fogou dalalibe, tou e tagadi midihou kenou milou ga suluguadama. Ni niou sie yogokou solou do dege dogou guba dogou guba dema.

¹⁴ Mosesha kuolou ta kaha sibigebe tanou fei dala.

Na nofusie tagadi sagai kenou tefele, nogo diamokou ne kegenou tagayedei. *Wok Pris 19:18*

¹⁵ Ni niou sie gofofo degeba biya dalaguababe, niou tawaibou, ni niou sie yogo makouba makouba dema mei degeiye.

Duo Bolofeiha midihobou, tou ha midihobou

¹⁶ Kegei kaha degemou, a nimokou tobolou be kou gue. Nime Duo Bolofei yofunou dogou guo dalaba suluguama. Kegeibasi, nime tou e tagadi midihou kasagai milou gale sagai degele ile mei.

¹⁷ Midihou kasagai, di tou e tagali keme Duo Bolofeiha tagaiyo mei. Haba Duo Bolofeiha tagali keme di tou e tagaiyo mei. O bolouye biyolu sa degei kaha degemou, dilie niou tagali sagai ke ta degele sagai mei.

¹⁸ Duo Bolofeiha yofunou dogou guo dalaba suluguabasi, nime Mosesha kuolou ta kaha hayedu dalale mei.

¹⁹ Tou ha midihou kasagai olou fei keme ni kou tewe: sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midihou kebou, midihou sibigibou degedi kebou, tou e tagadi midihou kasagai gehe gehebou,

²⁰ ogou gai godikou dihou бага tobou di midihou kebou, hagai wodi midihou kebou, omokou dafadi midihou kebou, tae biyadi midihou kebou, kona degedi

* 5:12 5:12 Polha gofofo degemou kege tobou.

midihō kebōu, toto gofoŋu degedi midihō kebōu, niōu ni hūnōu hebele fogudi midihō kebōu, fi tanōu mei midihō kebōu, mogo degediyo mei midihō kebōu,

²¹ o taḥa bi mōu lamōu tagadi midihō kebōu, tigi kolo huei gofoŋudo nama fi totōu degedi midihō kebōu, midihō daga daga kegele i ke milōu ga idi keme niōu tawaibōu. A haba egele tobōu lamōu. O koyo diā midihō kegele i ke degele idi debabe, o kediame Godihā wolōu daladi sa kokōu ya fologale mei.

²² Duo Bolofeiḥa degeiyenōu si, di midihō bolō milōu gadibe, o sasai kediamokōu solōu do degedi midihō kebōu, hohō degedi midihō kebōu, mogo degedi midihō kebōu, dafadiyo mei midihō kebōu, o sasai dogōu gudi midihō kebōu, midihō bolōdo hehegiedi kebōu, degeleyodei ke degedi midihō kebōu,

²³ himi degedi midihō kebōu, tōu e tagadi midihō kasagai ke akogudi midihō kebōu de. Midihō olōu fei kaha kuolōu mai ta dala mei.

²⁴ O sasai Yesu Kelesuhā e bi degei dalamōu be, diā die tōu e tagadi midihō kasagai keme olōu fei ebōu de hebe fufuguomaikōu ikoke degema mei degei.

²⁵ Duo Bolofeiḥa dimokōu fi geḥe nei degemōu, dibe yoŋunōu dogōu guo dalaba suluguame.

²⁶ Di diyōu di hū ke hebele fogudame. Di yogokōu biyayedema, gofoŋu neḍame. Di diyōu sie yogokōu kona degegadame.

6

Nalē hoube di sogouba, haba segei sagai kegeinōu moloŋu

¹ Mogo diāma, ni kile o taḥa midihō kasagai milōu ba dugubabe, niḡe Duo Bolofeiḥa midihō ke seseleba, o ke dogōu guoba, amafeinōu tobolōu gi, e midihō kasagai ke tōu fogōu yedei. Kenōu si niōu tawaibōu, Tamaha niḡe tefele duguba, mihikōu fiyasigeiye.

² Hagi dugubabe, ni niōu sie dogōu guba dogōu guba dema. Midihō ke milolōu idibe Kelesuhā kuolōu tā kaha sibige ke sesele yadi.

³ Hū mei o taḥa e yoŋu e hū hebele fogubabe, eme yoŋusie ogōu golu.

⁴ O koyo nā dabai nā degedi ke dugu bolofei debabe, dabai nā degei kokōu hohōbōu yedei. Neḡ dabai degedibōu, o ilo kediā dabai degele idibōu geleguoba figadayedei.

⁵ Yobe, o sasai tanōu tanōu be yoŋu e hagi keme kōu dugulo dala kaha degemōu.

⁶ O taḥa Godihā tā namokōu hehegie tobōu babe, nage noŋu neḡ bi bolōdo ta fileba, nā hehegili o kokōu neyedei.

⁷ Ni tawalibe, Godikōu be ogōu gale sagaiyade tawaibabe, midihō keme doḡdo mei, niōu sienōu ogōu golu. Nalē hou di sogoumōu be, haba segei sagai kegeinōu malā idi.

⁸ O koyohā e tōu e tagadi midihō kasagai kenōu milōu mōu ibabe, o keme tōu e tagadi kaha hebe ke malāba makolo. O koyohā Duo Bolofeiḥa e midihō kenōu milōu basi, o keme fi tofousogo tofolōu ke moloŋu.

⁹ Midiho bolodo milou galebe dafadame. Di dafa ho fogou babe, sawisie Godiha makai kelegebe, di midiho kaha hebe bolodo ke molo.

¹⁰ Kegemou, sawisie ta kelege, di o dogou gulo sagai dalababe, di o sasai kedia dogou gume. Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai kediamokou ne dige defeido midiho bolou kenou hehegieme.

Polha Kelesu hebe fufuguomaihou ikoke degei kokou hoho hiyedo degei

¹¹ A mayo ma dobogou uye kuokou nalai dalaba duguma. Ma nalagaibe hiyedo dege nalai kuhe.

¹² Ni duma, ni kolo diafigimabeede tobolou idi o kediage Juda o kedia dihile kokou dio die hu hebele fogulamou degele idi. Dia kou gue fima idi, ei Kelesu hebe fufuguomaihou ikoke degei kokou damaleyodeibabe, Juda o kedia ei makolo iledademou gue degele i.

¹³ Kolo diafigidi o kediane Mosesha kuolou ta olou fei ke defeido sesele idiyo mei. Nimokou kolo diafigimabeede tobolou idi kaha yobe kou gue, diaje Juda o kedia die hu hebele fogumabadomou tagale idi, ni die ta ke dulo sesedi kaha degemou.

¹⁴ Kenou si, a mayo ma hu hebele fogulobe dafa. O taha hune a hebele fogulo sagai mei. Di Hiye O Yesu Kelesuha e hunou si a hebele fogulo sagai. Di Hiye Oha hebe fufuguomaihou tolo i kokou nou si, a hoho degemou tawalibe, sa sibige kumaha midiho, a kou milou gadi keme sibige meidade tawali. A haba kegei ke milou galebe dafa.

¹⁵ Kolo diafigidi midihoibe sibige mei. Haba kolo diafigidiyo mei kene sibige mei. Godihanou degeiye, di fi boholou mou gehe degei dalagua kesi sibigebou.

¹⁶ O sasai olou fei ta kou tolou i kediane Godiha solou do degeiba, bologuado dalagualenou. Godiha yoe e Israel o sasai kediane kegele ile.

¹⁷ O tae amokou haji nelebe a dafa. Ame obe wei do doloubou dala kaha yobe, ame Yesuha dabai degedi o.

¹⁸ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale. Damaledo.

Egei Polha Sa Efesus O Kediāmokōu Nalama Nei

Tawale Ta

Pol ẹ didīo mosokōu duwoli, kuguo nalāmamōu, o Tikikuskōu, na kuguo kōu malā ile, sa Efesus o kediāmokōu neyede tobou.

Afu kelege, Polha sa Efeskōu bolou kege ile folo, sa ke tie o sasaj̄ kediābōu de dalali, Yesuha degei kaha ta ke hehegie tobou mōu i. Dabai 18:19-21, 19:1-41, 20:1, na kokou dugu. Habage, ẹ sa Efesus hafej̄ dege ile dalali, die widio o kediāmokōu haguamabeede tobou mōu, haguasieimōu, ẹ diāmokōu egele tobou. Dabai 20:17-38 kokou dugu.

Kuguo Efesus kōumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-3

Godiha degeiye, Kelesu ẹ dibou de dogou guo dalamou, di gehe dege dalagua kuhe.

Ta Hiye 4-6

Dibe Yesu Kelesuha tou sa degei kaha degemou, di Godiha midihoḡ kenou milou game.

Ta hiye 4-6 keme sibige sudo dala. Sibige kamadia kegebe kou gue:

Obou sasajibou hulomou daladi kaha ta - Efesus 5:21-33.

Adiou ayebou sisigobou olou fei kaha ta - Efesus 6:1-4.

Tamabou de biyadi bimaj̄ ke olou fei tefele tou ma dalale kaha ta - Efesus 6:10-20.

Godiha degeiye, Kelesu ẹ dibou de dogou guo dalamou, di gehe dege dalagua kuhe

(Ta Hiye 1-3)

¹ Ame Pol, Godi yōu tagaiyenou ame Yesu Kelesuha ta-bolofej̄-malasiadi-o degei. A kuguo kōu nalama, Yesu Kelesukou damaleyodema sesedi o sasaj̄, sa Efeskou dalagua nimokou nel̄i kuhe. Nime Godiha o sasaj̄.

² Di Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Yesu Kelesuha degeiyenou, Godiha hebeni bimaj̄ bolofej̄ ke olou fei dimokou nei

³ Di Godiha hu hebele fogume. Eme di Hiye O Yesu Kelesuha ẹ Aye Godi. Kelesuha dibou de dogou guo dala kaha degemou, Godiha hebeni bimaj̄ bolofej̄ ke olou fei dimokou nei, di damaleyodei midihoḡ kenou sesele imabadomou.

⁴ Damaledo, sa sibige kōu milou li mei kelegebe, Godihage Kelesube dibou de dogou guo dalaleyodema kou makai. Kegei kaha degemou, dibe midihoḡ kasagaj̄ kaha hebe keme ta molōu mei, Godiha ẹ dihile kokou dibe yōu ẹ bi bolonou dalaguale.

⁵ Godihā yoꞑū tagaiyenōu dibe yoꞑū e sisigodo dege dalaguamabandomōu makai. Yobe, Yesu Kelesu eme dibou de dogou guo dalale kahā degemōu, Godihā kege kuhe degei.

⁶ Godihāge e Dihibe yoꞑū kou tagaidoye, kenōu si e dimokou hiyedo habaguguemōu, e Dihi ke dimokou nei. Kegei kahā degemōu, dige Godikou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

⁷ Godihā di habaguguemōu, Kelesu tobou mou hagua tolo ilemōu, di mamou. Kelesuhā kafei ke migi kahage, Godihāge di midihō kasagai keme gebe meiyodei.

⁸ Damaledo, Godihā di solou do hiyedo degei kahā degemōu, e tewe hiyedobou, e fimai bolodobou de dimokou nei dala kuhe.

⁹ Afu, Godihāge Kelesuhā habage degeleyodema makama fogou keme mogogou delei haguabe demou, ise ifinou e tagai sagai ke dimokou hegi dala kuhe.

¹⁰ Godihā tagai keme kou gue, sawisiei yoꞑū makai kelegebe, e sa sibige koꞑumahā bimai bou, hebeni sa kahā bimai bou olou fei ke kefeguo, Kelesuhā hayedu dogoguba, eme widio hiyedo o dege dalale ke tagai.

¹¹ Godihā e dabai degedibe, yoꞑū tagaiya kebou, yoꞑū e fimaiya kebou denou degedi. Kegemōu, e yoꞑū tagaiya kenou Juda o sasai eibe Kelesubou de dogou guo dalaba, Godihāge eibe yoꞑū e sisigodo degeleyodema kuhe makai.

¹² Juda o sasai eibe Kelesukou eibukou damaleyodele i. Yomogou kelegebe, einou Kelesukou damaleyodema, e bohoulou ma haguale ke dia deleigui. Godihā ei makai, yoꞑumakou hohobolou ba, e hu hebele fogumabandomōu kuhe makai.

¹³ Sa ahudo o sasai ni damaledo ta uwo bolofei, Godihā ni mamoloꞑuyodei ke dulomou, Kelesu emokou damaleyodeimou be, ege nibou de dogou guo dalamou, Godihā e Duo Bolofei nimokou kuhe nei. Duo Bolofei, Godihā dimokou neleyodei ke nimokou ne nei kahā yobe, nina e bi degei dalagua.

¹⁴ Duo Bolofei, Godihā dimokou kou nei kahā degemōu, di tawale ilibe, bi olou fei, Godihā e o sasai dimokou neleyodei kene kou neledade tawale ili. Di baha duwolobe, Godihā di mamoloꞑuyodei kenou baha duwoli, emokou hohobolou ba, e hu hebele fogume.

Polhage Godihā sa Efesus tie kediamokou tewe hiyedo ke neyedema diho baga tobou

¹⁵ Obe tobolou imou a dube, nime Hiye O Yesukou damaleyodema, Godihā o sasai kediamokou solou do degele idi ke tobolou imou dudi.

¹⁶ Kegemōu, a Godikou diho baga tobou dibe, a nimokou hohō degemōu, emokou bolofeyode tobou di.

¹⁷ Godi eme di Hiye O Yesu Kelesuhā e Aye. E hohobou, e nelebou debe hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Age Godihā nimokou fimai bolofei bou, tewe hiyebou de neleba, e yoꞑusie nimokou hegiba, ni e defeido tawamabandomōu diho baga tobou di.

18 A Godihā nī duledu hohoguyadomōu tagali, bi bolofej, yoŋū e o sasaj dimokōu neleyodei, di dia dalagua keme nige tawamabadomōu . Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolōu sagaj mei.

19 Nī ke tawaibabe, Godihā dedej, damaleyodele i o sasaj di dogōu gudi dedej keme hiyedo. E nele hiyedo di dogōu gudi keme tei haguagidi nele sagaj kenōu tefei.

20 Kelesu e tolo imōu, Godihā yoŋū e nele hiyedo kahanōu haguagiemōu, hebenikōu wolōu folomōu, e dobogoŋū delekōu bigimōu baha duwo.

21 Kegemōu, Kelesube hebeni sa tōu gulido duwomōu, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediamē e hayedu dalagua. Damaledo, ifibe Kelesu e hube hiyedo folodo, o hūbōu hūbōu olōu feibe gabama folodo dala. Habagene, yoŋū kegenōu dalale.

22 Godihā bi olōu feibe Kelesuhā hayedu kefeguo dogogu dala. Damaleyodele i o sasaj dine e hayedu dalagua. Eme di widio o hiyedo.

23 Damaleyodele i o sasaj dibe Kelesuhā tōu sa dege dala. Kenōu si di Kelesukōu damaleyodili mei debabe, Kelesu eme tōu mei, widionōu sa dege dala.* Haba, bi olōu fei kene Kelesubōu de dala mei debabe, bimaj keme sibige mei sa dege dala.

2

Godihā degeiyenōu, o tofigiei sagaj dibe Kelesubōu de fi gehe dege dalagua

1 Afu nīme Godihā tā dulo idiyo mei. Midiho kasagainōu milōu ga idi kaha degemōu, nīme tofigiei sagaj deleigui.

2 Kelegebe, nīme sa sibige kuokōu midiho kasagaj ke milōu ga idibe, duo kasagaj, agudiletōu dalagua kedia hiye o kaha tā ke dulomōu damaleyodemā milōu ga idi. Duo kasagaj kedia widio o keme Godihā tā dudiyo mei o sasaj kediabōu de dogōu guo dala.

3 Damaledo, afu di olōu feine kegenōu degele idi. Midiho kasagaj, di tōu e tagali ke sesele ibe, keme di diyōu di fimaj kenōu sesele idi. Di adiōu hā di malā felemōu hagueibe, Godihā gofoŋū feleiyē dine hebe kasagaj ke kōu moloŋū sagaiye,

4 kenōu si Godihā di tagalemōu, solōu do hiyedo degei kaha degemōu,

5 di Kelesubōu de fi gehe dege dalagua. Di midiho kasagaj milōu ga idi kaha, dibe tofigiei sa dege deleiguiye, kenōu si Godihā habaguguei kahanōu di mamou.

6 Godihā Yesu Kelesu haguagi sagaj, e dine haguagiemōu tobou, Kelesubōu de dogōu guoba, dine hebeni sa Kelesubōu de dia dalaleyode tobou.

7 Yesu Kelesuhā degeiyenōu, Godihā e midiho bolodo ke dimokōu hegi. Habaguguei midiho keme folodo, di ta tawaga tobolōu sagaj mei. Kegei kaha, habage dalaguale o sasaj olōu fei kediamokōu ne Godihā e midiho bolofej ke hehegielamōu degei.

8 Godihā nī habagugueimōu, nī Kelesukōu damaleyodeimōu, Godihā nī kuhe mamou. Godihā nī mamou kaha e yobe kōu guei, Godihā yoŋūnōu

* 1:23 1:23 Grik tæge tā sibige bolou dala. Kegei kaha degemōu, Tok Pisin bohoubē esofej, Kalaj tā bohoubē esofej kege nalaj.

n̄imokōu solōu do degemōu mōu yoŋuwa kuhe mamōu. Koŋume n̄iōu nōu degeli mei, Godi yoŋunōu degei.

⁹ Godihā di mamōube, di ẹ dabai ta degeimōu kaha hebeye mamōu li mei, di diyōu sie di hu hiye degeiye domōu.

¹⁰ Yesu Kelesuhā dibōu de dogōu guo dalamōu, Godihā di duo gehe degei, dige midihō bolodo kenōu milōu mabadomōu, afudo yoŋu kege kōu degeleyode tawalemōu makai delei.

Kelesuhā biyadi midihō ke igile mugumōu, Juda o sasāibōu, sa sa o sasāibōu olōu feido mogo tanōu degei dala

¹¹ Ni tewe, Juda o eibe kolo diafigidi midihō ke milōu di, haba sa sa ahudo o n̄ime eige kolo diafigidiyo mei oyodele idi. Kolo diafigidi midihō keme sa sibige koŋumaha midihonōu milolōu idi.

¹² Tawama, afuge, n̄ime Kelesube ahudo dege deleigui. N̄ime Israel o sasāi mei, sa ahudo tie. Godihā Israel o sasāi eimokōu midihō bolō hegileyodema makai keme n̄imokōu makali mei. Godihā tā tobōu ma walamaj̄ kene n̄imokōu ta walamali mei. N̄ige Godibe ta tawale ili mei. N̄ige ẹ n̄imokōu midihō bolodo degele ke ta dia deleigueli mei.

¹³ Damaledo, afuge, n̄ime Godibe ahudo dege deleigui. Kenōu si, ifi Kelesuhā kafeiyenōu degeiye, n̄ime Godikōu hagua hafei dege dala kehe.

¹⁴ Kelesuhā degeiye, di olōu feibe mogo tanōu dege dalagua. Afudo, Juda o sasāi eige sa sa ahudo o sasāi n̄ime ho oyodele idi. Biyadi midihō keme takisi sa dege delei, Juda o sasāi eibe ilokōu, haba sa sa ahudo o sasāi n̄ine ilokōu. Kenōu si, Kelesuhā takisi ke gobolōu mugumōu, ifi dibe mogo tanōu dege dalagua kuhe.

¹⁵ Mosesha Juda o sasāi eimokōu kuolōu tā daga daga ke ei dulo sesemabadomōu hehegie tobou. Kenōu si Kelesu ẹ hagua tolo i kaha degemōu, kuolōu tā keme mei degei. Ẹ ke igile mugube, Juda o sasāi eibōu, sa sa ahudo o sasāi n̄ibōu de mogo degeba, di olōu fei geleguo ebōu de dalamabadomōu.

¹⁶ Kelesu ẹ hebe fufuguomaīkōu tolo i kaha degemōu, Juda o sasāibōu, sa sa ahudo o sasāibōu di olōu feibe Godibōu de mogo tanōu degei. Kegemōu, biyadi midihō keme olōu fei mei degei.

¹⁷ Kelesu ẹ haguamōu, dibōu de mogo degeiyode toboube, ẹ tā uwo bolofeī ke sa sa ahudo o sasāi n̄imokōu bōu, haba hafei dege dala o sasāi eimokōu bōu de hehegie tobou.

¹⁸ Damaledo, Kelesuhā degeiye, Duo Bolofeīha a soloŋumōumōu, Juda o eibōu, sa sa ahudo o sasāi n̄ibōu, di olōu fei Aye Godikōu diho baga tobolōu idibe bolō.

Kelesukōu damaleyodele i o sasāi dibe Godihā ẹ moso

¹⁹ Afudo Godihā sosōu eige sa ahudo o sasāi n̄ime ho oyode tawale idi. Ifibe Kelesuhā dogōu gu kaha degemōu, n̄ime eibōu de sosōu tanōu fei, Godihā ẹ sosōu.

²⁰ N̄ibōu eibōu di olōu feibe Godihā moso. Tā-bolofeī-mala-suluguadi-obōu, haba habage-degele-duguo-tobolōu-idi-obōu kediamē moso mouti feya fofoguei ke sa degei. Haba Yesu Kelesu ẹme meleya mouti sa degei.

²¹ Kelesube meleya mouti sa degei, moso hebe olou feibe meleya mouti kokou nou asou giedi. Kegemou, moso hebe tanou tanou olou fei dogogue hobogou mou be, moso kuhe gofoou degedi. Hiye O Godihage moso ke togoulugi, hiye degeimou be, yoou e moso bolodo ke dugulu.

²² Kelesuha nibou de dogou guo dala kaha, nine Godiha e o sasai eibou de geleguomou dogou guo dala kuhe. Kegei kaha degemou, nibou eibou di olou feibe Godiha moso, e togoulu kodube e Duo Bolofeine dala.

3

Pol e dabaibe ta uwo bolofei ke sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegiemou siadi

¹ Kelesuhanou degeiye, di mogo tanou degemou, a ni dogou gulamou degei. Damaledo, ni dowoye a Yesu Kelesuha dabai degei kaha, ame didio o degei dala kuhe.

² Godiha amokou habagugueguomou tobou, na ma solou do degedi ta ke sa sa ahudo o sasai kediamokou hehegiyedei keme age ni kou dulo idade tawali.

³ Godiha kou degeleyodemamou mogogou delei keme e amokou hegemou, a huyadefei kou nalai.

⁴ A nalai koume ni husoubabe, ni tawale ile, Kelesuha dabai, mogogou delei kaha sibige keme a defeido tewedadele ile.

⁵ Kelesuha dabai kaha sibige keme afu kou guai o sasai kediage ta tawale ili mei. Godiha defeido ta hehegili mei kaha degeimou. Ifisi, Godiha e Duo Bolofei ke tobou mou hagua, Godiha ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou kediamokou hehegie tobou.

⁶ Kelesuha dabai, mogogou delei kaha sibigebe kou gue, sa sa ahudo o sasai nibou, sa Israel o sasai eibou de ta uwo bolofei ke dulo sesele ili kaha degemou, dibe sosou tanou fei dala. Ei Kelesubou de dala sagai kenou tefei, nine Kelesubou de dala. Damaledo, di olou fei tou tanou fei sa dege dala. Godiha eimokou neleyodema makai keme e nimokou ne kou nele.

⁷ Godiha a habagugueguomou, e dedei hiyedo ke amokou solou do nelemou, e ta uwo bolofei hehegiedi dabai degeyede tobou.

⁸ Godiha o sasai kediamou hubou o sasai. Kenou si ame hubou o meiyee, haba Godiha a habagugueguomou, ame sa sa ahudo o sasai kediamokou ta uwo bolofei ke hehegiyedei. Ta uwo bolofei keme Kelesuha degei ta. Dige Kelesuha e sibigebe tefeiba tefele sagai mei. Husoubane husolou sagai mei. E sibigebe hiyedo folodo, di ta tawaga tobolou sagai mei.

⁹ Godiha bi olou fei ke milou gama mei degeimou be, e yoou habage degele keme o takou ta tobou li mei. Godiha fimai keme mogogou haguabe demou, ifisi amokou yoou e fimai ke o sasai olou fei kediamokou hehegiyede tobou.

¹⁰ Godiha tagaibe, Kelesukou damaleyodele i o dige e fimai ke hebeni esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kediamokou hehegiemabodomou tagai. Godiha e fimai be neledo, e tewebe folodo.

¹¹ Afu, Godihage sa sibige o sasai olou fei dibe ebou de dalaleyodemamou, e di Hiye O Yesu Kelesu tobou mou hagua, Godi yofu degeleyodei ke degema mei degei.

¹² Di Kelesukou damaleyodei kaha, di ta gue degediyo mei. Dige Kelesu eme Godikou yale adade tawale ili.

¹³ Kegemou, a nimokou tobolou kuhe. Nige ni dowoye a hagi degeli kuokou fi hiyedo madama. Ni mou hohobou ma, a ni Godikou yale a ke nimokou kou hegi kaha degemou, nime hebeni hoho ke dugulo ile.

Polhage sa Efesus o sasai kedia neledo dege dalamabadomou diho бага tobou

¹⁴ A Aye Godiha degei kokou fimamou, emokou yubu sugulo fiya duwodi.

¹⁵ Godibe di Aye. Hebenitou dalaguabou, sa sibige kuokou dalaguabou olou fei kedia die Ayeyodele idi. Sosou olou fei kedia die Aye tanou.

¹⁶ Di Aye Godi eme hohobou nelebou hiyedo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kegei kaha, ege Duo Bolofeiha dedei hiyedo ke nimokou neyadomou, a diho бага tobolou kuhe.

¹⁷ Nime damaleyodele i kaha degemou, age Kelesuha ni dogou guyedema diho бага tobolou. Haba, age nime Godiha tagadi midihō ke tawaleba, o sasai kediamokou solou do degemabadomou diho бага tobolou kuhe. Tagadi midihō ke tawale ibabe, nime neledo dege tafalaguale, hebe sa degei, tefeye mihikou hiligedo tou. Moso sa degei, mouti tagetou neledo dege duwolo.

¹⁸ Kegeiba, nime Godiha o sasai kediabou de neledo dege dalaguali, Kelesuha di tagadi keme hiyedo folodoyode tawale ile. Ni ahudo ibane, Kelesuha nimokou solou do dege dalale. Sugutou foloubane, e solou do dege dalale. Hayemou mubane, e solou do dege dalale.

¹⁹ Damaledo, Kelesuha di tagadibe tewe olou fei gabama feleido. Age nime Kelesuha tagadi midihō ke tawaiiba, Godiha e fiibe ni duledu amamado dalayadomou diho бага tobolou.

²⁰ Godiha nelebe hiyedo folodo. Dige e nele hiyedo ke defeido ta tawaiyo meiyē, kenou si e di duledube dabai hiyedo degedi. Godiha di dogou guyadomou, di ke diho бага tobou dibe huyadefei. Kenou si Godiha di solou do degedibe hiyedo, di Godikou yodulo idi ke gabama feleido.

²¹ Kegei kaha degemou, Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai di Kelesuha huya ke Godikou hiyedo hohobou me. Di sosou, habage dalaguale kediane Godiha hu hebele foguoba, tofousogo tofousogo kegenou kuhe hohobolou dalale. Damaledo.

Dibe Yesu Kelesuha tou sa degei kaha degemou, di Godiha midihō kenou milou game

(Ta Hiye 4-6)

4

Damaleyodele i o sasai dibe Kelesuha tou sa degei

¹ Ame Pol, ame didio o degei dala, Hiye Oha dabai degedi kaha degemou. Age nime midihō bolō ke milou mabeede tobolou kuhe. Godiha ni e

midihō kē sesemabadomōu hagnosisai kaha degemōu, nī midihō gehe ta milōu gadama.

² Nī nīōu sie nī hū hebele fogudama. Omokōu himido degema. Neledo dege dalali, oe nīmokōu midihō kasagai milōu babe, nī diāmokōu hobōu bohōlōu milōu dama. Amafeī hemele fiya, yogo tagaiba tagaiba dema.

³ Duo Bolofeiha degeiye, nīme mogo degei dala kaha, nī nīōu sie himi degeiba himi degeiba dema, fī tanōu dege dalama.

⁴ Dibe Kelesubōu de tōu tanōu. Godiha Duo Bolofei ene tanōu fei. Nebe kenōu tefei, dine bi tanōu fei dia dalagua, Godiha di hagnosisai kaha degeimōu.

⁵ Di Hiye O ume tanōu fei. Godikōu damaleyodei midihō kene tanōu fei. Fafeleya degedi midihō kene tanōu fei.

⁶ Godibe tanōu feido, di olōu fei di Aye. Godi ume di gabama folodo dala. Eme dibōu de dogōu guo dalali dabai degeli. Di duledune e dogōu guo dala.

⁷ Kegemōu, Kelesuha yoŋu tagaiya kē dimokōu dabai daga daga kē degemōu ile kaha nele kē di duledu solōu do nemōu i.

⁸ Kegei kaha degemōu, Godiha kuguokōu be kōu gue nalai dala, E sugutōu falamōu be, e o ilo kelebōu de biyamamōu, enōu gaba tofogōu mōu, o kedia didio tōu ma felei.

Dedei hiyedo kē e yoŋu e o sasai kediamokōu nemōu i. *Buk Song 68:18*

⁹ Sugutōu felei kaha sibigebe kōu gue, ume sugutōu bukōu feli mei, e sa sibige kuokōu migilemōu be, mihi duo mōu gulido kōu mulomōu, haba sugutōu kuhe bohōlōu ma felei.

¹⁰ O mōu gulido mu o kahage hebenitōu tōu gulidone felei, hebenibōu, sa sibigebōu de olōu feibe, e neleyenōu silemai dala.

¹¹ O kahage damaleyodele i o sasai dige e dabai daga daga degemabadomōu dedei nemōu i. Di ilo kelebe ta-bolofei-mala-suluguadi dabai kē degeiba, ilo kelebe habage-degele-duguo-tobolōu-idi dabai kē degeiba, ilo kelebe ya, ta uwo bolofei kē tobōu mōu suluguaba, ilo kelebe damaleyodei o wolōu daladi dabai degeiba, ilo kelebe Godiha midihō hehegiedi dabai degeiba demabadomōu dedei kē nemōu i.

¹² Kelesuha e dabai daga daga kē nemōu i, damaleyodele i o sasai di diyōu sie yogo dogōu guba dogōu guba deiba, dibe yoŋu e tōu sagai dege, neledo dege dalamabadomōu.

¹³ Di Godiha dabai keme hiligedo kegenōu degemōu iligi, damaleyodei neledo degeba, fī tanōu dege, Godiha Dihi kē defeido tawale ile. Di fī haguaba, damaleyodei neledo degeiba, Kelesu yoŋunōu dogōu guo dalaba, yoŋu tagai sagai kenōu milōu gamōu yale.

¹⁴ Kegeibasi, dibe sisigo sagai dege dalale mei. Ogōu gai egei o kedia dioŋu die fimai sagai kē tobōu babe, di kē dulo sesele mei. Wibōu, to boboubōu kaha diou bohōu guedi sagai kege degeibabe, dige sisigo ilo kelege degedi sagai kege, ogōu gai midihō kē milōu gale mei.

¹⁵ Dige ogōu gai egei keme hobōu ta dudame. Damaledo ta kenōu si di tobolōu ba, o sasai di yogo tagadi midihō kenōu milōu game. Midihō bolō kē milōu goubabe, dibe Kelesuha dogōu guba, neledo dege dalaguale. Eme di widio o.

16 Dibe Kelesu e tōu sã degei. Di tanōu tanōu be e dobogoꝑudiobōu, e ibigidiobōu, e sagidiobōu sã dege dalaguamōu, e momeye di dio olōu fei asōu giei dala. Kelesuhã dimokōu dedej nei kaha, di diyōu di dabai ke defeido degeligi, di damaleyodei ke hiye degemōu, di diyōu sie yogokōu solōu do degeimōu, solōu do degeimōu dedi.

Kelesukōu damaleyodele i o sasai dibe ebele midihō kenōu sesame

17 Kegemōu, a Hiye Ohã huya ke nimokōu kōu gue tobolōu, damaleyodili mei o sasai kedia midihō, ni afu milōu di keme haba ta milōu dama. O sasai kediamē dioꝑu die fimai, sibige mei keleya ke suluguadi.

18 Die fimai be hulia sã degei. Dia defeido tawaiyo mei, yobe die fi be hiligido dalagua. Kegei kaha, fi gehe Godihã nelamōu degeli keme diage moloꝑu sagai mei.

19 Midihō kasagai dioꝑu milōu gadi keme dioꝑuge ta sidifi degele idiyo mei. Dioꝑu die tōu e tagadi midihō kasagai kōu milōu ga iligine, haba midihō kasagai gehe gehe ilo kelene milōu galamōu hiyedo degele idi.

20 Ninōu si midihō kasagai ke milōu ga idiyo mei. Nime Kelesu tewe.

21 Age Yesuhã damaledo tabe oe nimokōu hehegile imōu, ni kōu dulo idade tawali.

22 Afuge nime midihō, niōu tagai sagai kenōu milōu ga idi. Afu degedi midihō keme bolō mei. Midihō kasagai ke milōu ga idibe, yukuei afukōu ke sã degei, ke tele filama, kegeligi midihō kasagai kaha ni makeiye.

23 Nime Godihã ni fi bohoolōu gehe degeiba kuhe suluguama.

24 Ni fi gehe Godihã miloube, Godi yoꝑu e fi sã dege milou. Nime fi gehe kebōu denōu sulugualibe, ni Godihã midihō dōudo kenōu milōu ga ile.

25 Fi gehebōu de dala kaha degemōu, ogōu gai midihō milōu di keme fogōu ma. Ni niōu sie yogokōu damaledo tanōu tobōu ba tobōu ba dema, dibe Kelesuhã tōu kokōu sosōu tanōu fei dege dala kaha degeimōu.

26 Ni gofoꝑu degeba midihō kasagai ta milōu dama. *Buk Song 4:4*
Gofōꝑu dege dalali, aso mūda.

27 Kegeligi, ni Tamakōu a soꝑugōu ba e feleiye.

28 Hiyōu moꝑudi o, na hiyōu moꝑuda. Dabai degema, dabai kaha hebe kenōu malaba, nalebōu bi ilo kelebōu de mamoloꝑumaba, bi mei o kediamokōu ne.

29 Ta kasagai tobōu dama. Ni ta bolonōu tobōu ba, o sasai huyadefei damaleyodele i kedia dubabe, ni ta kaha dia dedej sasagieiba, die damaleyodei ke neledō dege dalale.

30 Nige Godihã Duo Bolofeikōu hagi nedama. Godihã e Duo Bolofei nimokōu nei kaha, nime e bido dalaguaba, e ni mamoloꝑuyodema maka degei.

31 O nogokōu gofoꝑu degeba, hagi neiba neiba dedama. Tae biyaba susuga tobōu dama. Omokōu dafadama.

32 Damaleyodei o sasai, ni niōu sie yogokōu midihō bolō kenōu hegiba hegiba dema. Solōu do degeiba solōu do degeiba dema. Ni niōu sie o yogohã midihō kasagai ke gebe meiyodema. Godihã Kelesuhã huya ke ni midihō kasagai keme gebe meiyodei sagai kenōu tefele degema.

5

Dibe hohoya kenou suluguame

¹ Godihage nimokou solou do hiyedo degeimou, nime e sisigo degei dalagua. Kegei kaha, nine midihog e milou di kenou sesema.

² Kelesuha di tagalemou, di dowoye yousie sesegumou, wala imou tolo i sagai kenou tefei, nime niou sie yogo tagaiba tagaiba dema. Damaledo, Kelesuha yousie sesegumou, wala imou tolo ibe, hog bolofejido, afu kou guaiye wai sipsip simou Godiha dudi sagai kegei.

³ Sasai hiyoubou, o hiyoubou de degedama. Sibigi degedi midihog keme milou gadama. O taha bimaj duguo tagadama. Midihog kegei kaha ta keme huyadefejine ta tobou dama. Ta kegei keme Godiha o sasai dige ta tobolou sagai mei.

⁴ Nige mawalaba ta bou basia tobou dama. Hobou dou tobolou ba yadama. Godiha e o sasai dige kegei keme tou fogou ba, Godikou nou bolofeyode tobou basi bolog.

⁵ Ni kou gue tawama, sasai hiyou siadi obou, o hiyou siadi sasai bou, midihog sibigi degei ke milou ga idi o sasai bou, o taha bimaj duguo tagadi o sasai bou diame Kelesubou Godibou dilie wolou daladi sa kokou be ta fologale sagai meido. O taha bimaj duguo tagadi o kediamme ogou gai godikou hohog degedi sagai kenou tefei.

⁶ Ta sebenou degega suluguadi o kedia tabe ni ta dudama. Niou tawai bou, o kegei kedia ni ogou gaba, nibou de a kasagai kokou yaiye. Godihage midihog kegei kenou milou gamou e ta dulo idiyo mei o sasai kediamokou be gofou hiyedo degedi.

⁷ O kegele idi kediabou de hobou mogo degedama.

⁸ Afuge nime huliakou deleigui. Ifibe, Hiye Ohog hohog keme nibou de dogou guo dala kaha degemou, nime e hohog kaha duoya kenou suluguama.

⁹ Hiye Ohog hohoya ke suluguadi kaha sibigebe, omokou midihog bolog hehgedibou, midihog dou do milou gadibou, damaledo ta tobou dibou kenou.

¹⁰ Haba Godiha tagadi midihog ke ni kolugi duguo tawama.

¹¹ Huliaya suluguadi o kediabou de mogo degedama. Midihog kegei kahage hebe bolofej ta mologu mei. Nige midihog kegei keme kasagaidade tawaleba mala tama degeibasi bolog.

¹² Age o kegei kedia mogogou degele idi ke tobolou be sidifi degeli.

¹³ Kenou si Hiye Ohog hohoya ke midihog kasagai milou ga idi ke tama degeimou be, dige keme midihog kasagaidade tawale idi.

¹⁴ Hohog kaha bi takou hohogumou be, di bi ke dugudi. Kegei kaha degemou, kuguo ta kokou be kou gue nalaj dala, O koyo na tiei dala debabe, na hagua.

Na widaimikou ge haguobabe, Kelesuha e hohog kaha namokou hohogulo.

¹⁵ Kegei degemou, ni tawai bou suluguama. Tewe mei o kedia suluguadi sagai kegei hobou suluguadama. Tewe o kedia suluguadi sagai kegenou suluguama.

16 Sa ifi koŋu biyamou ili koŋume kasagai degei kaha degemou, ni Godiha midihobe ifi kou bou genou fei milou ma. Niou tawaibou, sa biyei kasagai hiyedo ke hagua kogubabe, ni mou yoŋuwa fogouye.

17 Totou dege daladama. Hiye Oha tagali sagai keme ni defeido tawama.

18 Tigi kolo huei gofoŋudo ke hiyedo nadama, ni tou bou ni fibou de makeiye. Duo Bolofeiha nibou de dalabanou suluguama.

19 Damaleyodei o sasai ni niou sie ta kolo ilebe, Die Fedi Kuguo kaha ta kebou, sosi mosokou ge die feile idi kaha ta kebou, Duo Bolofeiha hehegieimou die fedi kebou denou tobou ma. Ni die feilebe, mogouyebou duoyebou olou fei Hiye Oha hunou hebele foguma.

20 Di Hiye O Yesu Kelesuha huya ke, nige sawisiei olou fei Aye Godikou bolofeyodenou tobou mou ima, Godiha bi olou fei ke dimokou nei kaha degemou.

Polha obou sasibou hulomou daladi kaha ta ke tobou

21 Nige Kelesube ni Hiye Odade tawaleba, ni tanou tanou be Godiha o sasai ilo kedia hayedu dalaguama.

22 Sasai diama, ni maha tabe niou hiye Oha ta dulo idi sagai kenou tefeleduma.

23 Yobe, damaleyodei o sasai di widio o hiyedobe Kelesu. Nebe kenou tefei, sasai nine ni widio obe ni ma. Dibe e tou bou de geleguo tanou degei dala. Haba Kelesu eme di Mamou O.

24 Damaleyodei o sasai di Kelesuha ta dulo sesele yadi sagai kenou tefei, sasai nine ni maha ta ke defeido dulo sesema.

25 O diama, Kelesuha damaleyodei o sasai dimokou solou do degemou, di dowoye yoŋusie sesegu sagai kenou tefeledume, nine ni sasai tagama.

26 Damaleyodei o sasai dibe Godiha bi bolodo degemabodomou, Kelesuha tagalibe, e taenou dibe fafeleya degeba, bigima, sibigi olou fei mei degema fogou dalamabodomou tagali.

27 Damaledo, Kelesuhage dibe e dihile kokou be sibigibou mei dugulo tagali. Midihou kasagai kaha hebe keme dimokou ta nele tagaiyo mei. Damaledo, Kelesuha tagalibe, Godiha hohou kahanou di silema dalaba, dibe e o sasai bolodo dege dalale tagali. Bolodo: ta tawaga tobolou sagai meido dalale.

28 Nebe kenou tefei, o nane ne sasai tagalebe, na noŋusie ne tou tagadi sagai kenou tefeledume taga. O koyoha e sasaihou hohou degeibabe, e yoŋusiene hohou degele.

29 Di tewe, obege yoŋu e tou be ta makodiyo mei. E yoŋusie bologuado dogou guo daladi. E tou ke nele mei degeiye domou, nale nadi. Nebe kenou tefei, Kelesuha dine bologuado kege wolou daladi.

30 Yobe, dibe e dobogoŋubou e abogoŋubou, haba e tou olou fei ke sa degei dala kaha degeimou.

31 Godiha kuguokou kegei ke kou gue kou nalai dala, Kegei kaha degemou, obe e aye e adiou tou fogou ile, e sasibou de dogou gubabe, dilie tou tanou fei dege dalale. *Stat 2:24*

32 Ta mogogou delei keme sibige hiyedo. Age sibige hiyedo keme Kelesuha damaleyodei o sasai dibou de dogou guo dala ke tobolou.

33 Ta sibige tabe kōu gue, o na noꝑusie hohō degedi sagai kenōu tefele, ne sasai kōu ne hohō degeiba, sasai nane, ne maḥa ta defeido dulo seseiba dema.

6

Polḥa sisigobōu, die aye adiōu bōu diāmokōu tobou

1 Sisigo diāma, nige ni aye adiōu diā ta ke dulo sesema. Midiho keme doḍo, nime Hiye O Kelesubōu de dogōu guo dalagua kaḥa degemōu.

2-3 Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Aye adiōu diāmokōu be midiho bolofei kenōu hehegiema. *Lo 5:16a*

Egele ta ebukōu do koꝑu toboube, sabita bolō degele kebōu de tanōu geleguomōu kōu gue tobou,

Kege degeibasi, dabai ni degelebe bolonōu degemōu iligi, sa sibige kuokōu tofousogo tafalaguale. *Lo 5:16b*

4 Aye diāma, ni sisigo diā gofoꝑu degele sagai hobōu ta degedama. Ni Hiye Ohā tagaiya kenōu wōu ma dalali, diāmokōu be defeido yoꝑu e midiho kenōu hehegiema.

Polḥage dabai degele idi o sasai bōu, die bosebōu diāmokōu tobou

5 Dabai degedi o sasai diāma, nige sa sibige kuokōu ge ni bōse diā tanōu dulo sesema. Ni gue degema, kegeligi ni bōse diā diḥile kokōu midiho kasagai ta milōu ye deba. Kelesuhā ta dulo sesedi sagai kenōu tefele, ni bōse diā tane defeido duloba, dabai neḷedo dege degema.

6 Ni kegeligi, bōse diā hohō degemabadeba, die diḥile kokōu genōu dabai neḷedo dege degele iye. Diā duguyo mei kelegene, nime Kelesu yoꝑu e dabai degele ilidade tawaleba, Godihā tagali sagaiya kenōu hohobolōu ba dabai degema.

7 Kegei degemōu, ni dabai hohō dege degema. Nime bōse kedīa dabainōu degediyo mei. Ni Hiye Ohā dabai degele idi.

8 Ni tewe, o koyohā dabai bologuado degeibabe, Hiye O Godihage diāmokōu be hebe bolodo ke nemōu ile. Dabai degele idi o sasai bōu, haba die bosebōu olōu fei kedīamokōu ne tefelenōu nemōu ile.

9 Bōse diāma, nime ni dabai degele idi o sasai kedīamokōu midiho bolonōu hehegiema. Nige diā gue degele sagai ta degedama. Ni tewe, Hiye O, hebenitōu duwo, eme ni olōu fei Hiye O. Damaleḍo, Hiye O Godihage ḥubōu ne, ḥubōu mei one e tefelenōu fidi.

Kelesukōu damaleyodei o sasai dibe Tamabōu de biyadi bimai ke moꝑuma tōu ma dalame

10 A ma ta uwage tobōu lamōu degeli kuḥe. Hiye O ni bōu de dogōu guo dala kaḥa, e neḷe hiyedo ke tawaleba, nime neḷedo dege dalaguama.

11 Biyadi bi olōu fei, Godihā nimokōu nei ke kamaba, Tamahā nimokōu hagua ogōu goubabe, ni neḷedo dege tafalaguale, kuagise dalaguama.

12 Damaleyodei o sasai dibe sa sibige kuokōu obōu de ta biya idiyo mei. Tamahā esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kedīabōu de biya idi. Sa huliā degei kaḥa widio o kedīabōu, duo kasagai, agudiletōu dalagua kedīabōu de biya idi.

¹³ Kegemōu, biyadi bi olōu fei, Godihā nīmokōu nei ke kamaba dalali, hagi dugubabe, neledo dege biyama mei degemaba, neledo dege tafalaguama.

¹⁴ Kegeba, ni neledo dege tafalaguali, damaledo tabe fiyati sagai kaha tufoguo kaba, haba midihō douḍobe kuwoye solōu moso gogudi sagai kege goguoba suluguama.

¹⁵ Haba, ta uwo bolofei ke tobou di keme abogou moso sagai kegei kama, Godibou de mogo degedi ta bolofei ke hehegiemou sulugualaba dia dalama.

¹⁶ Godikou damaleyodeibe hebe duli sei sagai tolou daladi kegenou tolou dalama. Tamaha e mala doubou kaha hagua nīmokōu fogouye deba, hebe duli sei sagai ke tolou ba, solou moso diou guobanou suluguama.

¹⁷ Godihā ni mamou kokou fimalebe heti gofou, ni widiletou muguoba, haba Godihā ta keme Duo Bolofeiha e aweki sagai ke tou ma suluguama.

¹⁸ Ni Duo Bolofeiha neleya ke Godikou diho baga tobou mou suluguama. Dihō baga tobou dibe, ni hobou ta misihodama. Nige Godihā e o sasai kediamē sawisie olou fei dogou guyedema, neledo dege diho baga tobou ma.

¹⁹ Nige Godihā ane dogou guyedema diho baga tobou ma. Godihā amokou hehegieiba, a gue degedi ke fogou ba, ta uwo bolofei, mogogou delei kaha sibige ke kuhe hehegile.

²⁰ Godihā a tobou mou, egei tobou mou siei kaha degemou, ame didio degei dala. Ma dabai keme mei degeli mei, you degeli kaha, nige a e ta ke hehegile ke gue degeiye deba diho baga tobou ma.

Polhage Godihā sa Efesus tie kediamē bologuado dia dalayedema diho baga tobou

²¹ A o Tikikus tobou ba, e ile, a degeli ke nīmokōu kuhe tobolou. Tikikus eme ma mogodo. Eme Hiye Okou damaleyodema dabai degedi o.

²² Damaledo, a e tobou ba, nīmokōu ilebe, ei degeli ke nīmokōu tobou maba, haba nīmokōu dedei sasagiyadeba.

²³ Mogo diama, Aye Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou dilie degeiye, nime bologuado dalaguali, ni damaleyodei keme neledo degeba, ni niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba dele.

²⁴ Haba, o sasai di Hiye O Yesu Kelesukou hohō degele idi kediamē, Godihā habagugueibe diabou de dalale.

Egei Polha Sa Filipai O Kediāmokōu Nalama Nēi

Tawale Ta

Pol ẹ didīo mosōdu duwoli, sa Filipai o sasaī kediāmokōu kuguo kōŋu nalama nēi.

Afuge, ẹ sa Filipaikoū koū ilemoū, o sasaī kediāboū de duwoli, Yesuhā degegaī ke hehegei. Dabai 16:11-40 kokoū dugu.

Polhā Filipai kediāmokōu kuguo nalama nēi kahā yobe koū gue. O sasaī kediā sele kefemamoū, o Epafrodituskoū nelemoū, nā malā ile, Polkoū neyede toboloū imoū, ẹ malā ile Polkoū kuhe nēi. Kegei kahā, Polhā bolofeyode kuhe toboloū moū nalaī.

Pol ẹ didīo mosokoū koū duweye, kenoū si ẹ ta fī hagī degeli mei, hohonoū delei. Filipai o sasaī kediāne hohō degemabeedei. Yobe, Yesuhā diāboū de dogoū guo dala kahā degemoū.

Kuguo Filipai kōŋumahā sibigē kahā widiō tā hiyebe tanoū fēi dala.

Sa Filipai tie kediā Polboū de mogo degele i kahā, ẹ hohō hiyedo degei

(Tā Hiye 1-4)

¹ Polboū Timotiboū elebe Yesu Kelesuhā dabai degele idi o. Godihā o sasaī oloū fēi, sa Filipaikoū dalagua, Yesu Kelesukoū damaleyodele i niboū, nī woloū daladi oboū, nī dikenboū oloū fēi nimokoū ele kuguo kōŋu nalama nel̄i kuhe.

² Di Aye Godiboū, di Hiye O Yesu Kelesuboū dilie nimokoū habagugueiba, nime bologuadō dalamabadomoū.

Polhā Godikoū bolofeyode tobou

³ Ā nī tawaimoū be, mā Godikoū bolofeyode toboū di.

⁴ Damalēdo, ā Godihā nī oloū fēi dogoū guyadomoū dihō бага toboloū gibe, hohoboū noū dihō бага toboū di.

⁵ Ā nimokoū hohoboloū kahā yobe koū gue, sawisiēi ā dabai yoma degei kelege tofougoū hagueibe, nigē ā dogoū guomoū, tā uwo bolofeī toboū di dabai kē degemoū hagulugi, ifine kegenoū degele ili kahā.

⁶ Ā tawalibe, Godihā dabai, nī duledu yoma hagueī keme tā mei degeli mei. Godihā dabai keme yōŋu kegenoū degemoū ibe deba, Yesu Kelesuhā bohouloū mā haguale kelegenoū mei degeledade tawali.

⁷ Ā nimokoū soloū do degei kahā degemoū, ā kege tawali keme boloū. Yobe, ā tā uwo bolofeī toboū di dabai kē hiligedo degeliboū, habā ā didīo degei dalaboū kelegebe, Godihā habagugueibe diboū de dala.

⁸ Godihā tewe, Yesu Kelesuhā nimokoū hohō hiyedo degeli sagaī kenoū tefei, anē nimokoū hohō degemoū, nī dugulo sagaī hiyedo degeli.

⁹ A Godikōu diho baga tobōu dibe, ni solōu do degedi midihō ke nele degeba kokōu ge tewe hiyedo malaba, solōu do degedi midihō kaha sibige olōu fei ke tawamabadomōu kuhe diho baga tobōu di.

¹⁰ Ni tewe ke dalababe, midihō olōu fei, obe milōu ga idi keme ni sasale fileba, midihō bolō kenōu sesele ile. Midihō bolō kenōu sesele iligibe, Kelesuha ta sale sawisie kelegebe, nime ta sibigibōu dalale mei, midihō kasagai milōu di kaha hebe keme ni ta moloŋu mei.

¹¹ Damaledo, Yesu Kelesuha degeiye, midihō bolodo, ni milōu ga idibe, o sasaiye duguo, Godikōu hohobolōu ba, e hu hebele fogulo ile.

Pol e didio degei dala kahage, ta uwo bolofei ke sa sa olou fei ile tefei dala

¹² Mogo diama, ni tawama, a hagi koŋu dugulu koŋumahage ta uwo bolofei keme ta akoguli mei. Kegei kahage, o sasai sudo ta uwo bolofei ke dulo ili kehe.

¹³ Kegemōu, hiye o Sisarha moso dia dalaguadi obōu, o ilo kelebōu olōu fei kediage ame Kelesuha dabai degedi kaha dowoyenōu didio degei dalayode tawale ili.

¹⁴ Di Hiye O Kelesukōu damaleyodele i o sasai sudo kediane, a didio degei kokōu fimamōu neledo dege dalaguali, Godiha ta ke hiyedo dege hehegile ili. Dia ta gue degele iyo mei.

¹⁵ Kōu kegeiyenōu si, o ilo kelebe amokōu kona degemōu, gule, dioŋu die hu ke hebele fogulamōu egei kuhe hehegile ili. O ilo kediasi damaledo Kelesuha degei ta kenōu hehegile ili.

¹⁶ O damaledo hehegile ili kediage ame ta uwo bolofei tobōu di kaha dowoye didio degeiyode tawalemōu, amokōu solōu do degemōu, diane Kelesuha ta ke kuhe hehegile ili.

¹⁷ O ilo dioŋu die hunōu hebele fogulamōu, Kelesuha tabe gule hehegile ili. Yobe, ame didio mosodu dalamōu, haba diage hagi tage amokōu nelamōu degele ili.

¹⁸ Kōu kegeiye, gebe mei. Fi kasagai ma ili obōu, fi bolō ma ili obōu olōu fei kediage Kelesuha ta kenōu hehegile idi degeimōu bolodo. Tabōu mei, ame hohonōu dala kuhe.

Pol eme sosou dalali, sa Filipai o sasai dogou gulamou degei

¹⁹ A hoho degeli kaha yobe, ni Godikōu diho baga tobolōu idi kebōu, Duo Bolofei, Yesu Kelesuha amokōu neibōu kahage a dogōu guba, a didio moso tou fogōu ile.

²⁰ Kegeiba, a sidifi degeiye deba, midihō bolō kenōu milōu galamōu. A ifibōu habagebōu de neledo dege dalali, midihō bolō, a ifi kōu bōu ge milolōu sagai kenōu tefele milōu galamōu. A sosou dalabane, tolo ibane tabōu mei. O sasaiye Kelesuha hu ke hebele fogulo ile kenōu tagali.

²¹ A ifi sosou dala kōu bōu gebe ame Kelesuha dogōu gumōu dala kuhe. Haba, a tolo ibabe, ame bi bolodo hebenikōu dala ke moloŋu.

²² A sosou dalababe, a o sasai sudo dogōu gudi dabai ke degele. Kenōu si a degelebe a ta tawaiyo mei.

²³ Ma fimaiye bolou kege dala. A tolo ile foloba, Kelesubōu de dalalebe bolofeido. A hoho hiyedo degele.

²⁴ Kēnōu si ̄a sa sibigē kuokōu dalabane bolō. Kegeibasi, ̄a n̄i dogōu gulo.

²⁵ Damaledō, ̄a kē tewe. ̄A sa sibigē kuokōu dalali, n̄ibōu de dabai degelamōu degeli, n̄i damaleyodema, neledō degeba hohōbolōu dalam-abadomōu.

²⁶ Kegeba, ̄a haba ile folo, n̄ibōu de dalababe, n̄ige ̄amokōu hohōbolōu ba, Yesu Kelesuhā h̄unōu hebele fogulo ile.

Sa Filipai kediā hagi dugumōu be, Godihage mōu duguo fogōu diye, kēnōu si ̄eme diabōu de dogōu guo dala

²⁷ Sibigē hiyebe kōu gue, Kelesuhā tā uwo bolofej̄ keme n̄i kōu tewe kaha degemōu, n̄ige midihō bolōdo kēnōu milōu ma. Kegeibasi, ̄a tawalebe, ̄a n̄imokōu ibane, ha i ho fogōu ba, n̄i degeli tā hebe kēnōu dubane, ̄age n̄ime neledō dege, mogo tanōu dege dalali, tā uwo bolofej̄ tobōu di dabai kē f̄i tanōu dege degele ilidade tawale.

²⁸ Haba ̄age n̄ime ho o kediāmokōu gue degele sagai meidade tawale. N̄i diāmokōu ta gue dege ho fogōu babe, diāge diāme makoma mei degeledade tawale ile. N̄inōu si Godihā mamolōuyodema makaiye daladade tawale ile.

²⁹ Yobe, Godihage n̄ime Kelesukōu damaleyodema, ̄e dabai degemabadomōu maka degei. Haba dabai kē degele ile kokōu gene n̄ime hagi kōu duguloyodema maka degei dala.

³⁰ Kelesuhā dabai degedi kokōu ge hagi n̄i dugulo ili keme ̄a kōu dugu sagai kēnōu tefele dugulo ili. Ifi kōu bōu gene, obege ̄ame hagi kegenōu duguluyode tobolōu imōu n̄i dulo ili kehe.

2

Di f̄i tanōu dege dalali, diyōu sie yogokōu midihō bolofej̄ kē hegiba hegiba deme

¹ Kelesuhage n̄ibōu de dalali, n̄imokōu de dedej̄ sasagiedi? Kelesuhā n̄imokōu solōu do degedi kaha, n̄ime de bologuanōu dalagua? N̄ime Duo Bolofej̄ihā de dogōu guo dala? N̄i n̄iōu sie yogokōu de solōu do degeimōu solōu do degeimōu dele idi?

² Kegele ibabe, haba f̄i tanōu fēj̄ tolōu ba, yogo tagadi midihō kēnōu sesema. N̄i mogo degeba, f̄i tanōu degele ibasi, ̄a hohō hiyedo degele.

³ N̄i n̄iōu siebe hiye oyodema, n̄iōu n̄i h̄u hebele fogudama. N̄iōu sie huyafēj̄ degema. N̄i mogo ilo kediāge n̄i gabama folodo daladade tawama.

⁴ Nā nōusienōu dogōu guda. N̄i n̄iōu sie yogo dogōu guba dogōu guba deme. N̄i olōu fēj̄ibe bologuā dalagualebe bolō.

Kelesuhā yōusie huyafēj̄ degeimōu, Godihā ̄e h̄u hebele fogu

⁵ N̄ine Yesu Kelesuhā fimādi sagai kegenōu fimāma.

⁶ Kelesu ̄eme kōu Godinōu deleiye, kēnōu si ̄e kegenōu dalale sagai ta degeli mei.

⁷ ̄E migilemōu be, mōu yōuwa sa sibigē kuokōu dabai degedi o, di bagai.

⁸ O sasaiye dugube, ̄eme sa sibigē o бага, Godihā hayedu dalali, ̄e tā dulo sesele iligi kuhe tolo i.

Damaledō, ̄e hebe fufuguomaikōu tolo i.

- 9 Kegei kaha degemou, Godiha eme tou gulido mala folomou, emokou hu bolodo ta, hu ilo kele gabama feleido ke nej.
- 10 Godiha Yesukou hu hiye ke neibe, hebenitou tiebou, sa sibige kuokou tiebou, mihi hayemou tiebou olou fei kedia emokou yubu sugulo fiya duwoguali, e hu ke hebele foguoba, e hayedu dalaguamabandomou kuhe nej.
- 11 O sasaiye Yesu Kelesube Hiye Oyode tobolou ibabe, midihog kaha Aye Godiha hu hiye degeli.

Dibe hohoye o sasai kediamokou hohogudi sagai kege dalame

12 Ma mogodo diama, a nibou de delei kelege, ni ma ta dulo sesele idi sagai kenou tefe, ifi a ahudo dala kou legene, ni defeido sesema. Godiha ni mamou kaha degemou, nige sidifibou guebou degeba Godiha dabai kenou nelede dege defeido degemou iligi, hebe bolofei ke mouma.

13 Yobe, Godiha degeiye, nige midihog bolog, yonu tagai sagai ke milou galababe milou galenou.

14 Midihog olou fei ni milou galebe, kona dege tae biya idama.

15 Kege dege ho fogou babe, nime Godiha sisigog bolodo, sibigibou mei dalale, haba midihog kasagai kaha hebene ta molo nu sagai mei. Sa sibige o sasai, midihog kasagai milou ga idi kedia die sa hulia degei kokou nime kuidihog hohog hiyedo ke sa dege hohoguoba,

16 Godiha ta yonu kegenou dalale ke tolou suluguale. Ni kege degeibasi, Kelesuha boholou ma haguba, age a dabai ke degeibe ta mou yonuwa degeli meidade tawaleba hohog degele.

17 Ni damaleyodema, Kelesuha dabai degele idi keme afu kou guai o kedia wai sipsip sile Godikou nele idi sagai kenou tefei. Ane wai sipsip бага, o tae wouba ma kafei mubabe tabou mei, a hohog degeba, nibou de hohobolou.

18 Nebe kenou tefe, nime hohog degeba, abou de hohobou me.

Polha o Timoti tobou ba, sa Filipaikou ileyodei

19 Hiye Ohag tagaibabe, hiye tiale mei, a Timoti tobou ba nimokou ile. Timotihag ile, ni degeli ke duguo, boholou ma hagua, amokou tobou ba, a hohog hiyedo degele.

20 O abou de dalagua kediam Timoti sa degei ta dala mei. Elenou si nimokou solou do degeli, ni dogou gulamou hiyedo degele ili.

21 O ilo kediage dio nu die bimaj kokou nou fimag iligibe, Yesu Kelesuha dabai keme ta amugie degele idiyo mei.

22 Ni tewe, Timotibe dabai degedi o bolodo. Dihiye e aye dogou gudi sagai kenou tefei, Timoti elene ta uwo bolofei kaha dabai kene kege degele idi.

23 Kegei degemou, oe amokou degele keme a kou tawale fogou ba hobou, a e toto tobou ba, nimokou kuhe ile.

24 Kenou si a Hiye Okou damaleyodema, tafei habagene a ni dugu iledade tawali.

Polha o Epafroditus tobou ba, sa Filipaikou ileyodei

25 Damaleyodei o Epafroditus, eme ma mogo, ni a dogou guyadomou tobou mou Haguei. Ele dabai tanou, nelede dege degele idi. Kenou si, age eme nimokou haba boholou ma iyedele.

²⁶ E n̄imokōu solōu do degemōu, n̄i dugulo sagaido degeli. Yobe, e do degeimōu, obe duguma ya tobolōu imōu, n̄i kōu dulo i kaha degemōu, e n̄imokōu solōu do degei dala.

²⁷ Ta n̄i dulo i keme damaledo. Do hiyedo ke dugu kaha kōu tolo sagaiye, kenōu si Godiha solōu do degemōu e bologuomōu bolō degei dala kuhe. Godiha amokōu ne solōu do degei, kegeligi e tolo iba, a solōu do hiyedo duguye domōu.

²⁸ Kegemōu, age e tobōu ba, n̄imokōu iba, n̄ige n̄i mogo ke haba duguoba, hohō hiyedo degele ke tagali. Kegeibasi, ane hagi degei dala ke fogolōu.

²⁹ Kegei degemōu, n̄i mogo Epafroditus e n̄imokōu ile foloubabe, n̄ige Hiye O Kelesuha huya ke emokōu hohobōu ma. Eme o bolodo. O kegei kedia hu kene n̄i hebele foguma.

³⁰ Yobe, eme Kelesuha dabai degeligi, do hiyedo duguomōu, kōu tolo ile sagaiye, kenōu si e gebe meiyode tobou. Yobe, eme n̄i timōu ke malaba, abou de dogou guo dabai degelamōu haguei kaha degemōu.

3

Kelesukōu damaleyodei obe doṁdo o

¹ Mogo diama, a ta mei degelamōu uwagebe kōu gue tobolōu. N̄i Hiye Oha huya ke hohobōu ma. A kuguo kōu nalaj kenōu haba tage nalalebe ta dafouyo mei. Yobe, n̄i bologuado dalamabadomōu a haba tage nalolu kuhe.

² N̄iōu tawaibōu, o si so sa degei kedia n̄i ogou gaiye. O kediage Israel o ei kōu guai o kedia midihō ke hehegiemōu, kolo diafigimabeede tobolōu idi. Midihō keme bolō mei, tōu makodi midihonōu.

³ Di tewe, Duo Bolofeha degeiyenōu, di Godiha dabai degelemōu, Yesu Kelesukōu hohobolōu idi kaha, Godihage dibe yoṁu e biyodema makai dala. Kegemōu, kolo diafigidi midihō keme sibige ta mei.

⁴ Afu ane tawaibe, Israel o ei kolo diafigidi midihō keme sibige hiyedoyade tawai. Kegemōu, a ei kōu guai o kedia midihō ke milōu gadibe, age o ilo kelebe gabama folodo degedi.

⁵ Ma adiōu ha a mala felemōu dalali, sawisie i dimayosi kege mei degeimōu, Israel o tae ma kolo diafou. Damaledo, ame Israel o. Ma hutibe Benjaminha huti. Ame Hibru o, Hibru o kediame ma sosou. A Mosesha kuolōu ta ke Farisi o kediabou de defeido dulomōu sesedi.

⁶ A Mosesha kuolōu ta ke defeido dulo sesemōu iligi, Kelesukōu damaleyodei o sasaj kedia makodi. Damaledo, a kuolōu ta olou feido dulo sesedi kahage, ame hebe kasagai moloṁu meiyade tawai.

⁷ Age midihō, mayoṁu afu milōu di kaha hebe bolō keme kōu moloṁu sagaiye, kenōu si ifi a tawalibe, ame Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, midihō kaha hebe ke a moloṁube dafa.

⁸ Haba tabe, a tawali, midihō olou fei a afu milōu gadi keme sibige ta dala meido. A ma Hiye O Yesu Kelesu tewe degei kenōu si sibige hiyedo folodo. Kegei kaha degemōu, a midihō olou fei afu mayoṁu milōu gadi ke tobekou muguo dalali dugumōu be, midihō keme sibigebou meido, kofai sa degei dugulu.

⁹ A Mosesha kuolou ta ke dulo sesedi kahage Godiha dihile kokou be ame doudo o mei. Kelesukou damaleyodema, ebou de dogou guo dala kahanou si Godihage e dihile kokou be ame doudo o dugulu. Damaledo, di Yesu Kelesukou damaleyodeibasi, Godihage dibe doudo o sasaiyode tobolou.

¹⁰ A Kelesube tawalamou degeli. Kelesu e tolo ilemou haguai kaha e nele hiyedo keme a defeido tawalamou degeli. Ane hagi e dugu sagai kenou tefeledugulamou. Obe a wouba tolone tabou mei. Ane e tei sagai kenou tefeledalamou.

¹¹ Kegemou, e tolo ilemou haguai sagai kenou tefeledalamou ane tolo ileba hagualedade tawali.

Polbe ebukou falamou hiligedo foukuadi

¹² A Yesu Kelesuha midihou ke milou mou ilibe, olou fei youtu milou di sagai kege ta milou yo mei. Kenou si a e midihou ke nele dege tou lamou degelibe, nebe, e a tou ke sa degelamou degeli.

¹³ Mogo diama, ame midihou bolofeidonou milou di oyode tobou yo mei. Kenou si, a ma tobekou ta bohoulou duguyo mei. Ane habage tama degele ke molyoutu kokou nou neledodege fimamou ili kuhe.

¹⁴ Ane mabukou falamou hiligedo foukuadi. Yobe, a hebe bolodo, hebenikou dala, Godiha dimokou neleyodema haguaisai ke molyoutu, Yesu Kelesu e di dowoye tolo i kaha degemou.

¹⁵ O sasai fi hagua, Kelesukou neledodege damaleyodei dibe a kuguo kuokou nalai kegenou fimame. Ni haba fimai tabou dalababe, Godiha doususuba, ma ta kolyume nimokou tamado degele.

¹⁶ Kou kegeiye, di midihou bolodo ke kou tewe kaha degemou, di kenou milou me.

¹⁷ Mogo diama, midihou a milou di sagai kenou milou ma. Damaledo, midihou, ei nimokou milou mabeedei, o ilo kelege milolou ili ke duguoba, nine kenou sesele milou mou ima.

¹⁸ Mogo diama, a nimokou kou gue tobou mou haguei, o ilo kelebe Kelesuha hebe fufuguomaikeu tolo i ke dafa iliyodedi. Ta keme damaledo ta kaha degemou, a haba tage geseibou tobolou kuhe.

¹⁹ O kegele ili kediamme makolo. Yobe, diame dioutu die tou e tagai kenou degele idi kaha, die tou be die godi sa degei. Midihou, di milou ba, di sidifi degele sagai keme dia sidifi meinou milolou idi. Damaledo, o sasai kediyage sa sibige kolyumaha midihou kenou tagale ili.

²⁰ Kenou si, hebenikou dalale o sasai dibe di Mamou O e bohoulou ma haguale ke dia dalagua. O keme di Hiye O Yesu Kelesu.

²¹ Kelesuha youtu e nele kahanou bi olou fei kefeguo youtu e hayedu dogoguo dalale. E nele hiyedo folodo kaha, di tou kasagai ke bohoulou ba, e tou sagainou degele ile. E tou be bolodo, di ta tawaga tobolou sagai meido.

4

Di fi tanou degema, hohobolou ba, fimai bolonou dalame

¹ Ma mogodo diama, ni Hiye Oha huya ke neledodege dalaguama. A ni solou do degemou dugulo sagai hiyedo degeli. Ni dowoye a hebe bolou ke molyoutu kaha degemou, a nimokou hohou hiyedo degeli.

² Sasaj Yuodiabou, Sintikebou nele ta a tobolou kofu duma. Nelebe Hiye Oha sosou degei kaha degemou, nele fi tanou degema.

³ Mogo, name* dolou fa dabai tanou degedi kaha, a namokou ne tobou lamou, nage sasaj bolou diliebe fi tanou degeba dalamabeede. Dilie afu abou de ta uwo bolofei kaha dabai hiyedo degele idi. O Klemenbou, o ilo kediabou dene olou fei abou de dabai tanou degele idi. Die huwe olou feido Fihah Kuguokou nalagai dala.

⁴ Sawisie olou fei Hiye Okou nou hohobou ma. A haba tage tobolou be, ni hohobou mabeedili.

⁵ Ni omokou himinou degema, dia ni midihou bolou ke dugumabadeba. Ni tawama, Hiye O e hagualebe hafeido degei.

⁶ Ni hagi dugubabe, hobou guwe degedama. Godikou nou bolofeyode dihou baga tobou ma. Damaledo, bi ni tagali kagei kagei ke yodulababe, Godikou nou dihou baga tobou ma.

⁷ Ni hagi duguba, Godikou dihou baga tobou babe, Godihah degeiye, Yesu Kelesu e nibou de dogou guo dalale kaha degemou, ni guwe degele mei. Yobe, himi degedi midihou Godihah dimokou nei keme bolodo. Himi degedi midihou kaha sibigebe di ta tawale sagai mei.

⁸ Mogo diama, a ta mei degelamou uwagedo tobolou kuhe. Ni midihou kasagai milou di kokou fimadama. Ni fimalebe damaledo ta kebou, doudo midihou kebou, sibigibou mei midihou kebou, o sasaj solou do degedi midihou kebou, damaleyodele i o kedia milou ga idi midihou kebou, haba midihou bolodo kegele i kokou nou fimama.

⁹ Nige ma midihou ni dulomou sesele idi kebou, haba ni dugudi kebou denou milou gamou suluguama. Ni midihou ke milou goubabe, Godihah nibou de dogou guo dalale. Eme bologuado daladi kaha e obou do.

Polhah sa Filipai tie kediamokou bolofeyodei, dia bimai ilo kele emokou solou do nei kahah degemou

¹⁰ A Hiye O Godikou hohobolou, ni a solou do dege dogou gulu kaha degemou. Afune ni a kou dogou gulamou fima iye, kenou si ta dogou gulo sagai degeli mei.

¹¹ A bi mei degemou dalali ta kofu tobou yo mei. Hagi kageiye amokou hagumou ne ame hohonou daladi ke kou tewe.

¹² Bi meine, ha dalane a kege daladi. Nale nali meine tiadi. Namane tiadi. Hagi dalane, hagi meine a hohonou dege daladi.

¹³ Midihou kagei kagei amokou tama degeimou be, ame Kelesuhah nele kahanou bologuado wolou dalamou kuhe daladi.

¹⁴ Kou kegeiye, kenou si a hagi dugumou, ni amokou midihou bolodo ke hegi kaha degemou, age nimokou bolofeyode tobolou kuhe.

¹⁵ Sa Filipai o sasaj diama, ni kou tewe, a ta uwo bolofei ke yoma hehegiemamou, a ni sa Masedonia tou fogou imou be, ninou si a mogo degemou, amokou sele nele i. Damaleyodei o sasaj, sa ilo kele tie kediage amokou kege ta degele ili mei.

* 4:3 4:3 Mogo - di o kaha huwe tewe mei.

¹⁶ A sa hiye Tesalonaikakou ile dalali, bi mei degeimou be, ni a dogou guemou haguei.

¹⁷ Age nimokou bi ta hawagadiyo mei. Kegediyo meido. Age, ni mogo degedi midihou ke hiye degeiba, Godiha hebe bolou ke nimokou hiyedo nele ke tagali.

¹⁸ A bi ta mei degeli mei, bolodo dala kuhe. Sele, ni kefemamou, Epafrodituskou neimou mala haguei keme a kou mou. Kegemou, ame sele kaha bi mou kenou fei dala. Ni amokou nei keme gali sisi sa degei, obe Godikou neimou be, ege hou bolodo ke dulomou hohou degedi.

¹⁹ Ma Godiha bi bolou bolou sudo olou fei Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai dimokou neleyodema makai dala. Bi keme bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. Kegemou, bi ni dala mei keme Godiha nimokou nemou ile.

²⁰ Di Aye Godikou hohobolou nou dalame. Damaledo.

Polha sa Filipai tie kediamokou agali bolofeyode tobou

²¹ Godiha o sasai, Yesu Kelesukou damaleyodele i kediamokou ne ni agali bolofeyode tobou ma. Di mogo, abou de dalagua kediane nimokou agali bolofeyodele ili.

²² Godiha o sasai olou fei, kou le dalagua kediane nimokou agali bolofeyode tobolou i. Sa Rom kedih hiye o Sisarha dabai degele idi o sasai kediane nimokou agali bolofeyodele ili.

²³ Hiye O Yesu Kelesuha e habagugueibe ni duledu ni fibou de dalale. Damaledo.

Egei Polha Sa Kolosi O Kediāmokōu Nalama Nēi

Tawale Ta

Polha didīo mosokōu duwoli, kuguo kōu nalāmamōu, o Tikikusbōu, o Onesimbōu diliemokōu nelemōu, kuguo kōu malā ya, sa Kolosi tie kediāmokōu n̄emabeede tobou.

Sa Kolosibe sa Efesuskōu gebe huyadefei hafei. Polha sa Efesuskōu ile folomōu, Godiha dabai degele dalali, o Epafra tobōu mōu ile, Yesuha degei kaha ta ke sa Kolosi tie kediāmokōu hehegie tobōu mōu, dīa Yesukōu damaleyodema deleigui.

Polha sa Kolosi tie kediāmokōu kuguo kōu nalama nēi kaha e yobe, e ta uwo dube, ogōu gai egei tobōu di o kediāge sa Kolosi tie kediā damaleyodei ke makaladiyode tobōu mōu dulomōu, e kuguo kōu kuhe nalai, dīa Yesukōu damaleyodema neledo dege dalamabadomōu. Yesu Kelesube di Hiye Oyode tobolōu mōu nalai. Abe ta dala mei. Enōu si a. Ogōu gai egei tobōu di o kediā tobolōu idi keme Godikōu yale a mei. Godiha degeiye, Kelesuha sa sibigebōu hebenibōu olōu fei ke milōu gamamōu, di dowoye e tolo i kaha degemōu, Godiha di mamolōuyodema dala kuhe.

Kelesube di duledu dala kaha degemōu, di fi gehe dege dalali, midihō e milōu gadi ke kuhe tagale idi.

Kuguo Kolosi kōumaha ta sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-3:4

Kelesube bi olōu fei kaha widio o. Godiha fibōu de dala kaha, e Ayeha midihō olōu fei ke milōu gadi.

Ta Hiye 3:5-4:18

Kelesube di duledu dala kaha, dibe fi gehe degei dalagua.

Kelesube bi olōu fei kaha widio o. Godiha fibōu de dala kaha, e Ayeha midihō olōu fei ke milōu gadi

(Ta Hiye 1:1-3:4)

¹ Ame Pol, Godiha yōu tagaiyenōu ame Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-oyodema makai dala. O Timoti, di mogo, elege kuguo kōu nalolu kuhe.

² Godiha o sasai, sa Kolosikōu dalagua nime ele mogo. Yesu Kelesukōu damaleyodema sesele idi o sasai olōu fei nimokōu ele kuguo kōu nalama neli kuhe. Di Aye Godiha nimokōu habagugueiba, nime bologuado dalamabadomōu.

Sa Kolosi tie kediāme Yesukōu damaleyodema neledo dege dalagua

³ Ele Godiha ni dogōu guyadomōu diho baga tobolōu idibe, di Hiye O Yesu Kelesuha e Aye Godikōu bolofeyode tobolōu idi.

⁴ Yobe, o taḥa elemokōu tobōu mōu dulo ibe, n̄ime Yesu Kelesukōu damaleyodema, Godiḥa o sasai kediamokōu solōu do degele idiyode tobōu mōu dulo i.

⁵ N̄i damaleyodema, solōu do degedi midihō milolōu idi kaḥa yobe kōu gue, n̄i damaleḍo ta uwo bolofei ke dulo tawalemōu, bi bolodo hebenitōu dala, Godiḥa neleyodema makai ke n̄i mōu lamōu dia dalaguayode tobōu mōu dulo i.

⁶ Ta uwo bolofei kaḥa sa sa olōu fei tefeimōu, o sasai sudo dulo sesegamōu, midihō bolofei ke milōu gamōu haguasiedi. N̄i sabekōu ne kege tamā degei dala. Yomogōu do, mā mogoha ile n̄imokōu ta uwo bolofei ke tobōu mōu, n̄ine dulo damaleyodema, Godiḥa habaguguei kaḥa sibige olōu fei tawalemōu dalagua.

⁷ O n̄imokōu kege hegegiedi o keme Epafras. Eme elebōu de dabai degedi o, ele mogodo. Ege n̄i dogōu gulobe dafadiyo mei, Kelesuha dabai bologuado degedi.

⁸ E elemokōu kōu gue tobou, Duo Bolofeiḥa degeiye, n̄ime yogo tagadi midihō ke milolōu idiyodei.

Polḥa sa Kolosi tie kedime neḍo dege dalamabadomōu diḥo baḡa tobōu di

⁹ Kegei kaḥa degemōu, mā mogoha n̄ime midihō bolō ke milolōu idiyode tobōu mōu ele dulomōu, Godikōu diḥo baḡa tobōu mōu haguabe demōu, ifine kegenōu dala kuḥe. Ele Godikōu yodulo idibe, n̄ime e tagali ke tawaiba, Duo Bolofeiḥa tewe daga daga kebōu, fimai bolō kebōu n̄imokōu nemōu iyadomōu kuḥe diḥo baḡa tobolōu idi.

¹⁰ N̄ime Hiye Oḥa e bi kaḥa degeimōu, n̄ige e tagaleba hohō degele sagai keleya kenōu milōu gamōu imabadomōu, ele kuḥe diḥo baḡa tobolōu idi. Damaleḍo, n̄ige dabai bolō ke bologuanōu degeligi, Godibe defeido tawamabadomōu.

¹¹ Godiḥa e neḍe hiyedo, di tawaga tobolōu sagai mei kaḥanōu n̄i dogōu guba, n̄ime neḍo dege dalamabadomōu, ele kuḥe diḥo baḡa tobolōu idi. N̄i haḡi dugubane, neḍe dege dalali, hohō degeba,

¹² Aye Godikōu bolofeyode tobōu mabadomōu, ele kuḥe diḥo baḡa tobolōu idi. Yobe, Godiḥa degeiyenōu, n̄i midihō bolodo ke milōu ga iligi, bi bolodo, e n̄imokōu neleyodema makai dala keme n̄i moḡumabadomōu. Bi ke moloḡube, Godiḥa o sasai, e hohō kaḥa silemaj dala kediabōu de n̄i olōu fei bi ke moloḡu dala.

¹³ Dibe huliḡa kaḥa duo kodu dalamōu, Godiḥa di malamōu, e Dihi yoḡu tagaido kaḥa hohō kokōu dogogumōu, ege di wolōu dala.

¹⁴ Godiḥa Dihi e di mamōu kaḥa degemōu, Godiḥa di midihō kasagaiḡe gebe meiyodei.

Polḥage midihobōu dabaibōu Kelesuha degedi ke tobou

¹⁵ Dige Godibe dugulo sagai meiyē, kenōu si Godiḥa Dihi eme yoḡu e Aye sagai, ei kōu dugulo i. Eme Godiḥa e Dihi wolo. Godiḥa sa sibigebōu hebenibōu de milōu li mei kelegene, e Dihibe widio o hiye kegenōu kuḥe delei. Ifine kegenōu dala.

¹⁶ Godihā degeiye, ẹ Dihihage hebenihā bibōu, sa sibige koꝑumaha bibōu olōu feido milōu gai. Bi di dugulo idibōu, dugulo idiyo meibōu de milōu gai. Hebeni ẹsol o daga dagabōu, duo daga dagabōu, hūbōu bi ilo kelebōu olōu fei ke milōu gai. Bi olōu fei, ẹ milōu gai keme yoꝑu ẹ bimainōu.

¹⁷ Sa sibige koꝑumaha bibōu, hebenihā bibōu olōu fei ke milōu gali mei kelege, ẹme yoꝑu kege kuhe delei. Dalali, bi olōu fei ke milōu gama, dia dalamōu, bi olōu fei keme geleguomōu, dabai tanōu bologuado degeli kuhe.

¹⁸ Ẹme damaleyodei o sasai di widio o hiye. Dibe ẹ tōu kokōu sosōu tanōu fei dege dala. Di fi gehe degedi kaha obōu be ẹ. Ẹme tolo ilemōu ebukōu haguai. Tofigile i o ilo kelebe habage haguale. Yoꝑunōu si gabama folodo dala.

¹⁹ Godihage yoꝑu ẹ fi olōu fei ke ẹ Dihihā duledu amama dalayadomōu tagai.

²⁰ Godihage sa sibige o sasai dibōu, hebenihā bibōu olōu feibe ebōu de fi tanōu degele ke tagalemōu, ẹ yoꝑu ẹ Dihi tobōu mōu migile, hebe fufuguomaiḱōu tolo i. Ẹ Dihihā kafei kaha degeiye, ẹ dibōu de mogo tanōu degei kuhe.

²¹ Afuge, nime Godibe ahudo dege deleigui. Ni fimai kasagainōu delei kahage, nime Godibōu ho mai dalali, midihō kasagainōu milōu ga idi.

²² Kenōu si Kelesuha tolo i kaha degemōu, Godihā nibōu de mogo degei. Nime ẹ dihile kokōu sibigi ta mei dalaba duguoba, kōu gue tobolōu, nime ma o sasai. Age nimokōu be midihō kasagai milōu gadi kaha hebe ta nele meiyode tobolōu.

²³ Kenōu si, ni damaleyodei keme dedeido dege tolōu ba tafalaguama. Godihā dimokōu neleyodei, di mōu lamōu degeli keme nime dia dalama. Ta ni dulo i keme ta uwo bolofei. Damaledo, ta uwo bolofei keme oe hehegile i kaha degemōu, sa sa olōu fei kōu tefei. Ane dabai ke degedi o.

Pol ẹme sa Kolosi o kedia dogou gudi o

²⁴ A ni dogou gudi kaha hagi dugulu keme ame hohō degeli. Kelesuhage ẹ tōu be damaleyodei o sasai kedia dogou gulamōu hagi hiyedo dugu sagai, ane kenōu tefele dugulu. Hagi, Kelesuha dugu keme mei degeli mei, ane dugulu kuhe.

²⁵ Godihā tobōu mōu, a ile, damaleyodele i o sasai kediaḱōu de dabai degeligibe, sa sa ahudo o sasai nimokōu ne egei hehegiedi. Damaledo, Godihā a ẹ ta olōu feido ke hehegieyede tobōu mōu, a kuhe hehegiedi. Yobe ame egei dabai degedi o.

²⁶ Afuge Godihā ta keme mogogou delei kaha, kōu guai o sasai kedia ta tawale ili mei dalamōu haguabe demōu, ifisi ta kaha sibige keme Godihā ẹ o sasai kediaḱōu nōu tama degei dala kuhe.

²⁷ Damaledo, Godihā yoꝑu tagaiya ke, ẹ ta, afudo mogogou delei kaha sibige keme ẹ o sasai dimokōu hehegieimōu tawale ili. Ta keme sa sa ahudo o sasai nime dulomōu tawale ili kehe. Ta kaha sibige, di tawaga tobolōu sagai mei keme kōu gue, Kelesuha sa ta o sasai nibōu de dogou guo dala kaha degeimōu, hebeni hohō keme ni dugulamōu dia dalagua kehe.

²⁸ Kelesuha degei ta kebōu, egei kebōu de ei hehegie tobolōu idibe, ei o sasai tanōu tanōu olōu fei kediaḱōu tewe kebōu de hehegie tobolōu

idi. Ei tagalibe, o sasai olou fei Kelesukou damaleyodema neledo dege dalaguaba, ei dia wou ma ile, Godikou fologaba tafalaguale ke tagali.

²⁹ Kegemou, a dabai ke neledo dege degedibe, Kelesuha neleya kenou a e dabai ke kuhe degedi.

2

Di damaleyodema neledo dege dalalibe, ogou gai tabe hobou dulo sesedame

¹ Nige a ni dogou gulamou dabai hiyedo degedi keme ni defeido tawama. Age nibou, sa Laodisia o sasibou, haba sa sa o sasai, ma midihog dugulo ili mei kediabou de dogou gulamou dabai hiyedo degedi.

² A dabai ke degedi kaha yobe kou gue, ni olou fei neledo dege dalali, fi tanou degeba, niou sie yogokou solou do degeiba solou do degeiba demabadomou. A tagalibe, ni fimai bolog kebou, tewe hiyedo kebou de mooumaba, Godiha ta mogogou kaha sibige keme ni tawamabadomou. Ta kaha sibigebe Kelesu enou.

³ Kelesube sibige hiyedo. E duledube Godiha twebou, fimai bou olou fei ke amama dala.

⁴ O tae nimokou ta sebe degeba ogou gai ta ta tobou ba, kegeligi ni ke dulo sesele iye domou, a egei kou nimokou kuhe tobolou.

⁵ Ame nibou de dala meiye, kenou si ma fimai be nibou de dala. Ni Kelesukou damaleyodema, neledo dege dalali, midihog bolodo ke milou goluyodeimou dulomou, a hohog hiyedo degeli.

Dibe fi gehe ke mou kaha, di Kelesubou de dogou guonou suluguame

⁶ Nige Yesu Kelesube ni Hiye Oyodema damaleyodele i degemou, nime ebou denou dogou guo suluguama.

⁷ Nime emokou hebe tefeye mihikou hiligedo tou ke sa dege neledo dege tafalama. Mosog, mouti tagetou neledo dege duwo ke sa dege tafalama. Egei, ei nimokou hehegiei kokou nou damaleyodema hiligedo tolou ba, Godikou bolofeyode tobolou nou suluguama.

⁸ Niou tawaibou, o tae ogou gai tabou, sibige mei tabou de tobou ba, ni ke dulo sesele iye. O kediame die kou guai o kedia kuolou tabou, sa sibigebou agudiobou dia daladi kedia ta kebou de dulo tobou mou suluguadi. O kegele i kediage Kelesuha ta hehegiemou suluguadiyo mei.

⁹ Ni tewe, Kelesu eme kou Godiye, kenou si e sa sibige kuokou migilemou be o бага siei.

¹⁰ Eme esol o daga dagabou, duo daga dagabou olou fei kedia die widio o. Nime e bi kaha degemou, fi gehe, Godiha nimokou nei keme ni duledu amamai dala.

¹¹ Nime Kelesubou de dogou guo dala kaha degemou, nime kolo diafigi ke sa degei dalagua. Koume tou do kaha kolo diafigidi ke tobou yo mei. Koume midihog kasagai, di milou gadi ke Kelesuha igile mugu ke tobolou.

¹² Fafeleya tofolou imou be, nime Kelesubou de dogou guo dalaguale, e widai sagai kenou tefe, nine Godiha widai. Haba, ni Godiha Kelesu haguagi kaha nele kokou damaleyodema, fafeleya tofou ma fogou mou be, nine Kelesu ebou de hagua, gehe dege dalagua.

13 Afu n̄i midihō kasaḡai milōu gamōu, n̄iōu n̄i fiye tagaiya kenōu seseimōu be, n̄ime tofigile i sa dege delei. Kenōu si Godihā di olōu fei Kelesubōu de haguagie, f̄i gehe ke dimokōu nelēmōu, midihō kasaḡai di milōu ga ibe e gebe meiyodei.

14 Di Mosesha kuolōu ta ke sesediyo mei kaha hebe ke Godihā toguei. Damaledo, Godihā e kuolōu ta olōu fei ke hebe fufuguomajikōu diōu gōu mōu, ikoke degema mei degei.

15 Kelesu hebe fufuguomajikōu tolo i kelege, Godihā hegibe, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu olōu fei kediamē huyafei degeimōu, dia sidifi hiyedo degele i. Godihā nele hiyedo kaha die nele ke gabama folodo dalamōu, o sasai kediane dugulo i.

Dibe Kelesubōu de tofigile i sa dege dalagua kaha degemōu, kuolōu taēge dibe ta dogōu gulo saḡai mei

16 Kegemōu, o tae kuolōu ta ta n̄imokōu tobōu babe, n̄ige dulo sesedama. Nale ta nadamabeedeiba, huei nadamabeedeiba ke hobōu ta dulo sesedama. Haba sawisie hiye daga daga kaha dowobōu, oگوo gehe hegili kaha dowobōu, misiholo duwodi sawisie kebōu olōu fei kaha kuolōu ta kene n̄i dudama.

17 Kuolōu ta olōu fei keme sibige mei, habage tama degele kaha tayenōu. Kelesu enōu si sibige hiyedo.

18 O taha tieimi dugu ta n̄imokōu susubabe, n̄i ta dudama. Haba esol o kediamokōu yubu sugulo fiyamabeedeibane, n̄i ta dudama. O kegei kediamē diōu die fimaiyenōu tawaga tobolōu idi, sibige ta mei. Godi sesele idi midihoyade tawale idiye, kenōu si keme diōu die hunōu hebele fogulo idi.

19 O kediamē Kelesu sesele idiyo mei. Kelesu eme di widio o. Dibe e tōu sa degei, e momēye diōu fei asōu giemōu, e dimokōu nale neimōu be, Godihā degeiye, e tōu keme hiye degemōu ili.

20 Kelesu e tolo i saḡai kenōu tefei, n̄ine ebōu de tofigile i kaha, n̄ime sa sibigebōu agudiobōu dia daladi kedia hayedu dalagua mei. Sa sibige kōumaha kuolōu ta kegele i keme n̄i kageimōu dulo sesele idiya?

21 N̄i mōudama, n̄i nadama, n̄i kugudamabeedele idi keme n̄i kageimōu dulo sesele idiya?

22 Ta keme bibōu nalebōu kaha kuolōu mainōu. Bi kegei keme makoma mei degele. Godihage kuolōu kege ta mali mei. O kedianōu ma i.

23 Kōu kegeiye, o taha kuolōu ta ke dulo seseimōu be, sa sibige oyege wa, o keme tewe oyade tawale idi. Yobe, o kegei kaha yōu e tōu e tagadi ke akogulamōu kuolōu gehe gehe ke kuhe mādi. Kege mamōu imōu be, o sasai kediamē wa, o keme Godikōu hohō degedi oyade tawale idi. Kenōu si eme kegei mei, ege yōu e hunōu hebele fogudi. Haba kuolōu mādi midihō e sesedi kahage, e tōu e tagadi midihō kasaḡai ke ta akogulo saḡai mei.

3

Dibe Kelesubōu de hagu gehe degele i

¹ N̄ime tofigile i s̄a dege dalamōu, Godih̄a n̄ime Kelesubōu de haguagi kaha degemōu, n̄ige bi hebenitōu dala ke mōu l̄aba degema. Bi keme Godih̄a dobogoŋu delekōu, Kelesuh̄a duwo kokōu dala.

² Sa sibige koŋumaha bimaj̄i mōu l̄aba degedama. Bimaj̄i hebenitōu dala kenōu mōu l̄aba degema.

³ N̄ime tofigile i s̄a dege dala. N̄i f̄i gehebe Kelesubōu de mogogōu mōu, n̄ime Godibōu de dogōu guo dalagua.

⁴ Kelesu eme f̄i gehe degele ke nedi o. E habage hagua tama degeiba, n̄ine ebōu de hohō kaha duoya ke tama degele.

Kelesube di duledu dala kaha, dibe f̄i gehe degei dalagua

(T̄a Hiye 3:5-4:18)

Dibe gehe degele i o sasaj̄i dalagua

⁵ Kegemōu, sa sibige koŋumaha midihō kasagai milōu gadi f̄i keme olōu fei woma. Midihō kasagai keme sasaj̄i hiyoubōu, o hiyoubōu suluguadi kebōu, duo sibigi degedi kebōu, tōu e tagadi midihō kasagai kebōu, midihō kasagai milolōu tagadi kebōu, o taha bimaj̄i duguo tagadi kebōu debe hobōu milōu dama. O taha bimaj̄i duguo tagadi midihō keme ogōu gai godikōu hohō degedi midihō.

⁶ Godih̄age midihō kegegai kokōu gofoŋu hiyedo degemōu, e t̄a dulo idiyo mei o sasaj̄i kediamokōu hebe kasagai ke nelamōu ama dala.

⁷ Afu n̄ine o kegele idi kediabōu de suluguali, midihō kasagai kegei ke milōu ga idi.

⁸ Midihō n̄i degedamabeedili keme kōu gue, totonōu gofoŋu degedi midihō kebōu, omokōu midihō kasagai hehegiedi kebōu, susuga tobōu di midihō kebōu, dou tobōu di midihō kebōu olōu feibe tōu fogōu mabeedili.

⁹ Damaleyodele i o sasaj̄i diama, n̄i n̄iōu sie yogokōu ogōu gai t̄a tobōu ba tobōu ba dedama. Yobe, n̄i afu degedi midihō keme tōu fogou kaha degemōu.

¹⁰ N̄i afu degedi midihō ke tobekōu mugumōu, Godih̄a degeiye, n̄i f̄i gehe dege dalagua kehe. N̄i f̄i gehe kaha degeiye, n̄i tewe hiyedo degemōu, di milou o yoŋu e sagainōu degele ili.

¹¹ Kegei kaha degemōu, f̄i gehebōu de dalagua o sasaj̄i di olōu feibe Godih̄a dih̄ile kokōu tefinōu dala. Di o ilo kelebe sa Grik o sasaj̄i, haba ilo kelebe Juda o sasaj̄iyode tawadame. Di o ilo kelebe kolo diafigi o, haba ilo kelebe kolo diafigili mei oyode tawadame. Dibe t̄a esofej̄i esofej̄i deiyode tawadame. Sane esofej̄i esofej̄i deiyode tawadame. Di o ilo kelebe dabai degele idi o sasaj̄i, haba ilo kelebe bese o sasaj̄iyode tawadame. Yobe, di olōu feibe tefinōu dalamōu, Kelesuh̄a di duledu dalali, di olōu fei dogōu gulu kaha degemōu.

Di diyōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba deme

¹² N̄ime Godih̄a o sasaj̄i. Godih̄a n̄i tagalemōu, ege n̄ime yoŋu e biyodema makai dala. Kegei kaha degemōu, n̄ine o sasaj̄i ilo kediamokōu solōu do degeba, midihō bolō ke diamokōu hehegiema. N̄iōu n̄i hu hebele

fogudama. N̄i n̄iōu sie yogokōu him̄i degeiba him̄i degeiba dema. O yogokōu dafadama.

¹³ N̄i n̄iōu sie yogokōu gofōu degeiba gofōu degeiba dedama. N̄i mogo dīa n̄imokōu hagi ta nēibabe, n̄ige dīamokōu hebe kasagai boholōu nēdama. Hiye Oh̄a midih̄o kasagai n̄i milōu ga idi kē gebe meiyodedi sagai kege, n̄ine n̄iōu sie kenōu tefele degema.

¹⁴ Solōu do degedi midih̄o kahanōu si midih̄o bolō ilo kē gabama feleido. N̄i o sasai kediamokōu solōu do degeibabe, n̄i midih̄o bolō olōu fēido kene milōu ga ile. Solōu do degedi midih̄o kahage midih̄o bolō olōu fēi kebōu de geleguomōu dabai tanōu degedi.

¹⁵ Him̄i degedi f̄i, Kelesuh̄a nēi kebōu denōu suluguama. Godih̄a n̄ime e biyodema makaiibe, ege n̄ime Kelesuh̄a tōu kokōu sosōu tanōu fēi dege dalali, him̄i degeba mogo tanōu dege suluguamabadomōu kuhe makai. Haba, Godikōu ne bolofejyode tobolōu nōu dalama.

¹⁶ N̄i Kelesuh̄a ta defēido tolōu banōu suluguama. N̄i e ta keme n̄iōu sie yogokōu tewebōu de hegiba hegiba deba, egele tobōu ba tobōu ba degama. Dīe Fedi Kuguo kah̄a dīe kebōu, sosi mosokōu ge feile idi dīe kebōu, haba Duo Bolofeīh̄a hehegieimōu feile idi dīe kebōu de feileba, n̄i duleduge hoh̄obolōu ba, Godikōu bolofejyode tobōu ma.

¹⁷ Hiye O Yesuh̄a h̄uya kenōu suluguama. Ta n̄i tobolōu ne, Yesuh̄a h̄uya kenōu tobōu ma. Aye Godikōu bolofejyode tobolōu ne, Yesuh̄a h̄uya kenōu tobōu ma.

Polhage sosōu, Yesukōu damaleyodei kokōu tobou

¹⁸ Sasai dīama, n̄ime Hiye Oh̄a bi kah̄a degeimōu, n̄ige n̄i māh̄a ta olōu fēi dulo sesema.

¹⁹ O dīama, n̄ine n̄iōu n̄i sasai solōu do degema. Dīamokōu gofōu ta ta tobōu dama.

²⁰ Sisigo dīama, n̄i ayebōu, n̄i adiōu bōu kedīa ta olōu fēi dulo sesema. Midih̄o kegei keme Hiye Oh̄age hoh̄o degedi.

²¹ Aye dīama, n̄i sisigo dīa gofōu degele sagai hobōu ta degedama, kegeligi dīa f̄i hagi degele iye.

Polhage dabai degele idi o sasibōu, die bosebōu dīamokōu tobou

²² Dabai degedi o sasai dīama, n̄ige sa sibige kuokōu ge n̄i bose dīa ta olōu fēido dulo sesema. N̄i kegeligi, n̄i bose dīa hoh̄o degemabadeba, die dīh̄ile kokōu genōu, dabai nelē dege degele iye. Dīa duguyo mei kelegene, dīa tobōu mōu du sagai kenōu tawaleba, Kelesuh̄a hayedu dalali, dabai defēido degema.

²³ Dabai olōu fēi n̄i degeli keme defēido degema. Dabai keme sa sibige o kedīa dabainōu degediyo mei. N̄ime keme Hiye Oh̄a dabaibōu de degedi.

²⁴ Bi bolodo, Hiye Oh̄a e o sasai kediamokōu neleyodema makai keme dala kah̄a degemōu, n̄ige dabai degedi kah̄a hebe bolofeī keme n̄imokōu ne nelēdade tawama. Yobe, dabai olōu fēi n̄i degedi kah̄a bose hiyedobe Kelesu enōu dala.

²⁵ O koyohā midihō dōudo mei ta degeibabe, o keme midihō dōudo mei kaha hebe kenōu moloū. Hiye O Godihage o sasai fidibe, hūbōu obōu, hūbōu mei obōu olōu feido tefelenōu fidi.

4

¹ Bose diama, ni dabai degele idi o sasai kediamokōu ne midihō bolonōu hehegiema. Dabai kaha hebe kene diamokōu doudonōu nema. Ni tawama, nine ni Bose Hiyedo hebenitōu dala.

Di diho baga tobolou ba, midihō dōudo kenōu milōu ga ime

² Ni diho baga tobolou nōu dalama. Ni diho baga tobolou gibe, defeido tawale ama dalali, Godikōu bolofeyode tobolou dalama.

³ Ni diho baga tobolou gibe, Godihā elene dogōu guyede tobōu ma. A egei hehegiemōu siadi kaha degemōu, ame didio degei. Kenōu si Kelesuhā dabai, mogogou delei kaha sibige ke hehegile kaha a keme Godihā elemokōu soūgōu yedema diho baga tobōu ma.

⁴ Godihā tagaliya kenōu, a e ta kōū tamā dege hehegieyadeba diho baga tobōu ma.

⁵ Ni damaleyodele ili mei o sasai kediabōu de duwogualibe, ni fimai bolofeyido kahanōu Kelesuhā e midihobe diamokōu kelegenōu fei hehegiema.

⁶ O sasai kediabōu de ta koubabe, hemele fiyaba, ta sebedo dia dulo tagale sagai kenōu tobōu ma. Ni defeido fimama, ta olōu feido dia yodugale keme bologuado gobolōu tobōu ma.

Polhā o Tikikus dilie, Onesimus diliemokōu tobōu mōu, dilie sa Kolosikōu yai

⁷ A o Tikikus tobōu ba e ile, a degeli ke nimokōu kuhe tobolōu. Tikikus eme di mogodo. Eme Hiye Okōu damaleyodemā, dibōu de dabai degedi.

⁸ A Tikikus tobōu ba, nimokōu ile kaha yobe, e nimokōu ile, ele degeli ke defeido tobōu maba, haba nimokōu ne dedei sasagile.

⁹ Tikikus eme di mogo ta Onesimusbōu de ile. O Onesimus* eme Yesukōu damaleyodemā sesedi o bolodo, ni sa tanōu tie. Kōu lege kage degeli olōu fei keme dilie nimokōu tobolōu ile.

Polhā sa Kolosi o sasai kediamokōu agali bolofeyode tobou

¹⁰ O Aristarkus, eme abōu de didio degei dalali, nimokōu agali bolofeyode tobolōu. Mak, eme o Barnabashā e kiya, ene nimokōu agali bolofeyodili. A kōu hu sou o Mak ene ni sakōu ile foloubabe, ni emokōu hohobōu ma.

¹¹ O ta e hūbe Jisas, haba e hu tabe Jastus, ene nimokōu agali bolofeyode tobolōu. Juda o kamadia kedianōu si abōu de dogōu guo dabai degele idi. Ei Godihā o sasai wolōu dalale ta ke hehegieimōu be, diane amokōu dedei sasagile idi.

¹² Ni sa tanōu tie o Epafras eme Yesu Kelesuhā dabai degedi o, ene nimokōu agali bolofeyode tobolōu. E Godihā ni dogōu guba, neledo dege

* 4:9 4:9 O Onesimus e tabe kuguo Filemonkōu dala.

dalaguaba, n̄i f̄i haguaba, n̄i Godih̄a tagali k̄e ol̄ou fēi tawamabadom̄ou diho бага tob̄ou di.

¹³ Ā n̄imok̄ou tob̄ou lam̄ou, Epaf̄ras eme n̄ib̄ou, sa Laodisia kediab̄ou, sa Hierapolis kediab̄ou de doḡou gulam̄ou dabai hiyedo degem̄ou ili.

¹⁴ Di mogo Luk, eme medigo dabai degedi o, eb̄ou o Demasb̄ou diliene n̄imok̄ou agali bolofej̄yode tobol̄ou ili.

¹⁵ Ā tagalibe, n̄ige damaleyodele i o sas̄ai, sa Laodisia tie kediamok̄ou ne agali bolofej̄yode tob̄ou mabeedili. Haba, sas̄ai Nimfab̄ou, damaleyodele i o sas̄ai, e mosok̄ou kefeguom̄ou egei dulo idib̄ou diamok̄ou ne agali bolofej̄yode tob̄ou ma.

¹⁶ Kuguo kōu n̄i husōuma mei degeibabe, n̄i o tah̄a mal̄a ile, sa Laodisia o sas̄ai kediamok̄ou neiba, diane husōuma. Haba kuguo, ā sa Laodisia o sas̄ai kediamok̄ou nalama nēi k̄ene o kah̄a mal̄a bohool̄ou ma haguba, n̄ine kuguo k̄e husōuma.

¹⁷ N̄i o Arkipusk̄ou k̄ou gue tob̄ou ma, dabai Hiye Oh̄a na degeyedema makai k̄eme defēido degeligi, ol̄ou fēido mei degeyede tob̄ou ma.

¹⁸ N̄imok̄ou agali bolofej̄yodili kōume Pol, ā mayōu ma dobogōuyen̄ou nalolu kuhe. Ame didio degei dala k̄eme tot̄ou degedama. Godih̄a habagugueibe n̄ib̄ou de dalale.

Polhã Egei Sasafei Sa Tesalonaika O Kediãmokou Nalãma Nei

Tawale Ta

Sa Tesalonaikabe sa hiye, sa Masedonia duo kile dala.

Polhã sa Korinkou dalali, kuguo kou sa Tesalonaika tie kediãmokou kuhe nalãma nei. Kuguo ke nalali mei kelege, e sa kokou ile folomou dalali, Yesuhã degei kahã ta ke kou hehegie tobou. Dabai 17:1-9 kokou ne ta ke nalai dala.

Polhã kuguo kou nalai kahã yobe kou gue, Juda o kedia sa Tesalonaika tie o ilo kele makolo idi kahã degeimou, e damaleyodele i o sasai kedia dedei sasagemou, kuguo kou kuhe nalai. Yesuhã boholou ma haguale ta kebou de hehegie tobolou mou nalai.

Tewe o ilo kedia tawale ibe, Polhã kuguo kou nalai be kuguo ilo kele nalale kou dalamou, kuguo kou ume ebukou do nalai yode tawale i.

Kuguo 1 Tesalonaika koumahã ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Tã Hiye 1-3

Polbou, ebou de dabai degele idi o kediãbou dia sa Tesalonaika tie o sasai kediãmokou solou do degele i.

Tã Hiye 4-5

Sa Tesalonaika tie o sasai kediãme Godihã yoounou dogou guo dalaba, midihõ bolofei kenou milou gamabadomou.

Polbou, ebou de dabai degele idi o kediãbou dia sa Tesalonaika tie o sasai kediãmokou solou do degele i

(Ta Hiye 1-3)

¹ Pol abou, o Sailasbou, o Timotibou ei sa Tesalonaika tie o sasai damaleyodele i nimokou kuguo kou nalãma neli kuhe. Nime Aye Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou de dogou guo dalagua.

Godihã nimokou habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Polhã sa Tesalonaika tie kedia Yesukou damaleyodele i kahã degeimou hohõ degei

² Ei nimokou fimamou, Godikou bolofeyode tobolou idi. Ei ni hu solooumou, Godikou diho bagã tobolou idi.

³ Nime Yesu Kelesukou damaleyodema, e dabai degele idi. Tabe, nime Yesu Kelesukou hohõ hiyedo dege, e dabai hiyedo degele idi. Tabe, nime neledo dege dalaguadi o sasai, di Hiye O Yesu Kelesuhã boholou ma haguale kene ni dia dalaguadi. Eige ni kegele idi olou feibe tawale i kahã degemou, ei di Aye Godikou bolofeyode tobolou idi.

⁴ Mogo diãma, Godihãge nime tagai hiyedo dala. Eige nime Godihã yoou e biyodema makaidade tawale i.

⁵ Tā uwo bolofej, ei n̄imokōu tobolōu i keme taenōu tobolōu ili mei. Duo Bolofejha degeiye, ei tā uwo bolofej ke neledo dege tobolōu i. Ei fimaj bolou dege tobolōu ili mei. N̄i dowoye, ei n̄ibou de dogou guo dalamou, ei milou gadi keme n̄i duguo tawale i.

⁶ N̄i Godiha tā dulomou tolou igolugi, hagi hiyedo dugulo i. Kenou si n̄ime eibou Hiye Obou ei degei sagaj kenou seseimou, Duo Bolofejha n̄imokou dedej sasagiemou, n̄i hohou degele i.

⁷ N̄i midihou kege milou ga idi keme, damaleyodele i o sasaj, sa bolou Masedoniabou Akaiabou duo kile tie kediamokou midihou bolou ke hehegile idi.

⁸ Hiye Ohā tā, n̄i hehegie tobolou i keme bala wodi uwo sagaj kege, sa Masedoniabou Akaiabou duo kilegenou dulo ili mei. Sa sa olou fej kediane n̄i Godikou damaleyodele i kaha tā ke olou fej kou dulo tefei kaha degeimou, ei sa sa suluguadibe, tā keme eige ta tobou mou suluguadiyo mei.

⁹ Ei sa ta iga fologomou be, sa ke tie o kediage eimokou kou gue susulo tobolou idi, Polbou dia sa Tesalonaika tie kediamokou fologa, egei hehegie tobou mou be, sa Tesalonaika tie kediage tā ke dulomou, ogou gai godi tobekou muguo, damaledo Godi, yofu kegenou daladi kokou damaleyodema, e dabai kenou degelamou degele idiyode tobolou idi.

¹⁰ Haba sa sa o kedia kou gue susulo tobolou idi, Godiha Dihi e tolo imou haguagimou, hebenitou felei. Folo dalali, habage boholou ma haguale keme sa Tesalonaika tie o kedia dia dalagua ke eimokou susulo idi. Damaledo, Godiha Dihi eme Yesu. Godiha gofou, habage tama degele kaha di makeiye domou, e di boholou mou dala.

2

Polha sa Tesalonaikakou ge dabai degei ke tobou

¹ Mogo diama, n̄ige tewe, ei ile folo, n̄ibou de dalaguali, dabai degei keme mou ta fogou li mei, sibige tama degei dala.*

² Ei n̄i sabekou ile feli mei kelegebe, ei sa Filipaikou dalamou, sa ke tie o kedia ei susuga tobolou i, hagi hiyedo eimokou nele i kene n̄i kou tewe. Kenou si Godiha ei dedej sasagiemou, ei n̄i sa Tesalonaikakou iga fologomou, n̄i o ilo kelegene akogulamou degele iye, ei ta kesigie gue degele ili mei, Godiha tā uwo bolofej ke n̄imokou tobolou i.

³ Ei n̄imokou egei hehegie tobolou idibe gulaj dege ta tobolou idiyoye mei. Ei tā keme gulokou tā mei. Ei n̄imokou ogou ga tobolou idiyoye mei.

⁴ Godi yofunou ei fimaj file duguomou, e tā uwo bolofej ke tobou mabeedema ei kuhe makai kaha degeimou, eige doudonou hehegie tobolou idi. Eige o sasaiye eimokou hohou degele ke tagale idiyoye mei, eige Godiha hohou degele ke tagale idi.

⁵ N̄i kou tewe, ei n̄i hohou degemabadomou ogou ga tobolou idiyoye mei. Haba n̄i bimaj kene ei tagale idiyoye mei. Godiha tewe, eige n̄imokou midihou bolonou milolou idi.

* 2:1 2:1 Dabai 17:1-9

⁶ Eige n̄i ei h̄u k̄e hebele fogumabdomōu degele ili mei. Haba o ilo kelege ei h̄u hebele foguyadomōu degele ili mei.

⁷ Damaledo, eibe Kelesuhā ta-bolofei-mala-suluguadi-o dalaye, kenōu si ei iga fologamōu be, eige n̄imokōu bi ta n̄emabeedema hawa tobolōu idiyō mei. Dihigidiōu tahā ē dihi bu n̄edi sagai, ei n̄imokōu ne nebe k̄e sagainōu degele idi.

⁸ Ei n̄imokōu solōu do hiyedo degei kahā degemōu, Godihā tā uwo bolofei k̄e n̄imokōu tobolōu i. Haba tabe, ei n̄i dogōu gula deba, ho oe ei wouba tofigile k̄ene tabōu mei, yobe n̄ime ei mogodo degei kahā degeimōu.

⁹ Mogo diama, n̄i tewe, ei n̄ibōu de dalali, dabai hiyedo degemōu, tā uwo bolofei k̄e n̄imokōu tobolōu idi. Eige n̄i eimokōu nalebōu bi ilo kelebōu de n̄emabeedema yodulo dafamōu be, ei huliamebōu agalibōu Godihā dabaibōu sele dabaibōu de hiyedo degele idi.

¹⁰ N̄i kōu tewe, ei Kelesukōu damaleyodele i o sasai n̄ibōu de dalali, Godihā tagali midihoya kenōu ei ē dihīle kokōu d̄udonōu suluguei. Godi yōu tewe ei midihō kasagai ta milōu ga ili mei.

¹¹ N̄i kōu tewe, ei n̄i d̄ususo idibe o tahā yōu ē sisigo d̄ususo sagai kenōu tefele d̄ususo idi.

¹² Ei n̄i d̄ususo ibe, n̄ime bologuado dalaguamabdomōu dedei sasagile idi. N̄ime Godihā yōu ē bi kahā degeimōu, eige n̄ime midihō bolodo kenōu milōu gamabdomōu kuhe egele tobolōu idi. Godi yōu n̄i haguismōu, ē sa, yōu wolōu dala kokōu haguamabeedili. Sa k̄eme hebeni sa, Godihā hohobōu de dala.

O sasai, Kelesukōu damaleyodema hagi duguo nelēdo dege deleigui

¹³ Ei Godihā tā n̄imokōu hehegie tobōu mōu be, n̄ige tā k̄eme sa sibige o kediā tadade tawale ili mei. N̄ige Godihā tabe damaledodade tawalemōu tolōu i kahā degeimōu, ei Godikōu bolofeyode tobolōu idi. Godihā tā kahage damaleyodele i o sasai n̄i duledu dabai degedi.

¹⁴ Mogo diama, sa Judiakōu damaleyodele i o sasai kediā, die midihō k̄eme n̄ine sesele igolugi, ifine kegenōu dala kehe. O sasai kediāme Yesu Kelesuhā dogōu guo dalamōu, Juda o, diōu die mosomā kediāge diamokōu hagi hiyedo n̄edi sagai kenōu tefei, n̄ine n̄iōu n̄i mosomā kediāge n̄imokōu hagi hiyedo nelē idi.

¹⁵ Juda o kediāge habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediāme wumōu tofigile i. Haba Hiye O Yesune wala imōu tolo i. Eine gagale mugulo i. Godihage o kediāme hohō degediyo mei. Diage o olōu fēido ho degele idi.

¹⁶ Yobe, Godihā sa ta o sasai mamouye domōu, diage ei Yesu Kelesuhā tā hehegedi k̄e akogulo idi. Kegele idi kahā degemōu, die midihō kasagai olōu fēi k̄eme hiye dege haguabe demōu, Godihā gofōu tamā degele k̄eme hafei degeli.

Polhā sa Tesalonaika o sasai kediāme haba dugu ile sagaido degei

¹⁷ Mogo diama, wefēido, Juda o kediā ei hele mugumōu, fogōu haguasiemōu, ahudo dege tiasigeliye, kenōu si ei fībe n̄ibōu de dala. Kegei degemōu, ei haba n̄i dugu ile sagai degeimōu hiyedo a ka ili.

¹⁸ Eige n̄imokōu igalamōu degele idi. Pol a ilamōu hiyedo degediye, kenōu si Tamaha ei akoguo dala.

¹⁹ N̄i degeiyege, di Hiye O Yesuha bohōlōu mā haguale kelege, ei e dihile kokōu ge hohōbolōu ile. Yobe, n̄ige egei, ei n̄imokōu hehegiei ke tolōu mōu, Yesukōu damaleyodele i kaha degeimōu, ei e bohōlōu mā haguale ke hohō dege dia dalali, hebe bolodo e nele ke mala ile.

²⁰ Damaledo, ei n̄imokōu hohōbolōu idi. N̄i damaleyodele i kaha degeimōu, Godiha eimokōu hohōbōu di.

3

Polha o Timoti sa Tesalonaika o sasai kediāmokōu dedei sasagieyadomōu tobōu mōu i

¹ Ei n̄imokōu solōu do hiyedo degemōu, n̄imokōu igale ke dia dalale dafamōu, ei tobolōu gi, abōu Sailasbōu elebe sa Atenskōu dalaba,

² ele mogo Timotihanōu iyede tobolōu i. Timoti eme Godiha dabai degedi o, elebōu de Kelesuha degei kaha ta uwo bolofei ke tobolōu idi. Kelegenōu be, ele Timoti n̄i dedei sasagieiba, n̄i damaleyodei ke neledo dege dalamabadomōu iyedele i.

³ Kegeligi, n̄i ilo kele hagi hiyedo ke duguoba, fi hiyedo mā iye. N̄iōu tewe, Godihage damaleyodele i o sasai dibe hagi kegei ke dugulo ileyodei.

⁴ Ei n̄ibōu de delei kelegene, eige dibe hagi gehe gehe dugulo ileyode tobou sagai keme, n̄i tewe, damaledo, di hagi hiyedo kōu tama degeimōu dugulo i.

⁵ Kegei kaha degemōu, age n̄imokōu igale a ke kaba dia dalale dafamōu, a Timotinōu tobōu mōu i, n̄i damaleyodei ke tawalamōu. Tefeledugudi o kaha* n̄i damaleyodei ke tefeleduguba, n̄i olōu fei fiyasigeiba, ei dabai hiyedo degele idi keme sibige mei degeiye domōu.

Timotihā Tesalonaika kedia bologuado degeli ta ke mala hagumōu, Polha hohō degei

⁶ Kegemōu, Timotihā n̄imokōu ile dala dema, haba bohōlōu mā hagua felei. Felemōu, eimokōu toboube, sa Tesalonaika tie n̄ime damaleyodemā, neledo dege dalali, n̄iōu sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dedi ke susulo tobou. Haba tabe, ei n̄i dugulo sagai degeli kenōu tefei, n̄ime eimokōu fimā hohō degemōu, ei dugulo sagai hiyedo degele iliyode tobōu mōu dulo i.

⁷ Mogo diāma, eibe hagi hiyedo duguo deleiye, Timotihā hagua eimokōu n̄ime damaleyodemā neledo dege dalayode tobōu mōu dulomōu, eibe dedei degei.

⁸ N̄ime Hiye Okōu damaleyodemā, neledo dege dalagua kaha degeimōu, eine bologuado dalagua kuhe.

⁹ Ei n̄imokōu fimamōu, Godiha dihile kokōu hohō hiyedo degele ili kaha degemōu, eige di Godikōu bolofejyode tobolōu ili. Kenōu si ei Godikōu bolofejyode tobolōu kahage Godiha hohō degedi eimokōu nei keme tefeledugudi sagai mei.

* 3:5 3:5 Tefeledugudi o kaha - e hupe Tamā sa degei.

¹⁰ Godihā dogōu guba, ei haba iga, nī duguloyodema, huliamebōu agalibōu de, hiyedo diho бага tobolōu idi. Kegeiba, nī damaleyodei keme nele mei degei debabe, ei degeiye haba neleḏo degele.

Polhā sa Tesalonaika o sasai kediamokōu ileyodema, Godikōu diho бага tobou

¹¹ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesubōu dilie ei nīmokōu igale a ke milōu yadomōu kuhe diho бага tobolōu ili.

¹² A tagalibe, ei nīmokōu solōu do hiyedo degei sagai kenōu tefele, Hiye Ohā degeiye, nīne solōu do degedi midihō ke hiye degeiba, nīōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema, o sasai ilo kediamokōu ne solōu do degele ke tagali.

¹³ Kege degeiba, Godihā degeiye, nī neleḏo dege dalaguali, di Hiye O Yesuhā emokōu damaleyodei o sasai kediabōu de hagubabe, nīme hebe kasagai ta moloḥu mei, di Aye Godihā dihilē kokōu doḡdo o sasainōu dalaguale. Damaleḏo.

Sa Tesalonaika tie o sasai kediamē Godihā yoḥunōu dogōu guo dalaba, midihō bolofei kenōu milōu gamabdomōu

(Tā Hiye 4-5)

4

Di sasai hiyoubōu o hiyoubōu degedi midihō keme milōu dame

¹ Mogo diāma, a mā tā mei degelamōu uwage tobolōu kuhe. Ei nīmokōu egele tobolōu idibe, nī midihō Godihā tagali kenōu milōu gale ke hehegie tobolōu idi. Damaleḏo, tā ei tobōu mōu nī dulo sesele ili kehe. Kenōu si, ifi ei Hiye Ohā hūya ke tā neleḏo dege haba nīmokōu tobolōu be, nī midihō bolofeido kenōu milōu gamōu imabeedili.

² Ei nīmokōu Hiye O Yesuhā hūya ke egele tobolōu i olōu feido keme nīōu kōu tewe.

³ Godihāge nī nīōu sie emokōu seseguba, e degeiye nīme e o sasai bolōdo dalamabdomōu tagali. Kegei kahā degemōu, sasai hiyoubōu o hiyoubōu degedama.

⁴ Tōu e tagadi midihō kasagai milōu dama. Fiye tagadi midihō kasagai kene milōu dama. Midihō bolōdo, Godihā tagali sagai kenōu milōu gamōu ima.

⁵ Godi tewe mei o sasai kedia dioḥu die tōu e tagadi midihō ke degele idi sagai kege degedama.

⁶ Damaleyodele i o sasai nī nīōu sie yogokōu tōu e tagadi midihō kasagai ke milōu gaba ogōu gadama. O tae kegeibabe, midihō kasagai kahā hebe moloḥu keme ei nīmokōu defeido kōu egele tobou.

⁷ Godihāge dibe midihō kasagai ke milōu mabdomōu haguaisali mei. Ege dibe yoḥu e midihō bolōdo kenōu milōu mabdomōu kuhe haguaisai.

⁸ Kegei kahā degemōu, o sasai koyohā tā ke du ho fogōu babe, eme o kedia tobekōu muguyo mei, Godi nīmokōu Duo Bolofei nei o ke tobekōu mugulu.

Di defeido midihō bolofei kenōu milōu ga ime

⁹ Damaleyodele i o sasai di diyōu sie yogo tagadi midihō keme eige n̄imokōu ta nalama sagile sagai mei, yobe Godihā n̄imokōu hegimōu n̄iōu kōu tewe degei kahā degeimōu.

¹⁰ Ei tewe, n̄ige damaleyodele i o sasai olōu fei, sa Masedonia duo kile dalagua kediamokōu ne solōu do degele idi. Mogo diama, ei n̄imokōu haba dedej sasagie tobolōu be, n̄ige midihō keme hiyedo dege degemōu ima.

¹¹ Ei n̄imokōu kōu tobōu mōu dulo i sagai kenōu tefe amafeinōu dalali, n̄iōu n̄i dabai kenōu degemōu ima. N̄iōu n̄i dobogoꞑuye defeido dabai degeleba, n̄iōu sie dia dalama.

¹² Kege degeibasi, n̄ige omokōu bi hawagale mei. Damaleyodele ili mei o sasai kediane n̄i dabai kege degeiba dugubabe, diage n̄i midihō ke hohō degele ile.

Hiye Ohā bohōlōu mā hagua di gelegulo

¹³ Mogo diama, eige n̄ime defeido midihō tofigile i o sasai kediamokōu tamā degele keme tawale ile ke tagali. Kegeligī, damaleyodele ili mei o sasaiye die mogo diā sihou gosolo idi sagai, n̄ine kenōu tefeiye domōu ei kuhe tobolōu ili. O kediane Godihā kōu tofigile i ke haba haguagile keme ta tawale dia dalagua mei.

¹⁴ Yesuhā tolomōu haguai keme dige kōu damaleyodele i. Kegei kahā degemōu, Yesuhā degeiye, Godihāge Yesukōu damaleyodele i o sasai, tofigile i kediane olōu fei haguagieiba, Yesuhā bohōlōu mā haguale kelege Diane Yesubōu de haguasile.

¹⁵ Damaledo tā, Hiye Ohā toboubē ei n̄imokōu tobolōu ili kuhe. Hiye Ohā bohōlōu mā haguale kelegebe, tofigile ili mei, sa sibige kuokōu sosou dalagua, dibe hebenikōu be dibukōu fologale mei.

¹⁶ Yobe, Godihā hiligedo tobōu ba, esol o hiye kahā haguaisa tobōu ba, haba Godihā kibi ke haguaisouba, Hiye O yoꞑunōu hebeni tou fogōu migiba, ise, yoꞑumakōu damaleyodema tofigile i kediane diabukōu hagua ile.

¹⁷ Tofigile ili mei, sa sibige kuokōu sosou dalagua, dibe habage mabi timiya ke fologaba, tofigile i o sasai kediabōu de Hiye Obe agudiletōu kuhe gelegulo ile. Kegeiba, dibe Hiye Obōu de tofousogo tofousogo kegenōu dalaguale.

¹⁸ Kegei kahā degemōu, tā a nalai koꞑumahage n̄i n̄iōu sie tobolōu ba, yogokōu dedej sagiba dedej sagiba degama.

5

Dige Hiye Ohā haguale keme ama dalaguame

¹ Mogo diama, Hiye Ohā haguale sawisie keme eige n̄imokōu nalama nele mei.

² Yobe, n̄iōu kōu tewe, Hiye Ohā haguale sawisie keme hiyou moꞑudi oe huliame haguadi sagai kenōu tefe haguale.

³ O sasai sa sibige kuokōu ge bologuado dalayode tawale ili kelegenōu, hagi hiyedo ke tamā degeiba dugulo ile. Sasaiye dihi malā felamōu do dugudi sagai kenōu tefe dugulo ile. O tahā ta kama folo meido.

⁴ Mogo diama, ninou si hulia kokou ta dalagua mei. Kegei kaha degemou, Hiye Oha haguale sawisie kelegebe, hiyou mojudi oe hagumou, moso obou kaha kesigidi sagai kege, ni ta kesigile ile mei.

⁵ Ni olou feibe hohoyabou agalibou nou suluguadi o sasai. Damaleyodele i o sasai dibe hulia timiya ta suluguadiyo mei.

⁶ Dibe o ilo kedia dege kege tiadame. Di diho kusiaba ama dalame. Tou e tagadi midihog keme degedame.

⁷ O tiadi kediamme, huiame tiasigedi. O tigi kolo huej gofudo nama fi totou degele idi kediamme huiame huej gofudo nala idi.

⁸ Kenou si agali suluguadi o dibe tou e tagadi midihog keme degedame. Di Hiye Okou damaleyodema, solou do degedi midihog keme kuwoye solou moso gogudi sagai kege goguoba suluguame. Di Godiha di mamolou ke dia daladi midihog keme heti gofudo ke sagai dege, di widiletou muguoba kuhe suluguame.*

⁹ Godihage dibe e gofou hiyedo ke dugumabeedema makali mei. Di Hiye O Yesu Kelesuha degeiye, e di mamolouyodema makai.

¹⁰ Di dowoye, Yesu e tolo i kaha degeimou, di tei debane, teli mei debane, dibe ebou de dogou guo dalaguale.

¹¹ Kegei kaha degemou, niou ifi degele ili sagai kegenou niou sie ta bolofei kenou tobolou ba, yogokou dedei sagiba sagiba dema.

Godihage Kelesukou damaleyodele i o kediamme midihog bolofei kenou milou gamabeedema dogou gulo

¹² Mogo diama, ta ei tobou ladi koume ni duma. Ni widio o kedia ta defeido dulo sesema. O kediamme Hiye Okou damaleyodema, ni widio o degemou, ni dogou gulamou, nimokou egele tobolou mou, dabal hiyedo degele idi.

¹³ Kegei kaha degemou, nige diamokou solou do degeba, die ta ke defeido dulo sesema. Haba tabe, ni niou sie yogokou mogo degeiba mogo degeiba dema.

¹⁴ Mogo diama, ta ta, ei nimokou tobou ladi koune defeido duma. Dabal degele dafa idi o kediamokou egele tobou ma. Gu e degedi o kediamokou ne dedei sasagiema. Nele mei degei o sasaine dogou guma. Omokou amafei himi degenou tobou ma. Gofou dege tobou dama.

¹⁵ O ilo kedia nimokou midihog kasagai milou ga ibabe, nime kegeligi diamokou boholou midihog kasagai milou ga iye. Ni niou sie yogokou midihog bolodo hegiba hegiba dema. O ilo kediamokou ne midihog bolonou hehegiema.

¹⁶ Sawisie olou feido hohog degema.

¹⁷ Godikou diho baga tobolou nou ima.

¹⁸ Midihog kagei kagei ta dugubane, Godikou bolofeyodenou tobou mou ima. Godihage nime kege degele ke tagali. Yobe, nime Yesu Kelesubou de dogou guo dalagua kaha degeimou.

¹⁹ Duo Bolofeha ni dogou guo dabal degelaba degeibabe hobou akogudama.

* 5:8 5:8 Efesus 6:10-20

²⁰ O taha habage degele duguo tobou laba degeibabe, ni hobou dafaba gofo u degedama.

²¹ Kenou si o tae ta tobolou yodeibabe, ta ke defeido file duguoba, ta bolofeido kenou tou ma.

²² Midiho kasagai keme olou feido tou fogou ma.

²³ Godi eme bologuado daladi kaha e obou do. A tagalibe, e ni dogou guo dalaba suluguale ke tagali. Nime e o sasai bolodo dalaba, e ni duobou, ni fibou, ni tou bou olou fei ke dia dalale. Kegeligi, di Hiye O Yesu Kelesuha haguale kelege, nime sibigibou dalali, hebe kasagai ke moye domou.

²⁴ Ni hagnosisai o Godihage yonu degeleyodei keme doudo dege milou di. E degeiye, yonu tobou sagai keme nimokou tama degele.

²⁵ Mogo diama, nige Godiha eine dogou guyedema diho baga tobou ma.

²⁶ Godikou damaleyodei midiho kahanou ni mogo diamokou bolofeyodema nogou gama.

²⁷ A Hiye Oha huya ke nimokou tobolou kuhe, nige kuguo kome damaleyodele i o sasai olou fei kediamokou husolouba hehegiema.

²⁸ Di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe nibou de dalale.

Egei Sasama Polha Sa Tesalonaika O Kediāmokoū Nalama Nēi

Tawale Ta

Polha sasafei kuguo ke nalama, damaleyodei o sasai, sa Tesalonaika tie kediāmokoū nelēmoū dalali, habage sasama kuguo kōune nalama, diāmokoū nēi. Hiye Ohā haguale keme diā defeido ta tawale ili mei. Diage wa, koū hagueiyade tawale i.

Kegei kahā degemoū, Polhage midihō gehē gehē, Yesuhā haguale hafei degeiba tamā degele ke kuhe toboloū moū nalama nēi.

Kuguo 2 Tesalonaika kōumahā tā sibige tanoū tanoū oloū feibe kuhe:

Tā Hiye 1-2

Hiye Ohā haguale sawisiēi keme habage tamā degele.

Tā Hiye 3

Sa Tesalonaika tie kediage dabai degele dafa idi o kediāme doususuloba egele toboū mabeedei.

**Hiye Ohā haguale sawisiēi keme habage tamā
degele**

(Tā Hiye 1-2)

¹ Pol āboū, o Sailasboū, o Timotiboū ei damaleyodele i o sasai, sa Tesalonaika tie nimokoū kuguo kōu nalama nel̄i kuhē. Nime di Aye Godiboū, Hiye O Yesu Kelesuboū de dogoū guo dalagua.

² Di Aye Godiboū, di Hiye O Yesu Kelesuboū dilie nimokoū habagugueiba, nime bologuado dalamabadomoū.

Sa Tesalonaika o sasai kediā hagi duguomoū be, nel̄edo degenoū deleigui

³ Mogo diāma, eige Godikoū bolofeyode toboloū idi. Kege degedibe bolō, yobe, nī damaleyodeiboū soloū do degedi midihoboū ke hiyedo degeligi, nī nioū sie yogokoū soloū do degeimoū soloū do degeimoū dili kahā degemoū.

⁴ Nime damaleyodema dalaguamoū, ho oe nī makoloyodema degele imoū be, nī ke duguo nel̄edo dege dalagua keme eige damaleyodele i o sasai, sa sa oloū feī tie kediāmokoū susulo toboloū moū, nī hū ke hebele foguo suluguadi.

Godihā di fidibe doūdonoū fidi

⁵ Nī damaleyodema, hagi oloū feī dugumoū be, Godihage dimokoū yōū di fidibe doūdoyode hegili. Kegei kahā degemoū, ē nī midihō ke file duguobabe, boloyodema, nime sa, ē woloū dala kokoū fologaleyode toboloū.

⁶ Godibe midihō doūdonoū miloū di o. Kegei kahā degemoū, nimokoū hagi nēdi o kediāmokoū be Godihage hagi nelē.

⁷ Haba tabe, ē degeiye, o sasai, ifi hagi hiyedo dugulu nime diyoū feī misiholo duwoguale. Hiye O Yesuboū, ē esol o nel̄edo kediāboū de

hebeni tōu fogōu, dou wobolōu keleya ke haguababe, Godihage di misiholo duwoguamabeede tobolōu.

⁸ Yesuha haguaba, o sasai Godi tewe mei kediamokōu hebe kasagai ke nele. Di Hiye O Yesuha e ta uwo bolofei ke tawali mei o kediamokōu ne hebe kasagai ke nele.

⁹ O sasai kediamē hebe kasagai ke malaba, Hiye Oha hohobōu nelebōu keme ahudo dege dalaba, kasagai kokōu tofousogo tofousogo kegenōu dalale.

¹⁰ Sawisieie Godiha makai kelege, Hiye O e hagubabe, Godiha o sasai kedia emokōu hohobolōu ile. Damaleyodele i o sasai kedia e hu hebele fogulo ile. Ni ne kegele ile, yobe, ta ei hehegie tobolōu i keme ni damaleyodele i kaha degemōu.

Polbōu diage Godiha sa Tesalonaika o sasai kediamokōu dedei hiyedo ke neyadomōu diho бага tobolōu i

¹¹ Ei Hiye Oha haguale kokōu fimamōu, diho бага tobolōu idibe, Godiha ni dogōu guyedema kuhe diho бага tobolōu idi. Eige midihō, Godiha ni sesemabadomōu hagnosisai ke ni milōu ba Godiha duguyedema kuhe diho бага tobolōu idi. Haba, Godiha neleya ke midihō bolō, ni degele sagai kebōu, damaleyodei kaha midihō ni milolōu sagai kebōu de bologuanōu milōu mabadomōu kuhe diho бага tobolōu idi.

¹² Eige nime midihō bolō kenōu milōu mabadomōu diho бага tobolōu idi, ni Hiye O Yesuha hu hebele foguba, haba ene nimokōu hohobōu yadomōu kuhe diho бага tobolōu idi. Di Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie habagugueibe nibōu de dala kaha, ei kege kuhe diho бага tobolōu idi.

2

Kuolōu ta gobōu di obe habage tamā degele

¹ Mogo diama, di Hiye O Yesu Kelesu haguba, di e gelegulo ke ei nimokōu tawale ta tobōu ladi.

² O ilo kelege Hiye Oha haguale sawisieibe kōu hagua gabama iyode tobōu babe, ni kesigidama. O tae ta habage degele ta tobōu bane, Duo Bolofeiha o takōu kōu hegiyode tobōu bane, haba kuguo kōu Pol a nalaiyode tobōu bane ke dulobabe, hobōu kesigie gue degedama.

³ Ogōu gai ta ke duloba damaleyodedama. Hiye Oha hagualebe mogogōu haguale mei. E hagonalaba degeibabe, kelege o sasai sudo Godi tobekōu mugulo ile. Godi tobekōu muguoba ibe deba, kuolōu ta gobōu di widio o ke kuhe tamā degele. O keme Godiha makoma mei degeleyodema makai dala.

⁴ O kahage kuolōu tabōu, godiyodele idi kebōu olōu fei tobekōu muguoba, yoŋu e hu kenōu hebele fogulo. Haba, ege di Godiha mosokōu folobabe, eme Godiyode tobolōu.

⁵ A nibōu de dalali, midihō kagei kagei tamā degele olōu fei ke hehegie tobou keme ni de tawale i?

⁶ Ni kōu tewe. I fi kōu bōu ge, kuolōu ta gobōu di o e akoguo dala dedei kene ni kōu tewe. Eme Godiha makai kelegenōu tamā degele.

⁷ Kuoloū tā goboū di midihō keme o sasaiyene ifi miloloū iliye, kenoū si tamado miloloū iyo mei. Yobe, akoguo dala o ege Godihā toboū ba, koū a soŋugoloū ye, kenoū si you dala.

⁸ Kegeba, kuoloū tā goboū di o keme o sasai dihīle kokoū tamā degele. Tamā degeiba, Hiye O Yesuhā e mogou hohoŋū kahā o ke wouba tolo ile. Damaledo, Hiye Ohā hagua, e hohō kahane kuoloū tā goboū di o ke makoma mei degele.

⁹ Kuoloū tā goboū di o kahā hagualebe, Tamāhā neleya kenoū haguale. Hagua feleba, o sasai kediā dihīle kokoū Tamāhā ogoū gadi midihō gehe gehe ke miloū gouba duguoba hiyedo kesigile ile.

¹⁰ Ogoū gai midihō kasagai miloū gamoū iba, o makolo ile kediā kokoū damaleyodele ile. Yobe, Godihā mamoloŋū kahā tā damaledo keme diā ta hohō dege dulo ili mei kahā degemoū.

¹¹ Kegei kahā degemoū, o sasai kediā ogoū gai tā kokoū damaleyodele ibabe, Godihage moū duguo fogoloū.

¹² Kegema, o sasai kediāme Godihā tā samaba, hebe kasagai nele. Yobe, diā oloū feī Godihā tā damaledo kokoū ta damaleyodele ili mei, midihō kasagainoū hohō dege miloloū idi kahā degemoū.

Godihā nī mamoloŋuyodema makai

¹³ Mogo diāma, Hiye Ohagē nīme tagadido. Sawisiēi oloū feī eī nī tawalemoū, Godikoū bolofeyodedi. Yobe, Godihā tagaliya ke, nīme diābukoū damaleyodei o kediā timidu dalaguaba, Duo Bolofeīhā nī duledu dabai degeiba, nīge damaledo tā kokoū damaleyodeba, Godihā nī mamoloŋuyodema makai dala.

¹⁴ Nī kegemabeedema, Godihā nī haguaisibe, yoŋū e tā uwo bolofeī, eī toboū di kahanoū haguaisi, nī oloū feī di Hiye O Yesu Kelesuhā hohō kokoū noū dalamabadomoū.

¹⁵ Mogo diāma, nī nelēdo dege dalaguama. Tā eī nimokoū hehegie toboū keboū, kuguokoū nalaī keboū de oloū feī toloū sesema.

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesuboū, di Aye Godiboū dilie dimokoū soloū do dege habaguguemoū, dedeī sasagiemoū be, di nelēdo dege tofousogo tofousogo dalagua. Dilie degeiye, di Godihā dimokoū bologuado degele ke dia dalagua.

¹⁷ Eī tagalibe, ē nimokoū dedeī sasagieiba, nīme midihō bolodonoū miloū gaba, tane bolodo kenoū toboloū ile ke tagali.

Sa Tesalonaika tie kediāge dabai degele dafa idi o kediāme doususuloba egele toboū mabeedei

(Tā Hiye 3)

3

Nige Godihā eī dogoū guyedema dihō bagā toboū mabeedei

¹ Mogo diāma, ā mā tā mei degelamoū uwage toboloū kuhe. Nige Godihā eī dogoū guba, Hiye Ohā tā ke sa sa oloū feī toboloū tefeyedema dihō bagā toboū ma. Nī ē hū hebele fogulo idi sagaī, sa sa o sasaī ilo kediāne ē hū hebele fogumabeedema dihō bagā toboū ma.

² Haba tabe, midihō kasagai milōu di o kedia eimokōu bōu basia degeiye deba keme diho baga tobōu ma. Njōu kōu tewe, o olōu feido Kelesukōu damaleyodele ili mei.

³ Kenōu si, Hiye Ohage yoŋu kōu degeleyodei keme dōdo degedi kaha degemōu, e njimokōu dedej neleba, nj wolōu dalale. Hiye Ohā nj wolōu dalababe, Tamaha njimokōu midihō kasagai ta degele mei.

⁴ Hiye Ohā degeiye, eige tā ei njimokōu hehegie tobolōu koŋume nj dulo sesele ilidade tawale i. Habagene nj ei tobolōu koŋume dulo sesele iledade tawale i.

⁵ Ei tagalibe, njime Hiye Ohā yoŋunōu dogōu guo dalaba, Godiha solōu do degedi midihō kebōu, Kelesuha hagi duguo neledo dege daladi midihō kebōu de milōu gale ke tagali.

O sasai olou fei dabai degemabeedei

⁶ Mogo diama, Hiye O Yesu Kelesuha huya ke ei njimokōu egele tobolōu kuhe. Damaleyodele i o sasai ilo kele mōu yoŋuwa duwoli, tā ei hehegiedi ke dulo sese ho fogōu babe, njime o kegele i kediaōu de suluguadama.

⁷ Ei njbōu de delei kelegebe, mōu yoŋuwa deleli mei keme njōu kōu tewe. Nebe kenōu tefele, njine kegenōu dalaguama.

⁸ Ei nale mōu yoŋuwa ta moŋudiyo mei, seleyenōu mamōudi. Damaledo, eige nj eimokōu nale ta dogōu gumabeediyo mei, njimokōu hagi nele ilebe dafa idi. Ei huliamebōu agalibōu de Godiha dabaibōu, sele dabaibōu de hiyedo degele idi.

⁹ Ei nj nale mōu yoŋuwa moloŋube kōu boloye, kenōu si mōu yoŋuwa ta moŋudiyo mei. Ke degedi kaha yobe kōu gue, ei njimokōu midihō bolodo hegiba, njige kenōu duguo sesemabadomōu.

¹⁰ Njōu kōu tewe, ei njbōu de deleigui kelegebe, njimokōu kōu gue tobōu di,

O taha dabai dege ho fogōu babe, nalene nadayedei.

¹¹ Eige oe tobolōu imōu dube, nj kile o sasai ilo kediage mōu yoŋuwa duwoguali, dabai degele dafaiyode tobolōu imōu du. Die bi kaha tā kenōu tobolōu idi. Dioŋu die dabai ta degele idiyo mei.

¹² Ei Hiye O Yesu Kelesuha huya ke o kegele ili kediamokōu egele tobolōu be, njime amafej dalali, njōu nj nale dabai kenōu degemabeede tobolōu kuhe.

¹³ Mogo diama, njige midihō bolō milōu gale keme dafadama.

¹⁴ O taha ta, ei kuguo kuokōu hehegiemōu nalaj ke dulo sese ho fogōu babe, njime o ke duguo tawaleba, ahu dege dalama. Kegeiba, e yoŋu degei ke tawaleba sidifi degele.

¹⁵ Kenōu si o kegei keme njige ho madama. O keme damaleyodei o, nj mogo. Kegei kaha degemōu, njige amafej himi dege egele tobolōu ba dōsusuma.

Polha sa Tesalonaika tie kediamokōu agali bolofeyode tobou

¹⁶ Hiye O eme bologuado daladi kaha e obōu do. E degeiye, njime bologuado dalaguale. Damaledo, Hiye Ohā nj olōu fei dogōu guo dalale.

17 Pol a ñimokôu agali bolofeyodili koûme a mayoûu ma dobogoûyenyenôu nalolu kuhe. Kuguo olou fei a nalama nedi kokou be kou guenyenôu naladi.

18 Di Hiye O Yesu Kelesuha habagugueibe o sasai olou fei nibou de dalaleyode tobou di.

Egei Sasafei Polha Timotikou Nalama Nei

Tawale Ta

O Timoti ume o gisiai, Yesukou damaleyodei o. E sabe Listra. Sa keme sa Galesia duo kile dala. E adiou be Juda sasai, e hube Yunis. E abou ha hune di tewe. E hube Lois (2 Tim 1:5). E ayebe Grik o. E hube di tewe mei.

Timoti e hiye degeimou, Polha e wolou, Godiha ta hehegiemou siei (Dabai 16:1-3). Habage, Timoti e sa Efesus kele Yesukou damaleyodei o sasai wolou dalamou, Polha kuguo kou nalama, o takou neimou mala ile, emokou kuhe nei (1 Tim 1:3).

Kuguo kouumaha sibige tabe, o ilo kelege ogou gai egei kou gue hehegile idi, o koyoha tofousogo tofolou ke tagaibabe, e nale ilo kelebou, sasai hulobou de kuolou dogogubasi, ume tolo mei, tofousogo tofolou yode tobolou idi. Polhage Timotikou na ogou gai egei ke akoguyedei.

Ta sibige tabe kou gue, sosikou dabai degedi. Yesukou damaleyodei o sasai wolou daladi dabai degedi kaha ta Polha nalai (1 Tim 3:1-7). O kediame sosikou widio o, damaleyodei o kedia sosogou idi (1 Tim 5:17-20). 1 Tim 3:8-13 kokou be, diken dabai degedi kaha ta ke nalai.

Kuguo 1 Timoti kouumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

**Timotihage midihou yoku milou di kebou haba
midihou o sasai damaleyodele i kedia milou di
kebou de defeido tawaibou wolou dalayadomou**

(Ta Hiye 1-6)

¹ A me Pol, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. Godi, di Mamou Obou, Yesu Kelesu, di e haguale ke dia dalaguadi obou, dilie tobou mou, ame ta-bolofei-mala-siadi-o kuhe degei.

² Timoti, name Yesu Kelesukou damaleyodei kaha degemou, name ma dihido. A kuguo kou namokou nalama nelu kuhe. Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou solou do dege, habagugueguba, na bologuado dalale.

Dige ogou gai ta olou fei ke akogume

³ A sa Masedoniakou ilamou, namokou ta neledo dege kou tobou kenou haba tobolou mou nalolu kuhe. A tagalibe, name sa Efesuskou nou dalali, o ilo kediamokou ta neledo dege, ni Godiha ta hehegiligibe ogou gai tabou debe tobou damabeede tobolou ke tagali.

⁴ O kediage kou guai o kedia degele idi ta ke tobolou ba, die hu ke olou fei sou usele iligi gofou degemou, tae biya idi keme nage fogou mabeede tobou. Godikou nou damaleyodele ibasi, e dabai keme hiye degeiba dugulo ile.

5 Ta neledo koꝑumaha sibigebe kou gue, dia Yesu Kelesukou damaleyodema, die duledube bolonou dalali, Godiha dihile kokou diame sibigi ta meidade tawaibasi, dia dioꝑusie yogo tagaiba tagaiba dele ile.

6 O ilo kelegebe midihq doudo koꝑume tou fogou mou, ta sibige mei kenou tobolou idi.

7 O kedia Godiha kuolou ta hehegile idibe, dia kou damaledodade tawalemou tobolou idiye, kenou si dia hehegile idi kaha sibige keme dioꝑuge ta tawale idiyo mei.

8 Di tewe, Godiha kuolou ta bolodo keme bologuado hehegieibabe bolo.

9 Godiha kuolou ta kahaqe doudo o kediamokou ta hehegediyo mei ke tawame. Godiha kuolou ta keme e kuolou gobou gile idi obou, e ta dulo idiyo mei obou olou fei kedia dumabadomou mai. Godi tobekou mugulo idi obou, midihq kasagai milou ga idi obou olou fei kedia dumabadomou mai. Godiha midihq tagale idiyo mei obou, sa sibige midihq kasagai kenou sesega ili obou olou fei kedia dumabadomou mai. O wala idi obou, o die aye adiou wala idi obou olou fei kedia dumabadomou mai.

10 Haba, Godiha kuolou ta ke maibe, sasai hiyou mala idi obou, o yogoha yogo hulo idi obou olou fei kedia dumabadomou mai. Fisimou dabai degedi o sasai hiyouye moꝑuma sele tiga mala idi obou, gulokou tobolou idi obou, Godiha huya ogou ga tobolou idi obou olou fei kedia dumabadomou mai. Haba ta damaledo sesediyo mei midihq ilo olou fei milou ga idi o kedia dumabadomou mai.

11 Kuolou ta kaha sibige keme ta uwo bolofei Godi yoꝑu a tobou yadomou amokou kou nei kenou tefei. Ta uwo bolofei kahaqe dimokou be, Godi eme hohobou nelebou hiyedo kodu dalayodei. Hohobou nelebou kaha yobe enou.

Polha Godiha emokou solou do degei ke bolofeyode tobou

12 Di Hiye O Yesu Kelesu e amokou dedei neimou, a emokou bolofeyodili, ege ame dafadiyo mei ke duguo, e dabai degeyadomou makai kaha degemou.

13 Afu age Yesu Kelesu huyafei degemou, damaleyodei o sasai makodi. A gofoꝑu hiyedo degediye, kenou si ege amokou solou do degei, a ta tawalemou, emokou damaleyodili mei kaha degemou.

14 Ame di Hiye O Yesu Kelesuha hiyedo habaguguegu kaha degemou, a emokou damaleyodema, o sasai kediamokou ne hohq dege dala kuhe.

15 Yesu Kelesuha sa sibige kuokou hagueibe, midihq kasagai milolou idi o sasai kedia mamou lamou haguei. Ta keme damaledo ta, o sasai olou fei duloba damaleyodema. Damaledo, afuge ane midihq kasagai kou milou gadi. Midihq kasagai a milou gaibe folodo. O iloye milou gadibe huyadefei.

16 Kenou si Yesu Kelesuha amokou solou do hiyedo degei. Midihq kasagai a milou dibe hiyedoye, kenou si ege a dogou gulobe ta dafali mei kaha degemou, o sasai ma habage haguasili kedia Yesuha a solou do degei ke duguo tawaleba, diane emokou damaleyodeibasi, fi tofousogo tofolou ke mala ile.

¹⁷ Hiye O, ɛme yoꞑu kegenou dalale, ɛme ta tolo ile mei. Oe ta dugulo ile mei. Di Godi tanou do. E huɓe hiyedo folodo. Di hohobolou ba, e hu hebele foguonou dalame. Damaleɗo.

Timoti e o sasaiye midihɔ kasagai milou gadi ke neɓedo dege akoguyedei

¹⁸ Ma dihi Timoti, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia namokou kou tobolou i sagai kenou tefeɓe, aɓe namokou neɓedo dege tobolou kuɓe. Nage ta dia tobolou i ke seseleba, ogou ga tobou di o kedia hehegile idi keme akogu.

¹⁹ Na kege degeligibe, Yesu Kelesukou damaleyodemaba, ne duledube bolonou daladade tawa. O ilo kediage die midihɔ kasagaibe kou daladade tawale iliye, kenou si Godikou kusigile tobolou be dafa idi. Die damaleyodeibe mosole igikou ile kolomamou siej sagai kenou tefei.

²⁰ O kegele ibe Himeneus dilie Aleksander dilie. Diliebe a Tamakou sesegu, dilie Godibe huyafei degele sagai meidade tawamabadomou.

2

Di Godihage o sasai dogou guyedema diɓe baga tobou me

¹ Yomogou do, a namokou neɓedo dege tobolou be kou gue, na tobou ba, damaleyodele i o sasai kedia diɓe baga tobolou be, Godiha dioꞑu diabou, o sasai olou feibou de dogou guyedema diɓe baga tobou mabeede. Haba Godikou diɓe baga tobolou gibe, bolofeyodemabeede, Godiha di olou fei dogou gue ili kaha degemou.

² Haba Godihage sa sibige kuokou gamani hiye o olou fei kene dogou guyedema diɓe baga tobou ma. Kegeibasi, di hagi ta dugulo mei, bologuanou dalaguali, Godiha midihɔ bolodo kenou milou ga dalaguale.

³ Kege diɓe baga tobolou idi keme Godiha diɓilebe bolofeido. O di Mamou O Godihage di kege diɓe baga tobolou idi keme hohɔ hiyedo.

⁴ E o sasai olou feido mamouba, dia damaleɗo ta kaha sibige ke tawale ke tagali.

⁵ Di tewe, Godibe tanou dofei. Godi e ilokou dalamou, ha o sasai di ilokou dalamou, o Yesu Kelesu ɛme mogou du dala.

⁶ Sawisie Godiha maka degei kelegenou, Yesu Kelesu e yoꞑusie sesegomou tolo i, di mamou lamou. Kegei kaha Godiha dimokou hegibe, e di mamoloꞑu ke hegi.

⁷ Ame Godiha e ta-bolofei-mala-siadi-o makai. E tobou mou, a egei tobou mou siadi. Age ogou ga tobou yo mei, damaleɗo tobolou kuɓe. Ege aɓe sa sa obiyei kediamokou hehegieyadomou makai, o sasai kediane Yesu Kelesukou damaleyodemaba, damaleɗo ta ke tawamabadomou.

⁸ A tagalibe, o sa sa keleya tie kedia Godikou damaleyodemaba, gofoꞑu dege taɓe biya idi ke fogou ba, die dobogoꞑu hebele foguo diɓe baga tobou mabeedili.

Sasai kedia midihɔ bolodo milou di keme damaleɗo dioꞑusie similou di

⁹ A tagali tabe kou gue, sasaiyege yukueibe bologuanou kama, kegeligi sidifi degele iye deba. Widio towe similou dibou, bi sele igi golye milou gaibou, webou, yukuei sele hiyeye mamoubou denou kadama.

¹⁰ Sasai Godikou hohobou diyode tobolou idi kedia o sasai dogou guomou, midihog bolofeido kenou milou ga idi keme dioou die similolou idi ke sa degei.

¹¹ Sasaiyege Godiha ta dulobabe, dioou die hu hebele fogudama.

¹² Age sasai kedia omokou ta hehegiedibou, haba obe sasai kedia hayedu daladibou keme dafadi. Damaleyodele i o sasai ni kefeguoba, sasaiye Godiha ta hehegiedama.

¹³ Yobe, Godihage Adambukou milou mamou, habage sasai Iv kuhe milou kaha degemou.

¹⁴ Adam ege ogou gai ta ta duli mei. Ivhanou si dulomou, midihog kasagai yomogou milou.

¹⁵ Sasai kediamе dihi mooubasi, Godiha dia mamoloou. Kou kegeiye, dia Yesu Kelesukou damaleyodemа, o sasai olou fei tagaleba, Godi e midihog bolodo kenou milou ga ibasi, e sasai kedia mamoloou.

3

Damaleyodei o sasai wolou daladi o kediamе midihog douдо kenou milou mabeedei

¹ O taha ta damaleyodei o sasai wolou daladi dabai ke degele tagaibabe, dabai e ke tagali keme bolodo. Ta keme damaledo ta.

² Damaleyodei o sasai wolou daladi oyege midihog doudonou milou, o sasaiyege e midihog kasagai ta milou ba dugulo mei. Eme sasai tanou fei huloba defeido dalayede. Yoou e tou e tagai sagai kenou degedayede. Obege eme midihog bolonou milou ba dugulo. O taha e mosokou hagubabe, feleyedemaba, hohog degeyede. Tabe, eme Godiha ta hehegiedi kenou tewe hiyedo degeyede.

³ Damaleyodei o sasai wolou daladi oyege tigi kolo huei gofooudo ke nada, fi totou degeiye debа. Toto gofoou degeba biyada, tane amafeinou tobou yede. Taene ta biyada, sele hiye moloou sagaine ta degedayede.

⁴ Damaleyodei o sasai wolou daladi oyege yoou e sosou diame bologuado dia dalayede. E sisigo diage e ta dulo seseleba, emokou be midihog douдо kenou milou mabeede.

⁵ O koyoha yoou e sosou diame bologuado ta dia daladiyo mei debabe, e Godikou damaleyodele i kediane kage wolou dalale?

⁶ Ebele damaleyodei oyege dabai ke degedayede. Kegeligi, enou si boloyode tawaleba dabai degeligi, yoousie yoou e hu ke hebele foguba, Godiha Tama ta sale kelege ene ta saiye domou.

⁷ Haba tabe kou gue, damaleyodei o sasai wolou daladi dabaibe, midihog bolofeinou milou di oyenou degeibasi, o fekou dalagua kediane duguoba boloyodele. Kegeligi, e midihog kasagai ta milou ba, Tamaha salemaye e touye domou.

Diken o kediane midihog douдо kenou milou mabeedei

⁸ Nebe kenou tefei, diken oyene midihog douдо kenou milou ma. Fimaj bolou degeba, tigi kolo huei gofooudo nama fi totou degeba, sele hiyou mooudama.

⁹ Diken oyege, die duledube bolonou daladade tawaleba, ta Godiha damaleyodei o dimokou hehegiei ke hiligedo tolou dalama.

¹⁰ Nige o sosikou yomogou dabai degeladi keme defeido file dugu, e bologuado dabai degele sagai dugubasi, emokou dabai ke nema.

¹¹ Diken o kedia sasayene* midihou doudo kenou milou gamabeede. Tobe tobou dama, tou e tagadi midihou kenou degedama, sosikou dabai degele hobou dafadamabeede.

¹² Diken oyege sasai tanou fei huloba, e sasai bou e sisigobou olou fei bologuado wolou dalayede.

¹³ Diken dabai bologuado degeli o die hube bolonou dalale. Diage dioou Yesu Kelesukou damaleyodei ke hehegielebe ta gue degele mei.

Godiha midihobe sibige hiyedo folodo

¹⁴ A namokou toto ile kou tagaliye, kenou si a kuguo kouounou nalama, o takou neiba, namokou kuhe mala ile nele.

¹⁵ Kegei kaha, a toto i ho fogou babe, na kuguo kuokou nou duguoba, midihou Godiha sosou dia milolou sagai ke kuhe tawa. Di Godi eme yoou kegenou daladi o. E sosou be damaleyodele i o sasai dinou. Dibe mouti sa degei. Mouti kaha sosi moso hiligedo tolou dala sagai kenou tefele, dine Godiha ta damaledo ke hiligedo tolou hebele foguo dala kuhe.

¹⁶ Di tewe, Godiha midihobe sibige hiyedo folodo. Ta e dimokou hehegiedi kaha sibigebe kou gue, Eme damaledo o бага tama degeimou, o sasaiye dugulo i. Duo Bolofeiha e midihou dou donou milou di oyodemou hegi. E tama degeimou, esol o kediane dugulo i. E degegai ke oe sa sa obiyei kedianokou hehegiemou suluguei. Sa sibige o sasai kedia emokou damaleyodele i. E hebeni hohokou folomou, hu hiyedo ke mou.

4

Ogou gai egei kaha degeiye, o sasai ilo kele fi totou degele i

¹ Duo Bolofeiha tamado kou gue tobolou, habagebe o ilo kele Godikou damaleyodei ke tou fofou guemaba, ogou gai egei duo kasagaiye hehegiemou tobolou ili ke dulo ile.

² Ogou gadi o kedia ogou gai egei hehegiele idibe taenou tobolou idi. Die duledube kasagainou. Midihou kasagai dia milolou idi keme dioouge bologyode tawale idi.

³ Diage obou sasai bou hudi ke kuolou dogogulo idi. Haba, nale nadi ilo kelene kuolou dogogulo idi. Ta damaledo ke tewe o dige kuolou ta dala mei. Nale olou feibe Godi yoounou milou gai kaha, damaleyodei o sasai dige emokou bolofei yode tobou maba mouma nala ilenou.

⁴ Nale Godiha milou gai olou feibe bolonou. Dige kasagai yodedame, Godikou bolofei yode tobou maba kuhe moume.

⁵ Yobe, Godiha tabou, di dihou бага tobolou kebou kahage nale olou feibe Godiha binou degedi, kuolou ta dala mei.

* **3:11 3:11** Tewe o ilo kelege tawalibe, sasai kediane diken o kedia sasai mei, diame diken sasaidade tawali.

Timoti ume Kelesuha dabai o bologuado degele dalayedei

⁶ Na ta a tobolou kofu damaleyodei o sasai kediamokou hehegieibabe, name Yesu Kelesuha dabai bologuado degele. Kegeiba, name ta bolodo ei damaleyodema hehegiendi ke olou fei tou ma sesedi kaha dedei sagiba kuhe hehegile.

⁷ Nage kou guai o kedia degele idi kaha ta keme hobou duda. Ta keme sibige mei, Godikou damaleyodei o kedia dulo sagai mei. Na Godiha midihoya kenou sulugi, dabai hiyedo dege.

⁸ Tou nele degelaba dabai hiyedo degeibabe keme huyadefei kou boloye, haba Godiha midihog ke seselaba dabai hiyedo degeibasi bolofeido. Kege degeli o keme sa sibige kuokou tofousogo tafalali, habagene tofousogo tofousogo tofolou.

⁹ Ta keme damaledo ta, o sasai olou fei duloaba damaleyodemabodomou kuhe nalai.

¹⁰ Kegei kaha degemou, di dabai hiyedo degemou ili. Keme mou degemou iyo mei. Godibe yofu kegenou daladi, dibe e dimokou bolodo ta degele ke dia dalagua. Ege o sasai olou fei mamolofu tagaliye, kenou si emokou damaleyodei o sasai dibe e kou mamolofuye dala. Kegei kaha degemou, di dabai hiyedo degele ili kuhe.

¹¹ Nage o sasai kediamokou be ta kofunou dulo sesemabeedema hehegie tobou.

¹² Name gisiai kaha, diage wa, name mou oyade tawale iye. Na midihog bolofeinou milou babe Diane duguo tawaleba sesele ile. Kegeibasi, na ta tobolou deba, siale deba, o sasai tagale deba, Godikou damaleyodele deba, e dihile kokou sibigibou mei dalale deba na midihog doudo kenou milou gamou sia de.

¹³ A namokou toto i ho fogou babe, nage o sasai kediamokou Godiha kuguo ke husofuma hehegie tobou de.

¹⁴ Godihage e nele keme namokou kou solou do nei kaha degemou, na hobou tatabai degeda, dabai keme defeido dege. Na tewe, sosikou widio o kedia namokou dobogofu dogoguo, dihog baga tobolou i kelegebe, habage-degele-duguo-tobou di-o taha midihog na degele ke tobou mou, Godihage e nele ke namokou kuhe nei.*

¹⁵ Sawisiei olou fei ne dabai keme kegenou dege. Na dabai ke defeido degeibabe, o sasai kediage midihog bolog na milou di keme hiye dege kegenou kuhe iledade tawale ile.

¹⁶ Na nofusie midihog nofu milolou kene file dugu, midihog kasagai milou ye deba. Haba o sasai kediamokou hehegili dabai, nofu degeli kene defeido file dugu. Na nofusie kege file dugubasi, Godiha nabou, ne ta dulo damaleyodele ili o sasai kediabou de mamolofu.

5

Timotihage damaleyodei o sasai kediame yofu e sosou sagaido duguyedei

* **4:14 4:14** Na Rom 12:3-8 dugu.

¹ Nā odo kediamokōu ne gofoŋu degeda. Noŋu ne ayekōu tā doususudi sagai kenōu tefele tobōu. O gisiai kediamokōu ne, midihō, noŋu ne eye mala diamokōu degedi sagai kenōu tefele dege.

² Haba sobōu de kediamokōu ne, midihō, noŋu ne adioū kōu degedi sagai kenōu tefele dege. Sasai gisiai kediamokōu ne, Godihā dihile kokōu midihō dōudo, noŋu ne bobasi diamokōu degedi sagai kegenōu dege.

Kuei sasai kediamē o koyohā dia dalale?

³ Kuei sasai ta esofei dalababe, nā emokōu be midihō bolofei kenōu hegi.

⁴ Kenōu si, kuei sasai kahā ē sisigobōu, ē abōu diabōu dalaguababe, nage diame die adioū ke dia dalaguamabeede tobōu, die dabai ke tawamabadomōu. Yobe, Godihā midihō sesedi kelene dabai dala. Dioŋu die sosōu dia daladi keme sibige hiyedo dabai. Die adioū hā diā wolōu daladi kahā hebe keme diage die adioū sobōu dedo degei ke defeido dia dalaguamabeede. Godihāge midihō keme hohō hiyedo.

⁵ Kuei sasaiye esofeido dalalibe, ē Godihā emokōu midihō bolodo degele ke dia daladi. Agalibōu huliamebōu de ē Godikōu dihō bagā tobōu di, ē dogōu guyadomōu.

⁶ Kuei sasai koyohā midihō yoŋu tagali sagai kenōu milōu ga dalababe, eme kōu tolo i sā degei dala.

⁷ Egele tā a nalai keme nage kuei sasai kediamokōu hehegie, o sasaiye diā susuga tobolōu iye domōu.

⁸ O koyohā yoŋu ē sosōu diā dogōu gu ho fogōu babe, eme Godikōu damaleyodeibe tōu fogōu mōu, meido degei dala. Haba ē sasai bōu ē sisigobōu dene wolōu dala ho fogōu babe, midihō kasagai ē degeli keme damaleyodili mei o sasaiye degele idibe gabama folodo.

⁹ Kuguo, kuei sasai die hū nalagai dala kokōu be, nā hū mōu yoŋuwa ta nalāda.* Kuei sasai, nā ē hū kuguokōu nalalebe, eme o tanōu fei hulo dalali, o ke tolo imōu, esofei deleibe sadebe olōu fei 60 kege mei degei kedia hū kenōu nalā.

¹⁰ Kuei sasai kegei keme o sasai kediamokōu midihō bolofei kenōu hehegiedi sasaiyodele idi. Eme sisigo bologuādo dia daladi sasai. Sa ta oe hagumōu ne, ege bologuādo dia daladi. Godihā o sasai die abogoŋu bigidi.* Obe hagi dugumōu ne, ē dogōu gudi. Eme midihō bolodo kegeinōu milōu gadi. Nā kuei sasai kegele i kedia hunōu kuguo kokōu nalāga, nige diā dogōu gumabadomōu.

¹¹ Kuei sasai, sobōu de degele ili mei kedia hube nalāda, diā haba o hulo sagaiye Kelesuhā dabai degedi ke tōu fogōu ye domōu.

¹² Kegeligi, diā hebe kasagai ke moye domōu. Yobe, diā Godihā dabainōu kōu degeleyodeiye, haba degele ili mei kahā degemōu.

¹³ Kuei sasai, gisiai degele i kediage haba o huli mei degeimōu be, diā midihō bolō mei milolōu idi. Dabai degele dafama, mosō ta mosō ta

* **5:9 5:9** Tewe o kedia tawali, kuei sasai, o tae haba hulo sagai mei kedia die hū oe kuguokōu nalqumōu be, diā sosikōu dabai degeimōu, damaleyodei o sasai ilo kedia diamokōu nalebōu bibōu solōu do nele idi. * **5:10 5:10** Juda o kedia midihōbe kōu gue, o tahā hagua, die mosokōu felejimōu be, diage o felei kahā abogoŋu ke bigile idi, ē hohobōu yadomōu.

suluguali, midihō yogo diā degedi ke dulomōu, diāne susuga tobolōu idi. Ta di tobolōu sagai meina, tobolōu idi.

¹⁴ Kegei kaha, kwei sasai gisiai degele i kediamokou be, a kou gue egele tobou lamou, nime o gehe huloba, dihi mouma feleba bologuado dia dalaguama. Kegeibasi, fekou dalagua o sasaiye ni ta susuga tobolou ile mei.

¹⁵ Ni tewe, kwei sasai ilo kelebe midihō bolofei ke tou fogou mou, Tamaha ta dulo sesele idi.

¹⁶ Damaleyodei sasai ta na, ne sosou kile kwei sasai ta dalababe, no unou dogou guo dala. Kegeibasi, damaleyodele i o sasai ni kwei sasai ke ta dogou gulo mei. Damaleyodele i o sasai nige kwei sasai, die sosou mei kedianou dogou guma.

Dige sosikou widio o, dabai bolō degedi kediane defeido dogou gume

¹⁷ Sosikou widio o, damaleyodei o sasai bologuado sosogou ili kediamokou be dige die ta defeido dulo seseleba, midihō bolonou hehegieba, dia dabai bologuado degedi kaha hebe neme. Egei tobolou idi obou, Godiha ta hehegile idi obou olou fei kediamokou be dige kege degeme.

¹⁸ Di tewe, Godiha kuguoye tobou, Nige wai bulumakou kedia alasi kolo tofou tofou gugulo ibabe, kegeligi dia alasi nala iye deba, die mogou hobou komuguo tigadama. *Lo 25:4* Kegemou, di tewe,

Dabai oyege die hebe moudi. *Luk 10:7*

¹⁹ O tanou ye feleba, sosikou widio oe midihō kasagai ta milouyode tobou babe, na duda. O bolou sagai, ha kamadia sagai kegeye tobolou ibasi na du.

²⁰ Sosikou widio oe damaledo midihō kasagai ta milou babe, na damaleyodei o kedia dihile kokou mala folo tefegieba, doususu. Kegeibasi, o ilo kediane midihō kasagai milolou gue degele ile.

Timoti e midihō yo u milou di ke defei tawaibou

²¹ Godibou, Yesu Kelesubou, Godiha esol o yo u makaibou die dihile kokou a namokou doudo kou gue tobolou, ta a tobolou koume na defeido sesele iligi, o hubou obou, hubou mei obou kediamokou tefelenou hehegie. Na midihō bolofei keme hiye obou, ne mogodobou diamokou nou hehegieda. O sasai olou fei kediamokou ne hehegie.

²² Na o ta Godiha dabai degeyadeba maka degeba, emokou toto dobogou dogoguo dihō бага tobou da. Kegelig, e haba midihō kasagai ta milou ba, nane midihō kasagai e milou kaha touye deba. Na nou ne midihone defeido file dugu, Godiha dihile sibigi ta deleiye deba.

²³ Na hueidonou nada. Tigi kolo huei gofoudone huyadefei dogou guoba na de, name guadobou, do ilobou de degedi kaha.

²⁴ Midihō kasagai o ilo kelege milou gadibe kou tama dalaye, haba ta saba filebe you dala. Kenou si midihō kasagai o ilo kelege milou gadibe mogogou dala, habagenou si tama degele.

²⁵ Kenou tefei, midihō bolofei o sasaiye milou gadine tamakou dala. Midihō bolō ilo kelebe toto ta tama degele mei, kenou si kegenou mogogou dalale mei, habage tama degele.

6

Dabai degedi o sasai kediāne die bosehā dabai bologuādo degemabeedei

¹ Damaleyodei o sasai, fisimōu dabai degedi kediāme hebe malā idiyo meiyē, kenōu si diāge die bosehā tā duloba, e hayedunōu dalaguama. Kegeligi, die bosehā Godihā hūbōu, di hehegiedi dabai kebōu de susuga tobouye domōu.

² Dabai degedi o ilo kediā die bosebe damaleyodei o debabe, diāne e tā defeido duma. Die bosebe damaleyodei o, diāme eye malā sagai. Kegeligi, diā e tā dulo ile meiyode tobolōu iye. Die bosebe damaleyodei o kaha, diā e tagaleba, e tā duloba, e dabai defeido degemabeede.

Sele tagadi midihō keme midihō kasagai milōu gadi olōu fei kaha yo

A namokōu nalolu koū nā damaleyodei o sasai kediāmokōu hehegiligine, kegenōu egele tobōu.

³ Di Hiye O Yesu Kelesuhā tā kahage dimokōu be dōudo hehegiedi kaha degemōu, dige Godihā midihō kenōu seselemōu hehegiedi. O tahage midihō ke tobekōu muguoba, o sasai kediāmokōu ogōu gai egei hehegieba,

⁴ yoū esi boloyode tawaleye, e ta tawaiyo mei. O kegei kahage o ilo kelebōu de sibige mei tā gehe gehe ke tobolōu mōu tae biya idi. Kegeri kaha degemōu, obe kona degele idi, gofoū degele idi, susuga tobolōu idi, o ilo kelebe midihō kasagai milōu gadi oyode tobolōu idi.

⁵ O kegele i kediāge dioūsie yogokōu gofoū degeimōu gofoū degeimōu dele idi. Die fimaiibe dōudo mei. Damaledo tadade tawale iyo mei. Diage wa, Godihā midihō sesedi kahage, diā sele hiyedo moloūyade tawale idi.

⁶ Di Godihā midihō kenōu seseligi, bi yoū dimokōu nēdi kokōu hohō degeibasi, di bologuādo dalaguale.

⁷ Di adiōu hā di malā felei kelegebe, di bi tabōu de malā fei mei. Di tofigile kelegene, di bi tabōu malā ile mei.

⁸ Sa sibige kuokōu be nalebōu yukueibōu denōu dalababe, di hohō dege dalame.

⁹ O koyohā sele hiye mōu lāba degeibabe, o keme tefele duguye haguaba, salemaiye tōu di sagai kenōu tefele tolōu malē. O kegei kaha e degele sagai bōu, e moloū sagai bōu keme sibige mei, yoūsie makolo sagai ke degega ili kahage, eme makoma mei degele.

¹⁰ Sele tagadi midihō keme midihō kasagai milōu gadi olōu fei kaha yo. Damaleyodei o ilo kelene selekōu nōu hohō hiyedo degeligi, Yesukōu damaleyodei ke tōu fogou kaha, diāme hagi kagei kagei ke dugumōu ili kehe.

Nā nabukōu hiligedo foukua iligi, fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moūyedei

¹¹ Kenōu si, name Godihā bi. Nā midihō kasagai olōu fei ke tobekōu muguoba, midihō dōudo kenōu sese. Nā Godihā midihō ke milōu gaba, emokōu damaleyodema, o sasai tagaleba, neledō dege iligibe, omokōu gofoū degeda.

¹² O Yesu Kelesukōu damaleyodei keme o tae ebukōu foukua ile folodi ke sā degei. Nā o kegei kenōu tefele foukua i, fi tofousogo tofousogo ke

mōu lāba. A mōu tobōu yo mei, afu nā o dihile kokōu tafalali tamā dege toboube, ame Yesu Kelesukōu damaleyodeiyodei kelege, Godihā name fi tofousogo tofolōu ke moloūyodema kōu makai kaha.

¹³ Bi olōu fei milōu gai o Godibōu, Pontius Pailatkōu damaledo tā ke tamādo tobou o Yesu Kelesubōu, dilie dihile kokōu, a nāmokōu doḡudo dege tobolōu kuhe,

¹⁴ Godihā tā a nāmokōu tobolōu koūme nā defeido sesele iligi, di Hiye O Yesu Kelesu hagua tamā degeiba di dugume. Kegeligi, nā midihō ta, oe kasagayodele sagai ke milōu ba dugulo iye.

¹⁵ E hagualebe, aso diho Godi yoū makai kelegenōu haguale. Eme hoho degedi kaha obōu. Sa sa olōu feibe yoūnōu dia dala. Eme hiye o kedia Hiye O. Gamani hiye o kedia die Hiye O.

¹⁶ Godi enōu be todi tewe mei. Eme hoho hiyedoye silemaj, di ile hafei degele sagai mei. O tae eme dugudiyo mei, habagene dugulo sagai mei. E hube hiyedo folodo. E nelebe mei degele mei. Damaledo.

Selebōu o kedia Godikōu damaleyodema, bi mei o kedia dogōu gumabeedei

¹⁷ Nā selebōu o kedia mokōu be dioūsie hiye degedamabeede tobōu. Dia die bimaj kōu sudoye, diame tofousogo tofolōu ile mei. Bimaj kene tofousogo dalale mei. Dia Godikōu damaleyodeibasi Godihā bi bolō bolō, dia hoho degele sagai ke diamokōu nele.

¹⁸ Nage diamokōu be, o sasaj dogōu guo, midihō bolofej milōu gaba, bi mei o sasaj kedia mokōu solōu do nemabeede tobōu.

¹⁹ Dia sa sibige kuokōu ge kege degeibabe, diame hebe bolodo, dioū habage moloū ke kefele ili. Kegeibasi, dia fi gehe malāba, tofousogo tofolōu ile.

Timotiha e dabai ke yoū defeido dia dalayedei

²⁰ Timoti, Godihā nāmokōu kōu nej keme noū defeido dia dala. Tā daga daga, Godihā tagale sagai mei keme olōu fei tobekōu mugu. Oe tewe o kedia tayodema, tae biya idi kene nā duda, ahu dege dala.

²¹ Damaleyodei o ilo kelene ogōu gai tā kegei ke dulomōu ke sesele iligi, Yesukōu damaleyodei ke tōu fogou dalagua.

Godihā habagugueibe nibōu de dalale.

Egei Sasama Polha Timotikou Nalama Nei

Tawale Ta

O Timoti ume Polbou de dabai degedi o. Polha sa Romkou didio mosodu duwoli tolo hafei degeimou, e kuguo kou nalama o takou neimou mala ile, Timotikou kuhe nei.

Polha nalai kaha sibigebe kou gue, Timotiha e damaleyodei ke tatabai degeba, Yesuha ta hehegiendi ke tou fogou dayedemamou kuhe nalai. E Godiha ta defeido seseligi, obe emokou hagi neibane, tabou meiyode tobou yedei.

Haba tabe, Timotiha ge ogou gai egeibe hobou dudayedei. Polha you e midihonou seseyedei.

Kuguo 2 Timoti kou umaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Timotibe dabai nele do dege degeligi, damaledo Godiha dabai degedi o degeyedei

(Ta Hiye 1-4)

¹ Ame Pol, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. Godi you tagaiya ke ame obe Yesu Kelesukou damaleyodemaba tofousogo tofousogo tofolou kaha ta mala siadi o degededema makai.

² Timoti, name ma dihi, a namokou hoho degeimou, kuguo kou namokou kuhe nalama nei. Aye Godibou, di Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou solou do dege, habagugueguba, na bologuado dalale.

Di ta uwo bolofei ke tobolou be hobou gue degedame

³ Ma kou guai o kedia Godiha dabai degele idi sagai kenou tefele ane degeli. A dabai degemou iligibe, ma duledune bolonou daladade tawali. A Godikou bolofeyodemama, e na dogou guyadomou, agalibou huliamebou de diho baga tobou di.

⁴ A na fogou imou, na ma sihou gosoumou dugu ke tawalemou be, haba na dugulo sagai degeli, na duguoba, hoho degelamou.

⁵ Ne fimai be sudo mei, age name Yesu Kelesukou damaleyodei ke kou tobolou imou du. Ne abou Loishou, ne adiou Yunishou dilie damaleyodele i sagai kenou tefei, nane damaleyodei ke a tewe.

⁶ A na tawayadomou tobolou be, afu, a namokou dobogou dogoguo diho baga tobou kelege, Godiha namokou e nele ke solou do nei keme totou degedayedemamou kuhe tobolou. Godiha namokou e nele ke nei kaha degemou, na e neleya ke dabai defeido dege.

⁷ Duo Bolofei, Godiha dimokou nei keme di gue degemabadomou nei mei, haba di nele do degeba, o sasai diamokou solou do degeba, diyou di midihou ke defeido dia dalamabadomou kuhe nei.

⁸ Kegei degemou, nage di Hiye Oha degedi kaha ta ke o sasai kedia mokou hehegilebe, gue degeda. Haba ame e dabai degedi o kaha degemou kuhe

didiŋ degei kokou ne na gue degeda. Na Godiha nele ke malaba, abou de dogou guo hagi hebeleba ta uwo bolofei ke tobou me.

⁹ Godiha di mamoloŋuyode tobou, dibe yoŋu e bi degelamou. Ege di midihŋ bolodo milolou ke duguomou makali mei. Yoŋunou tagalemou, di mamou lamou kuhe makai, di solou do degemou. Damaledo, afudo, e bi ta milou li mei kelegebe, e Yesu Kelesuha di habagugueyede tobou.

¹⁰ Godiha kege kou tobou mamou dalali, habage di mamoloŋu o ke kuhe tama degei. Eme Yesu Kelesu. E hagua, todi ke makoma mei degei. Ta uwo bolofei e tobou di ke e dimokou hehegieibe, dine tofigile ile mei, tofousogo tofousogo tofolou ileyode tobou.

¹¹ Godihage ame ta uwo bolofei ke mala hehegiemou siyadomou kuhe makai.

¹² Kegei kaha degemou, ame hagi hiyedo duguo dalaye,* kenou si a sidifi degeiyo mei. O a emokou damaleyodei keme age kou tewe. A tewe, dabai e amokou nei keme yoŋu bologuado dia dalaba ibe deba, uwage sawisie ke kuhe tama degele.

¹³ Na o sasai kediamokou hehegiebe, Yesu Kelesukou damaleyodema, emokou hohŋ degeba, doudo ta, a tobou mou na kou dudi sagai kenou tefele hehegie tobolou dala.

¹⁴ Duo Bolofei di duledu dala, e neleya ke nage bi Godiha namokou nei keme defeido dia dala.

¹⁵ Sa Esia o olou fei kediabou, haba o Figelus dilie o Hermogenes diliebou, dia olou fei a tou fogou fogou yai keme na kou tewe.

¹⁶ Age Hiye Ohu o Onesiforusbou e sosou bou diamokou solou do degele ke tagali, e amokou dedei sasagiei kaha degemou. Ege didiŋ mosokou a dugu hagualebe ta gue degediyo mei.

¹⁷ Damaledo, ege sa Rom kuokou hagua fele, a dugulamou hiyedo kolugi kuhe dugu.

¹⁸ A tagalibe, Hiye Ohage uwage sawisie kelegebe, emokou solou do degededili. Yobe na tewe, a sa Efesuskou delei kelegene, e a kou dogou guo delei kaha degemou.

2

Timoti eme Yesu Kelesuha ami o bolodo dalayedei

¹ Ma dihi, na neledo dege tafala, Yesu Kelesuha na habaguguegu kaha degemou.

² Godiha ta, a o sudo kediamokou hehegie tobou mou nane dudi keme na kegenou fimai doudo dege o kediamokou hehegie tobou ba, Diane o ilo kediamokou kuhe hehegie tobolou.

³ Na hagi dugubabe, na Yesu Kelesuha ami o bolofei kenou tefele tafalali, eibou de hagi ke hebeleba dabai degemou ime.

⁴ Ami o kediage dabai tabou de degele idiyo mei, ami dabainou degele idi, die hiye ohu hohŋ degeyadomou.

⁵ Nebe, o tae ebukou foukua ile foloba, hebe bolodo moloŋuye. Kenou si foukuayediliya ke i ho fogou babe, hebe bolodo keme e ta moloŋu mei.

* **1:12 1:12** Pol eme didiŋ degei dalali, kuguo koŋu kuhe nalai.

⁶ Hebe hai obōu taḥa dabai hiyedo degeleba, e hebe hai bologuado dia dalali suwi degeibabe, nale segei keme yoṣubukōu moṣuba, o ilo kelebe habage moṣuyedei.

⁷ A ke tobou kokou na defeido fimoubabe, Hiye Oha degeiye, na ta kaha sibige ke olou feido tawale.

⁸ Na Yesu Kelesube totou degeda. Eme hiye o Devitha huti. E tolo imou, Godiha haguagi kaha ta uwo bolofei ke a tobou di.

⁹ A ta ke hehegie tobou di kaha degemou, a hagi hiyedo dugulugi, midihog kasagai milou di o bagama, didio mosodu duwo kuhe. Kenou si Godiha tabe didio degeli mei.

¹⁰ Kegemou, a hagi ke gogogulube, o sasai Godiha makai kedia dogou gulamou degeli. Diane Yesu Kelesuha mamouba, yonu e hoho kokou tofousogo tofousogo tofou mabdomou.

¹¹ Ta kounume damaledo ta,
Di Yesubou de tofigiei debabe, haba gehe dege ebou de tofolou ile.

¹² Di hagi haguba mou duguo fofoguemou ibabe, di ebou de hiye o degema, sa sa olou fei dia dalaguale.

Dige eme tewe meiyode tobolou ibabe, ege dine tewe meiyode tobolou.

¹³ Di damaledo kou degeleyodei ke dege ho fogou mou be, enou si yonu kou degeleyodei keme damaledo degedi.

Yobe, e yonu e fimai ta bohou diyo mei kaha degemou.

Timoti eme dabai neledo dege degeligi, damaledo Godiha dabai degedi o degeyedei

¹⁴ Na o sasai kedi mokou Godiha ta hehegie tobolou be, ta a namokou nalolu kounune hehegie tobou. Godiha dihile kokou na di mokou egele tobolou be, ta sibige mei ta tobolou ba ta biyadamabeede. Ta kegei kaha o ta dogou gulo sagai mei, damaleyodei kenou makodi.

¹⁵ Na Godiha dabai degelebe, midihog dou do kenou milou laba dege de, Godiha bolodoyode tobou yadeba. Na damaledo ta ke hehegie tobolou be, bologuanou do hehegie tobou de, na Godiha dihile sidifi degeiye deba.

¹⁶ Ta kagei kagei, Godiha tagali mei keme na tobekou mugu. Yobe, ta kegegai kaha degeiyege o sasai kediame Godi tou fogou fogou yolugi, ahudo degeli kaha degemou.

¹⁷ Ta kasagai dia hehegie tobolou idi keme kolo kai do kaha hui tabalemou, tou olou fei makodi ke sagai. O Himeneus dilie o Filetus diliebe ta kasagai kegei kenou hehegile idi.

¹⁸ Dilie damaledo ta ke tou fogou mou, ogou gai egei kou gue tobolou idi, Godihage tofigiei o sasai kediame kou haguagima mei degeiyode tobolou idi kaha o sasai ilo kedia damaleyodei ke makolo ili.

¹⁹ Kenou si Godiha e mosog kaha moutibe kou fofoguema mei degei. Mouti kokou be kou gue nalai dala,

Hiye Oha yonu e o sasai be olou fei yonu kou tewe.

Namba 16:5

Nalai tabe kuhe,
O koyoha Godiha hu hebele fogubabe, ege midihog dou do mei keme tobekou muguyedei.

²⁰ Moso hiye kodu meleki sudo ke dalaguabe, sele igi golbou, silvabou deye milou gaiyenou dalagua mei. Haba hebebou, mihibou deye milou gaine dalagua. Ilo kelebe bolodo, yoti kelege nale sama nala idi. Haba ilo kelebe sibigibou, kokou be nale sadiyo mei.

²¹ Nebe, o koyoha midihō kasagai olou fei tobekou muguoba, e duledu sibigi olou fei ke igisema mei degeibabe, eme meleki bolodo ke sa degei, moso obou kaha bi bolodo. Hiye Oha emokou dabai nele, yofu e dabai bolodo ke degeyadeba.

²² Nage midihō kasagai, o gisiai kedia milou ga idi keme tobekou muguoba, midihō doudo kenou sesele i. Godikou damaleyodema, o sasai tagaleba, amafeinou dala. O sasai, Hiye Oha hu hebele fogulo idi kedia degele idi sagai kenou tefele nane kege dege. Diame die duledube sibigi ta dala mei.

²³ O totou degele i kedia ta kasagai tobolou idi keme na hobou duda, nane diabou de tae biyeiye deba. Ta dia tobolou idi keme sibige meido.

²⁴ Hiye Oha dabai degedi oyege o ilo kelebou de tae biyada, o olou fei kediamokou midihō bolofeinou hehegie de. Haba o tae midihō kasagai namokou milou babe, na hobou gofou degeda, Godiha tanou bologuado hehegie de.

²⁵ O ta dudiyo mei kediamokou be, nage amafei hehegiemou i. Kegeibasi, Godiha degeiye, die fi boholou ba, damaledo tadade tawale ile sa degei.

²⁶ O kegele i kediame Tamaha tou dalagua, yofu tagali sagai kenou degemabadomou. Damaledo ta ke duloba, fi bohōu basi, Tamaha salemaiye tou dala ke tou fogou ba kama fosigile.

3

Uwage sabiyamou ile kelegebe, o sasai sudo midihō kasagai milou ga ile

¹ Na kofunou tawa, uwage sabiyamou ile kelegebe, hagi hiyedo dugumou ile.

² Hagi keme, o sasaiye midihō kasagai hiyedo milou ga ile, yofusienou tagadi midihō, sele tagadi midihō, yofu e hu hiye degemou, enou si tewe oyodedi midihō, o sasai huyafei degedi midihō, aye adiou ta dudiyo mei midihō, bolofeyode tobou diyo mei midihō, Godiha midihō dafa idi midihō kegele i olou feido.

³ Dia o sasai tagale ile mei. O tae diamokou hagi neibabe, diage ta gebe meiyodele ile mei. Midihō dia milou ga ilebe, tobe tobou di midihō, tou e tagadi midihō kasagai ke akogudiyo mei midihō, o wodi midihō. Midihō bolō ke ta tagale ile mei.

⁴ Yogo ho o kediamokou sesegudi midihō, totonou gofou degedi midihō, esi bolodade tawadi midihō kenou milou ga ile. Kegele iligibe, Godi tagale ile mei, sa sibige o sasaiye degedi midihō kokou nou hohō degele ile.

⁵ Mogouyenou Godiha midihō milolou yode tobolou ile, kenou si Godiha dedei ke dia ta tawale ile mei. Na o kegele i kediabou de siada.

⁶ O kegele i kedia moso ta moso ta amafei ya fologa ogou ga tobou mou be, sasai totou degele i kediage die ta dulomou sesele idi. Yobe, sasai kegele i

kediame midihō kasagai milōu gai kaha hagi hiyedo dege dalaguāli, midihō kagei kagei, sibige mei kenōu tagale idi.

⁷ Sasai kediage tā gehe gehe kenōu tawalamōu degele iligibe, damaledo tā keme ta tawale idiyo mei.

⁸ Afu kelege, o Janes dilie o Jambres dilie Moses akogu* sagai kenōu tefei, ogōu gai egei tobōu di o kediame tā damaledo ke akogulo idi. O kelege i kediame totōu degele inōu. Godihā die damaleyodei ke tefele dugube, diā olōu fei mihikōu fiyasigeimōu dugu.

⁹ Ogōu gai egei kamahage, sa sa olōu fei tefele sagai mei. Yobe, o sasaiyege ogōu gai egei tobolōu idi o kediā tabe totōu degei tadade tawale ile kaha degemōu. Afu o sasaiye o bolōu dilie tā totōu degei tā ke tobolōu imōu dulo tawale i sagai kegenōu tawale ile.

Timotihage Godihā tabe neledo dege tōu yedei

¹⁰ Nanōu si tā a hehegiedi keme kōu tewe. Midihō olōu fei a milōu gadi kene nā kōu tewe. A degelamōu degeli kebōu, a damaleyodei kebōu, dabai degele dafadiyo mei kebōu, a o sasai tagadi kebōu olōu feibe nā kōu tewe. A hagi mōu duguogōu di kene nā kōu tewe.

¹¹ Sa Antiokbōu, sa Aikoniambōu, sa Listrabōu kele tie o kediā a makolamōu degele i.* Hagi hiyedo a dugumōu haguei olōu fei keme nā kōu tewe. Kenōu si Hiye Ohā a dogōu gumōu, a teli mei dala kuhe.

¹² Damaledo, o Yesu Kelesubōu de dalali, Godihā midihō ke milōu gōumōu be, o keme oe makolamōu degele idi.

¹³ O midihō doḡdo mei milōu ga idi obōu, ogōu gai egei tobolōu idi obōu olōu fei kediā midihō diā milolōu idi keme hiyedo degeli. Diā omokōu ogōu ga tobolōu imōu be, haba obene diāmokōu ogōu ga tobolōu idi.

¹⁴ Nanōu si, tā nā dulomōu damaleyodei keme defeido tolōu dala, nā hehegiedi o eibe noḡu kōu tewe kaha degemōu.

¹⁵ Tā Godihā kuguokōu nalaga i keme name dihi huyadefei kelege yoma tawagamōu hagulugi, ifi nā tewe, name Yesu Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, Godihā nā mamoloḡu.

¹⁶ Duo Bolofeiḡa degeiye, Godihā tā, kuguokōu dala olōu fei ke o kediā kuhe nalaga i. Godihā kuguo kaha dabai kōu gue, o sasai hehegiedibōu, midihō kasagai ke doḡsusudibōu, egele tobōu dibōu, haba doḡdo midihō olōu fei ke hehegie tobōu dibōu de.

¹⁷ Kegei degemōu, Godihā tā kaha degeiye, yoḡu e dabai degele idi o di midihō bolodo olōu fei ke defeido tolōu ba, dabai bolodo olōu fei ke kuhe degega ile.

4

Timotihage Godihā tabe neledo dege hehegieyedei

¹ Yesu Kelesuhā haguaba, sa sibige koḡu wolōu dalali, o sasai teli mei sosou dalaguabōu, tofigieibōu de tā sale. Kegei kaha degemōu, age Godibōu Yesu Kelesubōu dilie dihile kokōu a namokōu neledo dege tobolōu kuhe.

* **3:8 3:8** Kisim Bek 7:22, 9:11 * **3:11 3:11** Dabai 13:14-14:20

² Nage Godihā t̄abe o egei duyo meibōu, egei dulo hohō degeli obōu kediamokōu defeido hehegie tobōu. Nā hehegie tobolōu be, midihō kasagai milōu ga idi ke doususuloba, dedej̄ sasagie tobōu de. Nā dabai degelebe hobōu dafada. Godihā t̄a defeido hehegie tobolōu dala.

³ Damaledo, habagebe, o sasaj̄ kedia Godihā t̄a doudo ke dulobe dafa ile. Tā diōu tagali sagaj̄ kenōu dulaba, dia hehegiedi o sudo haguissouba haguasie, sa sibige t̄a gehe gehe ke hehegieiba dulo ile.

⁴ Dia t̄a damaledo ke tobekōu muguoba, t̄a sibige mei kenōu dulo sagaj̄ degele ile.

⁵ Nanōu si defeido fimaba, fi gofōudo dege dabai dege. Hagi dugubabe, dafada. Tā uwo bolofej̄ ke damaleyodili mei o sasaj̄ kediamokōu hehegie. Damaledo, dabai olōu fei Godihā namokōu tobolōu keme dege.

Pol e tolo hafei degei

⁶ A namokōu Godihā dabai defeido degeyede tobolōu kaha yobe kōu gue, ame tolo iladi. Ame Godikōu tigi kolo huej̄ gofōudo ke sou gudi* sagaj̄ kenōu tefele, mā kafei kege sou guba, a fogōu ile.

⁷ O tae ebukōu fokua ile folodi sagaj̄ kenōu tefei, ane abukōu tofōu mōu hagulugi felei, a Yesu Kelesukōu damaleyodeibe tōu fogōu li mei dala kuhe.

⁸ Kegemōu, uwage sawisiale kelege, hebe bolodo a molōu dala keme Hiye Ohā amokōu neleba tobolōu, age name doudo o dalamōu duguyodele. Tā sai fidi o doudo kaha amokōu ke tobolōu kegenōu be, haba o olōu fei e haguale ke dia dalaguadi kediamokōu ne kegenōu tobolōu.

Timoti e Polkōu toto haguayedei

⁹ Nā amokōu toto haguayaba dege.

¹⁰ Yobe, o Demashā a tōu fogōu, sa Tesalonaikakōu fogōu i, eme sa sibige kōumaha midihō kenōu tagali kaha degemōu. O Kresens ene sa Galesiakōu fogōu imōu, Taitusne sa Dalmesiakōu imōu dei.

¹¹ Lukhanōu si abōu de dala. Nā Makne wolōu hagua, yobe esi a dogōu guo Godihā dabai degele sagaj̄ kaha degemōu.

¹² A o Tikikus tobōu mōu sa Efesuskōu i.

¹³ Nā hagulugi, sa Troaskōu feleba mā yukuei sasado, o Karpushā mosokōu fogou ke malaba kuhe hagua. Mā kuguone mōuma hagua. Ilo kelebe wai sipsip kolo kokōu nalagai kene mōuma hagua. Totōu degeda.

¹⁴ Sele igi kopa dabai degedi o Aleksanderhā amokōu midihō kasagai hiyedo milou kaha degemōu, Hiye Ohā emokōu hebe kasagai ke nele.

¹⁵ O kokōu be nane nōu tawaibōu, e gofōu degemōu, t̄a da hehegiedi ke akogu kaha degemōu.

¹⁶ A t̄a sai kokōu yoma t̄a tobou kelegebe, ame masofej̄ delei, o taha ta a dogōu guo t̄a tobōu li mei. O olōu fei a tōu fogōu yai. Godihāge keme mōu duguo fogōu babe bolō.

¹⁷ Kenōu si Hiye Ohā abōu de dogōu guo tafalali, amokōu dedej̄ sasagiei, a e t̄a olōu fei ke tobōu ba, sa sa o sasaj̄ kedia dumabadomōu. Hiye Ohā a dogōu gumōu, ame fuse hiyedo laionye ta woumōu teli mei dala kuhe.

* 4:6 4:6 Namba 28:7

¹⁸ Midiho kasagai milou ga idi o kedia a walaba degeibabe, Hiye Oha a dogou guo mala ile hebenitou wolou dalale. Di emokou hohobolou nou dalame. Damaledo.

¹⁹ Na Prisila dilie, e ma Akwila diliebou, Onesiforusha sosou bou diamokou agali bolofeyode tobou.

²⁰ O Erastusbe sa Korinkou nou kege delei. O Trofimous eme sa Miletuskou do tilamou a kuhe fogou haguei.

²¹ Na toto hagonalaba dege, kuliobou wi hiyedobou haguaba na akoguye deba.

O Yubulusbou, o Pudensbou, o Linusbou, sajai Klodiabou, damaleyodele i o sajabou dia namokou agali bolofeyode tobolou ili kuhe.

²² Hiye Oha nabou de dalale. E habagugueibe nibou de dalale.

Egei Polha Taituskou Nalama Nei

Tawale Ta

O Taitus ume Juda o mei, sa ta o, ume Yesu Kelesukou damaleyodema, Polbou de dabai degemou siadi. Polha emokou kuguo kou nalama nei kelegebe, ume to tibi sa Kritkou damaleyodei o sasai wolou delei.

Sa Krit o sasai kediamе midihō bolodo ta milou gadiyo mei kaha degemou, Polha Taituskou, sosikou widio o kolugi maka degegede tobou. Haba tabe, odobou, sobou debou, o gisiaibou, dabai degele idi o sasai bou olou fei kediamе midihō bolonou milou gamabeedema hehegie tobou yedei.

Polha Taituskou nalama nei kaha sibige sagai kenou be o Timotikou ne nalama nei.

Dabai kuguokou be, hu Taitusbe ta dala mei. Tewe o ilo kelege o Sailas e hube bolou, tabe Sailas, tabe Taitus sa degei tawale ili. Kegei degemou, di o Sailas e dabai degedi, Dabai kuguokou husou dibе keme Taitus e degedinou, kenou si dige keme defeido ta tawale iyo mei.

Kuguo Taitus koumahа sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Taitushа to tibi sa Krit tie o sasai kedia damaleyodei ke dedei sasagieba doussuyedei

(Ta Hiye 1-3)

¹ Ame Pol, Godiha dabai degedi o, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. E tobou mou, a sa sa siadibe, o sasai, Godi you makai kedia damaleyodei ke dedei sasagieba, Godiha ta damaledo ke hehegieiba, o sasai kediamе tawaleba, Godiha midihonou milou mabadomou.

² O koyoha damaleyodema, neledo dege dalali, damaledo ta ke tawaibabe, o keme tofousogo tofousogo tofolou kene dia dala. Sa sibige kou milou li mei kelege, Godiha you e o sasai be tofousogo tofousogo tofolou yodema makai. Da kou tewe, Godihage ogou ga tobou diyo meido.

³ Kegemou, sawisiey you kou makai kelegebe, da Mamou O Godiha tobou mou, a ile, e ta ke hehegie tobou mou, e ta tama dege dala kuhe.

⁴ A ma kuguo kou nalama, Taitus namokou nelj kuhe. Name ma dihiyodili, da fi tanou dege dalali damaleyodei kaha degemou. Aye Godibou, da Mamou Hiye O Yesu Kelesubou dilie namokou habagugueguba, na bologuado dalayadomou.

Taitus na sosikou widio o bolodo ilo kele maka

⁵ Age name to tibi sa Kritkou dalamou tou fogou ilamou, na da dabai degema mei degeligi, sa sa olou feiya ke, a afu kou tobou sagai kege, sosikou widio o kama maka degega iyedei.

⁶ Sosikou widio oyege midihō dou donou milou, o sasai yege e midihō kasagai ta milou ba dugulo iye. Eme sasai tanou fei huyede. E sisigo Diane

olou fei damaleyodemabeede. Dia midihō kasagai ta milou ga iligi, aye adiou dilie ta ta tobekou mugudama.

⁷ Godihanou o ta tobou mou ile, damaleyodei o sasai wolou daladi kaha degemou, o keme midihō doundonou milou, o sasaiyege e midihō kasagai ta milou ba dugulo iye deba. E yoou e fimaiya kenou degeleba toto gofoou degedayede. Tigi kolo huei gofooudo ke nada, fi totou degeiye deba. Gofou degeba, biyadayede. Sele hiyedo moloou tagadayede.

⁸ Bolofeibe kou gue, o tae e mosokou hagubabe, feleyedemaba, hohō degeyede. Midihō bolō milou di kenou tagayede. Yoou e tou e tagai sagai kenou degedayede. Godiha midihō bolofei kenou seseyede. Yoou e fimai keme defeido dia dalayede.

⁹ Damaledo ta a hehegiedi kenou dulo seseyede. Kege degeleba, e damaledo tanou omokou hehegie tobolou ba dedei sasagieyede. Haba o ile kele e ta ke dulo i ho fogou ba, ta gehe gehe tobou babe, ege die ta ke doususuloyode.

Tō tibi sa Kritkou be o sasai kedia damaleyodei ke makodi o sudo deleigui

¹⁰ Na damaleyodei o sasai wolou daladi o maka degega i. Yobe, sa Kritkou be, Godikou damaleyodei o sudo kou dalaguaye, kenou si dia defeido dulo sesediyo mei. Dia tanou tobolou mou, ogou gai tanou tobolou ili. O kegele i sudo kedia me Juda o kedia kolo diafigile idi midihō kene sesele idi.*

¹¹ Dia ta hehegiedamabeedei keme dia sele moloou tagamou hehegile idi. O sudo, die sosou bou olou fei kedia me ogou gai ta ke dulo sesele iligi, mihikou fiyasigili. Nage o kedia ogou gai ta ke hehegie tobolou ili ke fogou mabeedema sima tobou.

¹² Tewe hiye o, die sa Krit tie o tanou taha kou gue tobou, Sa Krit o kedia me ogou gai ta tobolou idi o. Gofou degedi midihō, si soye dege kege gofoou hiyedo degele idi. Dabai ta degele idiyo mei. Nale hiyendonou nala idiyode tobou.

¹³ O kaha toboube damaledo. Kegei degemou, nage sa Krit tie o sasai kedia mokou ta gofoou dege egele tobou, Godiha ta damaledo kenou dulo seseleba damaleyodemabeede.

¹⁴ Kegeligi, dia me Juda o ei kou guai o kedia tabou, kuolou ta kagei kagei kebou de duye domou. Ta kegei ke hehegie tobou di o kedia ge damaledo ta keme tobekou muguomou kuhe ogou ga idi.

¹⁵ O ta Godiha dihile kokou sibigibou mei debabe, nale ta kuolou degele mei. Nale sibigibou mei, olou fei bolō, nalenou. Damaleyodili mei o kahanou si, Godiha dihile kokou midihō sibigi degei ke milou ba, bi olou fei sibigibou dalaba, yoou e fibou, e duledubou de sibigibou dala kaha degemou.

¹⁶ Ogou gai egei o kedia tobou dibe, eibe Godi kou teweyode tobolou idiye, kenou si midihō dia milou golu kokou ge di duguo tawalibe, dia me Godi tobekou mugulo i odade tawale ili. Kasagai hiyedo, dia me o bolō mei, ta dudiyo mei o. Dia me midihō bolō ta milolou sagai mei.

* **1:10 1:10** kolo diafigile idi midihō - Na kuguo Galesia 2:3 kaha tawale ta ke duguoba, haba Galesia 6:15 kene dugu.

2

Odo sobou de kediage Godiha tagale sagai kenou degema

¹ Nage o sasai kediamokou be Godiha ta damaledo kenou hehegie, dia dulo sesemabeedema.

² Na Godiha ta hehegiligibe, kou gue tobou, odo diama, fi totou degedi tigi kolo huei gofou do ke namabeede. Amafeji dalaguali, midihou dou do kenou milou gama. Diou die tou e tagai sagai kenou degedamabeede. Diame Godiha ta damaledo kenou dulo sesele iligi, omokou solou do degeba, neleda dege dalamabeede.

³ Nebe kenou tefe, sobou de kediane Godiha tagale sagai kenou degele dalamabeede. Tobe tobou damabeede. Fi totou degedi tigi kolo huei gofou do namabeede. Midihou bolou kenou hehegiemabeede.

⁴ Kegei degemou, sobou de kediage sasaido ilo kedia die mabou die sisigobou keme solou do degemabeedema hehegie tobou mabeede tobou.

⁵ Kegelig, diou die tou e tagai sagai kenou degeleba, Godiha dihile kokou sibigi ta deleiye deba. Die mabou sisigobou olou fei dia dalali, midihou bolofeinou diamokou milou gamabeede. Die mahata ke dulo sesemabeede. Kege degeibasi, Godiha tabe oe susuga tobolou sagai dugulo mei.

O gisiai kediage Taitusha midihou bolou milou goubu ke duguo sesema

⁶ Nebe kenou tefe, na o gisiai kediamokou hehegilebe, diame diou die tou e tagai sagai kenou degedamabeede.

⁷ Na kagei kagei ta degelababe, midihou bolonou milou, o gisiai kedia duguo sesemabeedema. Na Godiha ta hehegie tobolou gibe, ogou gai ta kasagai dege tobolou ba yada. Godiha ta bologuado hehegie tobou de.

⁸ Na ta damaledo kenou hehegie tobou basi, ho oe namokou ta tobolou mei. Damaledo, na ta dou donou tobou babe, damaleyodili mei o kedia ta gofou dege sima tobolou mei, dia sidifi degele ile.

Dabai degele idi o kedia die boshata dulo sesema

⁹ Nage Godihata tabe kou gue hehegie tobou, dabai degele idi o kediage die boshata tobolou be defeido dulo sesemabeede, die boshata duguo tagayedema. Kegelig, dia gofou dege die boshata ta ke sima tobouye domou.

¹⁰ Die bosa dia bimaj ke hiyou mou damabeede. Hiyou mou ho fogou basi, bosa kediage diame hiyou mou diyo mei o sasaidade tawale, di Mamou O Godihata ta, di hehegiendi keme ta bolododade tawale ile.

Dige Godihata midihou kenou milou gaba, Kelesuhata haguale sawisiei kenou dia dalaguame

¹¹ Di tewe, Godihage o sasai olou fei kedia habagugueimou, e solou do degedi midihou ke kuhe tamata degei. Solou do degedi midihou kokou ge di tawalibe, Godihage o sasai olou feibe sasale mamolounou dadele ili.

¹² Godihata di habaguguemou, e mamou di midihou ke dimokou hegili kaha, di e tobekou mugudi midihobou, sa sibige kou tagadi midihou kasagibou olou fei keme tou fogou mabodomou kuhe hegili. Damaledo, dibe sa sibige kou mahata o sasibou de suluguadiye, kenou si Godihata di

habagugueiba, di tōu e tagai sagai kenōu degeiye domōu, yoŋu e midihō ke milōu gamabadomōu kuhe hegili.

¹³ Kege hehegiemōu suluguali, di Mamou O Yesu Kelesukōu damaleyodema, e hohō hiyedobōu de haguale ke dia dalagua. Eme di Hiye O Godi.

¹⁴ E di dowoye tolo i, di mamalaba, di Godiha ta dulo idiyo mei kaha hebe keme igiseiba, dibe yoŋu e o sasai, sibigibōu mei degeba, gehenōu dalaguali, midihō bolodo milōu gale kenōu tagale imabadomōu.

¹⁵ Ta, a kōu le nalai ke defeido hehegie tobōu. Godihage name ile e ta ke hehegieyedei kaha degemōu, na gue degeda, damaleyodele i o sasai kediamokōu dedei sasagieba, egele tobōu. Oe ne ta ke kasagajyodeibane hobōu duguo fogōu da.

3

Godiha dimokōu midihō bolō ke hegi degemōu, dige midihō bolō kenōu milōu me

¹ Na Godiha ta hehegie tobolōu gibe, o sasai diamokōu kōu gue tobōu, nime gamani obōu, die dabal degele idi obōu olōu fei kedia ta ke dulo seseleba, ama dalali, midihō olōu fei bolō kenōu milōu laba degemabeede tobōu.

² Susuga tobolōu ba, tae biyadamabeede tobōu . Amafeji dalali, omokōu niōu sie huyafeji degemabeede tobōu.

³ Na tewe, afuge di olōu feibe totōu dege dalaguali, Godiha ta ke dulo sesele ili mei. Dibe Tamaha ogōu gai kaha midihō kagei kagei ke milōu ga idi. Damaledo, di tōu e tagadi midihō kasagibōu, gofoŋu degedi midihobōu, kona degedi midihobōu olōu fei ke milōu ga idi. Di diyōu sie yogokōu dafoumōu dafoumōu dele i.

⁴ Kenōu si, di Mamou O Godiha di solōu do degemōu, midihō bolodo ke dimokōu hegimōu tama degeimōu,

⁵ e di mamou. Di midihō bolofei milōu gadi kaha degemōu, e di kuhe mamōu li mei. Ege di solōu do degemōu kuhe mamou. E di bigi kaha degemōu, dibe dihi die, e adioh ha ebeledo mala felei ke sagai degema, Duo Bolofeha degeiyenōu di gehe degei dalagua kuhe.

⁶ Duo Bolofei eme Godiha tobōu mōu hagua, di wolōu dalamōu, neledo dege dalagua, di Mamou O Yesu Kelesu eme ebukōu haguei kaha degemōu.

⁷ Kegemōu, Yesu Kelesuha di habagugueimōu, di Godiha dihile kokōu doudonōu dalaguali, fi tofousogo tofousogo tofolōu ke moloŋu ke dia dalagua.

⁸ Ta a nalai keme dige damaledodade tawame.

Na Godiha ta ke hehegilebe, a nalai koŋume defeido tobōu . Damaledo, Godikōu damaleyodele i o sasai kedia midihō bolodo keme defeido milōu gamabeede tobōu. Midihō keme o sasai dogōu gudi midihō bolodo.

⁹ Kenōu si, kōu guai o kedia hubōu, Mosesha kuolōu ta kaha yobōu olōu fei kokōu tae biyaba gegadamabeede tobōu. Tae biyadi kamahage di ta dogōu gudiyo mei, sibige mei.

¹⁰ O taḥa n̄ime di egei dudi ke tōu fogōu ba, egei geḥe dumabeedeibabe, naḡe o kegei keme egele tobōu. Haba o kaḥa ta ke ta du ho fogōu babe, haba egele tobōu. Haba egele tobou kene ta du ho fogōu babe, naḡe o keme mōu duguo fogōu.

¹¹ O kegei keme a defega sulu, midihō kasagai milōu mōu sulugi e yoꝑusie makolamōu degeli.

Polḥa Taitusbe e dugu haguayedei

¹² A o Artemasbōu, o Tikikusbōu dilie tanōu ta tobōu ba naḡokōu ile foloubabe, na hobōu mosoda, sa Nikopoliskōu amokōu toto hagua. Yobe, sa kulio degedi kelegebe, ame kele dalali makai kaḥa.*

¹³ Kuolōu yo du o Senas dilie, o Apolos dilie, sa takōu yalaba degele ibabe, nalebōu bibōu ali duo kilege mei degeiye deba, naḡe diliebe defeido dogōu gu.

¹⁴ Da mogo diame solōu do neḡi midihō defeido milōu ba tawamabeedema hehegieme, o sasai ilo kele bi mei degeiye deba. Kegeligi, damaleyodele i o sasai kedia Godiḥa midihō milōu ho fogōu ba, die damaleyodei sibige dege ho fogouye deba.

¹⁵ O sasai olōu fei, abōu de kōu le dalagua kediage naḡokōu agali bolofeyode tobolōu ili. Ei mogo dia, Yesu Kelesukōu damaleyodele i, sa na dala kele tie kediamokōu agali bolofeyode tobōu.

Godiḥa habagugueibe n̄i olōu feibōu de dalale.

* **3:12 3:12** Sa kelege, sa kulio degedi kelegebe, wibōu haguadi kaḥa, mosoleya sulugualebe hagi hiyedo. Kegei degemōu, Polḥa Taitusbe toto kuhe haguayedei, wi hiyedoye e haguale ke akoguye domōu.

Egei Polha Filemonkōu Nalāma Neī

Tawale Ta

Polhā didiō mosokōu dalali, o Filemonkōu kuguo koŋu kuhe nalāma neī. Filemonbe Kelesukōu damaleyodei o. Haba tabe, ɛme bōse. ɛme bi sūdo dala. ɛ sabe Kolosi. Polhā kuguo koŋu nalāibe, mōu yoŋuwa nalalī mei. Polhāge Filemonhā fisimōu dabai degedi o Onesimus, sa Romkōu kama fou kahā hagi kē dōsusulamōu kuhe nalāma neī.

Keme kōu gue, Onesimus ɛ Romkōu ile, Pol duguomōu, ɛ fī boholōu mōu, Hiye O Yesukōu damaleyodei. Dalamōu, habage Polhāge ɛme Filimonkōu boholōu mā iyede tobou. Kege tobōu mōu, Onesimushā boholōu mā ilamōu degeimōu, Polhā kuguo koŋu malā iyedema nalāma neī. Kegeligī, Filimonhāge ɛ dabai degedi o, kōu kama fou kahā degeimōu hebe kasagai kē neīye domōu kuhe nalāma neī.

Kegemōu, Onesimushā kuguo nalāi koŋu kuhe malā i.

Kuguo Filemon koŋumahā sibige kahā widio tā hiyebe tanōu feī dala.

**O Filemonhā fisimōu dabai* degedi o ta kama fou.
Sulugi, Kelesukōu damaleyodeimōu, Polhā tobōu
mōu, ɛ bōse Filemonkōu boholōu mā i**

¹ Ame Pol. A Yesu Kelesuhā dabai degedi kahā degemōu, ame didiō degei dala. Da mogo, o Timoti, ele kuguo koŋu Filemon namokōu nalāma nelī kuhe. Nāme ele mogodo, dibe dabai tanōu degele idi.

² Elebōu de dabai neledō dege degedi o Arkipusbōu, sasai Apiabōu, haba damaleyodele i o sasai, nē mosokōu kefegulo idi olōu feī kediamokōu bōu de, Timoti ele agali bolofeyode tobolōu kuhe.

³ Di Aye Godibōu, di Hiye O Yesu Kelesubōu dilie nīmokōu habagugueiba, nīme bologuādo dalamabadomōu.

O Filemonhā midihō bolonōu milōu di kahā, Pol ɛ hohō degei

⁴ Age mā Godikōu dihō bagā tobolōu gibe, namokōu ne fimamōu, Godikōu bolofeyode tobōu di.

⁵ Yobe, a o sasaiye tobolōu imōu dudibe, nāme Hiye O Yesukōu damaleyodemā, Godihā o sasai kediamokōu solōu do degediyode tobolōu imōu dudi kahā degeimōu.

⁶ Da mogo degema, Kelesukōu damaleyodemamōu, a Godikōu dihō bagā tobolōu be, bi bolōdo, Kelesuhā dimokōu nēdi kē nāne tawayadomōu kuhe dihō bagā tobolōu.

* **1: (Widio tā hiye) Fisimōu dabai**degedi o keme sele dabai degediyo mei. O kegei keme o tae fisimōu dabai mōu yoŋuwa degedi.

⁷ M̄a mogo, n̄a Godih̄a o sasaj̄ kediamokōu solōu do degedi kah̄age a dedej̄ sagimōu, hoh̄o dege dala. Yobe, n̄a degeiye, dīane hoh̄o dege dalagua kah̄a degeimōu.

O Onesimus ę bohōlōu m̄a ile folouba, Filemonh̄a mogo dege wolōu dalayedei

⁸ A tagalibe, n̄ame midih̄o daga ta a Kelesuh̄a h̄uya k̄e fisiba degeyede tobōu lamōu degeliye,

⁹ k̄enōu si dabe mogodo kah̄a degemōu, a amafeinōu tobōu ladi. Pol ̄ame Yesu Kelesuh̄a dabai degemōu haguabe demōu, ifi dabai k̄e degedi kah̄a, ho o kedij̄ a tolōu mōu didīo degei dala.

¹⁰ Didīo degei dalamōu, Onesimus ę hagua felej̄imōu, a Kelesukōu damaleyodei midih̄o k̄e emokōu hehegieimōu, ęne damaleyodema dala kah̄a degeimōu, ęme m̄a dihi degei. Mogo, n̄a m̄a dihi ę ile, n̄amokōu foloubabe, n̄age midih̄o bolodo k̄enōu hegi.

¹¹ Damaledo, afuge ęme n̄e dabai bōu basianōu degediye, k̄enōu si ifi a dugulube, m̄a dabaibōu n̄e dabaibōu de bologuado degelamōu degeimōu dugulu.*

¹² Onesimus ęme a tobōu mōu n̄amokōu bohōlōu m̄a iladi kehe. K̄enōu si m̄a fībe ebōu de dalaba ile.

¹³ ̄Ame t̄a uwo bolofej̄ hehegiedi kah̄a dowoye didīo degei kah̄a degeimōu, ̄age ęme abōu de dalali, n̄e timōu mal̄aba, a dogōu gulo k̄e tagali.

¹⁴ K̄enōu si ̄age n̄abukōu boloyode tobōu ba hobōu kuhe degelamōu. ̄Age n̄a amokōu midih̄o bol̄o ta milōu yedema ta fisile tobolōu mei. Nōu tagaiya k̄enōu milōu ga.

¹⁵ Damaledo, Onesimush̄a n̄a tōu fogōu ile, huyadefej̄ ahudo delei kah̄a yobe kōu gue, n̄a ę bohōlōu mōubabe, ę n̄abōu denōu dalale s̄a degei.

¹⁶ ̄Eme kōu n̄e fisimōu dabai degedi o keheye, k̄enōu si ęme Hiye Okōu damaleyodema dala kah̄a degeimōu, n̄age ęme n̄e mogodo degeba dalama. ̄Eme m̄a mogo kōu degeiye, k̄enōu si ę ile, n̄amokōu foloubabe, ęme n̄e dabai degedi o bolodo degeba, haba Hiye Okōu damaleyodei kah̄a, n̄age ęme n̄e mogodo degeba dalama.

¹⁷ Dabe mogodo kah̄a degemōu, a n̄amokōu ile folouba n̄a amokōu hoh̄o degele sagaj̄ k̄enōu tefele, Onesimus ę n̄amokōu ile foloubabe, n̄age emokōu nebe k̄enōu tefele hoh̄o dege.

¹⁸ ̄E n̄amokōu bōu basia ta degei deba, haba n̄e bi ta ulu mōu debane, kegei kah̄a dowo k̄eme a n̄amokōu nele.

¹⁹ Pol ̄age t̄a huyadefej̄ kōume mayōu m̄a dobogōu n̄alolu kuhe. Onesimush̄a n̄e bi ta ulu mōu debabe kah̄a dowo k̄eme a n̄amokōu nele. N̄ane amokōu bi ta ulu mōu. Bi k̄eme nōu n̄e fi, k̄enōu si ̄age kegei kebōu tobōu lamōu degeiyo mei.

²⁰ Mogo, a Hiye Oh̄a h̄uya k̄e n̄age a tagale sagaj̄ k̄enōu degededili. Dabe Kelesukōu damaleyodele i o kah̄a degeimōu, n̄age a hoh̄o degele sagaj̄ k̄enōu dege.

* **1:11 1:11** Grik t̄agege, h̄u Onesimus kah̄a sibigebe, *dabai bologuado degediyodili.*

²¹ A tewe, a n̄amokōu degeyedili keme n̄age degele kaḡa degeimōu, a kuguo koḡu n̄amokōu nalolu kuḡe. A tewe, a n̄a degeyedili koḡume n̄a bologuḡado degele.

²² A taḡa haba ta dala. Ne mosokōu be a tiale timōu ta doususu. Yobe, ni diḡo baḡa tobōu ba, Godiḡa duloba, a dogōu guba, a n̄imokōu ile, n̄ibōu de dalale kaḡa degeimōu.

Polbōu de dabai tanōu degele idi o kediḡa Filemonkōu agali bolofeiyodele
i

²³ O Epafraḡ e n̄amokōu agali bolofeiyode tobolōu kuḡe. Ene ḡbōu de didiḡo degei dala, Yesu Kelesuḡa dabai degedi kaḡa degemōu.

²⁴ ḡbōu de dabai tanōu degele idi o Makbōu, Aristarkusbōu, Demasbōu, Lukbōu diḡane olōu fei n̄amokōu agali bolofeiyode tobolōu ili.

²⁵ Hiye O Yesu Kelesuḡa habagugueibe ni duledu ni fiḡbōu de dalale.

Egei, O Taha Hibru O Kediamokou Nalama Nei

Tawale Ta

O taha kuguo kou nalama, Juda o kediamokou nei. Juda obiyei kedia hu tabe Hibru. O ilo kelege diamokou hagi nedi kaha degeimou, kuguo kou kuhe nalama nei, Yesukou damaleyodei ke tou fogouye domou. O kuguo kou nalaj kaha hu keme di ta tewe mei. Tewe oyene tewe mei.

Kuguo Hibru kouumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1-2

Yesuhage esol o kediamme gaba feleido dala.

Ta Hiye 3:1-4:13

Yesuha hu hiyedo kahage Mosesha hu hiye keme gaba feleido dala.

Ta Hiye 4:14-10:39

Yesu eme hebenitou be Godiha midihog ebele kaha mogou du daladi hiye o degei dala.

Ta Hiye 11-13

Di Godikou damaleyodemaba, neledo dege tafalaguame.

Yesuhage esol o kediamme gaba feleido dala

(Ta Hiye 1-2)

Godiha e Dihi tobou mou hagua, dimokou hehegiei

¹ Afudo, Godiha ta ke di kou guai o kediamokou yoma hehegiemou hagueibe, you habage-degele-duguo-tobou di-o tanou tanou kediamokou tobou mou dia kuhe hehegieimou haguasiei.

² Ifisi, uwage sawisiei ke hafei degeimou, Godiha you e Dihi tobou mou hagua, dimokou hehegiei. Afu, e Dihi hagueli mei kelegebe, Godiha neleyenou, e Dihihaga agudiobou sa sibige kouubou de milou goumou, Godihage eme sa hiye kouumaha bi olou fei ke mouyadomou makai.

³ Godibe hohonou. E Dihihage e Ayeha hohog hiyedo ke dimokou hohogunou dala. Eme e Ayenou tefei dala. E tabe nele hiyedo kaha degeimou, bimaj olou fei kene neledo dege dalagua. Kegemou, Dihi e haguamou, dibe Godiha dihile kokou doudo degemabadomou, midihog kasagai di milou gadi kaha hebe ke e igile muguomou, eme hebenikou folo, Hiye O Godiha dobogou delekou duwo.

Godiha Dihihage esol o kediamme gaba feleido dala

⁴ Hu, Aye Godiha e Dihikou ti keme hu hiyedo, esol o kedia hu gabai dala. Nebe kenou tefei, Godiha Dihi eme gaba folodo dalamou, esol o kediamme e hayedu dalagua.

⁵ Damaledo, o taha kuguokou nalajibe, Godiha kou gue tobou ke nalaj dala,

Name mayou ma Dihi. Ifibe ame ne Aye degei.

Buk Song 2:7

Haba ta toboube,

Ame e Aye degeiba, eme ma Dihi degeleyodei.

2 Samuel 7:14

Godihage ɛsol o kediamokou be ta kege ta tobou li mei.

⁶ Haba tabe, Godiha ɛ Dihi Wolo ke tobou mou sa sibige kuokou haguei kelegebe, Godiha kou gue tobou,

Ma ɛsol o kediage yubu sugulo fiya duwoli, emokou diho бага tobou mabeedei. *Lo 32:43*

⁷ Godihage ɛsol o kediamokou be kou gue tobolou,

A degeiye, ma ɛsol o kediamе ma neleyenou wi бага suluguadi.*

Ma dabai degele idi o kediamе douye wobolou sulugua sagai degedi.* *Buk Song 104:4*

⁸ Kenou si Godihage ɛ Dihikou be kou gue tobou,

Name Godi, na o sasai wolou daladibe, nou kegenou daladi.

Na ne o sasai wou ma daladibe, midihou doudo kokou nou wou ma daladi.

⁹ Nage ta dudiyo mei midihou keme dafadi. Midihou doudo milou gadi kenou si na hohou degedi.

Kegei kaha degemou, ne Godi a ne hu hiye folodo tiba, name hiyedo hohobolou dalayadomou, a ne widiokou gusege huei kuhe sou gu.*

Na hohobolou be nogo dia hohobolou ke sagai mei, gaba folodo dalayodei. *Buk Song 45:6-7*

¹⁰ Godiha haba ɛ Dihikou tobou,

Name Hiye O. Yomogou do, na sa sibige kou milou gai kaha, sa sibige kou neledo dege dala kuhe.

Agudio kene, nou ne dobogou uyenou milou gai.

¹¹ Sa sibigebou, agudiobou de makoma mei degele.

Nanou si makolo mei, name nou kegenou dalale.

Sa sibigebou agudiobou kou ume yukuei kou ye kagi fegema mei degedi kenou tefele kagi fegema mei degele.

¹² Obe yukuei kai dile tigama mamou, haba gehe kadi sagai kenou tefele, na sa sibigebou agudiobou de bohou gama, gehe degele.

Nanou si bohoulou mei.

Na dalalebe sadebebou mei, name nou kegenou dalaleyodei. *Buk Song 102:25-27*

¹³ Tabe, Godiha ɛ Dihikou kou gue tobou,

Na ma dobogou delekou duwo keme kegenou ibe deba, habage a ne ho o kediamoumaba, ne abogou hayedu kefeguloyodei. *Buk Song 110:1*

Godihage ɛ ɛsol o kediamokou be ta kege ta tobou li mei.

¹⁴ ɛsol o kediamе ta tou bou mei, diame finou. Diame Godiha dabai degedi o. Godiha tobou mou ya, Godi you mamou lamou degeli o sasai kediam dogou gulo idi.

2

Godiha di mamou keme sibige hiyedo

¹ Godiha ɛ Dihihа hube hiyedo folodo kaha degeimou, ta di dumou haguei ke defeido tolou sesame, kegeligi di ke dohou gouye.

* **1:7 1:7** Wibou, duobou, fibou keme Grik taege tanou fei 'pneuma'-yode tobou di. * **1:7 1:7** Dabai 7:30 * **1:9 1:9** Juda o kediam dio di wolou dalale hiye o ebele maka degele idibe, gusege huei ɛ widiletou sou gulo idi, ɛ hu hebele fogulo ile kaha degemou.

² Afudo, Godihā ē ɛsol o kedīā tobōu mōu ya, ē kuolōu tā kē Moseskōu hehegieimōu, Mosesha o sasai kediamokōu ni defeido dulo sesemabeede tobou.* O Godihā tā kē gobolōu idi kedīame hebe kasagai malā idi, Godihā tā kē dulo idiyo mei kaha degeimōu.

³ Kegei kaha degemōu, Godihā di mamoube dabai hiyedo degei kē di tobekou mugubabe, di midihō kasagai kaha hebe keme kage gabama ile? Gabale sagai meido.

Di mamoube dabai hiyedo degei, keme di Hiye O yoŋu yoma kōu gue tobou, a o sasai ni mamoloŋuyode tobōu mōu, o ilo kedīā dulomōu, dimokōu be tā keme damaledo tayode tobolōu i.

⁴ Godihā ē Dihi tobōu mōu hagua, midihō gehe gehe milōu gōumōu, o ilo kelege duguo tawale ibe, tā Godihā Dihi ē tobou keme damaledade tawale i. Haba tabe, Godihā ē Duo Bolofei tobōu mōu hagua, damaleyodele i o sasai kediamokōu bi tanōu tanōu Godihā tagaiya kē solōu do dege fimōu i. Kege degei kaha degeimōu, Godihā ē Dihihā tobou keme diā damaledade tawale i.

Yesube di Hiye O tanōu fei, ē di mamou

⁵ Di tewe, sa gehe Godihā habage milolōu yodei keme ege ɛsol o kediamokōu be ta dia dalamabeede tobōu li mei.

⁶ Godihā kuguo kodu o taha kōu gue nalai dala, O eibe kageiye, na eimokōu fima dala?

Eibe mabōu sa degeiye, kenōu si nage ei bologuado dia dala kuhe.

⁷ Na eibe milōu mōu be, eibe ɛsol o kedīā hayedu huyadefei dala demamōu, na ei hu hebele fogumōu, ei hu hiyedo degei.

⁸ Na bi olōu fei kefeguo, ei abogoŋu hayedu dogogu dalayodei. *Buk Song 8:4-6*

Godihā bi olōu fei kē o kedīā dihi kaha ē abogoŋu hayedu dogogube, bi ta fogōu li mei. Ifisi dige bi olōu fei keme o kaha dia dalamōu duguyo mei.

⁹ Kenōu si di dugulube, Yesu ɛme hu hiyedo dalamōu dugulu. ɛme ɛsol o kedīā hayedu huyadefei dala demamōu, Godihā ē hu hebele fogumōu, ē hu hiyedo degei, yobe ē tolo i kaha degeimōu. Godihā habagugueimōu, Yesu ē tolo i kahanōu be, ē o sasai olōu fei di timōu kē kuhe mou.

¹⁰ Godihage bi olōu feido milōu gai. ɛme bimai olōu fei kaha obōu . ɛ tagalibe ē sisigo sudo hebenitōu fologaba, ē hohō kaha duledu dalamabadomōu. ɛ di mamoloŋu hiye o tobōu mōu migile, do hiyedo duguo tolo i. Tolo ilemōu, di kuhe mamou. Midihō Godihā milou keme midihō bolodo.

¹¹ Yesuha degeiye, Godihā o sasai dibe ē biyodei kaha degeimōu, dibe Yesu ebōu de sosou tanōu fei degei. ɛ dibe ē malā bobasi diayodelebe ta gue degediyo mei.

¹² Yesuha Godikōu kōu gue tobou, A ne hu kē ma malā diabōu, ma bobasi diabōu kediamokōu tama dege tobolōu. Diā kefema duwoguaba, a diē feileba, ne hu hebele foguba, diā dulo ileyodei. *Buk Song 22:22*

* **2:2 2:2** Juda o kedīage wa, Godihā tā keme ɛsol o kedīā Moseskōu hehegieiyade tawale iye, kenōu si kegesi meido. Na kuguo Kisim Bek 19, 20 kokōu dugu. Godi yoŋunōu Moseskōu hehegie tobou.

13 Haba tobou,
 Age na degegaleyode tobou keme degeiba dugulaba baha duwoloyodei.
Aisaia 8:17
 Haba tabe,
 Ame kuhe. Godi ne sisigo, no^u amokou nei kediamе abou de dalaguayo-
 dei. *Aisaia*
 8:18

Yesuha di dogou gulamou sa sibige o bagai

14 O sasai, Godiha Yesukou makamai kediamе sa sibige o kaha degeimou,
 Yesu ene sa sibige o бага mala fele tolo i, todi kaha obou o Tama
 makoyadomou.

15 Yobe, o sasai di sa sibige kuokou daladibe, Tamaha degeiye, di tolo
 kokou gue degele idi. Dibe didio degei sagai kenou tefele dalaguadi. Kenou
 si Yesuha tolo ibe, di gue degedi kaha didio masai sagai ke tou fogou
 mabadomou tolo i.

16 Damaledo, Yesuha tolo ibe esol o kedia dogou gulamou mei. Abra-
 hamha huti kedia dogou gulamou kuhe tolo i.

17 Kegemou, Yesu emе sa sibige o bagama, Godiha dabai degele dalali,
 mogou du daladi hiye o degei,* midihogasagai o sasai kedia milolou idi
 kaha hebe ke igile muguyadomou. Solou do hiyedo degeba, dabai kege
 degelebe, dafale sagai mei.

18 Tamaha Yesu tefele dugumou, Yesu e hagi hiyedo dugu. Kegei kaha
 degemou, o sasai Tamaha tefele dugubabe, Yesuhage diame dogou gulonou.

**Yesuha hu hiyedo kahage Mosesha hu hiye keme
 gaba feleido dala**

(Ta Hiye 3:1-4:13)

3

Yesuha hube hiyedo, Mosesha hu gabama folodo dala

1 Ma mogo diama, nime Godiha o sasai. Godihage nime hebenitou
 fologaleyodema makamai dalagua. Ni defeido Yesu tawama, emе ta-
 bolofei-mala-siadi-obou, mogou du daladi hiye obou degeyadomou, Godiha
 tobou mou kuhe haguei. Di emokou damaleyodema, e hu ke tama dege
 tobolou idi.

2 Godiha Yesu makama tobou mou be, ege ta dafali mei, e dulo sesei.
 Nebe, afu Godiha Moses kou tobou mou, ege ta ke dulomou, Godiha
 mosodu bimai olou fei ke* defeido dia delei kenou tefei.

3 Obe mosogomomou, o yoku e hu solo^uumou e mosoyode tobou di
 sagai kenou tefei, Yesuha hube hiyedo, Mosesha hu gabama folodo dala.
 Yobe, moso keme Yesu yoku e moso.

4 Moso olou feibe obenou togoga i. Kenou si Godibe bi olou fei milou gai
 o.

* 2:17 2:17 Mogou du daladi o keme ('pris') Godiha moso kodu dabai degedi. Dabai degeimou be,
 Godibe tagetou dalamou, ha o sasai kedia hayedu dalamou, yokuge mogou du daladi. * 3:2 3:2
 Godiha mosodu bimai - ta kaha sibigebe Godiha o sasai.

⁵ Mosesbe Godihā dabai o degei dalali, mosoḍu dabai doḍdonōu degedi. Ege Godihā emokōu tobolōu ke dulomōu ta dafali mei. Godihā habage tobolōu dala keṇe e tama dege hehegie tobōu di.

⁶ Kenōu si Kelesube Godihā Dihi, ege e Ayehā mosoḍbe doḍdonōu dia daladi. Godihā emokōu tobōu mōu ne, ege dulomōu ta dafali mei. Di damaleyodema, midihō bolōdo, Hiye Ohā dimokōu degele ke dia dalaguababe, dibe Godihā moso, yoḥu dia daladi ke sa degei.

O sasai Godihā tā tobekōu mugulo idi kediamē misiholo duwodi sa kokōu be ta fologale mei

⁷ Kegemōu, Duo Bolofeiḥā kōu gue tobolōu, Ifi, nī Godihā tobolōu ta dulobabe,

⁸ nīōu nī fimaiya ke suluguadama.

Afudo, hebe mei mihinōu sa kokōu ge, Godihā nī kōu guai o kediamokōu tefele dugumōu be, o kediamē Mosesḥā tā ta dulo ili mei. Die fibe hiligido degemōu, dioḥu die fimaiya kenōu suluguadi. Nīme dia degei sagai kegebe hobōu ta degedama.

⁹ Nī kōu guai o kediamē suluguali sadebe olōu fei 40 kege mei degei kaha duo kilegebe, a diamokōu midihō bolōdo ke hehegieimōu duguomōu, dia amokōu hiyedo tefele duguga haguasiei. Damaledo, amokōu be bōu baganōu degegāmōu haguasiei.

¹⁰ Kegei kaha, a gofoḥu degemōu tobou, o sasai kediamē mā tā dulo sesele idiyo mei. Midihō a diamokōu hehegiēdi keme dia tawale idiyo mei.

¹¹ A gofoḥu degemōu kōu gue makama tobou, damaledo, diamē mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido. *Buk Song 95:7-11*

¹² Mogo diamā, nīōu tawaibōu. Nī kile o taha damaleyodili mei, fimai kasagaiḥōu de dalali, Godi yoḥu kegenōu daladi o ke tobekōu muguye.

¹³ Ifibōu, sawisiei olōu feibōu nī nīōu sie yogokōu dedei sagiba, dedei sagiba dema. Kegeligi, nī fi hiligido degeba, midihō kasagai nī milōu gadi keme wa kōu boloyade tawaleba, nīōu nī fimaiya kenōu sulugueiye.

¹⁴ Di Kelesukōu yoma damaleyodele i sagai kenōu tefele neledo dege dalali, di tofigiei debabe, dibe Kelesuhā e mogo dia dalagua.

¹⁵ Godihā kuguokōu kōu gue nalai dala keme di kōu tewe, Ifi, nī Godihā tobolōu ta dulobabe, nīōu nī fimaiya ke suluguadama. Nī kōu guai o kediamē Mosesḥā tā dulo ili mei sagai kegebe hobōu ta degedama. *Buk Song 95:7-8*

¹⁶ O sasai Godihā tā kōu dulo iye, ha die fimaiya kenōu suluguadi kediamē koyo dia? Keme Mosesḥā sosogōu mōu, sa Isipkōu ge yai kediamē.*

¹⁷ Sadebe olōu fei 40 kege mei degei kaha duo kilegebe, Godihage koyo diamokōu gofoḥu degele dalalou? Keme hebe mei mihinōu sa kokōu ge o sasai midihō kasagai milōu ga dalaguali, tofigile i kediamokōu gofoḥu degei.

¹⁸ Godihage nīme mā misiholo duwodi sa kokōu be fologale meiyodema makamaj keme o koyo diamokōu tobolou? Keme Godihā tā dudiyo mei o sasai kediamokōu tobou.

* **3:16 3:16** Namba 14:1-35

¹⁹ Kegemōu, dige o sasai kediamē Godihā misiholo duwodi sa kokōu be fologali meidade tawali, diame damaleyodele ili mei kaha degemōu.

4

Godi yoŋu e o sasai kediamē misiholo duwodi sa kokōu fologale

¹ Godihā o sasai e misiholo duwodi sa kokōu fologaleyode toboube, e kōu guai o kediamokōu nōu tobōu li mei, e dibōu de fologaleyodema maka dege tobou. Kegei kaha degemōu, di tawaibōu, kegeligi nī tanōu ta folo ho fogouye.

² Ta uwo bolofej, ifi di dulo idi koŋume di kōu guai o kediane kōu dulo idiye, kenōu si diage ta uwo bolofej kokōu ta damaleyodele ili mei, mōu dulo idi.

³ Damaleyodele i o sasai dinōu si misiholo duwoguadi sa kokōu fologale. Yobe, Godihage damaleyodele ili mei kediamokōu kōu gue tobou, A gofoŋu degemōu kōu gue makama tobou, damaledo, diame ma misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido. *Buk Song 95:11*

Godihā kege tobouye, kenōu si e bi olōu fej dala koŋu milōu gai kelegebe, e misiholo duwodi sa kene milōu ma maj dala.

⁴ Godihā sawisieī dio kaha ta ke e kuguokōu be kōu gue nalaj dala, Godihā dabai olōu fej ke degegamōu haguabe demōu, dio sawisieī kahage, e misiholo duwei. *Stat 2:2*

⁵ Di kōu husou kenōu haba husoŋume, Diame ma misiholo duwodi sa kokōu be fologale meido. *Buk Song 95:11*

⁶ Ta Godihā tobou ke dala kaha degeimōu, di tewe, o ilo kele misiholo duwodi sa kokōu fologale. Kenōu si afuge o ilo kedia ta uwo bolofej ke kōu dulo iye, ha damaleyodele ili mei kaha degemōu, dia Godihā sa bolodo kokōu be fologali mei.

⁷ Kegei kaha degemōu, habagedo, Godihā sawisieī ta o sasai e misiholo duwodi sa kokōu fologale makamai, e sawisieī keme ifiyode tobou. E Devithā mogouya kōu gue kōu tobou sagai kegenōu haba tobou, Ifi, nī Godihā tobolōu ta dulobabe, niōu nī fimajya ke suluguadama. *Buk Song 95:7-8*

⁸ Josuahā afuge o sasai kediamokōu misiholo duwodi sa keme nei debabe,* Godihage sawisieī habage degele ta koŋume ta tobōu li mei.

⁹ Kegemōu, di tewe, misiholo duwodi sawisiale ta dala. Sawisieī keme Godihage e o sasai kedia misiholo duwogualeyodema makai.

¹⁰ O koyohā Godihā misiholo duwodi sa kokōu foloubabe, o keme dabai hiyedo degedi keme tōu fogolōu. Godihā e dabai degema misiholo duwei sagai kenōu tefele misiholo duwolo.

¹¹ Kegemōu, di misiholo duwodi sa kokōu fologalaba nelēdo degeme. Kegeligī, di o ta, afu kōu guai o, Godihā ta duli mei ke makolo i sagai kenōu tefele makeiye.

¹² Godihā tabe yoŋu kegenōu dalali, dabai hiyedo degedi. Ta kaha e gofoŋu kahage, aweki me bolou kai kaha me gofoŋu ke gabama feleido. Ta kaha o di duledu ti solōu gōu mōu be, fibōu duobōu, haba dio fogogaibōu,

* **4:8 4:8** Lo 31:7

dio mesele**ibōu** de gegeleguei kokōu ne folomōu, di fim**ai**bōu di taga**ibōu** olōu fe**i** ke file daladi.

¹³ Bi olōu fe**i** Godi**h**a milōu gai k**e**me yo**u**makōu be ta mogogou dala mei. Godi**h**a di**h**ile kokōu be ta diōu gu dala mei, e di**h**o tageya k**e**nōu dalagua. Kegei k**h**a degemōu, di fiye ma**i**bōu, di degega**ibōu** olōu fe**i**be Godi yo**u**nōu file.

Yesu ɛme hebenitōu be Godih**a midihō ebele k**h**a mogōu du daladi hiye o degei dala**

*(T**q** Hiye 4:14–10:39)*

Yesube di mogōu du daladi hiye o hiyedo

¹⁴ Damal**e**do, mogōu du daladi hiye o hiyedo, ɛme hebenitōu folo dala. O k**e**me Godi**h**a Dihi Yesu. Kegei k**h**a degemōu, dige di damaleyodei, diyōu omokōu hehegiedi k**e**me defe**i**do tōu me.

¹⁵ Dibe dede**i** mei. Diyōu nōu be di midihō kasag**i** k**e**me igile mugulo sag**i** mei. K**e**nōu si dige di mogōu du daladi hiye oh**g**e dimokōu be solōu do degele meiyode tawadame. Tam**h**a di tefe**l**e dugudi sag**i**, k**e**nōu tefe**l**e, ene kōu tefe**l**e duguye, k**e**nōu si ege midihō kasag**i** ta milōu li mei.

¹⁶ Kegei k**h**a, di gu**e** degedame. Godibe di wolōu daladi hiye o. Hagi ta dugubabe, di Godikōu ile hafe**i** degeiba, e di habagugueba solōu do degele.

5

*Mogōu du daladi hiye o Yesu ɛnōu si di sasale mamolo**u***

¹ Sa sibige kuokōu, mogōu du daladi hiye o tanōu tanōu maka degegamōu hagueibe, mogōu du daladi dabai degeleba, o sas**i** kedia dogōu guyadomōu. Dabai k**e**me Godi**h**a dabai, Godikōu bi daga daga k**e** nelemōu, gali woma sile idi. Kegelig**i**, o sas**i** kedia die midihō kasag**i** milōu ga idi k**h**a hebe k**e** mal**g**a iye domōu.

² Godi**h**a dabai k**e**me hiyedo folodoye, haba dabai o k**h**a e ne**l**ebe hiyefe**i** mei. Kegei k**h**a degemōu, ege tawale idiyo mei obōu, damaleyodei tōu fofōu gule i obōu olōu fe**i** kedia**mokōu** be amafe**i**nōu tobōu di, yobe ɛme dede**i** mei k**h**a degeimōu.

³ Kegemōu, Godikōu gali woma sile idi k**h**a yobe, o sas**i** kedia midihō kasag**i** milōu ga idi k**h**a hebe k**e**bōu, mogōu du daladi o yo**u** e midihō kasag**i** milōu gadi k**h**a hebe k**e**bōu de igiseyadomōu, Godikōu gali kuhe woma sile idi.

⁴ Mogōu du daladi dabai degele idi hiye o kedia**m**e, die h**u**be hiyedo dala. Dabai k**e** degelebe dio**u**sie dio**u** die tagaiya k**e** maka idiyo mei. Godi**h**anōu o Aron hagu**i**samōu maka degei sag**i** k**e**nōu tefe**l**e maka degedi, mogōu du daladi dabai k**e** degemabadomōu.

⁵ Nebe, Kelesu ɛne mogōu du daladi hiye o degeleyodema, e yo**u**sie yo**u** tagaiya k**e** makali mei. E yo**u** e h**u** yo**u**sie hebele fogōu li mei. Godi**h**anōu makam**m**ōu kōu gue tobou,

N**g**ame mayo**u** m**g**a Dihi. Ifibe ɛme n**e** Aye degei.

Buk Song 2:7

⁶ Godi**h**a t**g**a tabe kōu gue tobou,

N̄ame mogōu du daladi o, o Melkisedekha* delei sagai kege, n̄ane tofousogo noŋu kegenou tafalale. *Buk Song 110:4*

⁷ Yesu e sa sibige kuokou dalali tawaibe, Godihage e boholou moloŋudade tawai. E tolo ile hafei degeimou, Godikou gosolomou, ta neledo dege toboube, e yoŋu tagaiya ke tobou li mei, Godiha tagaiya kenou tobou kaha degeimou, Godiha e diho бага tobolou ke du.*

⁸ Yesube Godiha Dihiye, kenou si e do dugu kokou ge Godiha ta kenou dulomou sesedi keme tewe degei.

⁹ Ege e Ayeha ta ke dulomou, doudo o degemamou, eme o sasai di mamoloŋu kaha obou degemou, e ta ke dulo sesedi o sasai dimokou fi tofousogo tofolou ke neleyodema dala.

¹⁰ Kegemou, Godiha tobou, n̄ame mogou du daladi hiye o, o Melkisedeknou tefele dalayede tobou.

Dibe dihi die бага dalaguadame

¹¹ Ei o Melkisedekha degei ta keme hiyedo kou tobolou sagaiye, kenou si ei nimokou hehegie tobolou be hagi. Yobe, ni ta kaha sibigebe totodo ta tawale ile mei kaha degeimou.

¹² Nime afudo damaleyodema hagueiye, kenou si Godiha ta omokou hehegie keme ni ta tewe mei. Nime o tae hehegie sagai dala kehe. Dihi dieye bunou nadi sagai, nine Godiha ta huyadefeinou tawale ili. Dihi die kediamе naledo ta nadiyo mei kenou tefei, nine Godiha ta sibigedo ke ta tawaga iyo mei.

¹³ Bu nala idi kediamе dihi dienou fei. Midiho doudo milou di ke hehegie tobou babe dia ta duloba tawale ile mei.

¹⁴ Naledo keme fi haguei kedianou nala idi. O kegei kahage tawalamou degemou iligi, midiho kasagibou, midiho bolobou ke filemou tawagamamou dalagua.

6

Di neledo dege dalali, Godiha dimokou midiho bolodo degele ke dia dalame

¹ Kegemou, Kelesuha ta, oe dimokou yoma hehegiei keme di tawagoubabe, haba tage hehegiedama. Di haba tagebe fi haguei o kedia tawagai ke tawagalaba degeme. Afu kou hehegiema fogou, kenou haba hehegie keme mouti fofoguema fogou dalali, haba tage fofoguele ke sa degei. Moso sibige togouyo mei. Damaledo, nige fi boholou mou, sibige mei dabai degedi ke tou fogou mou, Godikou damaleyodedi keme ni kou tewe degei. Ta keme hiyedo dege haba tage hehegie tobou dama.

² Fafeleya degedi midiho kebou, dobogoŋu omokou dogoguomou diho бага tobou di midiho kebou, tofigieiba haguagile kebou, uwage sawisie kelege ta sale kebou olou fei keme ni kou tewe degei kaha degemou, hiyedo dege haba tage hehegie tobou dama.

³ Godiha boloyode tobou babe, Kelesuha ta kaha sibige olou fei kene di tewe degele ile.

* **5:6 5:6** Stat 14:17-20 * **5:7 5:7** Yesuha hebe hai Getsemanikou dalali, Godikou kege diho бага tobou. Matyu 26:36-46.

⁴ O sasai ilo kelege Godiha hohō ke duguo, e midihō ke tawalemōu, hebenitōu duwo o kaha nej ke huyadefei malamōu, Duo Bolofeyiye dia kōu touye, kenōu si dia Godikōu damaleyodei tōu fofōu gule i debabe, kegele i o kediame dige boholōu mā haguamabeedeibabe, dia haguasile sagai mei.

⁵ Diame Godiha t̄abe kōu dulomōu boloyodele i. Godiha nele hiyedo, habage tamā degele kene dia dugulo i.

⁶ O sasai kegele i kedia die damaleyodei ke tōu fogōu ba, haba di diamokōu, n̄i f̄i bohōu mabeede tobōu babe, dia dulo sagai mei. Yobe, dia Godiha Dihi tobekōu mugulu keme eme haba hebe fufuguomai kōu ikoke degeli sagai kege, o dihi kele emokōu sidifi nele ili kaha.

⁷ Huei toumōu be, mihi kolo hihi degeimōu, segei hou segei bologuado fua foloumōu, hebe hai obōu kaha segei sibige mojudi. Keme Godiha yojunōu nedi.

⁸ Haba, mihi kolo takōu ge aye tibōu kogoubōu denōu foloubabe, keme sibige mei. Kegelig, Godiha makoloyodeiba, douye nama mei degeiye.

⁹ Mogo diama, ei nimokōu t̄a neledo kōu tobolōu ye, kenōu si ei tewe, n̄ime kege makolo mei. N̄ime Godiha mamōuba, bologuado duwoguale.

¹⁰ Godibe midihō doḡdo o. N̄i emokōu hohō degemōu, e dabai degele idi keme e ta totōu degele mei, n̄i e o sasai kedia dogōu guemōu hagulugi, ifine kegenōu degele ili keme e tewe.

¹¹ Eige n̄i damaleyodei keme neledo dege dalaguali, midihō bolodo, Godiha dimokōu degele ke dia dalagua keme damaledo tamā degeiba dugumabadomōu tagali.

¹² Godiha dabai degelebe dafadama. Neledo dege damaleyodele i kedia midihō kenōu sesema. O sasai kegele idi kediage Godiha habage neleyodema makai ke malā ile.

Dige Godiha degeleyodema makai kokōu damaleyodema neledo dege dalame

¹³ Afu, Godiha Abrahamkōu e degeleyodema makama tobou kegebe, o taha e hu gabali mei kaha, e yojū e huya ke kōu gue tobou,

¹⁴ A midihō bolō namokōu hegiba, ne huti o, habage hagua ile kediame suḡdo degeleyodei. *Stat 22:17*

¹⁵ Kegemōu, Abraham e dafali mei, e dia dalali, Godiha degeleyodema makai ke damaledo tamā degeimōu dugu.

¹⁶ Obe t̄a damaledo makama tobolōu idibe, o hūbōu o, diojū die hu gaba folo dala kedia huya ke tobolōu idi. Kege degedi kaha yobe kōu guei, dige t̄a, o kaha tobolōu keme damaledodade kōu tawale ili kaha, o taha ta t̄a ke tobekōu mugulo sagai mei.

¹⁷ Godihage Abrahamha e huti o di dogōu guloyodema, e yojū e huya ke maka dege tobou. E tagaibe, e t̄a dulo ili o kediage e t̄a keme damaledade tawale ile ke tagai.

¹⁸ Kegemōu, t̄a bolōu dala. Godiha degeleyodema makama tobou kebōu, haba yojū e huya ke maka degeibōu kaha, eme ogōu ga tobolōu sagai mei keme di kōu tewe. Kegei kaha degemōu, o sasai fosige yamōu, Godikōu mogogōu dalagua dibe t̄a ke tawalemōu, e dimokōu midihō bolodo degele ke neledo dege dia dalagua.

¹⁹ Godihā dimokōu midihō bolōdo degeleyodema makai keme mosole bagagidi ti neledō ke sà degei. Kegei kaha, di fī neledō dege dalame. Godihā kuolōu mosokōu fologalebe bolō. Yukuei hiyedo, adikōu diōu gou duladi keme duoya bafou kaha, di Godikōu ile a dala.

²⁰ Yesuhā ebukōu widio degemōu, Godihā mosokōu feleibe, e di dogōu gulamōu felei. Yobe, eme mogōu du daladi hiye o degei kaha, eme o Melkisedek e degei sagai kenōu tefele tofousogo tofousogo tafalale.

7

O Melkisedek eme hūbe hiyedo dala

¹ O Melkisedek* eme sa Salem o sasai ke wolōu daladi hiye o, haba eme damaledō Godihā dabai degedi o, mogōu du daladi o ke. Kegemōu, sawisiei ta kelege, Abrahamhā hiye o ilo kelebōu de biyama mei degemōu, bohōlōu mā hagumōu, Melkisedekhā ali duo geleguomōu, Godihā namokōu midihō bolofei ke hegileyode tobou.

² Kege tobōu mōu, Abrahamhā bi yo□u biyolugi mōu ke kefema mamōu ile olōu fei 10 degeimōu be, kefei tanōu ta ke malamōu, Melkisedekkōu nei. Hū Melkisedek kaha e sibigebe dōdo midihō kaha hiye o. Haba enōu be sa Salem o sasai kedia hiye o. Hū Salem kaha sibigebe mogo degedi hiye o.

³ E ayebōu, e adioū bōu ta deleli mei. E kōu guai one ta deleli mei. E adioū hā e mōu sawisieibōu, e tolo i sawisieibōu debe di ta tewe mei. Melkisedek eme Godihā Dihi sà degemōu, tofousogo yo□u kegenōu mogōu du daladi dabai o degei.

⁴ O Melkisedekhā e hū hiyedo delei ke nī defeido fimama. Di kōu guai o Abrahamhane bi yo□u biyolugi mōu ke kefema mamōu ile olōu fei 10 degeimōu be, kefei tanōu ta ke malamōu, Melkisedekkōu nei.

⁵ Nī tewe, mogōu du daladi dabai o Livaihā* hūti o kediamōu degemōu hagumōu be, Mosesahā kuolōu tā majeyege, sa Israel o sasai dia tanōu tanōu die bimaj ke kefema mamōu ile olōu fei 10 degama, dia olōu feibe die bimaj kefei tanōu ta malāba, mogōu du daladi o kediamokōu nemōu imabeedei.* Israel o sasai kediamē Livaihā e sosou dia, die ayebe Abrahamye, kenōu si bimaj ilo kelebe Livaihā hūti o kediamokōu nele idi.

⁶ Melkisedek eme Livaihā e hūti meiyē, kenōu si Abrahamhā e bimaj ke kefema mamōu ile olōu fei 10 degeimōu be, kefei tanōu ta ke malamōu, Melkisedekkōu neimōu, e Abrahamkōu kōu gue tobou, Godihā namokōu midihō bolofei ke hegileyodei. Bi ke nei obe Abraham, Godihā midihō bolōdo ke hegileyodema kōu maka degei delei obe enōu.

⁷ Di tewe, di midihōbe kōu guei, midihō bolofei hegileyodili o keme hū hiyedo. Haba midihō bolofei hegileyodeimōu dulu o keme tā ke tobolōu o kaha hayedu dala.

⁸ O Livaihā hūti o, Israel o sasai die bimaj ilo kele malā idi kediamē tofigile idi. Kenōu si, Abrahamhā bi ilo kele mōu o Melkisedekbe, Godihā kuguokōu be, eme yo□u kegenōu dalaleyode nalaj dala.

* 7:1 7:1 Stat 14:17-20 * 7:5 7:5 Stat 24:34; Kisim Bek 1:2 * 7:5 7:5 Namba 18:21

⁹ Ifibe Israel o kediage Livaiha huti o kediamokou bimai ilo kele nele idi. Kenou si a tobolou be, afu, Abrahamha Melkisedekkou bimai ilo kele nei kelegebe, Livaihane dogou guo nei.

¹⁰ Yobe, Melkisedekha Abrahambou de gelegu kelegebe, Livai eme e adiou ha mou li mei, kenou si e kou guai o Abrahamha bimai neimou be, Livaihane Melkisedekkou dogou guo nei, dilie sosou tanou fei kaha degeimou.

Mogou du daladi hiye o ebele kahage mogou du daladi o ilo, afu deleigui kediam gabama folodo dala

¹¹ Kuolou ta Mosesha maiyege, Livaiha huti o kediam mogou du daladi dabai degele idi. Dabai ke degemou hagueibe, Israel o sasai kediage Godiha dihile kokou midihog bolofei ta degele idiyo mei. Bolofeinou degele idi debabe, Godiha o ta tobou mou hagueli mei. Kenou si midihog bolou ta degele ili mei kaha degemou, Godiha o ta tobou mou haguei, Godi yoou dalaba, di dalaba, ege mogou du dalayadomou. O keme Livaiha huti o Aron* sa degei mei. Eme o Melkisedek sa degei.

¹² O kahage Livaiha huti o kedia timou mou kaha degemou, kuolou ta kene igile muguomou gehe mai dala kuhe.

¹³ O di tobolou be eme huti ta o. E huti o kediam o tae mogou du daladi dabai degedi ke ta degeli mei. Godikou wai sipsip woma sidi kene ta degeli mei.

¹⁴ Di tewe, di Hiye Obe Judaha huti o. Mosesha Judaha huti o kediam mogou du daladi dabai degele ke ta tobou li mei.

¹⁵ Mogou du daladi o ta, Melkisedek sagai degei ta keme, Godiha tobou mou haguei kaha degeimou, di ta a tobolou koume defeido tawame, e dabai degele kahage o Livaiha sosou dia degele idi keme gabama folodo degele.

¹⁶ Mosesha kuolou taenge, Livaiha huti o kediam mogou du daladi dabai degemabeedei. Kenou si Yesu eme yoou kegenou dalale kaha degeimou, Godiha eme mogou du daladi o degeyadomou kuhe tobou mou haguei.

¹⁷ Yobe, Godiha kou gue tobou,
Name mogou du daladi o, o Melkisedekha delei sagai kege, nane tofousogo noou kegenou tafalale. *Buk Song 110:4*

¹⁸ Kege kou tobouye di tewe, Mosesha kuolou ta kahage di hiyefei dogou gudiyo mei kaha degemou, Godiha midihog ebele ke kuhe hegi.

¹⁹ Di Mosesha kuolou ta ke dulo seselamou degele idiye, kenou si di Godiha dihile kokou be dou do ta degele idiyo mei. Kegemou, Godiha midihog ebele ke kuhe hegi, dige Godikou ya hafei degeba, e dimokou nele ke dia dalamabadomou. Ebele midihog kahage afu midihog, Mosesha hegi ke gaba feleido dala.

²⁰ Godiha Yesube mogou du daladi dabai degeyadomou makaibe, e mou makali mei, yoou e huya ke damaledo maka degei. O ilo kedia mogou du daladi o maka degele idibe, o tae diame Godiha huya ke kege ta maka degele idiyo mei.

* **7:11 7:11** Aron eme Mosesha e eye. Kisim Bek 28:1; Kisim Bek 4:14

21 Damaleđo, Yesube mogōu du daladi o degeimōu, Godiha yoŋu e huya ke damaleđo makamaŋmōu tobou, Ame ne Hiye O.

Name mogōu du daladi o, tofousogo noŋu kegenōu tafalale.

Hiye O Godiha kege tobou kelegebe, e fimaj bolou maŋmōu tobou li mei.

Buk Song 110:4

22 Godiha yoŋu e huya ke ta makama tobou kaha degemōu, di tewe, midihō ebele Yesuha hegi keme bolodo, Mosesha kuolou ta ke gaba feleido dala.

23 Afuge mogōu du daladi o sudo maka degega, dabai degeligi tofigiemōu haguei. Yobe, dia dabai keme ta tolou ba tofousogo kegenōu dalale mei kaha degemōu.

24 Yesu enou si mogōu du daladi dabai degeleba, tofousogo tofousogo tofolou. Yesuha timou be o geheye ta moloŋu mei.

25 Kegei kaha degemōu, o sasaj Yesuha huya ke Godikou youbabe, e o kedia mamouba, diame tofousogo tofousogo tofolou ile. Yobe, ege yoŋu kegenōu dalali, Godiha di dogou guyadomou diho baga tobolou daladi.

26 Mogōu du daladi hiye o kahage dibe sasale dogou gudi. Eme Godiha midihō doudo kenou sesega milou di o. Midihō kasagai ta milou diyo mei. E duledube sibigi ta dala mei, midihō kasagai milolou idi o sasaj kedia sagaj mei, eme gabama feleido dalamou, Godiha e hebenitou mala felei.

27 Mogōu du daladi hiye o kedia Godikou gali woma sile idibe, dia dioŋu die midihō kasagai kaha hebe kebou, haba o sasaj kedia midihō kasagai kaha hebe kebou de igisalamou kuhe sile idi. Yesu enou si kege degeli mei. Eme tanou fei tolo i kehe. E haba ta tolo ile mei. O sasaj kedia midihō kasagai kaha hebe ke igile mugulamou, e yoŋusie Godikou nei.

28 Mosesha kuolou taage o dedej mei o kedianou mogōu du daladi hiye o degemabdomou kuhe makadi. Kuolou ta keme ebukou haguei. Habage, Godihage yoŋu e huya ke e Dihibe mogōu du daladi dabai degeyadomou makai. Eme o doudo, yoŋu kegenōu dalale o.

8

Yesube hebenikou mogou du daladi hiye o dala

1 Ta a tobou kaha sibigebe kou gue, Godi dalamou, di dalamou, mogou du daladi hiye o eme hebenitou folomou, o sasaj di wolou daladi Hiye Oha duwodi bolodo kaha dobogoŋu delekou duwo.

2 Yesu e hebenitou dalali, Godiha moso damaleđo kokou ge dabai degedibe, e mogou du daladi dabai ke degedi. Godiha moso keme obe tegeli mei, Godi yoŋunou tegei.

3 Sa sibige kuokou be, mogou du daladi hiye o kediage galibou, bi ilo kelebou de Godikou nemabdomou makai. Nebe kenou tefei, mogou du daladi dabai degedi o Yesu, ene Godikou bi nelenou.

4 Eme sa sibige kuokou dala debabe, eme mogou du daladi dabai degedi o mei. Yobe, mogou du daladi dabai degele idi o sa sibige kuokou dalagua kediage Mosesha tobou sagaj kege Godikou bi daga daga ke nele idi kaha.

5 Diame Godiha moso, sa sibige kuokou dala kodu dabai degele idi. Moso keme figisa sa degeinou. Godiha moso damaledobe hebenikou dala. Kegei

kahā degemōu, Mosesha Godiha falai moso tagalamōu degeimōu be, e Moseskōu kōu gue tobou,

Na defeido a bitoukōu ge hegimōu dugu sagai kenōu sesele togoyedei.

Kisim Bek 25:40

⁶ Kenōu si, mogou du daladi dabai, Godiha Yesukōu nei kahage mogou du daladi dabai o ilo kedia degele idi ke gabai. Yobe, midihō ebele Yesuha hegi kamahane afu midihō, Mosesha hegi ke gaba folodo dala. Haba, Godiha yoŋu e midihō ebele ke hegi kelegebe, e yoŋu e huya ke damaledo makama tobou.

Midihō ebele Yesuha hegi kahage afu midihō ke gabai

⁷ Ni tawama, afu midihō, Mosesha hegi keme bolō debabe, Godiha midihō ebele keme ta hegili mei.

⁸ Kenōu si Godiha dugube, o sasai kediamē Mosesha kuolōu tā ke dulo sesele i ho fogou mōu, e kōu gue tobou,

Hiye O a tobolōu kuhe,

Sawisie ta, a Israel obōu, Juda obōu kediamokōu midihō ebele ta hehegielamōu kōu makai dala.

⁹ Midihō ebele keme a die kōu guai o kediamokōu hehegiei midihō ke sagai mei. Kelegebe, a o sasai kedia sosogou, sa Isip tou fogou imou be, diage midihō a hegi keme ta sesele ili mei kahā degeimōu, Hiye O age diame tobekōu mugu.

¹⁰ Hiye O age, sawisie ta, Israel o sasai kediamokōu midihō ebele ke hehegie tobou ma walamale. A die fimaidu ma kuolōu tā dogogulo. A die duledu ma tā olou feido nalagale. Kegema, ame die Godi dalaba, diame ma o sasai dalaguale.

¹¹ Kegeiba, o taha ta e mogokou, na Hiye O tawayedele mei. E eyeha e malane ta hehegile mei. Yobe, o sasai olou fei ame kōu tewe degele ile kahā. O hubou bou, o hu meibou olou fei kediage ame kōu tewe degele ile.

¹² Midihō kasagai, dia milolou idi keme a gebe meiyodele. Midihō doudo mei, dia degele idi keme a haba ta tawale mei. *Jeremaia 31:31-34*

¹³ Godiha midihō ebele ke hehegie tobou ma walamabe, e midihō ebeleyode tobou kahā degemōu, di tewe, midihō, Godiha di kōu guai o kediamokōu hehegiei keme afu midihō. Afu midihō keme kegenou ta dalale mei. Mei degele hafej degeli.

9

Mogou du daladi dabai degele idi o, afu tofolou i kedia gali kafei dou lamou, Godikou nele idi

¹ Godiha afu midihō ke hegibe, e egei dudi kahā midihō kene hegi. Egei dudi moso, sa sibige kuokou dele.*

² Moso keme falai moso, Godiha kōu togomabeedeimou togolo i. Moso kodu fologa dugube, fou gou moso ta kodube kamabou, fafaibou, ou si, Godiha dihile kokou dala kebou de dalamou dugu. Fou gou moso keme Godiha Mosoyodele idi.*

* 9:1 9:1 Kisim Bek 26:1-30 * 9:2 9:2 Kisim Bek 25:23-40, 26:1-30

³ Fōu gou moso kaha tobekōu be yukuei hiyedo kaha kisigu dalamōu dugu. Godiha you e Kuolōu Mosoyodele idi keme yukuei ke kisigu kaha ilo kokōu delei.*

⁴ Fōu gou moso kokōu be hebe ho bolodo sidi dou moso kene delei. Dou tōu di fafai silemaj ke dugube, sele igi golye silemaj dugu. Tabe, di kōu guai o kedia bisai bokisi kene delei, afu midihō, Godiha hegi ke dia tawamabadomōu. Bokisi kene sele igi golye silemaj dugu. Bokisi kodu bisai keme bilika sele igi golye milou kodube ōu mana* sai. Tabe, Aronha e bulukai, afudo tolōu siadi kaha kou tile felej kene kodu sagi delei. Tabe, igi bolou, Godiha kuolōu ta nalagai kene kodu sagi delei.*

⁵ Bokisi tage figikōu be esol o sagaj bolou, sele igi golye milou gai kedilie tefeleguei. Bokisi keme dilie tifiya kaha hayedu delei. Esol o kedilie kotou tefeleguei kaha sibigebe kou gue, Godiha bokisi kotou dalali, o sasaj kedia midihō kasagaj milou gadi kaha hebe ke igile mugudi.* Kenou si kou bou gebe, bi tanou tanou kaha sibige keme a nimokou ta defeido hehegie tobolou mei.

⁶ Bi olou fei kegi ke doususuga mamou ima mei degeimou be, mogou du daladi dabai o kedia fou gou moso sasafei kodu fologamou, Godiha dabai degele idi.

⁷ Fōu gou moso sasama kodube, mogou du daladi hiye o kahanou sadebe tanou tanou kelegebe tanou feinou folodi. Keme mou folodiyo mei, gali kafei dou la tolou nou folodi. Folomou be, gali kafei ke Godikou nedu, Godihage e midihō kasagaj milou gadi kaha hebe kebou, o sasaj kedia totou dege midihō kasagaj milou ga idi kaha hebe kebou de igiseyadomou.

⁸ Kege degele idi kaha Duo Bolofeha dimokou hehegilibe, falai moso kenou dala debabe, di Godiha Kuolou Mosodu folo abe ta dala meido.

⁹ Damaledo, dia kege degele idi kaha ifi dimokou hegilibe, gali woma sidibou, bi ilo kelebou de Godikou nele idiye, kenou si midihō ke degele idi kahage, o midihō kegi kokou damaleyodele idi kedia die midihō kasagabe ta igisele sagaj mei.

¹⁰ Falai mosoduge dabai ke degele idi kahage o die tou nou dogou gulo idi. Nale nadibou, huei nadibou, bilika bigidibou, to todibou olou fei ke degele idi kahage, Godiha dihle kokou be obe sibigi ta dalale meiyade tawalemou degele idi. Kege degega imou, Godiha o ta tobou mou migile, midihō ebele ke kuhe hegi.

Kelesuho yousie sesegumou, e kafei migibe, di dogou gulamou

¹¹ Kegemou, Kelesu e hagua, mogou du daladi hiye o degemamou, midihō bolofei keme dimokou hegi dala kuhe. E midihō ke hegiemou, Godiha moso bolodo kokou kuhe felei. Moso keme obe tegeli mei, sa sibige koomaha bi mei.

¹² Ege Godiha Kuolou Moso kilebe wai memebou, wai bulumakou wilibou kaha kafei ta dou la tolou mou feli mei. E tanou fei you e

* **9:3 9:3** Kisim Bek 26:31-33 * **9:4 9:4** Israel kou guai o kedia hebe mei sa mihinou sa keleya suluguali, ou mana fiasigeimou nala idi. Kisim Bek 16:4, 15 * **9:4 9:4** Kisim Bek 16:33, 25:10-16, 30:1-6 * **9:5 9:5** Kisim Bek 25:17

kafeiyenōu a soꞑugōu mōu feleibe, di mamōꞑuba, tofousogo tofousogo tofōu mabadomōu.

¹³ Afudo, o sasaj Godihā dihile kokōu sibigibōu dalaguamōu be, mogōu du daladi dabai degele idi o kediage wai memebōu, wai bulumakou oyebōu kediā kafei kebōu, wai bulumakou osobōu wili ke douye nama mei degei kugulo kebōu de malamōu be, o sasaj die tagetōu ffigile idi, Godihā die tōu be bolofeinōu dalaba duguyadomōu.

¹⁴ Kenōu si Kelesu e kege degeli mei. E kafei kahage gali kafei keme gaba folodo dala, eme midihō kasagaj ta milōu diyo mei kahā degemōu. Duo Bolofej yoꞑu kegenōu dalale, e neleya ke Kelesuhā yoꞑusie Godikōu seseguomōu tolo i, Godihā di midihō kasagaj milolōu idi kahā hebe ke igile muguyadomōu. E kafeiyenōu di fi bologuꞑuba bolō degema, di sibige mei dabai ke tōu fogōu ba, Godi yoꞑu kegenōu daladi kahā, e dabai kenōu degemabadomōu.

Kelesu e kafei kahānōu Godihā midihō ebele ke maka degei dala kuhe

¹⁵ Godi ilokōu dalamōu, ha o sasaj ilokōu dalamōu, Kelesu eme duo kele dala, Godibōu dibōu de mogo degemabadomōu. Midihō keme ebele. Kelesu eme duo kele dala kahā degemōu, o sasaj Godihā hagnosisama, e sa bolodo kokōu fologaleyodema makai kediame fi tofousogo tofolōu ke malā ile. Yobe, Yesu e tolo ibe, o sasajye Mosesahā kuolōu tā dulo sesele idiyo mei kahā hebe ke e igile mugulamōu kuhe tolo i.

¹⁶⁻¹⁷ Sisigoyege die aye sosou dalamōu be, die ayehā bimajbe malā idiyo mei. Die aye tolo imōu si, die ayehā bimaj ke file malā idi. Yobe, die ayehage, a tolo ibabe, ni mā bimaj ke olōu fei file moꞑumabeedema kōu maka dege nalaj kahā degemōu. O tolo ili mei dalamōu be, e makama nalaj keme yoꞑu mōu kege daladi.

¹⁸ Nebe kenōu tefei, afu midihō, Godihā Moseskōu hegi kene, Godihā mōu maka degeli mei. Gali kafeiyenōu, Godihā afu midihō kahā tā ke kuhe maka degei.

¹⁹ Mosesahā kuolōu tā olōu fei ke o sasaj olōu fei kediāmokōu hehegiema mei degemōu, wai bulumakou wilibōu, wai meme oyebōu womamōu, kafei dōu ma, hueibōu de abugamamōu, hebe hisop* susubōu, wai sipsip towe wej degei kebōu de malamōu, kafeibōu, hueibōu abugai kodu muguo dilemōu, Godihā kuguobōu, o sasaj tageyabōu ffigimōu, hihj degele i.

²⁰ E ffigiligi kōu gue tobou,

Kafei koꞑumahage Godihā midihō ni sesemabeedei ke maka degeliyodei.

Kisim Bek 24:8

²¹ Haba kenōu tefele, Mosesahā hebe susu kafei dou kodu muguo dile ffigimōu, falai mosꞑ kebōu, bimaj olōu fei kodu dalagua kebōu de hihj degei.

²² Damaledo, Mosesahā kuolōu taege bi olōu fei keme Godihā dihile kokōu kasagaj degeimōu be, kafeiyenōu bologuꞑumōu bolō degedi. Kafei ta mꞑ ho fogōu babe, midihō kasagaj milōu gadibe Godihage gebe meiyodele mei.

* 9:19 9:19 Hisop keme hebe hu.

Kelesuhā o sasaj di midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe ke igile mugulamōu, e yo[usie Godikōu nelemōu kuhe tolo i

²³ Falai moso kahā bimaj keme gali kafei kahanōu Godihā dihile kokōu bolō degedi. Moso keme sa sibige kuokōu tegei, moso damaledo hebenikōu dala kahā, e figisanōu. Hebeni bimaj keme gali kafeiye bologuomōu bolō degediyo mei. Kafei ta, gali kafei ke gabai kahanōu si bologuadi.

²⁴ Damaledo, Kelesu e Godihā mosokōu feleibe, moso obe tegei, mōu figisanōu kegei kokōu feli mei. E Godihā moso damaledo, hebenitōu duwo kokōu felei. Folomōu, Godibōu de duwoli, di dogōu gudi.

²⁵ Sa sibige kuokōu gebe, sadebe tanōu tanōu, mogōu du daladi hiye oyege gali kafei dou tolōu, Godihā Kuolōu Moso kodu folomōu, Godikōu nedī. Kafei keme yo[u e kafei mei, gali kafeinōu nedī. Kenōu si Kelesu ege kegega degeli mei. E yo[usie Godikōu nelemōu, tanōu fei tolo ilemōu, e hebenitōu folo duwo.

²⁶ Yesuhā mogōu du daladi o kedia degegadi kege degedi debabe, Godihā sa sibige ko[u milou kelege tofogōu, do hiyedo kegenōu duguo tomōu hagulugi, ifine kuhe. Kenōu si kege degeli mei. Ifibe uwage sawisie ke hafei dege dalamōu, e migilemōu tanōu fei tolo i, di midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe ke igile mugulamōu.

²⁷ Kenōu tefei, o sasaj dine tanōu fei tolo haguaba, habagebe Godihā di ta sale.

²⁸ Kegemōu, Kelesu e tanōu fei tolo ilemōu, o sasaj sudo kedia midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe ke igile mugu. Habage e bohōlōu mā hagualebe, o di midihō kasagaj kahā hebe ke haba igile mugulaba haguale mei. O sasaj e haguale ke dia dalagua kedia mōu laba haguale.

10

Gali sile Godikōu nedī midihō kahage midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe keme igile mugudiyo mei

¹ Moseshā kuolōu taēge, mogōu du daladi hiye oyege sadebe tanōu tanōu, Godikōu gali sile nemabeedei. Midihō keme sibige ta dala mei, sibigedo kōu dalamōu kahā figisanōu. Midihō damaledo keme habage tamā degeiba duguloyodei. Kegei kahā degemōu, gali sidi midihō kahā wolōu haguasili o sasaj kediamē Godihā dihile kokōu be ta doūdo dalagua mei.

² Ke degedi kahā degeiye, doūdo degedi debabe, gali sidi midihōbe kōu mei degei. Yobe, gali tanōu fei siye die midihō kasagaj milolōu idi kahā hebe keme igile mugu debabe, dio[une diame bolō degeidade kōu tawale i.

³ Kenōu si gali sidi midihō kahage dibe Godihā dihile kokōu be ta bolō degele idiyo mei. Midihō kasagaj kahā hebe kōu dala ke totōu degeiye domōu, mogōu du daladi o kedia Godikōu sadebe tanōu tanōu olōu fei gali kuhe woma sile nele idi.

⁴ Wai bulumakou oyebōu, wai memebōu kahā kafeiyege Godihā di midihō kasagaj milōu gadi kahā hebe keme ta igile mugudiyo mei.

⁵ Kegei kahā degemōu, Kelesuhā sa sibige kuokōu migilamōu Godikōu tobou, Nage gali woma sile, namokōu nele idi keme nage tagadiyo mei.

Kenōu si nage mā tōu milōu mamōu, amokōu neī dala.

⁶ Gali woma doulukōu simōu, olōu feī douye nāma mei degeimōu, namokōu kugulonōu nedi keme nage dafadi.

Midiho kasagai kaha hebe ke igile mugulo dowo namokōu gali sile nedi kene na hoho degediyo mei.

⁷ Kegemōu, a* tobou,
Ame haguei dala kuhe.

Ne kuguokōu obe a degele keme kōu gue nalai dala,

Mā Godi, ame na tagali sagai kenōu degelamōu haguei. *Buk Song 40:6-8*

⁸ Kelesuha yomogōu kōu gue tobou, namokōu gali woma sile nedi kebōu, wai sipsip wala doulukōu simōu, olōu feī douye nāma mei degeimōu, namokōu kugulonōu nedi kebōu debe nage dafadi. Midiho kasagai kaha hebe ke igile mugulo dowo namokōu gali sile nedi kene na hoho degediyo mei. Mosesha kuolōu ta kahanōu si gali daga daga ke simabeede tobolōu nalai dalaye, kenōu si nage kokōu hoho degediyo meiyodei.

⁹ Haba kōu gue tobou, ame haguei dala kuhe. Ame na tagali sagai kenōu degelamōu haguei. Kegemōu, e afu midiho ke igile muguomōu, midiho ebele ke maj dala kuhe.

¹⁰ Damaledo, Yesu Kelesuha Godiha tagaliya kenōu sesemōu iligi, yoūsie Godikōu nelemōu, tanōu feī tolo i kaha degemōu, dibe Godiha yoū e o sasai doūdo degei dalagua.

Kelesu e tolo i kahanōu si, di midiho kasagai milōu gadi kaha hebe ke sasale igile mugulo sagai

¹¹ Sawisie tanōu tanōu, mogōu du daladi o olōu feī kedia egei mosodu fologa, gali woma sile Godikōu nele idi. Mosesha kuolōu taya ke dia dabai hiyedo degele idiye, kenōu si midiho kasagai milōu gadi kaha hebe keme ta igile mugudiyo mei.

¹² Kelesu e haguamōu, tanōu feī tolo i kahanōu si, midiho kasagai di milōu gadi kaha hebe ke olōu feī igile muguomōu mei degei. Kegemamōu, eme ifibe Godiha dobogoū delekōu duwo.

¹³ Eme Godiha dobogoū delekōu duwoli, Godiha e ho o kedia kefema, e abogoū hayedu kefegulo ke dia dala.

¹⁴ Yobe, e tanōu feī tolo i kaha degeiyege, o sasai Godiha dihile kokōu doūdo degemaba, diame yoū e bi degeba, ebōu de tofousogo tofousogo tofolōu ile.

¹⁵ Duo Bolofehane dimokōu kōu gue hehegili,

¹⁶ Hiye Ohā tobolōu be, a habage o sasai kedia mokōu mā midiho ebele ke hehegie tobōu ma walamababe, die duledu mā kuolōu ta dogoguoba, haba mā ta olōu feido kene die fimaīdu nalagale. *Jeremaia 31:33*

¹⁷ E haba tabe kōu gue tobolōu,

Midiho kasagai, dia milolōu idi kebōu, mā kuolōu ta dia gobōu gile idi kebōu olōu feī keme age haba ta tawale mei. *Jeremaia 31:34*

¹⁸ Midiho kasagai milolōu idi olōu feī keme gebe meiyodei kaha degemōu, Godikōu gali sima nele idi midiho kene mei degei.

* **10:7 10:7** Kelesuha tobolōu nōu dala.

Di defeido damaleyodema, Godikou ile hafei dege dalame

¹⁹ Mogo diama, Yesuha kafei kaha degeiye, di midihq kasagai ke igile mugu kaha degemou, di ileba, Godiha Kuolou Moso kodu folobe akogu ta dala mei. Di gue degedame.

²⁰ Yesu tolo i kelegenou be, yukuei hiyedo, Godiha Kuolou Moso adikou diou gou duladi keme yoounou duoya ke bafolou mou, Godikou ile a ebele ke dimokou hegi. Yukuei keme Yesu youtu e tou ke sagai.

²¹ Mogou du daladi hiye o hiyedo kahage Godiha moso koduge o sasai di dia daladi.

²² Kegei kaha degemou, di Godikou ile hafei degeme. Fi bolou madi ke tou fogou ba, Godikou defeido damaleyodema, Yesuha kafei kaha degeiye, di midihq kasagai milou di kaha hebe keme ta moloou meidade tawaleba, di hemele fiya dalali, hueilikou fafeleya tofou maba, Godikou ile hafei degeme.

²³ Di Godiha dimokou bolodo degele ke dia dalaguadi, diyou omokou hehegiedi keme dige defeido tou me. Tobekou mugudame, Godiha dimokou makamai keme damaledo tama degeiba, di dugulo ile kaha degemou.

²⁴ Di yogo tagaleba dogou gulo ke tawame. Di diyou sie solou do degeiba solou do degeiba deme. Di diyou sie yogo dogou guba dogou guba deme.

²⁵ Damaleyodei o sasai ilo kediage kefeguo Godiha ta dulobe dafa idi. Kenou si kegebe ta degedame. Dige diyou sie yogokou dedei sagiba sagiba deme. Yobe, Hiye Oha boholou ma hagualebe hafei degeli kaha degeimou.

Di Godiha Dihi tobekou mugudame

²⁶ Kegemou, di Kelesuha ta damaledo ke kou dulo tawaleba, haba di diyou tagaiya ke midihq kasagai kegenou milou gamou ibabe, Kelesuha o kegele ili ke dogou gulaba haba tage ta hagua tolo ile mei.

²⁷ Di midihq kegei kenou degemou ibabe, hebenitou folo abe ta dala meido. Kegei degemou, di gue degeba, Godiha ta sale sawisie kebou, dou gofoudo, Godiha e ho o kedia nala dalaleyodei kebou de tama degeiba dugulo.

²⁸ Di tewe, o koyoha Mosesha kuolou ta ke gobou giba, o bolou sagai, kamadia sagai kege kedia ke degeli duguoba tama dege tobou babe, ta sai fidi o kahage emokou ta solou do degele mei, wouba tolo ileyode tobolou.

²⁹ Kegei degemou, o Godiha Dihi tobekou mugu keme nige kage tawale iya? O keme hagi hiyedo dugulo. Yobe, Godihage e Dihaha kafeiye dimokou youtu ebou de mogo degedi midihq ebele ke hegi kebou, haba dibe e bi degelamou kou degeiye, kenou si o kahage Kelesuha kafeibe sibige meiyade tawai kaha degemou, eme hebe kasagaido moloou. Duo Bolofei, di habaguguedi o, e hune huyafei degedi kaha degemou, ni tawama, hebe kasagai e moloube gaba folodo.

³⁰ Yobe, di tewe, Godiha kou gue tobou, A muwou diamokou milolou. Damaledo, midihq kasagai milou gadi kaha hebe nele keme ma dabai. Lo 32:35

Godiha haba tabe kou gue tobou, Lo 32:36
Hiye Oha e o sasai kediame youtu fileba ta saleyodei.

³¹ Godi tobekōu muguomōu dala o name noŋu tawaibōu. Godi, yoŋu kegenōu daladi, ege o kegesi keme yoŋu tawale tolōu dala, kegeligi kege degeiye deba, niōu tawale gue degeba tawaibōu dalama.

Di Yesukōu damaleyodema neledo dege dalame

³² Hagi, niōu afu dugulo i ke, ni haba tawama. Yobe, Godiha hohō bolofej ke ni yoma duguo hagueibe, hagi suudo dugumōu hagueiye, kenōu si ni Godikōu damaleyodei ke ta tōu fogōu li mei, neledo dege deleguei.

³³ Kelegebe, o ilo kelege nime o sasaj kedia dihile kokōu tefegiesama susuga tobolōu mōu makolo idi. Hagi kegei ke dugulo i o sasaj ilo kedia ne ni mogo dege dogōu gulo idi.

³⁴ Ni mogo ilo kele didio degeimōu be, ni solōu do degele idi. O ilo kelege ni bimaj hiyou moŋuma youmōu be, ni tabōu meiyodema, hohōnōu degele idi. Yobe, niŋe bi hebenikōu dala keme sa sibige kuokōu bimaj ke gaba feleido dala, ta mei degele meidade tawalemōu.

³⁵ Kege degeli ke dugubabe, ni hobōu gue degedama. Godikōu damaleyodema neledo dege dalaguaba, Godiha nimokōu hebe bolodo ke nele.

³⁶ Dafadama. Ni neledo dege amafej dalaguali, Godiha tagali sagaj kenōu degeiba, yoŋu neleyodema makai ke e nimokōu nele.

³⁷ Yobe,
O hagualeyodele idi keme totodo haguale. Dalali, mosoba haguale mei.

³⁸ O taha damaleyodemaba, Godiha dihile kokōu doŋdo o degeibabe, eme yoŋu kegenōu dalale.

Kenōu si, amokōu damaleyodema haba boholōu ma ibabe, age emokōu be ta hohō degele meido. *Habakuk 2:3-4*

³⁹ Dibe Godikōu damaleyodei ke tōu fogōu mōu habagekōu boholōu ma i o sasaj mei. Dibe Godikōu damaleyodeimōu, yoŋu mamou o sasaj. Di damaleyodei ke makoma mei degele mei.

Di Godikōu damaleyodemaba, neledo dege tafalaguame

(Ta Hiye 11-13)

11

Godikōu damaleyodedi kaha sibige

¹ Godikōu damaleyodedi kaha sibige keme kōu gue, Godiha neleyodema makai keme dige moloŋudade tawale idi. Di dihoŋe ta duguyo meiyeye, kenōu si dige bi olōu fei keme Godiha dimokōu neledade tawale idi.

² Afu kōu guai o kediaŋe keme damaledade tawale idi kaha, Godiha hohō degemōu boloyode tobou.

³ Di Godikōu damaleyodei kaha degemōu, di tawale idibe, Godiha taenōu tobouye, agudiobōu, sa sibige koŋubōu de kuhe tama degeidade tawale idi. Kegei kaha degemōu, di kōu gue tawale idi, bi olōu fei di dugulu koŋume Godihage bi di dugulo sagaj meiyeye milōu gaidade tawale idi.*

O Abelbōu, Enokbōu, Noabōu kedia Godikōu damaleyodele i

* 11:3 11:3 Stat 1:1

⁴ O Abel ɛme Godikōu damaleyodei kaha degeimōu, ɛ gali wala sile Godikōu neimōu be, Godiha hohō degei. Kenōu si Keinha segei sile nei keme Godiha hohō degeli mei. Kegemōu, Abelha damaleyodema, gali wala si kahanōu si Godiha emokōu hohō degemōu, name doudo oyode tobou. Kege tobōu ma fogou dalali, Abel tolo i. ɛme kōu tolo iye, kenōu si ɛ damaleyodei kaha degeiyege, ɛ degei ta uwo keme sa sa olou fei tefele dala kuhe.*

⁵ O Enok ɛ Godikōu damaleyodei kaha degeimōu, Godihage ɛme tōu bōu gōu guei kege mala i. ɛ ta teli mei. Kegemōu, oe hiyedo ka iye, kenōu si diage ta dugulo ili meido. Yobe, Enok mōu li mei kelege, Godiha emokōu hohō degemōu, name o bolodoyode tobōu mamōu moṽu kaha degemōu.*

⁶ Kenōu si, damaleyodele idiyo mei o kediāmokōu Godihage hohō degediyo mei. Yobe, o koyoha Godikōu ile hafei degelababe, ege Godibe damaledo daladade tawa. Haba, o sasai, Godi dugulamōu ka ili kediage die damaleyodei kaha dowo bolodo neleyodei kokōu damaleyodema.

⁷ O Noa ɛ damaleyodei kaha degeimōu, Godiha emokōu tawale ta toboube, ɛ dihoṽe dugulu ke tobōu li mei, habage degeiba dugulu ke tobou. Noahā Godiha ta ke dulomōu, ɛ sosōu dia tofigieiye domōu, mosole moṽo tegei. Sa sibige o sasai kedia Noahā Godikōu damaleyodei sagai kenōu tefele damaleyodele ili mei kaha degemōu, tofigile i. Noa enōu si Godikōu damaleyodei kaha degeimōu, Godiha emokōu name o doudoyode tobou. Keme midiho, Godiha damaleyodele i o sasai olou fei kediāmokōu degedi.*

O Abraham dilie ɛ sasai Sara dilie Godikōu damaleyodele i

⁸ Abraham ɛ Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godiha emokōu, name sa, a namokōu neleyodema makai kokōu iyede tobōu mōu be, ɛ dulomōu fogou i. Sa keme kōu emokōu neleyode tobouye, kenōu si ege sa keme ta tewe mei. ɛme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, ɛ yoṽu ɛ sa ke tōu fogou fogou i.*

⁹ ɛ ile, sa, Godiha habage emokōu neleyodema makai kokōu folo deleiye, kenōu si ɛ Godikōu damaleyodema, sa kokōu falai moṽo togoma deleibe, sa ta tie o бага delei. O Aisakbōu Jekopbōu diliene* kele falai moṽo togogama deleigui. Godihage sa keme Abrahambōu ɛ sosōu bōu olou fei kediāmokōu neleyodema makai.

¹⁰ Kegemōu, Abraham ɛ mōu deleli mei, ɛ sa hiye ta dugulamōu dia delei. Sa keme mei degele mei, nelēdo dege yoṽu kegenōu dalale. Godiha yoṽunōu fimama milou gaiye dala.

¹¹ Abrahamha sasai Sara ene Godikōu damaleyodei. ɛ sobōu dedo degeimōu, dihi moloṽu sagai meiyē, kenōu si ɛ damaleyodei kaha degemōu, Godiha neleya ke ɛ dihi moṽu. Sarahā Godiha degeleyode tobou kokōu damaleyodei.*

¹² Kegemōu, Abraham ɛ odo dege, tolo ile hafei degeimōu, ɛ dihi degemamōu, ɛ sosōu be sūdo degei. Damaledo, ɛ sosōu be di agudiletōu

* 11:4 11:4 Stat 4:3-10 * 11:5 11:5 Stat 5:21-24 * 11:7 11:7 Stat 6:13-22 * 11:8 11:8 Stat 12:1-5

* 11:9 11:9 O Aisakbe Abrahamha ɛ dihi. Jekopbe Aisakha dihi. * 11:11 11:11 Stat 17:19

kuidihō sūdo dugudi kēnōu tefei. Nebe, tō ko we sa degei, obe hū soloū hobogolōu sagai mei.*

¹³ O sasai kediamē diā Godikōu damaleyodei keme kegenōu dalaguali, sa Godihā diamokōu neleyodema tobou keme malā ili mei tofigile i. Sosou dalaguali, sa Godihā neleyodei keme ahudo dalamōu duguo hohō degele i. Diage diame o ilo kedia sakōu dalagualebe, ta sidifi degele ili mei. Diage eibe sa sibige kuokōu be hiyefeī dalale meiyode tobolōu i.

¹⁴ O sasai kege tobolōu ili kediamē di tewe, diame dioū die sado ke dugulamōu ka ili.

¹⁵ Sa diā tōu fogōu haguasiei kokōu fimā i debabe, diame boholōu mā yai.

¹⁶ Kenōu si diame dioū die sa kokōu ta boholōu mā yale sagai degele ili mei. Sa bolōdo ta dala ke dugulo sagai degele i. Sa keme die sado hebeni. Sa hebenikōu fologale sagai degemōu dalaguali, Godikōu be nāme ei Godiyode tobolōu imōu be, Godihāge diame tobekōu muguli mei, hohōnōu dege delei. Yobe, ege sa hiye bolōdo keme die biyodema milou dala kahā degemōu.

¹⁷ Abraham ē Godikōu damaleyodei kahā degemōu, Godihā ē tefele dugumōu be, ege dōdo dege yoū ē dihi Aisak ke gali бага wala sileba, Godikōu nelamōu degei. Yoū ē dihi, Godihā emokōu neleyodema nei keme gali бага wala silamōu degei.*

¹⁸ Afu, dihi keme Godihāge kōu gue tobou, Ne dihi Aisakhā dalali, ise habage ne hūti obe hiyedo dege kuhe biyomōu ileyodei. *Stat 21:12*

O dihi keme Abraham yoū gali бага wala silamōu degei.

¹⁹ Abrahamhā tawai, dihi ke wouba tolo ibabe, Godihā haba haguagiba, gehe degeledade tawai. Damaledo, dihi keme woumōu tolo ili meiyē, kēnōu si ē wouba tolo ile hafeī degeimōu, Godihā Abraham yoūmakōu boholōu nei.

O Aisakbōu, Jekopbōu, Josepbōu kedia Godikōu damaleyodele i

²⁰ Aisak ē Godikōu damaleyodei kahā degemōu, ē dihi bolōu Jekop dilie Iso diliemokōu, Godihā nelemokōu midihō bolofei ke hehegileyode tobou. Diliemokōu habage tamā degele kēnōu kege tobou.*

²¹ Jekop ene Godikōu damaleyodei kahā degemōu, ē tolo ile hafeī degeimōu, ē Josephā dihi bolōu kediliemokōu tobou, Godihāge nelemokōu midihō bolofei kēnōu hehegileyodei. Tobolōu gi, yoū ē bulukai tefegie kokōu gofuguomōu tafalali, Godikōu diho бага tobou.*

²² Josep ene Godikōu damaleyodei kahā degemōu, ē tolo ile hafeī degeimōu, ē yoū ē hūti o kediamokōu kōu gue tobou, Israel o sosōu habagedo haguā ile o sasai kediamē sa Isip tōu fogōu yale. Yalababe, mā diobōu de kefema imabeede tobou.*

O Moses ē Godikōu damaleyodei

* 11:12 11:12 Stat 15:5 * 11:17 11:17 Stat 22:1-14 * 11:20 11:20 Stat 27:27-29 * 11:21 11:21 Stat 48:1-20 * 11:22 11:22 Stat 50:24-25

²³ Mosesha e ayebou e adiou bou dilie Godikou damaleyodema dalaguali, sasai kaha dihi Moses mala felemou dugube, dihi keme bolofeido degeimou, dilie dihi ke mogogou dalaguali, ogo olou fei kamadia kege mei degei. Ta, Isip hiye o kaha Israel kediamokou o dihi mala feleibabe wouba tofigile ileyodei kokou ta gue degeli mei.*

²⁴ Kegemou, dihi Moses e hiye degemou, Godikou damaleyodema, eme Isip kedia hiye o kaha sasai dihi kaha e dihiyodele idibe e dafayode tobou.

²⁵ Eme Godiha o sasibou de hagi duguloyodemamou, Isip tie kedibou de tou degefeji hohobou di midihog kasagai keme e dafai.

²⁶ Eme Godiha makai o Kelesuha huya ke o dihile kokou sidifi degeli kaha hebe bolodo ke molojudade tawai. Bi bolofeido, Godiha neleyodei kahage sa Isip kedia bimaj bolodo olou fei keme gabama feleidodade tawai.

²⁷ Moses e Godikou damaleyodei kaha degemou, ege sa Isip hiye o kaha gofoju degeli kokou ta gue degeli mei, e sa Isip tou fogou i. O sasai dige Godibe dugulo sagai meiyee, ha enou si Godibe kou dugu kaha degemou, e ta dafali mei, neleodo dege delei.

²⁸ E Godikou damaleyodei kaha degemou, Gabama I Sawisiee* kahage, e Israel o kediamokou tobou, ni gali woma, kafei ke niou ni moso adikou humaba, hujnou sima namabeede tobou. Kegeiba, dihi womou siale esol o kahage Israel o kediamokou hagi ta nele mei.*

Israel o sasai sudo kedia Godikou neleodo dege damaleyodele i

²⁹ Israel o sasai kedia Godikou damaleyodele i kaha degemou, dia dawala Wej Degei* duoya ke ilobou dama yaibe, to kamou ile dalamou, mihi fafagai degeiya ke dasigei. Isip o kedia sesele youmou, to kaha bohoulou ma hagua gelegumou dia olou fei toye togolou i.*

³⁰ Israel o sasai kedia Godikou damaleyodei kaha degeimou, dia sa Jeriko kekai ke siga tafalaguali, sawisiee olou fei dioyosi kege mei degeimou be, kekai ke igilema fiyei.*

³¹ O hiyou siadi sasai Rahap e Godikou damaleyodemamou, Israel o bolou ta ga fologala degeimou, e diliemokou sa kile fologale a amafeji hegi. Habage, Israel o olou fei kedia fologa, sa ke tie kediamme Godiha ta ke ta dulo idiyo mei kaha degeimou, woma mei degele i. O bolou diliemokou a hegi sasai kenou si weli mei.*

³² Ifibe a haba keji ta tobolou? Aso diho mei degeli kaha degeimou, age o Gideonbou, Barakbou, Samsonbou, Jeptabou, Devitbou, Samuelbou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedibou, dia degele idi kaha tabe a ta susulo tobolou mei.

³³ O kedia Godikou damaleyodele i kaha degemou, dia sa sa ami o sudo kedibou de biyamamou, dia degeiyenou olou fei woma mei degedi. Diamo Godiha ta dulo sesega yolugi, Godiha neleyodema makai ke mala i. Fuse

* **11:23 11:23** Kisim Bek 1:22, 2:2 * **11:28 11:28** Na Matyu 26:2 kokou tawale ta nalai ke dugu.

* **11:28 11:28** Kisim Bek 12:21-30 * **11:29 11:29** Hu tabe dawala Fefe Su. * **11:29 11:29** Kisim Bek 14:21-31 * **11:30 11:30** Josua 6:12-21 * **11:31 11:31** Josua 2:1-21

sosouwedo laionye* diā walamōu degeimōu ne, diā Godihā dedeiyenōu akogogule i.

³⁴ Dou hiyedo wobōu mōu ne diā somoloū i. Ho o kediā awekiye walamōu degeimōu ne, diā kama fosigeimōu, awekiye diā ta woli mei. Diāme nele meiyē, kenōu si nele hiyedo degemōu, biyadi o neleḏo degele i. Biyadi o neleḏo degema, sa sa ami hiye o kediābōu de biyolugi, diā degeiyē ho o kediā kama fosigei.

³⁵ O kediā Godikōu damaleyodele i kahā degemōu, diā ilo kelebe kōu tofigile iye, kenōu si haba haguā gehe degemōu, die sosou diāmokōu boholōu mā yai. Haba ilo kelebe ho o kediā tolōu mā wala iligibe, nī Godi tobekōu mugubasi, ei nī tōu fogōu ba fogōu yaleyode tobolōu imōu, diā ke dulomōu dafa i. Yobe, diāme tofigieba, habage haba haguā gehe degeba, sa bolōdo kokōu tofousogo tofousogo tofolōu iledade tawalemōu.

³⁶ Damaleyodele i o ilo kediāmokōu be ho o kediāge susuga tobolōu mōu yilo ima, tigi dofōu ye wala i. Haba ilo kelebe, ho o kediāge dobogoūbōu abogoūbōu de tigi neleḏoye tigigimamōu, didiḡ degele i.

³⁷ Damaleyodele i o ilo kelebe, ho o kediā igiye wala i. Ilo kelebe, dobogoū soye* duoya ke diafigile imamōu, isimobōu isimobōu de dodogogule i. Ilo kelebe, awekiye woumōu tofigile i. Diā yukuei mei degemōu, wai sipsip kolobōu, wai meme kolobōu denōu kama suluguadi. Bi mei obiyei kediāme ho o kediāge hiyedo makolo idi.

³⁸ Kegemōu, Godikōu damaleyodele i o sasai kediāme fosigemōu, hebe mei mihinōu saya kebōu, bitōu saya kebōu, salāhaiya kebōu, ulouya kebōu denōu titiamōu suluguei. Godihā dihile kokōu be, sa sibige koūmahā o sasai kediā die midihō kasagai kahage damaleyodele i o sasai kediā die midihō bolōdo kebōu debe ta tefeli meido.

³⁹ O sasai kediāme Godikōu damaleyodele i kahā degeimōu, Godihage diāmokōu hohō hiyedo degei. Kenōu si diā sa sibige kuokōu deleigui kelegebe, bi, Godihā diāmokōu habage neleyodema makai keme ta malā ili mei.

⁴⁰ Yobe, bi bolōdo Godihā nelāmōu makamaj dala keme dibōu, yufido damaleyodele i o sasai kediābōu de habage kōu malā ile dala. Kegemaba, diābōu dibōu debe Godihā dihile kokōu geleguoba dōdo dege tafalagualayodei.

12

Di Yesukōu maseleba damaleyodeme

¹ O sasai afudo damaleyodema tefeleguei kediāge di silēma dalaguali, Godikōu damaleyodele idi kahā midihō ke dimokōu hehegie dalagua kuhe. Kegemōu, dige midihō kasagai diyōu degeli sagai kebōu, di egei dulo akogudi olōu fei kebōu de tōu fogōu ba, di neleḏo degeba, Godikōu damaleyodema, midihō e kōu hegi sagai kenōu tefele sesele ime.

² Di Yesukōu nōu bahaba defeido sesele ime. Yesu eme damaleyodei kahā obōu. Di emokōu damaleyodili kahanōu si habage e degeiyē di

* **11:33 11:33** Fuse sosouwedo laion yodele idi keme o wodi fuse, sa dodou sū degeiya ke suluguadi. Na Daniel 6:16-24 kokōu ne dugu. * **11:37 11:37** Dobogoū so keme hebe diafōu di so ke tobolōu.

damaleyodei ke neledo degele. Godihage Yesu eme hebe fufuguomai kou ikoke degeiba tolo ileyodeimou be, ege ta dafali mei, neledo dege dalali, habage eme hoho hiyedo degeba kegenou tafalaledade tawai. E o sasai dihi kokou tolo ibe, sidifi ta degeli mei. Tolo ilemou, gehe degema haguama folomou, ifibe, Godiha duwodi bolodo kaha dobogou delekou duwo.

Godiha di egele wodi kaha yobe di bolu degemabadomou degedi

³ Yesuhage, midihou kasagai milou ga idi o kedia emokou betei degele imou be, e kokou ta dafali mei, neledo dege delei. Kegei degemou, nine kegei ke duguba hobou dafadama. Godikou damaleyodei ke hobou ta kesigie tou fogou dama.

⁴ Damaledo, nige midihou kasagai milou gadi kaha nele ke igile mugulamou, neledo degele iligi, tofigile kou hafei degeiye, kenou si ni ta tofigile ili mei.

⁵ Godiha kuguokou ge, Godiha nime ma sisigoyode tobolou dala keme nige de tawali? Ni dedei sasagiemou be, Godiha kou gue tobolou, Ma dihi, Hiye Oha na egele woubabe, nage keme sibige meiyade tawada. Di Hiye Oha gofou do dege tobou babe, gue degeda.

⁶ Yobe, Hiye O yoou tagadi o taha midihou kasagai milou mou be, o keme Hiye Oha egele wodi.

O sasai, Hiye O yoou e dihiyodei taha midihou kasagai milou mou ne, Hiye Oha egele wodi. *Gutpela Sindaun 3:11-12*

⁷ Nimokou hagi degei hagubabe, ni neledo dege dalaguama. Godiha nime yoou e dihiyodei kaha degemou, aye dia adiou dia die sisigo egele wala idi sagai, Godiha nine kenou tefele doususudi. Dihibe e ayeha egele wodiyo mei ta de dala? Ta dala meido.

⁸ Godiha yoou e sisigo olou fei egele womou ili. Kegemou, nime e ta egele wouyo mei debabe, damaledo, nime e sisigo mei.

⁹ Haba tabe, sa sibige kuokou be, di olou fei dibe aye dala. Di dihifei kelegebe, di ayeha di egele wala idi kaha di e ta dulo sesele idi. Nebe kenou tefei, di Aye, hebenitou dala kaha di egele wouba, di e ta ke defeido dulo seseibabe, di tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹⁰ Sa sibige kuokou gebe, di ayeage yoou e tagaiya kenou di egele wala idi keme tou degeifei. Godihanou si di doususulamou egele womou ili kuhe, di yoou e midihou bolodo kenou milou mabadomou.

¹¹ Di ayeha di egele woumou be, di ta hoho degediyo mei. Hagi hiyedo degele idi. Habage, egele woma mei degeimou, di ise midihou dou do degedibou, mogo degedibou ke tawalemou dalaguadi.

Di neledo degeba tafalaguame

¹² Ni dobogou nele mei degeibabe, dabai degeleba neledo degema. Ni abogou tofigieibabe, haguaba tofou tofou suluguama.

¹³ Ni sulugualebe, a dou do kenou suluguama. *Gutpela Sindaun 4:26* Kegeligi, ibigidio tofigiei ke olou fei kasagaido degeiye. Ni a dou doya kenou suluguabasi, ni ibigidio tofigiei keme haba bolu degele ile.

14 O sasaj olou feido mogo degema. Haba nige Godikou damaleyodema, e midihonou seselaba degemou ima. Kege dege ho fogou babe, nige Hiye Obe ta dugulo ile mei.

15 Niou tawaibou, ni kile o tanou ta fiyaba Godiha habaguguei ke tou fogouye. Kegelligi, o tanou taha hebe afibou hebe ke sa dege foloba, afi kaha ni olou fei obou ba, Godiha dihile kokou sibigibou de deleiye.

16 Niou tawaibou, ni kile o tae sasaj hiyou sieiye. Haba o Isoha degei kenou tefele Godi tobekou muguye. O Iso eme Aisakha e dihi wolo. Sawisie ta, Iso e hegie hiyedo degeimou, e malakou tobou, na amokou nale tanou fei ta sama neibasi, da ayeha timou be na molo uyode tobou.*

17 Nige Isoha degei kaha ta keme kou tewe. Habage, e ayeha timou ke yo u haba bohoulou mou lamou degeiye, kenou si e ayeage, na molo u meiyode tobou. Kege tobou mou e gosolomou haba sudo yodugaiye, kenou si e ayeage yo u kou tobou sagaj kenou tobou. Ta gehe ta tobou li mei.*

Dibe sa Jerusalem hebenitou dala kotou fologai dala

18 Sa ni ya fologai keme bitou Sainai sa degei mei. Sa ni ya fologai keme ni ta duguo, dobogou uye kugulo sagaj mei. Afu, ni kou guai o sasaj kedianou si ya, bitou Sainai hafei dege fologa dugube, dou hiyedo wobou mou dugu. Haba dugube, hulia hiyedobou, wi hiyedobou de degeimou dugu.

19 Diage kibi hagnosisomou dulomou tafalaguali dube, o ta uwo hiyedo ta hagumou dulo i. Ta uwo ke dulomou, gue hiyedo degemou, dia Moseskou, ei haba dulo dafayode tobolou i.*

20 Ta Godiha tobou ke dulo gue hiyedo degele i. Yobe, one, galine bitou kokou ta fologoubabe, igiye wouba tofigile ileyode tobou kaha degeimou. *Kisim Bek 19:12-13*

21 Dia ke dugu kaha gue hiyedo degeimou, Moses ene tobou, Ame gue hiyedo degemou, dio koulu kuheyodei. *Lo 9:19*

22 Kenou si nime bitou kegei kotou ta ya fologali mei. Ni bitou Saionkou ya fologaibe, sa hiyedo, hebenitou dala sa, sa Jerusalemkou ya fologai. Sa keme Godi yo u kegenou daladi o, e sa. Fologamou dugube, esol o sudo kedia kefequomou, hoho degele imou dugu.

23 Godiha sisigodo, die hu yo u e kuguokou nalagai kediane kefequo tafalaguamou dugu. Nine ta sai fidi o Godikou fologai. O sasaj bolodo, Godiha douyode tobou kedia tofigiema fologa dalagua kokou nine fologa dogou guo dalagua.

24 Nine Yesukou ya fologai dalagua. Yobe, Godi dalamou, o sasaj di dalamou, eme duo kele dabai degedi o kaha degemou. Damaledo, Yesuha yo u e kafeiyenou, eme midihoe ebele ke hegi o. E kafei kahage o Abel tolo i kaha kafei keme gaba feleido dala kuhe.

Di defeido tawaibou dalame

25 Niou tawaibou, ta, Godiha tobou keme ni du ho fogouye. Afu, sa sibige kuokou ge, kou guai o kediage ta, Godiha tobolou ke dulo ili mei kaha degemou, diame hebe kasagaj keme ta gabama fosigili mei. Nebe kenou

* 12:16 12:16 Stat 25:29-34 * 12:17 12:17 Stat 27:30-40 * 12:19 12:18-19 Kisim Bek 19:16-22

tefei, ifi dine, haba, ta, Godihā hebenitōu ge tobolōu ke ta du ho fogōu babe, dine hebe kasagai ke ta gabama fosigile mei.

²⁶ Afu Godihā tōumōu, e ta uwo kahanōu be gigima haguei. Ifi kōu bōu gene e haba kege degeleyode tobou ke kōu gue nalai dala,

A ke degei sagai ke haba degeiba, gigima hiyedo haguba, mihibōu agudiobōu de tatabai degeba awale ile. *Hagai 2:6*

²⁷ Godihage, a ke degei sagai ke haba degeleyode tobou kaha sibigebe, gigima haba haguba, mihibōu, agudiobōu, bimai olou fei, yoū milou gai kebōu de mei degeleyodemōu tobou. Haba ta dalale mei. Haba bi ta awale sagai mei keme yoū kegenōu dalale.

²⁸ Sa bolodo Godihā dimokōu neleyodema dala keme Godi yoū wolōu dala. Di sa ebele keme tatabai degeba ta awale mei. Kegei degemōu, di Godikōu bolofeyodema, e tagaiya ke dabai degeleba, e hu hebele foguoba, e ta dume.

²⁹ Yobe,
di Godibe dou gofoūdo ke sagai kaha degemōu, bi olou feido keme nama mei degeleye dala. *Lo 4:24*

13

Di diyōu sie yogokōu solōu do degeba, dogōu guba dogōu guba deme

¹ Yesukōu damaleyodei o sasai di diyōu sie mogo tanōu degeba, yogo tagaiba tagaiba deme.

² Sa ta o sasaiye ni sabekōu fologoubabe, ni bologuado dia dalama. Yobe, afudo, sa ta o kedia ya sa ta kokōu fologoumōu be, sa ke tie o kediage mosokōu wōu ma fologamōu be, diage wa, o kediame damale odo oyade tawale i, kenōu si diame odo o mei, esol o wōu ma fologai.

³ Nige didiq o sasai kediame hobōu totōu degedama. Ni niōu siebe o kediabōu de didiq degei sagai degeba, diamokōu solōu do degema. O sasai ho oe makoubane, nige obe ni makolo imōu niōu sie solōu do degedi sagai kenōu tefele, diamokōu ne kege solōu do degema.

⁴ O sasai hulo idi midihobe bolofeido. O na sasai hu deba, ha sasai na o hu debane, niōu sie tagaleba, dogōu guba dogōu guba denōu dalama. Ni tewe, sasai hiyou degedi obōu, o hiyou degedi sasai bōu kediame, Godihā ta samaba, hebe kasagai ke nele dala.

⁵ Ni sele hiyedo moloū kokōu fimadama. Ni bi kagefei ta dalababe, kuhe kehefei. Haba bi sudo moloū tawadama. Yobe, Godihā kōu gue kōu tobou dala,

A nime ta tōu fogolōu mei.

Age nime ta tōu fogōu ba, niōu nōu dalale mei. *Lo 31:6*

⁶ Di geime dege kōu gue tobōu me,

Hiye O enōu si a dogōu gudi.

A ta gue degele mei.

Sa sibige o diage ame ta wolo mei. *Buk Song 118:6-7*

Dige Yesu sesele ilebe gue degedame

⁷ Nige ni wōu ma dalaguadi o, nimokōu Godihā ta hehegile idi kediame totōu degedama. Midihō bolodo, dia milōu mōu haguei ke fiye tawaleba

sesele ima. O kedia Godikou damaleyodema, neledo dege tefeleguei sagai nine kenou tefele degemou ima.

⁸ Yesu Kelesube afu delei, ifi dala, haba sabitane yoou delei sagai kegenou kuhe dalale.

⁹ O ilo kelege haguasie, ogou gai egei gehe gehe hehegie tobolou ibabe, ni ta kesigie dudama. Kegelige, ni Godikou damaleyodei ke tou fogouye. Godiha habaguguei kaha di duo neledo dege dalabanou suluguame. Di nale kuolou ma idi kahage dibe ta nele dege dalaguale mei. Ogou gai midihog sibige ta dala mei kegei kahage di ta dogou guo dalaba suluguale mei.

¹⁰ Mogou du daladi o, Godiha falai moso kodu dabai degele idi kediamme, nale, di dou mosokou sidi keme dia nalebe kuolou.*

¹¹ Mogou du daladi hiye o, e Godiha Kuolou Moso kodu falamou be, gali kafei dou la tolou mou folodi, midihog kasagai, yoou milou dibou, o sasai kedia milou ga idibou kaha hebe ke igiseyadomou. Gali sibigebe olou fei moouma ile, aikou dou tou ma, doulukou simou, douye nolugi, kugulonou degeimou fogou di.

¹² Mogou du daladi hiye o kaha kege kou degemou haguei kaha degeimou, Yesu ene sa Jerusalemha figikou ge woumou tolo ibe, dibe Godiha dihile kokou yoou e kafei kahanou bologuouba bolo degemabadomou.

¹³ Kegei degemou, di Yesu e sesele, figikou iba, o sasaiye emokou sidifi nele i sagai kenou tefele, dimokou ne neibabe, di gue degedame.

¹⁴ Yobe, sa sibige kou lebe, sa tofousogo degele sabe ta dala mei. Dibe sa bolofeido ke tama degeiba dugulamou dia dalagua.

¹⁵ Kegei degemou, Yesuha huya ke di Godi emokou hohog degeba, e hunou hebele fogume. Di gali sile, Godikou nedi midihog keme mei degei. Di ke degedi keme fogou, e hu soloouba, di Hiye Oyode tobolou ba, hiligedo emokou hohobou me.

¹⁶ Nige midihog bolofei kenou degeleba, o yogo dogou guba dogou guba dedi keme totou degedama. Ni kege degeli keme Godiha tagalido. Midihog kegei keme Godikou gali sile nedi sagai kegei mei.

Godiha degeiyenou di bologuado dalale

¹⁷ Nige ni wou ma dalaguadi o kedia ta dulo seseleba, die hayedu dalaguama. Yobe, habage, Godiha diamokou yodugoubabe, diage ni degele idi olou fei ke tama dege tobolou ile. Kegei degemou, ni die ta ke duloba sesema. Ni die ta dumou ibabe, dabai dia degeli kokou be hagi ta dugulo mei, hohonou degemou ile. Ni kege ho fogou babe, hagibe ni dugulo ile.

¹⁸ Nige Godiha ei dogou guyedema dihog baga tobou ma. Eige ei midihog kasagai miloube ta meidade tawalemou, midihog bolou kenou milou galamou tagale idi.

¹⁹ A tagalibe, nige Godiha a dogou guyedema dihog baga tobou ba, ege a dogou guba, a nimokou totonou ile.

* **13:10 13:10** Ta makaibe, mogou du daladi o kedia gali woma sile, Godikou nele idi kokou ma tobou. Di midihog keme fogou. Midihog ebele di sesele idi keme Yesuhale.

²⁰ Di Hiye O Yesube wai sipsip dia daladi hiye o. E kafeiye midihō ebele, kegenōu dalale ke hegi dala kuhe. E tolo imōu be, Godiha midihō ebele kahage eme haguagimōu gehe degemōu dala kuhe. Kege degei o Godi eme bologuado daladi kaha obōu do.

²¹ A Godikōu ni dogōu guyedema diho бага tobōu ba, ege ni dogōu guba, nime midihō bolodo, yoŋu tagaliya kenōu milolōu ile. Damaledo, dabai Yesu Kelesuha degei kaha degeimōu, Godiha di dogōu guoba, midihō yoŋu tagali keme di yoŋu e neleyenōu milōu ga ile. Di Yesu Kelesukōu hohobolōu nōu dalame. Damaledo.

Kuguo koŋumaha ta uwage

²² Mogo diama, a koŋu tobolōu be ni duloba dafa idama, a ta sasado ta nalale mei, kuguo tou degeifei nalolu kuhe.

²³ A ni tawamabadomōu tobōu ladi. Di mogo Timotibe didio degei telemaj dala. E amokōu totodo hagubabe, a ebōu de ni dugu ile.

²⁴ Nige ni wolōu dalaguadi obōu, haba Godiha o sasai ilobōu olōu fei kediamokōu agali bolofeyode tobōu ma. Sa Itali o sasai kediage nimokōu agali bolofeyodele ili kuhe.

²⁵ Godiha habagugueibe o sasai olōu fei nibōu de dalale.

Egei Jemsha Nalama Neji

Tawale Ta

O Jems ume Yesuha e mala. Jems e dabal degedibe, damaleyodele i o sasai, sa Jerusalem tie kedia dia delei. Dia dalamou, ho o ilo kelege gofoou dege walamou degele imou, damaleyodele i o kedia kama fosigemou, sa sa ilo ahudoya deleigui. Sa ahu ahudo keleya dalaguamou, Jemsha diamokou kuguo kou kuhe nalama neji.

Kuguo koumahu sibigebe kou gue, Yesukou damaleyodele i o sasai kediage midihou bolodonou milou goubasi, di diame damaleyodeidade tawale ile.

Kuguo Jems koumahu ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-18

Di tefeleduguba neledodege dalaguababe, Godiha dibou de dogou guo dalaba suluguale.

Ta Hiye 1:19-5:6

Di Godikou damaledo-yodebabe, dibe midihou bolodone milou ga suluguale.

Ta Hiye 5:7-20

Di neledodege dalali, Godikou dihou baga tobolou ba, Hiye Ohu haguale ke dia dalaguame.

Di tefeleduguba neledodege dalaguababe, Godiha dibou de dogou guo dalaba suluguale.

(Ta Hiye 1:1-18)

¹ Ame Jems, Godibou, Hiye O Yesu Kelesubou dilie dabal degedi o. Israel kedia hutu olou fei 12 kege o sasai ilo kele, afu kama fosige, sa sa ahuya dalagua ke nimokou be age kuguo kou nalama neli kuhe. Agali bolofei.

Tefeleduguyege di dedei sasagiedi

² Ma mogo diama, nimokou tefeleduguyehagubabe, keme hohou degedi midihonou dade tawama.

³ Ni Yesu Kelesukou damaleyodema dalamou be, tefeleduguhiyedo kou dugumou haguluye, kenou si ni damaleyodei keme neledodege dalagua kaha degemou, habagene ni kegenou dalaguale keme ni kou tewe.

⁴ Ni hagi duguoba neledodege dalababe, nime fi haguaba dalaguale. Godiha midihou ta tou degele mei. Ni midihobe bolodonou dalaguale.

O tahu fimai tou degeibabe, Godikou nou dihou baga tobou yedei

⁵ Ni o tae ta tawaiyo mei debabe, Godikou dihou baga tobou ba, Godiha duloba namokou fimai bolou ke nele. Godibe gofoou ta tobou di o mei. E nedibe hiyedo, o sasai dimokou fimai bolou nedi o.

⁶ Kenōu si nā Godikōu damaleyodema diho baga tobōu lababe, nā fimai bolou degeba diho baga tobōu da. O fimai bolou kegei keme to bobou, wiye mala ima haguama dedi sagai kenōu tefei.

⁷ Name kegedi debabe, Godihage namokōu bi ta nele meidade tawa.

⁸ Yobe, ni o tae fimai bolou dalalibe, ege midihō sudo milōu gadi kaha degemōu.

Jemsha bi mei obou, bibou obou kediamokou egele tobou

⁹ Kelesukōu damaleyodele i o sasai diama, ni bi mei kaha hohō dege. Godihā dihile kokōu ni hube hiyedo daladade tawama.

¹⁰ Bibōu o e hube Godihā huyafei degeibabe, e hohō degelenōu. Yobe, bibōu o eme e bimai kokōu nōu hohō dege dalali, hebeye fi degema, toto mei degedi sagai kenōu tefele toto tolo ile.

¹¹ Di tewe, aso difi hiyedo degeimōu be, hebe fi fafagalemōu, mihikōu duolugi mei degedi. Nebe kenōu tefei, bibōu oyege dabi hiyedo degemōu iligi tolo.

Godihā dimokou midihō bolodo hehegiligibe, e di ta tefele dugudiyo mei

¹² O koyo nā tefele dugu ke duguoba neledo dege dalababe, nā hohō degelenōu. Yobe, nā neledo dege dalababe, fi bolodo, Godi yoŋu e tagadi o sasai kediamokōu kōu neleyodema dala ke malaba, tofousogo tofousogo tofolōu.

¹³ Nā tefele dugu ta dugubabe, keme Godihā a tefele duguluyode tobōu da. Midihō kasagai taeye Godibe ta tefele dugulo sagai meido. Haba Godihage o sasai ta tefele dugudiyo mei.

¹⁴ Di tefele dugudibe, diyōu di fiye tagai kahanōu, di midihō kasagai milōu ga idi.

¹⁵ Sasaiye dihi guokōu degema dalali, dihi kuhe moŋudi sagai kenōu tefei, di midihō kasagai milōu lamōu be fimolugi, ise, midihō kasagai kuhe milōu di. Kege milōu mōu iligi tolo idi.

¹⁶ Mā mogodo diama, niōu tawaibōu, ni midihō kasagai kegei kaha niōu sie ogou gaiye.

¹⁷ Bi bolodo olōu fei, sibigi dala mei keme Aye Godihā hebenitōu ge dimokōu nedi. Agudiletōu hohō keme yoŋu milou kegenōu dala kehe. Godibe taye sa degei mei. Tayebe sasado degema, toū degema kegedadi. Godi hebenitōu duwo keme kegediyo mei.

¹⁸ Godihā yoŋu tagaiya kenōu dimokōu fi gehe ke neleyodemamōu, e tā damaledo kaha degeiye, dibe fi gehe kebōu de dalagua kuhe. Kegei degemōu, damaleyodei o sasai dibe yoŋu e dihi wolo ke sa degei. Yoŋu milōu gai ilo kelebe sisigo habage felegai ke sa degei.

**Di Godikōu damaledo-yodebabe, dibe midihō
bolodone milōu ga suluguale**

(Tā Hiye 1:19-5:6)

Di tā dulo seseme

¹⁹ M̄a mogodo dīama, n̄i ā tobōu ladi kōu defēido tawama. Oe egei tobōu ba defēi toto duma. Kēnōu si n̄ige toto ta sima tobōu dama. Haba gofōune toto degedama.

²⁰ Yobe, o koyo n̄a ta gofōu dege tobolōu ba, haba midihō ta milōu babe, n̄ame Godih̄a dīh̄ile kokōu dōudo ta milōu yo mei.

²¹ Kegei degemōu, midihō kasagai, sibigi degedi keme ta degedama. Haba midihō kasagai olōu fēi, n̄i milōu ga idi kēne haba ta milōu dama. N̄iōu sie huyafēi degeba, Godih̄a ta, ē n̄i duledu segei dala keme defēido tolōu ba sesema. Kege degeibasi, Godih̄a n̄i mamolōu.

²² Godih̄a ta n̄i dumōu haguei keme mōu yōuwa dulo fogōu dama. N̄i duloba defēido sesema. Dulo sese ho fogōu babe, n̄iōu sienōu ogōu gama fiyasigeiye.

²³ O tah̄a Godih̄a ta kē mōu dulo fogōu babe, o keme yōu ē midihō galaseya duguo fogōu di sagai kēnōu tefeli.

²⁴ O kegei kamahage yōu ē midihōbe kagei dugu de ta tawadiyo mei, mōu totōu degemōu fogōu di.

²⁵ Godih̄a ta bolofei keme dōudo. Di kokōu damaleyodeibabe, dibe hebe kasagai keme ta mal̄a ile mei. O sasai koyo n̄a, ta bolofei kē defēido dulo seseligi tawaleba, ta totōu dege ho fogōu babe, n̄ame Godih̄a dogōu guba, dabi degeba, hohō degele.

²⁶ O sasai koyo n̄a nōusie āme egei dudi oyode kōu tobolōu ye, nōusie nē mogou dia dala ho fogōu babe, n̄ame nōusienōu ogōu golu. O kegei keme Godih̄a ta dudi o mei. Ē egei dudibōu, ē damaleyodeibōu keme sibige ta mei.

²⁷ Egei dudi midihō, di Aye Godi ē tagalibe kōu gue, gube dihibōu kuei sasai bōu kedia hagi degeibabe defēido dogōu gumabeedei. Midihō keme Godih̄a dīh̄ile kokōu be bolōdo. Haba tabe, sa sibige kuokōu midihō kasagai milōu ga ho fogōu mōu si, Godih̄a dīh̄ile kokōu be sibigibōu mei, bolonōu dalamōu duguo tagali.

2

Dige o sasai kedīamokōu midihō bolōdo tefelenōu hehegieme

¹ Mogo dīama, di Hiye O Yesu Kelesu, ēme bolōdo, di ta tawaga tobolōu sagai meido. N̄i emokōu damaleyodei kah̄a degemōu, n̄ige o sasai fileba, ilo kelebe hūbōu, haba ilo kelebe hūbōu meiyode tawadama. Midihō bolōdo tefelenōu hehegiema.

² Kēnōu si n̄i kōu kegeleye, hūbōu o ta yukuei bolōdobōu, dobogōu sele igi gol makabōu de kai kah̄a egei mosokōu folouba dugulo. Haba o ta, ēme bi mei, yukuei kasagai kaine ile folouba dugulo.

³ N̄i kegei kē dugubabe, yukuei bolō kai o kēnōu mogo degeba timōu bolōdo kokōu duwoyede tobōu ma, haba o yukuei kasagaido kai kē feleiba, n̄ame kōu le hafēi degeda, ile ahu dege duwoyede tobōu babe, midihō kegei keme kasagaido.

⁴ N̄i o bolōu kedilie fileba, tabe hū mei, ha tabe hūbōu yode tawaibabe keme midihō kasagai. Kege fidama.

⁵ M̄a mogodo dīama, n̄i duma. Bi mei o sas̄ai, sa sibige kuokōu h̄ubōu mei ked̄iame Godih̄a yōumakōu damaleyodema, nelēdo dege dalaguale ke makai. Damalēdo, Godih̄age yōu tagadi o sas̄aibe e sa bol̄odo kokōu fologouba, yōu wōu ma dalaleyodema kōu makai.

⁶ Kenōu si n̄ime bi mei o sas̄ai ked̄iamokōu sidifi nelē idi o sas̄ai. N̄i fim̄ama. O koyo dīage n̄imokōu h̄agi hiyedo nelemōu, haba n̄i tolōu ya ta saikōu tefegile idiya? Bibōu o sas̄ai ked̄ia degele idi.

⁷ N̄i h̄u bol̄odo, Kelesu sesedi h̄u. O koyo dīage n̄i h̄u bol̄odo ke susuga tobolōu idiya? Bibōu o sas̄ai ked̄ia degele idi.

⁸ Godibe di Hiye O, e ta hiye, kuguokōu nalai tabe kōu gue, Na nōusie tagadi saḡai kenōu tefele, nogo dīamokōu ne kegenōu tagayedei. *Wok Pris 19:18*

Na kege degeibabe, name midih̄o bol̄odo milolōu dala kehe.

⁹ Na o sas̄ai ked̄iamokōu midih̄o bolofei ke tefelenōu hehegie ho fogōu ba, ilo ked̄iamokōu nōu midih̄o bol̄odo hehegiligi, haba o ilo ked̄iame tobekōu mugubabe, midih̄o keme bol̄o mei. Godih̄a kuolōu ta kokōu husōuma tawalebe, na midih̄o kasaḡai milolōu be, kuolōu ta ke gobolōu dade tawayedei.

¹⁰ O sas̄ai koyo na kuolōu ta, Godih̄a Moseskōu nei ke olōu fei dulo seseligi, haba ta tanōu fei ta gobōu babe, na kuolōu ta olōu feido gobou kehe. Kuolōu ta olōu fei ke gobou kaha hebe kasaḡai keme na molōu.

¹¹ Di tewe, Godih̄a kōu gue kōu tobou,

Sas̄ai hiyoubōu, o hiyoubōu hobōu mōudama. Haba tobou,

Kisim Bek 20:14

O hobōu wodama.

Kisim Bek 20:13

Na sas̄ai hiyou ta mōu li meiyē, ha na o ta woumōu tolo i debabe, name Godih̄a tabe bōu gobou kehe.

¹² Godih̄a ta bolofei dimokōu nei kaha degeimōu, n̄i damaleyodebabe, hebe kasaḡai keme ta molōu mei. Kegei degemōu, tabōu midih̄obōu de kagei kagei ke n̄i tobōu ma milōu di debabe, n̄iōu tawaibōu, kegeligi ta sale ke totōu degele iye.

¹³ O sas̄ai koyo na omokōu solōu do dege ho fogōu babe, Godih̄ane namokōu solōu do degele mei. Na omokōu solōu do degeibasi, ta saiye na ta tolōu mei.

O tae Yesukōu damaleyodema mōu dalali, midih̄o bol̄o ke ta milōu ho fogōu babe, e damaleyodei keme sibige ta mei

¹⁴ M̄a mogo dīama, midih̄o bol̄o milōu diyo mei o tae yōusie eme Yesu Kelesukōu damaleyodei oyode tobōu babe, Godih̄age o kegei keme de mamolōu? Ta molōu meido.

¹⁵ Damaleyodei o ta yukuei kasaḡai kaj̄i debane, nalē mei debane, haba damaleyodei sas̄ai ta yukueibōu nalēbōu mei debane,

¹⁶ n̄i kilege o tae o kegei kokōu, na ile, kulio yukuei kaba, nalē nama guokōu dege bologuado dalayede kōu tobolōu ye, ha nalēbōu yukueibōu be ta ne ho fogōu babe, na ta ke tobolōu kahage bi mei o keme de dogōu gulo? Ta dogōu gulo meido.

17 Nebe kenōu tefei, na Yesu Kelesukōu damaleyodema, midihō bolō ta milōu ho fogōu babe, na mōu damaleyodei, sibige ta dala mei.

18 Kenōu si, o ilo kelege kōu gue tobolōu, Yesu Kelesukōu damaleyodema dalabe esofei. Midihō bolō milōu dibe esofeyode tobōu babe, age sima kōu gue tobolōu, na damaleyodema dala ke kōu tobolōu ye, ha midihō bolō ta milōu ho fogōu babe, age name damaleyodei odade tawale mei. Haba a midihō bolō kenōu milōu basi, na duguo tawalebe, ame Yesu Kelesukōu damaleyodei odade tawale.

19 Na Godibe tanōu feiyode tawalemōu damaleyodilibe kōu bolō. Kenōu si duo kasagai kediane Godibe tanōu feiyode tawalemōu kōu damaleyodema gue degemōu, dio kolo idi.

20 Name totōu degei o. Na Yesu Kelesukōu damaleyodema dalalibe, midihō bolō ta milōu gadiyo mei kaha degemōu, ne damaleyodei keme sibige ta mei. Na a tobolōu koŋu tawalababe, na ma ta du.

21 Di kōu guai o Abrahamhage e dihi Aisak wai sipsip бага wala doulukōu silamōu degeimōu, Godihā emokōu kōu gue tobou, na ma ta ke dulo sesei kaha degemōu, name dōudo.*

22 Kegei degemōu di tewe, Abraham eme Godikōu damaleyodema, e midihō bolonōu milōu di. E taenōu tobōu li mei. E damaleyodei kahage sibige degei.

23 Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala, Abraham eme Godikōu damaleyodei kaha degemōu, Godihage eme dōudo oyode tobou. *Stat 15:6*

Kegema, Godihage Abrahambe ma mogoyodei. Damaledo, Abrahamhage e dihibe Godikōu nei kaha, Godihā ta, kuguokōu nalai dala keme damaledo kuhe tama degei.

24 Mōu yoŋuwa damaleyodeinōu daladi obe Godihā dihile kokōu be dōudo o mei. Ha o ta, Godikōu damaleyodema, midihō bolō milōu di keme Godihage dōudo oyode tobolōu.

25 Nebe kenōu tefei, o hiyou degedi sasai Rahap ene Godihā e dihile kokōu sasai dōudoyode tobou. Yobe, sasai Rahap e midihō bolō miloube, ege o bolou, Josuahā tobōu mōu haguasie felegomōu wolōu dalali, dilie a taya ke boholōu ma yamabeedei kaha degemōu.*

26 Di tewe, o e tōu be fi dala mei, o keme tei dala. Nebe kenōu tefei, mōu yoŋuwa damaleyodema dala obe tei sagai dala. Yobe e damaleyodei kahage midihō bolō ta milōu diyo mei kaha degemōu.

3

Di mogoube bologuado dia dalame

1 Ma mogo diama, ni o sudo tisa dabai* degelaba degedama. Yobe, Godihā di dabai degele idi ke figa dugulobe, tisa dabai degele idi kesi fileba, huyadefei kasagai ta dalababe, tisa dabai degele idi kediamokōu be hebe kasagai hiyedo ke nele kaha degemōu.

2 Di olōu feibe midihō bolō milōu galamōu kōu degediye, kenōu si mihikōu fiasigedi. Kegei degemōu, o tae ta kasagai ta tobōu diyo mei

* 2:21 2:21 Stat 22:1-14

* 2:25 2:25 Josua 2:1-21

* 3:1 3:1 Tisa dabai koŋume Godihā ta

hehegedi dabai.

debabe, o keme bolodo, e tou ye midihō kasagai milouye domou yoŋusie bologuado dia daladi.

³ Di howili dio ta wai hos kedia mogoudu muguomou, die mogoubou, die tou bou olou fei di doususu, di tagali sagai keleyanou suluguadi.

⁴ Mosolene ni fimama. Mosolebe hiyedo, mosole bala keme huyadefeido. Wi gofoŋudoye hagua, mosole tou mou be, mosole dia daladi o kaha bala huyadefeide kahanou doususugumou, sa e ile tagai kokou idi.

⁵ Nebe kenou tefei, di mogoube huyadefeide, kenou si e yoŋusie hiye degedi.

Doube huyadefeidoye, dibi fafagai degei kokou migimou be e hiyedo degemou, hebe olou fei wobou mou idi keme di kou tewe.

⁶ Di mogoube huyadefeide, di tou be hiyedonou. Kenou si di mogoube dou sa degei, di tolou mimigie suluguadi kenou tefei. Dou gofoŋudo keme dou saha bi. Damaledo, di mogouye degeiye, di midihō kasagai hiyedo milou goumou, di fibou tou bou olou feibe sibigi degeimou, ta kasagai kenou tobolou suluguadi.

⁷ Gali olou fei, waibou, siobou, beibou, to dulemou galibou olou feibe o di moŋumamou dia daladi, diage di tagali sagai kenou degele idi.

⁸ Kenou si di mogoube diyou bologuado ta dia dalale sagai mei. Mogou kahage yoŋu tagaiya kenou tobou di. Di ta kasagai tobolou idi keme beiye galoumou do gofoŋudo dugudi sagai kenou tefei, di mogouya ke feledi.

⁹ Di Hiye O, eme di Aye, di mogouyege e hu hebele fogulo idi. Haba di mogou kahanou be ta kasagaine tobolou idi, o sasai, Godiha yoŋu sagai dege dalamabadomou milou kediamokou ne ta bou basia tobolou idi.

¹⁰ Di mogou kahage ta bolou kege tobolou idi. Tabe Godiha hu hebele fogulo idi, haba tabe ta kasagai tobolou idi. Ma mogo diama, midihō keme kasagaido, kege degedama.

¹¹ To sou dugebe, huei bolofebou, huei kasagaibou de geleguo felediyo mei.

¹² Ma mogo diama, hebe kiyouye kolo madibe, dese kolo de madi? Kegediyo meido. Haba hebe gohoye kolo madibe, hebe kiyou kolo de madi? Kegediyo meido. Nebe kenou tefei, huei kasagai feledi to sou kodugebe huei bolu de fele? Kegebe ta degediyo meido.

O koyobe hebeniha tewebou debabe, ege midihō bolofei kenou milou ba dugulo

¹³ Ni kile o tanou tabe fimajibou tewebou bolodo ta de dala? O kegei ta dalababe, e yoŋusie huyafeide degeba, midihō bolodo kenou milou ba, di duguoba, eme tewe odade tawale ile.

¹⁴ Kenou si ni yogokou dafaba kona dege, niou ni hunou hebele fogulaba degeligne, niou sie tewe oyodedama. Kegeligi, ni ogou gai midihō kaha damaledo ta bolofei ke huyafeide degeiye domou.

¹⁵ Tewe kegei keme hebenihale mei, sa sibige kuokou ge tama degei. O kegei kahage yoŋusie fimadibe, eme Godiha ta seseliyade tawadiye, kenou si gulokou. Tewe keme Tamaha neli ke seseli.

¹⁶ Ni duma, yogokou kona dege dafama, dioŋu die hunou hebele fogulo idi kedia sa kokou be, midihō kasagainou hiyedo milou gamou, bologua dalaguadiyo mei.

¹⁷ Hebeniha tewe keme o tae mo^umou be, e tewe keme ta sibigi degediyo mei, omokou ne hagi ta nediyoy mei. O kahage amafei hemele fiyanou ta tobou di. Eme ta dudi o. Haba eme solou do degemou, midihoy bolonou milou di o. O sasai olou fei kediamokou be midihoy bolofei kenou milou di. E midihoy boloy milolou yodemamou be, e damaledo milou di.

¹⁸ Di fi tanou dege daladibe keme hebe haimikou debe sogodi ke sagai. Sogoma fogou dalali, nale hou bologuado fua fologolu sagai kenou tefei, dine fi tanou dege dalabasi, midihoy bolodo kenou hiyedo milou gouba dugulo.

4

Sa sibige kuokou midihoy kasagainou tagale idi o kediamme Godibou ho mai dalagua

¹ Ni niou sie tae biyadibou gegadibou olou fei kaha yobe kei? Keme ni tou e tagadi kahanou ni duledu milou ga idi.

² Ni bi sudo kou molo^uu sagai degele idiye, kenou si ta molo^uu mei. Ni bi ta kona dege dalaguali, o woumou tofigieimou be, bi keme ni ta mo^uudiyo mei. Ni tae gegamou, biyamou haguadiye, bi ni tagalemou biyolu keme ta mo^uudiyo mei. Yobe, nige Godiha nimokou neyedema diho baga tobolou idiyo mei kaha degemou.

³ Haba ni bi ta molo^uuyodema diho baga tobou mou be, ni ta mo^uudiyo mei, ni fi doudo ke madiyo mei kaha degemou. Damaledo, bi ni tou e tagaliya kenou molo^uuyodema diho baga tobou di kaha degeimou, Godiha nimokou ta nediyoy mei.

⁴ Nime o hiyou degedi sasai ke sa degei. Sasai kegei kahage e ma tou fogou, midihoy kasagai milou ga siadi. Nebe kenou tefei, nine Godi tou fogou mou, midihoy kasagainou milou ga suluguadi. Duma, sa sibige kuokou midihoy kasagai tagadi o keme Godibou ho mai dala. Damaledo, ni o taha sa sibige kuokou midihoy kasagai milolou yodema milou babe, o keme Godiha mogo meido.

⁵ Godiha kuguokou kou gue nalai dala keme mou yo^uwa nalai mei, di fi, Godiha di duledu mai keme Godiha kona degedi, e tagaliya kenou degedei.

⁶ Godiha dimokou hiyedo habaguguedi. Kegei kaha degemou, Godiha kuguokou be kou gue nalai dala,

O sasai dio^u die hu hebele fogulo idi kediamme Godiha degeiye, diame huyafei dege daladi. Kenou si o sasai dio^uusie huyafei degele idi kediamme, Godiha habagugueibe diabou de daladi. *Gutpela Sindaun 3:34*

⁷ Kegei kaha degemou, ni Godiha hayedunou dalaguama. Ni Tama tobekou muguba, e kama folo.

⁸ Ni ile Godikou hafei dege dalababe, ene hagua nimokou hafei dege dalale. Midihoy kasagai degedi o sasai diama, oe dobogo^uu bigidi sagai kenou tefele, nine ni duo bigima. Fimai bolou o sasai diama, ni fimaiibe tanou fei Godikou nou fimama dalama.

⁹ N̄iōu sie hagi degeba, n̄iōu n̄i sihou gosoma. Yilo idi o sasai diama, hobou yodama, gosoma. Hoho degedi o sasai diama, n̄i hobou hoho degedama, hagi dege dalama.

¹⁰ N̄i Hiye Oha dihīle kokou n̄iōu sie huyafei dege dalababe, Hiye Oha n̄i hebele fogulo.

N̄i n̄iōu sie yogo tobe tobou ba tobou ba dedama

¹¹ Mogo diama, n̄i n̄iōu sie yogo tobe tobou ba tobou ba dedama. Damaleyodei o koyoha yogokou tobe tobolou ba figoubabe, o kegei kahage Godiha kuolou ta kene tobe tobolou ba figale. O koyoha Godiha ta ke fibabe, o keme Godiha kuolou ta dulo sesedi o mei. Godiha kuolou ta fidi obe e.

¹² Kuolou tabe Godihanou omokou nei. Enou be ta sai fidi o. Ege o sasai ilo kelebe yofu mamolofuye dalamou dugulu, ha o ilo kelebe makoloye dalamou dugulu. Kenou si o ta na nogo fidi keme na degele sagai meido ke degedi.

Di Godiha ta dafadame

¹³ Sele dabai hiyedo degelamou degeli o diama, a nimokou tobou ladi. Yobe, n̄i diabaya, idibaya kele ya, sa hiyekou foloba, bi tiga mojudi dabai ke hiyedo degele iligi, sadebe tanou ta mei degeiba kuhe fogou hagualeyode tobolou idi kaha.

¹⁴ Ta keme n̄i taenou tobolou idi. Idiba tama degele keme n̄i ta tewe mei. Sa sibige kuokou daladibe, n̄ime mabiye migile goguo dalali, igilema folodi sagai kenou tefei.

¹⁵ Bolofeibe kou gue, ame Hiye Oha tagaiya ke tolo i ho fogou babe, a degeleyode tawai keme damaledo degeleyode tobou ma.

¹⁶ Kenou si n̄i n̄iōu sie hiye degemou, n̄iōu n̄i hu hebele fogulo idi. Midiho keme kasagai.

¹⁷ Kegei degemou, o sasai koyo na midiho bolou milou di keme kou teweye, ke haba milou ho fogou babe, name midiho kasagai degeli.

5

Bi sudo o sasai kediamе gili degeibabe, hebe kasagai molofo

¹ A bibou o sasai nimokou tobou ladi. N̄ime hagi hiyedo dugulo dala kaha degemou, kou bou ge hiligedo gosolo dalama.

² N̄i bimai olou fei tabale i. N̄i yukuei olou fei sigoye nala hobogou.

³ N̄i sele igi golbou, silvabou olou fei keme asa guaye tou sagai kegei dalamou dugulu keme n̄i midiho kasagai olou feibe tama degeimou dugulu kehe. Asa gua kaha sele nadi sagai kenou tefele, n̄i tou ne olou fei douye nale. Yobe, uwage sawisieibe hafei degeli kou lege, n̄ige bi sudo kefema gili degele ili kaha degemou.

⁴ N̄i defeido duma. N̄i dabai degele idi o kedia n̄i hebe haikou ya, segei mouma haguasieimou be, n̄ige sele kou neleyodele idi keme nele idiyo mei kaha degemou, dia hagi hiyedo degele i. Hagi hiyedo degemou hagnosisomou be, Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, ege o kedia hagnosisolu uwobe kou dudi.

⁵ Nìme sa sibige kuokou bi bolò ke hiyedo dege kefema bologuado dalagua. Nalene hiyedo nalamou haguasiligi, ni tou dalale ili kaha, ise, ni wolo sawisie keme hafei degeli.

⁶ Bibou o nige doudo o sasai, nimokou ta degele ili mei kediamé ta saiye tolou ba woma mei degele.

Di neledo dege dalali, Godikou diho baga tobolou ba, Hiye Ohá haguale ke dia dalaguame

(Ta Hiye 5:7-20)

Di hagi duguoba, neledo dege dalali, Hiye Ohá haguale ke dia dalaguame

⁷ Mogo diama, Hiye Ohá haguale ke dia dalagualibe, hobou dafadama. Ni tewe, hebe hai dabai degedi o kediage die nale segei kaha suwi degele ke dia dalalebe ta dafa idiyo mei. Hueibou asobou kaha degeiye, segei sibige degele ke dia dalaguadi.

⁸ Nebe kenou tefei, nine dafadama. Neledo dege dalama, Hiye Ohá haguale hafei degeli kaha degemou.

⁹ Mogo diama, ni niou sie yogokou gofo[u] degeiba gofo[u] degeiba deba, tobe tobou dama, ta sai fidi Hiye O Godi eme hafei degei dala kaha degemou, ni degeli ke duguoba fiye domou.

¹⁰ Mogo diama, ni habage-degele-duguo-tobou di-o kediamokou fimama. O kedia Hiye Ohá huya kenou hehegile i kelegebe, hagi hiyedo dia dugulo i. Kenou si dia dafa ili mei, neledo dege deleigui. Nine dia degei sagai kenou tefema.

¹¹ Duma, di kou gue tobolou idi, o koyoha hagi hiyedo dugumou hagueiye, e ta dafadiyo mei, neledo dege daladi, o kegei keme hoho dege. O Jop e hagi dugu kaha ta kou ni kou dulo i.* E hagi hiyedo dugumou, neledo dege dalali, ta dafali mei. Godiha olou fei bologuoumou bolò degei. Damaledo, Hiye O eme solou do degedi, dimokou habaguguedi o.

Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou de ta maka dege tobou dama

¹² Ma mogo diama, ni defeido duma. Hebeniha huya kebou, sa sibige huya kebou, hu daga taya kebou de ta maka dege tobou dama. Na ta degeleyodebabe, damaledo dege. Na ta degele mei keme hobou tobou da. Hu daga daga taya maka dege tobou dama, ni ta saiye touye domou.

Damaleyodei oe Godikou diho baga tobolou be nele hiyedo

¹³ Ni kilege o tanou tae hagi dugubabe, Godikou diho baga tobou yede. Ha, ni kile o tanou tae hoho degeibane, Godiha hu hebele foguoba die feyede.

¹⁴ Ni o ta do degeibabe, sosikou widio o kedia haguayede tobou ba, dia ya fologa, Hiye Ohá huya ke diho baga tobolou gi, do o kaha tou guebou gusege huei ke hulo.

¹⁵ Godiha dabai degedi o kedia damaleyodema, diho baga tobou babe, Hiye Ohá do o ke bologuouba bolò degele. Midiho kasagai, do o kaha milou gadi kene Hiye Ohá gebe meiyodele.

¹⁶ Kegei degemou, ni midiho kasagai degei ke niou sie yogokou kusigile tobou ba tobou ba dema. Haba niou siene Godiha ni bologuouba bolò

* 5:11 5:11 Jop 1:21-22; 2:10; 42:10

degededema diho baga tobou ba tobou ba dema. Damaleyodei o taha Godikou diho baga tobolou be nele hiyedo. Nele kahage do o keme dogou guba toto bolu degele.

¹⁷ O Elaija* eme di sa degei dalali, huei todayedema Godikou hiyedo diho baga tobou mou, huei teli mei deleibe, sadebe olou fei kamadia, uguone olou fei walaiyosi kege mei degei.

¹⁸ Elaijahaga haba diho baga tobou mou, huei toumou, hebe hai saya nale segei olou fei haba fologamou suwi degele i.

O mihikou fiyei keme di dogou guoba boholou mala haguame

¹⁹ Ma mogo diama, ni o tanou taha damaledo ta ke dulo seseligi tou fogou, mou duwoba, e mogo tae haba boholou ma mala hagubabe,

²⁰ o keme dabai bolodo degeli. Ni kou tawama, o taha ile, midihou kasagai milou di o ke Godikou mala hagubabe, ta tolo ile mei. Kefei degeli kahanou be, Godihage o kaha midihou kasagai milou di kaha hebe kasagai kebou de olou fei igile mugulu.

* 5:17 5:17 1 King 17:1; 18:1, 42-45

Egei Sasafei Pitaha Nalama Nei

Tawale Ta

Yesuha dabai degedi o olou feibe 12 kege deleigui. O tanou ta e hube Pita, e hu tabe Saimon. Kuguo kofume e nalai.

Pita e kuguo kou, o sasai hagi dugulo idi kediamokou nalama nei. O sasai kediamene Yesu Kelesukou damaleyodele i kaha degemou, ho oe diamokou hagi hiyedo nele idi. Pitaha kegedi ke tawale gue degemou, kegeligi dia kesigieba, die damaleyodei ke tou fogou ye domou, e dia dedei sasagemou kuguo kou kuhe nalama nei.

Kuguo ta uwage nalai kokou be, Pitahage eme sa Babilon tie oyodei.* Ta keme ta makai. Tewe o kediamene Pita eme sa hiyedo Romkou dalali, kuguo kou kuhe nalaiyode tawale ili. Yobe, sa hiyedo Babilon oe midihog kasagai hiyedo milou ga idi sagai-be, sa hiyedo Romkou gene kenou tefele degele idi kaha degemou.

Kuguo 1 Pita kofumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-2:10

Dibe Godiha o sasai degei kaha degemou, di bi bolodo Godiha dimokou nele kenou diaba, midihog bolonou milou ga dalame.

Ta Hiye 2:11-3:22

O sasai kedia dihog tageya ke di midihog douonou milou ga suluguame.

Ta Hiye 4-5

Damaleyodele i o sasai kediamene tefele dugu hiyedo duguomou, hagi hiyedo dugulo i.

**Dibe Godiha o sasai degei kaha degemou, di bi
bolodo Godiha dimokou nele kenou diaba, midihog
bolonou milou ga dalame**

(Ta Hiye 1:1-2:10)

¹ Ame Pita, Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-siadi-o. A kuguo kofume Godiha yofu e biyodema makai o sasai nimokou nalolu. Mogo diama, afu ni di sa tou fogou fogou ya, sa ahudo Pontusbou, Galesiabou, Kapadosiabou, Esiabou, Bitiniabou keleya ke dalagua o sasai nimokou a kuguo kou nalama nelu kuhe.

² Afudo, Aye Godihage nime kou tewe delei, yofu e bi bolu degeleyodema makai. Habage, Duo Bolofeha hagua, ni duledu dabai degeiba, nime Yesu Kelesuha ta dulo sesemabadomou, e kafeiye ni bigima mei degei. Godiha nimokou hiyedo habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Dibe hebenitou fologaba, bologuado dalaguale

* : (Tawale ta) Na 1 Pita 5:13 dugu.

³ Di Godihā hū hebele fogume. Eme Godi, di Hiye O Yesu Kelesuhā ē Aye. Godihā dimokōu solōu do hiyedo degeimōu, Yesu Kelesu tobōu mōu hagua, tolo imōu, yoŋu haguagi kaha degemōu, dine fi gehe, Godihā dimokōu neleyodei ke moloŋuyodema dia dalagua kuhe.

⁴ Bi Godihā habage dimokōu nele keme bolodo, ta tabale mei, ta kasagai degele mei, ta mei degele mei, hebenitōu yoŋu kegenōu dalale ke mala ile.

⁵ Nj Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, Godihā yoŋu ē neleyenōu nj wolōu dalali, uwage sabiyale kelege, Godihā degeleyodei keme doudo tama degeiba duguba, ē nj mamoloŋu.

⁶ Tefele dugu kaha njmokōu haguadibe tou degeifei. Ha Godihā degeleyodei keme nj kōu tawalemōu hohō degele ili kehe.

⁷ Njmokōu tefele dugudi keme mōu yoŋuwa degediyo mei. Nj damaleyodeibe de sele igi gol sagai domōu kuhe tefele dugudi. Nj tewe, sele igi gol keme bi bolodo, doulukōu sidibe, igi ta, haba, sele igi goldo domōu kuhe sile dugudi. Nebe kenōu tefei, njine tefele duguga ibe deba, nj damaleyodei ke ta tōu fogōu ho fogōu ba, Yesu Kelesuhā bohōlōu mā hagubabe, o sasaiye Godikōu bolofeyodema, emokōu hohōbolōu ba, ē hū hebele fogulo ile. Yobe, bi olōu fei mei degeiba, sele igi gol kene mei degele. Nj damaleyodei kenōu si sibige hiyedo, ta mei degele mei.

⁸ Njige Yesu Kelesube kōu dugulo ili meiyē, kenōu si nj ē tagalemōu, emokōu hohō hiyedo degele ili. Damaledo, ifibe njige eme ta duguyo meiyē, haba emokōu damaleyodema, hohō hiyedo degele ili. Hohō keme di ta tawaga tobolōu sagai mei.

⁹ Godihā nj mamōu lamōu degeli, nj Kelesukōu damaleyodei dalamōu kaha.

¹⁰ Habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o, afu deleigui kedia Godihā nj habaguguele kaha tā ke tobolōu mōu, Godihā di mamoloŋu kaha yo ke dugulamōu ka idi.

¹¹ Kelesuhā Duo Bolofeiha o kedia die duledu dalamōu, diage kōu gue tobolōu idi, sabita, Kelesu eme hagi hiyedo duguoba, hū hiyedo ke moloŋu. Kege hehegiemōu, kōu gue yoduga idi, di mamoloŋu o eme koboge haguale? E haguale sawisie hafei degeibabe, keiyē tama degeiba dugulo?

¹² Kenōu si Godihā diamokōu be, nj hehegile idi keme nj o habage hagua ile kedia mokōu tama degeleyode tobou. Kegemōu, wefej Godihā Duo Bolofei tobōu mōu, hebenitōu ge migilemōu, tā uwo bolofei tobolōu idi o kedia dogōu guomōu, njmokōu ne tā bolofei ke tobōu mōu suluguei. Esol o kediane tā bolofei kaha sibige ke tawalamōu degele ili.

Godihā dibe yoŋu ē bi bolodo dege dalamabadomōu hagnosisolu

¹³ Kegei kaha, nj fiyege amaba, doudonōu dalaguama. Yesu Kelesuhā njmokōu tama degeiba, Godihā nj habaguguele ke defeido dia dalama.

¹⁴ Afu, nj tawali mei kelege, njōu nj tōu e tagaiya kenōu suluguadi keme haba ta degedama. Sisigo dia die ayeha tā dulo sesedi sagai, kenōu tefema.

¹⁵ Godi, nj haguayadomōu hagnosisai eme bolofeido. Nebe kenōu tefei, njine Godihā o sasai bolodo dege dalaguama.

¹⁶ Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalai dala,

Ame n̄i Godi bolodo kaha degemou, n̄ine ma sosou bolodo dalaguama. *Wok Pris 11:44-45*

Godiha di mamoube, bi sibige hiyedoye mamou

¹⁷ N̄ige Godikou be n̄i Ayeyode diho бага tobolou idi. Di Aye e di fidibe, ege hu mei obou, hubou obou kokou ta duguo fidiyo mei. Godihage midihou, di milou gadi kenou duguo fidi. Kegei kaha degemou, n̄i sa sibige kuokou dalagualibe, Godikou gue degeba, sa sibige koume n̄i sado meidade tawama.

¹⁸ Afu n̄ime sibige mei midihou, n̄i kou guai o kedia nimokou hehegiei kenou milou ga idi. Kenou si, Godiha dugube, kasagaido degeimou, e n̄i kuhe mamou. N̄i tewe, Godiha n̄i mamoube, sele igi silvabou, golbou kegeiye mamou li mei. Bi keme kasagai degedi binou.

¹⁹ Godiha n̄i mamoube, Kelesuha kafeiyenou mamou. Kelesube wai sipsip wili bolodo ke sa degei, sibigibou mei, kasagai ta dala mei. E kafeibe sibige hiyedo.

²⁰ Sa sibige kou milou li mei kelege, Godihage Kelesuha di mamouyadomou kou maka degei. Kenou si uwage sawisie hafei degeimou, e n̄i dogou gulamou tama degei.

²¹ Kelesu e degeiye, n̄i Godikou damaleyodele ili. E tolo imou, Godiha e haguagiemou, e hu hiyedo ke emokou nei. Kegei kaha, n̄i Godikou damaleyodema, e degeleyodei ke tama degeiba dugulamou dia dalagua kehe.

Di di mogo dia defeido tagame

²² N̄i ta damaledo ke dulo sesele iligi, Godiha dihile kokou sibigi ta dala mei kaha, n̄i damaleyodei o sasai kediamokou solou do degele ili kehe. Kegei degemou, n̄i niou sie tagaleba solou do degeiba solou do degeiba dema.

²³ Yobe, n̄ime fi boholou, dihi бага mala felemou, fi gehe dege dalagua,* yobe n̄i Aye Godiha tobou kaha degeimou. Godiha tabe ta mei degele mei, yoku kegenou dalale.

²⁴ Godiha kuguokou ne kege nalai dala,
O sasai olou fei dibe di sa degei.
Dibe hebe fi sagai kegei, obe dugumou be bolodo.
Di keme fafagadi.
Hebe fi keme migima mei degedi.

²⁵ Kenou si Hiye Oha tabe yoku tofousogo kegenou dalale. *Aisaia 40:6-8*
Ta keme ta uwo bolofei o ilo kedia nimokou hehegile i.

2

Ta makaibe Hiye O eme fi nedi mouti bolodo kokou ma tobou*

¹ N̄ime gehe dege dala kaha degemou, midihou kasagai milou gadi kebou, ogou gadi midihou kebou, taenou bolofei degedi midihou kebou, kona degedi midihou kebou, tobe tobou di midihou kebou olou feibe tou fogou ma.

* **1:23 1:23** Jon 3:3-6 - Yesuhage Nikodemuskou be, name haba dihi бага mala feleyede tobou.

* **2: (2:0 widio ta)** Grik tage mouti-yodili mei, igi-yodei, Juda o kedia igi moso togolo idi kaha degeimou.

² Dihi dieye bu nale sagai hiyedo degedi sagai kenou tefei, nine Godiha ta bolofei ke dulo sagai hiyedo degema. Bu sibigibou mei kegei kahage, ni fi ke dogou guba, e hiyedo degele, haba nelene hiyedo dege dalale. Gehe degenou dalali, Godiha ni mamalaba, ni Godibou de bologuado dalaguale.

³ Hiye O e midihq ke dimokou hehegieimou ni kou dugulo i kaha degemou, nige Hiye O eme bolofeyode tawale ili.

⁴ Ni Hiye Oha sou guedu ima. Eme fi nedi mouti bolodo, o kedia sibige mei бага kou igile muguye, haba Godiha makai, eme sibige hiyedo dala.

⁵ Nine fi gehebou de mouti sa degei, Godiha malamou, Duo Bolofeiha neleya kenou moso togoulu. Moso togoma mei degeba, nime Godiha e mogou du daladi o* degele iba, bi Godiha tagale sagai kenou nige Yesu Kelesuha huya ke emokou nemabeedei.

⁶ Godiha kuguokou ne kou gue nalai dala,

Duguma, bitou Saion kotou a mouti* ta fogolou kuhe.

Mouti keme meleya mouti, sibige hiyedo, Godiha kou makai dala.

O taha emokou damaleyodebasi, o keme habage ta sidifi degele mei. *Aisaia 28:16*

⁷ Damaleyodele i o sasai ni dugulube mouti keme bolodo, sibige hiyedo. Damaleyodili mei o sasai kedia dugulube, kou guei dugulo ili,

Mouti, moso togodi o kedia dugube kasagai degeimou kou igile filei keme e haba meleya mouti fogou. *Buk Song 118:22*

⁸ Kou guene kou nalai dala,

Die abogo uye mouti kokou kuwagaba fiyasigile.

Damaledo, mouti hiyedo kokou be obe kuwagaba, mihikou fiyasigile. *Aisaia 8:14*

O kedia Godiha ta ke tobekou mugudi kaha degemou, kuwoumou be, dia mihikou fiyasigedi. Afudo, Godihage o kediam kegenou degeleyodema kou tobou.

⁹ Kenou si nime Godiha youtu e o sasaiyodema kou makai. Nime e mogou du daladi hiye o debane, e huti debane, e sosou debane, nime e midihq bolodo ke omokou hehegiemabadomou makai. Ege nime hulia sakou dala ke tou fogou ba, hohq bolofei kokou fogou haguamabeedema haguaisai.

¹⁰ Afu, nime mou youtuwa deleigueiye, kenou si ifibe nime Godiha o sasai degei. Afuge, nime Godiha habaguguei midihq ke ta tawale ili meiyee, haba ifisi Godiha habagugueibe nibou de dala kehe.

O sasai kedia dihq tageya ke di midihq dou donou milou ga suluguame

(Ta Hiye 2:11-3:22)

Dibe Godiha dabai degedi o sasainou dalame

¹¹ Ma mogodo diama, nime sa mei o sagai kaha, a egele tobou ba ni дума. Sa sibige kuokou midihq kasagai, ni tou e tagali sagaiya ke hobou degedama. Midihq kasagai ni fibou de biyadi ke tobolou.

* 2:5 2:5 Afudo, mogou du daladi o ('pris') kedia Moseshq kuolou ta ke dulo seselemou, gali sile, Godikou nele idi. * 2:6 2:6 Mouti keme damaledo mouti mei, keme Yesu. *Bitou Saion keme sa Jerusalem.*

12 N̄i Godikōu damaleyodili mei o sasai kediābōu de dalagualibe, midihō dōudo kenōu milōu gama. Kege degeibasi, n̄i susuga tobolōu idi o kediā n̄i midihō bolofeī ke duguoba, Godihā di dugu haguale kelege, diā Godikōu hohobolōu ile.

13 N̄ime Hiye O Kelesukōu damaleyodei o sasai kahā degemōu, n̄i gamani o olōu feī kediā tā dulo sesema. Gamani o olōu feī die hiye o, ɛme hū hiyedo, sa sibigē kuokōu o sasai di hū olōu feī ke gabama felei.

14 Gamani hiye o kahā dabai degele idi o kediā tāne dulo sesema. Gamani hiye o kahāge ɛ dabai degele idi o kediā tobōu mōu ya, sa sa olōu feī kile midihō kasagaī milolōu idi o kediā egele womōu, haba midihō bolō degedi o kediāmokōu be bolofeīyode tobōu mōu suluguamabeede tobou.

15 Godihāge n̄ime midihō bolofeī kenōu milōu mabeedema tagali. Kege degeibasi, totōu degei o, tāenōu tobolōu idi kediā n̄i midihō bolō ke duguoba, n̄imokōu susuga tobolōu idi midihō ke tōu fogōu le ile.

16 N̄ime hebe kasagaī ta molōu meidade tawaleba suluguama. Kenōu si n̄i kege tawaleba sulugualibe, midihō kasagaī haba ta milōu gadama. N̄ime Godihā dabai degele idi o sasaidade tawaleba suluguama.

17 O sasai olōu feī kediāmokōu midihō bolō kenōu hehegiema. Damaleyodele i o sasai olōu feī kediāmokōu ne solōu do degeba, Godihā hayedu dalali, gamani hiye o ɛ hū hebele foguma.

Di Kelesu ɛ hagi dugudi midihō kenōu seseme

18 Dabai degedi o sasai diāma, n̄i bose diā tā ke dulo sesema. Age bose bolofeī kediā tā kenōu sesemabadomōu tobōu yo mei. Bose ilo kelebe kōu midihō kasagaī milōu ga idi oye, kenōu si n̄ige die tā kene dulo sesema.

19 N̄ime Godihā yōunōu dogōu guo dalaba dabai degeligi, bose diā n̄imokōu hagi mōu yōuwa neiba, n̄i nelēdo dege dalabasi, Godihā n̄imokōu bolofeīyode tobolōu.

20 Haba n̄i midihō kasagaī ta milōu ba, n̄i bose diā n̄i egele wouba, n̄i nelēdo dege dalababe, Godihāge n̄imokōu be ta hohō degele mei. Kenōu si, n̄i midihō dōudo kenōu kōu milōu ba, haba n̄i bose diā mōu yōuwa egele woubabe, n̄i nelēdo dege dalabasi, Godihāge n̄ime midihō dōudo degeiba dugulo.

21 N̄i dowoye, Kelesu ɛ hagi hiyedo dugu kahā degemōu, Godihā n̄ine hagi dugumabeedema haguissai. Hagi, Kelesuhā dugu keme yōu n̄imokōu hegi, n̄ine tawaleba sesemabadomōu.

22 Damalēdo,

Ege midihō kasagaī ta milōu li mei. Haba ogōu gai tāne ta tobōu li mei.

Aisaia 53:9

23 O kediā Kelesukōu tā bōu basia tobōu mōu be, ege ta sima tobōu li mei. E hagi hiyedo duguye, kenōu si ege diāmokōu midihō kasagaī kahā hebe ta neleyode tobōu li mei. E yōusie Godikōu nei, Godihāge obe dōudonōu fidi kahā degemōu.

24 Kelesuhā di midihō kasagaī kahā hebe ke malā, hebe fufuguomaikōu diōu gōu mōu, ɛ tolo i. Dige di midihō kasagaī ke tōu fogōu ba, gehe dege dalaguali, midihō dōudo ke milōu gamabadomōu ɛ kuhe tolo i. O kediā

Kelesu hilgedo wala imōu, e do hiyedo dugu kaha, nime bolō degele i kehe.

²⁵ Afu, nime wai sipsip sa degei, fi totōu dege suluguadi, a dōudo kenōu sesele yadiyo mei. Kenōu si, ni boholōu ma ya, wai sipsip dia daladi Hiye Okōu fologa dalaguamōu be, ege ni fi olōu fei ke dia dala kehe.

3

Obōu sasajbōu hulomōu daladi midihō

¹ Sasaj o hu diama, nime ni maḥa ta dulo sesema. Ni maḥa Godiha ta dulo sese ho fogōu babe, sasaj nige midihō bolō ke milōu basi, dia duguo fi boholōu ile. Ni Godiha ta diamokōu kōu hehegie tobolōu sagaj meiyē, kenōu si ni midihō bolonōu milōu babe, dia ke duguoba fi boholōu ile.

² Yobe, dia dugulobe, nime ta dudi sasaj, haba ni midihone dōudo kenōu milōu ba dugulo ile.

³ Sasaj ni similolōu be, ni tōu bōu, ni widio towebōu debe sele igi golbōu, yukuei bolō bolobōu kenōu ka idama.

⁴ Sasaj ni degele bolofeibe kōu gue, ni duledune, nebe kenōu tefele similōu ma. Kegema, amafeinōu dalaguababe, ni fi bolofei keme ta mei degele mei. Godiha dihile kokōu nime bologuado dalaguaba, Godiha dugulobe sibige hiyedo dugulo.

⁵ Godikōu damaleyodele i sasaj, afudo deleigui kediane kege degele idi. Dia Godiha degeleyodei ke dia dalaguali, die duledu amafeinōu similolōu dalaguali, die maḥa ta ke dulo sesedi.

⁶ Sasaj Sara ene e maḥa ta dulo seseligibe, name ma hiye oyode tobōu di. Ni midihō bolofei ke milolōu gue dege ho fogōu babe, nime Saraḥa e sisigo sagaj dege dalaguale.

⁷ Sasaj hu o diama, nime ni sasajbōu de dogōu guo sulugibe, ni sasajkōu midihō bolonōu milōu ma. Sasajbe nele hiyefei mei. Nele, o ni dala sagaj kegei mei kaha degemōu, dia nimokōu ta tobōu babe, nige defeido duma. Godiha o nimokōu solōu do fi gehe nele sagaj kenōu tefele, sasaj kediamokōu ne fi gehe nele. Ni a tobolōu ke dulo seseibasi, ni Godikōu diho baga tobolōu keme midihō kasagaiye ta akogulo sagaj mei.

Ni niōu sie yogokōu midihō bolō kenōu degeiba degeiba dema

⁸ Ise, a uwage ta tobōu ladi. Ni niōu sie fi tanōu degeiba, fi tanōu degeiba dema. Tabe, ni niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema. Nime Kelesukōu damaleyodei kaha degemōu, ni niōu sie tagaiba tagaiba dema. Haba niōu sie yogokōu habagugueiba habagugueiba dema. Tabe, niōu ni hu hebele fogudama.

⁹ Oe nimokōu midihō kasagaj hegibane, ta bōu basia tobōu bane, ni hobōu muwōu milōu dama. Midihō kegei ke nimokōu degeibabe, nige Godiha o kedia dogōu guyedema diho baga tobōu ma. Godiha ni kege degemabeedema haguaisaibe, ege nimokōu midihō bolofei ke hegilamōu degei.

¹⁰ Di tewe,
O koyo na bologuado dalale kebōu,
haba sawisie bolofei dugulo kebōu de tagaibabe,

nā tā kasagaībōu, ogōu gaī tābōu de hobōu tobōu mōu siada.

¹¹ Nā midihō kasagaī kē tōu fogōu, fī bohōlōu ba, midihō bolofeī kenōu milōu yedei.

O sasaī kediabōu de mogo degeba, fī tanōu dege dalayedei.

¹² Yobe, Hiye Ohage midihō dōdo milōu gā idi o sasaī kediame duguomōu diā daladi.

Diā emokōu dihō bagā tobolōu imōu be ē dudi.

Kenōu si midihō kasagaī milōu di o sasaī kediame ege tobekōu mugu dala.

Buk Song 34:12-16

Di midihō bolō milōu mōu dimokōu hagī hagulu kemē tābōu mei

¹³ Nī midihō bolōdo milōu laba degeibabe, o koyohage nī wolo? O ta mei.

¹⁴ Kenōu si, nī midihō bolō milōu di kahā dowo kē hagī dugubabe, nī hohōnōu degema. Yobe, Godihā kuguokōu be kōu gue nalaī dala,

O tahā nīmokōu guē neibabe, nī hobōu kesigie guē degedama. *Aisaia 8:12*

¹⁵ Nī Kelesukōu nōu damaleyodema, enōu si nī Hiye Oyode tawama. O tae nīmokōu kōu guē yodubabe, kagemōu nīme hebenitōu bologuado duwolo kē diā dalagua deibabe, nī ama dala kahā yo kē o kokōu defeido tobōu ma.

¹⁶ Kenōu si nīme damaleyodele ili mei o sasaī kediabōu de tā koubabe, diā yoduga ili kē duloba, diāmokōu be himido degeba, amafeinōu tobōu ma. Nīme Godihā dihīle kokōu dōdo dalaguadade tawaibabe, nīge damaleyodele ili mei o kediāmokōu midihō bolōdo kenōu hegiba, diā kē duguoba, Kelesuhā midihō nī milōu gadi kē susuga tobolōu idi kē tōu fogōu ba, diōusie file dugu kasagaī deba, sidifi degele ile.

¹⁷ Dibe Godihā tagaiya kē midihō bolōdo milōu gadi kahā dowoye di hagī dugubabe, kemē tābōu mei. Haba midihō kasagaī milōu di kahā dowoye hagī dugubasi, kemē kasagaīdo.

Kelesuhā teibe ē di mamōu lamōu kuhe tolo haguaī

¹⁸ Kelesu eme tā degeli meiyē, kenōu si dōdo mei o sasaī di dowoye, ē tolo i, di midihō kasagaī kahā hebe kē tā moye domōu. Nī Godikōu wōu ma ilamōu, ē tanōu feī tolo i kehe. Haba tage tā tolo ile mei. Sa sibige kuokōu ge o kediā woumōu tolo i. Kenōu si Duo Bolofeīhā degeiyē, ē haguā gehe degei.

¹⁹ Kegemōu, ē fī kahā mulomōu, Godihā tā kē tei fī ilo didiō degei dalagua kediāmokōu hehegie tobou.

²⁰ Tei fī kemē Noahā delei kelege Godihā tā dulo ili mei o sasaī tofigile i kediā fī. Damaledo, Noa ē dalali, mosole mosō togoumōu be, diā midihō kasagaīnōu milōu gā imōu, Godihā duguo fogōu dalali, Noahā mosole mosō tegei kē mei degei. Kegemōu, o sasaī olōu feī 8 kege kediā mosole foudu fologoumōu, tō̄ gihōu hiyedo kōu hagueiye, kenōu si diame tā hueiye weli mei, Godi yōu dogōu gu. Sa sa o sasaī sūdo, olōu feibe tō̄ gihōuyē woma mei degei. Yobe, diā Godihā tā dulo sesele ili mei kahā degemōu.

²¹ Tō̄ gihōu kemē fafeleya tofōu di kē sā degei. Fafeleya tofolōu imōu, Godihā nīme yōu kōu moye. Fafeleya tofōu di midihō kemē tō̄ todi sagaī kegei mei. Di tō̄ toumōu be, sibigi di tōu guebōu dala kenōu bigima mei degedi. Kenōu si, fafeleya tofolōu idibe, di duo sibigi mei degeba,

Godihā dihīle kokōu bolonōu dalagualeyodema kuhe degele idi. Godihā Yesu Kelesu haguāgi kaha degemōu, di fafeleya tofōu mōu be, e di moḥudi.

²² Kegemōu, Kelesu e hebenitōu folo, Godihā dobogoḥu delekōu duwomōu be, esol o daga dagabōu, duo daga dagabōu, hūbōu bi ilo kelebōu olōu fei kedia e nele kaha hayedu dalaguali, e ta dulo sesele idi.

Damaleyodele i o sasai kedia me tefele dugu hiyedo duguomōu, hagi hiyedo dugulo i

(Ta Hiye 4-5)

4

Di tōu e tagadi midihō kasagai olōu fei ke tōu fogōu me

¹ Kelesu e tōu be do hiyedo dugu kaha degemōu, ni e fimai sagai kenōu tefele fimama. Yobe, o taha e tōu be do dugu debabe, midihō kasagai e milōu di keme tobekōu muguo mei degei.

² O kegei keme sa sibige kuokōu dalabe, tōu e tagadi midihō kasagai keme ege dafadi. Godihā tagali kenōu sesele ile sagai degedi.

³ Damaleyodili mei o kedia die tōu e tagadi midihō kasagai ke milōu ga idi keme afu nime hiyedo milōu ga idi. Damaledo, sasai hiyou siadi midihobōu, o hiyou siadi midihobōu keme ni kōu milōu ga idi. Ni tigi kolo huei gofoḥudo nama fi totōu degemōu, ta kasagai tobōu dibōu, midihō kasagai milōu dibōu ke hiyedo degele idi. Haba ogōu gai godi kedia egei kene ni kōu dulo sesele idi keme kasagai hiyedo. Midihō olōu fei kegei keme haba ta degedama.

⁴ Ifibe nime damaleyodele ili mei o sasai kedia bōu de geleguoba, midihō kasagai milolōu be dafa ili. Dia ke duguo kesigiemōu, damaleyodele i o sasai nimokōu ta bōu basia tobolōu idi kehe.

⁵ O sasai kedia kege degemōu ibe deba, ta sale sawisie ke tama degeiba, Ta Sai Fidi O kaha diamokōu be, ni kadegeimōu kege degemōu haguei? de yodulo. Ta Sai Fidi O ege ama dalali, tofigili mei obōu, tofigile i obōu olōu fei ta sale dala.

⁶ Kegei kaha yobe, tofigile i o sasai kedia me teli mei kelegebe, o ilo kelege diamokōu ne ta uwo bolofei ke kōu hehegiemōu suluguei. Diame sa sibige kuokōu be kōu dalaguali tofigile i, midihō kasagai milōu di kaha degemōu. Kenōu si Godihā diamokōu fi gehe neimōu, diame Godi yoḥu sa degei dalagua.

Nele, Godihā dimokōu nemōu i dala kaha degemōu, di dabai defeido degeme

⁷ Uwage sawisie ke hafei degeli kaha degemōu, ni fi gofoḥudo dege tawaleba, defeido sulugualibe, Godikōu diho бага tobolōu nōu suluguama.

⁸ Nime Godikōu damaleyodei o sasai degei dalagua kaha degemōu, ni niōu sie yogokōu defeido solōu do degeiba solōu do degeiba dema. Solōu do degedi midihō kaha ge midihō kasagai milōu gadi keme olōu fei akogudi.

⁹ Sa ta tie o sasai, Godikōu damaleyodele i kedia ni sabekōu ya fologoubabe, bologuado dia dalama. Kege degedi midihō keme dafadama.

¹⁰ Godihā nī habaguguemōū, neḷe daga daga ke nīmokōū solōū do nēmōū i kaha degemōū, nī dafa idama, Godihā dabai defeido degeleba, nī nīōū sie yogo dogōū guba dogōū guba dema.

¹¹ Godihā e tā hehegie tobōū di dabai keme nāmokōū nei debabe, na Godihā tā kenōū hehegie tobōū yedei. Haba Godihā o sasai dogōū gudi dabai ke nāmokōū nei debabe, na Godihā e neḷeya kenōū dabai degemōū i. Nī kege degeibabe, o sasai ilo kedia duguoba, diane Yesu Kelesuhā hūya ke Godihā hū hebele fogulo sagai degele ile. Godihā e hūbōū e neḷbōū keme hiyedo folodo. Dige emokōū hohōbolōū ba, tofousogo tofousogo kegenōū dalaguame. Damaleḷdo.

Dige Kelesu e hagi dugu sagai kenōū tefele duguoba, hohōnōū degeme

¹² Mogo diama, nī tefele dugulu keme douye galai do sagai kegei ke dugubabe, nī ta kesigidama. Nī hobōū anōū duguluyode tawadama. O sasai olōū fei kegei duguludade tawama.

¹³ Kelesu e hagi hiyedo dugu sagai kenōū tefele nīne hagi dugudi kaha degemōū hohō degema. Kegeibasi, nīge Kelesuhā e hūbōū e neḷbōū ke tamā degeiba duguoba, nī hohō hiyedo degele ile.

¹⁴ Nī Kelesuhā hū ke tolōū dala kaha degemōū, oe nī susuga tobōū babe, nī hohōnōū degema, Godihā Duo Bolofei eme nībōū de dala kaha degemōū. E hohōbōū e neḷbōū keme hiyedo folodo.

¹⁵ Hagi nī dugulobe, nī o wei deba, hiyou moū deba, midihō kasagai ta milou deba, haba, o ilo kedia dabai degeli ta makei deba kaha dowoye hagi dugubabe kasagai.

¹⁶ Ha, Kelesukōū damaleyodei kaha dowoye hagi dugubabe bolō, sidifi degedama. Hagi kegei ke dugubabe, nīme Godikōū hohōbolōū nōū dalama, yobe nīme Kelesuhā hū ke tolōū dalagua kaha degemōū.

¹⁷ Godihā yoū e sosōū di tā sale keme hafei degei. Godihā dibukōū tā sama mei degeiba, haba o sasai, e tā uwo bolofei ke tobekōū mugulo idi kediamokōū kage tamā degele keme di ta tewe mei.

¹⁸ Godihā kuguokōū be kōū gue nalai dala, Doudo o sasai kediamē hagi hiyedo dugumōū ibe deba, Godihā dia kuhe mamoloūyodei. Kenōū si, Godi tobekōū muguo dalagua o sasibōū, midihō kasagai milōū gadi o sasibōū kediamokōū be Godihage kage degele?
Gutpela Sindaun 11:31

¹⁹ Kegemōū, Godihā tagaliya kenōū hagi dugumōū suluguadi oyege dioūsie Godikōū neḷeba, midihō bolonōū milōū mōū suluguamabeedei. Dibe Godi yoū milou kaha degemōū, e sawisieī olōū fei di bologuado wolōū daladi, di ta tōū fogōū diyo mei.

5

Sosikōū widio o diama, nīge Godihā o sasai kediamē bologuado dia dalama

¹ Sosikōū widio o diama, a nīmokōū tobōū ladi kuhe. Yobe, ane sosikōū widio o. Age Kelesu e hagi hiyedo dugumōū mayoū mā dihoeye dugu. Abōū nībōū di olōū feibe hebenihā hohō ke tamā degeiba dugulo ile kaha degeimōū, a nīmokōū tobōū ladi koū duma.

² O ilo kelege wai sipsip dia daladi sagai kenou tefele, nime Godiha o sasai dia dalaguama. Dabai ke degelebe, oe nimokou tae diasele tobou banou degedama, Godiha tagaiya kenou hoho degeba degemou ima. Dabai kaha dowo moloou sagai hobou degedama. Mou tagaleba hohobolou degema.

³ O sasai ni hayedu dalagua kediamokou be nige ta diasedama. Ni midihog bolodonou milou ba, dia duguo sesele.

⁴ Kege degeibasi, wai sipsip dia daladi Hiye Oha hagua tama degeibabe, nime dabai ni degedi kaha hebe bolodo ke mala ile. Hebe bolodo keme di ta tawaga tobolou sagai mei, ta tabaleba mei degele mei, yoou tofousogo tofousogo kegenou kuhe dalale.

Di diyou sie Godiha hayedu dogogume

⁵ Gisiai o diama, nebe kenou tefele, nime odo kedia ta kenou dulo sesema. Ni olou fei niou sie huyafei degeiba huyafei degeiba dema. Yobe,

O sasai dioou die hu hebele fogulo idi kediane Godiha degeiye, diame huyafei dege daladi. Kenou si o sasai dioousie huyafei degele idi kediane, Godiha habagugueibe diabou de daladi. *Gutpela Sindaun 3:34*

⁶ Kegei degemou, ni niou sie huyafei degeba, Godiha hayedu dalaguababe, sawisie yoou makai kelegenou si, e ni hebele fogulo.

⁷ Godiha nimokou solou do degedi kaha degeimou, hagi olou fei ni dugulo idi ke kefemaba, Godikou nou dogoguma.

⁸ Ni fi gofooudo dege tawaleba, amaga suluguama. Nibou ho maji o Tamabe ta uwo hiyedo, nebe fuse hiyedo laionye degedi sagai kenou tefele tamou siadi. Hegie hiyedo degeimou, o nalamou ka sulu.

⁹ Kenou si, ni damaleyodei keme neledo dege dalaguali, Tama tobekou muguma. Ni tewe, damaleyodele i o sasai, sa sa olou fei tie kediane hagi hiyedo, nebe ni dugulu sagai kenou tefele dugulo idi.

¹⁰ Godi eme habaguguedi midihog olou fei kaha e yo. Damaledo, Kelesuha huya ke Godihage nime hebeniha hoho kokou haguamabeedema haguaisai. Ni hagi tou degenou fei dugumou ibe deba, ise yoou ni bologuouba bolou degeiba, ni damaleyodei ke dedei sasagieiba, nime neledo dege dalaguali, tofousogo tofousogo tofolou ile.

¹¹ Godiha e hubou e nelebou debe hiyedo folodo, tofousogo tofousogo kegenou dalale. Damaledo.

Uwage ta

¹² O Sailas ege a dogou guomou, kuguo tou degei kou nalolu. A dugulube, eme di mogodo, eme damaleyodeibe defeido tolou dalamou dugulu. Kuguo koume a ni dedei sasagielamou nalolu. Haba tabe, Godiha habaguguei kaha ta, a hegegiedi keme damaledo ta, ni ke tawamabadomou a kuhe nalolu. Ni ke damaledo-yodema, neledo dege dalama.

¹³ Damaleyodele i o sasaj sa hiye Babilon* tie koꞑudia n̄imokōu agali bolofeyode tobolōu ili. N̄ibōu, diābōu olōu feibe Godiha yoꞑu e biyodema makai. M̄a dihi Mak* ene n̄imokōu agali bolofeyode tobolōu.

¹⁴ Damaleyodele i o sasaj n̄i n̄iōu sie yogokōu solōu do degeimōu solōu do degeimōu dedi kaha degemōu, n̄i n̄iōu sie nogōu gama.

Age n̄ime Kelesubōu de dogōu guoba, bologuado dalaguale ke tagali.

* **5:13 5:13** Sa hiye Babilonbe sa hiye Rom sa degei. Sa Babilonyodei kaha e sibigebe kōu gue, sa Rombe midihō kasagaj milōu gadi sa, Babilonnōu tefei. * **5:13 5:13** Mak eme Pitaha e dihidō mei. Eme o gisiai Pitabōu de dabai degedi. Kegei kaha degemōu, Pitahage e dihiyode kuhe tobou.

Egei Sasama Pitaha Nalama Nei

Tawale Ta

Koꞑume sasama kuguo Pitaha Yesu Kelesukou damaleyodele i o sasai kediamokou nalama nei. Pita e tobolou mou nalai,be, ogou gai egei tobolou idi o kedia ta dulo sesedamabeedei, kegeligi mihikou fiyasigeiye domou. Damaledo ta kenou dulo sesemabeedema kuhe tobolou mou nalai. Ta ke kou dulo tawai obe, o tae ogou gai ta tobou ba ege ta dulo sesele sagai mei.

Pitaha ta toboube, ta-bolofei-mala-suluguadi-o eige Yesube ei dihoeye duguyode tobolou mou nalai.

Haba tabe, o ilo kelege Yesube bohoulou ma haguale meiyode tobolou idi kaha degemou, Pitahage kuguo kuokou be Yesube hagualeyode tobou. Damaledo, di dugulube, eme toto haguale sagai mei. Kegei kaha yobe kou gue, Godiha yoꞑu e o sasai tanou ta makolobe dafamou, ege di olou fei fi bohoulou mabadomou kuhe dia dala.

Kuguo 2 Pita koꞑumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

**Dige midihou bolou kenou neledo dege milou
golugibe, ogou gai egei tobou di o kedia ta keme
tobekou mugume**

(Ta Hiye 1-3)

¹ Ame Saimon Pita, Yesu Kelesuha dabai degelemou, e ta-bolofei-mala-siadi-o. Yesu Kelesu eme Godi, di Mamou O. Eme midihou doudo kenou degedi kaha degemou, ni emokou damaleyodei keme sibige hiyedo, ei damaleyodei kenou tefei kaha degemou, a nimokou kuguo koꞑu kuhe nalama nei.

² Nime Godibou, di Hiye O Yesubou de kou tawale dala kaha degemou, dilie nimokou hiyedo habagugueiba, nime bologuado dalamabadomou.

Godihage dibe yoꞑu e biyodema makai

³ Damaledo, Godiha midihou doudo, e hohobou e nelebou keme hiyedo, e dimokou haguamabeedema haguismou, di dulomou eme kou tawale i kaha. Kegemou, Yesu Kelesuhage Godiha neleyenou * dimokou bi olou feido neibe, di dogou guba, di neledo degeba, yoꞑu e midihou kenou milou ga suluguamabadomou kuhe nei.

⁴ Godiha neleyenou, e kege haguismamou, bi bolodo olou fei, yoꞑu afu kou neleyodema makai ke dimokou kuhe nei. E kege degei kahage di dogou guba, dibe sa sibige koꞑumaha tou e tagadi midihou kasagai ke tou fogou ba, Godiha midihou doudo kenou milou mabadomou.

⁵ Kegei degemou, ni damaleyodei keme neledo dege dalalibe, midihou bolonou milou mou ima.

* **1:3 1:3** Ta sibigebe Yesu Kelesu eme Godi.

N̄i midihō bolō kenōu defeido milōu ga dalalibe,
Godihā midihō ke ne tawama.

⁶ N̄i Godihā e midihō ke tawaleba dalalibe,
tōu e tagadi midihō kasagai ke akogoguema.

N̄i tōu e tagadi midihō kegei ke akogogue dalalibe,
hagi kagei kagei ke dugubane neledo dege dalama.
Neledo dege dalalibe,

midihō, Godihā degei sagai kenōu tefele degema.

⁷ N̄i Godihā midihō ke milōu ga dalalibe,
niōu sie yogokōu midihō bolonōu milōu ba milōu ba dema.

N̄i midihō bolonōu milōu ba milōu ba dega dalalibe,
niōu sie yogokōu solōu do degeiba solōu do degeiba dema.

⁸ N̄ige di Hiye O Yesu Kelesube kōu tewe. Kegei degemōu, n̄i midihō bolō
olōu fei, a kōu husoloꝑumōu nalama mei degei ke milōu ga dalababe, n̄i
tewe keme mōu yoꝑuwa ta dalale mei. Sibige hiyedo mamōu ile.

⁹ O tae midihō olōu fei ke milōu ga ho fogōu babe, bimaj ahudo dalagua
keme ege ta dugulo sagai mei, eme diho du degei o ke sa degei dala. O
kegei kahage Godihā e midihō kasagai kaha hebe ke kōu igile mugu keme
olōu fei totōu dege dala.

¹⁰ Ma mogo diama, Godihage n̄ime haguamabeedema haguismōu, yoꝑu
e o sasai degeleyodema makai kaha degemōu, n̄i Godihā midihō kenōu
neledo dege milōu ma. N̄i kege degeibasi, n̄ime mihikōu fiasigile mei.

¹¹ Damaledo, n̄ime Di Hiye O Yesu Kelesuhā sa bolō kokōu fologouba,
Godihā a soꝑugōu ba, hohō degeba, n̄i wōu ma kodu fologale. Sa bolōdo
keme di Mamōu O Yesu Kelesuhā sa, tofousogo kegenōu dalale sa.

¹² Damaledo, a tobolōu koꝑume n̄i kōu tewe. N̄i kōu dulo nele dege sesele
iliye, kenōu si age n̄i totōu degeiye deba tobolōu nōu dalale.

¹³ A sa sibige kuokōu be, ma fiibe falai mosodu dalali, ma dabai koꝑu
defeido degelamōu, a egei, n̄i kōu tewe kenōu haba tage tobolōu keme, n̄i
totōu degedama.

¹⁴ Ame falai moso koꝑu tōu fogōu ba, tolo ile hafei degelidade tawali, di
Hiye O Yesu Kelesuhā amokōu kōu tobou kaha degemōu.

¹⁵ Kegei degemōu, a kōu le dalali, n̄imokōu egei koꝑu defeido hehegiemōu
iligi tolo ibabe, n̄ige ta, a n̄imokōu hehegie tobolōu mōu nalagai ke haba
husoꝑumaba tawale ile.

*Ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia Godihā hohō kaha Kelesukōu
hohogumōu dugulo i*

¹⁶ Di Hiye O Yesu Kelesuhā nele hiyedo kebōu, e haguale kebōu de ei
n̄imokōu tobolōu idi keme o tae e fimaj ta mei. Ei taenōu tobolōu idiyō
mei. Ei eiyōu ei dihoje Godihā hohō kaha Yesu Kelesukōu hohogumōu
kōu dugulo i kaha, ei n̄imokōu kuhe hehegie tobolōu idi.*

¹⁷ Eige Yesu Kelesube, e Aye Godihā hohō hiyedo kaha emokōu
hohogumōu dugulo i. Kelegenōu, ei hebenihā hohō hiyedo kotōu ge ta
uwo ta hagamōu dulo ibe, Hiye O Godihā emokōu hu hiyedo ke nelemōu
kōu gue tobou,

* 1:16 1:16 Matyu 17:1-13

Koŋume ma Dihi. Age ume tagadido, emokou hoho hiyedo degeliyode tobou mou dulo i.*

18 Eibe ebou de Godiha bitou kotou dalaguali, hebenitou ge ta uwo ke kuhe hagumou dulo i.

19 Kegei degemou, eige ta, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia hehegie tobolou idi keme damaledade tawale ili. Njine kege tawama. Ta keme hohoye, sa hulia degei kokou hohoguo dalali, sabiyoubu, kuidihog oghuha soyodele idi sagai kegeiye ni duledu foloba hohogulo ke sagai.

20 Ni defeido kou gue tawama, afu, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia hehegie tobolou idi, Godiha kuguokou nalagai dala keme o tae e fimaiyenou tawaga tobolou mou nalali mei.

21 Yobe, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia hehegie tobolou idi keme dioŋu die fimaiyenou tawaga hehegie idiyo meido. O kedia ta ke hehegie tobolou idibe, Duo Bolofeiha dogou gumou, diame ta, Godiha diamokou hehegieimou kenou kuhe tobolou idi.

2

Ogou gai egei o kediage damaleyodele i o kedia fi ke makoumou dia totou degele i

(Jut 4-13)

1 Damaledo, Israel obiyei kile, ogou gai egei o ilo kedia suluguei sagai kenou tefele, ni dala kilene o kegele i ke suluguale. Ogou gai egei o kediage diame Godiha ta hehegediyode kou tobolou ileye, kenou si dia gulokounou. Dia tamakou ta tobolou ile mei, amafei tobolou suluguali, ta gehe gehe tobou ba, ni dulo seseibabe, ni damaleyodei keme makolo sagai. Dia Wolou Daladi Hiye Ohage diame kou mamouye, kenou si dia Hiye O tobekou mugubabe, diame dioŋu degeiye, dioŋusie toto makolo ile.

2 Ogou gai egei o kedia die tou e tagadi midihog kasagai gehe gehe ke milou gouba, damaleyodele i o sasai sudo kedia ke duguo sesele youbabe, o ilo kelege duguoba, dia di damaleyodei midihog ke susuga tobolou ile.

3 Ogou gai egei tobolou idi o kediame sele moloŋunou tagale idi kaha degemou, dia gulokou tanou tobolou idi. Kenou si, Godiha kou tewe, o kediame ta saiye tou ba, makolo ileyodema kou makai dala. Ogou gai egei o kedia, midihog kasagai kaha hebe ke moloŋu sawisie kelegebe, diame ta kama fosigile meido. Makolo o ume tiadiyo mei, afudo amai keme yoŋu kegenou dala.

4 Ni tewe, esol o ilo kedia midihog kasagai milou mou be, Godiha mou ta duguo fogou li mei, mihiduo mou gulido ulou sogodo hulia sa kokou didi degema fogou dala, habage ta sale.

5 Afudo deleigui o sasai kediame Godi tobekou mugumou be, ege ta duguo fogou li mei, e degeiye, to gihog hiyedo kaha haguamou woma mei degei. Midihog kasagai milou di o sasai to gihogwe wei kelegebe, Godihage damaledo ta hehegie tobou di o Noabou,* e sosou olou fei dioyosi kege kenou mou.

* 1:17 1:17 Matyu 17:5 * 2:5 2:5 Stat 6:5-10, 7:1

⁶ Sa Sodombōu, sa Gomorabōu * tie o sasaj kediāne Godihā figa duguo tobōu mamōu, midihō kasagai, diā milōu gadi kaha hebe ke neibe, sa bolou kege ke douye nama mei degei. Kegei degemōu o sasaj, Godi tobekōu mugulo idi kediage diāmokōu ne habage kege degeledade tawama.

⁷ O Lot* eme Godihā dihile kokōu be dōudo o. E dugube, e sa tie o sasaj kediame Godihā tā dulo idiyo mei, dioū die tōu e tagadi midihō kasagai kenōu milōu ga imōu duguomōu, e hagi hiyedo dugumōu ibe demōu, Godihā e moū kaha, eme ta makeli mei.

⁸ Damaledo, Lot eme Godihā dihile kokōu dōudo o delei. Sa e tie kokōu ge midihō kasagai hiyedo milōu ga imōu duguomōu, e duledu hagi hiyedo dugumōu ibe demōu, Godihā e kuhe moū.

⁹ Hiye O Godihā kege kōu degemōu haguei kaha degemōu, Godihage yoū e midihonōu milōu di o sasaj kediā hagi dugumōu be, e dogou guo moūdidade tawame. Haba midihō kasagai milolōu idi o sasaj kediame Hiye O Godi yoū egele womōu iligi, tā sale sawisieie kuhe hagua kogulodade tawame.

¹⁰ O sasaj ilo kelebe hebe kasagai hiyedo mala ile. Diame sasaj hiyoubōu, o hiyoubōu suluguadi midihō kebōu, haba Hiye O Godihā tā ke tobekōu mugulo idi midihō kebōu de milōu ga idi o sasaj.

Damaledo, ogōu gai egei o kediage tā ta dulo idiyo mei, dioū die fimaiya kenōu degele idi. Diage hebeni esol hiye o kediāmokōu susuga tobolōu ne ta guē degele idiyo mei.

¹¹ Esol o kediā die hūbōu die nelebōu kahage ogōu gai egei tobōu di o kediā die hūbōu die nelebōu keme gabama feleido. Kenōu si esol o kediage Godihā dihile kokōu ogōu gai egei tobōu di o kediame ta susugamōu tā sa idiyo mei.

¹² Ogōu gai egei tobolōu idi o kediame fibōu mei, gali sa degei, tōu e tagadi midihō kenōu milōu ga idi. Oe gali salemaiye tōu mōu wodi sagai kenōu tefe, o kediāne kege makolo ile. Yobe, diā ta tewe mei dalali, Godihā tā hehegediyode tobolōu mōu be, diage Godi huyafei degele idi kaha degemōu.

¹³ Midihō kasagai milōu ga idi kediame hebe kasagai kenōu mala ile. Diā agali nalebōu, tigi kolo huei gofoūdo kebōu de nala idi keme diage wa, hohobōu di midihō bolofeyade tawalemōu degele idi. Ni diabōu de geleguo kege nala imōu, o ilo kelege dugulube, niōu fa ni duledube sibigibōu, haba ni hune kasagaido dalamōu dugulu, kenōu si diā kokōu hohobolōu idi.

¹⁴ Ogōu gai egei tobōu di o kediage sasaj duguomōu, fiye tagalemōu be, hiyouye moloū sagai degele idi. Diage midihō kasagai milolōu tagadi midihobe ta akogulo sagai mei. O sasaj die damaleyodei nele mei degei kediāmokōu ogōu ga tobōu mōu, midihō kasagai milōu ga idi. Diame gili degele idi o. Kegele idi kaha degemōu, diame Godihā makoloye dala.

¹⁵ Midihō dōudo milōu di ke tobekōu muguomōu sulugualibe, o Balam,* eme o Beorhā dihi, e midihō kasagai milōu di sagai kenōu tefei, diāne ke

* 2:6 2:6 Stat 19:1-29 * 2:7 2:7 O Lot eme sa Sodom tie o, Abrahamhā e malāhā dihi. * 2:15 2:15 Namba 22:4-35.

sesele ili. Balam ɛme midihɔ kasagai, yoŋu milou goulu kokou ge sele hiyedo moloŋu kenou tagadi.

¹⁶ Sawisie i ta, o Balam ɛ midihɔ kasagai milou lamou fimama, wai doki tagetou folo duwomou i. Doki keme wainou ye, kenou si doki kaha iligi, ali duo kelege o бага та fuamou, gofoŋu dege tobou mou du. Kegemou, habage-degele-duguo-tobou di-o Balam ɛ totou degemou, midihɔ kasagai milou lamou ili ke, wai doki kaha kege akogumou ɛ fogou.

¹⁷ Ogou gai egei o kediame huei, tolofej hebe tio degeimou mei degedi ke sagai. Diame mabidi, wiye moŋuma ima haguama dedi ke sa degei. Sa hulia hiyedo, Godiha kou makai dala kokou be dia ya dalaguale.

¹⁸ Ta dia tobolou be tigeɔ degemou, sibige mei tanou tobolou idi. Ogou gai ta tobolou mou, dioŋu tou e tagadi midihɔ kasagai gehe gehe kaha ta tobolou imou be, ebele damaleyodei o sasai kedia dulo sesele yadi. O sasai kediame midihɔ kasagai dia milou gadi ke ebelenou fei tou fogou le iye, kenou si ogou gai egei tobou di o kedia tobolou ke dulomou, boholou ma yolu kehe.

¹⁹ Diage nime niou tagaliya kenou degega suluguamabeedele idi. Hebe kasagai ta dala meiyode tobolou idi. Kenou si kege mei. Dioŋu diame midihɔ kasagai kaha fisilemou dabai degele idi o. O koyoha ɛme midihɔ kege degeli ke ta tou fogolou sagai mei debabe, midihɔ kahaɛ o keme didio degei dala.

²⁰ Kou kegeiye, ogou gai egei o kedia di Hiye O Yesu Kelesu kou tawale i kaha degemou, dia sa sibige kuokou midihɔ kasagai ke kou tou fogou mou dalaguali, haba boholou ma ya, dioŋu afu degele idi ke haba degele ili kaha hebe kasagai keme hiye folodo. Diage di Mamou O keme kou teweye, haba dia ɛ tobekou mugu kaha degemou, hebe kasagai dia moloŋube folodo, hebe kasagai, Yesu Kelesu tewe mei o kedia moloŋu keme gabama folodo moloŋu.

²¹ Huyadefei bolobe kou gue, Godiha midihɔ douɔo ke ta tawali mei debabe, hebe kasagai kou moloŋuye, kenou si oe Godiha ta dia dumabeedei ke kou dulo tawaiye, haba tobekou mugu kaha degemou, hebe kasagai dia moloŋube, ta tawali mei o kedia moloŋu keme gabama folodo.

²² O kegele i kediame di kou gue tobolou idi,
Soe buguma fogou dala dema, haba boholou ma ile, yoŋu ɛ bugu ke nadi.
Gutpela Sindaun 26:11

Tabe,

Waiye kifi toma fogou mou ile suluguali, haba boholou ma hagua, yoŋu kifi tei kokou nou haba kifi toma dedi.

3

Hiye O ɛme damaledo haguale

¹ Ma mogodo diama, koŋume sasama kuguo, a nimokou nalolu kuhe. Kuguo, a afu nalama nei kebou haba ifi nalama nelj koŋubou kaha yobe kou gue, age nime fi douɔonou mamabeedema kuhe dedej sasagieli.

² Age, n̄ime Godih̄a t̄a, habage-degele-duguo-tobōu di-o ked̄iā afu kōu hehegile idi ke tawale ile ke tagali. Haba Hiye O, di Mamōu O kaha, e t̄a-bolofei-mala-suluguadi-o ked̄iā t̄a n̄i dumabeedei kene n̄i tawama.

³ N̄i defeido tawama, uwage sawisiei hafei degeli kōu legebe, oe dioŋu die tagadi midih̄o kasaḡainōu degeleba, damaleyodele i o sas̄ai dimokōu susuga tobolōu iba dugulo ile.

⁴ Susugaba kōu gue tobolōu ile, di kōu guai o ked̄iame kōu tofigiema mei degei, haba kenōu si o hagualeyodeibe kou? Sa sibige koŋu yomogōu mōu hagueibe, bi olōu feibe yoŋu afu delei saḡai kegenōu bōu dala kuhe.

⁵ O ked̄iā ke tobōu di kaha yobe kōu gue, afudo Godih̄a tobouyenōu, agudiobōu hueibōu de tam̄a dege dalamōu, mih̄ibe huei duo kelege fele fueiyode tawalemōu be diā dafa idi.

⁶ Kegemōu dalali, Godih̄a haba tobōu mōu, huei tolomōu, to gihoŋumamōu, sa sibige olōu fei ke makoma mei degei.

⁷ Ifine kenōu tefele, agudiobōu sa sibige koŋubōu olōu fei dalaba ibe deba, Godih̄a haba tobōu ba, olōu fei douye nam̄a mei degele, afu kege kōu degeleyodema makai dala kaha degemōu. Kegei degemōu, sawisiei, Godih̄a o sas̄ai t̄a sama file kelegebe, o Godi tobekōu mugudi ked̄iame olōu fei makoma mei degele ile.

⁸ M̄a mogodo diama, a tobōu ladi koŋu defeido tawama. Hiye Oh̄a tawalibe, sawisiei tanōu fei keme sadebe s̄udo, olōu fei 1,000 kege ke sa degei. Haba sadebe s̄udo, olōu fei 1,000 kege, keme sawisiei tanōu fei ke sa degei.

⁹ O ilo kelege tawale ilibe, Hiye Oh̄age dabai yoŋu degeleyodema makai keme e amafei amafeinōu degeliyade tawale ili, kenōu si ege kegeiyo mei. Yobe, Godih̄age o sas̄ai n̄i tanōu ta tōu fogolōu be dafamōu, n̄i olōu fei fi bohōu mabdomōu amafei kuhe dia dala.

Sa sibige koŋubōu agudiobōu debe mei degele

¹⁰ Kenōu si, sawisiei, Hiye Oh̄a haguale keme di ta tewe mei. Hiyou moŋudi oe haguadi saḡai kenōu tefele haguale. Fuale uwo hiyedo degeiba duloba, kelegenōu agudio olōu fei mei degeiba dugulo. Asōbōu oguobōu kuidih̄obōu olōu fei keme douye nam̄a mei degele. Sa sibige koŋubōu, bim̄ai kuokōu dalagua kebōu olōu fei mei degele.

¹¹ Kegei degemōu, n̄i defeido fim̄ama. Bi olōu fei keme kege kōu makolo dala kaha degemōu, n̄ime kage degele ile? A n̄imokōu tobōu ladi. N̄ime Godih̄a o sas̄ai bolodo degeba, midih̄o d̄udo, Godi yoŋu milōu di saḡai kenōu tefele milōu ma.

¹² Midih̄o kegei kenōu milōu ga iligi, sawisiei Godi yoŋu makai ke tam̄a degele ke dia dalagualibe, sawisiei ke toto tam̄a degeyadeba, dabai nel̄edo dege degema.* Sawisiei kelegebe, agudio olōu fei douye nale. Asōbōu, oguobōu, kuidih̄obōu olōu fei keme douye nouba bisiam̄a mei degele.

¹³ Kenōu si, Godih̄age agudiobōu, sa sibigebōu ke haba gehe dege milolōu yodema kōu makai kaha degemōu, dibe ke tam̄a degele kenōu baha

* **3:12 3:12** 2 Pita 3:9 kokōu tobolōu be, o sas̄ai fi toto bohōu iyo mei kaha degemōu, Hiye Oh̄a toto haguyo mei. O sas̄ai s̄udo fi bohōu mōu iligi olōu fei tefele mei degeibasi, Hiye O Yesu Kelesu e toto haguale.

duwogua kuhe. Sa gehe kokou gebe dibe midihō doudonou milou ga dalaguale.

Dige Hiye Ohā haguale ke dia dalagualibe, defei tawaibou do dalaguame

¹⁴ Mā mogodo diama, nime sawisie hiye ke dia dalagualibe, defeido, Godiha dihile kokou ni duledube sibigi mei degeba, hebe kasagai ta moloū meidade tawaleba, Godibou de fi tanou degema. Kegeibasi, Hiye Ohā haguale sawisie kelege, Godihage nimokou be midihō bolodo kenou milou gouba dugulo.

¹⁵ Hiye Ohā amafei dia dala kaha sibigebe kou gue, ege o sasai olou fei fi bohōu ba yoū mamoloūyadomou, e amafei kuhe dia dala. Di mogodo Pol, e nimokou kuguo ta nalama neibe, nebe kenou tefele nalama nei. Godiha emokou tewe nei kaha degemou, e kege kuhe tobolou mou nalama nei.

¹⁶ Kuguo olou fei, e nalagadibe, e ta kegei kenou kuhe tobolou mou nalagadi. Damaledo, ta ilo kele, e nalagadi kaha sibigebe tamado mei. Kegei degemou, totou degele i o sasaiou, damaleyodei nele mei degele ibou kediage, e ta kebou, haba Godiha ta ilo kelebou debe wa, ta geheyade tawalemou bou basia tobolou idi kaha degemou, diame olou fei makoma mei degele.

¹⁷ Mā mogodo diama, habage tama degele keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, niou tawaibou, ni kegeligi kuolou ta gobou gile idi o kedia ogou gai ta ke dulo seseligi, ni damaleyodei ke mihikou fiasigeiye.

¹⁸ Di Hiye O Yesu Kelesu eme di Mamou O. E habagugueibe nibou de hiyedo degeiba, haba nige eme tawalenou iligi, ni tewe ke hiyedo degele. Dige sawisie olou feido emokou hohobolou nou ime. Damaledo.

Egei Sasafei Jonha Nalama Nei

Tawale Ta

Yesuha dabai degedi o olou feibe 12 kege. O tanou ta e hube Jon. Kuguo koume e nalai.

Damaledo, Jon e odo degemou, kuguo kou nalama, damaleyodei o sasai kediamokou nei.

Ta kumaha sibige tabe kou gue, Godiha dimokou solou do degei kaha degemou, dige diyou sie yogo tagaiba tagaiba deme.

Sibige tabe kou gue, nime ogou gai egei ke duye deba tawaibou. Ogou gai egei tobou di o kediage Godiha Dihi e hagueibe, o бага hagueli meiyode tobolou idi. Kegeligi, di ogou gai ta kegei kokou damaleyodele iye.

Godiha ta kuguo olou fei Jonha nalagaibe kuhe:

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalai

Egei Sasafei Jonha Nalama Nei

Egei Sasama Jonha Nalama Nei

Egei Komā Jonha Nalama Nei

Mogogou Ta Yesu Kelesuha Jonkou Hegi

Kuguo 1 Jon kumaha ta sibige tanou tanou olou feibe kuhe:

Ta Hiye 1:1-3:10

Di hohoya kenou suluguame, kegeligi huliaya suluguadi o kedia di ogou gaiye.

Ta Hiye 3:11-5:21

Dige diyou sie yogo tagaiba tagaiba deme.

**Di hohoya kenou suluguame, kegeligi huliaya
suluguadi o kedia di ogou gaiye**

(Ta Hiye 1:1-3:10)

Fi gehe tofousogo tofolou Ta ke tama degei*

¹ A nimokou nalolu koume fi gehe tofousogo tofolou Ta, afudo yoku kegenou dele, ifine dala kuhe. Ta keme ei dulomou, eiyou ei dihoje dugu. Ei Ta kokou duguomou, ei dobogouye kugulo i.

² Damaledo, fi gehe keme tama degeimou ei dugulo i. Ei duguomou, nimokou tama dege hehegie tobolou idi keme yoku tofousogo kegenou dalale. Afudo eme yoku e Aye Godibou de dalali, habage tama degeimou, ei dugulo i.

³ Ei kou duguomou, dulo i kenou ei nimokou kuhe hehegie tobolou idi, nine eibou de fi tanou degemabdomou. Age dibe Aye Godibou, e Dihi Yesu Kelesubou de fi tanou dege dalamebadomou kuhe tobolou.

⁴ Ei ta kou nalolu kaha yobe, di duledube hohu hiyedo degenou dalamebadomou kuhe nalolu.

* **1: 1:0** Ta keme Yesu Kelesu younou. Na Jon 1:1-5 dugu.

Di hohoya kenōu suluguame

⁵ Ta Yesu Kelesuha eimokōu tobōu mōu dulo i keme ei n̄imokōu tobolōu kuhe. Godibe hohō hiyedo, emokōu be huliā degei ta dala meido.

⁶ Dige dibe Godibōu de f̄i tanōu dege dalayode tobōu maba, haba huliaya ke kegenōu suluguababe, ta di ke toboube gulokoudo, dibe Godiha ta damaledo keme ta seseiyo mei.

⁷ Kenōu si di hohō, Yesu yōu dala sagaiya kenōu suluguababe, di olōu feibe f̄i tanōu dege dalaguaba, Godiha Dihi Yesuha e kafei kahanōu di midihō kasagai milōu di kaha hebe ke togule muguba, dibe sibigi ta dalale mei.

⁸ Dibe midihō kasagai degediyo meiyode tobōu babe, keme diyōu sienōu ogōu golu. Ta damaledo ta keme di duledube ta dala meido.

⁹ Dige di midihō kasagai milōu gadi ke kusigile tobōu basi, Godiha gebe meiyodele. E degeiyenōu si, dibe sibigi ta dalale mei, dōudo o sasai degele. Yobe, Godi eme dōudo milōu di o. E degeleyodeibe damaledo degedi kaha degemōu.

¹⁰ Godihage o dibe midihō kasagai milōu di oyode kōu tobou kaha degemōu, haba di dibe midihō kasagai ta milōu diyo meiyodeibabe, ta kahage Godibe ogōu gadi oyodili. Di kege tobolōu kaha sibigebe di duledube Godiha t̄abe ta dala mei.

2

Yesu Kelesu eme di dogōu gudi

¹ Ma sisigo diama, n̄i midihō kasagai milouye domōu, a ta kōu kuhe n̄imokōu nalolu. Di o taha ta midihō kasagai milōu babe, di dogōu gulo sagai obe Aye Godibōu de dala. O keme Yesu Kelesu, Midihō Dōudo kenōu Degedi O.

² Yōunōu tolo i, Godiha di midihō kasagai kaha hebe kasagai ke igile muguyadomōu. E di dowoyenōu teli mei. Sa sibige o sasai olōu feibōu de solōu do degemōu kuhe tei.

O Godi kōu tewe kahage Godiha midihonōu sesedi

³ Di Godiha ta, di dumabeedei ke dulo seseibabe, dige dibe Godi kōu teweyode tawale ile.

⁴ O koyohage e Godibe kōu teweyode tobōu maba, haba Godiha ta ta sese ho fogōu babe, eme ogōu ga tobōu di o. Godiha ta damaledo keme e duledube ta dala meido.

⁵ O taha Godiha ta dulo seseibabe, eme Godiha solōu do degedi midihō ke tewe. Dibe o kegei ke sagai debabe, dige dibe Godibōu de dogōu guo daladade tawame.

⁶ O koyohage eme Godibōu de dogōu guo dalayode tobōu babe, ege Yesuha siei sagai kenōu tefele siayedei.

⁷ Ma mogo diama, ta a nalolu kōume ta gehe mei. Ta di dumabeedei kōume n̄i kōu dulo tawale hobogou kenōu. Damaledo, egei kōume n̄i kōu dumōu hagulugi, ifine kegenōu dulo ili kuhe.

⁸ Haba, a nalolu kōumahā sibigebe gehe ta dala. Yesu e sumōu, o sasaiye duguomōu be, e siadi kaha sibigebe gehe ta dalayodele i. Haba n̄ine

damaleyodema suluguamou, o sasaiye duguo tawale ilibe, ni suluguane sibigebou dade tawale ili. Yobe, hulia mei degeimou, hoho tama degei dala kaha degemou.

⁹ O koyoha eme hoho kokou dalayode tobou maba, haba Godiha sosou kile o ta dafoubabe, eme hulia ke ta tou fogou li mei, yofu huliakou kegenou dala.

¹⁰ O taha Godiha sosou kile o takou solou do degeibasi, eme hoho kokou nou dala kaha degemou, tefele dugu midihog kasagaiye haguba, mihikou fiyale mei.

¹¹ Kenou si o koyoha Godiha sosou kile o ta dafoubabe, eme hulia kokou nou dala. Huliaya kenou sulugi, a kageiya ke ili keme, e ta tawaiyo mei, hulia kaha e diho diou gu kaha degemou.

¹² Ma sisigo diama, Godiha Yesuha huya ke midihog kasagai ni milou gadi ke gebe meiyodei. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

¹³ Aye diama, o afudo delei, ifine yofu kegenou dala keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Gisiai diama, nige Tamaha nele ke gabai. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

¹⁴ Sisigo diama, Aye Godibe ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Aye diama, o afudo delei, ifine yofu kegenou dala keme ni kou tewe. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Gisiai diama, nime neledo, haba Godiha tane ni duledu dalali, Tamaha nelebe ni gabai dala. Kegei kaha degemou, a ta kouu nimokou kuhe nalolu.

Di sa sibige kouumaha midihog ke tagadamebeedei

¹⁵ Nige sa sibige kouu tagadama. Sa sibige kouumaha midihog kene ta tagadama. O taha sa sibige kuokou ge degedi ke tagaibabe, eme Aye Godikou be hohog degeiyo mei.

¹⁶ Yobe, sa sibige kouumaha midihog olou fei, tou e tagadibou, diho ye duguo tagadibou, diou die hu hebele fogudibou keme Aye Godikou ge hagueli mei. Midihog kegei keme sa sibige kouumaha midihonou.

¹⁷ Sa sibige kouume mei degele. Sa sibige kouumaha midihone olou fei mei degele. O koyoha Godiha ta ke seseibasi, eme yofu kegenou dalale, mei degele mei.

Kelesuha ho o kediamе haguasiei dalagua

¹⁸ Ma sisigo diama, uwage sawisieibe hafei degeli. Afuge Kelesuha ho obe* hagualeyode tobou mou ni kou dulo i. Kenou si o kegele ibe sudo kou haguasiei dalagua. Kegei kaha degemou, dige uwage sawisie keme hafei degelidade tawame.

¹⁹ O kediamе afuge dibou de kou deleiguiye, haba dia di tou fogou fogou yai. Kenou si diame di sosou do dege deleigueli mei. Di sosou do delei debabe, ifine dibou de dalagua. Dia di tou fogou fogou yai kaha degemou, dige diame di bi meiyode tawale ili.

* 2:18 2:18 Kelesuha ho obe bou taege 'antichrist'.

²⁰ Kenōu si nime Duo Bolofeiha tōu mōu imōu, ta damaledo keme ni olou fei kou tawale hobogou.

²¹ Age damaledo ta keme ni ta tawale iyo meidade tawalemou kuhe nalouyo mei. Damaledo ta keme ni kou tawale hobogou kaha degemou, a nimokou kuhe nalolu. Ta damaledo ta kokou gebe ogou gai ta tama degediyo mei.

²² Ogou gai ta tobou di o keme koyo? O kegei kaha Yesube Godiha makai o Kelesu* meiyode tobou di. Damaledo, o keme Kelesuha ho o, yobe ege Aye Godibou, e Dihi Kelesubou diliebe tobekou mugu dala kaha degemou.

²³ O Godiha Dihi tobekou mugu kaha Aye Godine tobekou mugu dala. O taha Godiha Dihikou damaleyodeibabe, e Aye Godikou ne damaleyodei.

Duo Bolofeihage dimokou be ta damaledo ke hehegedi

²⁴ Ta ni kou dumou haguei keme ni defeido tou ma. Defeido tou basi, nime Aye Godibou e Dihibou de dalagua.

²⁵ Godiha e Dihihage dimokou bi bolodo ta nelamou makai keme fi gehe, yoku kegenou dalale ke neleyodema makai.

²⁶ Kuguo a nimokou nalolu koku mahaya yobe kou gue, ni ogou gai egei duye deba tawaibou dalamabadomou a kuhe nalolu.

²⁷ Kenou si ni Duo Bolofei kou mou. Godiha e Dihihage nimokou neimou, nibou de dogou guo dala. Duo Bolofeiha dalali, nimokou hehegieibasi, o tae ta nimokou hehegile sagai mei. E hehegedibe gulokoubou mei, damaledonou. Nime e hehegiei sagai kegenou Godiha Dihibou de dogou guo dalama.

Ifbe dibe Godiha sisigoye dalagua

²⁸ Ma sisigo diama, nime Yesubou de dogou guo dalama. Kege dalaguaba, e kuhe hagubasi, di guebou sidifibou ta degele mei, neledo dege tafalaguale.

²⁹ Nige eme doudo oyodei keme kou tewe debabe, midihou doudonou milou gadi o sasai kediamme Godiha sisigo degele idade tawale ile.

3

¹ Bolodo, Aye Godiha di tagalemou, dimokou solou do degemou, dibe e sisigoyodili. Damaledo, dibe Godiha e sisigo degei dalagua. Damaleyodili mei o kediage dibe ta tawale iyo mei, dia Godi yoku ene ta tawale iyo mei kaha degemou.

² Ma mogo diama, dibe ifi Godiha sisigo degei dala. Habage, di kage dalale keme di ta tewe mei. Di tewebe kou guenou, Yesuha tama degele kelegebe, di e damaledo duguoba, e sagainou degele ile.

³ Yesuha haguale ke dia daladi o ta eme Godiha dihile kokou sibigi olou fei e duledu dala ke igile muguoba, Yesu sagai, sibigi mei kege dalalamou degeli.

⁴ Obe midihou kasagai milou gadi keme Godiha ta, di dumabeedei ke gobou di. Damaledo, midihou kasagai milou di keme Godiha ta dudiyo mei midihou.

* 2:22 2:22 Kelesube Godiha di mamouyadomou makai o.

⁵ Nĩ tewe, Yesuha hagueibe, di midihõ kasagai ke togule mugulamõu haguei. Kenõu si eme midihõ kasagaibõu mei.

⁶ O Yesubõu de dogõu guo dalayege midihõ kasagai milõu diyo mei. Midihõ kasagai milõu di o tahage Yesube duguli mei, haba tewe mei.

⁷ Mā sisigõ diama, niõu tawaibõu, oe ni ogõu gaiye. Midihõ dõudo milõu mõu siadi o keme dõudo o, Yesu sagai dala.

⁸ Midihõ kasagai milõu gadi o kediame Tamaha bi. Yobe, Tamaha afudo midihõ kasagai yomamõu milõu gamõu hagulugi, ifine kegenõu milõu ga dala kaha. Godiha e Dihihã haguei kaha yobe Tamaha dabal degedi ke makoma mei degelamõu haguei.

⁹ O Godihã sisigõ degele i kediage midihõ kasagai milõu diyo mei. Yobe, Godihã fiibe die duledu dala kaha. O kegele i kediage midihõ kasagaibe ta milolõu sagai mei, diame Godihã sisigõ degei dalagua kaha degemõu.

¹⁰ O koyobe Godihã dihi? Ha, o koyobe Tamaha dihi? Keme kõu gue, o midihõ dõudo ke milõu diyo mei o keme Godihã dihi mei, o keme Tamaha dihidade tawame. Haba, o Godihã sosõu diã tagadiyo mei o kene Godihã dihi mei, o kene Tamaha dihidade tawame.

Dige diyõu sie yogo tagaiba tagaiba deme

(Ta Hiye 3:11-5:21)

Yesuha dimokõu diyõu sie yogo tagaimõu tagaimõu dedi midihõ ke hegi

¹¹ Ta ni afu kõu dumõu hagueibe kõu gue, nige niõu sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei.

¹² Dibe o Kein sa dege daladame. Eme Tamaha bi kaha, e yoõu e mala woumõu tolo i. Yobe, eme midihõ kasagai milõu di o. Ha, e malabe midihõ dõudo milõu di o kaha degemõu.

¹³ Mā malã diama, damaleyodili mei o kediã nimokõu dafoubabe, ni hobõu kesigidama.

¹⁴ Di Godihã sosõu diã tagale idi kaha degemõu, di tewe, dibe todi midihõ ke tõi fogõu mõi, fi gehe, yoõu kegenõu dalale kebõu de daladadele idi. O koyohã Godihã sosõu diã taga ho fogõu babe, eme todi midihõ kelenõu dala.

¹⁵ Damaledo, o koyohã Godihã sosõu kile o takõu dafoubabe, eme o wodi o ke sa degei. Ni kõi tewe, o wodi o keme fi gehebõu de dala mei.

¹⁶ Yesu e di dowoye tolo i kaha degemõu, dige solõu do degedi midihõ kaha sibige ke tawame. Dine kenõu tefele, Godihã sosõu diã dowoye di tõi hagikõu seseguoba diã dogõu gume. Tofigilene tabõu mei.

¹⁷ O tahã bi sudo dalali, mogo ta bi mei ke solõu do ne ho fogõu babe, eme Godihã solõu do degedi midihõbe tewe mei.

¹⁸ Mā sisigõ diama, dige di mogo diã tagaliyodebe taenõu tobõu dame. Di solõu do degeba, diyõu sie yogo dogõu guba dogõu guba deme. Keme damaledo tagadi midihõ.

Damaleyodei o kediã Godihã dihile kokõu neledo dege tafalagualenõu

¹⁹ Dige di mogo diã damaledo tagaibabe, di tawalebe, dibe ta damaledo ke seselidade tawame. Kegeibasi, di Godihã dihile kokõu hemele fiya dalagualenõu.

²⁰ Kegeba, di duleduge di diyōu sie tā soubane, di ta gue degedame. Yobe, Godihage di duledu dala olōu fei keme kōu tewe kaha degemōu. Di fimaībe huyadefēinōu. E tewebe hiyedo folodo.

²¹ Mā mogo diama, di duleduge diyōu sie tā sa ho fogōu babe, dibe e dihīle kokōu neledo degele ile.

²² Kegeba, di bi ta neyedema Godikōu dihō бага tobōu babe, ege dimokōu nele. Yobe, di e tā dulo seselemōu, e tagali sagaī kenōu degedi kaha degemōu.

²³ Godihā e tā, di dumabeedei keme kōu gue, di e Dihī Yesu Kelesukōu damaleyodemaba, e hehegediya ke dige diyōu sie yogo tagaiba, tagaiba demabeedei.

²⁴ Kegemōu, o koyohā Godihā tā ke dulo seseli debabe, eme Godibōu de dogōu guo dala. Haba Godibe ebōu de dogōu guo dala. Duo Bolofeī, Godihā dimokōu nei, ege Godibe dibōu de dogōu guo dala ke hehegedi.

4

O tae Godihā tayodema tobōu babe, nige defēido file duguma

¹ Mā mogo diama, ogōu gai egei tobōu di obe sudo sa sa olōu fei tefele dalagua. Kegei degemōu, o tahā eme Duo Bolofeīhā huya ke egei tobolōu yode tobōu babe, nige tā e tobolōu keme defēido file duguma. Damaledo Godihā tā, ha Godihā tā mei deba.

² O koyohāsi Godihā Duo Bolofeīhā huya ke egei tobolōu? O ta ege Yesu Kelesube o бага hagueiyode tobōu babe, nige Duo Bolofeībe ebōu de daladade tawama.

³ Kenōu si o tahā Yesube o бага hagueiyode tobōu ho fogōu babe, eme Godihā bi mei. Fī kege molū keme Kelesuhā ho o fimaī. Ho o keme hagualeyodeimōu nī kōu dulo i. Ifibe haguamōu, sa sibige kuokōu dala.

⁴ Mā sisigō diama, nime Godihā bi. Nige ogōu gai egei tobōu di o kediamē gabai. Yobe Duo Bolofeī, nī duledu dala ege sa sibige kahā hiye o kene kōu gaba dala kahā degemōu.

⁵ Ogōu gai egei o kediamē sa sibige o, damaleyodele ili mei. Diā sa sibige kōumahā tā kenōu tobolōu imōu be, sa sibige o sasaī kediamē die tā ke dulo idi.

⁶ Kenōu si dibe Godihā bi. Godi kōu tewe o sasaī kediamē di tā dulo idi. O Godihā bi mei kediamē di tā dulo idiyo mei. Kokōu gebe, di file duguo tawale ilibe, Duo Bolofeīhā tou kediamē damaledo tā dulo idi, haba duo tae tolōu i kediamē ogōu gai egei tobōu mōu dulo idi.

O nā Godi tagaibabe nogo diqne tagayedei

⁷ Mā mogo diama, dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme. Yobe, midihō kegei keme Godikōu ge haguei. O yogo tagadi o keme Godihā dihī degei, eme Godi kōu tewe.

⁸ Yogo tagadiyo mei o kediamē Godibe tewe mei. Yobe, solōu do degedi midihō keme Godikōu ge haguei kahā degemōu.

⁹ Godihā dimokōu fī gehē ke nelamōu, yōu e Dihido ke tobōu mōu, sa sibige kuokōu kuhe haguei. Ke degei kahāge, Godihā e solōu do degedi midihō ke dimokōu hegi.

¹⁰ Damaleḍo tagadi midihō keme dibukōu Godi tagali mei, Godihā ebukōu di tagalemōu, dimokōu solōu do degemōu, yoḥu e Dihi tobōu mōu, sa sibige kuokōu haguei, e toloba, midihō kasagai di milōu gadi kaha hebe ke igile muguyadomōu.

¹¹ Ma mogo diama, Godihā dimokōu solōu do degei kaha degemōu, dine diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme.

¹² O taeye Godibe ta duguli mei. Kenōu si di diyōu sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Godibe dibōu de dogōu guo dala. Dige e solōu do degedi midihō keme tewedo.

¹³ Godihā e Duo Bolofej ke dimokōu nej kaha degemōu, dibe Godibōu de dogōu guo dalaguamōu, haba Godine dibōu de dogōu guo daladade tawale ili.

¹⁴ Eige Aye Godihā di mamoyuyadomōu yoḥu e Dihi tobōu mōu, sa sa o sasai dimokōu haguei ke duguomōu kuhe hehegie tobolōu ili.

¹⁵ O koyoha Yesube Godihā Dihiyodema tama dege tobōu babe, Godibe ebōu de dogōu guo dala. Haba ene Godibōu de dogōu guo dala.

¹⁶ Kegemōu, Godihā dimokōu solōu do degedi keme di tawalemōu damaleyodele i.

Solōu do degedi midihō keme Godikōu genōu haguei. O koyoha yogo tagaleba, solōu do degedi midihō ke seseibabe, eme Godibōu de dogōu guo dala. Haba Godine ebōu de dogōu guo dala.

¹⁷ Dibe kegei dalababe, Godihā solōu do degedi midihō keme dibōu de dala. Kegeba, ta sale sawisie kelegebe, di ta gue degele mei. Yobe, dibe sa sibige kuokōu dalaye, kenōu si dibe Yesu sagai dalagua kaha degemōu.

¹⁸ Godihā solōu do degedi midihō ke kōu tewe o kahage Godikōu gue degediyo mei. Damaleḍo, dige Godihā solōu do degedi midihō ke tewedo debabe, di ta gue degele sagai mei. O gue degedi keme e hebe kasagai molojudademōu kuhe gue degedi. Ege Godihā emokōu solōu do degedi keme defeido ta tawadiyo mei.

¹⁹ Di diyōu sie yogo tagaimōu tagaimōu dele idibe, Godihā ebukōu dimokōu solōu do degei kaha degemōu kuhe degele idi.

²⁰ O taha eme Godikōu hohō degeliyode tobōu maba, haba Godihā sosōu kile o ta dafoubabe, eme ogōu ga tobōu di o. Yobe, e o yoḥu kōu dugudi keme ta mogo degeiyo mei, haba Godi e duguyo mei keme ege ta tagale sagai mei kaha degemōu.

²¹ Kelesuha ta, di dumabeedei keme kōu gue, o koyoha Godi tagaibabe, e Godihā sosōu diane tagayedei.

5

O damaleyodei o kediage sa sibige kaha nelebe gabai

¹ O koyoha Yesube Godihā makai o Kelesuyodema damaleyodeibabe, eme Godihā dihi degei dala. Oyege di Ayekōu hohō degeibabe, di Ayehā sisigo diamokōu ne hohō degeli.

² Di Godikōu hohō degeba, e ta seseibabe, di Godihā e sisigone tagalidade tawame.

³ Di Godikōu hohō degeibabe, dibe e ta, di dumabeedei ke seseli. Godihā ta ke dulo sesedi kahage dimokōu hagi ta nediyō mei.

⁴ Yobe, Godihā sisigō degele i dibe sa sibige kahā nele keme gabai dalagua. Damaleđo, di sa sibige kahā nelebe gabai dala, di Godikōu damaleyodei kahā degemōu.

Godihā Yesube yoŋu e Dihiyodema tamā dege hegi

⁵ O koyohage sa sibige kahā nelebe gabai dala? Yesube Godihā Dihiyodema damaleyodei o kahanōu si gabai dala.

⁶ Yesu Kelesu e hagua, fafeleya tofōu ma sulugi, tolo imōu, e kafei ke migi kahā dimokōu hegibe, eme Godihā Dihiyodemōu hegi. Talekōu fafeleya tofou kahanōu mei, e kafei kahane eme Godihā Dihiyodemōu hegi. Haba, Duo Bolofejhane dimokōu eme Godihā Dihiyodema tamā dege hehegiedi. Duo Bolofej eme damaleđo ta kahā obōu kahā degemōu kuhe hehegiedi.

⁷ Midiho kamadia kahage Yesube Godihā Dihiyodemōu hegili.

⁸ Kamadia keme Duo Bolofejbōu, huejbōu, kafeibōu de, diā sibige tanōu be, Yesube Godihā Dihi.

⁹ O tahā yoŋu kōu duguomōu du ke hehegie tobōu mōu be, di dulomōu damaleyodele idi. Haba, Godihā hehegie tobolōu kahage oe tobolōu keme gabai. Damaleđo, Godihā Yesube e Dihiyodemōu dimokōu kōu hegi.

¹⁰ Godihā Dihikōu damaleyodei o kahage Godihā emokōu kōu hehegiei keme e duledube damaleyodei dala. O tahā Godihā hehegili ke damaleyode ho fogōu babe, ege Godibe gulokou tobōu di oyodili. Yobe, ege Godihā yoŋu e Dihiyodema tamādo hehegili kokōu be ta damaleyodili mei kahā degemōu.

¹¹ Godihā dimokōu kōu hegi kahā e sibigebe kōu gue, e dimokōu fi gehe ke nej, di tofousogo tofousogo tofōu mabadomōu. Fi gehe keme Godihā Dihi emokōu ge hagui.

¹² O ta Godihā Dihibōu de dogōu guo dala keme fi gehe ke ebōu de dala. Kenōu si o Godihā Dihibōu de ta dogōu guo dala mei keme fi gehebe ebōu de dala meido.

Dibe fi gehe, yoŋu kegenōu dalale kebōu de daladade tawame

¹³ Godihā Dihikōu damaleyodei o sasaj diama, nige nime fi gehe, yoŋu kegenōu dalale kebōu de dalayode tawamabadomōu, a ta koŋu kuhe nalolu.

¹⁴ Di Godi e tagaiya kenōu diho baga tobolōu gibe, dige di tobolōu keme e kōu duludade tawale idi. Kegei kahā degemōu, di ta gue degedame, emokōu diho baga tobolōu nōu dalame.

¹⁵ Di tewe, di diho baga tobōu mōu be, ege dudi. Kegei kahā degemōu, di emokōu bi ta neyede tobolōu gibe, bi keme di moloŋudade tawale idi.

¹⁶ Damaleyodei o tahage e yogohā midiho kasagaj ta e wala tolo sagaj mei ke milōu ba dugubabe, e Godikōu o yogo ke dogōu guyedema diho baga tobōu yedei. Kegeibasi, o yogo ke mihikōu fiyale mei, fi gehe, yoŋu kegenōu dalale kebōu de tofolōu. Age o wala tolo sagaj midiho ke tobōu yo mei. Midiho kasagaj ta dala. Midiho kasagaj ke milolōu kahage tofigilenōu, tofousogo ta tofolōu sagaj mei. Age eme kegei ke diho baga tobōu yede tobōu yo mei.

¹⁷ Midiho doŋdo mei keme midiho kasagainōu. Kenōu si midiho kasagaj ilo kelebe o wala tolo sagaj mei.

¹⁸ O sasai olou fei, Godiha sisigo degele i kediage midihog kasagai ke milou ga idiyo mei keme di kou tewe. Godiha Dihi enou si o kegei ke dia daladi. Tamahage makolo sagai meido.

¹⁹ Dibe Godiha sisigoyenou dala, kenou si sa sibige olou fei koume Tamaha hayedu dala kene di kou tewe.

²⁰ Haba, di tewe, Godiha Dihi e haguamou, dimokou fimai nei, di damaledo Godidade tawamabedomou. Neimou, dibe damaledo Godibou de dogou guo dalagua. Haba, Godiha Dihi Yesu Kelesu ebou dene dogou guo dalagua. Eme damaledo Godi, fi gehe, yonu kegenou dalale kaha obou.

²¹ Ma sisigo diama, nime ogou gai godi kediamе ahudo dege dalama.

Egei Sasama Jonha Nalama Neji

Tawale Ta

Jon e kuguo tage nalāmamōu, sobōu debōu e sisigobōu kediamokōu neji. Kenōu si, tewe o ilo kelege tawale ibe, sobōu debōu e sisigobōu kaha sibigebe sa ta damaleyodele i o sasaji kediyade tawale i. Haba ilo kelegebe damaledo sobōu debōu e sisigobōu kediamokōu nalama nejade tawale i.

Jonha egei sasafeji nalaji sagaji kenōu tefele haba nalaji. Tabe, nige niōu sie yogo tagaiba tagaiba demabeedei ke nalaji. Haba tabe, ogōu gai egei tobōu di o kedija ta dudamabeedei ke nalaji.

Kuguo 2 Jon koŋumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanōu feji dala.

Di Godiha ta defeido tou me, kegeligi oe ogou gai egei tobou ba, di duye deba

¹ Ame odo, a kuguo koŋu nalama, sobōu de nabōu, ne sisigobōu de* nimokōu nelikuhe. Name Godi yoŋu e biyodema makai. A nimokōu hoho hiyedo degeli. Damaledo, anōu mei, damaledo Godi tewe o sasaji olou feji kediane ni tagale idi.

² Damaledo ta keme ifi dibōu de dala, habagene tofousogo kegenōu dalale kaha degemōu, ei ni tagale idi.

³ Di damaledo ta kou duloba, diyōu sie yogo tagaiba tagaiba debabe, Aye Godibōu, e Dihi Yesu Kelesubōu dilie dimokōu solou do dege, habagugueiba, di bologuado dalaguale.

Di diyōu sie yogo tagaimōu tagaimōu dedi midihō ke degeme

⁴ A hoho hiyedo degeli. Yobe, oe tobōu mōu a dube, ne sisigo ilo kediamē ta damaledo, di Ayeha di dumabeedei ke dulo sesele iliyode tobōu mōu du kaha degemōu.

⁵ Sobōu de, ta a nalolu koŋume ta gehe mei. Ta keme kou gue, dige diyōu sie yogo tagaiba tagaiba deme. Egei koŋume di kou dumōu hagulugi, ifine kegenōu dulo ili kuhe.

⁶ Di Godikōu hoho degedi midihobe kou gue, di ta olou feji e kou tobou kenōu sesame. Damaledo, yoŋu tobōu mōu ni dumōu hagueibe kou gue, ni niōu sie yogo tagaiba tagaiba dema.

Di Kelesuha ta ke defeido tou me

⁷ Ni duma, o sudo sa sa olou feji ogōu ga tobōu mōu suluguadi. O kediamē damaleyodili mei, Yesu Kelesube o бага hagueli meiyode tobolou idi. Ogōu gai egei tobōu di o kegei keme Kelesuha ho o.

* **1:1 1:1** Sobōu debōu e sisigobōu de kaha ta sibigebe kou gue sagaji, damaleyodei o sasaji, sa ta tie kedija sa degei. Na 1:13 kaha tawale ta kokou ne dugu.

⁸ Kegei degemōu, niōu tawaibōu, ni dabai di degele idi kaha hebe bolofei ke tōu fogouye. Ni neledo dege tafalaguali, hebe bolofei ke olou fei moūma.

⁹ O koyoha Kelesuha hehegiedi ta ke tōu ho fogou ba, haba ta gehe ta seseibabe, eme Godibou de dogou guo dala mei. O taha Kelesuha ta ke tōu basi, eme Aye Godibou e Dihibou de dogou guo dala.

¹⁰ O ta nimokou haguale kaha, ta bolofei ke tolou haguyo mei debabe, ni o kokou ta agali bolofeyodema, ni mosokou hobou wolou folodama.

¹¹ O koyoha o kegei kokou bolofeyode tobou babe, eme o kebou de dogou guo, dabai kasagai o kaha degedi ke degele.

Odo Jonha o sasai kedia dugulo sagai degeli

¹² A nimokou ta hiyedo kou tobolou sagaiye, kenou si a kuguonou nalama nelebe dafa. Mayoūnōu ile, ni geleguoba, di ta koloba hoho hiyedo degele ke tagali.

¹³ Ne owou,* eme Godi yoū e biyodema makai, e sisigo olou fei dia nimokou agali bolofeyodili.

* **1:13 1:13** Ta ne owou ha sisigoyodei kaha sibige keme damaleyodei o sasai Jon ebou de deleigui kedia tobolou.

Egei Koma Jonha Nalama Nei

Tawale Ta

Egei koma koꝑune Jonha nalaj. Kuguo koꝑu nalama, o e mogo Gaiuskou neibe, Godiha dabai degedi o kedia dogou guyadomou nalama nei.

Tabe, Jonha o Diotrefes eme midihog kasagai milou di o, haba o Demetrius eme midihog bolog milou di oyodemou nalaj.

Kuguo 3 Jon koꝑumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Di Godiha dabai degedi o kedia dogou gume

¹ Ame odo, a o ma mogodo Gaius namokou hohog hiyedo degeli kaha, a kuguo koꝑu nalama, namokou nelikuhe.

² Ma mogodo, a na degeli olou fei keme bolonou degeyadomou dihog baga tobolou, na do degeiye domou ne dihog baga tobolou. Ne duobe bolofeido dala keme a kou tewe.

³ Damaleyodele i o ilo kedia haguasiemou be, name ta damaledo ke seseliyode tobolou i. A ta ke dulomou, hohog hiyedo degei, name damaledo taya kenou siadiyode tobolou imou du kaha degemou.

⁴ A ma sisigod dia damaledo ta ke sesele iliyodeimou dulomou be, a hohog hiyedo degeli. Hohog a dugulube hohog a afu dugudi keme gabama folodo.

O Gaius eme dabai bologuado degedi o

⁵ Ma mogodo, nage damaleyodei o sasaj kedia dogou gulobe ta dafadiyo mei. Damaledo, sa ta o sasaiye fologoumou ne, na dogou gudi.

⁶ O sasaj kediaege ei sosi mosokou haguasiemou, na solou do degedi midihog ke eimokou tama dege tobolou i. Haba, o kegele i kedia yala deibabe, nage diamokou nale ta neiba, dioꝑu tou ma aba yolugi nale. Na Godi yoꝑu tagaiya kenou dogou gulobe bolog.

⁷ Dia Yesuha dabai degelamou youmou be, sa ta o sasaj, damaleyodili mei kediaege ta dogou gulo idiyo mei.

⁸ Kegei degemou, di o kegele i kedia bologuado dia dalame, di olou fei Godiha dabai fi tanou dege degeiba, ta damaledo ke sa sa olou fei tefeyadeba.

O Diotrefes eme midihog kasagai milou di o

⁹ Afu, a kuguo tou dege ta nalamamou, ne sa o sasaj, damaleyodei kiamokou kou nei. Kenou si o Diotrefes e yoꝑusie ni hiye o degelamou degeligibe, ei tabe ta dudiyo mei.

¹⁰ Kegei degemou, a nimokou ile foloubabe, e midihog kege degedi keme a tama dege nimokou tobolou. Damaledo, e ei tobe susuga tobolou mou, haba damaleyodele i o sasaj kedia ni sakou ya fologoumou be, e yoꝑu e mosokou ta sosogou folodiyo mei. Ni o ilo kelegenou, die mosokou wolou falamou degeimou be, e ile akogoguemou, ni sosi mosokou ne folodamabeede tobou di.

O Demitrius eme midihō bolofej milōu di o

¹¹ Mā mogodo, nā oe midihō kasagaj milōu mōu dugu sagaj ke hobōu seseda. Midihō bolofej milōu mōu dugu sagaj kenōu sese. Midihō bolofej milōu di o keme Godihā bi. Midihō kasagaj milōu gadi oyege Godibe ta duguli mei.

¹² O sasaj olōu fei kediage o Demitriusbe midihō bolō milōu gadi oyodele idi. Godihā tā damaledo kahane midihō bolōdo e milōu goulu sagaj kenōu tobōu di. Haba eine eme o bolofejyode tobolōu ili kuhe. Nā kōu tewe, ei tabe damaledo.

Odo Jon e o Gaius dugulo sagaj

¹³ A nāmokōu tā hiyedo kōu tobolōu sagajye, kenōu si a kuguokōu nōu nalāma, nāmokōu nelebe dafa.

¹⁴ Mayo unōu ile, nā duguoba, da tā kolobe hafei degeidade tawali.

¹⁵ Nā bologuā dala. Mā mogo kōu le dalagua diā nāmokōu agali bolofejyode tobolōu ili. Haba, nage a agali bolofejyodili ke di mogo tanōu tanōu kele dalagua diāmokōu ne tobōu yedili.

Egei Jutha Nalama Nei

Tawale Ta

Tewe o ilo kedia tawale ibe, kuguo ko^uume Yesuha e mala, e hube Jutha nalama, damaleyodele i o sasai ilo kedia mokou neiyode tawale i. O Jemso^u o Jutbo^u diliebe eye mala.

Kuguo ko^uumaha sibigebe ta, 2 Pita 2-kou nalagai kenou tefei. Jutha kou gue nalai, niou tawaibou, kegeligi, ni ogou gai egei o, ta uwo bolofei dafa idi kedia ta dulo sesele iye.

Kuguo Jut ko^uumaha sibige kaha widio ta hiyebe tanou fei dala.

Ni damaleyodei ke defeido tolou dalaguali, ogou gai egei o, ta uwo bolofei ke dafa idi kedia ta ke tobekou muguma

¹ Ame Jut, Yesu Kelesuha dabai degedi o, o Jemsha e mala. Ni me Aye Godiha tagalemou haguamabeedema haguaisai. Yesu Kelesuha ni wolou dala kaha degemou, a nimokou kuguo kou kuhe nalama nei.

² Age Godiha nimokou solou do degedi midihobou, hoho degedi midihobou ke degegouba, ni bologuado dalaguale ke tagali.

Ogou gai egei o, ta uwo bolofei dafa idi kedia me damaleyodele i o kedia timidu deleigui

(2 Pita 2:1-18)

³ Ma mogodo diama, a nimokou Godiha di mamou kaha ta ke kou nalalamou degeiye, kenou si a haba fimai ke fogou mou, dedei sasagile tanou nalama nelamou degeli kuhe. Godihage, e o sasai kedia emokou damaleyodemabeedema kou tobou kaha degeimou, ni damaleyodei keme defeido tolou banou suluguama.

⁴ Ogou gai egei tobolou idi o ilo kedia me ni duo kile amafei fologa dalagua. Afu Godiha o kegele i keme ta sama makoloyodema makai ta keme kuguokou nalai dala. Damaledo, o kedia Godi tobekou muguomou tobolou idibe, Godiha habagugueibe dibou de dala kaha degeimou, di tou e tagadi midihogehe gehe milou goubabe, ege dimokou midihoge kasagai kaha hebe ta nele meiyode tobolou idi. Keme kasagai hiyedo, diage di Hiye O Yesu Kelesu, di Wolou Daladi Hiye O eme tobekou mugu dalagua.

⁵ A tobou ladi ko^uume niou kou teweye, kenou si ni totou degeiye domou, a haba tobou lamou. Hiye Ohage e o sasai sosogou mou, sa Isip tou fogou mou kou yaiye, kenou si habage, e damaleyodele ili mei o sasai olou fei woma mei degei.*

⁶ Esol o kedia degei kene tawama. Godihage e dabai ke esol o ilo kedia mokou kou nemou iye, kenou si dia dabai ke degele dafamou fogou yai. Kegei kaha degemou, Hiye Ohage diame tigi tabale sagai mei kaha

* 1:5 1:5 Namba 14:26-35

tigigimamōu, mihi duo mōu gulido didio degema fogou dalagua. Kege dalaguali, sawisie i hiye ke tama degeiba, kelege Godiha dia ta sama file.

⁷ Nebe kenou tefei, sa Sodobou, sa Gomorabou,* sa sa hafei dege deleigueibou olou fei ke tie o sasai kedia sasai hiyoubou, o hiyoubou suluguadi midihō kebou, tou e tagadi midihō kasagai ilo kelebou de milou ga idi kaha hebe ke mala ibe, die sa olou feibe dou mei degediyo mei kaha nama mei degei.

Godiha afu o sasai kediamokou hebe kasagai kege kou nemou i kaha, dige midihō kasagai milou gadi kaha dowo kese hebe kasagai daladade tawame.

⁸ Nebe kenou tefei, ogou gai egei tobolou idi o kediane midihō kasagai milou ga ili. Diage diho bohōu ga duguomou, dio[u] die tou e tagali sagai kenou degelemou, Godiha ta tobekou muguomou, esol o kediamokou ne susuga tobolou idi.

⁹ Afu esol o hiye Maikel dilie Tama dilie, koyohage Moses tei ke molo[u] domou tae biya i. Tae biya iligibe, Maikelhage Tamakou be ta kasagai tobolou mou ta susuga tobou li mei, mou kou guenou tobou, Hiye O Godi yo[u]nou nabou de biya tobolou yode tobou.

¹⁰ Kenou si, ogou gai egei tobolou idi o kediane bi olou fei, dia sibige ta tawaiyo mei kokou be bou baganou tobolou idi. Diame gali totou degele i ke sagai. Die midihō kegei kahage, dio[usienou] makolo idi.

¹¹ Ogou gai egei o kediane dio[u] tawaibou.

Midihō kasagai, o Keinha* milou ke, diane milolou idi.

Diame o Balamnou* tefei, die ogou gai egei hehegedi dabai kaha hebe sele molo[u] sagai hiyedo degele idi.

O Kora* e Godiha ta tobekou mugu sagai kenou tefei, diane Godiha ta ta dulo ili mei kaha degemou, diame makolo ile dala.

¹² Ni kefeguo, fi tanou degemou, nale nala imou be, ogou gai egei o kediane ya fologa, nibou de nale nala idi. Nale nala iligi, ni dihile kokou sidifibou mei, midihō sibigibou degelemou, gili dege dio[u] die finou tolou idi. Diame mabi, wiye mala ima haguama dedi ke sa degei, huei todiyo mei. Diame hebeye e a kelege kolo madiyo mei ke sa degei. Hebe sale fiyoumou obe yokou tolou tele filei ke sa degei.

¹³ Diame midihō kasagai kege kou mou milou gamou suluguadi, sidifi ta degele idiyo mei. To bobouye to biyakou to tuobou kofaibou de madi kenou tefei. Tabe, diame kuidihō, agudiletou mou yo[u]wa suluguadi ke sa degei. Kegei kaha, diame sa huliado, Godiha kou milou ma maji dala kokou ya, tofousogo tofousogo kegenou dalaguale.

¹⁴ O Enok e kou guai obe Adam. O Adambe sasafei o, haba o habage hagua ibe demou o Enokbe dio hagai. Kegemou, Enokhage ogou gai egei o kediamokou habage tama degele ke kou gue tobou, Hiye Oha e yo[u] e esol o 1000 olou fei suudo kege sosogou haguale.

¹⁵ Haguasieba, o sasai olou fei ta sama fileba, egei dulo idiyo mei obou, Godi tobekou muguomou midihō kasagai milou ga idi obou, emokou ta

* **1:7 1:7** Stat 19:1-29 * **1:11 1:11** Stat 4:3-8. * **1:11 1:11** Namba 22:4-35. * **1:11 1:11** Namba 16:1-35.

kasagai tobolou idi obou olou fei kediamе hebe kasagai mala ileyode tobou ba dio[u] dulo tawale ile.

¹⁶ Ogou gai egei tobolou idi o kediage hohо degele idiyo mei. Gofou tanou tobolou mou, dio[u] die tou e tagali midihо kasagai kenou milou gamou suluguali, dio[usie] hiye degele idi. O ilo kelege die midihо ke sesemabdomou, ta sebe dege tobolou idi.

Nime ni damaleyodei kahanou neledo dege dogou guo dalaba suluguamabeedei

¹⁷ Ma mogodo diama, nige habage tama degele kaha ta, di Hiye O Yesu Kelesuha ta-bolofei-mala-suluguadi-o kedia tobolou idi ke tawama.

¹⁸ Diage kou gue tobolou idi, uwage sawisie hafei degeli kelegebe, susuga tobolou idi o ilo kedia Godi tobekou muguoba, dio[u] tagaliya kenou sulugualeyode tobolou idi.

¹⁹ O kediamе ogou gai egei tobolou idi onou. Dia degeiye, damaleyodele i o ilo kele di egei dulo idi ke dafama, haba egei gehe dulumou fogou yadi. Ogou gai egei tobou di o kediamе sa sibige koumahа midihо kenou milou ga idi, Duo Bolofeiibe diabou de dala mei.

²⁰ Ma mogodo diama, ninou si Godikou damaleyodele i kaha degemou, nime Godiha younou dogou guo dalaba suluguama. Sulugalibe, Duo Bolofeiha huya ke dihо bagа tobou mou suluguama.

²¹ Nime Godiha ni tagaibanou suluguama. Kege sulugalibe, di Hiye O Yesu Kelesuha hagua, ni solou do dege mala ile folouba, nime e sakou tofousogo tofousogo kegenou dalale ke dia dalaguama.

²² Damaleyodele i o sasai ilo kele fimai bolou dege dalaguababe, nige diamokou solou do degeba dedei sasagiema.

²³ O sasai, douye nala dalagua sagai kediamе nige toto figa muguma. Midihо kasagai milou gadi o sasai kediamokou solou do degema. Kenou si, solou dobou guebou de degema. Yobe, midihо kasagai dia milou kahage, die duobou, haba die yukueibou debe sibigibou dalagua kaha degemou. Kegelige, nine midihо dia degeli sagai kenou milou ga iye.

Di Godiha hu hebele fogume

²⁴ Godihage nime mihikou fiyasigeiye domou defeido dia dala. Ege ni mala ile, e sa bolodo kokou dogoguba, ni hohо hiyedo degele ile, yobe nime hebe kasagai ke ta mala ile mei. Kegei kaha degemou, di Godikou hohobou me.

²⁵ Godibe tanou fei. Eme di Mamou O kaha degeimou, Hiye O Yesu Kelesuha huya ke di emokou hohobou me. E hohobe bolodo, di ta tawaga tobolou sagai mei. E hubou e nelebou debe hiyedo folodo. O sasai olou feido e ta dulo sesemabeedei. Godi eme afudo delei, ifine dala, habagene you kegenou dalale. Damaledo.

Mogogou Ta Yesu Kelesuha Jonkou Hegi

Tawale Ta

Jon, eme to tibi Patmoskou dalamou, Yesu Kelesuha emokou habage tama degegale ke hehegiei. Yobe, Yesukou damaleyodele i o sasai kediamе ho o kedia makomou haguei kaha degeimou, hagi hiyedo kaha die damaleyodei ke tou fogouye domou. Yesuha Jonkou hehegieibe, yoku boholou mа haguale hafei degeiba tama degegale ke hehegiei. Dimokou ne kegenou hehegili kuhe.

Kuguo kuokou be ta makai sudo dalagua. Damaleyodele i o sasai, afudo deleguei kedianou si ta makai kedia sibigebe olou fei kou tawale i sa degei. Godikou damaleyodele ili mei o kediage sibige ta tawale ili mei.

Habage tama degele, Yesuha Jonkou hehegiei keme kou gue:
Uwage sawisiei kelegebe, Yesuha ho o olou fei woma mei degeiba dugulo ile. Ho o kediamе Tamaha e mogo dia.

Tamaha e sosou:

Tamaha e hu tabe Bei Kagasiou - 12:9.

Kolukuabe, to ai hiyedo kokou ge felei - 13:1.

Ene Tamaha dabai degedi o.

Si So Gofokudo keme mihidulemou ge felei - 13:11.

E hu tabe Ogou gai Egei Tobou di Hiye O - 16:13.

Ene Tamaha dabai degedi o.

Yesukou damaleyodele ili mei o sasai - 11:18.

Godiha e sosou:

Godibe e duwodi bolodo kotou duwo - 12:5

Yesuha e hu tabe Wai Sipsip Wili - 5:6.

E hu tabe Wai Hos Fo Degei Kaha Tagetou Duwodi O - 19:1.

E dihoqe douye wobolou dala sagai kegei - 19:12.

Duo Bolofei - 14:13.

Esol o sudo - 5:11.

Esol o tabe Maikel - 12:7.

Odo olou fei 24 kege - 4:4.

Fibou bi bolou bolou kege - 4:6.

Godiha o sasai - 14:12.

Diamе Wai Sipsip Wili kaha sasayode tobolou idi - 19:7.

Yesuha ho o olou fei woma mei degeiba, damaleyodele ili o sasai kediamе dioku kegenou dalali, Godiha bi bolodo diamokou neiba, fi tofousogo tofousogo tofolou ile. Hagi olou fei mei degele. Godiha sa sibigebou agudiobou de gehe milolou kaha degemou.

Yesuha ta makai olou fei ke Jonkou hehegiema mei degeimou, e kugukou kuhe nalai. Jon eme Yesuhage e mogodoyode tobou di o. Jonbe odo degeimou e kuguo koku kuhe nalai.

Jonhage kuguo olou feibe houyosi kege nalagai dala:

Ta Uwo Bolofei Jonha Nalai

Egei Sasafei Jonha Nalama Nei

Egei Sasama Jonhā Nalāma Neī
 Egei Komā Jonhā Nalāma Neī
 Mogogou Ta Yesu Kelesuhā Jonkōu Hegi (Keme kuguo koŋu.)

Kuguo Mogogou Ta Hegi koŋumahā tā sibige tanōu tanōu olōu feibe kuhe:
 Ta Hiye 1-3

Yesu Kelesuhā Jonkōu, nā egele tā koŋu nalāma, damaleyodele i o sasai,
 sosi olōu fei dioyosi kege kokōu kefegulo idi kediamokōu neyede
 tobou.

Ta Hiye 4-11

Wai Sipsip Wili kaha kuguo hebenitōu dala ke haguōba, sa sibige o
 sasai olōu fei hagi gehe gehe dugulo ile.

Ta Hiye 12-20

Yesuhā Tamabōu e sosōu bōu olōu fei makoma mei degei.

Ta Hiye 21-22

Godihā bi olōu feido haba gehenōu milōu gale.

**Yesu Kelesuhā Jonkōu, nā egele tā koŋu nalāma,
 damaleyodei o sasai, sosi olōu fei dioyosi kege
 kokōu kefegulo idi kediamokōu ne**

(Ta Hiye 1-3)

¹ Ta, afu mogogou delei koŋume Godihā Yesu Kelesukōu hegi, Godihā
 dabai degedi o sasai kediamokōu tamā degeladi ke hehegieyadomōu.
 Damaledo, Godihā Yesukōu hegimōu, e esol o ta tobōu mōu haguei, e dabai
 degedi o Jon amokōu hehegieyadomōu.

² Ame Jon. A bi olōu fei Godihā hehegieimōu, mā dihoje kōu dugulu ke
 nimokōu tobolōu. A Godibōu Yesu Kelesubōu dilie tā ke damaledo nimokōu
 tobolōu kuhe.

³ Ta koŋume Godihā tā, habage degeiba dugulo tā. O sasai koyo nā kuguo
 koŋu husoŋuba, o ilo kelege dulo seseibabe, ni olōu fei hohōbōu ma, yobe
 bi habage tamā degele keme hafei degeli kaha degeimōu.

*Jonhā kuguo koŋu Yesukōu damaleyodei o sasai, sosi olōu fei dioyosi kege
 kokōu kefegulo idi kediamokōu nalāma nei*

⁴ Ame Jon. A Yesukōu damaleyodei o sasai, sa Esia duo kodu sosi olōu fei
 dioyosi kege kokōu kefegulo idi nimokōu nalāma neli. Godi eme afu yoŋu
 kege delei, ifine yoŋu kegenōu dala, habage e haguale. Age e nimokōu
 habagugueiba, ni bologuado dalaguale. Haba Duo Bolofei, e nele olōu
 fei dioyosi kege, Godihā duwodi kaha midihokōu tafaladi, ene nimokōu
 habagugueiba, ni bologuado dalaguale ke tagali.

⁵ Yesu Kelesuhā ni dogōu guba, bologuado dalaguale kene a tagali. Eme
 Godihā tā damaledonōu tobōu di o. Eme tolo ilemōu haguai o dagado. Sa
 sibige hiye o olōu feine enōu wolōu daladi.

Yesu Kelesu ege dibe tagadido kaha e tolomōu, e kafeiye di midihō
 kasagai olōu fei igile mugu.

⁶ Yesu Kelesu e degeiye, dibe mogōu du dalaguadi o degei. Damaledo,
 Godibe sugūtōu dalamōu, o sasai hayedu dalaguamōu, dibe duo kele

dala. Yesuha ẽ Aye Godibe di Hiye O, di wolou daladi. Yesuha hubou ẽ nelebou debe hiyedo folodo. Di emokou tofousogo kegenou hohobou me. Damaledo.

⁷ Duguma, Yesu Kelesuha hagualebe, mabiye tigama migiba, sa sibige o sasai olou fei dioou die dihoje dugulo ile. O malaye ẽ figikou gulo i kediane dugulo ile. Sa sa obiyei olou fei duguoba, emokou fimaba gosolo ile. Habage kege degele. Damaledo.

⁸ Hiye O Godiha tobolou, ame amulo alikou bou habagekou bou de dala. Damaledo, Godi ẽme afu yoou kege delei, ifine yoou kegenou dala, habage ẽ haguale. Godiha ẽ nelebe hiyedo folodo.

Jonha Yesu Kelesu dugu

⁹ Ame ni eye Jon. Dibe Yesu sesele yolu kaha, hagi hiyedo dugulo ili, kenou si Godiha di wolou dalamou, di nele dege dalagua. A Godibou Yesubou dilie ta hehegiligibe, ame damaleyodeiyodei kaha, damaleyodili mei o kedia a hele mugumou hagua, to tibi sa Patmoskou dala kuhe.

¹⁰ Hiye Oha sawisie ta kelege, Duo Bolofeiha ma duledu nelede degeimou, a diho bohoulou mamou, ma tobekou ge ta uwo hiyedo kibi hagnosis sagai degeimou du.

¹¹ Ta uwo keme kou gue tobou mou du, midihog kagei kagei na dugulu keme olou fei kuguokou nalagama, damaleyodei o sasai, sa Efesusbou, sa Smernabou, sa Pergamumbou, sa Taiatairabou, sa Sardisbou, sa Filadelfiabou, sa Laodisiabou kele sosi dioyosi kege kokou kefegulo idi kediamokou neyedeimou du.

¹² Kege tobou mou dulomou, a o ke dugulamou, bohoulou mou dugube, kamai dioyosi kege, sele igi golye milou gai ke duwoguamou dugu.

¹³ Kamai dioyosi kege kaha duo kodube o ta O Kedia Dihi* sagai kaha tafalamou dugu. Eme yukuei sasado, sele igi gol fiyati бага milou kaha ẽ biliekou silema kai dugu.

¹⁴ E widio towe olou feibe fo degei, wai sipsip towebou, mabi fo degeibou ke sagai. E dihoje douye wobolou dala sagai dugu.

¹⁵ E abogouube sele igi kopa, obe doulukou sili ke sagai dugu. E ta uwobe to si uwo sagai du.

¹⁶ E dobogou delekou be kuidihog olou fei dioyosi kege tou dugu. E mogoudube aweki gofouudo, me bolou kege ke bofa tafalamou dugu. E midihobe aso gofouudo ke sagai dugu.

¹⁷ A o ke duguomou, ẽ abogou hafei dege tolo fiyoumou, ẽ dobogou dele ke amokou dogoguomou kou gue tobou mou du, gue degeda. Ame widio o, haba anou be habagekou do dala.

¹⁸ Ame yoou kegenou daladi. Ame tolo ilemou hagua, gehe degemou tofousogo tofousogo dala kuhe. Todi kibou, Tofigiei Kedia Sa a souudi kibou debe anou tou dala.

¹⁹ A namokou bi ifi dalabou, habage tama degele kebou de hehegili, koume na olou fei nala.

²⁰ Kuidihog dioyosi kege, na ma dobogou deleye tou dugu keme kuidihodo mei. Kaha sibigebe esol o dioyosi kege. Esol o kediage

* 1:13 1:13 Daniel 7:13

damaleyodei o sasaj, sosi dioyosi kege kokou kefegulo idi ke wou ma dalaguadi. Haba kamaj dioyosi kege, sele igi golye milou gai keme kamajdo mei. Kaha sibigebe damaleyodei o sasaj, sosi olou fei dioyosi kege kokou kefegulo idi kedia.

2

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Efesuskou dalagua kediamokou nalama nei

¹ O a dugulu kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Efesus sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

Dobogou deleye kuidihoy dioyosi kege tolou mou, kamaj sele igi golye milou gai dioyosi kege kaha hohoya ke siadi o kaha nimokou tobolou kuhe.

² Midiho ni milou gadibou, dabai hiyedo ni degedibou keme a tewe. Ni ta dafadiyo mei, neledo dege dalaguadi. Nige o midiho kasagaj milou ga idi kediamokou be ta hohoy degediyo mei. Ogou gai o kedia diofusie diame ta-bolofei-mala-suluguadi-oyodele idi keme ni file dugube, diame ogou gai egei o dugu.

³ O ilo kelege ni kou makolamou degele idi, yobe ni ma huya ke dabai hiyedo degedi kaha degeimou. Kenou si a tewe, ni neledo dege dalaguali, amokou damaleyodei keme ta tou fogou li mei.

⁴ Kenou si, a nimokou kou gue tobou lamou. Ni yomogou damaleyodei kelegebe, amokou hohoy hiyedo degele iye, ifibe ta kegeiyo meido.

⁵ Ni afu midiho bolonou milou mou hagulugi fiyei ke haba tawaleba, fi boholou ba, afu degedi ke haba degema. Ni kege ho fogou babe, a ile, kamaj nibou de dala ke boholou moloou.

⁶ Midiho tanou fei ni degedi keme bolodo. Nige ogou gai egei o Nikolasha dabai o kedia hehegili keme dafamou tobekou mugu. Ogou gai egei o kedia hehegiedi keme, ane dafa.

⁷ O koyo na kihiyoubou debabe, Duo Bolofeiha Yesukou damaleyodei o sasaj kediamokou tobolou kou defeido du. Hebenikou, Godiha hebe haimikou hebe ta tafala. O sasaj koyo na Tamabou de biyama wini degeibabe, a dogou guoba, na ma fi nedi hebe kolo ke gala noubabe, name nou kegenou dalali, fi tofousogo tofousogo tofolou.

Egele ta, Yesukou damaleyodei o sasaj, sa Smernakou dalagua kediamokou nalama nei

⁸ O kaha haba amokou, nage damaleyodei o sasaj, sa Smerna sosikou kefegudi kedia wolou daladi esol o kokou ta kou nalama neyedei.

O eme widio o, haba enou be habagekou do dala. Eme tolo ilemou hagua, gehe degemou, you kegenou dalali, nimokou tobolou kuhe.

⁹ Ni hagibou bi meibou dugumou hagulu keme a kou tewe. Kenou si ni fiibe bibou. O ni susuga tobolou idi o kediane a tewe. O kediage diame kou Juda oyode tobolou idiye, kenou si diame Godiha o sasaj mei, ogou gai egei tobolou idi o, Tamaha ta dulo idi o sasaj.

¹⁰ Habage ni hagi duguloye, ni hobou gue degedama. Duma. Tamaha degeiye, ho o kedia ni o ilo kele didiyo degele ile. Keme Godiha ni tefe

dugulo. Nĩ hagi hiyedo dugumōu iligi, sawisiei olōu fei 10 kege mei degele. Kenōu si nĩ damaleyodeibe tolōu nōu dalali toubã, ą hebe bolōdo fi tofousogo tofolōu ke nele.

¹¹ O koyo nã kihiyoubōu debabe, Duo Bolofeiha Yesukōu damaleyodei o sasai kediāmokōu tobolōu koŋu defeido du. O sasai koyo nã Tamabōu de biyama wini degeibabe, ne fiibe ta tolo ile mei.

Egele tã, Yesukōu damaleyodei o sasai, sa Pergamumkōu dalagua kediāmokōu nalama nei

¹² O kaha habã amokōu, nage damaleyodei o sasai, sa Pergamum sosikōu kefegudi kediã wolōu daladi esol o kokōu tã koŋu nalama neyedei.

Aweki gofoŋudo, me bolou kaha e obou kaha nimokōu tobolōu kuhe.

¹³ Sa nĩ dala keme ą kōu tewe. Sa keme Tamaha daladi saye, kenōu si nĩ ma hu hilige tolōu mōu, amokōu damaleyodema, damaleyodei ke ta tōu fogou li mei. Nĩ sa Tamaha daladi kokōu ge, ho oe ma tã tobou di o, e hu Antipas, woumōu tolo i kelegene, nĩ amokōu damaleyodei ke ta tōu fogou li mei.

¹⁴ Kenōu si, ą nimokōu tã ilo kele tobou lamou. Midiho kasagai, o Balamha milou keme nĩ o ilo kelegene milolou idi. Nĩ tewe, o Balam e o Balakkōu Israel o sasai ogou gaba, midiho kasagai milou mabadomou hegi. Kegemou, o Balakha Israel o sasai kediāmokōu ogou gai godikōu gali sidi ke namabeede hehegiei. Haba sasai hiyoubou, o hiyoubou siadi midiho kene hehegiei.*

¹⁵ Tabe, ogou gai egei hehegiedi o Nikolasha tã e dabai o kediã nimokōu hehegiedi keme nĩ o ilo kelege dulo sesele idi.

¹⁶ Nĩ fi bohou ma. Fi bohou ho fogou babe, ą nimokōu toto ileba, ma aweki mogoudu dala kaha o kediabou de biyolugi ilo kele wouba tofigieie.

¹⁷ O koyo nã kihiyoubōu debabe, Duo Bolofeiha Yesukōu damaleyodei o sasai kediāmokōu tobolōu koŋu defeido du. O sasai koyo nã Tamabōu de biyama wini degeibabe, ą ou mana,* mogogou dala ke namokōu nele. Igi fo degei ta kene ą namokōu nele. Igi kokōu be hu gehe nalai dala. O koyo nã, igi ke moŋubabe, nanou si hu ke tawale. O ilo kelege ta tawale mei.

Egele tã, Yesukōu damaleyodei o sasai, sa Taiatairakōu dalagua kediāmokōu nalama nei

¹⁸ O kaha habã amokōu, nage damaleyodei o sasai, sa Taiataira sosikōu kefegudi kediã wolōu daladi esol o kokōu tã koŋu nalama neyedei.

Godiha Dihi, e dihoibe douye wobolou sagai, e abogoŋube sele igi kopa, obe bigimamou bolou degei ke sagai kaha nimokōu tobolōu kuhe.

¹⁹ Nĩ midihobe ą kōu tewe. Nĩ niou sie yogo tagale idi kebou, amokōu damaleyodei kebou, nĩ neledo dege dabai degedi kebou olou fei keme ą tewe. Dabai nĩ ifi degele ilibe hiyedo, dabai nĩ afu degedi ke gabama feleido.

* **2:14 2:14** Namba 22-24 * **2:17 2:17** Ou manabe nale, Israel o sasai kediã hebe mei mihinou sa kokou sulugumou, Godiha diāmokōu nei ke. Kisim Bek 16:4, 31

²⁰ Kenōu si, a n̄imokōu ta ko[unōu tobōu lamōu. N̄i kile tie sasai ta, e hube Jesebel, sasai keme n̄i duguo fogōu mōu, ege yo[usiebe habage-degele-duguo-tobōu di-sasaiyodema, ma dabai degele idi o sasai kediamokōu ogōu gai egei, sasai hiyoubōu, o hiyoubōu siadi midihōbōu, gali obe ogōu gai godikōu sile nēi ke n̄adi midihōbōu de hehegedi.

²¹ Age sasai keme f̄i bohōu yadomōu kōu dia deleiye, kenōu si e dafai. E e o hiyou siadi midihō kasagai ke tōu fogolōu be ta tagali mei.

²² Kegei kaha degemōu, a degeiye, e do degeba, do hiyedo dugulo. Sasai ke hiyouye wolōu siei o kediane f̄i bohōu ho fogōu babe, diane hagi hiyedo dugulo.

²³ Sasai kaha e sisigone* a wouba tofigile. Kegeiba, amokōu damaleyodei o sasai n̄ige n̄i f̄i tanōu tanōu olōu feibe a file duguludade tawale ile. Midihō kasagai milōu gadibe hebe kasagaido nele. Midihō bolo milōu gadibe hebe bolofeido ke nele.

²⁴ Sa Taiataira o sasai ilo kele, ninōu si sasai kaha ogōu gai egei ke seselemōu, Tamaha mogogou tayodele idi keme ta dulo idiyo mei kaha degeimōu, age n̄imokōu be hagi ta nele mei.

²⁵ Kenōu si, n̄i amokōu damaleyodei ke hiligedo tolōu dalali, a bohōu ma haguale sawisie kokōu dema.

²⁶ O sasai koyoha Tamabōu de biyama wini degema, a sesele iligi uwage sawisie ke tama degeibabe, a emokōu hu hiyedo ke neiba, e sa sa o sasai olōu feido wolōu dalale.

²⁷ Hubōu o kegei kaha biya gofo[udo ke tolōu ba, o sasai nelede dege wōu ma dalale. Obe mihi bilika ke biyaye fōuba gagile filale sagai kenōu tefei, hubōu o kaha o sasai nelede dege wolōu dalale. *Buk Song 2:9*

O sasai wolōu daladi dabai, a o kegei kokōu nele keme dabai ma Ayeha amokōu nēi sagai kenōu tefei.

²⁸ Haba kuidihō ogo soyode tobolōu idi kene a o kegei kokōu nele.

²⁹ O koyo na kihiyoubōu debabe, Duo Bolofeiha Yesukōu damaleyodei o sasai kediamokōu tobolōu ko[u defeido du.

3

Egele ta, Yesukōu damaleyodei o sasai, sa Sardiskōu dalagua kediamokōu nalama nēi

¹ O kaha haba amokōu, nage damaleyodei o sasai, sa Sardis sosikōu kefegudi kedia wolōu daladi esol o kokōu ta ko[u nalama neyedei.

Godiha Duo Bolofei, e nelebe olōu fei dioyosi kege ke wolōu daladi o, kuidihō dioyosi kege ke tolōu dala kaha n̄imokōu tobolōu kuhe.

N̄i midihōbe a kōu tewe. O sasaiyege n̄ime fibōu dalaguayodili, kenōu si age n̄ime tofigiei dalaguamōu dugulu.

² Yogōu gua tiei kesigie haguama. Midihō bolofei n̄i milōu gadi keme olōu fei mei degeladi. Haguaba, nelede dege tafalaguali, midihō dōudo kenōu milōu gama. Yobe a dugube, midihō n̄i milōu ga idi keme di Godiha dihile kokōu be bolō mei kaha degemōu.

* 2:23 2:23 Sasai kaha e sisigodo mei, ogōu gai egei dudi o sasai.

³ Egei n̄i dumōu haguei keme hobōu totōu degedama. F̄i bohōlōu ba, tã bolodo ke defeido tōu ma. N̄i yogōu gua tiei kesigie haguã ho fogōu babe, a n̄imokōu hiyou moñudi oe haguadi sagai kege haguale. A n̄imokōu haguale sawisie keme n̄ige ta tawale mei.

⁴ Kenōu si sa Sardis o sasai ilo amokōu damaleyodemamōu, die yukuei sibigi degeli mei kediasi yukuei f̄o degei ke kama, abōu de dalaguale. Yobe, diame Godihã dihile kokōu doũdo dalagua kaha degemōu.

⁵ Damaledo, o sasai koyo na Tamabōu de biyama wini degeibabe, a yukuei f̄o degei dia kai sagai ke namokōu kagile. Ne hu, Fihã Kuguokōu nalai dala keme a ta togule meido. A ma Ayebōu e esol obōu die dihile kokōu ne hu husoloñuba hegile.

⁶ O koyo na kihiyobōu debabe, Duo Bolofehã Yesukōu damaleyodei o sasai kediamokōu tobolōu koñu defeido du.

Egele tã, Yesukōu damaleyodei o sasai, sa Filadelfiakōu dalagua kediamokōu nalama nei

⁷ O kaha haba amokōu, nage damaleyodei o sasai, sa Filadelfia sosikōu kefegudi kedias wolōu daladi esol o kokōu tã koñu nalama neyedei.

O bolofeido, Godihã tobōu mōu haguei keme damaledo tanōu tobōu di o. Eme hiye o Devithã ki tolōu dala. A e soñubabe, o tae ta tefegulo sagai mei. A e tefegubane, o tae ta soloñu sagai mei. O kaha n̄imokōu tobolōu kuhe.

⁸ N̄i midihobe a kōu tewe. N̄i duguma, a a ta soñugou. A keme o tae ta tefele sagai mei. A tewe, n̄i nelebe huyafeiye, kenōu si n̄i ma tã dulo seselemōu, ma hu tobekōu mugulo ili mei.

⁹ O sasai Tamã sosōu kediamē n̄i kōu tewe. Diage diame Juda o sasaiyode tobolōu idiye, kenōu si diame Godihã o sasai mei, ogōu gadi o sasai. A degeiye, dia n̄imokōu haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, Hiye Ohã n̄i tagaliyode tobolōu ile.

¹⁰ Tã a n̄imokōu, n̄i amokōu damaleyodei ke defeido tōu mabeedei keme n̄i tolōu mōu hagi duguomōu neledo dege deleigui kaha degeimōu, sa sibige o sasai olōu fei habage tefele dugulo keme a akoguba, n̄i ta dugulo ile mei.

¹¹ A n̄imokōu hagualebe hafei degeli. Bi n̄i tou dala keme defeido tōu ma, kegeligi o tae n̄i hebe bolofei ke hiyouye moye.

¹² O sasai koyo na Tamabōu de biyama wini degeibabe, age name Godihã moso mouti sa dege tefegiba tafalale. Na Godihã moso ta tōu fogolōu meido, noñu kegenōu dalali, tofousogo tofousogo tafalale. Tafalaba, a namokōu ma Godihã hu ke nalale. Haba Godihã sa Jerusalem ebele, hebenitōu ge migile kaha hune namokōu nalale. Haba ma hu ebele kene namokōu nalale.

¹³ O koyo na kihiyobōu debabe, Duo Bolofehã Yesukōu damaleyodei o sasai kediamokōu tobolōu koñu defeido du.

Egele tã, Yesukōu damaleyodei o sasai, sa Laodisiakōu dalagua kediamokōu nalama nei

¹⁴ O kaha haba amokōu, nage damaleyodei o sasai, sa Laodisia sosikōu kefegudi kedias wolōu daladi esol o kokōu tã koñu nalama neyedei.

Godihā tā damaleḍo-yodemā, tā olōu fei ke hehegiedibe damaleḍo tanōu tobōu di o keme bi olōu fei, Godihā milōu gai ke dia dalali, nīmokōu tobolōu kuhe.

¹⁵ Midiho ni milōu gadibe olōu fei a kōu tewe. Nime kulio degediyo mei, difi degeiyo mei, duo kegei. A tagalibe, nime kulio dege dalale, haba, difi dege dalale.

¹⁶ Kenōu si, nime duo kegei dalagua. Ni damaleyodeibe hiyedo mei, haba meido mei. Kegei kaha nime ma sosōu mei.

¹⁷ Nige nime selebōu bibōu hiyedo dala o sasai, bi tanōu ta toḡ degediyo meiyodele idi. Kenōu si kege mei. Nime selebōu bibōu mei. O iloye nīmokōu solōu do degele sagai. Yobe, nime bibōu mei, diho du degei, yukueibōu mei, bese dalagua sagai kaha. Kenōu si niōu ge ta tawale iyo mei.

¹⁸ Kegei kaha, ni ma sele igi gol, douye siligi sibigi olōu feido mei degei ke mamōuma, selebōu o degeba, yukuei fo degei ke mamōuma kama, sidifi dugudi ke mei degema. Haba diho molane mamōumaba, diho du degei ke bolō dege duguma.

¹⁹ O sasai a tagali kediamē a gofoḡu dege egele woma doususugadi. Kegeiba, ni fi bolōu madama. Fi boholōu ba, Godihā tā kenōu sesema.

²⁰ Duguma, ame adikōu koga tafala. O koyo na, ma tā uwo koḡu duloba, a soḡubabe, a folo, nabōu de dalali, da nale nala ile.

²¹ O sasai koyo na Tamabōu de biyama wini degeibabe, age name abōu de, ma duwodi bolōdo kotōu duwoyedele. A Tamabōu de kōu biyama wini degemamōu, ma Ayehā duwodi bolōdo kotōu duwo sagai kenōu tefele nane abōu de duwolo.

²² O koyo na kihiyōubōu debabe, Duo Bolofeiha Yesukōu damaleyodei o sasai kediamokōu tobolōu koḡu defeido du.

Wai Sipsip Wili kaha kuguo hebenitōu dala ke haguōba, sa sibige o sasai olōu fei hagi gehe gehe dugulo ile

(Ta Hiye 4-11)

4

Diā hebenitōu ge Godikōu diho baga tobolōu i

¹ Jon a haba dugube, hebeni a soḡugou dalamōu, tā uwo, kibi uwo sagai amokōu dagado tobou sagai kahanōu haba, na feleiba, a habage tama degele ke namokōu hehegileyodeimōu du.

² Kege tobōu mōu, Duo Bolofeiha ma duledu neḍo dege tōu mōu, a diho boholōu mamōu dugube, duwodi bolōdo ta hebenitōu dalamōu, kotōu Hiye O ta duwomōu dugu.

³ O ke duwo kaha hohobe igi kuidiho fai degei igi jasper galase hohō kebōu, igi konilian igi wei degei sagai kebōu kaha hohōnōu tefei dugu. Haba siokoḡutine Hiye Ohā duwodi bolōdo ke silēma dalamōu dugu. Siokoḡuti kene igi kuidiho fai degei emeral igi hebe guo gehe degei ke sagai dugu.

⁴ Haba duwodi olou fei 24 kegene Hiye Oha duwodi bolodo ke silema dalamou, kotou be odo yukuei fo degei ke ka i olou feibe 24 kege duwoguamou dugu. Diame hiye oha heti sagai kegei, sele igi golye milou gai ke, die widiletou ka i dugu.

⁵ Hiye Oha duwodi bolodo kokou ge dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Duwodi kaha midihokou be, disio mi olou fei dioyosi kege tefegiemou i wobolou dalamou dugu. Keme disio mido mei, keme Godiha Duo Bolofeiha nele olou fei dioyosi kege ke.

⁶ Hiye Oha duwodi kaha midihokou be, to dawala, galase sa degei duo tamanou ke dalamou dugu.

Haba fibou bi dosou yosi kege Hiye Oha duwodi bolodo ke hafei dege silema tafalaguamou dugu. Fibou bi dosou yosi kege kediamе diho sudo. Tobekou bou, midihokou bou olou feibe diho yenou dalamou dugu.

⁷ Fibou bi tabe fuse hiyedo laion sa degei. Tabe wai bulumakou oye wili sa degei. Tabe e midihobe o midihou sa degei. Tabe sio hiyedo mou si sa degei kaha fulou sumou dugu.

⁸ Fibou bi dosou yosi kege tanou tanou kedia, die tifiya olou feibe walaiyosi kege, die tou guebou be diho sudo, tifiya hayedune diho sudo dugu. Fibou bi kediage agalibou huliamebou olou fei,

Hiye O Godi, e me nele hiyedo folodo.
Godi e me bolodo.

Godi e me afu yofu kege delei, ifine yofu kegenou dala, habage e hagualeyode tobolou nou dalaguadi.

⁹ Fibou bi dosou yosi kege kedia o e duwodi bolodo kotou duwo, yofu tofousogo kegenou daladi kokou hohobolou mou, e hu hebele foguomou, bolofei yode tobolou nou dalaguamou,

¹⁰ odo olou fei 24 kege kediane o yofu kegenou daladi o, e duwodi bolodo kotou duwo kokou yubu sugulo fiya diho бага tobolou idi. Hohobolou iligi, die heti duwodi bolodo kokou hafei dege dogoguomou kou gue tobolou idi,

¹¹ Name bolodo.

Name ei Hiye O, ei Godi.

O sasai olou fei namokou hohobolou ba, ne hu hebele foguoba, ne hube hiyedo folodoyodele ile.

Yobe, bi olou fei ifi dala kofume na nofu ne tagaiya kenou milou gai kaha degeimou.

5

Jon e kuguo folou ta dugu

¹ Kegemou a dugube, Hiye O, e duwodi bolodo kotou duwo kaha e dobogofu deleye kuguo folou ta tolou dalamou dugu. Kuguo keme ilokou bou ilokou bou de nalagai dugu. O tae kusieye domou, dioyosi kege tigama kuolou mai dalamou dugu.

² A haba dugube, esol o ta, nele hiyedo kaha hiligedo kou gue tobou mou du, kuguo folou kuolou mai kofume o bolofeido koyohasi kusiale sagai?

³ Ɛsol o kaha kege kou yodye, kenou si hebeni obou, sa sibige obou, mihi hayemou obou olou feibe kuguo folou ke kusia dugulo sagai o bolofeidobe ta dala meido.

⁴ A hiyedo gesei, kuguo folou ke kusia dugulo sagai o bolofeidobe ta dala mei kaha.

⁵ A gosoumou, odo kile tanou taha amokou tobou, gosoda. Juda huti hiye kedia Fuse Hiyedo Laion ke dugu. Eme hubou o, hiye o Devitha sosou. Enou si Tamabou de biyama wini degei kaha, kuolou maj dioyosi kege keme esi kusiale sagai.

Jonha Wai Sipsip Wili dugu

⁶ A haba dugube, Wai Sipsip Wili ta dia woumou tolo i sagai kaha Hiye Oha duwodi bolodo ke hafei dege tafalamou, fibou bi dosou yosi kege kediabou odo kediabou de e silema tafalaguamou dugu. E widiokou be ikoke dioyosi kege, dihone dioyosi kege dalamou dugu. Dih dioyosi kege keme dihodo mei, keme Duo Bolofeiha nele olou fei dioyosi kege, Godiha tobou mou, sa sibige kuokou migigai ke.

⁷ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha ile, kuguo folou kuolou maj dioyosi kege ke, Hiye O, e duwodi bolodo kotou duwo kaha dobogou deleye tolou dala ke mou.

⁸ E kuguo ke moumou, fibou bi dosou yosi kege kediabou, odo 24 kege kediabou de emokou yubu sugulo fiyasigei. Dia olou feibe gitabou sele igi gol melekibou de tolou i dugu. Meleki kodube bi ho bolodo ke sama dou migi kaha ho bolodo ke feleimou dugu. Keme Godiha o sasai kedia dih baga tobolou idi ke.

⁹ Dia yubu sugulo fiya duwoguali, die gehe ta kou gue feile i, Nanou si o bolodo kuguo folou kou malaba, kuolou maj dioyosi kege ke kusiale sagai.

Yobe, o kedia na woumou tolomou, ne kafeiye sa sibige o sasai,

huti gehe gehebou,

ta gehe gehe tobou dibou,

kolo gehe gehebou,

sa sibige kouubou olou fei mamalamou, Godikou nei kaha.

¹⁰ Na degeiye, o sasai na mamou kedia me mogou du dalaguadi o degei.

Damaledo, Godibe sugutou dalamou,

sa sibige o sasai hayemou dalaguamou,

mogou du dalaguadi o kedia me duo kele dalagua.

Ei Godi die Hiye O, ege dia wolou daladi.

Habage, dia me sa sibigekou hiye o degema, sa sa o sasai olou fei dia dalaguale.

Dia Wai Sipsip Wili kaha hu hebele fogulo i

¹¹ A haba dugube, esol o suudo kedia ta uwo du. Esol o suudo, hu souba hu soloou hobogolou sagai meido. Dia Hiye Oha duwodi bolodo kebou, fibou bi dosou yosi kege kediabou, odo 24 kege kediabou de silema tafalaguamou dugu.

¹² Dia hiligedo kou gue tobolou i,

Wai Sipsip Wili, obe woumou tolo i keme bolodo.

Emokōu nōu si Godihā hū hiyedobōu, bimaj hiyedobōu, tewe hiyedobōu, nele hiyedobōu de neleyodele i.

O sasaiyege e hū hebele foguoba, emokōu hohobolōu ba, bolofejyodemabeedei.

¹³ Kegemōu, bi Godihā milōu gai olōu fei kediāne tā i. Bi heben-itōu dalaguadibōu, sa sibige kuokōu dalaguadibōu, mihi hayemōu dalaguadibōu, tō dawala tagetōu dalaguadibōu, dawala dulemōu dalaguadibōu olōu fei kediā kōu gue tobolōu imōu a du,

Di duwodi bolōdo kotōu duwodi Hiye Obōu, Wai Sipsip Wilibōu diliemokōu tofousogo kegenōu bolofejyode tobolōu ba, dilie hū hebele foguoba,

hohobolōu ba, dilie hūbe hiyedoyodemabeede tobolōu imōu du.

¹⁴ Kegemōu, fibōu bi dosōu yosi kege kediā damaledo-yode tobolōu imōu, odo 24 kege kediā yubu sugulo fiya duwoguali, diliemokōu diho бага tobolōu imōu dugu.

6

Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maj walaiyosi kege ke kusigi*

¹ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maj sasafei ke kusiumōu, fibōu bi dosōu yosi kege kediā tanōu taha nā haguayede tobōu mōu dugu. E tā uwobe dibie tā sagai du.

² Kege tobōu mōu, o ta toubōu ta wai hos fō degei kaha tagetōu duwomōu hagumōu, esol o taha emokōu hiye o heti ke neimōu, e heti ke kamōu, o kōu biyama wini degeiye idi sagai kege ilemōu, sudo biyama wini degegai.

³ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maj sasama ke kusiumōu, fibōu bi sasama kaha nā haguayede tobōu mōu,

⁴ o ta wai hos wej degei kaha tagetōu duwomōu hagumōu, esol o taha emokōu sa sibige o sasai kediā bologuado daladi midihō ke akoguba, dio□usie yogo wouba wouba demabadomōu nele hiyedo nej. Dabai ke degele aweki sasado, me bolou kene nej.

⁵ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maj komā ke kusiumōu, fibōu bi komā kaha nā haguayede tobōu mōu, o ta tefegadi bi toubōu kaha wai hos dosogo degei kaha tagetōu duwomōu hagumōu,

⁶ fibōu bi dosōu yosi kege kediā dalagua kilege tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, nā ile, ne dabai degeiba, o sasai dio□u hegie hiyedo degele ile. Kegeba, dabai o kediame sele hiye ta molo□u mei. Dabai sawisie tanōu tanōu degeli kaha selebe hiye mei, ōu sai tanōu fei mamō□u de, segei sai kamadianōu mamō□u de dele sagai dugulo. Kenōu si, nā hebe olivbōu, hebe wainbōu be makoda.

⁷ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolōu maj dosōu ke kusiumōu, fibōu bi dosōu kaha nā haguayede tobōu mōu,

⁸ o ta e hūbe Todi ke wai hos biye degei kaha tagetōu duwomōu hagumōu, o ta, e hūbe Tofigiei Kediā Sa, ene o Todi sesele hagumōu, esol o taha diliemokōu hū hiyedo nej, sa ilo tanōu taha o sasai olōu fei woma mei

* 6: (6:0 widio tā) Kuguo folou kuolōu maj uwage kusiei tabe tā hiye 8-kōu dala.

degemabadomōu. Dilie aweki me bolou kaha o sasai ilo kele wouba tofigile ile. Dilie degeye o sasai ilo kelebe hegieye tofigile, ilo kelebe doye tofigile, ilo kelebe si soye wouba tofigile. Haba sa ilo olou fei kamadia kege o sasai be bolou dalaguale.

⁹ Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai hou ke kusioumōu, o sasai afu damaleyodema Godiha ta hiligedo tolou mou hehegile idi kaha dowoye woumōu tofigiei kedia fi olou feibe Godiha dou moso hayedu dalaguamōu dugu.

¹⁰ Tei fi kedia hiligedo kou gue tobolou i, Wolou Daladi Hiye O, name bolodo. Na degeleyodei keme na degelenou. Sa sibige o sasai ei woumōu tofigiei kedia me koboge ta sama, hebe kasagai ke diamokou toto nele?

¹¹ Kege tobou mou, esol o taha diamokou yukuei fo degei ke nemamou tobou, ni tafei dia dalama. Ni mogo diabou, Godiha dabai degele idi o sasai ilo kediabou olou fei, ho oe ni woumōu tofigiei sagai kege, Diane Godiha maka degei sagai kege olou fei wouba tofigieiba, hobou ni kafei kaha hebe ke ho o kedia mokou nele.

¹² Kegemōu, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai walai ke kusioumōu, gigima hiyedo hagumou, aso dosogo degemou, sa hulai degeimou, ogo wei degemou, kafei sagai degeimou dugu.

¹³ Haba kuidiho agudiletou dalaguadi kene mihikou tigilema fiyasigeimou dugu, wiye hebe kiyoun kolo wei degeli mei ke gasei sagai degeimou dugu.

¹⁴ Agudione, kiata tigadi sagai kege tigama mei degeimou dugu. Sa sibige kuokou be, bitoubou, to tibi sabou olou fei awalemou, dio u die timou tou fofou gueimou dugu.

¹⁵ Kegegoumou, sa sibige o sasai olou fei kama fosigei. Sa sa o sasai wolou dalaguadi hiye obou, hiye o kedia sisigobou, ami o wolou dalaguadi hiye obou, selebou obou, hubou obou, bose obou, dabai degele idi obou olou fei kedia bitoukou fosige ya ulouya, salahaiya kokou ya mogogou duwoguamou dugu.

¹⁶ Dia duwoguali, kou gue tobolou imou dugu, bitoubou bogobou nige Hiye O, duwodi bolodo kotou duwodibou, Wai Sipsip Wilibou dilie eimokou gofo u dege haguasieie domou, nige ei diou guoba womogou dalaguamabeede tobolou imou du.

¹⁷ Yobe, ifibe uwage sawisie, Godibou Wai Sipsip Wilibou dilie gofo u hiyedo degeba, eimokou hebe kasagai ke neiba, tofigile kaha degemou.

7

Israel o sasai olou fei 144,000 kege Godiha maka degele i dala

¹ Kegemōu, sa sibige kolumaha isimobou isimou bou figi ilobou ilobou kokou esol o olou fei bolou bolou kege tafalaguamou dugu. Dime wi olou fei bolou bolou kege kaha mihibou, to dawalabou, dibibou kuokou hagueie domou akoguo tafalaguamou dugu.

² A esol o ta Godi yo u kegenou daladi kaha maka ke tolou mou, aso haguluya ke felemou, esol o bolou bolou kege, Godiha hu hiyedo kou

nelemōu, mihībōu tō dawalabōu de makomabeedei kediamokōu hiligedo kōu gue tobōu mōu dugu.

³ Nĩ asōu kolobōu, tobōu, dibibōu toto makodama. Ei di Godihã dabai degedi o sasã kediamẽ Godi yoŋu ẽ bi degemabadeba die wodemekōu maka degema fogōu ba, kuhe makoma.

⁴ Kegemōu, a haba o sasã ilo die wodemekōu Godihã maka mōu olōu fei 144,000 kege kediamẽ Israel huti olōu fei 12 kege kaha o sasã ilo keleyode tobōu mōu du.

⁵ Judahã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Rubenhã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Gathã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

⁶ Aserhã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Naptalihã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Manasehã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

⁷ Simeonhã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Livaihã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Isakarhã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

⁸ Sebulunhã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Josephã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

Benjaminhã huti o sasãibe 12,000 kegeye maka malã i.

O sasã sudo kediã Godikōu diho bagã tobolōu i

⁹ Kegemōu, a haba o sasã kefei sudo hũ soloŋu hobogolōu sagã mei, sa sa olōu fei o sasãibōu, obiyei olōu feibōu, kolo gehe gehebōu, tã gehe gehe tobōu di o sasãibōu olōu fei kefema duwodi bolodo kotōu duwodi Hiye Obōu, Wai Sipsip Wilibōu dilie midihokōu tafalaguamōu dugu. Diãme yukuei fõ degei kẽ kã imamōu, fagai guo sagã kẽ tolōu i dugu.

¹⁰ O sasã kediã hiligedo kōu gue tobolōu imōu du, Duwodi bolodo kotōu duwodi Hiye O, di Godibōu, Wai Sipsip Wilibōu dilienōu si di mamofũdi.

¹¹ Esol o olōu fei kediãge Hiye Ohã duwodi bolodo kebōu, odo 24 kege kediãbōu, fibōu bi dosōu yosi kege kediãbōu de silẽmã tafalaguali, Hiye Ohã duwodi midihokōu yubu sugulo fiyasigemōu, miye duwoguali, Godikōu diho bagã tobolōu imōu dugu.

¹² Diã kōu gue tobolōu i, Damalẽdo, dige di Godi emokōu nōu bolofejyodemaba, hohobōu me. Eñōu si tewe hiyedo.

Damalẽdo, di emokōu nōu bolofejyodema, ẽ hũ hebele fogume.

E hũbe hiyedo folodo.

Di Godibe nele hiyedo.

Godi eme yoŋu kegenōu dalale. Tofousogo tofousogo ta mei degele mei.

Damalẽdo-yode tobolōu imōu du.

O sasã yukuei fõ degei kai kediamẽ hagi hiyedo kōu duguomōu mei degele i

¹³ Kegemōu, odo 24 kege tanōu tahã amokōu yodu, o sasã yukuei fõ degei kai kediamẽ koyo diã? Kilijage haguasiei?

¹⁴ Kege yodumōu, a sima tobou, hiye o, noŋusi teweyodeimōu, odo kaha amokōu haba tobou, o sasã kediamẽ hagi hiyedo duguo dalagua demamōu

haguasiei. Die yukuei keme Wai Sipsip Wili kaha kafeiye bigima, sibigi olou fei mei degemou, fo degeinou kuhe.

¹⁵ Kegei kaha degemou,

Diã Godiha duwodi midihokou tafalaguali,

Godiha mosodu agalibou huliamebou de dabai degele idi.

Godiha yoŋu e duwodi bolodo kotou duwoli, diãbou de dalali, diã dia dalale.

¹⁶ Godiha diã wolou dalababe,

diã hegie ta degele mei.

Huei nale sagaine ta degele mei.

Aso difine dugulo mei, bi taye degeiyene diã ta difi degele mei.

¹⁷ Yobe, Wai Sipsip Wili, Godiha duwodi bolodo ke hafei dege tafala kahage o sasai kediamе,

fi nedi huei sou sudo kokou wou ma ile, huei nejiba,

Godiha die dihõ huei ke olou fei togeiba, diã haba ta gosolo ile meido.

8

Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai dioyosi ke kusiei

¹ Kegemou, Wai Sipsip Wili kaha kuguo folou kuolou mai dioyosi ke kusioumou, hebenitou uwo ta degeli meido dalali, aso ilokou i.

² A esol o olou fei dioyosi kege Godiha dihile kokou tafalaguamou, esol o tae diamokou kibi olou fei dioyosi kege ke nemou imou dugu.

³ Kegemou, esol o taha sele igi gol bilika ta mala hagua, Godiha dou moso ke hafei dege tafalamou, esol o taye bilika kodu ho bolodo mola hiyedo ke sagiemou, na dou moso, sele igi golye milou kuokou, ho bolodo mola sai koŋu dogoguoba, ta Godiha o sasaiye dihõ бага tobolou idi kebou de tiagewoma, dou migiba dahai kaha yoŋu foloyode tobou mou dugu.

⁴ Esol o kaha kege degeimou, ho bolodo mola dou dahai kebou, dihõ бага tobolou idi ta kebou de tiagewoma foloumou, Godiha ho bolofei ke dulomou hohobou.

⁵ Dou dahai foloumou, esol o kaha Godiha dou moso kokou dou ta dilemou, bilika kodu sagiemou, sa sibige kuokou bohoulou mugumou, dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Gigimane hagumou dugu.

Esol o bolou bolou kege kedia kibi haguisa i

⁶ Esol o dioyosi kege, kibi tou ma dalagua kedia kibi haguissalamou ama deleigui.

⁷ Kegemou, esol o sasafei kaha e kibi haguissoumou, bilie huei,* igi sa degei ke huei todi sagai kege doubou kafeibou de sa sibige kuokou migi. Sa ilo tanou ta hebebou diobou olou fei douye nama mei degei. Haba sa ilo bolou kegebe bolonou delei.

⁸ Kegemou, esol o sasama kaha e kibi haguissoumou, esol o tae bitou sasado, douye wobolou sagai ke to dawalakou hebele mugumou, to dawala ilo tanou ta kafei bagai. Haba dawala ilo bolou kegebe bolonou delei.

* 8:7 8:7 Kulio huei

⁹ Miyebōu galibōu, tō dawala ilo kafei bagai kokōu deleigui olōu feibe tofigile i. Mosolene olōu fei tō dulemōu molōu gōu le i. Haba dawala bolōu kege kaha galibōu mosolebōu debe bolōnōu deleigui.

¹⁰ Kegemōu, esol o koma kaha e kibi hagnosisomōu, kuidihō hiyedo disio mi sa degei agudiletōu duwodi ke telema, sa ilo tanōu ta tobōu, huei soubōu kokōu fiyoumōu dugu. Haba tobōu, huei soubōu de sa ilo bolōu kegebe bolōnōu delei.

¹¹ Kuidihō kaha hube Afi. Kuidihō kaha sa ilo tanōu ta kokōu talekōu fiyamōu, tō olōu fei afi degeimōu, o sasai sudo huei ke nama, tofigile imōu dugu. Haba tobōu sa ilo bolōu kegebe bolōnōu delei.

¹² Kegemōu, esol o dosōu kaha e kibi hagnosisomōu, asobōu, uguobōu, kuidihōbōu ilo kele makoma mei degeimōu, sa ilo tanōu ta nugu. Haba asobōu, uguobōu, kuidihōbōu ilo kelege bolō delei, sa ilo bolōu kegebe ta nuguli mei. Asō makoma mei degeimōu, agali ilo tanōu ta ke nugu. Haba agali ilo bolōu kegebe bolōnōu delei. Huliamene, uguobōu kuidihōbōu olōu fei kaha hohō ilo tanōu ta mei degei. Haba hulia ilo bolōu kegebe bolōnōu delei.

¹³ Kegemōu, a sio mōu si ta kaha agudiletōu fulōu sulugi hiligedo kōu gue tobōu mōu du, solōu do solōu do hiyedo, sa sibige o sasai nime niōu tawaibōu. Esol o kamadia kediane die kibi hagnosisaladi. Hagnosisa ibabe, sa sibige o sasai nime hagi hiyedo dugulo ile.

9

Esol o hou kaha e kibi hagnosisai

¹ Kegemōu, esol o hou kaha e kibi hagnosisomōu, a kuidihō ta agudiletōu ge fiyoumōu, kuidihō kokōu esol o taye a sojudi ki neimōu dugu. Ki keme ulou sogodo yosibōu mei kaha a sojudi ki.

² Kuidihō kaha a sojudi ki kaha ulou sogodo ke a sojugōu mōu, dou dahai dou hiyedo wobolōu kaha dahai folodi sagai kenōu tefe felemōu, asobōu agudiobōu gogumōu sa olōu feido hulia degeimōu dugu.

³ Dou dahai koduge sigō sudo felegomōu dugu. Keme mōu felegali mei, esol o taha ni sa sa olōu fei yaba, homoguye o galadi sagai kenōu tefe, sa sibige o sasai makomabeedimōu felegai.

⁴ Sigō kedia yala degeimōu, esol o kaha tobou, ni yaba, diobōu, hebe guobōu, bimai olōu fei mihikōu dala keme nadama. O sasai Godiha maka ke die wodemekōu dala mei kedianōu makomabeedei.

⁵ Ni o sasai galaba, do nele dalaguai, uguo houyosi kege mei degema, kenōu si hobōu wouba tofigiedama. Kegemōu, sigō kedia yamōu, o sasai kediamokōu do hiyedo nele i. Do keme homoguye galai do sagai kenōu tefei.

⁶ Kelegebe, o sasaiye tofigile sagai degeba, tolo a ka ilye, kenōu si tofigile ile mei. Tofigile tagale ilye, kenōu si todibe mei degele.

⁷ Kegeimōu, a dugube, sigō kediamē wai hos biyalamōu degele ili ke sagai degele i dugu. Die widiletōu be hiye o heti, sele igi golye milōu gai sagai kegei ke mugulo i. Die midihōbe o midihō sagai degele i dugu.

⁸ Die widio towebe sasaj̄ kediā widio towe sasado ke sà degei. Die mēne gofoṽudo, fuse sosouwedo laion* kediā me sagaj̄.

⁹ Die biliēbe biyalamōu biliē gogudi kuwo sagaj̄ kaha gogulo i. Die tifiḡiya uwobe hiyedo, obe biyalamōu, wai hosye kalōu dufolōu ili uwo sagaj̄ du.

¹⁰ Sigō kediā hibiabe homogu hibia sà degei, ayēbōu, kaha o sasaj̄ tōu guebōu tahaleba, kōu kasagaj̄ ke sosōu gueibabe, do gofoṽudo dugulo ile. Sigō kasagaj̄ kediā oḡuo houyosi kege do nele dalaguale. Die dedeibe die hibiakōu dalagua.

¹¹ Sigō kediame die hiye o dala. Die hiye obe esol o kasagaj̄, ulou sogodo yosibōu mei kaha obōu ke. Hibru taēge, esol kaha hūbe Abadon. Griḡ taēge Apolion. Hū kaha sibigebe Makodi O.

¹² Kegemōu, hagi hiyedo sasafeibe mei degei. Kenōu si duma, niōu tawaibōu. Hagi bolōube habage tamā degele.

Esol o walaj̄ kaha e kibi haguḡisai

¹³ Kegemōu, esol o walaj̄ kaha e kibi haguḡisomōu, a wai bulumakou ikoke dosōu yosi kege, dou mosō sele igi golye milōu gai Godiha dihiḡlekōu dala kokōu ge ikoke timi kilege o taha tā uwo ta tobōu mōu du.

¹⁴ Tā uwo kahaḡe esol o walaj̄, e kibi tolōu tafala kokōu, naḡe esol o bolōu bolōu kege, tō hiye Yufretiskōu didiḡ degele i dalagua kediame tōu fogōu yedei.

¹⁵ Esol o bolōu bolōu kege, sa sibige o sasaj̄ walamōu dia dalagua kediame asō dihoḡbōu, sawisieibōu, oḡuobōu, sadebebōu de makai kelegenōu esol o taye tōu fogōu mōu, sa ilo tanōu taha o sasaj̄ woma mei degelamōu yai. Haba sa ilo olōu fei bolōu kegebe wouba tofigile ile mei, bolonōu dalaguale.

¹⁶ A dube, esol o bolōu bolōu kediā, die ami o, wai hos tagetōu duwogua kediame suḡdo, olōu feibe 200 milion kegeyode tobolōu imōu du.

¹⁷ A diho bohōlōu mā dugu kegebe, ami o, wai hos tagetōu duwogua kediame kuwoye die biliē gogulo i dugu. Biliē gogudi kuwo ilo kelebe weḡ degei. Ilo kelebe dosogō degei. Ilo kelebe biye degei. Haba wai hos kediā widiobe fuse sosouwedo laion widio sà degele i dugu. Die mogouduge, doubōu, dou dahaj̄bōu, kasele igi difi hiyedobōu de feḡḡomōu dugu.

¹⁸ Ami o, wai hos tagetōu duwogua kediā ya, sa sibige koṽumahā ilo tanōu taha o sasaj̄ olōu fei woumōu tofigile i. Wai hos kediā mogouduge dou dahaj̄bōu, doubōu, kasele igi difi hiyedo kebōu kaha o sasaj̄ woumōu tofigile i. Haba, sa sibige koṽumahā ilo bolōu kegebe bolonōu delei.

¹⁹ Wai hos kediā, die biyadi nelebe die mogoudubōu, die hibiakōu bōu de dala. Die hibiabe bei sagaj̄, widiobōu kaha o wala idi.

²⁰ Kenōu si, o sasaj̄ woumōu tofigile ili mei kediame ta fi bohōlōu ili mei. Ogōu gai godi, dioṽu die dobogoṽuye milōu ga idi kene ta tōu fogōu le ili mei. Duo kasagaj̄bōu, ogōu gai godibōu kediāmokōu diho baḡa tobolōu idi midihō kene ta tōu fogōu le ili mei. Damaledo, die ogōu gai godi ilo kelebe sele igi golye milōu gai, ilo kelebe sele igi silvaye milōu gai, ilo kelebe sele igi kopaye milōu gai, ilo kelebe igidoye milōu gai, ilo kelebe hebeye milōu gai. Kegele i kediame ta baha idiyo mei, tā ta dulo idiyo mei, ta suluguadiyo meiyē, kenōu si o sasaj̄ kediā ogōu gai bimaj̄ kokōu diho baḡa tobolōu idi.

* **9:8 9:8** Fuse sosouwedo laionbe o wodi fuse, sa dodou sū degeiya ke suluguadi.

²¹ O sasaj̄ kediā midihō kasagaj̄ milolōu idibe o wodibōu, hagai wodibōu, sasaj̄ hiyoubōu, o hiyoubōu siadibōu, bi hiyou moṽudibōu olōu feī kene ta tōu fogōu le ili mei, kegenōu degele idi.

10

Esol o tahā kuguo huyadefei ta Jonkōu neimōu nai

¹ Kegemōu, ā esol o nelē hiyedo ta, hebenitōu ge mabiye tigama migimōu dugu. Ē widiokōu be siokoṽutiye silemaj̄ dugu. Ē midihōbe asō hohō sa degei. Ē ibigidione douye wobolōu sagaj̄ dugu.

² Ē dobogoṽukōu be kuguo huyadefei ta haguamōu tolōu hagumōu dugu. Ē abogoṽu delebe tō dawalakōu tofogōu mōu, ē abogoṽu fofōṽube mihikōu tofogōu dalamōu dugu.

³ Ē hiligedo tā digio dege, fuse sosowedo laionye taj̄ sagaj̄ degema mei degeimōu, dibie dioyosi kege fufuoumōu du.

⁴ Ā dibie dioyosi ke fufuei kahā tobou ke mā kuguokōu nalalamōu degeiye, kenōu si hebenitōu ge tā uwo ta kōu gue tobōu mōu du, tā dibie kediā tobou keme nalāda. Nā fiyenōu tawa.

⁵ Kegemōu, ā esol o, tō dawalabōu mihibōu kokōu tafalamōu dugu kahā, ē dobogoṽu dele ke hebenitōu fogumōu dugu.

⁶ Esol o kahā Godi yoṽu kegenōu daladi kahā huya ke makamamōu kōu gue tobou, agudiobōu ē bimaibōu, sa sibigebōu ē bimaibōu, tō dawalabōu ē bimaibōu, olōu feī milōu gai o kahā huya ke uwage sawisieibe tamā degeladi. Godihage ta dia dalale mei. Meido.

⁷ Damalēdo, esol o dio kahā ē kibi haguissouba, Godihā degeleyodei tā mogogou dala ke tamā degele. Egei, Godihā ē dabai degele idi o kediamokōu kōu tobōu mōu haguei sagaj̄ kenōu tefele tamā degele. Damalēdo, habage-degele-duguo-tobolōu-idi-o kediā tobolōu idi sagaj̄ kenōu tefele tamā degele.

⁸ Ā tā uwo hebenitōu ge tobōu mōu du kahā amokōu haba, esol o, tō dawalabōu mihibōu kokōu tafala kahā dobogoṽukōu kuguo haguamaj̄ dala ke nā ile moṽuyede tobōu mōu du.

⁹ Ā ke dulomōu, tafeī teguomōu, esol o kokōu nā kuguo ke amokōu neyede tobōu mōu, esol o kahā amokōu tobou, nā kuguo koṽu malā nā. Nōubabe, kule naī sebe sagaj̄ duguloye, kenōu si nāme gua gaga degeleyode tobōu mōu du.

¹⁰ Kege tobōu mōu, ā kuguo ke malā naī. Kōu kule naī sebe sagaj̄ duguye, kenōu si gua gaga hiyedo dugu.

¹¹ Kegemōu, esol o taye amokōu tobou, nā habage tamā degele ke, kolo esofeī esofeī o sasajibōu, sa sa olōu feī o sasajibōu, tā esofeī esofeī o sasajibōu, sa sa olōu feī dia dalaguadi hiye obōu olōu feī kediamokōu tobōu yede tobou.

11

O bolōu kedilie Godihā tā hehegiei

¹ Kegemōu, ɛsol o tae tefegadi biya ta amokōu nelemōu, na ile, Godiha moso hiyebōu, Godiha dou mosobōu de tefegamaba, o sasai olōu fei, kile diho baga tobolōu idi kediane hu soŋuyede tobou.

² Kenōu si Godiha moso kekaimidube tefeda. Yobe, kelebe Godikōu damaleyodele ili mei o sasai kedia kefele idi timōu kaha degeimōu. O kedia haguasie, Godiha sa hiye kodu fologaba suluguali, oگو olōu fei 42 kege mei degeiba, sa ke olōu fei makoma mei degele.*

³ Godiha tobou, a ma ta hehegiendi o bolou kedilie tobou ba dilie solou do degedi yukuei kasagai ke kama ya, habage tama degele kaha ta ke hehegile iligi, sawisie olōu fei 1,260 kege mei degele.

⁴ O bolou kediliebe hebe oliv bolou ke sagai, tabe diliebe kamai bolou, sa sibige dia daladi Hiye O Godiha midihokou tafalagua ke sagai.

⁵ O taye dilie walaba degeibabe, dilie mogouduge douye feleba wouba tolo ile. Kegei kaha, o koyoha dilie walaba degeibabe, douye kege wouba tolo ile.

⁶ Godiha diliemokou dedei hiyedo nei kaha degeimōu, dilie Godiha ta habage tama degele ke hehegile kelege, huei todi akogubabe, huei tolo mei. Dilie dedeije to olou fei bohoulou ba, kafei degelenou. Dilie tagaiya ke dilie dedeije, hagi gehe gehe tama degeba sa sibige o sasai olou fei makolonou.

⁷ Kegemōu, o bolou dilie Godiha ta hehegiema mei degeiba, si so, ulou sogodo yosibou mei kodu daladi kaha feleba, diliebou de biyolugi, dilie wouba tofigile ile.

⁸ Tofigieiba, dilie tou be sa hiye ta makai Sodobou Isipbou yodele idi kaha alikou tilaguale. Sa hiye keme dilie Hiye O hebe fufuguomaikou ikoke degele i sa ke.

⁹ Dilie tou keme tilaguaba sawisie kamadiabou haba sawisie ta tolou ile agali duwo kegebou kelege o sasai sudo, kolo esofei esofeibou, obiyei tanou tanou bou, ta esofei esofei o sasai bou olou fei kedia dugulo ile. Duguoba, widale akogulo ile.

¹⁰ Damaledō, sa sibige o sasai kedia o bolou kedilie tofigiei ke duguoba, hoho hiyedo dege yotile, dioŋusie bi neiba neiba dele ile. Yobe, habage-degele-duguo-tobou di-o bolou kedilege diamokou hagi nele iligi tofigiei kaha degeimōu.

¹¹ Kenōu si sawisie kamadiabou haba sawisie ta tolou ile agali duwo kege ke mei degeimōu, Godiha diliemokou fi gehe neimōu, dilie hagua tofolou imou, o sasai kedia duguo kesigiemou gue hiyedo degele i.

¹² Dilie hagua tafalaguali, hebenitou ge ta uwo ta hiligedo, nele felemabeedemou dulo i. Kegemōu, ho o kedia masele dalaguamou, dilie mabi timiya ke hebenitou fologai.

¹³ Kelegenou gigima hiyedo hagulugi, sa ilo tanou ta makoma, o sasai olou fei 7,000 kege woma mei degei. Haba sa ilo olou fei 9 kegebe bolonou deleigui. Kegeimōu, o sasai tofigili mei kedia gue hiyedo degemou, hebeni Godiha hu hebele fogulo i.

¹⁴ Kegemōu, hagi hiyedo sasamabe mei degei. Niou tawaibou. Hagi komabe hagualadi.

* **11:2 11:2** Oguo 42 kege keme sawisie 1,260 kege. Sawisie olou fei 1,260 kege keme sadebe olou fei 3 kegebou, haba oگو 6 kegebou de. Daniel 7:25, 9:27, 12:7; Luk 21:24

Èsol o dio kaha ẹ kibi hagnosisai

¹⁵ Èsol o dio kaha ẹ kibi hagnosisomou, a hebenitou ge ta uwo hiligedo kou gue tobolou imou du,

Sa sibige dia daladi o bolou kediliebe di Hiye Obou, yonu makai o Kelesubou dilie. Diliebe Hiye O degele i.

Di Hiye Oha sa sa olou fei tofousogo tofousogo kegenou dia dalale.

¹⁶ Kege tobolou imou, odo olou fei 24 kege, die duwodi kotou, Godiha dihile kokou duwoguadi kedia yubu sugulo fiya, miye duwoguali, Godikou kou gue dihog baga tobolou i,

¹⁷ Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Name afudo nonu kegenou delei, ifine nonu kegenou dala.

Ei namokou bolofeyodili.

Yobe, ne nelebe hiyedo. Name sa sibige olou fei dia daladi Hiye O degei kaha.

¹⁸ Sa sa o sasai, namokou damaleyodele ili mei kedia gofonu degele idiye, kenou si ne gofonube tama degeli kehe.

Na tofigiei o sasai kedia ta salebe hafei degei kuhe.

Nage ne dabai degele idi o kediakokou hebe bolodo ke nemou ile. O kediame habage-degele-duguo-tobolou-idi-o kedia.

Damaledo, ne o sasai namokou gue degemou, ne hayedu dalaguadi kediame ilo kelebe hubou, ilo kelebe hubou meiye, kenou si na ne o sasai olou fei kediakokou hebe bolodo ke nele.

Haba o sa sibige o sasai wodi kediakokou be na hebe kasagai ke nele.

¹⁹ A odo olou fei 24 kege kedia kege tobou ma mei degeimou, esol o taye Godiha moso, hebenitou duwo kaha a ke sofumou, Godiha mogo degedi bokisi ke tama degeimou, dibie biligile nomou fufuale uwo hiyedo degeimou du. Gigimane hagumou, bilie hueine, igi sa degei ke huei todi sagai kege migi.

Yesuha Tamabou ẹ sosou bou olou fei makoma mei degei

(Ta Hiye 12-20)

12

Jonha sasai tabou bei kagasiou bou de dugu

¹ A midihog gehe ta agudiletou ge tama degeimou dugube, sasai tabe aso yukuei baga kai dugu, uguobe ẹ abogonu hayedu dalamou dugu. Kuidihog olou fei 12 kege heti baga ẹ widiletou kai dalamou dugu.

² Sasai keme dihi guokou dalali, dihi mala felamou gou gomou du.

³ Kegema haba midihog gehe ta agudiletou tama degeimou dugube, bei kagasiou hiyedo, wej degei kaha dalamou dugu. Bei kagasiou kaha ẹ widiobe gou lu olou fei dioyosi kege. E widio tanou tanou kotou be ikoke olou fei 10 kege kebou, hiye o kedia hetibou de kai dalaguamou dugu.

⁴ A dugube, bei kagasiou kaha ẹ suwaye agudio figi ilokou kuidihog olou feido ke sa sibige kuokou kogosomou dugu. Kuidihobe agudiletou olou fei kamadia kege kefeguo dogogomou, kefei boloube tou dalamou kefei tabe olou feido sa sibigekou fiyasigei.

Kegemōu, bei kagasiōu kahage sasai kaha dihi mala feleiba, wala naleyodemamōu e midihokōu dia tefelei.

⁵ Sasai kaha o dihi mala feleimōu, esol o taha dihi ke figamōu, Godiha duwodi bolodo kotou felei. O dihi keme hiye degeibabe, e biya gofoūdo ke tolou ba, sa sa o sasai wolou dalale.

⁶ Dihi mala fogou imou, sasai ke hebe mei mihinou sa Godiha sasai ke sawisie olou fei 1,260 kege ke kokou dalaba e dia dalaleyodema timou milou gai kokou kama fou.

⁷ Kegemōu, hebenitōu ge, esol o Maikelha e mogobou dia bei kagasiou bou e esol obou de biyolugi,

⁸ bei kagasiou bou diame nele mei kaha degemou, diame biyadi tefei mei. Kegeimou diame hebenikou timou ke tou fogou le i.

⁹ Esol o Maikelha e mogobou dia bei kagasiou bou e esol o kediabou de biyolugi gaba tofogou mou, hebesoumou, sa sibige kuokou fiyasigei. Bei kagasiou kaha e hube Tama. Afu yoū kegenou delei, ifine kegenou dala. Ogou ga tobou di o, sa sibige o sasai kediamokou midihokou kasagai milou gadi ke hehegiedi o.

¹⁰ Kegemōu, a ta uwo ta hebenitōu ge kou gue tobou mou du, Ifibe di Godiha di mamou dala.

Godiha e nele hiye keme tama degemou, di wolou daladi O Hiyedo dala. Godiha makai o Kelesu ene hubou nelebou hiyedo ke malamou, di wolou dala.

Yobe, di mogo dia ta sadi o Tama, eme esol o Maikelha hebele mugumou sa sibige kuokou fiyei kaha degeimou.

Agalibou huliamebou ege Godiha dihile kokou tafalali, di mogo dia ta samou haguabe demou, eme esol o kedia sa sibigekou hebele mugumou fiyei.

¹¹ Di mogo diage sa sibige kuokou tafalagualebe defei tagale idiyo mei.

Dia Wai Sipsip Wili kaha kafeibou,

Godiha ta dia hehegie tobolou idi kebou de fimamou be, tofigile keme ta gue degele idiyo mei.

Kegeimou, dia ile, Tamabou de biyolugi, dia gaba tofou.

¹² Kegei kaha degemou,

hebenikou tafalagua, nime hohobou ma.

Sa sibigebou to dawalabou kokou tafalagua, nime niou tawaibou,

Tamabe kele mulomou, nimokou gofoū hiyedo dege dala,

eme aso diho tou degefei dalale ke tewe kaha degemou.

¹³ Bei kagasiou kaha ese sa sibige kuokou hebele mugulo idade tawalemou, sasai, o dihi mala felei ke makolamou sesele siei.

¹⁴ Sesele sumou, esol o taha sasai kokou sio mou si hiyedo kaha tifiyiya bolou nei, e hebe mei mihinou sa kokou fulou iba, dia dia dalaguali, sadebe olou fei kamadia kegebou, haba ogo walaiyosi kegebou de mei degededemamou. Sa keme ahudo sa, bei kagasiou ha ile sagai mei sa kokou fogou iyadomou.

¹⁵ Kegemōu, bei kagasiou ha mogouduge huei hiyedo to gihoūdi sagai kenou tefe felei, gihoūma sasai ke woyadomou.

¹⁶ Tõ gihõu kaha ẽ sesele imõu, mihiyenõu ẽ dogõu guo, mihĩ yoũunõu a soũugõu mõu, hueĩ, bei kagasiõu ha mogouduge felei ke mihĩ dulemõu mulugi mei degei.

¹⁷ Tõ ke gihoũuma mei degeimõu, bei kagasiõu ha emokõu gofoũu hiyedo degemõu, sasai kaha sisigo ilo kediabõu de biyalamõu i. Sisigo keme Godiha ta dia dumabeedei kebõu, haba Yesuha tabõu de tolõu suluguadi o sasai ke.

¹⁸ Kegemõu, bei kagasiõu keme ile, tõ hiyedo ko kokõu tefelei.

13

Kolũkuabõu si so gofoũudobõu dilie felegai

¹ Kegemõu a kolũkua ta tõ hiye komõu ge feleimõu dugu. Kolũkua kaha ẽ widiobe olõu fei dioyosi kege. E widio tanõu tanõu kokõu be ikoke 10 kege dalagua. Haba ikoke tanõu tanõu kokõu be hiye o kedia hetibõu nõu dala. E widio olõu fei dioyosi kege kokõu be hu nalagaibõu nõu dalamõu dugu. Hu nalagai kaha ẽ sibigebe Godi huyafei degedi hu.

² Kolũkua a dugu keme fuse hiyedo ta lepat-yodele idi ke sagai kegei. E abogoũube hiyedo, dibi so hiyedo bea abogoũu sagai kegei. E mogoune hiyedo, fuse sosowedo laion kedia mogou sagai kegei, me gofoũudo. Bei kagasiõu hage yoũu ẽ nele ke kolũkua kokõu nei. Haba, yoũu ẽ hu hiyedo kebõu, yoũu ẽ timõu kebõu dene kolũkua kokõu nei, ege sa sibige o sasai wolõu dalayadomõu.

³ Kolũkua kaha widio tanõu ta kokõu be, obe woma fogou doloubõu dalamõu dugu. Sa sibige o sasai olõu fei kediane duguo kesigiemõu ẽ sesele yai.

⁴ O sasai kedia kolũkua ke sesele ya, bei kagasiõu kõu yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolõu idi, bei kagasiõu hage kolũkua kokõu hu hiyedo nei kaha degeimõu. Haba kolũkua kokõu ne yubu sugulo fiya duwoguali, diho bagamõu, kolũkua ene hu hiyedo folodo, o tae gabama folo sagai mei. O taha ebõu de biyale sagai meiyode tobolõu idi.

⁵ Kegemõu, Godiha gule duguo fogõu mõu, kolũkua kaha yoũu ẽ hu kenõu hebele foguomõu, Godiha hu ke huyafei dege dalali, oگو olõu fei 42 kege mei degei.

⁶ Damaledo, kolũkua kahage Godibõu, Godiha hubõu, Godiha sa hebenibõu, hebenitõu dalagua kediabõu de huyafei degelamõu tobõu mõu i.

⁷ Godiha ke duguo fogõu mõu, kolũkua ke nele hiyedo moũ, Godiha o sasai bõu de biyolugi woma mei degeyadomõu. Haba ẽ obiyei tanõu tanõu o sasai bõu, kolo esofei esofei o sasai bõu, ta esofei esofei o sasai bõu, sa sa olõu fei o sasai bõu de wõu ma dalayadomõu hu hiyedo ke nei.

⁸ Godiha sa sibigebõu agudiobõu milõu li mei kelege, o sasai die hu Fiha Kuguokõu nalai dala mei kediam kolũkua kokõu yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolõu ile. Fiha Kuguo keme Wai Sipsip Wili, oe woumõu tolo i o kaha ẽ kuguo.

⁹ O koyo na kihyoũbõu debabe defeido du.

¹⁰ Godiha o didio degeyedema makai debabe, o keme didio degele.

O awekiye wouba toloyodema makai debabe, o keme awekiye wouba tolo ile.

Kege degegoubabe, Godihā o sasai di neledo dege dalaguali, di damaleyodei ke defeido tou me.

¹¹ Kegemou, a si so gofoudo ta mihi dulemou ge tama degeimou dugu. Si so gofoudo kaha e widiokou ikoke bolou kege keme wai sipsip wili ikoke sagaiye dalamou dugu. E tabe bei kagasiou ha tanou tefei.

¹² Si so kaha mihi dulemou ge tama dege felemou, kolukua kaha dihile kokou tefeilei. Kolukua kaha si so kokou nele hiyedo ke nelemou tobou mou ile, sa sibige o sasai kediamokou tae famou, ni kolukua e widiokou oe woma fogou doloubou kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobou mabeede tobou.

¹³ Si so kaha midihoge gehe gehe hiyedo milou gai. E degeiyene dou agudiletou ge migimou, o sasai olou feido kedia dugulo i.

¹⁴ Godihā duguo fogou mou, si so kaha hu hiyedo malamou, ogou gai ta tobou mou be, sa sibige o sasai kediage e tabe damaledoyade tawale idi. Yobe, e kolukua dihile kokou midihoge gehe gehe milou gadi kaha degeimou. E sa sibige o sasai kediamokou, ni kolukua, awekiye woumou tolo ilemou haguai kaha, e hu keme ni hebele fuguoba, igi kolukua ke baga milou mabeede tobou.

¹⁵ Godihā duguo fogou mou, si so kaha kolukua baga milou igi kokou fi nei, igi kaha ta tobou ba, o koyo dia igi kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobou ho fogou babe, fibou igi kaha degeiye, diame tofigile.

¹⁶ Kegemou, si so gofoudo kaha e dabai degedi o kediamokou tobou mou ya, o sasai olou fei tae fisilemou maka ta magamou i, o sasai kedia dobogou deleyabou, wodemeyabou maka magamou i. Hubou obou, hubou mei obou, selebou obou, sele mei obou, bose obou, dabai degedi obou olou feido maka ke magamou i.

¹⁷ Maka degegamamou, e kou gue tobou, o sasai koyo dia kolukua kaha hu nalai kebou mei deba, haba e hu kaha maka kebou mei debabe, o kaha yogokou bi ta tiga molo u mei, ha bi ta tiga nele mei.

¹⁸ Di olou fei defeido fimame. O koyobe tewe o debabe, o kaha ke kolukua kaha e hu maka ke defeido souba, hu kaha sibige ke tawame. Hu maka keme o taha maka. Hu kaha makabe 666.

14

Wai Sipsip Wili kaha o sasai kedia die gehe ta feile i

¹ Haba kegemou dugube, Wai Sipsip Wili keme bitou Saionkou tafalamou dugu. O sasai 144,000 kege, Wai Sipsip Wili kaha hubou e Aye Godihā hubou de die wodemekou nalaga i dala kediamame ebou de dalaguamou dugu.

² A ke duguomou tafalali dube, uwo ta hebenitou ge hagumou du. Uwo keme to si hiyedo kaha uwo sagai kegeimou du, dibie uwo sagai kegei du. Uwo a dube gita sudo wala ili uwo sagai kegei du.

³ Kegemou, o sasai kediage Hiye Oha duwodi midihokou bou, fibou bi dosou yosi kegebou, haba odo olou fei 24 kegebou kedia dihile kokou tafalaguali, die gehe ta feile i. Die keme o tae ta tawale sagai mei. O

sasai 144,000 kege, Godiha sa sibige kuokou ge mamou kedianou si die ke tawalemou feile i.

⁴ O kediame sasai hiyou suluguadiyo mei. Die duledu sibigi ta dala mei, Godiha dihile kokou doundonou dalaguadi. Diame Wai Sipsip Wili kaha sulu kenou sesele suluguadi. O sasai kediame bi yomogou do, Godiha Wai Sipsip Wilibou dilie biyodemamou mamou.

⁵ Diame ogou gadi o sasai mei. Die duledube sibigi ta dala mei.

Esol o kamadia kege kedia egei tobolou i

⁶ Kegemou, a dugube, esol o ta agudiletou fulou sumou dugu. Esol o keme egei hehegie siadi o. E Godiha ta bolofei, yofu kegenou dalale ke, sa sa olou fei o sasai bou, obiyei tanou tanou o sasai bou, ta esofei esofei tobou o sasai bou, kolo esofei esofei o sasai bou kediamokou hehegie siadi.

⁷ Esol o kaha hiligedo kou gue tobou mou du, Godikou gue degeba, e hayedu dalali, e hu hebele foguma, e ta salebe hafei degeli kaha degeimou. Agudiobou, sa sibigebou, to dawalabou, to soubou olou fei milou gai o kokou ni yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobou mabeede tobou.

⁸ Kegemou, esol o sasama kahane hagua tobou, sa hiyedo Babilonkou be, moso olou fei biligilema fiyasigei. Sa kahage e sasai hiyou degedi midihou ke sa sa o sasai olou fei kediamokou hehegieimou, diame tigi kolo huei gofou do nama fi totou degedi sagai kenou tefele idi.

⁹ Kegemou, esol o komahane e mogo dilie sesele hagua, hiligedo tobou, o koyoha kolukuabou, haba e бага milou igi kokou bou yubu sugulo fiya duwoli diho бага tobou di deba, haba e maka ke dobogou deleyabou, wodemeyabou ke mou dalababe,

¹⁰ Godiha tigi kolo huei gofou do ke dou la, o kokou neleba nayede tobolou. Damaledo, Godiha kopekou e gofou hiyedo sou gu amamai ke neiba, e hagi hiyedo dugulo. Godiha esol o kediabou, Wai Sipsip Wilibou, die dihile kokou ge doubou, kasele igi difi hiyedo kaha nouba, do hiyedo dugulo.

¹¹ O sasai kolukua kokou yubu sugulo fiya duwoguali, diho бага tobolou idi kediame douye nouba, dou dahai hiyedo ke folobe ta mei degele mei, yofu kege folonou dalale. O sasai kolukua бага milou igi kokou diho бага tobolou idibou, e maka ke mou dalaguabou kediane kegenou dugulo ile. Damaledo, agalibou huliamebou kegenou dalale. Do hiyedo dugulo ile. Ta misiholo mei.

¹² Kege degegoubabe, Godiha o sasai dibe neledo dege tafalaguali, di damaleyodei ke defeido tou me, dibe Yesukou damaleyodemamou, Godiha ni dumabeedei ke dulo sesele idi kaha degemou.

¹³ Kegemou, a ta uwo ta hebenitou ge amokou kou gue tobou mou du, na kou gue nala, o sasai Hiye Okou damaleyodei dalaguali tofigile ile kediame hohobolou ile. Ifi yoma habage ke ilebe yofu kegenou dalaguale. Duo Bolofehane kou gue tobou, o sasai kedia dabai hiyedo degele idi, keme mei degema, misiholo duwoguale, yobe midihou bolofei dia milou ga idi keme diabou de ili kaha degemou.

Sa sibige kofumahana nale suwi degei ke molo u sawisie

14 Kegemōu, ą dugube, mabi fō degei ke dugu. O ta mabi kotōu duwei keme O Kediā Dihi* sagai kaha duwomōu dugu. E widiletōu be hiye o kediā heti, sele igi golye milōu gai ke muguomōu, e dobogōūye aweki tafado ta tolōu duwomōu dugu.

15 A ke duguo masele tafalamōu, esol o ta Godihā mosoduge migile tamakōu tafalali, mabi tagetōu duwo o kokōu hiligedo kōu gue tobou, sa sibigekōu nale olōu feibe suwi degei kaha degeimōu, na ne aweki malaba olōu feido kege diafigiyede tobōu mōu du.

16 Kege tobōu mōu, o mabi tagetōu duwo kaha e aweki tolōu, sa sibigekōu bale mulomōu, nale suwi degei ke olōu feido kege diafigi.

17 Kegemōu, ą esol o tane Godihā moso, hebenitōu duwo koduge migile tamakōu tafalamōu dugube, aweki tafa degei ke tolōu tafalamōu dugu.

18 Aweki tolōu tafalamōu, esol o ta Godihā dou moso ke tōu fogōu haguei. Esol o keme dou dia daladi o. E hagua, esol o aweki tafa degei tolōu tafala kokōu hiligedo tobou, sa sibigekōu be, hebe kolo olōu fei keme suwi degei dala kaha degeimōu, na ile, ne aweki tafa degei kaha diafigiyede tobou.

19 Kege tobōu mōu, esol o kaha e aweki tolōu, sa sibigekōu bale mulomōu, hebe kolo suwi degei ke diafigima kefeguomōu, mihi dai kodu hebesai ke obe kotōu tofōu tofolōu i dugu. Ke degei kaha sibige keme Godihā gofoūbe hiyedoyode hegi.

20 Mihi dai keme sa hiye kaha hagulekōu dala kodu hebesama tofōu tofolōu imōu, kafei hiyedo folo, to gihou sagai kahanou iligi, sa ahudo, kilomita olōu fei 300 kege gogu. Kafei kaha hilo foulugi, o widiobōu de tefele fogou.

15

Esol o kediā hagi olōu fei dioyosi kege tōu ma tafalagua

1 Kegemōu, ą hebenitōu midihō gehe ta tama degeimōu duguo kesigi. Esol o dioyosi kege kediā hagi hiyedo dioyosi kege tōu ma tafalaguamōu dugu. Hagi dioyosi kege keme uwagedo, sa sibige o sasai kediā duguma mei degeibabe, Godihā e gofoūne olōu fei mei degele.

2 Kegemōu, ą haba to dawala, galase hohō sagai komōu dou sagai wobōu mōu dugu. O sasaine gita, Godihā diamokōu nei ke tōu ma, dawala biya kokōu tafalaguamōu dugu. O sasai kediame kolukuabe gabama felei. E бага milou igi kokōu be ta diho бага tobolōu idiyo mei. E hu kaha maka nalai kene die tōu guebōu ta dala mei.

3 Dia tafalaguali, Wai Sipsip Wili kaha die, Godihā dabai degedi o Mosesha afu kōu gue fei ke feile imōu du, Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Na dabai hiyedo degegoumōu be, ei duguomōu kesigile idi.

Name sa sa o sasai kediā wolōu daladi o.

Ne midihō olōu feibe doudonōu, damaledonōu.

Ta na tobōu dibe, damaledo ta kenōu tobōu di.

4 Godi name tanōu fei, nanōu si bolodo.

* 14:14 14:14 Daniel 7:13

O sasaj olou fei namokou gue degeba, ne hayedu dalali, ne hu hebele fogulo ile.

Sa sa olou fei o sasaj kedia namokou haguasie, yubu sugulo fiya duwoguali, diho baga tobolou ile.

Yobe, midihõ dõudo, na milou gadi keme tama degei kaha degeimou.

⁵ Kegemou, a kuolou mosõ, hebenitou ge Godiha falai mosõdu dala kaha a keme soõugou mou dugu.

⁶ A soõugou mou, a esol o dioyosi kege kedia haji hiyedo dioyosi kege ke tou ma haguasie tamakou tafalaguamou dugu. Yukuei fo degele i ka i ke, fiyati sele igi golye milou kaha tufoguo kama tafalaguamou dugu.

⁷ Esol o dioyosi kege kedia tafalaguamou, fibou bi dosou yosi duo kile tanou tahage Godiha gofoõu hiyedo ke meleki, sele igi golye milou dioyosi kege kokou sai ke moõuma nemou i. Godi eme yoõu kegenou daladibe, ta mei degele mei.

⁸ Meleki ke nemou imou, Godiha e hohõbou e nelebou keme dou dahaj sagaj kegei kaha Godiha mosõdu amama dalamou, o tae ta Godiha mosõ kodu folo sagaj kegei mei. Keme kegenou dalali, esol o dioyosi kege kedia haji dioyosi kege ke olou fei sa sibigekou bohõu sama mei degeibasi.

16

Esol o kedia Godiha gofoõu, meleki dioyosi kege sai ke sa sibigekou bohõu sa i

¹ Kegemou, a ta uwo ta, Godiha mosõduge esol o dioyosi kege kediamokou hiligedo kou gue tobou mou du, ni ile, Godiha gofoõu, meleki dioyosi kege sai ke, sa sibigekou bohõu samabeede tobou mou du.

² Kegemou, esol o sasafei kaha ile, e meleki ke sa sibigekou bohõlou mugumou, o sasaj, kolukua kaha maka ke mou dalaguabou, haba kolukua baga milou igi kokou diho baga tobolou idi kediabou olou fei kediamẽ dobodo hiyedo dugulo i.

³ Kegemou, esol o sasama kaha ile, e meleki ke to dawalakou bohõlou mugumou, dawala keme o tei aiyõu sagaj degeimou, gali dawalakou dalaguadi ke olou feido tofigile i.

⁴ Kegemou, esol o komã kaha ile, e meleki ke todayabou, huei souyabou kokou bohõlou mugumou, olou fei kafeinõu degei.

⁵ Meleki komã ke bohõlou muguomou, to olou fei dia daladi esol o kaha kou gue tobou mou du,

Nome Godi, na afudo noõu kege delei, ifine dala kuhe.

Ne midihõbe bolõdonou.

Hebe kasagaj, na sa sibige o sasaj kediamokou neleyodei keme dõudo, die midihõ kasagaj milou ga idi kenõu tefebeba nele.

⁶ Damaledo, sa sibige o sasaj kediage ne o sasabou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou kedia wala imou, die kafei migi kaha degeimou, na degeiye diame huei olou fei mei degema, kafei kenõu namabadomou degei dala kehe.

⁷ A haba Godiha dou mosõ kaha kou gue toymou du, Damaledo, Hiye O Godi, ne nelebe hiyedo folodo.

Nage o sasajibe file duguomou, damaledo, doudo kokou nou ta sadi.

⁸ Kegemou, esol o dosou kaha ile, e melesi ke aso tagetou boholou mugumou, Godiha asokou nele neimou, difi hiyedo, dou difi sagai degei. O sasai e difiye siyadomou.

⁹ O sasai aso difi hiyedo kaha simou, diage Godikou ta bou бага tobolou i, e degeiye do hiyedo dugulo iliyodemamou. Kenou si fi boholou ili mei, Godikou hohobolou be dafa i.

¹⁰ Kegemou, esol o hou kaha ile, e melesi ke kolukua kaha duwodi kokou boholou mugumou, e sa ke olou fei nugugu. Sa nugugumou, o sasai e sa kile dalaguadi kedia hagi hiyedo duguomou, dio[usie dio]u die i meye kagile i.

¹¹ Hagi hiyedo ke duguo dalaguali, Godi hebenitou daladi kokou ta bou бага tobolou i, dobodo sudo kaha do hiyedo duguomou. Kenou si, die midihog kasagai milou gadi keme ta tou fogou mou, fi boholou ili mei.

¹² Kegemou, esol o walai kaha ile, e melesi ke to hiye Yufretiskou boholou mugumou, to ke olou fei haga fiyei. Kegemou, biyadi o aso hagulukou dalaguadi kedia haguasile a ke so[ugou].

¹³ A haba kegemou dugube, duo kasagai olou fei kamadia kege, sai бага felegoumou dugu. Sai tabe bei kagasiou ha mogouduge felei. Tabe kolukua ha mogouduge felei. Tabe ogou gai egei tobou di hiye oha* e mogouduge felei.

¹⁴ Sai bagai kedia me duo kasagaido, midihog gehe gehe ke milou ga idi. Dia ya, sa sa olou fei suluguali, sa sibige hiye o kedia die biyadi o kedia mo[uma haguasie kefeguoba, uwage sawisie kelege Godi, e nelebe hiyedo folodo, ebou de biyamabeedema haguasie kefegulo ile.

¹⁵ Ni duma, a hagualebe, ni ta tawale mei. A nimokou hagualebe hiyou mo[udi oye haguadi sagai kenou tefele haguale. O koyo na tiadiyo mei, ne yukuei kai digima, hafeido dege dogoguo dalababe, name hohobolou nou. Yobe, name o dihile kokou bese sidifi degele mei kaha degemou.

¹⁶ Kegemou, duo kasagai kediage hiye o kedia wou ma haguasiemou, Hibru tae sa Armagedon-yodele idi kokou kefegulo i.

¹⁷ Kegemou, esol o dio kaha ile, e melesi ke agudiletou boholou filoumou, ta uwo ta, Godiha moso, yo[u duwodi bolodo koduge hiligedo, ma dabaibe mei degeiyode tobou mou du.

¹⁸ Ta uwo ke tobou mou, dibie biligile noumou fufuale uwo hiyedo degei. Haba gigima hiyedo folodo haguei. Kou guai o kedia ne gigima hiyedo kegei ta dugulo ili mei.

¹⁹ Sa hiyedo Babilon bafolou mou, olou fei kamadia degei. Sa sa hiyedo olou feine, moso olou fei biligisema mei degei. Damaledo, midihog kasagai, sa hiye Babilon o sasai kedia milou ga idi keme Godihage ta totou degeli mei, e kope gofo[u hiyedo kaha amamai ke sa ke tie o sasai kedia mokou neimou nala i.

²⁰ Gigima hiyedo ke hagumou, to tibibou bitoubou olou feido mei degele i.

* **16:13 16:13** Ogou gai egei tobou di hiye o eme si so gofo[udo, Jonha mih dulemou ge feleimou dugu. Na Mogogou Ta Hegi 13:11 huso[u.

21 Bilie huejine, huej todi sagaj kenou tefele migi. Bilie huej keme kasagaido, bogo sagaj degei kaha agudiletou ge fiasigeimou dugulo i. Bogo sa degei kaha hagi tanou tanou be 50 kilo sagaj kege keme o hiyedo taha haginou tefei. O sasaj kedia tagetou fiasigeimou, dia Godikou bou бага tobolou i, bogo sagaj degei kaha dia makolo imou duguomou.

17

O hiyou hiyedo siadi sasaj ke hebe kasagaj mou

¹ Esol o dioyosi kege kedia melesi dioyosi kege tou ma tafalagua kedia tanou taha haguamou, amokou da ileba, o hiyou hiyedo siadi sasaj to sudo kaha tagetou duwo kaha e midihou kasagaj milou di kaha hebe molo[u] ke namokou hegilamou yode tobou.

² Sa sa hiye o kediage sasaj ke hiyou degele idi.* Hubou mei o kediane kegenou degele imou be, tigi kolo huej gofo[u]do naiye totou degedi sagaj kenou tefele idi.

³ Kegemou, ame Duo Bolofeiha ma duledu neledu degeimou, esol o kaha a wolou ile, hebe mei mihinou sa kokou folomou dugube, sasaj ta kolukua tagetou duwomou dugu. Kolukua keme wej degei. E tou guebou be hu kasagaj nalagai sudo dalaguamou dugu. Hu sudo keme Godi huyafei degedi hu. Kolukua kaha widiobe olou fei dioyosi kege. Widio tanou tanou kokou be ikeke olou fei 10 kege dalaguamou dugu.

⁴ Sasaj keme yukuei wej degei bolou kege kamou, e similou hiyedo, sele igi golbou, igi bolodo kuidihou fai degei kebou, we bolodo, sele hiyedoye mou kebou de kaj dugu. Kope, sele igi golye milou ke e dobogo[u]ye tolou duwei. Kope kodu sai keme o hiyou siadi midihou kasagaj kebou, sibigibou kahanou amamai.

⁵ Sasaj kaha e wodemekou be hu nalagaibou. Nalai kaha e sibigebe mogogou dalaye, kenou si nalai keme kou gue nalagai:

SA HIYEDO BABILON.

O HIYOU SIADI SASAJ OLOUFEI KEDIA DIE ADIOUDO.

SA SIBIGEKOU MIDIHOU KASAGAJ MILOUGADI KAHU OBOU.

⁶ Sasaj keme Godiha o sasaj Yesukou damaleyodema Yesuha huya ke egei tobolou idi o sasaj kedia kafei namamou, fi totou degei dalamou dugu. A sasaj ke duguo kesigiemou fi hiyedo maj.

⁷ Kegemou, esol o kaha amokou kou gue tobou, na kageimou fi hiyedo mouya? Kolukua, e widio olou fei dioyosi kege tanou tanou kokou ikeke olou fei 10 kege dalagua kebou, haba sasaj, e tagetou duwo kebou dilie degei kaha sibige keme a namokou tobou lamou.

⁸ Kolukua, na dugu keme afu kou delei, haba ifibe dala mei. Habagesi eme ulou yosibou mei kokou ge feleba, dala demaba ise damaledo kuhe mei degele. O sasaj, sa sibigebou agudiobou milou li mei kelege, Godiha die hu Fihā Kuguokou nalagai mei dalagua kediam kolukua ke duguo kesigieba, fi hiyedo maga ile. Yobe, eme afu kou delei, ifibe dala mei, habagesi tama degele kaha degeimou.

* 17:2 17:2 Sasaj ke hiyou degele idi kaha sibigebe kou gue: O sasaj Godi tou fogou mou, ogou gai godi sesele yadi kediam sasaj hiyou siadi o sa degei.

⁹ Di olôu fei defeido fimame. O koyo nã tewe o debabe, nã kôu gue tawa, kolukua e widio olôu fei dioyosi kege kaha sibigebe bitou olôu fei dioyosi kege. Sasai keme bitou dioyosi kege kokou buboga siadi.*

¹⁰ Haba kolukua e widio olôu fei dioyosi kege kaha sibigebe tabe sa ke dia daladi hiye o olôu fei dioyosi kege. Hiye o olôu fei houyosi kegebe mihikou fiyasigei. Tabe ifi kou bou gene kege dala. Hiye o tabe you, haguale dala. E haguobabe, tofousogo dege tafalale mei, tou degenou fei dala dema mei degele.

¹¹ Kolukua afu kou delei, haba ifibe dala mei. Eme hiye o dioyosi kege kedia kou tanou ye, kenou si eme hiye o dima ke dalale Eme haguaba mihikou totonou fei fiyaba mei degele.

¹² Kolukua kaha e widio tanou tanou kotou, ikoke olou fei 10 kege, na dugu keme hiye o olou fei 10 kege, haba diame die sa tanou tanou you mala ile dala. Kolukua kaha hu hiye mooubabe, o 10 kege kediane hu hiyedo mala ile, sa tanou tanou ke tou degenou fei dia dalaguale, aso diho tanou fei dalaguale.

¹³ Hiye o kediage fi tanou degeba, kolukua kaha hunou hebele foguo, e hayedu dalaguale, eibe ne dabi degelamou yode tobolou ile.

¹⁴ Dia kegema ya, Wai Sipsip Wilibou, o sasai youtu haguismou dulo haguasieimou makai kediabou de biyoubabe, dia ta gabama fologale meido. Yobe, Wai Sipsip Wili eme gamani hiye o olou fei kedia die Hiye O kaha degeimou. Damaledo, eme hiye o olou fei kedia die Hiye O.

¹⁵ Kegemou, esol o kaha amokou haba tobou, to hiye sudo, o hiyou siadi sasai kaha duwomou na dugu* kaha sibigebe kou gue, kolo esofei esofei o sasai bou, o sasai kefele idi kediabou, sa sa olou fei o sasai bou, ta esofei esofei tobou o sasai bou de.

¹⁶ Kolukuabou, e ikoke olou fei 10 kege keme hiye o 10 kege kebou kediage o hiyou siadi sasai ke dafa ile. Dafaba, makomaba, e yukuei olou fei digima, bese tou fogou le ile. Haba, o kedia e hu ke nala imaba, doulukou siba, olou fei douye nama mei degele.

¹⁷ Yobe, Godihanou degeiye, hiye o kedia fimai tanou fei degema, sa olou fei kolukua kokou nele ile. Neiba, ege sa sa olou fei ke dia dalali, ise Godiha tobou ke kuhe tama degele.

¹⁸ Sasai na dugu kaha sibigebe sa hiyedo. Sa hiyedo kaha sa sa olou fei kaha hiye o ke wou ma daladi.

18

Sa hiyedo Babilon makoma mei degei

¹ Kegemou, a esol o ta hebenitou ge migimou dugu. Esol keme hu hiyedo o. E migilemou, e hoho hiyedo kaha, sa sibige kou olou fei hohoguo delei.

² E migilemou, hiligedo kou gue tobou mou du, Sa hiyedo Babilonbe makoma mei degei.

Moso olou fei biligisema mei degei.

O mei degeimou, duo kasagai kedianou dalagua.

* **17:9 17:9** Sa hiyedo Rom keme bitou sa. Moso olou feibe bitou dioyosi kege kaha tagetou togogama deleigui. * **17:15 17:15** Mogogou Tã 17:1

Sio kasagai kedia die timou degele i.

³ Yobe, sasai kaha sa sa o olou fei hiyouye wou ma sumou,
tigi kolo huei gofoudo nai oye fi toto degedi sagai kenou tefele idi.
Damaledo, sa sibige kaha hiye o kediage sasai ke hiyou degele idi.
Bi tiga mojudi o kediane, sasai kaha midihō kasagai milou gadi kaha dowo,
diane sele hiyedo mala i dalagua.

⁴ Kegemou, a hebenitou ge ta uwo gehe ta kou gue tobou mou du,
Ma o sasai ni sa ke tou fogou haguama.
Kegeiye, nine sa ke tie o sasai kediabou de midihō kasagai milou ga iligi,
nibou de hebe kasagai ke mala iye.

⁵ E midihō kasagai kefema mamou feleibe, hebenikou folo kogu dala.
Godihage e midihō kasagai keme olou feido tewe dala.

⁶ Midihō kasagai e milou di kaha hebe keme nine emokou kenou tefele
nema.*

E midihō kasagai milou gadi kaha dowo keme nige emokou hebe kasagai
keme bolou kogou nema.

E kope kodube sibigi kasagaiyenou amamai kaha degeimou,
nine e kope kodu hebe kasagai hiyedo keme bolou kogou neiba, e olou
feido nale.

⁷ Sasai kaha youtu e hu hebele fogudi kaha, nige e midihō kasagai milou
gadi kaha hebe kasagai keme youtu milou gadi sagai kenou tefele
nema.

Ege youtusie eme sasai hiyedo, sa hiye koumahā o sasai wolou daladi
sasaiyode tobou di.

Ame kuei sasai mei kaha degemou,
kuei sasai kedia gosolo idi sagai kege, a ma mahā sihou ta gosolo meiyode
tobou.

⁸ Kegei kaha degemou, sawisie tanou fei kelege, sasai keme hagi daga daga
hiyedo dugumou ile,

do hiyodobou, hegie hiyodobou, o tofigiei kedia sihoubou de gosolo.

Kegeiba, douye nama mei degele.

Yobe, Hiye O Godi nele hiyedo o kahage sasai kaha midihō olou fei file dala
kaha degeimou.

⁹ Kegeiba, sa sibige koumahā hiye o kediage sasai Babilon douye nouba,
dahai folouba duguoba, e sihou gosolo ile. Yobe, dia sasai ke hiyou
degemou, ebou de midihō kasagai daga daga milou ga idi kaha degemou.

¹⁰ Sa Babilon douye nouba duguo gue degeba, ahudo dege tafalaguali,
kou gue tobolou ile,

Anou we, anou we, sa hiyedo Babilon, solou do hiyedo.

Ne hu hiyedo deleiye, kenou si hebe kasagai kaha haguamou,
asō diho tanou fei kelegenou douye ne bimai olou fei ke nama mei degei.

¹¹ Kegeiba, bi tiga mojudi o kediane Babilonha sihou gosolo ile. Yobe,
die bimaiibe sa Babilon o sasai kedia seleye haba ta mamala ile mei kaha
degeimou.

* **18:6 18:6** Sasai keme sasaido mei, sa hiyedo Babilon tie o sasai kedia midihō kasagai milou ga
idi kaha degeimou, esol o kahage o ilo kedia hebe kasagai keme sa ke tie o kediamokou nemabeede
tobou.

¹² Mosoleya mo^uuma haguadi bimaj bolodo kegele i keme sele igi golbou, igi silvabou, igi bolodo kuidihō fai degei kebou, we bolodo sele hiyedoye mo^uudi kebou, yukuei fō degele ibou, yukuei wej degele i daga daga kebou, yukuei sisibe degei kebou, hebe hō bolodo kebou, bi daga daga wai elefan miye sasadoye milou gai kebou, sele igi kopabou, hebe daga daga sele hiyedoye mo^uudi kebou, kuwo igibou, igi dosogo degeibou fō degeibou deye nalagai igi kebou de olou fei kege.

¹³ Bimaj ilo kelebe kasala sa degei daga daga kebou, hō bolodo mola daga daga kebou, hebe du kolo sagai kegei daga daga kebou, hebe kolo hueibou, gusege hueibou, ou sagai kegei kebou, nale segeibou, wai bulumakoubou, wai sipsibou, wai hosbou, wai hosye dufou di kalou bou, fisimou dabai degele idi o sasai bou olou fei keme mamolo^u obe mei.

¹⁴ Bi tiga mo^uudi o kedia Babilon douye nouba duguo kou gue tobolou ile, bi bolodo na molo^u tagadi keme ahudo dala, na haba molo^u mei. Bi bolodobou, similou kuidihō fai degei kebou olou feido mei degei. O tae ta kolugi dugulo meido.

¹⁵ Sa kokou bimaj tiganou, sele hiyedo mala idi o kedia, sa kaha hagi hiyedo degeli ke duguoba, gue dege ahudo tafalaguali, gosoloba kou gue tobolou ile,

¹⁶ Anou we, anou we sa hiyedo Babilon, solou do hiyedo.

Sa ke tie o sasai kedia yukuei bolodo, fō degeibou, wej degei daga daga kebou de ka idi.

Similou dibe sele igi golbou, igi bolodo kuidihō fai degei kebou, we bolodo seleye mou kebou de ka idi.

¹⁷ Haba bimaj olou fei keme aso diho tanou fei kahanou makoma mei degei.

Mosole tou ma suluguadi obou, bimaj tiga mo^uudi o mosoleya ke suluguadi obou, mosole kodu dabai degele idi obou, mosole dabai degele idi o ilo kedia bou olou fei ahudo tafalaguali,

¹⁸ douye sa hiyedo ke nolu kaha dahaj ke folouba duguo hiligedo kou gue tobolou ile, sa tabe sa hiyedo Babilon sa degei ta dala meiyode tobolou ile.

¹⁹ Kege tobou ma, mihikou duotele mo^uuma, dio^u die widio tagetou hebeseleba, sa kaha sihou gosoloba, haba hiligedo kou gue tobolou ile, Anou we sa hiyedo.

Bi motou ladi mosole obou kedia me sa hiyedo kaha o sasai kedia sele hiyedo mala idi keme olou fei mei degei.

Solou do hiyedo, sa hiyedo keme aso diho tanou fei kahanou makoma mei degei.

²⁰ Hebenitou tafalagua o sasai ni hohobou ma, sa Babilonbe Godiha makoma mei degei kaha degeimou.

Godiha o sasai bou, ta-bolofei-mala-suluguadi-obou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou, ni olou feido hohobou ma.

Godiha sa hiye Babilon o sasai kedia mokou hebe kasagai ke nei, dia ni makolo idi kaha degeimou.

²¹ Kegemou, esol o ta kaha nele hiyedo degemou, bogo hiyedo ta malamou, to dawalakou hebele muguomou tobou,

A bogo hiye ke dawalakou hebele mugu sagai kenou tefele, sa hiyedo Babilonne neledo dege hebele muguba, haba ta dugulo ile mei.

²² Sa Babilon, ne o sasai kedia die feile uwo keme ei haba ta dulo ile mei. Die gita wala uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Die kibi hagnosisale uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Die bi milou gadi o kediane ei haba ta dugulo ile mei.

Die ou togolo uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

²³ Namokou be eige kamai hoho haba tage ta dugulo ile mei.

Obou sasibou hulomou hohobolou uwo kene ei haba ta dulo ile mei.

Ne bi tiga mojudi o kediane hu hiyedo deleigui.

Na midihoge gehe hiyedo milou goumou,

sa sa o sasai olou feido kedia duguomou, ogou gai midihoge, na degeli keme damaleyodema sesele idi.

²⁴ Damaledo, sa Babilon o kediage Godiha o sasibou, habage-degele-duguo-tobolou-idi-obou, woumou tofigile i kaha degeimou Godiha diamokou hebe kasagai ke nei. Haba sa sa olou fei o sasai woumou tofigile idi kaha hebe kasagai kene Godihage olou feido Babilonkou nou nei.

19

O sasai kedia sa Babilon makei kaha degeimou, hoho degele i

¹ Kegemou, a ta uwo hiyedo, hebenikou o sasai sudo kedia hiligedo tobolou ili sagai kegei kou gue du,

Di Godikou bolofeyode tobou me.

Godihanou di mamou dala kuhe.

Di Godikou nou hohobou me.

E hube hiyedo folodo.

² Godihage o sasai kedia midihobe file duguomou, damaledo, doudo kelenou ta sadi.

O hiyou siadi sasai hiyedo kaha* e o hiyou degedi midihoge kahage sa sibige o sasai olou fei ke makei kaha degeimou,

Godihage emokou hebe kasagai ke nei.

Yobe, e Godiha dabai degele idi o kedia woumou tofigile i kaha degeimou.

³ Kegemou, hebenitou tafalagua o sasai kedia haba tobolou i,

Di Godikou bolofeyode tobou me.

Douye sa hiyedo Babilon nolu kaha dahai keme ta mei degele mei, youtu kege folonou dalale.

⁴ Kege tobou mou, odo olou fei 24 kegebou, fibou bi dosou yosi kegebou olou fei kedia yubu sugulo fiya duwoguali, Godi, e duwodi bolodo kotou duwo kokou kou gue dihogaba tobolou i,

Damaledo, di Godikou bolofeyode tobou me.

⁵ Godiha duwodi bolodo kokou ge, ta uwo ta kou gue toboumou du,

hubou obou, hubou mei obou, Godiha dabai degele idi o sasai, Godikou gue degemou, e hayedu dalaguadi,

nige di Godikou nou bolofeyode tobou ma.

Wai Sipsip Wili kaha sasai hulomou, nale hiyedo kefeguomou nalã i

* **19:2 19:2** Sasaido mei, sa Babilon tobou.

⁶ Kegemōu, a uwo ta, tō neḷe hiyedo kaha uwo sagai kegei du, dibie uwo hiligedo fuale uwo sagai kegei. Uwo keme o sasai sūdoye taṣōu degeli sagai kenōu tefeimōu du,

Di Godikōu bolofeyode tobōu me.

Di Hiye O Godi, e neḷebe hiyedo folodo.

Ege di wolōu dala kuheyode tobōu mōu du.

⁷ Di ifi hohō hiyedo degeba, Godikōu nōu hohōbolōu ba, e hu hebele fogume.

Yobe, Wai Sipsip Wili kaha sasai hulobe hafei degeli kaha degeimōu.

Sasai e hulo kahage ama dala.

⁸ Godiha yukuei fō degei, bolodo keme sasai kokōu kōu nei.

Yukuei fō degei, bolodo kaha sibigebe midihō dōdo, Godiha yoḷu e o sasai kedia milōu ga idi ke.

⁹ Kegemōu, esol o kaha amokōu tobou, na kuguokōu kōu gue nala, o koyo name Wai Sipsip Wili kaha sasai hulo dowo nale hiyedo kokōu kōu digu debabe, name hohōbolōu nōu. A tobolōu koḷume Godiha ta damaledo ke tobolōu.

¹⁰ Esol o kaha kege tobōu mōu, a yubu sugulo fiya duwoli, esol o kokōu diho бага tobōu lamōu degeimōu, e haba amokōu tobou, kegeda. Na Godikōu nōu diho бага tobōu. Ane Godiha dabai degedi o, nebe nabōu Yesuha ta hiligedo tolōu suluguadi o sasai bōu ninōu tefei. Habage-degele-duguo-tobōu di-o kedia ne Yesuha tabe Duo Bolofeiha neleya kenōu tobolōu idi.

Jonha o ta wai hos fō degei kaha tagetōu duwomōu dugu

¹¹ A hebeni a soḷugou dalamōu masele dalali dugube, wai hos fō degei ta tafalamōu dugu. O, wai hos tagetōu duwo kaha e huḷe bolou. E hu tabe Damaleyodema Sesedi, haba hu tabe Ta Damaledo. O kaha e ta sadi midihōbōu e biyadi midihōbōu keme, ege dōdo kokōu nōu milōu gadi.

¹² E dihoḷe douye wobolōu sagai kegei dugu. E widiletōu be hiye o kedia heti sūdo kai dalaguamōu dugu. E tōu guebōu be hu ta nalai dalamōu dugu. Hu keme yoḷunōu tewe. O tae tewe mei.

¹³ Eme yukuei sasado, kafeikōu muguomōu kai. E huḷe Godiha Ta.

¹⁴ Hebeni ami kedia wai hos fō degele i kedia tagetōu foloma die Hiye O sesele yai. Diame yukuei fō degele i ebeledo kenōu kama youmōu dugu.

¹⁵ O ebukōu hagulu kaha e mogouduge aweki tafado kaha telema migimōu dugu. Aweki kahage sa sa o sasai olōu feido kedia bōu de biyale. Biyamaba, o olōu fei e hayedu dalaguaba,

e biya gofoḷudo ke tolōu ba, o sasai neḷedo dege wōu ma dalale. *Buk Song*

2:9

Ege Godi neḷedo kaha e gofoḷu hiyedo folodo kaha neleya ke sa sa o sasai olōu feibe hebe kolo kefeguomōu mihī daikōu hebesama, kotōu tofōu tofolōu idi sagai kenōu tefele, kege degele.

¹⁶ Hiye Oha e yukuei kai kokōu bōu, e misiēkōu bōu kokōu be hu kōu gue nalai dugu.

HIYE O OLOḶFEI KEDIA, DIE HIYE O.
HABA GAMANI HIYE O KEDIA, DIE HIYE O.

17 Kegemōu, a ɛsol o ta aso tagetōu tafalamōu dugu. Tafalali, sio agudiletōu fulōu sulugua kediamokōu tã hiligedo kōu gue tobou, nĩ haguasie, Godihã nalẽ hiyedo nalã ile kokōu kefegumabeede tobou.

18 Sio diãma, nĩ haguasie, gali hiyedo nãma. Sa sa dia daladi hiye o kedia huiḃōu, ami hiye o kedia huiḃōu, biyadi o kedia huiḃōu, wai hos kedia huiḃōu, wai hos tagetōu duwoguadi o kedia huiḃōu de nãma. Haba, bose o sasaj kedia huiḃōu, dabai degedi o sasaj kedia huiḃōu, huḃōu o sasaj kedia huiḃōu, huḃōu mei o sasaj kedia huiḃōu de nãma.

19 Kegemōu a dugube, kolukuabōu, sa sa hiye o olōu fei kediabōu, die ami obōu olōu fei haguasie kefeguo tafalaguali, wai hos tagetōu duwo o keḃōu, ɛ ami obōu kediamokōu biyalamōu degele imōu dugu.

20 Biyamamōu, wai hos tagetōu duwo o kahã kolukuabōu, ogōu gai egei tobōu di hiye obōu ke* didio degei. Ogōu gai egei tobōu di hiye o kahage kolukuahã huya ke midihõ geḃe geḃe kōu milōu gamōu siei. Kelegebe, o sasaj kolukua kahã ɛ maka ke malamōu, haba ɛ бага milou igi kokōu diho бага tobolōu imōu be, dia ogōu gai egei tobōu di hiye o ɛ tobolōu kenōu dulo idi. Wai hos tagetōu duwo o kahã haguamōu, kolukuabōu, ogōu gai egei tobōu di hiye obōu ke moḽuma sosou kege, ulou doubōu, kasele igibōu difi hiyedo dala komōu hebesai.

21 Dilie mogo diãne o wai hos tagetōu duwo o kahã aweki, ɛ mogouduge telemã felei kahã olōu fei woma mei degeimōu, sio sudo kedia haguasie nalã iligi, guokōu hiyedo degele i.

20

Tamã didio degeibe dalali, sadebe olōu fei 1000 kege mei degele

1 Kegemōu, a dugube, ɛsol o ta hebeni tōu fogōu, ulou sogodo yosibōu mei kahã a soḽudi kibōu, kuwo ti neḃedo keḃōu de tolōu migimōu dugu.

2 Migilemōu, bei kagasiōu ke hiligedo tolōu mã tigei. Tigama fogōu ba dalalebe sadebe olōu fei 1,000 kege mei degele. Bei kagasiōu keme afu yoḽu kege delei. Ifine kegenōu dala. ɛ huḃe Tamã.

3 ɛsol o kahã Tamã tigama, ulou sogodo yosibōu mei kodu hebele muguomōu, a ke hiligedo tefeguo fogou. Tamãhã o sasaj ogōu gaiye domōu dalali, sadebe olōu fei 1,000 kege mei degele. Sadebe 1,000 kege mei degeibasi, ɛsol o kahã ulou ke a soloḽuba, tigiye tigei ke kusiuuguba, o sasaj kediamokōu ogōu gamōu sialebe toḽ degeinōu fei siale.

4 Kegemōu a dugube, duwodi bolõ sudo dalaguamōu, o sasaj ilo kele kotōu duwoguamōu dugu. Duwoguamōu, Godihã diãmokōu tã sai fidi dabai ke nemōu i. Kegemōu haba dugube, o sasaj Yesukōu damaleyodema Godihã tã hehegie suluguamōu ho o kedia die gabaigi diafigimōu, tofigile i kedia fiḃe olōu fei kokōu dalaguamōu dugu. Diãme kolukuabōu, ɛ бага milou igibōu kokōu diho бага tobolōu idiyo mei. ɛ maka keḃe die dobogoḽu deleya wodemeya kele ta dala mei. Tofigieimōu, die fiḃe geḃe degema, hiye o dege, Kelesubōu de sa sibige o sasaj wōu ma dalaguali, sadebe olōu fei 1,000 kege mei degei.

* 19:20 19:20 Ogōu gai egei tobōu di hiye o keme sã so gofoḽudo.

⁵ Keme diábukôu do haguã ile o sasã. Haba tofigile i o sasã ilo kediãme haguã ili mei dalaguãli, sadebe olôu fei 1,000 kege mei degeibasi, diãne kuhe haguã ile.

⁶ Tofigiei o, diábukôu haguã ile o sasã kediãme Godihã o sasã bolodo. Diãme hohobolôu nôu. Die fiãbe haba ta tofigile ile mei. Diãme mogôu du dalaguãdi o. Damalêdo, Godibôu Kelesubôu dilie sugutôu dalaguãba, sa sibige o sasã hayemôu dalaguãba, haba diábukôu haguã ile o sasã kediãme hiye o degema, Kelesubôu de dalaguãli, sadebe olôu fei 1,000 kege mei degele.

Tamã eme makoma mei degei

⁷ Sadebe olôu fei 1,000 kege mei degeiba, esol o tae migile, Tamã didio degei ke telemãle.

⁸ Telemôuba ile, sa sa olôu fei sulugi, sa Gok obôu, sa Magok obôu olôu fei kediãmokôu ogôu gai tã tobolôu ba ya kefeguoba, Godihã o sasãibôu de biyalaba degele ile. Tamãhã ami o kediãme sũdo, tã dawala ko wenôu tefei.

⁹ Tamãbôu diã kefeguo, sa sa olôu fei sulugua dema, bohólôu mã ya, sa hiye, Godihã tagali ke silẽmã ile. Godihã o sasã sa kile dalagua kediãme silẽmôuba, ise dou gofoũdo kahã hebenitôu ge migileba, ho o kediã olôu fei nõuba, tofigile ile.

¹⁰ Tofigiema mei degeiba, o sasã ogôu gadi o Tamãbe Godihãge ulou, kasele igi doubôu difi hiyedo dala komôu hebele mugulo. Ulou kokôu be kolũkuabôu, ogôu gai egei tobôu di hiye o kebôu de kôu hebesai dala kokôu nôu, haba Tamãne hebele muguba, dioũufeĩ douye nõuba, do hiyedo dugulo ile. Do keme mei degele mei, hulĩamebôu agalibôu yoũu kegenôu dalale.

Tã sai hiyedo uwage

¹¹ Kegemôu, a dugube, duwodi hiyedo, fã degei ke dalamôu dugu. Duwodi fã degei kotôu be Hiye Ohã duwomôu dugu. Sa sibigebôu agudiobôu debe Hiye O duguomôu kama fosigeimôu dugu.

¹² Sa sibigebôu agudiobôu de mei degeimôu, hũbôu o sasãibôu, hũbôu mei o sasãibôu tofigile i kediãme Hiye Ohã duwodi fã degei kahã midihokôu tafalaguãmôu dugu. Esol o kediã kuguo sũdo haguãgimãmôu, haba kuguo tane haguã. Keme Fiãhã Kuguo. Hiye Ohãge kuguo kokôu duguomôu, tofigiei o sasã kediã midihã kasagãibôu, haba midihã bolobôu milôu ga idi olôu fei ke kuhe figoumôu dugu.

¹³ Damalêdo, tã hiyeye woumôu tofigiei o sasã kediãne haguãma fologa tafalaguãmôu dugu. Todibôu, Todi kahã Sabôu kediliene tofigiei olôu fei tã fogôu môu fologa tafalaguãmôu, Hiye Ohã o sasã tanôu tanôu figãmôu ibe, midihã kasagãibôu, haba midihã bolobôu olôu fei diã milôu ga idi ke figai.

¹⁴ Tofigiei o sasã kediã haguã imôu, esol o tae Todibôu, Todi kahã Sabôu ke ulou hiyedo dou wobolôu kodu hebesai. Ulou hiyedo dou wobolôu dala keme fiãhã todi sa.

¹⁵ O sasã olôu fei, die hũ Fiãhã Kuguokôu nalã dala mei kediãne esol o kediã ulou hiyedo dou wobolôu kodu hebesoumôu dugu.

Godihā bi olōu feido haba gehēnōu milōu gai (Ta Hiye 21-22)

21

Godihā sa sibigebōu agudiobōu haba gehē milōu gai dalamōu dugu

¹ Kegemōu, a dugube, agudiobōu sa sibigebōu de gehē milōu gai dalamōu dugu. Agudiobōu sa sibigebōu afu delei kēme olōu fei mei degei. Dawalane mei degei dugu.

² A baha dalali dugube, Godihā sa Jerusalem ebele kēme sasaiye o hulamōu similou nebōu do kēnōu tefei kaha hebeni tōu fogōu migimōu dugu.

³ Godihā duwodi bolodo kotōu ge ta uwo ta hiligedo kōu gue tobōu mōu du, na du, Godihā mosobe o sasai kedia duledu dala. Godi ume o sasai kediabōu de dalale. Diame yoŋu e o sasai. Damaledo, Godibe o sasai kediabōu de dogōu guo dalale. Eme die Godi.

⁴ Godi ume o sasai kediabōu de dalababe, ta gosolo ile mei, Godihā die diho huei ke olōu fei towa muguo mei degele. Tofigiedi kēne mei degeiba, sihou gosodibōu, do dugudibōu kēne mei degele. Afu delei midihō kēme olōu fei mei degele.

⁵ Kegemōu, Hiye O, e duwodi bolodo kotōu duwo kaha tobou, na du, a bi olōu fei gehē milōu goluyodei. E haba tobou, a tobolōu koŋume damaledo ta, o sasai olōu fei duloba damaleyodema sesemabeedili koŋume nage nalayede tobou.

⁶ Hiye Oha amokōu haba tobou, ma dabaibe mei degei kehe. Ame amulo alikōu bōu habagekōu bōu de dala. Ame yomogoukōu dala, haba yosikōu ne dala. O koyo na huei nale sagai degeibabe, a dogōu guba, name fi nedi kaha huei sou kokōu huei nale. Huei kaha dowo sibile mei, mōu dōu la nama, tofousogo tofousogo tofolōu.

⁷ O sasai koyo na Tamabōu de biyama gaba tofōu babe, a bi olōu fei koŋu namokōu nele. Ame ne Godi dalale. Name ma dihi dalale.

⁸ O sasai damaleyodele ili mei kediamē ulou dou wobolōu kokōu hebesale. Ho o kedia duguo gue degedi obōu, midihō kasagai milōu ga idi obōu, o wodi obōu, sasai hiyou siadi obōu, hagai wodi obōu, ogōu gai godikōu diho baga tobōu di obōu, ogōu gai ta tobōu di o kediabōu olōu feibe ulou, dou gofoŋudo kasele igi difi dala komōu hebesale. Ulou hiyedo dou wobolōu dala kēme fihā todi sa.

Jonhā sa Jerusalem ebele dugu

⁹ Kegemōu, esol o dioyosi kege, hagi uwage olōu fei dioyosi kege, melesi dioyosi kege kodu sai ke tōu ma tafalagua kedia tanōu taha hagua amokōu kōu gue tobou, da ileba, a sasai, Wai Sipsip Wili kaha hulo ke namokōu hegilamōu yode tobou.

¹⁰ Kegemōu, ame Duo Bolofeiha ma duledu neledo degeimōu, esol o kaha a wolōu ile, ele bitōu sasado hiyedo kotōu fologamōu, e Godihā sa Jerusalem amokōu hegi. Sa Jerusalem kēme hebenitōu ge Godihā tōu fogōu mōu migimōu dugu.

11 Migimōu, dugube, Godiha hohō hiyedo, sa kokōu hohoguo delei, igi bolodo kuidihō fai degei jaspā hohō sagai, galasenōu tefei dalamōu dugu.

12 Sa hiye Jerusalembe kekai hiyedo sasado kaha olōu fei silemai. Kekai kokōu be a olōu fei 12 kege dalamōu dugu. A tanōu tanōu kokōu be esol o olōu fei 12 kege kedia dia deleigui. Israel kedia huti olōu fei 12 kege kedia hube tanōu tanōu adi tanōu tanōu kokōu nalagai dalaguamōu dugu.

13 Asō haguluyabe a kamadia kege dalaguamōu dugu.

Asō muluyabe a kamadia kege dalaguamōu dugu.

Figi ilo dobogoꞑu delekōu ne a kamadia kege dalaguamōu dugu. Figi ilo dobogoꞑu fofokōu ne a kamadia kege dalaguamōu dugu.

14 Kekai keme igi olōu fei 12 kegeye mouti. Igi tanōu tanōu kokōu be o hū tanōu tanōu nalaga i dalaguamōu dugu. Hū keme Wai Sipsip Wili kaha e ta-bolofei-mala-suluguadi-o olōu fei 12 kege kedia hū nalagai dugu.

15 Kegemōu, esol o amokōu ta kolu kahage sa hiyedo Jerusalemōu, e kekai kebōu, kekai kaha a olōu fei kebōu de tefegadi biya, sele igi golye milou ke tolou tefelei.

16 Sa hiye gehe keme figi ilobōu figi ilobōu, tou isimobōu tou isimobōu olōu feibe tefinōu. Kegemōu, esol o kaha sa hiyedo ke tefegama dugube, figi ilobōu figi ilobōu, tou isimobōu tou isimobōu de olōu fei tanōu 2,200 kilomita dugu. Figi ilobōu figi ilobōu, tou isimobōu tou isimobōu, haba sugutōu ne e sogobe olōu feido tefinōu.

17 Sa hiyedo kaha tokuwe fai tefegamamōu dugube, e sumube 144* kegei dugu. Esol o kaha sa hiyedo kaha tokuwe fai sumu ke tefeibe, obe bi tefegadi sagai kenōu tefele tefegai.

18 Sa Jerusalem ebele kaha tokuwe faibe igi jaspā igiye fai dugu. Moso olōu feibe sele igi golyenōu togogai dugu. Sele igi gol keme sibigi ta dala mei, galase hohonōu tefei.

19 Tokuwe fai kaha moutibe igi bolodo, sibige hiyedo kuidihō fai degele i kahanōu mouti dugu.

Igi sasafeibe *jaspā*.

Igi sasamabe du degei *sapaia*.

Igi komabe *aget*.

Igi dosōu be hebe guo gehe degei *emeral*.

20 Haba, igi houbē *sadonikis*. Igi keme wej degeibōu fo degeibōu dei.

Igi walaiibe wej degei *konilian*.

Igi diobe biye degei *krisolait*.

Igi dimabe hebe guo gehe degei ta *beril*.

Igi desebe biye degei ta *topas*.

Igi 10 keme *krisopres*.

Igi 11 keme *haiasin*.

Igi 12 keme wej degei ta *ametis*.

21 Tokuwe fai kaha a tefedi olōu feibe we bolofeido kahanōu milou gai dugu. We keme fo degeiye, sibige hiyedo. A tefedi tanōu tanōu olōu fei 12 kege keme we hiyedo tanōu tanōu kaha tefegadi dugu. Sa hiye ebele kaha abogoꞑu abe sele igi golyenōu milou gai dugu. Sele igi gol keme bolodo, e hohobe galase hohonōu tefei.

* 21:17 21:17 Di tefegadibe 144 kege keme mita olōu fei 65 sagai kege.

²² Sa Jerusalem gehe kokou be sosi moso ta duwomou duguli mei. Hiye O Godi, e nelebe hiyedo folodo, ebou Wai Sipsip Wilibou dilienou si sa kaha sosi moso sagai dala.

²³ Asobou uguobou ne ta duguli mei. Yobe, Godiha hoho hiyedo kou hohogu dala kaha. Wai Sipsip Wili kahage kamai бага hohoguo dala.

²⁴ Hoho hiyedo kaha sa sa olou fei hohoguba, o sasai kediane hoho keleyanou suluguale. Sa sa hiye o olou fei kediane die bimai bolodo ke mouma haguasie, sa gehe kokou fologa dogogulo ile.

²⁵ Sa gehe keme hoho sanou, a ta tefegadiyo mei, hulia degele mei kaha degemou. Godiha hoho keme yoiu kengenou hahama daladi.

²⁶ Sa sa o sasai kedia olou fei haguasieba, die bimai sibige hiye bolodo ke mouma fologa sa kokou dogogulo ile.

²⁷ Sa gehe kokou be bi sibigibou ta mouma fologale mei. Midiho kasagai milou ga idi o sasibou, haba ogou gai ta tobolou idi o sasibou kediane ta fologale mei. O sasai die hu Wai Sipsip Wili kaha e Fiha Kuguo kokou nalagai dala kedianou si fologale.

22

Jonha fi nedi tobou, fi nedi hebebou ke dugu

¹ Kegemou, esol o kaha amokou fi nedi to ke hegi. To keme sibigibou mei, galase hohonou tefei. To kaha e soube Godibou Wai Sipsip Wilibou dilie duwodi bolodo kotou ge felei.

² Sa gehe kodube a hiyedo tilamou, duledube to kaha tilamou dugu. A duo kokou, to biya kelebe, fi nedi hebe kaha tafala. Hebe keme sadebe tanou kelegebe uguonou tefele kolo maiyenou daladi. Hebe kaha guobe sa sa o sasai olou fei ke bologuadi mola. Hebe keme tanou feiye tafala, kenou si to ilobou ne tafala, haba ilobou ne tafala.

³ Godiha tagale mei bimai, e igisele sagai keme kele ta dalale mei.

Godibou Wai Sipsip Wilibou dilie duwodi bolodo keme sa gehe kodu dalale. Godiha e dabai degedi o kedianou e dabai degele ile.

⁴ O kediage Godiha midiho dugulo ile. Die wodemekou be Godiha e hu nalai dalale.

⁵ Kegeiba, hulia ta degele mei. Aso hohobou, kamai hohobou ta dalale mei, Hiye O Godiha yoiu e hoho kahanou diamokou hohoguo dalale. Drame hiye o sasai degema, Godibou de tofousogo tofousogo dioiu kengenou dalaguale.

Yesuha hagualebe hafei degeli

⁶ Kegemou, esol o kaha amokou tobou, ta a namokou tobolou koume damaledo, o sasai olou feido damaleyodema sesema. Hiye O Godiha neleya ke, habage-degele-duguo-tobou di-o kedia e ta ke hehegie tobolou idi o kaha, hagi tama degele hafei degeli ke e dabai degedi o sasai kediamokou hehegieyadomou, yoiu e esol o tobou mou haguei.

⁷ Na du, Yesuhage kou gue tobolou, a nimokou ilebe hafei degeli.

Kuguo koumahu ta, habage tama degele koume, o sasai koyo na hiligedo tou babe, name hohobou.

⁸ Ame Jon, a ta olou fei koꝑume ma kihiyoye du, haba degeolu olou fei kene ma diho ye dugu. Duguomou, a yubu sugulo fiya duwoli, esol o amokou hehegiei kokou diho baga tobou lamou degeiye,

⁹ kenou si esol o kaha amokou tobou, kegeda, na amokou diho baga tobou da. Na Godikou nou diho baga tobou. Ane Godiha dabai degedi onou, nabou habage-degele-duguo-tobou di-o ne mogo diabou ninou tefei. Ane kuguo koꝑumaha ta ke tolou siadi o, nebe ninou tefei.

¹⁰ E haba tobou, kuguo koꝑumaha ta, habage tama degele keme nage hobou mogogou dalada. Na o sasai kediamokou hehegienou dala, Godiha degele keme tama degele hafei degeli kaha degeimou.

¹¹ Midiho kasagai milou ga idi o sasai kediamme dioꝑu midiho kasagai kegenou milou gamou iba, fimai kasagai ma idi o sasai kediamme dioꝑu kegenou fi maga iba dema. Haba midiho bolodo milou ga idi o sasai kediamme dioꝑu midiho bolodo kenou milou gamou iba, Godiha o sasai kediamme Godi yoꝑu tagali sagai kenou milou gamou iba dema.

¹² Yesuhage kou gue tobolou, ni duma. A nimokou hagualebe hafei degeli. A hagualebe, midiho bolodo milou ga idi o sasai kedia bibou, haba midiho kasagai milou ga idi o sasai kedia bibou de, moꝑuma haguale.

¹³ Ame amulo alikou bou habagekou bou de dala. Ame widio o, haba anou be habagekou do dala. Ame yomogoukou dala, haba yosikou ne dala.

¹⁴ O koyo name yukuei bigima ma dalababe, name hohobou. Name fi nedi hebe kaha kolo ke gala nale. Sa gehe kaha a soꝑusei keleya ke na sasale folo.

¹⁵ Midiho kasagainou milou ga idi o sasai kediamme ya fologale mei. Hagai wodi o sasai bou, sasai hiyou suluguadi obou, o hiyou suluguadi sasai bou, o wodi o sasai bou, ogou gai godikou diho baga tobolou idi o sasai bou, haba ogou gai midiho kenou tagale milou ga idi o sasai bou olou fei kediamme hagulekou nou tafalaguale.

¹⁶ Ame Yesu, a damaleyodele i o sasai nimokou egei hehegieyadomou, ma esol o tobou mou i. Ame hiye o Devitha sosou, ame sosou kilege haguei. Ame kuidihoguo soyodele idi ke.

¹⁷ Duo Bolofei bou, Wai Sipsip Wili kaha sasai bou diliege name toto haguayede tobolou ili. O sasai koyoha ta ke dubabe, ilo kediamokou toto haguamabeede tobou ma. O koyoha huei nale sagai degeibabe, haguba, a fi nedi huei ke ulu mou dou la neiba, e nale.

Jonha kuguo koꝑumaha ta dulo i o sasai kediamokou egele tobou

¹⁸ O sasai habage tama degele ta, kuguo kuokou nalagai dulo i, nimokou a egele tobolou kuhe. O koyoha ta koꝑubou, haba ta gehe gehe ilo kelebou de hehegie tobou babe, Godiha hagi hiyedo kuguo kokou nalagai dala keme o kokou nele.

¹⁹ O taha habage tama degele ta, kuguo kuokou dala ke ilo kele e igiseibabe, Godihane bi bolodo, kuguo koꝑumaha tobou keme emokou be igisele. Fi nedi hebe kolo kene e ta gala nale mei. Godiha sa kokou ne e ta folo meido.

²⁰ Egei hehegie tobolou o kahage kou gue tobolou, damaledo, ame nimokou haguale hafeido degeli.

Damaledo, Hiye O Yesu na hagua.

²¹ Hiye O Yesu ha habagugueibe dibou de dalale. Damaledo.